Pr. Dr. Dorin Octavian Picioruș

Praedicationes

(vol. 10)

Teologie pentru azi
București
2016

Predică la *Duminica tuturor Sfinților* [2015]

Sfânta Icoană a tuturor Sfinților

Iubiții mei[1],

prima duminică de după Cincizecime este închinată tuturor Sfinților pentru ca să se subli-

[1] Scrisă în dimineața zilei de 5 iunie 2015, zi de vineri, înnorată.

nieze faptul că toți Sfinții Bisericii sunt *rezultatul propovăduirii* Sfinților Apostoli și a celor dimpreună cu ei, adică al celor care au fost îmbrăcați *cu putere de sus* la Cincizecime.

Că toți Sfinții s-au fundamentat pe aceeași credință apostolică și că ei conglăsuiesc în teologia lor și se bucură împreună în Împărăția lui Dumnezeu. Iar noi, cei din Biserică, trebuie să le urmăm lor și în credință și în sfințenia vieții și în iubirea pentru unitatea și pacea Bisericii lui Dumnezeu, Cel în Treime închinat și preaslăvit.

Însă *Sinaxarul* zilei ne spune ceva și mai mult. Și anume faptul că astăzi îi prăznuim nu numai pe Sfinții Bisericii de după Apostoli, ci și pe Puterile cerești, cât și pe Strămoșii și pe Patriarhii și pe Prorocii Vechiului Testament, adică pe toți Sfinții Vechiului Testament[2].

Cu alte cuvinte, că e o duminică închinată *întregii Împărății a lui Dumnezeu*, în care Puterile cerești și toți Sfinții sunt la un loc.

Sunt cu toții la un loc, în Împărăția Lui, însă fiecare în parte are gradul său de sfințenie personală, nefiind toți *la fel* în sfințenie. Ci fiecare Sfânt are sfințenia și frumusețea lui personală, în așa fel încât toți sunt *la un loc* dar nu toți sunt *la fel*. Pentru că nici noi, cei ce suntem încă pe pământ, nu suntem *la fel*, ci suntem *diferiți* în ceea ce privește nivelul creșterii duhovnicești, însă trăim *în aceeași* Biserică a Lui.

Știm câți locuiesc în Împărăția lui Dumnezeu? Nu! Numai Dumnezeu știe acest lucru. Numai El știe câți Sfinți Îngeri are și câți Sfinți sunt în Împărăția Lui, pentru că El are, cu fiecare dintre ei, o relație personală. El i-a creat pe fiecare în

---

[2] *Penticostar*, ed. BOR 1999, p. 373.

parte și în relație cu El s-a sfințit fiecare dintre ei. De aceea, cei pe care îi pomenim liturgic, în mod nominal, sunt doar *o mică parte* din Sfinții lui Dumnezeu.

Căci sinaxarul Bisericii cuprinde nominal o anume parte din Sfinții Bisericii, iar pe alții îi pomenește la modul colectiv, datorită mulțimii numărului lor.

Spre exemplu, pe 28 decembrie îi pomenim pe Sfinții 20.000 de Mucenici arși într-o Biserică din Nicomidia[3].

Nu știm numele lor, dar îi pomenim pe toți ca pe *o unime duhovnicească*, atâta timp cât au fost *martirizați împreună*.

Iar pe 29 decembrie, Biserica îi pomenește pe cei 14.000 de Prunci uciși de Irodis[4] în speranța nebună de a-L ucide pe Domnul. Iarăși nu știm numele lor, dar Sfintele lor Moaște stau mărturie până azi.

Însă Biserica își are Sfinții ei în fiecare secol.

Și astăzi oamenii Lui își sfințesc viața, pentru că și astăzi se nasc Sfinți pentru Împărăția lui Dumnezeu.

Iar Sfinții Lui au diverse naționalități, au avut ocupații diverse și s-au sfințit în moduri diferite.

Noii Mucenici martirizați de către musulmani sau de către comuniști sau de către naziști sunt de diverse naționalități[5]. Pentru că de diverse naționalități au fost și cei martirizați de romani.

---

[3] A se vedea: http://paginiortodoxe.tripod.com/vsdec/12-28-sf_20000_mucenici.html.

[4] Idem: http://paginiortodoxe.tripod.com/vsdec/12-29-sf_14000_prunci_din_betleem.html.

[5] Idem: http://en.wikipedia.org/wiki/New_Martyr.

Sfântul Arsenie cel Mare s-a născut la Roma[6]. Sfânta Mucenița Teodosia e din Tir[7], din Liban[8]. Sfântul Iustin Martirul și Filosoful[9] s-a născut în Șechem [שְׁכֶם][10]. Sfântul Chiril al Alexandriei s-a născut în Alexandria Egiptului[11].

Pe 11 iunie sunt pomeniți cei 222 de Sfinți Mucenici chinezi[12]. Sfântul Benedict era din Nursia[13], în Italia[14]. Sfântul Sisoe cel Mare s-a nevoit în Egipt[15].

Sfânta Mare Mucenița Marina[16] s-a născut în Antiohia Pisidiei [Ἀντιόχεια τῆς Πισιδίας], astăzi un

---

[6] Idem: http://paginiortodoxe.tripod.com/vsmai/05-08-cv_arsenie_cel_mare.html.

[7] Idem: http://paginiortodoxe.tripod.com/vsmai/05-29-sf_teodosia_din_tir.html.

[8] Idem: http://ro.wikipedia.org/wiki/Tir,_Liban.

[9] Idem: http://paginiortodoxe.tripod.com/vsiun/06-01-sf_iustin_filosoful.html.

[10] Idem: http://en.wikipedia.org/wiki/Shechem.

[11] Idem: http://paginiortodoxe.tripod.com/vsiun/06-09-sf_chiril_arhiepiscop_alexandria.html.

[12] Idem: http://en.wikipedia.org/wiki/Chinese_Martyrs.

[13] Idem: http://paginiortodoxe.tripod.com/vsmar/03-14-cv_benedict.html.

[14] Idem: http://ro.wikipedia.org/wiki/Benedict_de_Nursia.

[15] Idem: http://paginiortodoxe.tripod.com/vsiul/07-06-cv_sisoe_cel_mare.html.

[16] Idem: http://paginiortodoxe.tripod.com/vsiul/07-17-sf_marina.html.

oraș din Turcia[17]. Sfântul Mare Mucenic Pantelimon era din Nicomidia[18], astăzi fiind tot un oraș în Turcia[19].

Sfântul Iustin Popovici s-a născut în Vranje, în sudul Serbiei, pe 25 martie 1894[20].

Iar cel pe care noi îl cunoaștem ca *Sfântul Ioan de Kronstadt* s-a născut în Rusia, la Sura, pe 19 octombrie 1829 și se numea *Ivan Ilici Serghiev* [Иван Ильич Сергиев][21].

Sfânta Maria Magdalena s-a născut în Magdala[22], un oraș în Israel.

Sfântul Lucas [Λουκᾶς] Evanghelistul era din Antiohia Siriei[23].

Sfântul Sfințit Mucenic Publius, pomenit pe 13 martie, s-a născut în anul 33 d. Hr. în Malta și a fost Episcopul Atenei[24].

Sfântul Ierarh Ovidius s-a născut în Sicilia și din anul 95 d. Hr.[25] a fost Episcop de Braga, în Portugalia[26].

---

[17] Idem: http://ro.wikipedia.org/wiki/Antiohia_Pisidiei.

[18] Idem: http://paginiortodoxe.tripod.com/vsiul/07-27-sf_pantelimon.html.

[19] Idem: http://ro.orthodoxwiki.org/Nicomidia.

[20] Idem: http://ro.orthodoxwiki.org/Iustin_Popovici.

[21] Idem: http://orthodoxwiki.org/John_of_Kronstadt.

[22] Idem: http://en.wikipedia.org/wiki/Magdala.

[23] Idem: http://en.wikipedia.org/wiki/Luke_the_Evangelist.

[24] Idem: http://en.wikipedia.org/wiki/Saint_Publius.

[25] Idem: http://en.wikipedia.org/wiki/Saint_Ovidius.

[26] Idem: http://en.wikipedia.org/wiki/Braga.

Sfânta Muceniță Blandina era din Lyon, Franța[27]. Sfântul Sfințit Mucenic Irineos [Εἰρηναῖος] de Lugdunum[28] s-a născut în Smirna [Σμύρνα], astăzi în Turcia[29], și a fost Episcop în Gallia[30].

Sfânta Olimpias [Ὀλυμπιάς] Diaconița, ucenica Sfântului Ioan Gură de Aur[31], s-a născut în Constantinopol[32], pe când Sfântul Ioannis Hrisostomos [Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος] e originar din Antiohia Siriei[33], astăzi fiind un oraș în Turcia[34].

Sfântul Vasilios o Megas [Βασίλειος ὁ Μέγας], adică *Vasile cel Mare*[35], s-a născut în Chesaria [Καισάρεια][36] Cappadociei [Καππαδοκίας][37], pe când Sfântul Grigorios [Γρηγόριος] Teologul sau *de Nazianzinos* [ὁ Ναζιανζηνός] s-a născut la Nazianzos [Ναζιανζός], tot în Cappadocia, în 329, și va adormi în orașul natal pe 25 ianuarie 390[38].

---

[27] Idem: http://en.wikipedia.org/wiki/Blandina.

[28] Idem: http://en.wikipedia.org/wiki/Irenaeus.

[29] Idem: http://en.wikipedia.org/wiki/Smyrna.

[30] Idem: http://en.wikipedia.org/wiki/Gaul.

[31] Idem: http://en.wikipedia.org/wiki/Olympias_the_Deaconess.

[32] Idem: http://paginiortodoxe.tripod.com/vsiul/07-25-sf_olimpiada.html.

[33] Idem: http://en.wikipedia.org/wiki/John_Chrysostom.

[34] Idem: http://en.wikipedia.org/wiki/Antioch.

[35] Idem: http://en.wikipedia.org/wiki/Basil_of_Caesarea.

[36] Idem: http://orthodoxwiki.org/Caesarea.

[37] Idem: http://en.wikipedia.org/wiki/Cappadocia.

[38] Idem: http://en.wikipedia.org/wiki/Gregory_of_Nazianzus.

Sfântul Rumwold de Buckingham, din Anglia, s-a născut în anul 662 d. Hr. și a trăit doar trei zile. Însă el, în mod minunat, a vorbit din clipa când s-a născut, a cerut să fie botezat și a predicat înainte de a adormi. E pomenit pe 3 noiembrie[39].

Sfântul Fotios [Φώτιος] cel Mare s-a născut la Constantinopol în 810, a fost Patriarhul Constantinopolului, și moare în exil, în Armenia, la Bordi, în 893, fiind pomenit pe 6 februarie[40].

Sfântul Dimitrii Besarbovschi [Димитрий Бесарбовски], ale cărui Sfinte Moaște se află în Catedrala patriarhală din București, s-a născut în Bulgaria[41]. Tot din Bulgaria sunt și Sfântul Ioan Cucuzel și Sfântul Ierarh Sofronie de Vraţa[42].

Sfântul Ioan Maximovici, Făcătorul de minuni, s-a născut în Rusia, pe 4 iunie 1896, și a fost Arhiepiscop de San Francisco[43]. Sfântul Peter Cungagnaq, din insula Kodiak, din Alaska, e primul Sfânt Mucenic al Americii[44].

Sfântul Mare Mucenic Lazar [Лазар], pomenit pe 15 iunie, e din Serbia. Tot din Serbia este și

---

[39] Idem:
http://en.wikipedia.org/wiki/Rumwold_of_Buckingham.

[40] Idem:
http://en.wikipedia.org/wiki/Photios_I_of_Constantinople.

[41] Idem:
http://ro.orthodoxwiki.org/Lista_sfin%C8%9Bilor_bulgari.

[42] Ibidem.

[43] A se vedea:
http://orthodoxwiki.org/John_%28Maximovitch%29_the_Wonderworker.

[44] Idem:
http://ro.orthodoxwiki.org/Petru_Aleutinul.

Sfântul Simeon Izvorâtorul de mir [Симеон Мироточиви], pomenit pe 13 februarie[45].

Sfântul Nicodimos o Aghioritis [Νικόδημος ὁ Αγιορείτης] s-a născut la 6 iunie 1749, în Naxos, care este o insulă grecească[46], și a adormit într-o zi de miercuri, pe 14 iulie 1809, la vârsta de 60 de ani, în chilia Scurteonilor [κελί τῶν Σκουρταίων], în Caries [Καρυές] a Sfântului Munte [του Αγίου Ὄρους][47] Athos.

Sfântul Paisie Velicikovski se naște pe 20 decembrie 1772 în Poltava[48], în Ucraina[49], și adoarme la vârsta de 72 de ani în Moldova, pe 15 noiembrie 1794. La Mănăstirea Neamț, al cărei stareț era[50].

Sfântul Ierarh Andrei Șaguna s-a născut la Mișcolț, în Ungaria, pe 20 ianuarie 1808 și a fost Mitropolitul Transilvaniei. Sfântul Ierarh Antim Ivireanul s-a născut în Iviria, Georgia, și a fost Mitropolitul Ungrovlahiei. Sfântul Ierarh Calinic de la Cernica s-a născut la București în 7 octombrie 1787[51].

---

[45] Idem: http://ro.orthodoxwiki.org/Lista_sfin%C8%9Bilor_s%C3%A2rbi.

[46] Idem: http://ro.wikipedia.org/wiki/Naxos.

[47] Idem: https://el.wikipedia.org/wiki/Νικόδημος_ο_Αγιορείτης.

[48] Idem: http://orthodoxwiki.org/Paisius_Velichkovsky.

[49] Idem: http://ro.wikipedia.org/wiki/Poltava.

[50] Idem: http://ro.orthodoxwiki.org/Paisie_de_la_Neam%C8%9B.

[51] Idem: http://ro.orthodoxwiki.org/Sinaxar_al_Sfin%C8%9Bilor_Rom%C3%A2ni.

Pe 20 martie 2003, Biserica Ortodoxă a Poloniei a canonizat 8 Sfinți polonezi, cu pomenirea pe 25 mai[52].

Sfântul Sfințit Mucenic Bonifatius s-a născut, în Anglia, în sec. al 7-lea d. Hr., și a propovăduit în Germania[53].

Sfântul Simeon Stâlpnicul s-a născut în 390[54], în Sis, în provincia Adana, acum în Turcia[55]. Iar dacă el s-a nevoit sus, pe stâlp, Sfântul Simeon cel nebun pentru Hristos, pomenit pe 21 iulie, era din Emesa [Ἔμεσα], din Siria[56] și și-a sfințit viața în Ierusalim și în Emesa[57], prefăcându-se că e *nebun*.

Și când toți îl minimalizau, Dumnezeu îl umplea de har.

Pentru că Dumnezeu îl umple de har nu pe cel care *pare* ortodox, ci pe cel care *trăiește* ortodox și e cunoscut de Dumnezeu ca *rob al Lui credincios*.

Pe 15 iulie sunt pomeniți Sfinții Mucenici Chiricos [Κήρυκος] și Iulitta [Ἰουλίττα][58]. Sfânta Iulitta era mama lui Chiricos, care era un prunc de trei ani. Și când mama lui era chinuită pentru

---

[52] Idem: http://acvila30.ro/25-mai-soborul-sfintilor-polonezi/.

[53] Idem: http://en.wikipedia.org/wiki/Saint_Boniface.

[54] Idem: http://en.wikipedia.org/wiki/Simeon_Stylites.

[55] Idem: http://en.wikipedia.org/wiki/Kozan,_Adana.

[56] Idem: http://en.wikipedia.org/wiki/Homs.

[57] Idem: http://paginiortodoxe.tripod.com/vsiul/07-21-cv_simeon_si_sf_ioan_pustnicul.html.

[58] Idem: http://www.synaxarion.gr/gr/sid/127/sxsaintinfo.aspx.

credința ei, el a mărturisit că este *creștin* și a fost izbit cu piciorul în coaste de către persecutor. Căzând pe pietre, trupul lui fraged s-a zdrobit și așa a ajuns la Domnul înaintea mamei sale[59].

Dacă Sfântul Chiricos a intrat în Împărăția lui Dumnezeu la 3 ani, iar Sfântul Rumwold, pomenit mai sus, la 3 zile după naștere, Sfântul Simeon, Primitorul de Dumnezeu, a adormit la vârsta de 360 de ani[60].

Sfântul Enoh a fost ridicat cu trupul la cer din timpul vieții sale, și la fel și Sfântul Ilie Tesviteanul.

Trupul Maicii Domnului, după ce ea a adormit și a fost îngropată, a fost ridicat la cer de Domnul și ea se roagă pentru noi, în Împărăția lui Dumnezeu, ca *o îndumnezeită*, cu întreaga sa persoană. Căci Împărăteasa cerului și a pământului, Născătoarea de Dumnezeu, se roagă Fiului ei pentru noi. Pentru mântuirea și sfințirea noastră.

Nu știm multe despre Sfintele Puteri cerești, după cum nu știm multe despre enorm de mulți Sfinți ai lui Dumnezeu.

Însă îi cinstim ca *Sfinți ai lui Dumnezeu* pe toți Sfinții cunoscuți și necunoscuți de către noi, canonizați sau nu de vreo Biserică Ortodoxă autocefală, pe care Biserica Ortodoxă i-a născut, și nu îi cinstim ca „sfinți" pe cei „canonizați" de romano-catolici după schisma din 1054 sau de armeni, monofiziți, nestorieni etc.

---

[59] Idem: http://paginiortodoxe.tripod.com/vsiul/07-15-sf_chiric_si_iulita.html.

[60] Idem: http://paginiortodoxe.tripod.com/vsfeb/02-03-sf_si_dreptul_simeon.html.

Când spunem *Sfânt*, spunem *Sfânt al Bisericii Ortodoxe*. Iar când vorbim despre Sfinții *de dinainte* de venirea Domnului, ne referim în mod nominal la Sfinții pe care Tradiția Bisericii îi mărturisește ca *Sfinți*[61].

Însă la *Judecata finală* vom vedea cu toții *câți* Sfinți are Dumnezeu și *care* sunt ei. Și, cu siguranță, ne vom minuna de diversitatea lor și de sfințenia lor.

Căci încă de acum, citindu-le viețile (întotdeauna *prea scurte* pentru dorul inimii noastre), vedem cât de frumoși, cât de diverși și cât de profunzi și delicați sunt Sfinții lui Dumnezeu.

Care este *mesajul* acestei duminici pentru noi? Acela de a privi Biserica lui Dumnezeu ca pe *o cupolă maternală* sub care se adună întreaga umanitate. De a vedea lumea întreagă, cu fiecare popor și națiune în parte, ca fiind chemată să fie *o singură Biserică*.

Pentru că de aceea Domnul le-a spus Sfinților Apostoli: „Mergând învățați toate neamurile, botezându-le pe ele întru numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh [Πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος]” [Mt. 28, 19, BYZ].

Căci Domnul cheamă pe tot omul, din orice neam, ca să intre în Biserica lui prin Botez și să trăiască în sfințenie.

Iar darul dumnezeiesc *al vorbirii în limbi*, primit de Sfinții Apostoli la Cincizecime, a avut

---

[61] Idem: http://www.teologiepentruazi.ro/2008/10/04/sfinti-vechiului-testament-potrivit-sinaxarului-duminicii-dinaintea-nasterii-domnului-sau-a-sfintilor-parinti/.

tocmai acest scop pragmatic: chemarea tuturor la viața Bisericii, indiferent de națiunea din care provenim și de limba pe care o vorbim.

De aceea, *a învăța limbi străine* este *o datorie de conștiință* pentru un creștin ortodox, pentru că astfel poate *să comunice* cât mai multor oameni darul dumnezeiesc al credinței ortodoxe. Cu cât cunoaștem mai multe limbi ale lumii, cu atât înțelegem mai bine alte neamuri și modul în care ei gândesc și se exprimă, și astfel putem să comunicăm cu ei în modul lor de a simți lucrurile.

Pentru că mesajul Cincizecimii, pentru fiecare dintre noi, e acela că trebuie să ne facem *locașuri* ale slavei lui Dumnezeu și să comunicăm cât mai multor oameni experiența noastră duhovnicească, pentru ca astfel tot mai mulți să se bucure de *viața lui Dumnezeu* în ei înșiși.

Fiindcă aceasta este diferența între *ideologizarea eterodoxă* și *viața ortodoxă*: eterodocșii vorbesc despre viața cu Dumnezeu fără ca să o aibă și fără să se sfințească, pe când ortodocșii vorbesc despre experiența dumnezeiască din interiorul lor, pe măsură ce se sfințesc pe ei înșiși.

Și de aceea noi nu chemăm pe cei *din afara* Bisericii pentru ca *să îi ideologizăm*, ci pentru ca *să-i punem în mod real în contact* cu Dumnezeu, pentru ca ei să își sfințească viața împreună cu El.

Ce putem face pentru Sfinții noștri și, implicit, pentru noi înșine? Să descoperim zilnic, citind cât mai mulți Sfinți ai Bisericii, *unitatea dumnezeiască* dintre ei, bazată pe unitatea credinței și a vieții Bisericii.

Să ne nevoim să le cunoaștem viețile și să le extindem, atât prin cunoașterea edițiilor lor, dar și

prin îndosarierea minunilor pe care Sfinții le-au făcut de-a lungul timpului.

Să ne sfințim viața pentru a-i înțelege pe Sfinții lui Dumnezeu care trăiesc acum, printre noi, și cu care suntem *contemporani*, și pe care nu putem *să îi înțelegem* pentru că *nu îi vedem duhovnicește*. E un mare dar de la Dumnezeu ca să înțelegem că cineva e *Sfântul Lui*. Și e un dar care ni se dăruie într-o viață de pocăință și de smerenie. Iar dacă nu am întâlnit *încă* niciun Sfânt al Lui, atunci e semn că ochii sufletului nostru sunt încă *acoperiți*, sunt încă *pătimași*, și de aceea ni se pare că toți sunt *o apă și un pământ*. Însă lucrurile nu stau așa: Dumnezeu are Sfinți *și acum*, ca în orice veac, iar *a-i cunoaște* pe Sfinții Lui și *a le ucenici* e o mare și preasfântă binecuvântare.

Și trebuie să îi vedem pe Sfinți *la un loc*, pe fiecare cu virtuțile și harismele sale, fără ca să-i minimalizăm pe unii și să îi maximalizăm pe alții în funcție de ceea ce știm noi despre ei.

Pentru că noi știm *doar câteva lucruri* despre viața lor istorică, dar nu știm nimic despre viața lor cerească, în afară de cazul când ei ar dori să ni se descopere și ni se descoperă în mod extatic. Așa stând lucrurile, nu putem să spunem care e „mai mare" și care e „mai mic" dintre Sfinți, care e „mai făcător de minuni" și care nu, pentru că noi nu știm *cum sunt ei* în Împărăția lui Dumnezeu. Ci pe toți trebuie să îi cinstim cu evlavie și despre toți trebuie să ne bucurăm să aflăm noi și noi lucruri, pentru că astfel arată *o raportare reală* la Sfinții lui Dumnezeu.

Pentru că, așa după cum, despre Dumnezeu, dorim să știm noi și noi lucruri, tot la fel vrem să

știm și despre Sfinți, dacă îi iubim cu curăție și cu evlavie.

În ultimii ani, după cum bine știți, a fost o efervescență anume pentru *canonizarea* Sfinților români care au suferit în timpul comunismului. S-a cerut canonizarea Sfinților cu emfază, dar prea puțini au făcut ceva concret pentru Sfinți. Și anume să scrie despre ei făcând muncă de cercetare în arhive, să facă anchete teologice pe seama vieții lor, să le îngrijească mormintele sau să le caute mormintele.

Despre unul dintre cei care s-au sfințit în închisorile comuniste și după aceea, eu am editat 10 cărți[62]. Pentru că l-am cunoscut și pentru că m-am îngrijit de viața și postumitatea operei sale. Și el înseamnă pentru mine *un Sfânt viu* și după moarte, pentru că relația începută cu el în timpul vieții se continuă într-un mod profund și minunat.

Dacă fiecare dintre cei care s-au sfințit în închisoare ar fi avut *ucenici*, cu siguranță ei ar fi scris despre ei. Însă se pare că ucenicii lor direcți sunt *puțini* dar sunt mulți cei care *cred* că îi înțeleg. Sau, mai bine zis, care cred că, dacă ar fi *trăit* pe lângă ei, i-ar fi *înțeles*.

Numai că Sfinții nu se înțeleg doar pentru că ești *de-o seamă* cu ei sau ești *din familia sau din neamul* lor sau pentru că *îți place* să afli oameni sfinți și să scrii despre ei, ci ei se înțeleg doar dacă Dumnezeu *ți-i descoperă* și ei înșiși *doresc* să te accepte și *să îți vorbească* despre ei înșiși. Iar multora dintre familiile și rudeniile și prietenii lor,

---

[62] Despre Fericitul Ilie văzătorul de Dumnezeu: http://www.teologiepentruazi.ro/2012/05/29/despre-omul-imparatiei/.

Sfinții recenți le-au rămas necunoscuți, tocmai pentru că cei din jurul lor nu erau oameni *duhovnicești*. Îi înțelegeau trupește sau sufletește, empatizau cu durerea lor...dar cam atât. Ei nu vedeau că ar fi *Sfinți*, că ar fi fost *în mod fundamental diferiți* față de alți oameni.

De aceea, iubiții mei, să nu credem că știm *mai bine* decât Dumnezeu *ce e bine*, adică decât Cel care *le rânduiește pe toate* spre folosul nostru.

Atunci când El dorește ca să-Și scoată Sfinții din pământ și să-i pună în Biserici, o face în mod minunat și cu multă putere dumnezeiască. Iar când nu o face, nu înseamnă că ei n-ar fi *Sfinți*. Ci El Însuși *hotărăște* când să Își pună Sfinții *în lumină* și cât timp trebuie *să îi țină în umbră*.

Ci lucrul nostru e acela de *a-i cunoaște* și de *a-i cinsti* pe Sfinți, de *a le urma exemplul*, atât celor canonizați cât și al celor necanonizați, și de *a-i vedea împreună* pe toți și de a înțelege că ei propovăduiesc *aceeași credință mântuitoare*.

Dacă înțelegem acest lucru fundamental, atunci înțelegem că duminica tuturor Sfinților ne îndeamnă pe toți să fim una în credință, una în iubire, una în sfințenie.

Iar dacă dorim cu tot dinadinsul să fim *una* cu toți Sfinții Lui, atunci să ne sfințim viața, prin rugăciunile lor către Domnul, pentru ca să ne bucurăm cu ei veșnic.

Dumnezeu să ne învețe iubirea Lui pentru Sfinți și a Sfinților pentru Dumnezeu, ca să înțelegem și noi *ce ne lipsește* și pentru ce trebuie *să ne nevoim*! Amin.

Predică la *Duminica Sfinților români* [2015]

Iubiții mei[63],

de câțiva ani, în calendarele tipărite la București, Sfinții canonizați de *Biserica Ortodoxă Română* sau cu Sfinte Moaște în România sunt trecuți *cu albastru*[64]. De aceea putem să îi cunoaștem cu toții, pentru că pe fiecare lună avem Sfinți *cu albastru* în calendar.

Astfel, în ianuarie, pe 10 ianuarie, îl avem pe Sfântul Antipa de la Calapodești, pe 13 ianuarie pe Sfinții Mucenici Ermil și Stratonic, pe 25 ianuarie pe Sfântul Ierarh Bretanion al Tomisului.

Pe 28 februarie îi avem pe Sfinții Cuvioși Ioan Casian și Gherman din Dobrogea.

Pe 7 martie îl avem pe Sfântul Sfințit Mucenic Efrem al Tomisului, pe când pe 26 martie îi avem pe Sfinții Mucenici Montanus Preotul și Preoteasa Maxima, soția sa, dimpreună cu cei 26 de Sfinți Mucenici martirizați în Goția.

În luna aprilie, pe 6 aprilie, îl pomenim pe Sfântul Sfințit Mucenic Irineu de Sirmium, pe 11 aprilie îl pomenim pe Sfântul Ierarh Calinic de la Cernica, pe 12 aprilie pe Sfântul Mucenic Sava de la Buzău, pe 14 aprilie pe Sfântul Ierarh Pahomie de la Gledin, Episcopul Romanului, pe 20 aprilie pe Sfântul Teotim al Tomisului, pe 24 aprilie pe Sfinții Ierarhi Ilie Iorest, Simion Ștefan și Sava Brancovici,

---

[63] Scrisă în dimineața zilei de 12 iunie 2015, zi de vineri, călduroasă.

[64] Iar când sunt pomeniți cu slujbă aparte, ei sunt scriși cu *roșu îngroșat*.

Mitropoliții Transilvaniei, Sfântul Ierarh Iosif Mărturisitorul din Maramureș și Sfinții Mucenici Pasicrat și Valentin, pe 25 aprilie e pomenit Sfântul Cuvios Vasile de Poiana Mărului, pe 26 aprilie sunt pomeniți Sfinții Mucenici Chiril, Chindeu și Tasie din Axiopolis, Cernavodă de azi, iar pe 28 aprilie pe Sfinții Mucenici Maxim, Cvintilian și Dadas din Ozovia.

În luna mai, pe 2 mai, îl pomenim pe Sfântul Ierarh Atanasie al III-lea Patelarie, Patriarhul Constantinopolului, pe 3 mai pe Sfântul Cuvios Irodion de la Lainici, pe 12 mai pe Sfântul Mucenic Ioan Valahul/ Românul, pe 27 mai pe Sfântul Mucenic Iuliu Veteranul.

În luna iunie, pe 2 iunie, îl pomenim pe Sfântul Mare Mucenic Ioan cel Nou de la Suceava, pe 4 iunie pe Sfinții Mucenici Zoticos, Atalos, Camasis și Filippos de la Niculițel, pe 8 iunie pe Sfinții Mucenici Nicandru și Marcian, pe 15 iunie pe Sfântul Mucenic Isihie, pe 22 iunie pe Sfântul Ierarh Grigorie Dascălul, Mitropolitul Țării Românești, pe 24 iunie pe Sfântul Ierarh Nicetas de Remesiana, iar pe 30 iunie pe Sfântul Ierarh Ghelasie de la Râmeț.

În luna iulie, pe 1 iulie, e pomenit Sfântul Ierarh Leontie de la Rădăuți, pe 2 iulie e pomenit Sfântul Ștefan cel Mare, pe 8 iulie sunt pomeniți Sfinții Mucenici Epictet Preotul și Astion Monahul, pe 12 iulie e cinstită Sfânta Icoană *Prodromița* de la Muntele Athos, pe 18 iulie e pomenit Sfântul Mucenic Emilian de la Durostorum, pe 21 iulie sunt pomeniți Sfinții Cuvioși Rafael și Partenie de la Agapia Veche, iar pe 26 iulie e pomenit Sfântul Cuvios Ioanichie cel Nou de la Muscel.

În august, pe 5 august, e pomenit Sfântul Cuvios Ioan Iacob de la Neamț, pe 7 august e pomenită Sfânta Cuvioasă Teodora de la Sihla, pe 11 august e pomenit Sfântul Ierarh Nifon al Constantinopolului, pe 16 august sunt pomeniți Sfinții Mucenici Brâncoveni: Constantin Vodă, Constantin, Ștefan, Radu, Matei și Ianache, dimpreună cu Sfântul Cuvios Iosif de la Văratec, pe 21 august sunt pomeniți Sfinții Mucenici Donat Diaconul, Romul Preotul, Silvan Diaconul și Venust, pe 23 august e pomenit Sfântul Mucenic Lup, iar pe 30 august sunt pomeniți Sfinții Ierarhi Varlaam al Moldovei și Ioan de la Râșca și Secu, Episcopul Romanului.

Da, sunt *mulți*, enumerarea lor *ne obosește*, și prin asta înțelegem *cât de greu* e să ții minte multe date despre ei. Dar și cât ne va fi de greu atunci când numărul lor se va înmulți în calendarul nostru și va trebui să vorbim despre ei, în sobor/ la un loc, ca în duminica de azi.

În septembrie, în prima zi, e pomenit Sfântul Cuvios Dionisie Exiguul, pe 7 septembrie sunt pomeniți Sfinții Cuvioși Simeon și Amfilohie de la Pângărați, pe 9 septembrie sunt pomeniți Sfinții Cuvioși Onufrie de la Vorona și Chiriac de la Tazlău, pe 13 septembrie e pomenit Sfântul Cuvios Ioan de la Prislop, dimpreună cu Sfinții Mucenici din Dobrogea: Macrobie, Gordian, Ilie, Zotic, Lucian și Valerian, pe 15 septembrie e pomenit Sfântul Ierarh Iosif cel Nou de la Partoș, Mitropolitul Banatului, dimpreună cu Sfântul Mare Mucenic Nichita, pe 22 septembrie e pomenit Sfântul Sfințit Mucenic Teodosie de la Brazi, Mitropolitul Moldovei, pe 26 septembrie e pomenit Sfântul Neagoe Basarab iar pe 27 septem-

brie Sfântul Sfințit Mucenic Antim Ivireanul, Mitropolitul Țării Românești.

În luna octombrie, în prima zi, sunt pomeniți Sfinții Cuvioși Iosif și Chiriac de la Bisericani, pe 14 octombrie e pomenită Sfânta Cuvioasă Parascheva de la Iași, pe 21 octombrie sunt pomeniți Sfinții Cuvioși Mărturisitori Visarion și Sofronie, dimpreună cu Sfântul Mucenic Oprea și cu Sfinții Preoți Mărturisitori Ioan din Galeș și Moise Măcinic din Sibiel, pe 27 octombrie e pomenit Sfântul Cuvios Dimitrie cel Nou, Ocrotitorul Bucureștilor, iar pe 28 octombrie e pomenit Sfântul Iachint, Mitropolitul Țării Românești.

În noiembrie, pe 9, sunt pomeniți Sfinții Mucenici Claudiu, Castor, Sempronian și Nicostrat, pe 12 noiembrie sunt pomeniți Sfinții Mucenici și Mărturisitori Năsăudeni: Atanasie Todoran din Bichigiu, Vasile din Mocod, Grigorie din Zagra și Vasile din Telciu, pe 15 noiembrie e pomenit Sfântul Cuvios Paisie de la Neamț, pe 20 noiembrie e pomenit Sfântul Cuvios Grigorie Decapolitul, dimpreună cu Sfântul Mucenic Dasie, pe 23 noiembrie e pomenit Sfântul Cuvios Antonie de la Iezerul Vâlcii, pe când pe 30 noiembrie e pomenit Sfântul Apostol Andrei, Cel întâi chemat, Ocrotitorul României, dimpreună cu Sfântul Andrei Șaguna, Mitropolitul Transilvaniei.

Iar în decembrie, pe 3, e pomenit Sfântul Cuvios Gheorghe de la Cernica și Căldărușani, pe 7 decembrie e pomenită Sfântă Muceniță Filoteea de la Curtea de Argeș, pe 13 decembrie e pomenit Sfântul Dosoftei al Moldovei, pe 18 decembrie e pomenit Sfântul Cuvios Daniil Sihastrul, pe 22 decembrie e pomenit Sfântul Petru Movilă al Kievului, pe 26 decembrie e pomenit Sfântul

Nicodim cel Sfințit de la Tismana, iar pe 31 decembrie Sfântul Mucenic Hermes.

Cu toții, cei pomeniți acum, sunt 141 de Sfinți, bărbați și femei, unii fiind copii, alții tineri, alții maturi și alții bătrâni atunci când au adormit. Dar pe toți îi pomenim ca *Sfinți români* sau ca *Sfinți cu Moaște în România*, pe care i-am făcut *ai noștri* prin evlavia față de ei.

Căci evlavia față de Sfinți ne face *să le căutăm Sfintele lor Moaște*, pentru ca să ne umplem de harul rugăciunilor Sfinților, dar și să le pictăm Sfintele Icoane și să scriem cântări în cinstea lor și să căutăm să cunoaștem viețile lor. Pentru că fiecare în parte vor să ne spună lucruri *esențiale* pentru mântuirea noastră.

Sfântul Antipa de la Calapodești[65] (o localitate în jud. Bacău) s-a născut în 1816, ca fiu al Diaconului satului. S-a nevoit în Sfântul Munte Athos, fiind Ieroschimonah, apoi în Mănăstirea Valaam din Rusia, aflată la granița cu Finlanda. Și a fost canonizat în 1992 de Biserica noastră, după ce ortodocșii ruși și cei din Athos l-au cinstit ca *Sfânt*[66]. Și el ne arată prin viața lui că ne putem sfinți *oriunde*, dacă împlinim voia lui Dumnezeu.

Sfântul Mucenic Ermil era Diacon și a pătimit pentru Domnul la începutul sec. al 4-lea, în *Imperiul roman*. Pe când Sfântul Mucenic Stratonic era *gardianul* închisorii și prieten, în taină, al Sfântului Ermil. Și pentru că *a plâns* atunci când pătimea Sfântul Ermil, Sfântul Stratonic și-a vădit credința și prietenia cu Sfântul Ermil. Fapt pentru

---

[65] A se vedea: http://ro.wikipedia.org/wiki/Calapode%C8%99ti,_Bac%C4%83u.

[66] Idem: http://sfintiromani.mmb.ro/?sf=1.

care a fost martirizat dimpreună cu el, fiind înecați amândoi în Dunăre.

Sfintele lor Moaște au fost îngropate la Belgrad[67] iar apa Dunării s-a sfințit prin sângele lor mucenicesc. Și ambii Sfinți Mucenici ne învață că *prietenia reală* e o *înrădăcinare tare* în viața cu Dumnezeu. Căci atunci când îl iubești pe prietenul tău, îl și urmezi în lucrurile cele bune.

Sfântul Bretanion al Tomisului (Constanța de azi) a trăit în sec. al 4-lea d. Hr. și a fost un apărător zelos al *Sinodului I Ecumenic*[68].

Pe când Sfântul Ioan Casian ne-a lăsat opere teologice și experiențiale de mare profunzime duhovnicească[69].

Căci teologia este pragmatică și existențială, fiind conținutul interior al vieții noastre atunci când o trăim, când ne-o asumăm în mod deplin.

Și Sfântul Casian, ca și Sfântul Gherman, pomeniți pe 28 februarie, s-au născut în Dobrogea în sec. al 4-lea d. Hr., pe Sfântul Gherman Sfântul Ioan Gură de Aur hirotonindu-l Preot, iar pe Sfântul Casian Diacon.

Sfântul Casian a fost hirotonit Preot la Roma, a întemeiat două Mănăstiri în Marsilia, în Franța,

---

[67] Idem:
http://paginiortodoxe.tripod.com/vsian/01-13-sf_ermil_si_stratonic.html.

[68] Idem:
http://www.sfintiromani.ro/ro/pagina/41/ianuarie_bretanion_viata.html.

[69] Idem:
https://archive.org/stream/Psb-ColectiaParintiSiScriitoriBisericesti/57-SfantulIoanCasian-AsezaminteleManastiresti.ConvorbiriDuhovnicesti#page/n1/mode/2up.

adormind în anul 435, pe când Sfântul Gherman în 415, la Roma[70].

Căci în secolul al 5-lea d. Hr. Biserica era *una* în Răsărit și Apus și numai de la anul 1054 romano-catolicii s-au despărțit de ortodocși[71].

Sfântul Sfințit Mucenic Efrem al Tomisului a trăit în sec. al 4-lea d. Hr. și, în timpul său, „au fost martirizaţi pentru credința în Hristos zeci de creștini daco-romani, sciți, besi, traci, greci și capadocieni surghiuniți în Dacia Pontică, ale căror Sfinte Moaște Episcopul Efrem le răscumpăra, le îngropa în locuri tăinuite, înălța Biserici de lemn sau de piatră peste ele”[72]. El însuși a pătimit în Crimeea și i s-a tăiat capul în 304[73].

Sfinții Mucenici Montanus și Maxima, soț și soție, Preot și Preoteasă, au fost martirizați pe 26 martie 304 în Belgrad, Serbia. Iar guvernatorul, care i-a martirizat, a fost *uimit* de faptul că ei *nu își iubesc viața*, ci preferă *să moară* pentru Hristos Domnul. Le-au legat câte o piatră de gât și i-au înecat în râul Sava, la vărsarea lui în Dunăre[74].

---

[70] Idem: http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:npQJVPfAY5EJ:ziarullumina.ro/calendarul-zilei/sfintii-cuviosi-ioan-casian-si-gherman-din-dobrogea-sfantul-cuvios-vasile-o+&cd=4&hl=ro&ct=clnk&gl=ro.

[71] Idem: http://ro.wikipedia.org/wiki/Marea_Schism%C4%83.

[72] Idem: http://www.doxologia.ro/viata-sfant/viata-sfantului-sfintit-mucenic-efrem-episcopul-tomisului.

[73] Ibidem.

[74] A se vedea: http://www.sfintiromani.ro/ro/pagina/59/martie_montanus_si_maxima_viata.html.

Tot pe 26 martie îi pomenim și pe Sfinții 26 de Mucenici din Goția, și avem și numele lor: „doi au fost preoți: Vatus și Virca; cu acesta din urmă au pătimit și doi fii și trei fiice ale lui; apoi unul, Aprilla, a fost monah; unsprezece au fost mireni: Avip, Agna, Riax, Igatrax, Iscoos, Sila, Sighita, Suiril, Seimvla, Terma, Filga; și șapte femei: Ana, Alla, Varis, Moico, Mamica, Birgo și Animais”[75]. S-a dat foc Bisericii în care erau și astfel au fost martirizați, din cauza focului murind și un alt creștin, al cărui nume nu s-a păstrat[76].

Numele lor nu sunt ca numele noastre, dar cu toții sunt în Împărăția lui Dumnezeu, pentru că El se uită la *viața noastră* și nu la *numele* sau la *neamul* din care provenim.

Sfântul Sfințit Mucenic Irineu de Sirmium a fost martirizat prin tăierea capului pe 6 aprilie 304[77]. Sfântul Calinic de la Cernica, Episcopul Râmnicului, are Sfintele Moaște la Sfânta Mănăstire Cernica, de lângă București, împreună cu Sfântul Cuvios Gheorghe. Sfântul Mucenic Sava de la Buzău a fost martirizat prin înecare în râul Buzău în anul 372[78]. Sfântul Ierarh Pahomie, Episcopul Romanului, s-a născut la Gledin[79] în

---

[75] Idem:
http://www.doxologia.ro/biblioteca/vietile-sfintilor/viata-sfintilor-26-de-mucenici-din-gotia.

[76] Ibidem.

[77] A se vedea:
http://www.bisericabelvedere.ro/2013/04/sfantul-sfintit-mucenic-irineu-sfanta-cuvioasa-maria-egipteanca/.

[78] Idem:
http://ro.orthodoxwiki.org/Sava_de_la_Buz%C4%83u.

[79] Idem:

1674, s-a nevoit la Mănăstirea Neamț, și el ne dă mărturie despre faptul că *a sărutat* Sfintele Moaște ale lui Grigorie Țamblac[80] la Mănăstirea Pecerska.

A fost hirotonit Episcop al Romanului în ziua de 18 ianuarie 1707, ctitorește Schitul Pocrov și pribegește și adoarme la Kiev în anul 1724[81]. Aceasta e piatra de mormânt a Sfântului Ierarh Pahomie[82]:

Sfântul Teotim al Tomisului a trăit în sec. al 4-lea d. Hr. și Sfântul Ieronim Mărturisitorul cu-

---

http://ro.wikipedia.org/wiki/Gledin,_Bistri%C8%9Ba-N%C4%83s%C4%83ud.

[80] Idem:

http://www.teologiepentruazi.ro/2010/08/21/ps-acad-melchisedec-stefanescu-viata-si-scrierile-lui-grigorie-%C8%9Bamblac-versiune-adaptata2010/.

[81] Idem: http://www.crestinortodox.ro/sfinti/viata-sfantului-pahomie-la-gledin-73075.html.

[82] Preluată de aici:

http://www.doxologia.ro/imagine/patra-de-mormant-sfantului-ierarh-pahomie-de-la-gledin-episcopul-romanului.

noștea „tratate[le sale], sub formă de dialoguri, în stilul vechii elocințe”[83].

Sfântul Ilie Iorest, Mitropolitul Transilvaniei, a fost întemnițat și apoi alungat din țară pentru că nu a acceptat calvinismul[84]. Sfântul Simion Ștefan a publicat *Noul Testament de la Bălgrad*, în 1648[85], iar Sfântul Sava Brancovici a fost persecutat tot de calvini[86].

Sfântul Ieroschimonah Vasile de la Poiana Mărului pe mine m-a învățat un lucru important în rugăciunea inimii: să privesc *în susul* inimii când mă rog, pentru că acolo e partea rațională[87]. A adormit la 25 aprilie 1767 și nu se cunosc Sfintele sale Moaște[88]. Însă experiența sa teologică și isihastă e *neapărată*, ca și a Sfântului Paisie de la Neamț, Velicikovski, care era ucrainean, născut pe 21 decembrie 1722 la Poltava[89].

---

[83] A se vedea:
http://ro.orthodoxwiki.org/Teotim_al_Tomisului.

[84] Idem: http://basilica.ro/24-v-sf-ierarhi-ilie-iorest-sava-brancovici-si-simion-Stefan-mitropoliii-transilvaniei-sf-ier-iosif-marturisitorul-din-maramures-sf-mc-pasicrat-si-valentin-sf-mc-sava-stratilat-sf-cuv-elisabeta-dezlegare-la-peste--5806.html.

[85] Idem:
http://ro.wikipedia.org/wiki/Noul_Testament_de_la_B%C4%83lgrad.

[86] Idem:
http://ro.wikipedia.org/wiki/Sava_Brancovici.

[87] Din ediția de aici:
http://edituradeisis.ro/opencart/index.php?route=product/product&path=36&product_id=56.

[88] A se vedea:
https://sfantulmunteathos.wordpress.com/2013/04/25/viata-si-nevointele-cuviosului-vasile-de-la-poiana-marului-25-apr/.

[89] Idem:

Opera Sfântului Paisie Velicikovski, în două volume, a fost tradusă de Valentina Pelin în română, iar eu am citit ediția apărută la Chișinău, în 1998. Din ea am citat în cartea mea *Teologia vederii lui Dumnezeu (2009)*[90].

Mormântul Sfântului Paisie Velicikovski de la Neamț e acesta[91]:

Iar aceasta este chilia sa de la Neamț[92]:

---

https://sfintisiicoane.wordpress.com/2011/11/14/sfantul-cuvios-paisie-velicikovski-de-la-neamt-romania-15-noiembrie/.

[90] Cartea poate fi downloadată de aici:
http://www.teologiepentruazi.ro/2009/11/18/teologia-vederii-lui-dumnezeu/.

[91] A se vedea:
https://sfintisiicoane.files.wordpress.com/2011/11/mormantul-sf-cuv-paisie-velicikovski-de-la-neamt-2.jpg?w=705&h=939.

[92] Idem:
http://www.sfintiromani.ro/ro/pagina/262/noiembrie_paisie_de_la_neamt_viata.html.

Sfântul Ierarh Iosif Mărturisitorul din Maramureș a fost hirotonit Episcop în 1690 de Sfântul Dosoftei al Moldovei. A fost întemnițat de două ori în mod nedrept și a adormit după anul 1711[93].

Sfinții Mucenici Pasicrate și Valention erau frați de sânge și ostași romani. Au fost arestați în 298 d. Hr. pentru că nu s-au închinat la idoli. Mama lor a fost *martoră* la martirizarea lor și le-a îngropat Sfintele Moaște. Sfântul Pasicrate avea 22 de ani când a fost martirizat, iar Sfântul Valention avea 30 de ani[94].

Sfinții Mucenici Chiril, Chindeu și Tasie din Axiopolis au suferit în timpul lui Diocletianus, în sec. 4[95].

La fel au suferit și Sfinții Mucenici Maxim, Cvintilian și Dadas din Ozovia. Ei au fost legați cu

---

[93] Idem: http://www.doxologia.ro/viata-sfant/viata-sfantului-ierarh-iosif-marturisitorul-din-maramures.

[94] Idem: http://www.sfintiromani.ro/ro/pagina/156/aprilie_pasicrat_si_valentin_viata.html.

[95] Idem: http://www.sfintiromani.ro/ro/pagina/535/aprilie_chiril_chindeu_tasie_viata.html.

lanț de fier și duși la Dorostol, în sudul Dobrogei de azi, au fost judecați și li s-au tăiat capetele[96].

Sfântul Patriarh Atanasie al III-lea al Constantinopolului a fost canonizat pe 5 martie 2008 de Biserica noastră și a trăit în sec. al 17-lea, în 1626 fiind în Țara Românească, având funcția de *dascăl* al fiilor boierilor.

În 1634 ajunge Patriarh al Constantinopolului și a adormit în drum spre Galați, pe 5 aprilie 1654, în a treia zi de Paști, în Mănăstirea *Schimbarea la față* din Lubensk, în Ucraina de azi[97].

Sfântul Irodion de la Lainici a fost canonizat pe 1 mai 2011[98], el fiind *Duhovnicul* Sfântului Calinic de la Cernica.

Sfintele sale Moaște sunt maronii și ușoare ca hârtia, iar când au fost descoperite au răspândit bună mireasmă[99].

Sfântul Mucenic Ioan Valahul/ Românul a fost martirizat prin spânzurare în anul 1662, la vârsta de 18 ani. Luat rob la 15 ani de către turci, el nu acceptă nici homosexualitatea[100] și nici curvia,

---

[96] Idem: http://www.sfintiromani.ro/ro/pagina/536/aprilie_cvintilian_maxim_dada_viata.html.

[97] Idem: http://ziarullumina.ro/patriarhul-constantinopolului-sfantul-atanasie-al-iii-lea-pastor-al-credinciosilor-de-la-dunare-45137.html.

[98] Idem: http://www.teologiepentruazi.ro/2011/05/01/slujba-canonizarii-sfantului-irodion-de-la-lainici-1-mai-2011/.

[99] Idem: http://ziarullumina.ro/din-minunile-cuviosului-irodion-de-la-lainici-69899.html.

[100] Idem: http://www.doxologia.ro/vietile-sfintilor/cuvant-de-folos/sfantul-ioan-valahul-serbat-majoratul.

motiv pentru care ajunge în temniță. A fost martirizat în Constantinopol, viața și pătimirea lui au fost scrise de învățatul grec Ioan Cariofil și cartea a fost publicată la Veneția de Sfântul Nicodim Aghioritul[101].

Căci Sfinții se iubesc și se pun *în evidență* unii pe alții și nu *se ignoră* reciproc!

Fiindcă cei care ignoră pe alții se ignoră, de fapt, pe ei înșiși.

Sfântul Mucenic Iuliu Veteranul a fost martirizat prin tăierea capului pentru că nu s-a închinat la idoli[102].

Sfântul Mare Mucenic Ioan cel Nou de la Suceava a fost chinuit îndelung și lui i s-a tăiat capul pentru că nu a vrut să se închine soarelui. Pe 2 iunie 1402, Sfintele sale Moaște au fost aduse la Suceava[103].

Sfinții Mucenici de la Niculițel, pomeniți pe 4 iunie, au fost descoperiți în vara lui 1971, „în urma unor ploi năvalnice, pe o uliță lăturalnică din satul Niculițel, [unde] apele au săpat pământul și au scos la iveală o cupolă de piatră. Făcându-se cercetări, a fost descoperită cripta Martirilor, păstrată neatinsă. Înăuntrul criptei s-a găsit un sicriu din lemn în care se aflau osemintele întregi a patru bărbați, așezate după obiceiul creștinesc, cu capul spre apus și picioarele către răsărit.

---

[101] Idem:
http://www.sfintiromani.ro/ro/pagina/164/mai_ioan_valahul_viata.html.

[102] Idem:
http://www.sfintiromani.ro/ro/pagina/168/mai_iuliu_veteranul_viata.html.

[103] Idem:
http://www.sfant.ro/sfinti-romani/sfantul-mucenic-ioan-cel-nou-de-la-suceava.html.

Pe pereți, deasupra sicriului, erau două inscripții grecești săpate în tencuială și vopsite cu roșu. În prima era scris: *Martirii lui Hristos*, iar în a doua: *Martirii Zoticos, Atalos, Camasis, Filipos*. Fiecare inscripție era străjuită de Cruce cu monograma Mântuitorului Iisus Hristos (XP)"[104].

Sfinții Mucenici Nicandru și Marcian au fost soldați romani și au fost martirizați pe 8 iunie 298 prin tăierea capetelor[105].

Sfântul Mucenic Isihie a fost ostaș roman și i-a cunoscut pe Sfinții Mucenici Pasicrate și Valention, Nicandru și Marcian și Iuliu Veteranul pentru că a fost închis dimpreună cu ei.

El i-a cerut Sfântului Iuliu să se roage pentru el, pentru că știa *cât de folositoare* sunt rugăciunile Sfinților Mucenici în viața noastră. Iar Sfântul Isihie a fost martirizat în ziua de 15 iunie 298[106].

Sfântul Grigorie, Mitropolitul Țării Românești, a fost ucenicul Sfântului Paisie de la Neamț și Mitropolit între 1823-1834[107]. A fost canonizat pe 21 mai 2006. Numele său de mirean a fost *Gheorghe Miculescu*, fiind născut la București, în 1765[108].

---

[104] Idem: http://ziarullumina.ro/sfintii-mucenici-zotic-atal-camasie-si-filip-sarbatoare-de-suflet-in-dobrogea-strabuna-43749.html.

[105] Idem:
http://www.doxologia.ro/viata-sfant/sfintii-mucenici-nicandru-marcian.

[106] Idem:
http://www.sfintiromani.ro/ro/pagina/183/iunie_isihie_viata.html.

[107] Idem:
http://www.doxologia.ro/viata-sfant/viata-sfantului-ierarh-grigorie-dascalu-mitropolitul-tarii-romanesti.

[108] Idem:

Și de la el putem învăța *să transcriem* texte duhovnicești, să le *diortosim* și *să traducem* cărți sfinte. Lucruri atât de importante pentru viața bisericească și teologia românească.

Sfântul Ierarh Nicetas de Remesiana a trăit în sec. 4-5 d. Hr.[109], fiind un profund teolog al Bisericii. Am tradus, în *Traduceri patristice (vol. 3)*[110], comentariul său la *Crez*.

Sfântul Ierarh Ghelasie de la Râmeț, Arhiepiscopul Transilvaniei, a fost canonizat în 1992 și a trăit în sec. al 14-lea.

E menționat într-o inscripție din 1377. Și a adormit călare pe asin, în drum spre Mănăstirea Râmeț, ctitorită de către el. Clopotele de la 7 Biserici au început să bată deodată, anunțând adormirea sa.

Capul său se află în Biserica principală din Mănăstirea Râmeț, iar trupul său a fost împărțit la Biserici din România și Republica Moldova[111].

Sfântul Ierarh Leontie de la Rădăuți a trăit în sec. 14-15, fiind născut în Rădăuți. A fost *Egumenul* Sfântului Daniil Sihastrul pentru o perioadă și a adormit ca *Schimonah*. A fost canonizat în 1992 și Sfintele sale Moaște, împreună cu ale Sfântului Teodosie de la Brazi, au fost puse într-o

---

http://ro.orthodoxwiki.org/Grigorie_Dasc%C4%83lul.

[109] Idem: http://ziarullumina.ro/sfantul-niceta-de-remesiana-apostolul-daco-romanilor-42891.html.

[110] Cartea poate fi downloadată de aici:

http://www.teologiepentruazi.ro/2011/01/02/traduceri-patristice-vol-3/.

[111] A se vedea:

http://ro.orthodoxwiki.org/Ghelasie_de_la_R%C3%A2me%C8%9B.

raclă și se păstrează la Mănăstirea *Bogdana* din Rădăuți[112].

Sfântul Ștefan cel Mare, Domnitorul Moldovei între 1457 și 2 iulie 1504[113], ne învață să ctitorim Biserici și să ascultăm de povățuitorii noștri duhovnicești. Și, mai ales, să considerăm că toată viața noastră este proniată/ condusă de către Dumnezeu.

Sfinții Mucenici Epictet și Astion au Sfintele lor Moaște în Mănăstirea *Halmyris* [*Dunăvățul* de azi] și au fost martirizați pe 8 iulie 290. Sfântul Preot Epictet l-a convertit și botezat pe Sfântul Astion. Au fost martirizați prin tăierea capetelor[114].

Sfântul Mucenic Emilian de la Durostorum a fost martirizat în timpul lui Iulian Apostatul. El a adormit în pace, după ce a fost chinuit îndelung și apoi ars pe rug. A adormit pe 18 iulie 362[115].

Sfinții Cuvioși Rafail și Partenie de la Agapia Veche au trăit în secolul al 17-lea.

Sfântul Rafail a trăit peste 80 de ani și la 7 ani după adormirea lui s-au descoperit Sfintele lui Moaște întregi[116]. Sfântul Partenie a fost cunoscut

---

[112] Idem: http://ro.orthodoxwiki.org/Leontie_de_la_R%C4%83d%C4%83u%C8%9Bi.

[113] Idem: http://ro.wikipedia.org/wiki/%C8%98tefan_cel_Mare.

[114] Idem: http://ziarullumina.ro/praznuirea-celor-mai-vechi-sfinti-din-romania-mucenicii-epictet-si-astion-42275.html.

[115] Idem: http://www.sfintiromani.ro/ro/pagina/234/iulie_emilian_durostorum_viata.html.

[116] Idem:

în mod direct de Sfântul Dosoftei, care a scris despre el. Sfântul Partenie a adormit în anul 1660, Sfintele sale Moaște fiind, de asemenea, descoperite întregi[117].

Însă e *darul* lui Dumnezeu felul cum sunt descoperite Sfintele Moaște, Sfinții fiind *Sfinți* și dacă au Sfinte Moaște *întregi*, cât și dacă au rămas *numai oasele lor sfinte* din trupul lor.

Sfântul Cuvios Ioanichie cel Nou de la Muscel a fost Schimonah și a trăit în sec. al 17-lea. S-a nevoit într-o peșteră, neștiut de nimeni, peste 30 de ani de zile. Sfintele sale Moaște s-au descoperit întregi în sec. al 20-lea[118]. „Erau galbene, binemirositoare și acoperite cu o pânză de păianjen. Deasupra mormântului erau săpate în piatră aceste cuvinte: *Ioanichie Schimonah, 1638*[119].

Iar Sfinții pe care oamenii *i-au uitat*, Dumnezeu *îi descoperă*, atunci când El voiește, spre folosul nostru, al întregii Biserici.

Sfântul Iacob de la Neamț e un Sfânt român al secolului al 20-lea, care a adormit pe 4 august 1960, la 5 dimineața, într-o zi de joi, la vârsta de 47 de ani și are trupul nestricat[120]. De la el avem multe poezii teologice, care au fost publicate recent[121].

---

http://www.sfintiromani.ro/ro/pagina/235/iulie_rafael_si_partenie_viata.html#3.

[117] Idem:

http://www.sfintiromani.ro/ro/pagina/235/iulie_rafael_si_partenie_viata.html#4.

[118] Idem:

http://www.argesulortodox.ro/aov1/index.php/sinaxar-argesean/sf-cuvios-ioanichie-cel-nou-de-la-muscel/viata-sf-cuvios-ioanichie.

[119] Ibidem.

[120] A se vedea: http://sfintiromani.mmb.ro/?sf=6.

[121] O ediție din 2010:

Sfânta Teodora de la Sihla este Sfânta românică isihastă care a ajuns la atâta înduhovnicire încât se ruga deasupra pământului[122]. A trăit în sec. al 17-lea, iar pe la anul 1725 s-a întemeiat schitul *Sihla* întru pomenirea ei[123].

Sfântul Ierarh Nifon al Constantinopolului este un exemplu imens de smerenie pentru mine. Atunci când s-a întors în Athos și s-a nevoit ca un monah oarecare. El l-a povățuit pe Sfântul Neagoe Basarab[124].

Sfinții Mucenici Brâncoveni sunt exemple de mărturisire a credinței. Au renunțat la tot dar nu și la credința lor ortodoxă. Sfântul Mucenic Constantin Brâncoveanu, la București, este *o alinare mare* a inimii mele.

http://editura.doxologia.ro/20100803/sfantul-cuvios-ioan-iacob-de-la-neamt-viata-poezie-invatatura.

[122] A se vedea:

http://paginiortodoxe.tripod.com/vsaug/08-07-sf_teodora_de_la_sihla.html.

[123] Idem:

http://ro.wikipedia.org/wiki/Sf%C3%A2nta_Teodora_de_la_Sihla.

[124] Idem:

http://www.sfintiromani.ro/ro/pagina/238/august_nifon_patriarhul_viata.html.

Acesta e sicriul cu Sfintele Moaște ale Sfântului Iosif de la Văratec. Care au fost scoase din mormânt pe 12 august 2013, într-o zi de luni, și puse spre cinstire pe 14 august 2013, într-o zi de miercuri, spre seară.

Sfântul Iosif a fost Ieroschimonah și Pustnic și a adormit în ziua de 28 decembrie 1828, fiind înmormântat în pronaosul Bisericii *Adormirea Maicii Domnului* de la Mănăstirea Văratec. El a fost canonizat de Biserica noastră în ședința sinodală din 5-7 martie 2008[125].

Sfinții Mucenici Donat, Romul, Silvan și Venust au fost martirizați pe 21 august 304, prin tăierea capului cu sabia, lângă apele Dunării[126].

Sfântul Mucenic Lup, care era sclav, a fost botezat în mod dumnezeiește: cerurile s-au deschis și a curs apă peste el. A trăit în sec. 3-4 d. Hr. El a fost *servitorul* Sfântului Mare Mucenic Dimitrie[127], care „a înmuiat marginea veșmântului său și un inel în sângele Marelui Mucenic și mergea cu ele prin cetate”[128].

A fost martirizat prin tăierea cu sabia în ziua de 23 august 304[129].

Sfântul Varlaam al Moldovei e unul dintre teologii și intelectualii de marcă ai Bisericii noas-

---

[125] Idem: http://www.doxologia.ro/actualitate/arhiepiscopia-iasilor/moastele-sfantului-cuvios-iosif-asezate-spre-inchinare-la.

[126] Idem: http://www.sfintiromani.ro/ro/pagina/241/august_donat_romul_silvan_venust_viata.html.

[127] Idem: http://ziarullumina.ro/sfantul-mucenic-lup-stalp-al-credintei-printre-daco-romani-74948.html.

[128] Ibidem.

[129] Ibidem.

tre, alături de Sfântul Dosoftei al Moldovei. Știa slavonă, latină și greacă, în 1645 a convocat *Sinodul de la Iași*, a scris *Răspunsul împotriva Catehismului calvinesc*[130] și *Cazania*[131]. Sfântul Varlaam a fost canonizat pe data de 12 februarie 2007[132].

Sfântul Ierarh Ioan al Romanului a trăit în sec. al 17-lea și a fost contemporan cu Sfinții Varlaam și Dosoftei ai Moldovei. Ca Egumen la Neamț, Sfântul Ioan a botezat-o în 1650 pe Sfânta Teodora de la Sihla și i-a fost Duhovnic până la vârsta de 16 ani, îndemnând-o să aleagă viața monahală. A adormit în anul 1685 și a fost îngropat lângă Biserica mare a Mănăstirii Secu[133].

Sfântul Dionisie Exiguul e un alt mare teolog al Bisericii noastre, trăitor în sec. 5-6 d. Hr., de la care avem *numărarea anilor* începând cu nașterea Domnului Hristos. A fost canonizat în 8-9 iulie 2008[134].

Sfântul Cuvios Simeon de la Pângărați s-a născut în sec. al 15-lea d. Hr. în apropiere de Piatra Neamț.

A fost pustnic isihast în munți și a făcut Mănăstirea *Pângărați* cu bani dăruiți de Sfântul

---

[130] Poate fi downloadat de aici:
http://www.teologiepentruazi.ro/2010/09/22/sfantul-varlaam-al-moldovei-raspunsul-impotriva-catehismului-calvin-2010/.

[131] Pe care am început *să o diortosesc* aici:
http://www.teologiepentruazi.ro/tag/sfantul-varlaam-al-moldovei/.

[132] A se vedea:
http://ro.wikipedia.org/wiki/Varlaam_Mo%C8%9Boc.

[133] Idem: http://sfintiromani.mmb.ro/?sf=18.

[134] Idem:
http://ro.wikipedia.org/wiki/Dionisie_cel_Smerit.

Ștefan cel Mare în 1461. A fost hirotonit Ieromonah și a adormit în Mănăstirea Cașiva în 1476.

Sfântul Amfilohie de la Pângărați s-a născut în anul 1487, în nordul Moldovei, a venit la Pângărați în 1508 și a fost Starețul ei pentru 56 de ani. Alexandru Lăpușneanu a construit pentru el o Mănăstire cu hramul *Sfântului Dimitrie Izvorâtorul de mir*. Și-a aflat mai înainte ceasul morții, s-a împărtășit cu Domnul, și a adormit pe 7 septembrie 1570, „la șapte ceasuri din noapte”[135].

Sfântul Cuvios Onufrie de la Vorona s-a născut în jurul anului 1700 în Rusia și a venit în Moldova în 1749. Timp de 15 ani a ucenicit Sfântului Vasile de la Poiana Mărului și Sfântului Paisie Velicikovscki, Sfântul Paisie fiindu-i *Duhovnic*.

25 de ani se va nevoi foarte aspru în munții Vorona, apoi va primi *schima mare* din partea Sfântului Paisie Velicikovscki, la Dragomirna, în 1774.

A fost un Sfânt isihast cu o mare viață duhovnicească și a adormit pe 29 martie 1789. Sfintele sale Moaște sunt în Biserica *Bunavestire* din Sihăstria Voronei[136].

Sfântul Cuvios Chiriac de la Tazlău s-a nevoit în peștera din muntele Măgura, în sec. al 17-lea. A devenit pustnic când era deja Preot și a dobândit darul rugăciunii curate, al vindecării bolilor și al izgonirii demonilor.

A adormit în jurul anului 1660. Sfintele sale Moaște au fost găsite nestricate[137].

---

[135] Idem: http://www.manastireapangarati.ro/sfinti-ocrotitori/sfintii-simeon-amfilohie.

[136] Idem: http://sfintiromani.mmb.ro/?sf=8.

[137] Idem: http://sfintiromani.mmb.ro/?sf=17.

Sfântul Cuvios Ioan de la Prislop s-a născut la Silvașul de Sus și s-a nevoit într-o chilie de piatră. El a fost împușcat, din greșeală, de doi vânători[138].

Iar Sfinții Mucenici Macrobie, Gordian, Ilie, Zotic, Lucian și Valerian, pomeniți tot pe 13 septembrie, au fost martirizați în anii 323-324. Zotic, Lucian și Ilie au fost martirizați prin tăierea capului, pe când Macrobie și Gordian au fost martirizați prin arderea în foc. Iar Sfântul Valerian a murit plângând pe mormintele Sfinților Mucenici[139]. Și astfel a fost socotit și el *Sfânt Mucenic*, pentru că a suferit în inima lui alături de Mucenici și a murit din dragoste pentru ei.

Sfântul Iosif a fost Mitropolitul Banatului între 1650-1653. Apoi s-a retras la Mănăstirea *Partoș*, trăind în sfințenie. A fost canonizat pe 28 februarie 1950, moment în care s-a dispus aducerea Sfintelor sale Moaște în Catedrala mitropolitană din Timișoara[140].

[138] Idem: http://www.sfintiromani.ro/ro/pagina/249/septembrie_ioan_de_la_prislop_viata.html.

[139] Idem: http://www.agnos.ro/blog/2008/09/12/sfintii-mucenici-gordian-macrovie-ilie-valerian-zotic-seleuc-si-lucian/.

[140] Idem: http://mitropolia-banatului.ro/viata-sfantului/.

În această raclă sunt Sfintele Moaște ale Sfântului Sfințit Mucenic Teodosie, Mitropolitul Moldovei. Ele se păstrează în Mănăstirea Brazi, din jud. Vrancea[141].

Sfântul Ierarh Teodosie a trăit în secolul al 17-lea iar în anul 1688, pentru 10 săptămâni, a suferit închisoare și chinuri din partea fostului domn al țării. Apoi a fost schingiuit de tătari, care i-au tăiat capul.

În 1842, în mod minunat, s-au aflat Sfintele sale Moaște, martor fiind și Sfântul Antipa de la Calapodești. El a fost canonizat în 2003[142].

Sfântul Neagoe Basarab ne-a lăsat *Învățăturile* sale[143], pe când Sfântul Antim Ivireanul ne-a lăsat *Didahiile* sale[144]. Ambele lucrări fiind *fundamentale* pentru teologia și literatura veche românească.

Sfântul Cuvios Iosif de la Bisericani s-a nevoit în Valea Iordanului în sec. al 15-lea. După care, dimpreună cu 17 ucenici ai săi, el vine în Moldova și trăiește viață isihastă[145].

---

[141] Idem: http://www.doxologia.ro/actualitate/episcopia-husilor/pelerini-la-racla-sfantului-teodosie-de-la-brazi.

[142] Idem: http://basilica.ro/sfantul-sfinit-mucenic-teodosie-de-la-manastirea-brazi-mitropolitul-moldovei-35191.html.

[143] Idem: http://ro.wikisource.org/wiki/%C3%8Env%C4%83%C8%9B%C4%83turile_lui_Neagoe_Basarab_c%C4%83tre_fiul_s%C4%83u_Teodosie.

[144] Pe care doamna preoteasă le-a comentat în teza sa doctorală: http://www.teologiepentruazi.ro/2010/03/10/antim-ivireanul-avangarda-literara-a-paradisului-viata-si-opera-2010/.

[145] A se vedea:

Sfântul Cuvios Chiriac de la Bisericani s-a nevoit în munte timp de 60 de ani, umblând gol, fiind un mare isihast român.

Și el cunoștea vedenia în care li s-a arătat Maica Domnului unor monahi români, care doreau să meargă în Athos, și cărora ea le-a spus că aici, pe pământul românesc, e *Grădina* ei. El a adormit prin anii 1659-1660[146].

Sfânta Parascheva de la Iași, pe 14 octombrie, umple Iașiul de pelerini, veniți din toate părțile României și din afara ei. La fel face și Sfântul Dimitrie Basarabov, pe 27 octombrie, la București.

Sfinții Cuvioși Mărturisitori Visarion și Sofronie, Sfântul Mucenic Oprea și Sfinții Preoți Mărturisitori Ioan din Galeș și Moise Măcinic din Sibiel au un lucru în comun: au spus *nu* uniației, adică unirii noastre *samavolnice* cu romano-catolicii[147].

Sfântul Ierarh Iachint a fost *ultimul* Mitropolit al Vicinei și *primul* Mitropolit al Țării Românești, începând cu anul 1359, cu reședința la Curtea de Argeș, în timpul domniei lui Alexandru Basarab[148].

Sfinții Mucenici Claudiu, Castor, Sempronian și Nicostrat au pătimit în timpul lui Diocletianus și cei 4 erau meșteri pe un șantier de

---

http://www.sfintiromani.ro/ro/pagina/255/octombrie_iosif_si_chiriac_bisericani_viata.html.

[146] Idem:

http://www.sfintiromani.ro/ro/pagina/255/octombrie_iosif_si_chiriac_bisericani_viata.html#4.

[147] Idem:

http://www.sfintiromani.ro/ro/pagina/257/octombrie_ioan_din_gales_moise_macinic_viata.html.

[148] Idem:

http://www.sfintiromani.ro/ro/pagina/259/octombrie_iachint_de_vicina_viata.html.

marmură. Ei au fost închiși de vii în sicrie de plumb și aruncați în fluviul Sava[149].

Sfinții Mucenici și Mărturisitori Năsăudeni au fost martirizați pe 12 noiembrie 1763 pentru că nu au acceptat romano-catolicismul[150].

Sfântul Cuvios Grigorie Decapolitul a avut o mare experiență extatică și a suferit multe dureri din partea demonilor[151]. Iar Sfântul Mucenic Dasie era soldat roman și a fost martirizat prin tăierea capului[152].

Sfântul Cuvios Antonie de la Iezerul Vâlcii a trăit în sec. 17-18 și s-a nevoit într-o peșteră săpată în stâncă. Era un pustnic isihast și a primit darul mai înainte vederii și pe cel al vindecării. A adormit după 28 de ani de nevoință, înainte de 1714[153].

Sfântul Apostol Andrei este Apostolul nostru, al românilor, iar Sfântul Andrei Șaguna, Mitropolitul Transilvaniei, pomenit tot pe 30 noiembrie, s-a născut în 1808 și cunoștea româna, aromâna, maghiara, germana, sârba, greaca, latina și slavo-

---

[149] Idem: http://sfintiromani.ro/ro/pagina/260/noiembrie_claudiu_castor_sempronian_nicostrat_viata.html.

[150] Idem: http://www.sfintiromani.ro/ro/pagina/261/noiembrie_martirii_nasaudeni_viata.html.

[151] Idem: http://www.doxologia.ro/viata-sfant/viata-sfantului-cuvios-grigorie-decapolitul.

[152] Idem: http://www.sfintiromani.ro/ro/pagina/218/noiembrie_dasie_viata.html.

[153] Idem: http://www.sfintiromani.ro/ro/pagina/226/noiembrie_antonie_de_la_iezer_viata.html.

na, fiind *ctitorul* culturii românești din Ardeal. El a înființat *Telegraful Român* în 1850[154] și a adormit „în 16/28 iunie 1873, fiind îngropat lângă Biserica mare din Rășinari, așa cum a rânduit el însuși prin testament, fiind prohodit de un singur preot, «fără predică și fără pompă»”[155].

Și sfârșitul lui ne arată *smerenia*, cea care *îi înalță* pe oameni.

Sfânta Muceniță și Fecioară Filoteea, din Bulgaria, după ce e martirizată de propriul ei tată, alege în mod minunat să vină la Curtea de Argeș, unde Sfintele sale Moaște sunt până azi. Iar Sfântul Dosoftei al Moldovei, cel prea învățat, cunoștea limbile greacă, latină, slavonă, polonă și ucraineană[156]. Pentru ca să ne invite pe toți să învățăm cât mai multe limbi și să avem o cultură teologică vastă, prin care să înțelegem voia lui Dumnezeu cu noi.

Căci nu *cunoașterea* îngâmfă, ci *puțina cunoaștere*...Fiindcă atunci când cunoști puține lucruri dintr-un domeniu crezi că știi multe. Dar când aprofundezi acel domeniu, atunci vezi cât de puțin cunoști și asta te smerește.

Sfântul Cuvios Daniil Sihastrul se nevoiește într-o chilie săpată în stâncă, la un kilometru de Mănăstirea Putna. El l-a povățuit în clipe grele

---

[154] Idem:
http://sfantul-andrei-saguna.blogspot.ro/p/viata-sfantului-andrei-saguna.html.

[155] Ibidem.

[156] A se vedea: http://sfintiromani.mmb.ro/?sf=4. A se vedea studiul doamnei preotese:
http://www.teologiepentruazi.ro/2013/06/15/creatori-de-limba-si-de-viziune-poetica-in-literatura-romana-vol-1/.

pentru țară pe Sfântul Ștefan cel Mare și a fost îngropat în Biserica Mănăstirii Voroneț[157].

Sfântul Petru Movilă e *darul* nostru pentru Ucraina. El a fost Mitropolit al Kievului în timpul dominației polone, între 1633-1646. *Mărturisirea* sa *de credință* a fost discutată la Sinodul panortodox de la Iași, din 1642, și recunoscută ca *validă*. A adormit la Kiev pe 22 decembrie 1646 și e pomenit în Biserica noastră începând cu anul 1997[158].

Sfântul Cuvios Nicodim cel Sfințit de la Tismana s-a născut în 1310 și a trăit 96 de ani, adormind pe 26 decembrie 1406. Sfântul Antonie cel Mare, din voia lui Dumnezeu, printr-o vedenie avută în vis, l-a trimis pe Sfântul Nicodim în Țara Românească și i-a poruncit să facă Mănăstirea de la *Cascade*. A trecut Dunărea plutind pe propria sa rasă, întinsă pe ape, Ungrovlahia fiind țara mamei lui. Astfel a zidit Mănăstirea *Vodița*. Apoi a zidit și Mănăstirea *Tismana*, în urma unei vederi extatice[159].

Sfântul Mucenic Hermes era *exorcist*, adică *îi alunga pe demoni* din oameni, făcând totodată și exorcizările de la Botez, și el a pătimit în timpul lui Diocletianus, fiind martirizat prin tăierea capului[160]. Iar cum el este pomenit pe 31 decembrie, când noi ne pregătim de *revelion*, ar trebui să ne gândim serios la ce *impact* au ispitirile demonilor în viața noastră. Sau, mai bine zis, să ne gândim să

---

[157] Idem: http://sfintiromani.mmb.ro/?sf=3.

[158] Idem: http://ro.orthodoxwiki.org/Petru_Movil%C4%83.

[159] Idem: http://www.manastirea-tismana.ro/?page_id=94.

[160] Idem: http://www.sfintiromani.ro/ro/pagina/270/decembrie_hermes_viata.html.

ne trăim viața *creștinește*, cu frică de Dumnezeu și cu evlavie, și nu făcându-ne robi la tot felul de patimi. Pentru că a doua zi îl pomenim pe Sfântul Vasile cel Mare, care și el are rugăciuni de exorcizare a demonilor.

Însă astăzi, iubiții mei, în puține cuvinte, i-am trecut în revistă pe Sfinții români pe care îi avem în calendar. Dar aceștia sunt doar *o parte* dintre Sfinții noștri *români*. Pentru că majoritatea lor sunt *încă necanonizați*. Și sunt necanonizați nu numai cei din secolul al 20-lea, ci Sfinții din fiecare secol al Bisericii până azi.

Dar pentru *a-i cunoaște* pe Sfinți, canonizați sau nu, trebuie *să studiezi* arhivele Bisericii. Studiu care cere și evlavie și cunoaștere și răbdare și multă, multă conștiință. Pentru că ne putem *apropia* de Sfinți numai când noi înșine începem să ne sfințim viața. Și când ne sfințim viața, Sfinții înșiși vin la noi și ne luminează asupra lor.

Ceea ce a făcut Sfântul Simeon Metafrastul[161], Sfântul Nicodim Aghioritul[162] sau Sfântul Iustin Popovici[163] în materie de *Viețile Sfinților* înseamnă multă sfințenie și cunoaștere teologică. Care, la un loc, ne arată oameni *cu conștiință eclesială*, adică oameni care ne gândim la binele *real* și *profund* al Bisericii, care înseamnă *adevărul* despre Sfinții ei și despre viața eclesială divino-umană. Fără acest *adevăr* despre Sfinți, fără relatarea integrală și necenzurată a Vieților Sfinților,

---

[161] Idem: http://ro.orthodoxwiki.org/Simeon_Metafrastul.

[162] Idem: http://ro.orthodoxwiki.org/Nicodim_Aghioritul.

[163] Idem: http://ro.orthodoxwiki.org/Iustin_Popovici.

Biserica nu poate *trăi*, pentru că Biserica trăiește *în adevărul* lui Dumnezeu și al Sfinților Lui și în *continua slujire liturgică* a Bisericii.

Iar azi, în această duminică sfântă și mare a Bisericii noastre, pomenindu-i pe toți Sfinții români, din toate secolele, arătăm că Biserica noastră e *apostolică*, pentru că este *întemeiată* de Sfântul Apostol Andrei, și că ea trăiește în *credința catolică/ universală* a Bisericii.

Pentru că noi nu trăim eclesial *rupți* de celelalte Biserici Ortodoxe surori, ci *în comuniune* cu ele. Și împreună cu ele dăm mărturie despre credința *catolică* a Bisericii, adică despre credința *universală* a Bisericii Ortodoxe, despre credința pe care o au toți ortodocșii.

Așadar, iubiții mei, cinstindu-i pe Sfinții români, nu îi cinstim *rupți* de ceilalți Sfinți ai Bisericii, ci împreună cu ei!

Pentru că atunci când sunt *cinstiți* Sfinții României, împreună cu ei *se bucură* toți Sfinții, din celelalte neamuri, pentru că împreună se bucură în Împărăția lui Dumnezeu.

Iar locuirea Sfinților în Împărăția lui Dumnezeu trebuie să ne învețe și pe noi că nu putem să punem etnia noastră *mai presus* de Biserică, căci Biserica e multinațională. Dar Biserica e multinațională *fără să relativizeze* etnia credincioșilor ei, *dar nici nu o supralicitează*. Ci, în același timp, e importantă și *etnicitatea* cât și *universalitatea* Bisericii. E important că Biserica e formată *din multe* națiuni, dar, în același timp, e important de reținut că națiunile au aceeași credință, pe care trebuie să o trăiască și să o mărturisească.

Astfel stând lucrurile, cinstindu-i pe Sfinții români, îi cinstim deopotrivă pe Sfinții tuturor

națiunilor ortodoxe, pentru că *ai noștri* sunt împreună cu *ai lor*. Dar sunt *împreună* păstrându-și fiecare *personalitatea* lui.

De aceea, în Biserică, noi avem nevoie de fiecare *așa cum este*, de personalități *diferite* și *creatoare* și nu de *copii xerox*, nu de oameni care să mimeze că sunt „la fel".

Pentru că noi nu suntem „la fel"! Fiecare avem personalitatea noastră, cultura noastră, vârsta noastră, experiența noastră, dar, împreună, avem aceeași teologie și slujire a Bisericii. Cu toții participăm la aceleași slujbe, cu toții ne împărtășim din același Potir, cu toții postim, ne rugăm, nădăjduim aceleași lucruri, dar fiecare trăim și ne exprimăm *pe măsura noastră*, a cine suntem și ce facem cu adevărat.

Iar în Bisericile unde oamenii sunt lăsați *să fie ei înșiși*, la modul creator, la modul frumos, acest lucru se observă. Pentru că Dumnezeu ne luminează mereu ce să facem, ce să facem pentru *clipa de azi*, pentru *acum* și nu pentru un timp utopic, imaginar.

Astfel, azi, de ziua Bisericii noastre, vă urez tuturor *să fiți ca Sfinții români*! Să fim ca ei în felul nostru personal. Pentru ca Dumnezeu să Își arate marea Sa milostivire în fiecare dintre noi și să ne facă părtași cu Sfinții Lui. Amin!

Predică la Duminica a 3-a după Rusalii [2015]

Iubiții mei[164],

după cele două duminici anterioare, în care am vorbit despre *Sfinți*, despre Sfinții Împărăției lui Dumnezeu, duminica de azi, prin Evanghelia ei [Mt. 6, 22-33], ne îndeamnă să vorbim despre *Împărăția Lui*. Despre Împărăția lui Dumnezeu [τὴν Βασιλείαν τοῦ Θεοῦ] și despre dreptatea Lui [τὴν δικαιοσύνην Αὐτοῦ] [Mt. 6, 33, BYZ]. Adică despre modul în care *ne sfințim* noi înșine și ne *mutăm* alături de Sfinții Lui.

Căci conținutul vieții ortodoxe constă în *căutarea* și *găsirea* Împărăției și a dreptății lui Dumnezeu. Căutare și găsire care sunt *interioare* și nu exterioare nouă. Pentru că noi căutăm Împărăția și dreptatea Lui în noi înșine și tot acolo le și găsim.

Însă ce este *Împărăția* și ce este *dreptatea* Lui?

Sfântul Simeon Noul Teolog a avut la un moment dat o mare vedenie dumnezeiască, în care a văzut cum lumina dumnezeiască a Prea Sfintei Treimi „a crescut câte puțin și a făcut văzduhul să strălucească mai luminos și a înțeles că a ajuns cu tot trupul în afara celor pământești. Și cum lumina aceea continua să strălucească încă și mai limpede și s-a arătat strălucind peste el ca soarele la amiază, [el] a înțeles că stătea *în mijlocul* a ceea ce vedea și s-a umplut întreg, în tot trupul, de bucuria și [de]

[164] Scrisă în dimineața zilei de 19 iunie 2015, zi de vineri, călduroasă.

lacrimile plăcerii [duhovnicești] care-l năpădea[u]; căci a văzut lumina însăși atingându-se în chip uimitor de trupul lui și intrând câte puțin în mădularele lui. [...] [Căci] lumina [dumnezeiască] era dată întreagă trupului său întreg, inimii și măruntaielor l[u]i[,] și-l făceau întreg foc și lumină”[165].

Însă ceea ce a văzut în mod extatic Sfântul Simeon ar fi rămas *tainic* pentru el, dacă nu i s-ar fi revelat *ce înseamnă* această vedenie dumnezeiască. Fapt pentru care „s-a făcut către el un glas și [i-]a zis: „Așa a fost hotărât să fie *schimbați* la trâmbița de pe urmă Sfinți[i] care vor mai fi rămas în viață și devenind astfel vor fi *răpiți* [la cer], după cum spune Pavel [I Tes. 4, 17]”[166].

Vedenia avută nu a fost *de câteva clipe*, ci de „multe ceasuri”[167], de multe ore.

Iar Sfântul Simeon, fiind plin de slava lui Dumnezeu, își vedea trupul „ca pe o umbră”[168] în lumina dumnezeiască, căci devenise „întreg, împreună cu trupul, lumină, o lumină fără formă, fără figură și fără materie”[169]. Pentru că trupul său, în lumina dumnezeiască, „nu mai avea nici greutate, nici grosime”[170] și se vedea pe sine „în trup ca unul netrupesc”[171]. Era atunci un om *duhovnicesc* și cu trupul și cu sufletul său. Și din nou i s-a vorbit din lumina dumnezeiască și i s-a spus: „Astfel vor fi după înviere, în veacul viitor, toți Sfinții, îmbrăcați

---

[165] Sfântul Simeon Noul Teolog. *Viața și epoca. Scrieri IV*, introd și trad. de Diac. Ion. I. Ică jr., Ed. Deisis, Sibiu, 2006, p. 288.

[166] Ibidem.

[167] Ibidem.

[168] Idem, p. 289.

[169] Ibidem.

[170] Ibidem.

[171] Ibidem.

în chip netrupesc în trupuri duhovnicești, fie mai ușoare, mai subțiri și purtate în sus, fie mai groase, mai grele și purtate în jos, după cum va fi atunci pentru fiecare starea, rangul și familiaritatea [lor] cu Dumnezeu”[172].

Iar Sfântul Simeon a trăit această vedere dumnezeiască transfiguratoare mai multe zile și n-a simțit deloc nici foame și nici sete[173]. Pentru că hrana, băutura, odihna, veselia și transfigurarea lui se datorau luminii dumnezeiești, care este *atmosfera veșnică* a Împărăției lui Dumnezeu.

Atunci *ce este* Împărăția lui Dumnezeu pe care trebuie să o căutăm *mai întâi de toate* în viața noastră? Ce e Împărăția Lui? Și de ce ea, Împărăția, este înăuntrul nostru [Lc. 17, 21] și nu în afara noastră?

Vom afla *ce este* Împărăția și de ce ea *ni se deschide* atunci când coborâm cu mintea înăuntrul nostru, dacă ne umplem de lumina lui Dumnezeu, de slava Prea Sfintei Treimi. Pentru că slava lui Dumnezeu, cum am înțeles din vedenia Sfântului Simeon, Părintele nostru, este cea care *ne deschide* Împărăția lui Dumnezeu. Iar în Împărăția lui Dumnezeu, potrivit descoperirii lui Dumnezeu către el, sunt Sfinți pe diverse trepte de sfințenie.

Adică Sfinți care au trăit dreptatea lui Dumnezeu pe măsura lor.

Însă ce este *dreptatea* Lui?

Și de ce, dacă avem slava Lui în noi, mai avem nevoie și de dreptatea Lui?

Ce înseamnă dreptatea lui Dumnezeu și de ce trebuie să o căutăm?

---

[172] Ibidem.

[173] Ibidem.

Prima apariție textuală a lui δικαιοσύνην în Dumnezeiasca Scriptură este la Mt. 3, 15, *cf.* BYZ, adică la Botezul Domnului, când El îi spune lui Ioannis Botezătorul: „așa se cuvine nouă a împlini toată *dreptatea* [πληρῶσαι πᾶσαν *δικαιοσύνην*]”. Cu sensul: toată *iconomia* mântuirii.

După care găsim *dreptatea* în *Fericiri*, unde ni se spune că există oameni care *flămânzesc* și *însetoșează* după dreptate [Mt. 5, 6]. Iar dacă flămânzesc și însetoșează după ea, dacă o caută cu sagacitate, cu ardoare, *se vor sătura* de ea [Ibidem]. De unde înțelegem că dreptatea lui Dumnezeu *se împărtășește* oamenilor credincioși și iubitori de Dumnezeu, pentru că ea e *haricică*. Căci numai harul lui Dumnezeu *îi satură* în mod fundamental pe oamenii credincioși.

A treia și ultima apariție a lui δικαιοσύνην în Evanghelii este la Mt. 6, 33, locul pe care noi îl discutăm. Însă o regăsim o singură dată și în *Faptele Apostolilor*, la 10, 35, de unde aflăm că „în tot neamul, cel care se teme de El și lucrează dreptatea, este plăcut Lui [ἐν παντὶ ἔθνει ὁ φοβούμενος Αὐτὸν καὶ ἐργαζόμενος δικαιοσύνην, δεκτὸς Αὐτῷ ἐστιν]”.

Dar pentru ca dreptatea Lui să fie *lucrată*, ea trebuie să fie nu numai *un har dumnezeiesc* ci și o *lucrare divino-umană*. Căci de aceea ne-a pus Domnul să căutăm *Împărăția*, adică *slava Lui*, și *dreptatea Lui*, adică *împlinirea* tuturor poruncilor Lui, a voii Lui cu noi. Căci dacă noi, fiind plini de har, căutăm continuu împlinirea dreptății Lui, adică a voii Lui cu noi, tocmai de aceea nu ne mai *îngrijim* de ziua de mâine [Mt. 6, 34], ci de *relația noastră interioară*, tainică, mistică, îndumnezeitoare cu Dumnezeu.

Noi, creștinii ortodocși, avem continuu *o grijă*...dar nu una trecătoare, ci una veșnică: aceea de *a-I plăcea lui Dumnezeu* în toate faptele noastre. De aceea, fără a fi *indiferenți* față de ziua de mâine și de viața noastră socială, prioritatea vieții noastre e curăția vieții noastre, e creșterea noastră în sfințenie, e viața cu Dumnezeu și nu *angoasa*, neliniștea profundă față de ceea ce se va petrece mâine.

Însă cel care a discutat *dreptatea* lui Dumnezeu în mod aprofundat în Scriptură a fost Dumnezeiescul Apostol Pavlos, cu preponderență în *Epistola* sa *către romani*.

La Rom. 3, 5, Sfântul Pavel ne spune că nedreptatea noastră [ἡ ἀδικία ἡμῶν] *dovedește* [συνίστησιν] dreptatea lui Dumnezeu [Θεοῦ δικαιοσύνην]. Cum o dovedește? Prin faptul că Dumnezeu, Cel care aduce urgia [ὁ Θεὸς ὁ ἐπιφέρων τὴν ὀργήν] [Rom. 3, 5, BYZ] peste păcatele noastre, se dovedește *drept* atunci când ne pedepsește. El nu Se umple de urgie față de sfințenie, ci numai față de păcate odioase, de care, cei care le fac, se bucură.

Păcatele noastre, care ne fac nedrepți, arată *cât de drept* e Dumnezeu în comparație cu noi. Dar și cât de plini *de dreptate* sunt Sfinții Lui în comparație cu josnicia oamenilor păcătoși, care încearcă să profite de pe urma fiecărei patimi.

În Rom. 4, 3, credința Sfântului Avraam în Dumnezeu „i s-a socotit lui întru dreptate [ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην]". Cine i-a socotit-o *întru dreptate*? Dumnezeu Însuși. Pentru că credința în El e modul prin care noi *ne îndreptăm întru El*, adică ne umplem de voia Lui și de

sfințenia Lui, lucrându-ne pământul ființei noastre prin poruncile Sale.

De la *dreptatea Lui* la *îndreptarea* noastră. Căci „cel care crede în *Cel care-l îndreptează* pe cel nelegiuit, [acestuia] i se socotește credința lui întru dreptate [τὸν δικαιοῦντα τὸν ἀσεβῆ, λογίζεται ἡ πίστις αὐτοῦ εἰς δικαιοσύνην]" [Rom. 4, 5, BYZ]. Pentru că el nu are dreptatea credinței, dreptatea care vine din împlinirea poruncilor Lui, ci cel care se convertește acum de la necredință la credință are numai credința drept *început* al îndreptării lui, adică al noii lui vieți duhovnicești.

Pentru că credința nu e doar *informație mentală* pentru noi, ci *o angajare totală* a noului botezat în relația cu Dumnezeu.

De aceea, *îndreptarea* celui credincios în viața cu Dumnezeu e *continua descoperire* și *trăire* a ceea ce Dumnezeu vrea de la noi.

Îndreptarea noastră are fundament sacramental. Ea se face prin Botez, prin Mirungere, prin Euharistie și prin primirea întregii credințe ortodoxe cu toată inima, dar ea e o stare continuă. Pentru că întreaga noastră viață e *o îndreptare* a noastră după voia lui Dumnezeu, adică *o umplere* de dreptatea Lui.

În Rom. 4, 6-8, Sfântul Pavel se referă la Sfântul David, citând Ps. 31, 1-2, *cf.* LXX, unde Sfântul David vorbea în mod profetic despre consecințele Tainei Sfintei Mărturisiri, Taină în care trăim *fericirea* de *a ni se ierta fărădelegile* și de *a ni se acoperi*, de către mila Lui, *păcatele* [Ps. 31, 1, LXX]. Iar pe baza acestui lucru, Pavel spune la Rom. 4, 6, că David a vorbit despre „τὸν μακαρισμὸν τοῦ ἀνθρώπου, ᾧ ὁ Θεὸς λογίζεται δικαιοσύνην χωρὶς

ἔργων [fericirea omului, căruia Dumnezeu îi socotește dreptatea fără fapte]" [Rom. 4, 6, BYZ].

Însă *dreptatea fără fapte* la care se referă Pavel aici e *harul* lui Dumnezeu, cel care ne iartă păcatele spovedite și nicidecum nu este *o eliminare* a ascetismului din Biserică. Pentru că viața ascetică este *o poruncă dumnezeiască*, prin care noi trebuie să ne curățim de patimi pentru a ne face proprii simțirii și vederii lui Dumnezeu.

Dar de aici am aflat un lucru important și anume: că *dreptatea* lui Dumnezeu este *fericirea* omului. Și pe om îl face *fericit* doar ceea ce *îl împlinește*. De unde rezultă că adevărata noastră *împlinire* este *fericirea* care vine de la Dumnezeu. Dar totodată, că *dreptatea* lui Dumnezeu este sinonimă cu *iertarea* Lui. Pentru că iertarea Lui ne face *fericiți*, iar fericirea care vine de la Dumnezeu este *dreptatea Lui*.

În Rom. 4, 11, semnul tăierii-împrejur a fost primit ca „σφραγῖδα τῆς δικαιοσύνης τῆς πίστεως [pecete a dreptății credinței]" [Rom. 4, 11, BYZ]. Însă tăierea-împrejur/ circumcizia era *o prefigurare* a Botezului Bisericii, în care noi murim și înviem împreună cu Domnul, fiind curățiți de tot păcatul. Iar Botezul este *pecete a dreptății*, adică imprimare/ sădire/ semănare a vieții lui Dumnezeu în ființa noastră, ca urmare a credinței noastre în El.

De aceea, atât harul lui Dumnezeu, cât și împlinirea voii lui Dumnezeu, sunt *interioare*. Sunt *taina* vieții noastre. Și dacă ele sunt *adâncul vieții noastre duhovnicești*, atunci ele sunt căutările reale, fundamentale ale vieții noastre.

Însă noi nu putem să ne concentrăm în mod real decât asupra unui singur lucru și nu asupra a mai multe lucruri deodată.

Viața cu Dumnezeu, dacă *ne absoarbe* cu totul, nu poate îngloba și grija persecutantă, înrobitoare, pentru ziua de mâine. Căci viața cu Dumnezeu atenuează/ îndulcește orice frică, orice grijă, orice durere. Fiind plini de har și de dorința de a lucra ce e plăcut lui Dumnezeu, grija pentru ziua de azi, de mâine, de peste 20 de ani, o lăsăm în voia lui Dumnezeu, noi concentrându-ne pe bucuria și pe lucrul de acum, din clipa de față.

Iar concentrarea pe clipa de față arată că noi suntem *așezați interior*, că suntem *în pace*, că suntem *împliniți* și nu trăim o continuă *revărsare* a noastră către orizontul apropiat sau îndepărtat al vieții noastre.

Noi ne lipim mintea de Dumnezeu și de ceea ce facem acum, în acest moment, și acest lucru e tot ceea ce *contează* pentru noi. Pentru că viața noastră de mâine se leagă indestructibil de clipa de acum. De ceea ce facem bine, fundamental, acum, în clipa de față.

În Rom. 4, 25 găsim substantivul δικαίωσις [îndreptare] la acuzativ, articulat: τὴν δικαίωσιν [îndreptarea]. *Îndreptare* care se leagă de *dreptatea* lui Dumnezeu, care trebuie *să se împlinească* cu noi. Îndreptare care se leagă de *iconomia mântuirii*. Căci, ne spune Sfântul Pavlos, Hristos „S-a vândut pentru fărădelegile noastre [παρεδόθη διὰ τὰ παραπτώματα ἡμῶν] și S-a sculat [din morți] pentru *îndreptarea* noastră [καὶ ἠγέρθη διὰ *τὴν δικαίωσιν* ἡμῶν]” [Rom. 4, 25, BYZ].

Îndreptare care nu e doar *sacramentală*, care nu e doar *ascetică*, ci este și *mistică*. Pentru că

drumul sfințeniei personale, pe care l-am început la Botez, trebuie să ne umple de slava lui Dumnezeu și să ne transfigureze și să ne facă proprii Împărăției lui Dumnezeu, așa după cum am auzit la Sfântul Simeon Noul Teolog, cu a cărui experiență mistică îndumnezeitoare am început predica de azi.

Căci viața creștină ortodoxă nu înseamnă doar *a merge* la slujbe, nu înseamnă doar post și rugăciune și nevoință *fără finalitate*, fără nicio împlinire imediată, duhovnicească, ci viața ortodoxă înseamnă împlinire imediată, duhovnicească a vieții noastre.

Viața ortodoxă înseamnă să mergi la slujbele Bisericii și să te umpli de har, să te rogi și să te umpli de har, să postești și să te curățești prin harul lui Dumnezeu, să faci milostenie și să gâlgâie harul lui Dumnezeu în tine, să trăiești sfânt și Dumnezeu să te împodobească cu slava Lui cea sfântă și sfințitoare.

Consecințele vieții duhovnicești reale sunt *imediate*. Curățirea de păcate e *o simțire reală* a modului cum ne curățim și cum ne simțim când suntem curățiți de ele.

Despre experiențele mistice ale Ortodoxiei se poate vorbi în mod *detaliat* pentru că ele sunt *reale*, sunt trăite de oamenii care se îndumnezeiesc continuu, ele sunt împlinitoare. Numai atunci când nu simți nimic, când nu trăiești nimic, când nu te curățești, când nu te schimbi duhovnicește nu ai ce să spui. Dar dacă *le trăiești*, le poți spune *spre folosul* celor care vor și ei să se curățească de patimi. Pentru că mărturisirea experienței mistice este pentru *a-i întări* și *lumina* și pe alți nevoitori în viața lor cu Dumnezeu.

Hristos Dumnezeu S-a sculat din morți pentru ca să ne învețe *viața duhovnicească*, viața care ne transfigurează întreaga noastră persoană. Iar noi, cei care am fost îndreptați prin credința în El, avem *pace* [εἰρήνην] cu Dumnezeu prin Hristos Domnul nostru [Rom. 5, 1], dar și *intrare* [τὴν προσαγωγὴν] la El [Rom. 5, 2]. De unde înțelegem că îndreptarea noastră, care e o umplere de dreptatea Lui, ne umple de pace și de intimitate față de Dumnezeu. Pentru că *intrarea la Dumnezeu*, despre care Sfântul Pavel ne vorbește aici, este *continua simțire* și *vedere a Lui*, dacă suntem *oameni sfinți*.

Din Rom. 6, 16 ne dăm seama că *dreptatea* lui Dumnezeu este *voia Lui cu noi*. Căci Pavel spune aici că *robii* sunt de două feluri: „fie ai păcatului întru moarte, fie ai ascultării întru dreptate [ἤτοι ἁμαρτίας εἰς θάνατον, ἢ ὑπακοῆς εἰς δικαιοσύνην]". Și când spune *ascultare*, spune *ascultare de Dumnezeu*. Iar ascultarea de Dumnezeu ne umple de dreptatea Lui.

Din Rom 8, 10 ne devine și mai clar faptul că dreptatea lui Dumnezeu este viața de sfințenie: „Iar dacă Hristos [este] în voi, trupul [este] mort pentru păcat, iar Duhul [este] viață pentru dreptate [εἰ δὲ Χριστὸς ἐν ὑμῖν, τὸ μὲν σῶμα νεκρὸν διὰ ἁμαρτίαν, τὸ δὲ Πνεῦμα ζωὴ διὰ δικαιοσύνην]". Dar în noi nu este numai Hristos și cu Duhul Sfânt ci și Tatăl, prin harul Lor comun și veșnic. Iar Dumnezeu face trupul nostru să fie *mort* pentru păcat, pentru că în el locuiește slava lui Dumnezeu, care îl face pe om să simtă *bucuria* și *împlinirea* nu *în păcat*, ci *în bine*.

Viața duhovnicească *nu ne omoară* trupul, ci *ni-l înduhovnicește*, ni-l transfigurează. Noi nu ne

distrugem organele sexuale pentru ca să nu mai simțim plăcere trupească, ci *ne mutăm interior dorirea* de la cele trupești spre Dumnezeu și ne împlinim simțirea noastră în slava lui Dumnezeu.

De aceea Sfântul Pavel vorbește despre harul Duhului Sfânt ca despre *viața noastră pentru dreptate* sau *în dreptate*, adică despre viața noastră *duhovnicească*, pentru că împlinim voia lui Dumnezeu în mod continuu.

Însă, ne spune Sfântul Pavel, cine nu se supune dreptății lui Dumnezeu caută să-și instituie propria sa „dreptate" [Rom. 10, 3]. Un lucru *negru*, dramatic, în istoria Bisericii, pentru că astfel au luat ființă toate bisericile care au *căzut* de la dreapta credință.

Fiecare dintre cei care au fondat o biserică *paralelă* cu Biserica au considerat că „știu mai bine" ce înseamnă Biserica, dar, mai întâi de toate, că Biserica poate fi „recondiționată" și „mutată" acolo unde vrem noi, oamenii. Când demersul bisericesc *normal* e acesta: ca fiecare dintre noi *să ne supunem* dreptății/ voii lui Dumnezeu, adică să nu ne *războim* cu Tradiția și cu instituțiile ei, ci să căutăm *să le înțelegem interior*, prin curățirea noastră de patimi și printr-o profundă și evlavioasă inițiere în teologia și istoria și viața Bisericii.

Dreptatea lui Dumnezeu e una singură și ea nu poate fi „adusă la zi", adaptată, pentru că ea este veșnic nouă și veșnic îndumnezeitoare. Voia Lui cu noi e mereu vie și îndumnezeitoare. Iar Biserica e veșnică și contemporană cu noi în același timp, pentru că Dumnezeu e veșnic și contemporan cu fiecare dintre noi, atâta timp cât avem o raportare personală la Dumnezeu.

Așadar, iubiții mei, când Domnul ne cere să căutăm *Împărăția* și *dreptatea Lui*, El ne cere să căutăm *experiența continuă a slavei Lui* și *împlinirea continuă a poruncilor Lui*.

El ne cere dinamismul personal eclesial continuu, adică continua noastră curățire, luminare și sfințire în Biserică.

Căci ceea ce noi facem în noi înșine, modul cum *ne înfrumusețăm* interior duhovnicește, este *grija fundamentală* și, în același timp, *împlinirea fundamentală* a persoanei noastre.

Pentru că grijile și fricile lumești de tot felul nu ne lasă să ne dezvoltăm armonios interior, ci *ne blochează* drumul spre odihna și pacea noastră interioară.

De aceea Domnul ne avertizează că ele nu aduc nimic bun în ființa noastră. În schimb, căutarea Împărăției și a dreptății Lui nu numai că ne împlinește interior, dar ea ne aduce și împlinire socială. Căci Domnul ne făgăduiește faptul că, dacă Îl vom căuta pe El, „și toate acestea *se vor adăuga* vouă [καὶ ταῦτα πάντα *προστεθήσεται* ὑμῖν]" [Mt. 6, 33, BYZ]. Care *acestea*? Cele ale vieții de zi cu zi și sociale.

Iar Cel care nu minte și nu va minți niciodată ne-a făgăduit împlinirea casnică și socială, dacă Îl avem în prim-plan pe El. Fapt pentru care *să îndrăznim* întru El, întru făgăduința Lui, și să ne debarasăm de fricile și grijile lumești pentru dorirea Lui!

Fiindcă duminica de azi, după cinstirea Sfinților, ne arată tocmai în ce a constat bucuria Sfinților: în dorirea și împlinirea întru Dumnezeu.

Iar dacă vrem să le urmăm lor și să ne sfințim și noi viața, aidoma lor, trebuie să credem că și cu

noi Dumnezeu poate face aceleași schimbări dumnezeiești profunde în viața noastră. Căci El dorește ca pe toți să ne schimbe, cu schimbare dumnezeiască, și să ne facă să creștem în har pe fiecare zi, pentru ca pe toți să ne transfigureze prin slava Lui. Amin.

Predică la nașterea Sfântului Ioan Botezătorul [24 iunie 2015]

Iubiții mei[174],

nașterea Sfântului Ioannis Botezătorul a fost o naștere minunată, la bătrânețe, din pântece

[174] Scrisă în dimineața zilei de 22 iunie 2015, zi de luni, călduroasă. Sfânta Icoană am preluat-o de aici: http://www.parohiagherghiceanu.ro/images/parohiagherghiceanu/nodes/1549/original/nasterea-sf-ioan-botezatorul.jpg.

sterp, care nu născuse niciodată. Pentru ca să ne încredințeze pe toți că e lucrarea lui Dumnezeu aici, așa după cum, în pustie, Domnul a dat lui Israil apă din piatră [Num. 20, 11]. Pentru că numai El poate să facă roditor un cuplu infertil, după cum poate să facă să răsară lăstari dintr-o rădăcină uscată.

O naștere mult dorită de Dumnezeu și anunțată prin Arhanghelul Gavriil, același care a vestit și nașterea Domnului.

Iar minunea acestei nașteri constă în aceea că niște Sfinți părinți bătrâni, Zaharias [Ζαχαρίας] și Elisavet [Ἐλισάβετ] [Lc. 1, 5, BYZ], care fuseseră sterpi până atunci, au născut un copil plin de har și un mare ascet dumnezeiesc, pe Înaintemergătorul și Botezătorul Domnului.

Sfântul Zaharias, Preotul, era din ceata preoțească a lui Abia [ἐξ ἐφημερίας Ἀβιά], pe când Sfânta Elisavet era dintre fiicele lui Aaron [ἐκ τῶν θυγατέρων Ἀαρών] [Lc. 1, 5], adică tot din semințe preoțească.

Și Sfântul Arhanghel Gavriil i-a vestit lui Zaharias *bucuria* nașterii lui Ioannis în timp ce acesta slujea la templu [Lc. 1, 8-20]. Dar pentru că n-a crezut în cuvintele Arhanghelului, Zaharias a fost mut [σιωπῶν] până la nașterea fiului său [Lc. 1, 20, BYZ].

Iar Dumnezeu Și-a început minunile Sale cele prea mari, legate de iconomia mântuirii noastre, printr-o naștere „afară de vârstă”[175], printr-o naștere petrecută dincolo de posibilitățile umane obișnuite de a procrea, adică *la bătrânețe*. Pentru că cei care nasc, nasc la tinerețe, până când pot procrea. Dar pentru ca să ne certifice din nou și din nou că

[175] *Mineiul pe luna iunie*, ed. BOR 1894, p. 225.

Dumnezeul nostru e minunat, că El face minuni fără seamăn, fără termeni de comparație, tocmai de aceea îi vestește lui Zaharias, după cum i-a vestit și lui Avraam, fiu la bătrânețe [Fac. 18, 10].

Și pentru că Zaharias nu a crezut făgăduința Arhanghelului, el a fost *mut* până la 8 zile după nașterea lui Ioannis [Lc. 1, 59-64]. Adică până în ziua când copilul trebuia tăiat-împrejur [Lc. 1, 59].

Sfântul Ioannis s-a născut din împreunare trupească, dar *dincolo* de perioada procreării. Atunci când părinții nu mai pot naște copii. Și în aceasta a constat *minunea* nașterii lui.

Iar numele copilului a fost ales de către mama lui. Și ea l-a numit *Ioannis* [Ἰωάννης] [Lc. 1, 60, BYZ].

Sfânta Scriptură a Noului Testament este scrisă în limba greacă și acesta e numele Profetului în limba greacă. Noi îl avem românizat ca *Ioan*, însă în greacă numele lui este *Ioannis*.

Iar când citez din Vechiul Testament, eu citez din Septuagintă [LXX], adică din traducerea în limba greacă a Scripturii vechitestamentare, pentru că *Septuaginta* e *Vechiul Testament al Bisericii*. Și când citez din Scriptură, de aceea eu citez numele din Scriptură în grafie grecească.

Însă în limba ebraică, în limba sa nativă, numele Profetului este *Iohanan* [יוֹחָנָן], care înseamnă *dăruit de către Dumnezeu* sau *Iehohanan* [יְהוֹחָנָן], care înseamnă *Dumnezeu este dăruitor*[176].

Pentru că Ioannis a fost și este perceput de către toți ca *un mare dar* primit de la Dumnezeu. Și darul nașterii lui anunța marea și cutremură-

---

[176] A se vedea:

https://en.wikipedia.org/wiki/John_%28given_name%29.

toarea și preabucuroasa naștere a Domnului, singurul *eveniment nou* de sub soare.

Căci dacă nașterea lui Ioannis a fost dincolo de hotarul procreării, dar ca rezultat al împreunării trupești al părinților lui, zămislirea Domnului în uterul Preacuratei Fecioare Maria a fost „zămislire fără de sămânță”[177], mai presus de fire, cum niciodată nu s-a mai petrecut și nici nu se va mai petrece.

De aceea, *marea taină* a întrupării Domnului a fost vestită de *nașterea minunată* a lui Ioannis. Căci Dumnezeu ne-a învățat să gândim paradoxal, să gândim în perimetrul minunii, să gândim *la un loc* pe cele care sunt *diferite*, dar pe care Dumnezeu *le unește*.

Fiindcă avem o naștere minunată, la bătrânețe, nașterea lui Ioannis, și astfel *nașterea* și *bătrânețea* nu se mai exclud reciproc, ci sunt împreună, dar avem și o *feciorie* care nu exclude *zămislirea* și *nașterea*, pentru că Domnul S-a întrupat mai presus de fire din Maica Sa și nu a stricat fecioria ei, Maica lui Dumnezeu fiind pururea Fecioară.

...Ioannis s-a născut dintr-un tată mut. Amuțit de Arhanghel pentru necredința lui. Sfânta Elisavet i-a pus numele. Iar tatăl a confirmat numele ales de mamă [Lc. 1, 63].

Și când a fost de acord cu numele ales de mama pruncului, Sfântului Zaharias „îndată i s-a deschis gura lui și limba lui și vorbea binecuvântând pe Dumnezeu [ἀνεῴχθη δὲ τὸ στόμα αὐτοῦ παραχρῆμα καὶ ἡ γλῶσσα αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει εὐλογῶν τὸν Θεόν]” [Lc. 1, 64, BYZ]. Și i-a cuprins

[177] *Mineiul pe luna iunie*, ed. BOR 1894, p. 225.

frica pe toți vecinii lui și în tot muntele Iudeii s-a dus vestea despre cele petrecute [Lc. 1, 65].

Însă cu 3 luni înainte de nașterea lui Ioannis, Dumnezeu, prin Gavriil, i-a binevestit Preacuratei Fecioare Maria nașterea Domnului, dar i-a spus și faptul că Elisavet, rudenia ei, cea care era *stearpă* [στείρος], a zămislit fiu la bătrânețea ei și că acum ea se află în *luna a șasea* [μὴν ἕκτος] [Lc. 1, 36] de graviditate.

Și aceasta, pentru că „nu va fi cu neputință la Dumnezeu tot cuvântul" [οὐκ ἀδυνατήσει παρὰ τῷ Θεῷ πᾶν ῥῆμα]" [Lc. 1, 37, BYZ] pe care El îl vestește. Pentru că tot ceea ce ne revelează Dumnezeu, El va și împlini.

Lucru care *ne încredințează* iar și iar despre toate lucrurile pe care Dumnezeu nu le-a făcut încă...dar pe care *ne-a făgăduit* că le va face.

Pe scurt, asta prăznuim astăzi: *nașterea minunată* a Sfântului Profet Ioannis, Cel care L-a vestit pe Domnul. Și slujba zilei numai despre asta vorbește și despre consecințele nașterii Sfântului Ioannis. Căci el este „hotarul Profeților și începutul Apostolilor, înger pământesc și om ceresc, glasul Cuvântului, ostașul și mergătorul-înainte al lui Hristos, cel [născut] din făgăduință, cel ce mai înainte, în pântece, a săltat și a fost cel dintâi și care, mai înainte de nașterea sa, L-a propovăduit pe Soarele dreptății"[178], pe Domnul nostru.

Însă cei mai mulți dintre creștinii noștri *nu știu* ce se prăznuiește astăzi...dar știu că azi sunt *Sânzienele* sau *Drăgaica*.

Și vă amintesc ce spunea Sfântul Caesarius de Arles într-o predică a sa referitor la lucrurile superstițioase pe care creștinii, ca și azi, din

[178] Idem, p. 228.

păcate, le făceau în această zi: „Nimeni să nu îndrăznească, de praznicul Sfântului Ioan, să se scalde în izvoare sau în mlaștini sau în râuri, noaptea sau dimineața în zori. Căci acest obicei *vrednic de plâns* a rămas de la păgâni”[179].

Și el spunea acest lucru în sec. 5-6 d. Hr.[180], vorbind despre un obicei *păgânesc*, adică *de dinainte* de Hristos.

Căci demonii, după cum se observă, îi învață pe oameni *să perpetueze* ritualuri păgâne și vrăjitorești, să cheme demonii și să se închine la demoni, să caute la ei „sprijin”, „vindecare”, „căsătorie”, viață „prosperă”, ascendent social și bani. Și, totodată, ei caută *să strice* obiceiurile creștinești și credința în oameni, să semene în oameni îndoiala, hula, necredința, abătându-le atenția de la calea mântuirii. Așa se explică de ce oamenii știu din plin superstiții, vrăji, cred în „noroc” și în zodii, citesc în cafea, cred în vorbirea cu morții și au un apetit nesățios pentru violență, pentru cruzime și pentru ritualuri satanice, dar nu doresc să citească teologie și să se curățească de patimi.

Pentru că lucrurile demonice le dau senzația de „putere”, de „neînfricare”, de „siguranță”, când acestea toate îi umplu de trufie și de necredință.

Ziarele tabloide dar și televiziunile, la fiecare mare praznic, pun la un loc teologia sărbătorii cu superstițiile. O fac în mod *tactic*, pentru că știu că ortodocșii instruiți sunt „mai puțini” decât cei

---

[179] *Cf.* http://www.teologiepentruazi.ro/2014/02/25/predica-a-4-a-despre-teologia-sfantului-ierarh-caesarius-de-arles/.

[180] A se vedea: https://en.wikipedia.org/wiki/Caesarius_of_Arles.

neinstruiți. Iar pe ultimii îi interesează mai degrabă *ce superstiții să facă* pentru ca „să le meargă bine" decât *să se pregătească* pentru dusul la Biserică.

De aceea, în titlul articolului din *Libertatea*, din 21 iunie 2015, dedicat „nopții de Sânziene", ni se spune că vom citi despre „ce nu ai voie să faci și ce poți păți dacă nu respecți *tradiția*"[181]. Iar prin „tradiție", acum, în acest context, trebuie să înțelegem *superstiție*. Pentru că toată pledoaria articolului este despre *un ritual păgânesc* perpetuat de demoni de-a lungul a două milenii de Ortodoxie pe pământ românesc.

Articolul e nesemnat, e format din idei preluate din diverse surse, și ne spune următoarele: că azi-noapte, între 23-24 iunie 2015, a fost o noapte „magică", că „minunile au fost posibile, [pentru că] forțele benefice, dar și cele negative au ajuns la apogeu"[182].

Adică nu *mersul la Biserică*, de acum, e *sărbătoarea*...ci azi-noapte a fost sărbătoarea, în care unii au făcut vrăji.

Și de ce au ajuns *la apogeu* „forțele" tocmai azi-noapte, prin *forțe benefice* și *negative* lăsându-ne să înțelegem că e vorba despre *Îngeri* și *demoni*? *Evoluează* Îngerii și demonii și, azi-noapte, au trecut vreun *examen aparte*? Bineînțeles că fraza nu are nicio noimă. Pentru că nicio superstiție nu e *din adevăr*, ci *din minciună*. Din *necunoașterea* credinței ortodoxe.

---

[181] Idem: http://www.libertatea.ro/detalii/articol/sanziele-dragaica-noaptea-de-sanziene-ce-nu-ai-voie-sa-faci-540844.html.

[182] Ibidem.

Superstitio, în limba latină, înseamnă *ceea ce e dincolo de ceea ce este* (super + stitia), ceea ce e *în afară* de adevăr. Pentru că este o credință irațională cu pretenție de religiozitate. Cu pretenția că s-a născut din evlavie, când ea e născută din fantezie religioasă.

Pentru că superstițiile sunt invenții semidocte cu pretenție de religiozitate, fiecare inventând „un ritual" anume prin care crede că poate „obține" ceva de la Dumnezeu sau de la demoni.

Cine sunt însă „sânzienele"? Niște *ființe inventate*. Sunt niște „zeițe" cu chip uman, care ar trăi prin păduri și câmpii – asta într-o perspectivă asupra lumii în care „zânele" ar exista. Numai că „zânele" nu există și nici „divinități antropomorfe", ci numai Îngeri și demoni.

Dar „sânzienele" sunt imaginate ca „zeități", care se prind în horă și dau „puteri vindecătoare" florilor și buruienilor. Asta fiind o poveste prin care vrăjitoarele vor „să explice" credulilor de unde au ele plante „tămăduitoare".

Iar azi-noapte, între 23 spre 24 iunie, ele, „sânzienele", au zburat prin aer...dar au mers și pe pământ.

Și nu au mers *degeaba*, pentru că „ele cântă și împart rod holdelor, femeilor căsătorie, înmulțesc păsările și animalele, tămăduiesc bolnavii, apără semănăturile de grindină"[183].

De la cine *așteptăm* noi toate acestea? De la Dumnezeu, pentru rugăciunile Prea Curatei Stăpâne, ale Sfinților și ale Îngerilor Lui.

Cei care au inventat basmul acesta al „sânzienelor" *nu așteaptă* de la Dumnezeu rodirea holdelor, căsătorie, înmulțirea animalelor și a pă-

[183] Ibidem.

sărilor, vindecare și ferire de rele, ci de la niște „divinități" inexistente.

Și cine ar putea *să întrețină* o asemenea credință falsă în popor, decât cei necredincioși și rău-voitori? Păgânii și ereticii, vrăjitorii și necredincioșii au inventat tot felul de astfel de basme, pentru ca creștinii ortodocși să le creadă pe ele în locul adevărului.

Însă un ortodox dus la Biserică și care citește teologie, înțelege că o asemenea credință în existența unor „zeități" e o prostie. Cum e o prostie luarea ta după horoscop, după ce ți se pare că vezi în bobi, în cărți, în cafea, în globul de cristal, în animale tăiate pentru ghicire. Căci toate aceste pretinse „aflări" ale viitorului personal nu sunt decât încercări de *a-L exclude* pe Dumnezeu din ecuație. Căci doar El știe *adevărul* despre noi și cunoaște *cât vom trăi* noi.

Ghicitorii și vrăjitorii nu fac decât să ne mănânce banii, să ne spună prostii cu ghiotura și să ne umple de necredință. Iar cei care, dintre credincioși, dar, și mai grav, dintre preoți, care pretind că prin „deschisul cărții" sau prin alte invenții, ca „rugăciunea de vineri noaptea", „ne ajută" în viață, nu fac decât *să ne strice* credința în Dumnezeu și să ne facă să căutăm *binele* nostru în afara ascezei, a teologiei și a împărtășirii cu Domnul.

Și pentru ca cei creduli *să se înfricoșeze* și să creadă *prostește* în „sânziene", li se spune că „dacă oamenii nu le sărbătoresc cum se cuvine, ele se supără, devenind surate bune cu înrăitele *Iele* sau *Rusalii*. Sânzienele se răzbună pe femeile care nu țin sărbătoarea de pe 24 iunie, pocindu-le gura. Nici bărbații nu scapă ușor. Pe cei care au jurat

strâmb vreodată, sau au făcut alt rău, îi așteptă pedepse îngrozitoare, despre Sânziene știindu-se că sunt mari iubitoare de dreptate”[184].

Însă „sânzienele” nici nu sunt „mari iubitoare de dreptate” și nici nu „se răzbună”, pentru că ele *nu există*. După cum *nu există* nici vampiri, vârcolaci, extratereștri, zeități, omul păianjen, ștrumfi[185], gnomi[186], avataruri, zburători etc.

Dar există *demoni*. Există *doar demoni*, care încearcă în chip și fel să ne *convingă* că sunt Sfinții Îngeri ai lui Dumnezeu.

Ce se făcea însă în vechime în România, în această zi și era o *manifestare păgână*? Noaptea, flăcăii aprindeau focuri, iar fetele mari culegeau de pe câmp flori de sânziene, care sunt galbene, și își împleteau cununi. Nu se pregăteau pentru ca să se împărtășească a doua zi, la Liturghie, ci împleteau cununi pe câmp, noaptea...timp în care se puteau petrece multe...

Veneau cu ele acasă și le aruncau...peste coșul casei, pentru ca *să se lovească* sau *să se agațe de coș*. Și dacă atingea sau rămânea agățată cununa de flori de coș...ea „știa” că se va mărita în curând[187].

Însă măritatul nu ține de *coș*...ci de *alegere*. Iar *alegerea* trebuie *chibzuită*, trebuie făcută după multă rugăciune și sfătuire cu oameni cu experiență, și nu *în pripă*.

---

[184] Ibidem.

[185] A se vedea: https://ro.wikipedia.org/wiki/%C8%98trumf.

[186] Idem: https://ro.wikipedia.org/wiki/Gnom.

[187] Idem: http://www.libertatea.ro/detalii/articol/sanziele-dragaica-noaptea-de-sanziene-ce-nu-ai-voie-sa-faci-540844.html.

În dimineața praznicului de azi, potrivit „tradiției” inventate a „sânzienelor”, flăcăii, adică tinerii neînsurați, „se adunau în cete și străbăteau satele, cu flori de sânziene la pălării. Își alegeau *Drăgaica*. Era propusă o fată dintr-un grup de șapte fete. Ea trebuia să fie *cea mai frumoasă*, *cea mai cuminte* și *cea mai bună* dintre fetele satului. Va fi împodobită cu spice de grâu. Celelalte tinere se îmbracă în alb. Astfel format, alaiul Drăgaicei pornește prin sat și pe ogoare. La răscruci fetele fac o horă și cântă voioase”[188].

Dar dacă plecau cu alaiul prin sat și pe ogoare...atunci nu mai aveau cum *să ajungă* și la Biserică și să le poți predica, de aceea rămâneau în „știința” lor.

O „știință” a neștiinței.

O „știință” înfumurată și prostească, pe care o întâlnim adesea în satele noastre, dar și în orașe.

În ultima vreme, la oraș, superstițiile par tot mai multe, pentru că neștiința teologică e tot mai extinsă. Și cei care vin la Biserică vor „minuni imediate”, vor „examene luate”, vor „spor în casă”, dar mai nimeni nu vrea *să se pocăiască* și să *își schimbe* viața.

Pentru că astăzi îl pomenim pe Botezătorul Domnului, dar, în același timp, și pe cel care le-a cerut israiliților *să se pocăiască*. Căci pocăința e începutul, conținutul și împlinirea vieții cu Dumnezeu.

„Ceremonialul cuprindea apoi întreg satul. Gospodarii primeau câte un spic de grâu, pe care îl așezau pe grindă, în șură. Ei sperau ca până la acea înălțime se li se adune grânele. Bătrânii vorbesc că în noaptea de Sânziene, ielele se adună și dansează

[188] Ibidem.

în pădure. Cine le vede rămâne mut pentru totdeauna sau damblagește. Tot ei cred că cine *nu respectă* Drăgaica poate avea parte de multe nenorociri: cel care spală, coase sau mătură în acea zi poate muri fulgerat”[189]. Și *Drăgaica* era, de fapt, fata „cea mai” din sat.

Însă mă îndoiesc că era „cea mai”, dacă credea în superstiții de tot plânsul.

Ce se mai spune în articol...dar și „în popor”? „În popor” nu se spune din ce au auzit la Biserică sau din cărțile teologice pe care le-au citit. Ci „în popor se spune că fetele care vor să se mărite repede trebuie *să se spele cu rouă*. Însă, pentru ca acest scăldat ritual să aibă *efectul scontat*, se respectă anumite condiții: în zori, din locuri necălcate, babele strâng *roua Sânzienelor* într-o cârpă albă, de pânză nouă, apoi o storc într-o oală nouă. În drum spre casă, ele nu vorbesc deloc și mai ales nu trebuie să întâlnească pe nimeni. Dacă toate acestea sunt împlinite, cine se spală cu roua respectivă va fi *sănătos* și *drăgăstos* peste an. Femeile măritate pot face și ele acest ritual, ca să fie *iubite tot anul* de soț și să aibă copii *frumoși* și *sănătoși*”.

Adică „marele ritual” al „drăgăicii” sau al „sânzienelor” constă în...*spălatul cu rouă pe față*.

„Babele” din text, care știu „locurile necălcate” de oameni și care aduc „roua” care te face „sexy”, „o bunăciune” – pentru că *drăgăstos* asta înseamnă – sunt de fapt *vrăjitoare*. Așa se numesc, pentru că aceasta le e ocupația. O ocupație *blestemată* de Biserică.

Iar unele vrăjitoare își fac reclamă la TV, altele în ziar, altele online, și nu strâng numai „rouă”, ci și oase de om mort, oase de animal,

---

[189] Ibidem.

excremente de animal, diverse lucruri scârboase, pe care le ard, le prepară, le sfărâmă, le amestecă în tot felul de băuturi și mâncăruri...și le dau credulilor pe bani. Iar credulii cumpără cu bani mulți aceste lucruri descântate, vrăjite, „închinate" demonilor și, pentru că sunt păcătoși și nebisericoși, *se demonizează*. Apoi vin ca să îi exorcizăm, și recunosc cu lacrimi și cu multă durere cum de au ajuns în această situație.

Simplu: au dorit „să ajungă pe scurtătură", cu ajutorul demonilor, la ceea ce și-au propus, fără să-L întrebe pe Dumnezeu dacă *e bine* sau *rău* ceea ce ei doresc. Pentru că ei știau că e *un lucru rău* ceea ce ei își doresc. Așa cum a făcut împăratul Saul când s-a dus la o ventrilocă vrăjitoare[190].

Mai pe scurt, cât de mare și de frumoasă e această zi, când se naște în mod minunat Înaintemergătorul Domnului și noi ne ocupăm cu superstiții păgâne!

Însă, dacă nu vorbim despre *relele credințe* și *obiceiuri* din viețile creștinilor, ele se înmulțesc.

Și se înmulțesc pentru că sunt inventate mereu altele, pe măsura neștiinței lor teologice. Pentru că *marea plagă* a creștinilor ortodocși de azi e *neștiința teologică*.

Neștiind ce spun Scriptura, Tradiția, dogmele, canoanele, slujbele Bisericii, oamenii își creează în mintea lor tot felul de explicații demonice, puerile la culme, prin care încearcă să aibă „o cunoaștere" a lumii.

---

[190] Pr. Dr. Dorin Octavian Picioruș, *Teologia Dogmatică Ortodoxă*, vol. 1, Teologie pentru azi, București, 2015, p. 252. Poate fi downloadată de aici:

http://www.teologiepentruazi.ro/2015/06/12/teologia-dogmatica-ortodoxa-vol-1/.

Însă cunoașterea teologică și a lumii nu se naște din *necunoaștere*, ci din *revelarea* lui Dumnezeu și *din experiența* Sfinților Lui. Dacă dobândim această știință sfântă din Tradiția Bisericii, ca ortodocși care ne nevoim continuu să ne curățim de patimi și să ne sfințim, putem mai apoi să dialogăm, fără complexe, cu știința, cu filosofia, cu cultura lumii, pentru că știm care sunt *fundamentele* cunoașterii.

Pentru că fundamentele cunoașterii umane sunt *revelaționale* și *eclesiale*. De la Dumnezeu și în Biserica Lui, alături de Sfinții Lui ajungem să cunoaștem cine e Dumnezeu, de ce a creat El lumea, care e scopul vieții noastre, ce se va petrece cu fiecare dintre noi și cu cosmosul în integralitatea lui.

Dacă nu acceptăm *revelația* lui Dumnezeu, adică ceea ce El ne-a arătat nouă, prin Sfinții Lui, ne predestinăm neștiinței și chinurilor veșnice, pentru că nu acceptăm *să Îl cunoaștem* pe El și *comuniunea* cu El.

Așadar, iubiții mei, când vorbim de praznicele lui Dumnezeu, de sărbătorile Lui, ele încep și se termină *în Biserică* și nu pe câmp, nu în pădure, nu aiurea!

Praznicele Lui sunt formate din slujbă și din pomeniri și din sfințiri și din predică și din nimic altceva. La mari praznice gustăm ceva împreună, și, în mod mai bogat, mâncăm împreună la hramul Bisericii, în Biserică sau în curtea Bisericii, dar praznicul nu e format din *mâncarea* de după Dumnezeiasca Liturghie, ci din *Vecernia, Utrenia* și *Liturghia* praznicului.

Praznicul e format din *teologia lui* și din *modul* în care noi o respirăm la slujbă, dar, mai

întâi de toate, e format din *închinarea* și *revărsarea noastră de inimă* în fața lui Dumnezeu.

Prăznuirea e *în lăuntrul* nostru și *în relațiile dintre noi*, cei care slujim împreună, cler și credincioși.

Prăznuirea e a întregii Biserici și ea constă în bucuria și în sinceritatea și în adevărul și în frumusețea de suflet pe care cu toții le trăim.

Căci Îi slujim lui Dumnezeu și ne bucurăm cu El și între noi, slăvindu-L pe El pentru toate. Iar dacă facem toate acestea cu inimă curată, spovedită și împărtășită, atunci noi suntem *în prăznuire*, pentru că întreaga noastră ființă e *o cântare duhovnicească* adusă lui Dumnezeu, e *o frumusețe personalizată*.

La mulți ani celor care îl aveți drept patron duhovnicesc pe Sfântul Ioan Botezătorul! Și să călătorim pe drumul postului până pe 29 iunie, de Sfinții Apostoli Petru și Pavel, când vom mânca de dulce, bucurându-ne. Amin!

Predică la Duminica a 4-a după Rusalii [2015]

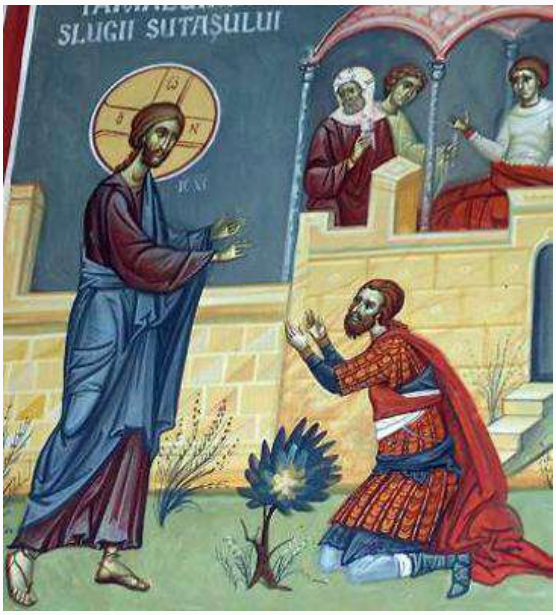

Iubiții mei[191],

prietenia ortodoxă este *un mare dar* de la Dumnezeu, o mare binecuvântare și, în același timp, *o casă a lui Dumnezeu*, în care suntem odihniți și ospătați cum se cuvine. Pentru că ea presupune doi oameni cu conștiință vie, care aleg zi de zi să se iubească și să se prețuiască reciproc pentru lucrurile pe care le fac, care aleg să se susțină zilnic și să nu se trădeze unul pe altul.

Adică vorbim despre o conștiință smerită, profundă, despre credință reală, iubitoare de Dumnezeu, despre iubire reciprocă, despre muncă zilnică pentru a se clădi pe ei înșiși...și despre o

[191] Scrisă în după-amiaza zilei de 24 iunie 2015, zi călduroasă, cu mult soare. Zi de miercuri, cu dezlegare la pește, pentru că prăznuim astăzi nașterea Sfântului Ioan Botezătorul.

relație de întrajutorare reciprocă. O relație curată, sfântă, frumoasă, împlinitoare. Pentru că în fața lui Dumnezeu e lucru *bun* [καλὸν] și *plăcut* [τερπνὸν] a locui frații dimpreună [τὸ κατοικεῖν ἀδελφοὺς ἐπὶ τὸ αὐτό] [Ps. 132, 1, LXX]. A locui și a sluji și a munci dimpreună, dar și a fi în aceeași conștiință și mărturisire a lui Dumnezeu.

Însă, *a fi împreună* nu înseamnă întotdeauna fi *casnic* sau *vecin* cu cineva, ci a fi *în iubire* împreună, a fi împreună prin muncă și rugăciune și conștiința profundă a prieteniei.

Fapt pentru care pot fi *împreună* cu oameni care se află la zeci de mii de kilometri de mine sau la zeci de kilometri de casa mea. Pentru că ne leagă experiențe și o credință comune, ne leagă o iubire și un respect reciproc.

De aceea, când citesc cartea unui teolog și sunt de acord, în mod total sau în mare, cu învățătura lui, el îmi este *prieten de conștiință*. Pentru că mă regăsesc în mărturia lui, dar și în viața lui. Mărturia și viața lui îmi sunt *prietene*, pentru că, dacă nu mi-ar fi fost *prietene*, nu aș fi avut cu el *o conștiință comună* despre adevărurile lui Dumnezeu și ale Bisericii Sale.

Dar când un teolog *amestecă* adevărurile lui Dumnezeu cu neadevăruri diverse, din tot felul de motive meschine, îl am în inima mea, deopotrivă, ca *adevăr* și ca *minciună*. Pentru că iubesc adevărurile lui, munca lui pentru a propovădui adevărul lui Dumnezeu, dar, în același timp, nu pot suporta erorile lui, infatuările sale, lucrurile sale neconforme cu adevărul.

Pentru că nu poți iubi decât adevărul. Iubim în oameni adevărul lui Dumnezeu, adică lucrurile

lor bune, lucrurile lor cucernice, munca lor, transpirația lor, fidelitatea lor, vocația lor.

Patimile și relele din cei pe care îi iubim sunt *dureri* pentru noi, sunt neîmpliniri ale noastre, pentru că sunt și *neîmpliniri* ale lor. Și pentru ele ne rugăm și pe ele le dorim *șterse* din cei pe care îi iubim. Dar și pentru Dumnezeu patimile și relele noastre sunt *dureri*, sunt lucruri *neplăcute*, *dezgustătoare*, motiv pentru care ne cere *să ne curățim continuu* de tot păcatul și de toată patima.

Însă iubirea așteaptă continuu schimbarea bună, așteaptă mereu binele, pentru că binele este împlinirea ei.

Prietenia reală face surprize continue. Surprize *bune* și nu *mârlănii*.

Pentru că prietenia se gândește să producă mereu bucurie, frumusețe, candoare, odihnă în cel iubit. Prietenia nu se bucură de suferința, de insuccesul, de neliniștea, de căderea aproapelui, pentru că ea îl iubește *cu demnitate*.

Îl iubește ca pe *un egal* și nu ca pe *un subaltern*, chiar dacă între tine și prietenul tău există relația de ierarh-preot, șef-angajat, profesor-student, părinte duhovnicesc-ucenic, în vârstă-mai tânăr.

Prietenia vorbește de la suflet la suflet, vorbește în față și nu pe la spate, vorbește conștiinței și inimii celuilalt, vorbește cu încredere, pentru că ea crede în puterea celuilalt de înțelegere și de continuă autodepășire, de continuă înduhovnicire a lui.

Căci tocmai de aceea e *un mare dar* de la Dumnezeu *prietenia ortodoxă*: pentru că ea crede în *schimbarea continuă* a omului în bine și în faptul că demnitatea omului e aceea de *a se*

îndumnezei în relația sa cu Dumnezeu și cu semenii săi.

Iar când Dumnezeu ți-a dat *un prieten*, ți-a dat *un ajutor puternic* pe calea mântuirii. Ți-a dat un colaborator, ți-a dat pe unul ca tine, care cauți continuu să placi lui Dumnezeu prin tot ceea ce faci.

Prietenul tău cel mai bun *poate fi* tatăl tău sau mama ta, bunicul tău sau bunica ta, fratele tău sau sora ta, un verișor, o verișoară, o rudă, soția ta, copilul tău, colegul de bancă, colegul de serviciu, duhovnicul tău, nașul sau finul tău, profesorul tău, ierarhul tău...

Oricine poate fi *prietenul tău*, dacă Dumnezeu îl luminează să te vadă cum ești, să te înțeleagă și să dorească să îți confeseze anumite lucruri, prin care el *intră* în tine și tu *locuiești* în el. Pentru că prietenia e *o intrare în celălalt* prin sinceritate și prin dragoste, prin respect și prin cinstire reciprocă.

Iar prietenia e *cea mai frumoasă intrare* în viața altuia. E intrarea care ne umple de demnitate și de responsabilitate, de delicatețe și de simțiri curate.

Asta în comparație cu ascultarea telefoanelor altuia, cu minimalizarea lui, cu escrocarea lui, cu intoxicarea vieții lui cu minciuni.

Pentru că iubirea intră *delicat* în sufletul nostru, pentru că e harul lui Dumnezeu, pe când păcatul intră ca un virus perfid, care ne mănâncă interior și ne omoară pe fiecare zi.

Evanghelia de azi [Mt. 8, 5-13] este despre *prietenie*. Despre prietenia care îl face pe un superior ierarhic să se comporte ca *un egal* cu unul inferior lui. Pentru că prietenia este între *oameni* și

numai între oameni...și nu între clase sociale sau între pozițiile lor într-o instituție.

Iar cei doi prieteni din Evanghelia de azi sunt oameni ai armatei. Superiorul ierarhic/ ecatontarhosul [ἑκατόνταρχος]/ sutașul/ centurionul/ cel care era căpetenie peste 100 de soldați a venit la Domnul în Capernaum [Καπερναούμ] și L-a rugat să-l ajute [Mt. 8, 5, BYZ] pe slujitorul lui, care era paralizat în casă și se chinuia cumplit [Mt. 8, 6].

Sfântul Matei, Evanghelistul, nu ne dă detalii despre slujitorul centurionului roman, dar ne spune lucrul *esențial* despre prietenia dintre cei doi: faptul că el l-a iubit atât de mult pe slujitorul lui dar, totodată, că s-a încrezut în Domnul într-atât de mult, încât a crezut că El îl poate vindeca „numai [cu] cuvântul [μόνον λόγῳ]" [Mt. 8, 8, BYZ].

Nu a venit să-L cheme pe Domnul *acasă*, ca să îl vindece pe slujitor, așa cum au făcut alții din Israil, ci El a venit la Domnul ca *să poruncească* bolii *să plece* din cel paralizat.

Și când crezi că Iisus poate *să alunge* boala din om *numai cu cuvântul*, crezi că El este *Stăpân* peste existența oamenilor, dar și că El este *Vindecătorul real* al oamenilor. Că El are *puterea* [ἐξουσίαν] [Mt. 8, 9, BYZ] reală asupra întregii existențe. Putere duhovnicească, putere dumnezeiască și nu militară, nu pământească.

De aceea, Domnul *Se minunează* de răspunsul Lui [Mt. 8, 9]. Se bucură mult de credința sa. Și Se bucură și ne învață și pe noi *să ne bucurăm* când vedem multă credință, multă lucrare bună, multă frumusețe duhovnicească în oameni.

Pentru că acestea sunt, fără doar și poate, de la Dumnezeu. Tot ce e bun e de la Dumnezeu, chiar dacă omul e pătimaș. Dracii nu fac lucruri

bune, ci ei caricaturizează și strică lucrurile bune. Ei încearcă să strice gândul bun din oameni și încrederea lor în Dumnezeu și în oameni.

Dar când oamenii nu se lasă mințiți de către demoni, când ei își urmează nevoința, calea sfințeniei lor, atunci ei sunt *minunați* în ochii lui Dumnezeu și în ochii oamenilor.

De aceea și Domnul a ținut să sublinieze *cât de frumoasă* e *credința vie* „și a spus celor care Îl urmau: «Amin zic vouă [Ἀμὴν λέγω ὑμῖν]: nici în Israil n-am aflat atât de mare credință [οὐδὲ ἐν τῷ Ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν εὗρον]. Și vă spun vouă, că mulți de la răsărituri și de la apusuri vor veni [Λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι πολλοὶ ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν ἥξουσιν] și vor sta la masă cu Avraam și Isaac și Iacov în Împărăția cerurilor [καὶ ἀνακλιθήσονται μετὰ Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ ἐν τῇ Βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν], iar fiii Împărăției vor fi aruncați întru întunericul cel mai din afară [οἱ δὲ υἱοὶ τῆς Βασιλείας ἐκβληθήσονται εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον]; acolo va fi plângerea și scrâșnirea dinților [ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων]»” [Mt. 8, 10-12].

Iar când Domnul folosește sintagma *fiii Împărăției* [οἱ υἱοὶ τῆς Βασιλείας] nu se referă numai la evreii care nu L-au primit pe Domnul și au căzut din făgăduința Împărăției Lui, ci și la cei care nu primesc să fie ortodocși, dar, mai ales, se referă la noi, da, la noi, cei care suntem ortodocși doar *cu numele*, dar nu și *cu faptele* și *cu adevărul*.

Pentru că neștiind noi credința ortodoxă și nefăcând faptele credinței noastre, nefiind noi ortodocși cu adevărat, suntem niște *fii decăzuți*, care în loc de bucuria veșnică cu Dumnezeu, preferăm Iadul veșnic al depărtării de El.

Tocmai de aceea, Domnul ne spune că alternativa Raiului nu e decât Iadul. Că nu mai există și *un alt loc* în afară de Rai sau de Iad în veșnicie sau că nu există *o nesfârșită serie de reîncarnări*. Ci Iadul este singurul loc în care putem să ajungem, dacă nu moștenim Împărăția Lui cea veșnică, iar Iadul este *întuneric*, e *plângere* și *scrâșnire* a dinților.

E *întuneric interior* pentru că și aici am fost *întunecați*. Și aici am fost lipsiți de slava Lui. Am crezut că huzurul vieții de aici va fi nesfârșit, că ce spune Dumnezeu e un „basm", că Biserica ne spune „povești de adormit copiii".

Însă Iadul este întuneric! Un întuneric nesfârșit și veșnic. Pentru că e plin de ființe care n-au iubit relațiile cu oamenii. E plin de întunericul non-comunicării, de întunericul urii, al necredinței, al violenței.

Iadul e *plângere* pentru că e plin de frică și de singurătate. Și e plin de *scrâșnire a dinților* pentru că plin de neîmpăcata dorință de a avea, de a poseda, de a distruge, de a ucide, de a se autodistruge.

Numai că existența personală nu poate fi *distrusă* de nimeni, pentru că ea este darul lui Dumnezeu. Noi încercăm și aici și în Iad să ne autodistrugem, să ne schimonosim chipul lui Dumnezeu în noi, pecetea Lui din noi, dar *rezultatul* tuturor nebuniilor noastre personale nu e decât un continuu, un veșnic Iad depersonalizant. În care vom arăta tot mai urâți, tot mai goi, tot mai înspăimântători prin urâțenia noastră interioară și exterioară.

Căci dacă omul nu ar fi avut libertatea de *a-L iubi* pe Dumnezeu la nesfârșit și de *a se îndumnezei continuu* în relația cu El, nu ar fi avut nici libertatea

de a se depersonaliza continuu și veșnic. Dar pentru că omul nu acceptă îndumnezeirea lui, el nu mai are decât o singură posibilitate: aceea de a se transforma într-o *continuă caricaturizare* a îndumnezeirii. Căci el se transformă continuu într-o *ființă respingătoare* pe măsură ce se îndepărtează de Dumnezeu și de oameni.

De aceea nu trebuie *să ne mirăm* când vedem oameni care *se afundă* pe zi ce trece în ură, în invidie, în ranchiună, în crime de tot felul. Pentru că acest lucru e posibil tocmai pentru că ei *pot alege* ceea ce vor să facă. Alegerile lor rele îi întunecă interior, îi urâțesc, îi satanizează. Devin tot mai mult *ca demonii* care îi împing la rele, deși ei sunt zidiți după chipul lui Dumnezeu și chemați la asemănarea cu El, după putere.

Dar dacă oamenii, în decăderea lor galopantă, ajung la un moment dat la *scârbirea* de ei înșiși, care îi face să renunțe la viața lor păcătoasă, ei pot *învia* din iadul în care sunt. Căci Domnul a coborât în Iad pentru a-i ridica de acolo pe Sfinții Lui și coboară și în iadul fiecărui păcătos în parte, care se pocăiește, și îl ridică de acolo la viață, la viața cu El.

De aceea, El a vindecat pe slujitorul sutașului, așa după cum a dorit acela: de la distanță [Mt. 8, 13]. Căci El era *departe* cu trupul de cel pe care l-a vindecat, dar a fost *lângă* el cu dumnezeirea Lui, cea care cuprinde și ține toate câte există. Iar cel paralitic „s-a vindecat în ceasul acela [ἰάθη ἐν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ]" [Mt. 8, 13, BYZ], în ceasul în care Domnul a spus: „Mergi, și cum ai crezut fie ție [Ὕπαγε, καὶ ὡς ἐπίστευσας γενηθήτω σοι]!" [Mt. 8, 13, BYZ].

Pentru că prietenia e *o continuă mergere* cu celălalt.

Prietenia e o continuă bucurare de el și cu el, o continuă înțelegere de sine, o continuă împlinire interioară.

Prietenia presupune să ai aceeași credință și aceeași râvnă a vieții, aceeași bucurie și aceeași împlinire.

Și se observă peste tot cât de *dramatică* este *lipsa prieteniei* între oameni. Lipsa prieteniei în familie, lipsa prieteniei în societate, lipsa prieteniei la locul de muncă, lipsa de prietenie în Biserică.

Fapt pentru care există o vorbă în poporul nostru și anume: „dacă nici la Biserică nu găsim prietenie, atunci nu mai există nicăieri". Pentru că oamenii, mai mult sau mai puțin credincioși sau necredincioși, cer de la cei care vin la Biserică să iubească oamenii, să fie frumoși la suflet, să fie milostivi, chiar dacă ei nu prea sunt. Cer de la alții ceea ce ei nu fac. Și, în mod esențial, au dreptate: Biserică trebuie să fie locul în care se adună oamenii credincioși, frumoși interior și sfinți. Pentru că Biserica e cea care *îi naște* pe Sfinți prin credința, prin viața ei sacramentală, prin ambianța ei comunională.

Sfinții se nasc în Biserică și se nasc cu greutate, în timp, ca o floare frumoasă sau ca un brad frumos, care trebuie să suporte multe intemperii pentru ca să fie frumoși în toată splendoarea lor.

Nu se nasc peste noapte, ci se nasc în chinuri, cu multe dureri, trecând prin multe ispite și neajunsuri. Însă ei transformă amărăciunea în pace, tristețea în bucurie, chinurile în clipe de

veselie dumnezeiască, pentru că în ei înșiși suferă răul prin bine. Nu îl trăiesc întunecându-se tot mai mult, ci luminându-se tot mai mult interior.

Tocmai de aceea, cu toții, cu mic, cu mare, alergăm la Sfinți să învățăm și să ne vindecăm și să ne întărim, pentru că ei au învins răul prin bine. Răul făcut de alții în viața lor e transformat de ei în *binele lor*.

Și binele lor e veșnic și la fel e și bucuria și împlinirea lor.

Așadar, iubiții mei, în ultima zi a postului Sfinților Apostoli Petru și Pavel, să învățăm de la soarele creat de Dumnezeu, care ne umple cu atâta căldură și lumină pe timpul verii, despre cum trebuie să fie iubirea noastră pentru Dumnezeu și pentru oameni. Căci intensitatea luminii și a căldurii lui e o imagine a ceea ce trebuie să fie inima noastră. Iubirea din inima noastră.

Pentru că Domnul ne-a învățat prin soarele Lui milostivirea față de toți, căci soarele răsare și peste cei răi și peste cei buni, dar și prin ploaia Lui ne-a învățat să fim milostivi, căci ploaia cade și peste cei Drepți și peste cei nedrepți [Mt. 5, 45].

Să învățăm să ne mântuim ca gazela din laț și ca pasărea din cursă [Prov. 6, 5, LXX]. Să învățăm să ne mântuim de lene de la furnică [Prov. 6, 6], care continuu muncește și, de la albina care strânge miere din multe flori, să învățăm să strângem și noi înțelepciune și cunoaștere de peste tot.

Peștele nu poate trăi decât în apă. Dar nici noi nu putem trăi duhovnicește decât în slava lui Dumnezeu. Și nimeni credincios nu poate trăi fără Biserica lui Dumnezeu, pentru că aici e hrana și viața lui.

Postul e curățire, rugăciunea e luminare, milostenia e umplere a inimii noastre de mila lui Dumnezeu. Și prin toate cele ale vieții cuvioase noi ne sfințim viața.

De aceea, iubiții mei, să Îi mulțumim lui Dumnezeu pentru toate, pentru bune și rele deopotrivă, căci bunătatea Lui e spre folosul nostru, ca și certarea Lui! Să Îi mulțumim pentru toate și să Îi fim recunoscători Lui pentru toate. Amin.

Predică la pomenirea Sfinților Apostoli Petru și Pavel [29 iunie 2015]

Iubiții mei[192],

în Biserica de lemn din Deseşti, din județul Maramureș, de sec. 18[193], pe ușa de intrare în naos sunt pictați Sfinții Apostoli Petru și Pavel[194].

[192] Predica am început-o în după-amiaza zilei de 25 iunie 2015, o zi de joi, înnorată și răcoroasă și am terminat-o în după-amiaza zilei de vineri, 26 iunie 2015, tot o zi înnorată și rece.

[193] A se vedea:
https://ro.wikipedia.org/wiki/Biserica_de_lemn_din_Dese%C8%99ti.

[194] Idem:
https://ro.wikipedia.org/wiki/Fi%C8%99ier:DesestiMM_%2862%29.jpg.

Iar Sfântul Petru este cu două chei în mâna dreaptă, una legata de alta și cu barbă scurtă și albă, pe când Sfântul Pavel este cu sabia în mâna stângă și cu barbă lungă, neagră. Amândoi sunt cu picioarele goale și cu capetele descoperite, fiind pictați printre stele. Pentru că *stelele* sunt semnele care *îi închipuie* pe Sfinții lui Dumnezeu, iar *cerul* este aici *Împărăția lui Dumnezeu*. Pentru că cei doi sunt și ei *stele* ale Împărăției Lui, adică *locuitori* ai Împărăției lui Dumnezeu.

Modul cum sunt pictați e important pentru noi, pentru că face parte din *stilul românesc* de pictură bisericească ortodoxă. Însă acesta are la bază modelul grecesc ortodox. Și vom vedea acest lucru mai departe.

Sfântul Petru a fost răstignit pe cruce, dar „cu capul în jos și cu picioarele în sus”[195], după cum este și iconizată martirizarea lui[196]. Pe când

---

[195] Dionisie din Furna, *Erminia picturii bizantine*, [text îndreptat, completat și indice de C. Săndulescu-Verna], Ed. Sofia, București, 2000, p. 171.

[196] Prima Sfântă Frescă e de aici:

Sfântului Pavel, pentru că era cetățean roman, i s-a tăiat capul cu sabia[197]. Și în loc de sânge „a curs din răni sânge și lapte”[198]. Și pentru că ambii au fost martirizați la Roma, „credincioșii, luând sfântul lui trup, l-au pus la un loc cu al Sfântului Petru”[199]. De aceea sunt și cinstiți împreună. Dar, mai cu seamă, pentru că „s-au ostenit *mai mult* decât alții pentru *buna-vestire* a lui Hristos”[200].

Ce înseamnă însă *cheile* din mâna Sfântului Petru? Pentru că *sabia* Sfântului Pavel înseamnă unealta prin care el a fost martirizat.

Cheile sunt o aluzie la Mt. 16, 19, unde Domnul i-a spus lui Petros: „Și îți voi da ție *cheile* [τὰς κλεῖς] Împărăției cerurilor; și orice ai să legi pe pământ, va fi legat în ceruri [καὶ ὃ ἐὰν δήσῃς ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται δεδεμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς]; și orice ai să dezlegi pe pământ, va fi dezlegat în ceruri [καὶ ὃ ἐὰν λύσῃς ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται λελυμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς]” [BYZ].

Și de aceea sunt *două*: pentru ca să vorbească și despre *legarea* și despre *dezlegarea* păcatelor oamenilor. Pentru că Domnul a vorbit despre *chei* și nu despre *cheie*.

---

http://www.doxologia.ro/sites/default/files/imagecache/imagine_articol_princ/articol/2013/06/rastignirea_lui_petru.jpg, iar a doua de aici:

http://2.bp.blogspot.com/-cbKZEhqmRhs/Tx4HZT4dalI/AAAAAAAAE20/UMbof2xnY9Y/s1600/s1711006.jpg.

[197] *Viețile Sfinților pe luna iunie*, retipărite și adăugite cu aprobarea Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române după ediția din 1901-1911, Ed. Episcopiei Romanului, Mănăstirea Sihăstria, 1997, p. 502.

[198] Idem, p. 503.

[199] Ibidem.

[200] Idem, p. 506.

Însă prin sintagma *cheile Împărăției cerurilor* [τὰς κλεῖς τῆς Βασιλείας τῶν οὐρανῶν] Domnul desemnează Taina Sfintei Spovedanii, care e Taina în care Domnul ne vindecă și ne curățește de păcatele noastre, pe care noi le spovedim cu durere și cu pocăință adâncă. Și *cheile* Împărăției lui Dumnezeu sunt *harul dumnezeiesc* și *dreapta învățătură a Bisericii*. Pentru că prin harul Lui episcopii și preoții leagă sau dezleagă păcatele oamenilor, iar fără împlinirea voii lui Dumnezeu nimeni nu se poate mântui.

Însă, într-o înțelegere duhovnicească, putem spune că și sabia pe care o are în mână Sfântul Pavel înseamnă un lucru duhovnicesc și anume *cuvântul lui Dumnezeu*. Pentru că la Efes. 6, 17, Sfântul Pavlos spune că „sabia Duhului...este cuvântul lui Dumnezeu [καὶ τὴν μάχαιραν τοῦ Πνεύματος...ἐστιν ῥῆμα Θεοῦ]" [BYZ]. Și prin *cuvântul* Lui, el desemnează aici *întreaga Lui revelație dumnezeiască* față de Biserica Sa. Căci numai dacă avem de partea noastră *întreaga învățătură* a Bisericii, noi putem *să tăiem* ierburile cele amare ale ereziilor și ale întregii păgânătăți.

Dar Mt. 16, 18-19 este, pentru romano-catolici, argumentul fundamental pe care ei își sprijină falsa „dogmă" a primatului papal.

Pe 18 iulie 1870, la *Conciliul I de la Vatican*[201], Biserica Romano Catolică „a dogmatizat" în mod fals faptul că „primatul jurisdicției asupra întregii Biserici a lui Dumnezeu a fost făgăduit *imediat* și *direct* Fericitului Apostol Petru și conferit lui de Hristos Domnul"[202]. Fapt pentru care, primatul

---

[201] A se vedea:
http://www.intratext.com/x/eng0063.htm.

[202] Idem:

„i-a fost conferit doar lui Petru, de către Iisus, după Învierea Sa, mărturisind jurisdicția [sa] de păstor suprem și de conducător”[203] prin cuvintele de la In. 21, 15-17[204].

Însă, pentru noi, ortodocșii, Mt. 16, 18-19 nu înseamnă nicidecum *primatul/ întâietatea* Sfântului Petru asupra celorlalți Apostoli ai Domnului, pentru că *piatra* pe care Domnul a zidit Biserica Lui a fost *credința* revelată de El Apostolilor Săi [Mt. 16, 18][205], iar *cheile* Împărăției [Mt. 16, 19] nu i le-a dat exclusiv lui Petru, ci tuturor Apostolilor Lui și, aceștia, au transmis această harismă dumnezeiască ierarhiei Bisericii, adică episcopilor și preoților până azi.

Apostolii Lui au fost *egali* între ei și nimeni n-a avut *mai mult har* decât ceilalți.

Iar cuvintele Domnului de la In. 21, 15-17 nu sunt „o transmitere” a primatului papal, ci sunt cuvintele prin care Domnul *l-a iertat* pe Sfântul Petru de *întreita sa lepădare* de El și l-a *repus* în treapta sa apostolică. Tocmai de aceea îl și întreabă, de trei ori, dacă *Îl iubește*[206]. Pentru că

---

http://www.intratext.com/IXT/ENG0063/_PE.HTM.

[203] Ibidem.

[204] Ibidem.

[205] În Ipacoiul pe glas 8 se spune: „Petre, piatra credinței”, *cf. Mineiul pe iunie*, ed. BOR 1894, p. 291. Iar în *Sinaxar*, *piatra* este *mărturisirea de credință* a Sfântului Petru, *cf.* Idem, p. 284.

[206] Lucru afirmat în *a 4-a cântare* a *Vecerniei Mari* a praznicului de azi: „Cu întrebarea cea de trei ori, aceasta, *Petre Mă iubești*, lepădarea cea de trei ori Hristos o a îndreptat. Pentru aceasta și către Cunoscătorul tainelor a zis Simon: *Doamne, Tu toate le știi, Tu știi că Te iubesc*. Pentru aceasta către dânsul Mântuitorul a zis: *Paște oile*

iubirea, nădejdea și credința în Domnul sunt *virtuțile capitale* ale slujitorului Bisericii. Și fără ele, fără fundamentarea noastră deplină în Dumnezeu, nu avem putere ca să slujim și să predicăm și să conducem poporul Bisericii, dar să și propovăduim mântuirea celor din afara Bisericii.

În aceeași zi, *Vatican I* i-a „anatematizat" pe cei care *nu cred* că pontiful roman este „moștenitorul primatului" Sfântului Petru[207]. Lucru pe care noi, ortodocșii, nu îl credem...dar nici nu credem că „anatemele" papei au vreo valoare. Pentru că, din momentul în care Biserica Romei a căzut *sub anatema* Bisericii, adică din anul 1054, ea este *o biserică căzută din har*. De aceea, în calendarul Bisericii noastre nu mai avem niciun „sfânt" al Bisericii Romei pe care ea „l-a canonizat" după 1054. Dar avem în comun cu Roma ortodoxă, cu Roma de până în 1054, pe toți Sfinții Bisericii una. Și pe cei pe care Roma *i-a cinstit* în primul mileniu ca *Sfinți* ai ei, i-a cinstit și îi cinstește întreaga Biserică Ortodoxă, întreaga Biserică a lui Hristos.

În cap. al 3-lea al definiției dogmatice „a primatului" papal, *Vatican I* s-a fundamentat pe „hotărârea dogmatică" de la Florența, care, pentru romano-catolici, este un „sinod ecumenic".

Și acolo s-a spus faptul că papa de la Roma este „primatul întregii lumi creștine" și „succesorul" Sfântului Petru, Apostolul, care, pentru ro-

---

Mele, paște alegerea Mea, paște mielușeii Mei, pe care cu sângele Meu i-am agonisit spre mântuire", *cf. Mineiul pe iunie*, ed. BOR 1894, p. 283. Am *îndreptat* textul ediției.

[207] A se vedea:
http://www.intratext.com/IXT/ENG0063/_PF.HTM.

mano-catolici este „prințul Apostolilor, adevăratul vicar al lui Hristos, capul întregii Biserici și Părintele și Învățătorul tuturor creștinilor”[208]. Iar pe baza acestei mărturii *false*, de la Florența, *Vatican I* „a decretat” că „Biserica Romei posedă preeminența puterii peste toate celelalte biserici, și că această putere jurisdicțională a pontifului roman este, deopotrivă, episcopală și imediată”[209]. Iar clerul și credincioșii întregii lumi trebuie să fie „în comuniune” cu pontiful Romei, care este „supremul păstor” al Bisericii[210].

Bineînțeles, *Vatican I* ne-a mai „anatematizat” și cu această ocazie. Pentru că noi nu credem că papa de la Roma este „învățătorul” întregii Creștinătăți. Ci Patriarhii ortodocși ai Romei, de până în 1054, erau *unii dintre* Patriarhii Bisericii, alături de cei din Constantinopol, Ierusalim, Alexandria și Antiohia. Iar dacă Roma nu ar fi căzut de la Biserică, ar fi fost până azi una dintre Patriarhiile ortodoxe ale Bisericii lui Hristos. Așa după cum îi vedem pe ceilalți Patriarhi ai Ortodoxiei că se adună împreună.

Însă tot *Vatican I*, în ultimul capitol, al 4-lea, al „primatului” papal, a „dogmatizat” o altă enormitate strigătoare la cer: „infailibilitatea” papală[211]. Căci acum „s-a stabilit” că, atunci „când pontiful roman vorbește *ex cathedra*, adică [atunci] când [se află] în exercitarea oficiului său de păstor

---

[208] Idem: http://www.intratext.com/IXT/ENG0063/_PG.HTM.

[209] Ibidem.

[210] Ibidem.

[211] A se vedea: http://www.intratext.com/IXT/ENG0063/_PH.HTM.

și învățător al tuturor creștinilor, în virtutea supremei sale autorități apostolice, el definește o doctrină referitoare la credință sau morală, [ce] trebuie ținută de întreaga biserică, el posedă, prin dumnezeiasca asistență făgăduită lui în Fericitul Petru, acea *infailibilitate* pe care Dumnezeiescul Răscumpărător a dat-o Bisericii Sale de care să se bucure în definirea doctrinei referitoare la credință sau morală. De aceea, aceste definiții ale pontifului roman sunt prin ele însele, și nu prin acordul Bisericii, neschimbabile”[212].

Și astfel, papa de la Roma *a desființat* la *Vatican I* realitatea sinodalității și a colegialității episcopale, dar și *aportul* întregii biserici la mărturisirea credinței ei, pentru că papa poate formula „dogme” *peste* biserică și *împotriva* ei, fără să mai întrunească un „sinod”. Iar dacă îl întrunește, el nu are nicio utilitate eclesială, pentru că papa poate decide „adevăruri de credință” „în locul” întregii biserici.

Așadar, noi avem *o altă perspectivă* asupra persoanei Sfântului Apostol Petru în comparație cu romano-catolicii.

Avem perspectiva dintotdeauna a Bisericii față de persoana sa. Căci noi îl considerăm pe Sfântul Apostol Petru unul dintre Apostolii Domnului și cel mai bătrân dintre ei. Și când spunem că el este „cel mai ales între Apostoli”[213] sau „verhovnic [mai-mare]”[214], ne referim la *vârsta* sa și la sfințenia lui, și nu la vreun *har aparte* în comparație cu ceilalți Apostoli.

---

[212] Ibidem.

[213] *Mineiul pe iunie*, ed. BOR 1894, p. 298.

[214] În *a 7-a rugăciune* a *Tainei Sfântului Maslu*, *cf. Molitfelnic*, ed. BOR 2002, p. 165.

Pentru că mâine, pe 30 iunie 2015, îi pomenim pe cei 12 Apostoli ai Domnului și pe cei 70 de Apostoli ai Lui, cinstindu-i în sobor/ în comuniune[215]. Iar unde e comuniune și egalitate în demnitate, nu e niciunul mai presus de ceilalți, ci fiecare dă întâietate celorlalți pe măsură sfințeniei sale și a sfințeniei lor. Căci cel ce se smerește mai mult îi prețuiește mai mult pe ceilalți. Îi vede pe ceilalți demni de iubit și de cinstit. Dar când pretinzi să fii *cinstit* pentru că ești „mai presus" de întreaga biserică, așa cum cere papa, această cinste nu are nimic de-a face cu colegialitatea episcopală.

În fresca aceasta avem martiriul Sfântului Apostol Pavel[216]:

[215] Idem, p. 300.

[216] A se vedea: http://str2.crestin-ortodox.ro/foto/1411/141099_martiriu-pavel.jpg.

Regăsim barba lui neagră, ca și în iconografia românească, dar aici ea este cârlionțată. Sfântul Pavel e adâncit în sine și primește moartea cu supunere.

Fresca de deasupra e grecească și ascetică. Cea românească, cu care am început predica, prezintă un Sfânt Petru și un Sfânt Pavel cuvioși, luminoși, calzi, asceza neapărând pe fețele și pe trupurile lor. Și cu toate că îmi place *luminozitatea* din pictura românească, care îmi vorbește despre veșnicia Sfinților, sunt *atras* mai mult și îmi spune *mai multe* despre viața mea ortodoxă, despre durerea și atenția ei, iconografia grecească.

De aceea consider că icoanele ortodoxe grecești prezintă mult mai autentic și mai profund viața ascetico-mistică a Bisericii și ele sunt *puncte de reper* pentru oricare pictură ortodoxă națională. Pentru că Icoana trebuie să ne vorbească despre *veșnicie*, dar, în același timp, trebuie să ne vorbească în mod elocvent și despre *drumul îndumnezeirii* noastre. Iar adâncirea în rugăciune a Sfinților din icoanele ortodoxe grecești, ascetismul lor, trupurile lor transfigurate, tăcerea și pacea gesturilor lor vorbesc despre *așezarea* profundă a vieții ortodoxe, despre *lăuntrul* nostru.

În Icoana grecească de deasupra, Sfântul Petru are pergamentul propovăduirii sale în mâna stângă, iar Sfântul Pavel are Evanghelia sa în mâinile sale. Și amândoi au zidit Biserica lui Hristos prin propovăduirea lor, pentru că propovăduirea lor a fost eclesială. Nu s-au propovăduit pe ei înșiși ci pe Treimea Cea atoatefăcătoare. Și, dacă L-au propovăduit pe Dumnezeul treimic, tocmai de aceea au zidit Biserica Lui în pace, au zidit-o în oameni, pentru că Biserica e formată din oameni, și au zidit-o ca Biserică a Treimii.

Sfinții privesc unul spre altul...iar Biserica nu e *în spatele* lor, ci *între* ei. Și toți cei care propovăduiesc pe Dumnezeu și zidesc Biserica Lui sunt *împreună*, pentru că Dumnezeul treimic e *Capul* Bisericii.

Într-o altă Icoană grecească, Sfinții Petros și Pavlos sunt *în îmbrățișare frățească*.

Dar îmbrățișarea lor este *isihastă*. Pentru că fiecare e *adâncit în sine* și *atent la sine*, dar și *la celălalt*. Fiindcă iubirea cere *atenție* față de celălalt, dar și atenție față de sine, față de interiorul meu.

Și nu pot fi atent la celălalt dacă nu sunt atent și la mine. Dacă nu mă silesc să fiu *propriu relației* cu el în mod continuu.

Pentru Rubens, Sfântul Petru n-are nicio transparență duhovnicească în persoana sa[217]. Doar o lumină din afară, neprecizată, îl face să aibă puțină luminozitate pe față și pe veșmânt. În rest: trupul lui e mat, e mult, e greoi. Trecerea de la *ascetismul iconic* al Bisericii la picturalitatea *grosieră* a romano-catolicismului este *o decepție teologică*.

Aiconismul picturii barocului e la el acasă în pictura lui Rubens.

Din perspectiva lui Monnot[218], Sfântul Petru este imens, produce teamă, dar nu și evlavie.

---

[217] A se vedea: https://en.wikipedia.org/wiki/File:Pope-peter_pprubens.jpg.

[218] Idem: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/7/79/Petrus_San_Giovanni_in_Laterano_2006-09-07.jpg.

Cheile sunt în stânga, iar dreapta lui propovăduiește. Dar propovăduirea lui are de-a face cu *singurătatea* papală, aceea care poate „dogmatiza” *pe deasupra* sau *în indiferență* față de biserică.

În Icoana în mozaic din Biserica din Hora [Χώρᾳ], din Istanbul[219], Sfântul Petru are cheile în stânga și pergamentul propovăduirii sale în dreapta[220].

Pe când, într-o Icoană a Sfinților Apostoli din Catedrala *Sfânta Sofia* din Novgorod[221], care e din anul 1050 și repictată parțial în sec. al 16-lea[222],

---

[219] A se vedea:
https://en.wikipedia.org/wiki/Chora_Church.

[220] Idem:
https://en.wikipedia.org/wiki/File:StPeter-mosaic-from-Chora-church-in-Istanbul.jpg.

[221] Idem:
https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/3/34/Ancient_icon_of_sts_peter_%26_paul.jpg/800px-Ancient_icon_of_sts_peter_%26_paul.jpg.

[222] Idem:

Sfântul Pavel e pictat în stânga și Sfântul Petru în dreapta, primul având Evanghelia, iar al doilea cheile și pergamentul. Deși Icoanele mai recente îl au pe Sfântul Petru în stânga și pe Sfântul Pavel în dreapta.

Iar între ei, după cum se observă, e Domnul. Pentru că amândoi L-au propovăduit pe același Domn și Stăpân al nostru. Însă Petru L-a văzut în trup și apoi în extaz pe Domnul, pentru că I-a fost Ucenic de la început, pe când Sfântul Pavel L-a văzut doar în extaz pe Domnul, după înălțarea Sa cu trupul la cer.

Însă amândoi L-au cunoscut și L-au propovăduit pe același Hristos, pe Fiul Tatălui din veci, Care s-a întrupat pentru noi din Fecioară, făcându-Se Dumnezeu și om, pe Cel care este dimpreună slăvit cu Tatăl și cu Duhul Sfânt, și ne învață și pe noi să ne închinăm și să slujim Treimii Celei deoființă și nedespărțite.

https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_oldest_Russian_icons.

Tot Domnul este între Petru și Pavel și în Icoana[223] din Biserica din Belozersk[224], Rusia, aflată acum în *Muzeul de Stat al Rusiei*[225] din Sanct-Peterburg [Санкт-Петербург][226]. Și după cum se observă, iconografia ortodoxă rusă Îl preferă pe *Domnul* în Icoana Sfinților Apostoli Petru și Pavel, pe când iconografia ortodoxă grecească preferă *Sfânta Biserică* între cei doi Apostoli.

În 1939, a fost descoperit, sub Basilica *Sfântul Petru* din Roma, mormântul Sfântului Apostol Petru.

Iar papa Francisc s-a închinat, în mod public, pe 24 noiembrie 2013, Sfintelor lui Moaște păstrate într-un relicvariu de bronz[227].

---

[223] Idem: https://en.wikipedia.org/wiki/File:Belozersk_icon.jpg.

[224] Idem: https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_oldest_Russian_icons.

[225] Idem: https://en.wikipedia.org/wiki/Russian_Museum.

[226] Idem: https://en.wikipedia.org/wiki/Saint_Petersburg.

[227] Idem:

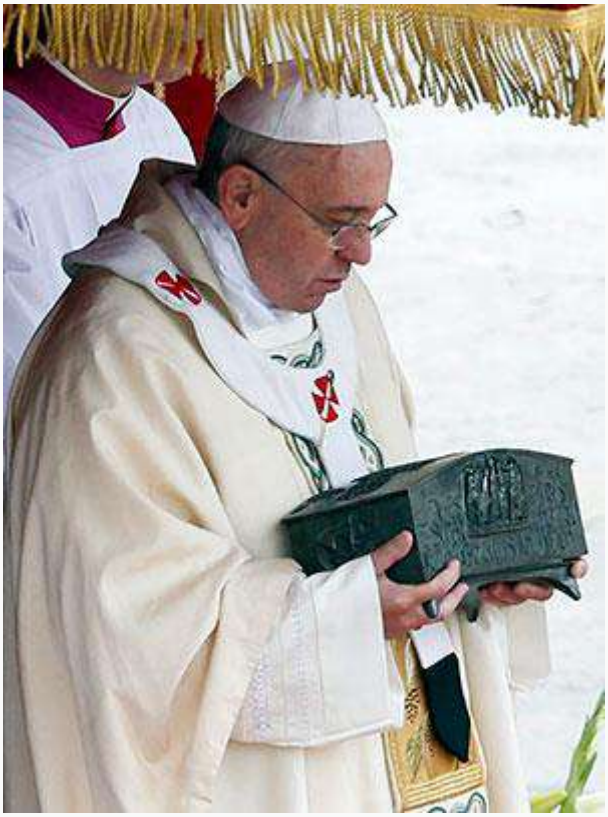

Dumitru Manolache citează o carte a lui Paul Allard din 1919 și ne vorbește despre *o punere-împreună* a Sfintelor Moaște ale celor doi Apostoli în sec. al 3-lea. Ele au fost puse în „burdufuri de piele, cusute cu sfoară de cânepă”[228] și așezate în cripta *Platonia* în sud-estul Romei[229]. După care se

---

http://www.independent.co.uk/news/world/europe/are-they-relics-of-st-peter-the-vatican-says-it-doesnt-matter-8960451.html.

Imaginea primă e preluată de aici:

http://thedialog.org/wp-content/uploads/2013/11/1129.pope_.bones_.jpg, pe când a doua e de aici:

https://www.osv.com/Portals/4/EasyDNNnews/13458/134582013112 5cnsbr2772.jpg.

[228] *Cf.* http://ziarullumina.ro/cum-au-fost-mutate-in-secret-moastele-apostolilor-petru-si-pavel-27079.html.

[229] Ibidem.

pare că au fost îngropate sub Basilica *Sfântul Petru* din Roma.

Pe 19 iunie 2009, în catacomba *Sfânta Tecla* din Roma, s-a descoperit *cea mai veche iconizare* a Sfinților Apostoli Petru și Pavel. Care datează din sec. al 4-lea[230].

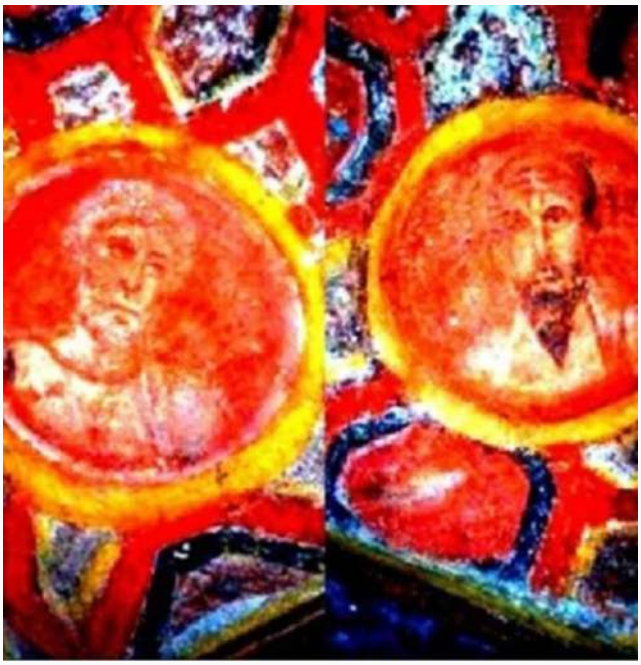

Și după cum observăm, chipurile celor doi Sfinți Apostoli sunt cele pe care noi le vedem iconizate până azi de-a lungul secolelor.

Distingem barba albă a Sfântului Petru și pe cea neagră a Sfântului Pavel, Petru având păr bogat, pe când Pavel e pleșuv.

Pe 23 octombrie 2008 au fost aduse la București[231] Sfintele Moaște ale Sfântului Apostol

---

[230] Ibidem. Imaginea e de aici:
http://ziarullumina.ro/img/crop/ziarullumina.ro/images/2010-06/128822input_file2060600_w169_h125_q100.jpg.

[231] A se vedea: http://ziarullumina.ro/moastele-sfantului-apostol-pavel-au-sosit-la-bucuresti-52008.html.

Pavel, la care m-am închinat și eu. A fost un moment de mare bucurie și de împlinire duhovnicească. Au fost aduse din Grecia[232].

Și e o mare binecuvântare pentru noi să știm că Sfintele lor Moaște, într-o anume măsură, au ajuns până azi și că ele sunt *izvoare vii de har* și *de vindecare*.

De aceea, iubiții mei, după acest prim post al verii închinat Sfinților Apostoli Petru și Pavel, în această zi sfântă ne bucurăm împreună cu cei care ne sunt *Părinți* și *Învățători* întru Domnul.

Ne bucurăm împreună cu ei și învățăm de la ei. Ne bucurăm cu Sfântul Apostol Petros, cel care ne spune: „Iubiților, vă îndemn ca pe [niște] *străini* [παροίκους] și *călători* [παρεπιδήμους] [pe pământ], a vă feri de poftele cele trupești, care se războiesc [στρατεύονται] împotriva sufletului; purtarea voas-

[232] Imaginea am preluat-o de aici: https://prgabriel.files.wordpress.com/2008/10/pa240036.jpg.

tră având-o bună între neamuri, ca, în ce vă vorbesc de rău pe voi ca [pe niște] făcători de rele, din faptele bune văzute [la voi], să slăvească pe Dumnezeu în ziua cercetării [ἐν ἡμέρᾳ ἐπισκοπῆς]" [I Petr. 2, 11-12, BYZ].

Și ziua *cercetării* lui Dumnezeu, ziua în care El *Se revelează* celui necredincios, e ziua în care cel necredincios *crede* în Dumnezeu, pentru că *a văzut* faptele cele bune ale oamenilor Bisericii.

Tocmai de aceea e importantă mărturia vieții și a învățăturii oamenilor Bisericii. Pentru că viața și învățătura lor *îi convertesc* pe cei necredincioși și îi umplu de entuziasm dumnezeiesc și de râvnă sfântă. Pilda vieții noastre naște credință în alții, dar, în același timp, noi putem fi și exemple deplorabile, rele pentru Biserică, dacă nu suntem oameni plini de evlavie și de frică de Dumnezeu.

Sfântul Apostol Pavlos era *făcător de corturi* [F. Ap. 18, 3], meșteșugar, pentru că dorea să își câștige banii de unul singur. Avea *o meserie* a lui pe lângă apostolat și propovăduire. Pentru că traiul lui zilnic nu dorea să fie *o povară* pentru nimeni [II Cor. 11, 9]. Însă frații veniți din Macedonia l-au *îndestulat* [Ibidem] cu cele ale traiului zilnic. Adică s-au comportat cu o delicatețe *pe măsura* lui Pavel, cel prea delicat: i-au adus ei cele pentru viața cotidiană pentru ca el să se ocupe doar de propovăduire.

Și în istoria Bisericii, *cei delicați* sunt *mari*, sunt oameni cu mare conștiință, pe când cei care *nu i-au ajutat* pe marii Părinți în propovăduirea și lucrarea lor teologică sunt niște *neoameni*, niște oameni jalnici.

Iar Pavel ne spune nouă: „vă îndemn pe voi, eu, cel legat în Domnul, cu vrednicie a umbla

[după] chemarea [cu] care ați fost chemați. Cu toată smerenia și blândețea, cu îndelungă-răbdare, îngăduindu-vă unii pe alții în iubire, sârguindu-vă a păzi unitatea Duhului în legătura păcii [τηρεῖν τὴν ἑνότητα τοῦ Πνεύματος ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς εἰρήνης]" [Efes. 4, 1-3, BYZ].

Și când ne spune despre *legătură* și, mai ales, despre *legătura păcii*, ne vorbește despre *comuniunea* care trebuie să existe între noi, creștinii ortodocși. Pentru că *în comuniune* trăim *unitatea Duhului*, adică *întreaga mărturisire* a credinței și a slujirii Bisericii.

Fiindcă noi nu putem să mărturisim doar o parte din învățătura Bisericii sau o parte din slujbele Bisericii și pe celelalte să le trecem cu vederea, să le desconsiderăm, ci, dacă suntem *oamenii adevărului* trebuie să mărturisim tot adevărul și toată slujirea și toată frumusețea Bisericii lui Hristos.

Pentru că numai astfel păstrăm unitatea Duhului, adică *unitatea duhovnicească* a întregii Biserici în jurul întregii învățături și slujiri a Bisericii.

Căci Biserica rămâne *Biserică* atâta timp cât mărturisește același adevăr al Tradiției și slujește slujbele ei.

Biserica e *Biserică* atâta timp cât este una [μίαν], sfântă [ἁγίαν], catolică [καθολικὴν] și apostolică [ἀποστολικὴν] Biserică, după cum spune *Crezul* Bisericii[233].

Dar dacă o Biserică locală sau națională *iese* din ortodoxia credinței, dacă iese din comu-

---

[233] A se vedea:
https://ro.wikipedia.org/wiki/Simbolul_niceeano-constantinopolitan.

niunea cu întreaga Biserică a lui Hristos, cu întreaga Biserică Ortodoxă, ea nu mai e *Biserică*, ci *o facțiune apostată/ căzută* de la Biserică.

De aceea, rugăciunea și povățuirea celor doi mari Apostoli ai Bisericii, pe care azi îi prăznuim, e aceasta: *să stăm împreună* în Biserica lui Hristos și *împreună să dăm mărturia* dragostei și a fidelității noastre față de Tradiția Bisericii. Să dovedim că noi înșine suntem *urmașii* lor de peste veacuri și că, prin toată viața noastră, noi arătăm că suntem oameni duhovnicești și profund ecclesiali.

La mulți ani celor care astăzi își serbează ziua patronimică și să avem parte, cu toții, de multă pace și bucurie și binecuvântare de la Sfinții Lui Apostoli! Amin.

Predică la Duminica a 5-a după Rusalii [2015]

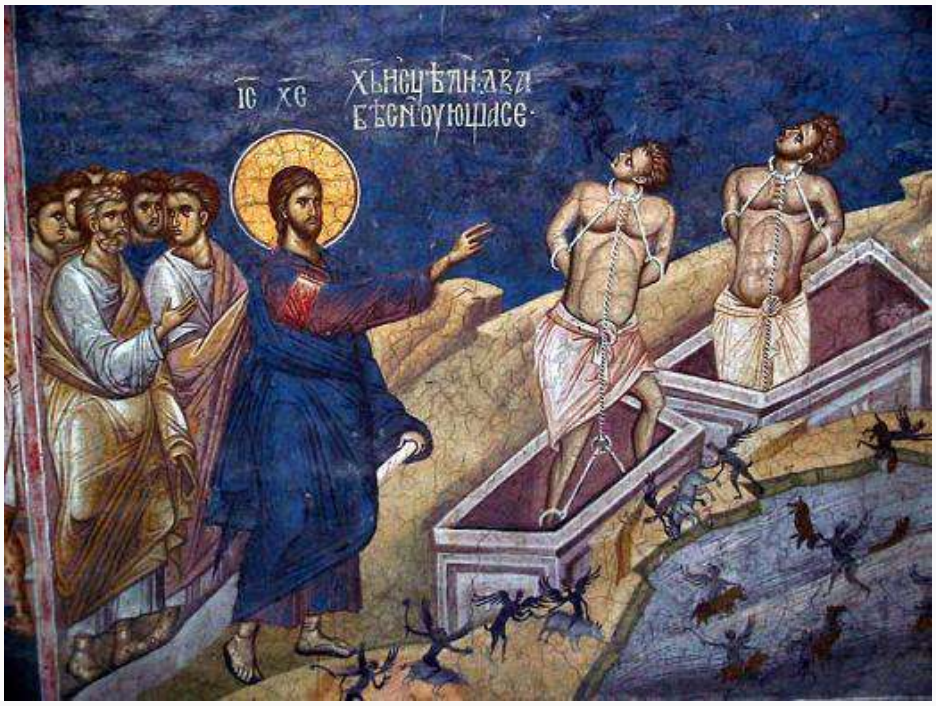

Iubiții mei[234],

în slujba zilei de 28 iunie, din *Minei*, în ed. BOR 1894, găsim expresia: „poezirea înșelăciunii celui strein”[235]. O expresie care mi s-a părut *potrivită* pentru începutul acestei predici. Pentru că ne vorbește, deopotrivă, despre *intenția fundamentală* a demonilor vizavi de noi (ei *ne urăsc*), dar și despre *punerea în practică* a dorințelor lor vizavi de noi (ei caută *să ne înșele*).

Căci *cel străin* este *diavolul*, iar prin *poezire* se înțelege *meșteșugirea*, punerea la cale, în mod

[234] Predică scrisă în dimineața zilei de 2 iulie 2015, zi de joi, foarte călduroasă.

[235] *Mineiul pe luna iunie*, ed. BOR 1894, p. 278.

îndelung, a unui plan de păcătuire a noastră. A unei mari înșelări demonice.

De aici: „meșteșugirea înșelăciunii celui străin". Pentru că diavolul *ticluiește/ pune la cale/ meșteșugește înșelări* pentru noi.

Și ceea ce el pune la cale sunt lucruri anapoda, împotriva binelui, împotriva rațiunii, însă făcute în mod ingenios.

De aceea, el *îți stârnește* curiozitatea.

Te face să vrei *să încerci*.

Să încerci...cu prețul încremenirii tale în înșelare, adică în consimțirea cu planul lui, cu sentimentele lui, cu gândurile pe care el ți le infuzează în sufletul tău. Căci demonii apelează la o ingeniozitate întunecată, hulitoare, pervertitoare...și prin care noi ne vătămăm profund interior.

Căci păcatele sunt *neraționale*, dar îmbracă *aparența* binelui. Iar patimile sunt „necuvântătoare"[236], sunt non-doxologice. Ele nu vorbesc *despre* Dumnezeu, ci *împotriva* Lui. Ele nu sunt conform rațiunii, ci împotriva rațiunii.

Dar dacă acceptăm ca „rațională" non-raționalitatea demonică a înșelării, non-raționalitatea lor, lipsa lor de minte luminată devine mintea noastră stricată.

Iar dacă *experiență mistică* întâlnim mai greu, pentru că ea presupune *o înaintare continuă* pe calea sfințeniei, *experiență demonică* întâlnim la tot pasul în Biserică și în afara ei. Pentru că ai experiență demonică *prin păcătuire*.

Orice om, credincios sau nu, poate vorbi lucruri *în cunoștință de cauză* despre experiența demonică, pentru că *cunoaște* păcatul. Îl cunoaște în el însuși, nu doar din auzite. Și când curvește,

---

[236] Idem, p. 272.

când minte, când înșală, când ucide, când fură, când instigă la corupție, când disprețuiește cele sfinte, el are anumite *trăiri* în ființa lui.

Trăiri care sunt *complet diferite* de cele duhovnicești. Căci, pe când cele duhovnicești sunt trăite din cauza harului dumnezeiesc și a conlucrării noastre voite și conștiente cu harul dumnezeiesc, trăirile demonice sunt consecințe ale păcatului și ale împreunării sufletești cu demonii.

Iar dacă binele pe care îl facem ne bucură, ne întărește în smerenie, ne curățește interior, ne luminează, ne împlinește cu totul, răul pe care îl facem în ființa noastră ne zbuciumă, ne neliniștește, ne însingurează, ne face nemilostivi, certăreți, avari, lascivi, înfumurați, ne umple de frică, de neîncredere, de obsesii. Și obsesiile sunt *reale*, pentru că sunt produse de demoni și nu sunt datorate unor halucinații, ele având rolul de *a ne ghetoiza* în propriul nostru trup. Pentru că atunci când sufletul nostru se înfricoșează și se teme de oricine și de orice, când se teme de oameni și de nou, de posibile atacuri fizice asupra noastră, devine *prizonier* în propriul său trup.

Și *înșelarea demonică* tocmai asta înseamnă: *necomunicarea reală* cu cineva și considerarea unui gând demonic drept *centrul* vieții noastre.

Spre exemplu, cineva poate trăi la un moment dat o apariție demonică, sub o anume formă, datorită încrederii nemăsurate în sine, prin care demonul să îi spună sau să îi sugereze că a primit „un dar" anume. Și „darul" dat de draci ar putea însemna: *„a ști" o limbi străină* fără să o fi învățat vreodată sau *a avea „puteri paranormale"* sau „a cunoaște" viitorul sau „a putea" să scrii sau să cânți sau să sculptezi *la modul genial*. Înșelări demonice

pe care filmografia contemporană le exploatează din plin și care par *cool* la televizor. Însă ele nu sunt deloc „drăguțe" în realitate, ci *satanizante*.

Și în urma primirii acestui „dar", cel în cauză începe „să uimească" prin ceea ce poate să facă și, totodată, *încrederea* lui în sine *se umflă* continuu.

Pentru că el poate să ajungă să scrie ceea ce alții nu pot, el poate să zboare, el poate să apară și să dispară, el poate să facă „minuni" prin care să îi prostească pe creduli și să îi facă să îl urmeze.

Un înșelat de demoni, beneficiind de ajutorul lor direct, se poate „impune" în multe feluri în fața oamenilor, dar nu și în fața oamenilor duhovnicești, care înțeleg drama lui. Pentru oamenii care *înțeleg* în mod real înșelarea lui, el este un om *vrednic de milă* și nu *de laude*.

Însă până când dă el de oameni cu scaun la cap, mii de oameni îl vor ovaționa. Pentru că se vor *regăsi* în înșelarea lui. Căci înșelarea lui este și înșelarea lor. Cu toții slujesc, mai mult sau mai puțin conștient, demonilor, prin patimile și păcatele și încrederile lor demonice în ei înșiși.

Iar Evanghelia de azi [Mt. 8, 28-34; 9, 1] arată *înșelarea demonică* și *demonizarea* în adevărata ei realitate.

Pentru că *înșelarea demonică* e începutul demonizării, e momentul când îi accepți pe demoni ca și când ar fi Îngerii lui Dumnezeu, iar *demonizarea* este *sălășluirea demonilor* în om și *exacerbarea* manifestării demonilor în om. Căci cei doi demonizați [δύο δαιμονιζόμενοι] ieșeau din morminte [ἐκ τῶν μνημείων], fiind foarte violenți [χαλεποὶ λίαν] [Mt. 8, 28, BYZ].

Pentru că, la început, înfrățirea cu demonii a părut „o joacă", și „joaca" s-a transformat într-o

robie dezumanizantă. Și până nu trăiești, cu toată ființa ta, ce înseamnă înșelarea demonică și demonizarea, nu înțelegi ce înseamnă *răutatea* și *perversitatea* demonilor. Nu înțelegi de ce vor ei să te mintă prin orice patimă: pentru că vor să te robească, să te posede, să te desfigureze interior. Să facă din tine o *epavă*, o cârpă de șters pe jos...

Însă la început e păcătuirea, multă și deasă, fără pocăință. Căci „mulți bolnavi [din cauza păcătuirii] nici nu știu că sunt bolnavi [, nu își conștientizează boala sufletească]. *Răutatea* este *boală* a sufletului, iar *înșelarea* [este] *pierderea adevărului* [din suflet]. Foarte mulți, molipsiți de aceste boli [ale patimilor], trâmbițează că sunt *sănătoși*, fiind lăudați de mulți.

[Dar] dacă sufletul nu se va vindeca de răutate și nu va dobândi *sănătatea cea după fire* întru care a fost zidit, de nu ~~se va fi renăscut~~ [se va renaște] întru sănătate de către Duhul, omului nu-i este cu putință să dorească ceva mai presus de fire, propriu Duhului, fiindcă sufletul, câtă vreme este bolnav din pricina patimilor, nu e în stare *a simți* cu simțirea sa ceea ce e duhovnicesc și nu poate *să dorească* ceea ce e duhovnicesc”[237].

Dar *sănătatea după fire a sufletului*, pentru Sfântul Ignatie, înseamnă *curățirea* sufletului nostru de patimi, iar *dorirea lucrurilor celor mai presus de fire* înseamnă *simțirile* și *vederile dumnezeiești*.

În *Viața Sfântului Isaachie Zăvorâtul* ni se spune cum a fost înșelat el de doi demoni, care s-au prezentat ca „Îngeri de lumină”. Și redau pasajul

---

[237] Sfântul Ignatie Briancianinov, *Aripi duhovnicești pentru cei osteniți și împovărați. Experiențe ascetice*, vol. III, trad. de Adrian și Xenia Tănăsescu-Vlas, Ed. Sofia, București, 2001, p. 73-74.

extins, nu fragmentar, pentru ca să vedem *ce au făcut* demonii din el, după ce el *i-a acceptat* ca „veridici”:

„Într-o noapte, în timp ce Fericitul făcea obișnuitele sale metanii și spunea psalmii *Miezonopticii*, a simțit o mare oboseală și cum puterile îl părăseau, a stins lumânarea și a șezut.

Și iată! Deodată întunericul chiliei a fost luminat de o lumină mare! Ce fel de lumină era aceea...? Puternică și orbitoare ca și cea a soarelui! Cuviosul a fost nevoit să-și închidă ochii, neputând să privească liber. În aceeași clipă au apărut înaintea lui doi tineri frumoși cu fețe luminoase.

– «Isaachie, i-au spus cuviosului, suntem îngeri și am venit să te anunțăm, că, iată, vine Hristos la tine, împreună cu alți îngeri ai cerului». Sărmane omule, al lui Dumnezeu! De unde să-ți dai seama că în fața ta erau doar niște demoni, care veniseră să te înșele! Ai uitat că Satana poate să se prefacă și «să se înfățișeze ca înger de lumină și că slujitorii lui iau chip de slujitori ai dreptății (II Corinteni 11, 14, 15.)»?...

Și-a ridicat deci Cuviosul ochii cu greutate și ce să vadă! O mulțime de demoni, pe care acesta i-a confundat cu îngerii, cu fețe luminoase, și între dânșii era unul a cărui față strălucea mai mult decât a celorlalți, iradiind raze luminoase.

– «Isaachie! i-au strigat demonii. Iată-l pe Hristos! Cazi ca să i te închini!».

Cuviosul, fără să poată distinge înșelăciunea cea diavolească, a uitat să invoce ajutorul Domnului sau să-și facă semnul Sfintei Cruci, care-i împrăștie pe diavoli. A căzut deci nefericitul și s-a închinat diavolului ca și cum ar fi fost Hristos! În aceeași clipă demonii au început să scoată în-

grozitoare strigăte de bucurie și de victorie, strigând biruitori:

– «Al nostru ești, Isaachie! Al nostru ești!».

Apoi l-au înșfăcat pe Cuvios, l-au pus să stea jos pe pământ și s-au adunat în jurul său. Dintr-o dată chilia s-a umplut [în mod] sufocant de demoni. Atunci cel care se prezentase ca fiind Hristos a spus:

– «Luați instrumentele! Apucaţi tobele! Cântați sărbătorește! Iar Isaachie să ne danseze!». S-au înfățișat deodată mulți diavoli având în mâini instrumente muzicale și au început să cânte o muzică asurzitoare și tulburătoare, cu adevărat demonică. În aceeași vreme ceilalți diavoli l-au ridicat pe Cuvios și *l-au forțat să danseze* împreună cu dânșii în ritmul nebunesc al acelei muzici. Dansul acela *a ținut multe ore*.

Tot atât de mult a ținut și *bătaia de joc* a demonilor față de Cuvios. După ce l-au chinuit în acest hal, l-au trântit jos aproape mort și au dispărut. Se făcuse deja dimineață.

Cuviosul Antonie a venit la ferestruica micii chilii, aducând ca întotdeauna un pic de pâine și apă.

– «Binecuvântează, Părinte Isaachie!», a spus cu voce înceată.

Nu a auzit însă niciun răspuns.

– «Părinte Isaachie, binecuvântează!», a spus din nou și mai puternic de această dată.

Tăcere.

Cuviosul Antonie mai repetă de două, trei ori salutarea aceasta. Din chilie nu se auzea însă nici cel mai mic zgomot. A crezut atunci că Fericitul Isaachie și-a predat sufletul său Domnului.

A anunțat atunci să vină Cuviosul Teodosie și ceilalți frați de la Mănăstire.

Și într-adevăr, peste puțin timp au venit frații, au spart zidul de la intrarea în chilie și l-au tras afară pe Cuvios, crezând că este mort. Când l-au scos însă afară și-au dat seama că încă mai trăia. Abia mai respira. Trupul său era *însă înlemnit*, incapabil să facă și cea mai mică mișcare. Gura îi era pe jumătate deschisă.

Ochii mari deschiși, cu privirea pierdută. Și-au dat seama curând că nu se mai putea intra în legătură cu dânsul. Nu putea vorbi și nici nu înțelegea ceea ce i se spunea.

Cuviosul Antonie a înțeles foarte curând că monahul zăvorât fusese atacat de către diavoli. Din acea clipă l-a luat lângă sine în chilie și l-a îngrijit, depunând mult efort. Iar atunci când a fost nevoit să fugă din Kiev, prigonit fiind de domnitorul Iziaslav, l-au îngrijit în continuare cuviosul Teodosie împreună cu ceilalți frați din obște. L-au luat la obște și s-au chinuit zi și noapte ca să-l facă bine și să-l readucă în simțiri.

Nefericitul Isaachie era într-adevăr într-o stare jalnică. Dezintegrat sufletește și trupește, surd și mut, nu putea să se miște absolut deloc, nici măcar să se întoarcă pe o parte.

Era tot timpul întins și nemișcat, având răni pe tot corpul. Cu toate acestea, cu multă dragoste frățească-l îngrijeau, îl spălau și-l hrăneau frații din obște, în frunte cu Cuviosul Teodosie. Nu putea nici măcar să mănânce. Cu multă greutate abia reușeau să-i toarne în gura pe jumătate deschisă diverse mâncăruri lichide, pe care cu dificultate le înghițea”[238].

---

[238] *Cf.*

Și astfel am aflat că demonii apar la noi în mod înșelător și pretind că sunt „buni”, după care ne îmbolnăvesc și ne rănesc.

Fapt pentru care este *de admirat* sănătatea fizică, robustă, a celor doi demonizați din Evanghelia de azi, care, în ciuda faptului că locuiau în morminte [Mt. 8, 28] și erau posedați de mulți demoni [Mt. 8, 29], n-au murit din cauza unei asemenea presiuni demonice exercitată înăuntru ființei lor.

Însă demonii, care au intrat în porci cu îngăduința Domnului [Mt. 8, 32], știau *cine sunt* și *ce îi așteaptă*. Pentru că ei strigă către Domnul și Îi spun: „Ce [este] nouă și Ție, Iisuse, Fiule al lui Dumnezeu [Τί ἡμῖν καὶ Σοί, Ἰησοῦ Υἱὲ τοῦ Θεοῦ]? Ai venit aici, [mai] înainte de vreme, [pentru] a ne chinui pe noi [Ἦλθες ὧδε πρὸ καιροῦ βασανίσαι ἡμᾶς]?” [Mt. 8, 29, BYZ].

Însă demonii, în mod insolent, fără rușine, în prima întrebare, afirmă că nu există nicio *legătură* între ei și Hristos. Ca și când nu Hristos *i-a creat* pe ei, ci s-ar fi *creat de la sine*.

Pe când, în a doua, ei afirmă contrariul: nu numai că există *o legătură* între El și ei, pentru că El e *Creatorul* și ei sunt *creaturile* Lui, chiar dacă s-au *întunecat* prin alegere liberă, ci și faptul că El *îi va chinui pe ei veșnic*. Iar acum...era *mai înainte de vreme*, pentru că lumea nu s-a transfigurat încă. Căci demonii știu când *începe* chinul lor veșnic: după *Judecata finală*.

Dar acum, în timp, în istorie, când mântuirea oamenilor e *în plină desfășurare*, demonii încearcă în chip și fel *să oprească* mântuirea lor.

---

http://www.pateric.ro/cuviosul-isaachie-zavoratul/.

Nu caută să se pocăiască pentru ca să fie iertați de Dumnezeu, ci demonii caută să atragă pe cât mai mulți la ei, în Iad.

Și lupta aceasta continuă dintre noi, cei credincioși, și demoni, se numește *război duhovnicesc*. Pentru că nici noi nu îi lăsăm pe demoni *să se bucure*, ci ne luptăm cu ei cu armele duhovnicești ale Bisericii, care sunt *dreapta credință* și *dreapta viețuire ortodoxă*.

Însă, dacă nu luptăm împotriva demonilor, ne vom munci alături de ei...Și nu *o clipă*, ci *veșnic*...

Într-o mărturie recentă de moarte clinică, a Monahiei Teodora, Pustnica, aceasta ne spune cum a făcut *experiența* Iadului și a Raiului: „După ce am murit, au venit demonii și m-au luat cu ei în Iad – și ce am văzut acolo și ce am simțit este greu de exprimat în cuvinte și necuprins de mintea omenească.

De deznădejdea ce m-a cuprins, am început să urlu de durere și mă rugam Maicii Domnului și Sfântului Ioan Iacob să mă scoată din acea muncire înfricoșată.

Vai, părinte, pentru o dulceață trecătoare a păcatului și dezmierdare înșelătoare, ne facem singuri pricinuitori de pierzare, neștiind ce ne așteaptă!

Acolo, Părinte, am văzut arhierei, preoți, arhimandriți, stareți și călugări din neamul nostru, care se munceau mai mult decât toți, ca unii ce *au știut* voia și poruncile lui Hristos, dar *nu le-au împlinit*.

După un timp, a apărut Maica Domnului cu Sfântul Ioan Iacob, cu multă slavă și lumină, și m-

au scos din acele chinuri, spunând către demoni: „De ce ați răpit acest suflet fără să fie judecat?”.

Imediat Maica Domnului a dispărut și am rămas singură cu Sfântul Ioan, într-o câmpie întinsă și înverzită. Sfântul Ioan m-a dus să vizitez locașurile Drepților și, mergând, am văzut multe frumuseți de nedescris și de neînchipuit ale Raiului”[239].

Și observăm din descrierea ei cum sufletul, despărțit de trup, are *memorie* și *cunoaște* cele pe care le vede și *resimte* durerea și bucuria cu mare intensitate. Că Iadul și Raiul sunt două *locuri* și *stări* ale veșniciei, în care acum se află *suflete* ale oamenilor, iar după învierea de obște vor fi *oameni în integralitatea lor*, transfigurați, și ele nu sunt „ficțiuni teologice”.

Însă, spre exemplu, teologia adventistă vorbește despre *starea sufletului după moarte* ca despre „o stare *de inconștiență temporară* în timp ce persoana așteaptă învierea. [Fapt pentru care], în repetate rînduri, Biblia numește această stare intermediară *somn*”[240]. Adică adventiștii înțeleg *în mod literal* moartea ca *somn*, adică ca *stare de inconștiență* a sufletelor.

Dar cei care au avut *experiența* vederii Iadului și a Raiului vorbesc despre suflete *conștiente* în amândouă locurile veșnice.

---

[239] *Cf.*

http://www.familiaortodoxa.ro/2012/10/15/marturia-unei-pustnice-ce-traieste-nevazut-in-muntii-neamtului-despre-cei-ce-plang-si-se-roaga-pentru-lume/.

[240] A se vedea:

http://www.adventist.ro/index/convingeri/doctrine-fundamentale/203-moartea-si-invierea.html.

Adormirea se referă la *moartea fizică*, prin care trupul e îngropat. Însă sufletul nu „doarme" în Iad sau în Rai, ci el e *conștient de sine* și *de locul* unde se află. Dar, mai ales, e conștient de faptul că locul în care se află e *o consecință directă* a vieții lui de pe pământ și nu e „o întâmplare".

Pe baza stipulării acestei utopice „inconștiențe" a sufletelor, adventiștii neagă *orice viață personală a sufletelor după moarte*, în veșnicie. Astfel „explică" ei „de ce nu avem nevoie de Sfinți" și „de ce nu avem nevoie de pomenirea celor adormiți".

Și considerând Hadesul/ Iadul drept *mormântul*[241], adventiștii consideră că „cel mort va rămîne *în starea de inconștiență*, în mormînt, pînă la înviere, cînd mormîntul (hades) va da înapoi morții lui (Apoc. 20, 13)"[242].

Așadar, pentru adventiști, doar Dumnezeu și Îngerii sunt *vii* în veșnicie, pentru că sufletele oamenilor „dorm", sunt „inconștiente" până la a doua Sa venire întru Slavă.

Iar la a doua Lui venire întru slavă, adventiștii spun că „El va reveni, morții neprihăniți vor fi înviați și împreună cu neprihăniții cei vii vor fi glorificați și luați la cer, dar cei nelegiuiți *vor muri*"[243]. Cu alte cuvinte „doar adventiștii" vor fi slăviți, pe când ceilalți...vor fi *nimiciți*.

Pentru că, spun ei, „moartea a doua este *pedeapsa finală* a păcătoșilor nepocăiți – toți aceia ale căror nume nu sînt scrise în cartea vieții – și care va avea loc la sfîrșitul celor o mie de ani. Din această moarte *nu există înviere*. Odată cu nimici-

---

[241] Ibidem.

[242] Ibidem.

[243] Ibidem.

rea lui Satan și a celor nelegiuiți, păcatul este eradicat și însăși moartea este nimicită (1 Cor. 15, 26; Apoc. 20, 14; 21, 8). Hristos a dat asigurarea că „cel ce va birui, nicidecum nu va fi vătămat de a doua moarte" (Apoc. 2, 11)".

Și, mai pe scurt, eretica eshatologie adventistă vorbește despre nimicirea/ desființarea demonilor și a păcătoșilor și nu despre *o chinuire veșnică* a lor, așa cum spun Scriptura și Tradiția Bisericii. Căci Origenis [Ωριγένης][244], ereticul, a fost condamnat și pentru că afirma faptul că „Judecata viitoare înseamnă *distrugerea* trupului și că sfârșitul istoriei va fi unul *de stare imaterială* și că, după aceea, nu va mai fi materie deloc, ci numai spirit"[245]. Pe când adventiștii vorbesc despre *o nimicire integrală* a demonilor și a oamenilor, adică despre *o desființare ontologică* a lor.

Însă adevărul e unul singur: că sufletele după moarte sunt *vii* și *conștiente* de cine sunt și că ele merg acolo unde *hotărăște* Dumnezeu la judecata particulară a fiecărui suflet.

Sufletele oamenilor nu hălăduiesc prin spațiu, ci ele trăiesc în Iad sau în Rai, potrivit voii lui Dumnezeu, hotărâtă potrivit vieții oamenilor, însă sufletele celor Sfinți vin în ajutorul oamenilor și li se arată lor, după cum dorește Dumnezeu, spre a-i ajuta și îndrepta.

Așadar nu există case sau locuri „bântuite" de sufletelor celor adormiți – pentru că sufletele celor

---

[244] A se vedea:
https://ro.wikipedia.org/wiki/Origene.

[245] *Cf.*
http://www.teologiepentruazi.ro/2009/09/25/anatemele-impotriva-lui-origen-ale-sinodului-al-v-lea-ecumenic/.

păcătoși sunt în Iad –, ci locurile sau casele sau cimitirele *bântuite* sunt *locașuri* ale demonilor și nu ale sufletelor celor adormiți. De aceea, Sfântul Vasile cel Mare, în rugăciunile sale de exorcizare, vorbește despre demoni care *locuiesc* în mare, în râu, în pământ, în fântână, în dărâmături, în groapă [de mort], în baltă, în trestii, în noroaie, în loc pustiu, în luncă, în pădure, în copaci, în băi, în mormânt idolesc[246].

La care putem adăuga: în locașuri și biserici eretice, în locașuri sataniste, în bordeluri și în morgi, în spitalele unde se avortează, în casele de oameni necredincioși, eretici și păgâni, în casele vrăjitorilor, ale celor care ghicesc cu demonii, ale falșilor „spiritiști" care pretind că vorbesc cu morții etc.

Pentru că demonii vin și locuiesc peste tot unde sunt primiți. Numai la Biserică se simt *rău*, când se slujește și oamenii se roagă. Și, mai ales, *se simt rău* în cei *care încep să își vină în fire* și *să se pocăiască*.

Așadar, iubiții mei, a fi *sub influența* demonilor înseamnă *a prefera* păcatul în locul binelui. Și când preferăm păcatul în locul binelui...trebuie să ne aducem aminte imaginea evanghelică de astăzi: că demonii *au intrat în porci* și *i-au omorât* în mare [Mt. 8, 32].

Căci și cu noi demonii fac același lucru: ne aruncă în marea rușinii, a disperării, a singurătății, în care trăim Iadul începând de aici.

Dar dacă dorim să ne vindecăm de moarte, de moartea păcatului, de Iad, trebuie să ieșim din el prin pocăință și să îi ajutăm și pe alții să facă același

---

[246] *Molitvele [rugăciunile] Sfântului Vasile cel Mare*, în *Molitfelnic*, ed. BOR 2002, p. 363.

lucru. Pentru că *ieșirea* din moartea păcatului prin pocăință este *o reală înviere din morți*.

Iar această a 5-a duminică după Cincizecime și prima a lui iulie ne vorbește despre *robia demonilor* tocmai pentru ca *să ne scape* de ea.

Pentru că trebuie să cunoaștem *cât de rea* și de *urâtă* e gândirea și făptuirea demonică.

Iar întreaga Tradiție a Bisericii *ne ajută să înțelegem* gândurile demonilor și modul în care ei îi atacă pe cei care se nevoiesc. Dar atunci când oamenii care slujesc diavolului mai și mărturisesc *ceea ce vor să facă*, cu atât mai mult trebuie să cunoaștem aceste lucruri și să ne ferim de ele.

Din acest motiv am tradus *Biblia Satanică*[247] în română: pentru ca să înțelegem cu toții că adepții ei *o implementează* pe fiecare zi în viața lumii de azi și că ea stă la baza *deconstructivismului ontologic* al postmodernității.

Pentru oamenii Bisericii am tradus-o și nu pentru sataniști!

Căci ideologia postmodernității dorește să facă din lumea noastră o lume *fără fundamentare* în Dumnezeu, o lume care să nu mai facă apel *la trecut*, ci să trăiască *numai în prezent*.

Și vedem la tot pasul oameni care trăiesc pentru *aici* și *acum*, care trăiesc teribilist, excentric, grandoman...și nu se gândesc la *cum mor* și la ce *o să se petreacă* cu ei după moarte. Neraportându-se la Dumnezeu în viața lor, sfârșitul vieții lor e fără preot, fără iertarea păcatelor, fără Dumnezeiasca Euharistie. Au trăit, s-au distrat, s-au dus...și toți i-au uitat!

---

[247] O găsiți aici:

http://www.teologiepentruazi.ro/2009/10/12/biblia-satanica-editie-exclusiv-online-ro/.

Asta e mentalitatea postmodernă: *profit de toate oportunitățile* și *mor fără scop*!

De aceea *palierul distracțiilor* este enorm în ziua de azi, dar palierul cărții și al vieții spirituale e ocultat. Găsești cartea în încăperi mici, Bisericile sunt după blocuri, ele sunt de dimensiuni mici în comparație cu un mall sau cu un supermarket, pe când noile turnuri comerciale, apărute peste noapte, *acoperă* totul.

Ne astupă *multul necalitativ*.

Înotăm în materie dar nu mai avem timp de sufletul nostru.

Vara a devenit un anotimp *al pierderii* în senzații plăcute, dar nu și *al nevoinței*. Nevoința rugăciunii, a postului, a citirii, a metaniilor, a stării la slujbe e *abandonată* pentru bronzarea la plajă și pentru diverse cancere de piele.

Deși relaxarea e pentru oameni care muncesc mult și greu, relaxarea s-a democratizat ca și onlineul: toată lumea se relaxează și e în online, dar mai puțin la muncă.

Însă ortodocșii sunt ortodocși *și vara*! Sau *mai ales vara*, când pot să muncească și să se nevoiască mai mult decât pe vreme geroasă și friguroasă.

De aceea, nu pierdeți timpul verii cu statul la soare, ci adunați-vă comori în voi înșivă! Adunați înțelepciune, adunați cumințenie, adunați răbdare, adunați bun simț, adunați milostivire! Toate acestea *nu se învechesc* niciodată și toți *au nevoie* de ele, dacă le avem *în noi înșine*.

Dumnezeu să ne întărească întru toate! Amin.

Predică la Duminica a 6-a după Rusalii [2015]

Iubiții mei[248],

când *cinstești* pe cineva înseamnă că *îi cunoști* viața și știi că el e *un om valoros*, un om care a făcut multe lucruri bune pentru societate. Sau chiar dacă nu știi multe lucruri despre el, persoana lui *ți se impune* ție, conștiinței tale, atunci când o auzi și când o vezi, pentru că *a-l cinsti* înseamnă *a-l înțelege*. Pentru că, numai în măsura în care *îl înțelegi* pe cineva îl și apreciezi, iar aprecierea lui e pe măsura inimii tale. Pe cât ai inima de mare și sufletul de bun, pe atât și cei pe care îi vezi și îi înțelegi și vorbești despre ei sunt *în tine* într-un mod tot mai propriu.

De aceea nu trebuie *să ne mire* că mulți oameni au *o părere proastă* despre cineva anume, atâta timp cât niciunul dintre cei care îl vorbesc de rău nu au stat de vorbă cu el îndelung și nu l-au cunoscut îndeaproape.

Ci oamenii *de încredere* sunt cei care l-au cunoscut pe omul luat în cauză, care l-au cunoscut îndelung și au avut puterea de a-l vedea interior, de a-l înțelege. Pentru că nu e de ajuns să stai pe lângă cineva și să-l auzi, pentru ca să îl înțelegi, ci trebuie să ai puterea duhovnicească și mentală de *a-l înțelege*.

Cum îi cunoaștem pe cei care *înțeleg* o carte sau viața unui om? Prin ceea ce spun și scriu

---

[248] Scrisă în dimineața zilei de 9 iulie 2015, zi caniculară, de joi.

despre carte și despre om. Profunzimea comentariului arată profunzimea înțelegerii. Iar înțelegerea cuiva înseamnă *intimizare* cu viața și cu vorbele și cu scrisul lui și cu faptele lui și nu *o simplă privire* asupra lui.

Așa stând lucrurile, faptul că Domnul nu era *înțeles* și *cinstit ca atare* de diverși oameni arată că ei nu doreau să aibă *intimitate* cu El. Să aibă prietenia Lui.

Căci cineva care dorește să te înțeleagă, rămâne lângă tine și te ascultă și te urmează. Dar cine nu dorește *să te înțeleagă*, te consideră *bun de nimic*. Căci de aceea nu dorește *să te înțeleagă*: pentru că *disprețuiește* viața ta. Te consideră *impropriu lui*, prieteniei lui, mai înainte de a vedea *ce fel de om* ești tu.

Însă cine L-ar fi văzut pe Domnul, pentru o clipă, pe pământ, și L-ar fi înțeles, cu harul Lui, nu ar mai fi plecat de lângă El. Așa cum și noi, cei care am crezut în El, am rămas cu El, chiar dacă au existat mii de motive pentru care viața noastră „ar fi fost mai ușoară" fără credință. Însă acest „mai ușor" ar fi însemnat „fără El". Iar fără Dumnezeu viața este o noapte neagră, o noapte fără lumină și o carceră a singurătății.

Pentru că *adevărata singurătate* e aceea în care știi că *nimeni nu te iubește cu adevărat*. Că ești *complet singur*, pentru că nimeni *nu te iubește* și nici *nu te înțelege*. Dar când ți se descoperă faptul că Dumnezeu, Cel mai înainte de veci, „în[tru] El [ἐν αὐτῷ]", adică în Fiul Lui, „*ne-a ales pe noi* [mai] înainte de întemeierea lumii [*ἐξελέξατο ἡμᾶς* πρὸ καταβολῆς κόσμου], [pentru] a fi noi *sfinți* și *fără prihane* înaintea Lui, în iubire [εἶναι ἡμᾶς ἁγίους, καὶ ἀμώμους κατενώπιον Αὐτοῦ ἐν ἀγάπῃ]" [Efes. 1, 4,

BYZ], atunci înțelegem că viața noastră, pentru Dumnezeu, nu a început *în timp*, ci *în veșnicie*. Pentru că din veci Dumnezeu *ne-a ales* pe noi, cei ce credem în El, să fim *Sfinți*, să fim oameni nepăcătoși, prin iubirea pentru El și pentru oameni.

Și *alegerea noastră pentru sfințenie* e *alegerea lui Dumnezeu pentru noi*. E ceea ce *dorește* Dumnezeu de la noi. Căci Tatăl, prin Fiul, întru Duhul Sfânt *ne-a ales pe fiecare dintre noi* pentru a fi Sfinți și fără prihane. Iar *prihană* înseamnă *păcat*.

Așadar, dacă Dumnezeu *ne-a ales* și *ne-a chemat* pe fiecare dintre noi *la sfințenie*, mai înainte de a zidi lumea și pe noi, *a trăi nesfânt* înseamnă a trăi *neconform* cu statutul de om pe care îl dorește Dumnezeu.

Pentru că *a fi Sfânt*, pentru Dumnezeu, înseamnă *a fi om*. Iar a nu dori *să fii Sfânt* înseamnă *a dori să trăiești subuman*.

Numai că Dumnezeu ne chemă pe toți la „*înfierea* prin Iisus Hristos [*υἱοθεσίαν* διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ]" [Efes. 1, 5, BYZ], pentru ca să primim „*răscumpărarea* prin sângele Lui [*τὴν ἀπολύτρωσιν* διὰ τοῦ αἵματος Αὐτοῦ], iertarea păcatelor [τὴν ἄφεσιν τῶν παραπτωμάτων], după bogăția harului Lui [κατὰ τὸν πλοῦτον τῆς χάριτος Αὐτου]" [Efes. 1, 7, BYZ].

Iar *înfierea*, *răscumpărarea* și *iertarea păcatelor* noastre le-am trăit fiecare dintre noi la Sfântul Botez, moment în care ne-am *născut din nou*, devenind din oameni *trupești* oameni *duhovnicești*, iar în viața duhovnicească noi trebuie să înaintăm veșnic. Pentru că *sfințenia* pe care ne-o cere Dumnezeu e tocmai *înaintarea veșnică* în sfințenia pe care El *a pogorât-o* în noi la Botez.

Adică sfințenia e *tot de la El*, dar numai împreună cu El, zi de zi, noi *ne umplem* de sfințenia Lui.

Și dacă simțim cum *ne umplem* zilnic de sfințenia Lui, tocmai de aceea suntem și *veseli* interior, și *încredințați* continuu de prezența lui Dumnezeu în viața noastră, pentru că noi nu trăim nicio clipă fără El.

Însă ce face cel care *nu are* Dumnezeu? Adică cel care *nu-L acceptă* pe Dumnezeu. Ce bucurii veșnice și netrecătoare are el, când frica și singurătatea și puținătatea ființei lui *îl agasează* continuu?

Pentru că omul caută divertisment, caută oameni diverși și mulți, caută noutăți, pentru ca *să scape* de plictiseala din el, de *lipsa de viață* din el. Caută să vadă oameni în mișcare, oameni dinamici, oameni frumoși, oameni inteligenți, oameni care să îl binedispună, pentru că el nu are *ce oferi*. Sau ceea ce el *oferă* e mai puțin decât ar dori *să i se dăruie*.

Pe când omul duhovnicesc nu fuge după *divertisment* în afara lui, ci el își găsește *bucuria*, împlinirea, plăcerea, în lucrurile care îl împlinesc: în rugăciune, în slujirea lui Dumnezeu și a aproapelui, în citire, în scris, în muncă, în pocăință.

Pocăința este o mare bucurie și plăcere duhovnicească, pentru că naște bucurie și plăcere sfântă. Iertarea noastră de păcate, simțământul profund al iertării, pe care îl primim de la Dumnezeu, e bucuria și încântarea duhovnicească pe care le trăim. Căci noi ne pocăim pentru păcatele noastre, dar Dumnezeu, Cel ce ne miluiește pe noi, nu numai că *ni le iartă*, ci ne și *umple* de harul

Lui, de cel întru care noi începem *să ne mișcăm în bine* și *să trăim bine*, curat, duhovnicește.

Traiul bun al omului e *traiul duhovnicesc*, e *viața sfântă*. Pentru că oamenii nu au nevoie doar de sănătate, bani, casă, familie, bunăstare ci și...*de ei înșiși*. Oamenii au nevoie *de ei înșiși* mai întâi, adică de *înțelegerea* stării lor interioare și de *mântuire*. *Mântuirea e binele*, adevăratul nostru bine interior, adică *simțirea continuă a slavei Lui în noi*. Căci mântuirea e *locuirea* lui Dumnezeu în noi, dimpreună cu Care noi trăim, existăm și suntem.

...Evanghelia de azi [Mt. 9, 1-8] ne spune același lucru: *curățirea de păcate* și *sănătatea duhovnicească* sunt mai importante decât *sănătatea fizică*...aceasta pe care noi ne-o dorim mult, cheltuim mult pentru ca să o avem, dar nu ne zbatem pe potrivă și pentru cea *duhovnicească*.

În timp ce o operație pe inimă sau o înlocuire de rinichi sau o extirpare de tumoare costă mii și sute de mii de euro, noi venim la Spovedanie ca să ne aflăm în treabă, ca să împlinim „o datorie creștină" sau pentru că „așa se face înainte de Pești sau în post", fără să ne conștientizăm păcatele, fără să ni le plângem, fără să dorim să ne schimbăm interior...dar dorim să fim „iertați" de Dumnezeu.

Însă *iertarea sacramentală de păcate* începe *înainte*...de a ne spovedi păcatele. Începe prin pocăința noastră pentru fiecare păcat în parte, începe prin scrierea pe hârtie a fiecărui păcat în parte, prin durerea pentru ele, apoi le mărturisim la preot, el ne dezleagă de păcate, prin harul lui Dumnezeu...dar noi continuăm pocăința noastră și îndreptarea noastră din păcate. Pentru că *a avea păcatele tale înaintea ta întotdeauna*, așa cum ne

învață Sfântul David, Profetul, înseamnă a avea *conștiință vie*, plină de pocăință, în care noi trăim, mereu și mereu, *iertarea lui Dumnezeu prin preot*, dar, în același timp, simțim că prin toată asceza noastră El *ne iartă mereu* și *ne curățește mereu* de păcatele noastre.

Și din modul în care *disprețuim* și *minimalizăm* Dumnezeieștile Taine ale Bisericii, care sunt *mântuirea noastră*, se vede credința noastră plină de îndoieli și de necredință.

Căci Sfânta Taină a Mărturisirii, Spovedania, în esența ei costă *mai mult* decât toate operațiile medicale ale lumii. Pentru că ea *ne vindecă* și sufletul și trupul, pentru că boala trupului e din suflet. E consecința păcatelor din suflet.

De aceea, Domnul, paraliticului adus pe pat de către oameni credincioși [Mt. 9, 2], nu îi face o operație chirurgicală pentru *îmbunătățirea* sănătății lui fizice, ci merge la *esența decadenței* lui: la *bolile lui* din suflet. Căci, deși paralizia era o singură boală în trupul lui, în suflet el avea multe boli. Tocmai de aceea și Domnul îi spune: „Iertatu-ți-s-au ție păcatele tale [ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου]!” [Mt. 9, 2, BYZ].

În ediția BYZ, verbul ἀφέωνταί este la perfect pasiv. Și nu trebuie să înțelegem că bolnavul fusese *de mult* iertat de Domnul și el *tot bolnav* rămăsese, ci că de atunci, de când El a văzut credința lor [Mt. 9, 2], a acelora care îl purtau pe paralitic, de atunci l-a și iertat.

Căci El când *vede* durerea noastră, vede *activ*. Vede *mântuitor* pentru noi. *Vederea noastră* de către Dumnezeu înseamnă *începutul vindecării* noastre, întărirea noastră în viață. De aceea tot se strigă în rugăciunile Bisericii: „nu ne trece pe noi *cu vederea*" sau „*vezi* neputințele noastre, Bunule".

Pentru că atunci când Dumnezeu *ne vede*...e semn că și noi am început *să dorim* să Îl vedem pe El. El *ne vede*...când noi *ne vedem* păcatele și *dorim iertarea* Lui.

Dumnezeu ne *vede* și când noi *nu ne vedem* și când noi *nu vedem pe nimeni*. El este atoatevăzător și atoatecunoscător. El nu are nevoie *să îi spună cineva* cum stau lucrurile cu noi și cu întreaga lume...dar noi avem nevoie *să ne venim în fire* și *să dorim iertarea* Lui.

...Multe boli erau în paralitic...și multe sunt și în noi. Pentru că El i-a iertat *păcatele* [αἱ ἁμαρτίαι] [Mt. 9, 2, BYZ]. Însă păcatele sunt, cel mai adesea, *consecința* patimilor din noi. Și când El iartă, El iartă și păcatul și patima din noi, dându-ne *vindecare desăvârșită*...dar noi ne întoarcem mereu la rele, la a păcătui din nou. Căci până nu ajungem, în mod deplin, în mod desăvârșit, la conștiința că păcatul este *boala noastră* și nu „o binecuvântare" sau „o relaxare" a ființei noastre, îl vom săvârși iar și iar.

De aceea ne tot spovedim: pentru că *păcătuim mereu*, dar *ne luptăm continuu* cu patimile din noi. Și fără Spovedanie noi nu putem avea iertarea păcatelor și îndreptarea vieții noastre. De aceea, ea este *absolut importantă* în viața noastră, ca și împărtășirea euharistică cu Domnul. Fără aceste două mari Taine ale Bisericii, viața duhovnicească este *o metaforă* și nu *o realitate interioară*. Pentru că nu avem viața lui Dumnezeu în noi, ci doar „o bună" și *falsă* părere despre noi înșine. Fiindcă ni se pare că suntem „vii", că „gândim bine", că „nu ne lipsește nimic", dar noi suntem *morți duhovnicește*, pentru că slava Treimii nu e în noi.

...Bolnavul a devenit *sănătos* pentru că a fost *iertat* de Domnul. Operația lui „chirurgicală" a fost *pe suflet* și nu *pe trup*. Căci El i-a vindecat sufletul și, odată cu el, și trupul. Căci sufletul, păcatele făcute de suflet, îi îmbolnăviseră trupul, deși, atunci când păcătuim și ne simțim „bine"...nu ne dăm seama că *viermele* păcatului roade din mărul ființei noastre și, cândva, *ne va pune la pat*. Însă când boala ne pune la pat...atunci înțelegem că păcatele *ne-au ros* pe dinăuntru. Că păcatele, ca niște microbi hulpavi, ne-au ros cele dinăuntru, pentru că noi le-am tratat *cu indiferență*.

...Domnul l-a vindecat pe bolnav...dar „unii [dintre] învățați au zis în ei înșiși [τινὲς τῶν γραμματέων εἶπον ἐν ἑαυτοῖς]: «Acesta blasfemiază [Οὗτος βλασφημεῖ]!»" [Mt. 9, 3, BYZ].

Grammateii/ învățații/ *cărturarii* (cum spune *Scriptura de la 1688*) nu spuneau în ei înșiși ceea ce spuneau...pentru că erau *oameni cu carte*, oameni școliți...pentru că și oamenii *fără școală* pot să te înjure ca la ușa cortului. Sau, mai degrabă,

omul fără școală *ți-o spune fără perdea*, pe când intelectualul poate *îmbrăca* insulta, pentru că știe să o facă, în cuvinte părut „frumoase”.

Ci grammateii gândeau ce gândeau și spuneau ce spuneau pentru că...Îl invidiau, nu Îl credeau, Îl ironizau...pentru că *nu Îl cunoșteau*. Ei Îl priveau „de sus” pe Domnul, ca pe „un impostor”.

Căci nu știința de carte te face *nesimțit*, ci ura și invidia. Iar ura și invidia și nesimțirea crasă și înfumurarea prostească și parvenitismul și escrocheriile de tot felul la un intelectual sunt *mai rușinoase* decât la un om fără carte, pentru că intelectualul care se comportă ca *un om fără minte* arată că are studii, dar nu și conștiință, nu și coloană vertebrală, nu și decență.

Cărturarii *Îl urau*: acesta e adevărul! Îl *urau*... și, în același timp, erau *contrariați continuu* de faptele și vorbele Lui, pentru că El *nu greșea niciodată* în ceea ce făcea și spunea.

Ei pretindeau că sunt oameni „credincioși”, oameni „știutori ai Legii”, oameni „drepți” – și erau în felul lor – dar care *nu suportau* o înțelepciune și o viață *mult mai înalte* decât ale lor. Reduceau totul la propria lor perspectivă...și *nu Îl înțelegeau* pe Cel care le vorbea.

De aceea, oricare altul ar fi venit și ar fi spus că el „iartă păcatele”, ar fi fost *un impostor*...și ar fi hulit/ blasfemiat pe Dumnezeu, căci numai El iartă păcatele oamenilor.

Iar grammateii *aveau dreptate* că oamenii nu pot ierta păcatele...numai că, în fața lor, nu era *un om*, ci *Dumnezeu întrupat*. De aceea, ura și invidia lor erau *și mai groaznice*, pentru că ei Îl urau

tocmai pe Făcătorul lor, pe Creatorul întregii existențe.

Însă imensa bunătate și smerenie a Fiului întrupat se vede din aceea că El *nu i-a pedepsit* pe cei care Îl huleau...dar necredința lor și lupta lor împotriva lui Dumnezeu era cea mai mare pedeapsă. O pedeapsă groaznică asumată. O pedeapsă pe care și-o asumă până azi tot cel care Îl drăcuie pe Dumnezeu, Îl blesteamă, care neagă Tradiția Bisericii, care neagă Biserica, care îi drăcuie pe Sfinți, care ia în batjocură cele sfinte.

Și faptul că nu suntem pedepsiți *imediat* ce păcătuim e iarăși o *mare milostivire* a lui Dumnezeu față de noi, pentru că El *așteaptă îndelung* îndreptarea noastră și nu moartea noastră.

...Dar pentru ca să le arate iar și iar *cine este*...Domnul, care cunoștea gândurile lor [Mt. 9, 4]...și le cunoaște și pe ale noastre și pe ale tuturor...i-a întrebat: „Pentru ce *cugetați* voi rele în *inimile* voastre [Ἵνα τί ὑμεῖς *ἐνθυμεῖσθε* πονηρὰ ἐν *ταῖς καρδίαις* ὑμῶν]?" [Mt. 9, 4, BYZ].

Însă cei care *neagă* rațiunii legătura ei cu inima, pot să spună că aici avem de-a face cu „un nonsens". Pentru că mintea, în perspectiva lor, „n-are de-a face" cu inima.

Dar pentru noi mintea *se pogoară în inimă*. Se pogoară în inimă prin nevoință și rugăciune neîncetată. „Iar inima fără gânduri, lucrată de Duhul, este altarul adevărat încă înainte de viața viitoare. Căci toate se săvârșesc și se grăiesc acolo duhovnicește. Iar cel ce nu a dobândit aceasta încă de aici e o piatră pentru alte virtuți, bună pentru zidirea bisericii dumnezeiești, dar nu biserică și

preot al Duhului”[249]. Căci „inimă fără gânduri”, pentru Sfântul Grigorie Sinaitul, înseamnă *rugăciune fără închipuiri*. Rugăciune în care ne închidem mintea în cuvintele rugăciuni, pentru ca mintea, în mod simplu și unitar, să coboare în inimă.

Iar *mintea coborâtă în inimă*, fiind plină de har dumnezeiesc, este *adevăratul altar* la care noi slujim înaintea lui Dumnezeu.

Căci atât credincioșii, mireni sau monahi, cât și membrii ierarhiei trebuie să slujească lui Dumnezeu, mai înainte de toate, în inimile lor.

Iar ca preot, dacă Îi slujești lui Dumnezeu în inima ta, oriunde te duci și orice faci, știi să slujești cu delicatețe și cu inimă bună, cu frumusețe duhovnicească și la Altar, în fața Sfintei Mese.

De aceea, evlavia ortodoxă nu poate fi învățată din *regulile tipiconale* ale slujbelor, ci din *relația vie* cu Dumnezeu. Dacă știi când *se pleacă capul*, în fața Sfintelor Icoane, atunci când cădești, dacă știi *cum se acoperă* Sfintele Vase la Dumnezeiasca Liturghie, dacă știi *cum se țin mâinile în sus* la invocarea harului Treimii, din toate acestea și din multe alte prescripții asemănătoare, din cărțile de cult, nu înveți *evlavia reală*, iubirea reală pentru Dumnezeu, iubirea reală pentru slujbe și nici bucuria slujirii. Ci rostul fiecărui gest liturgic *îl înțelegi* și *îl trăiești* cu revărsare de inimă, dacă ești *intim* cu Dumnezeu, dacă *ai îndrăzneală* la El,

---

[249] Sfântul Grigorie Sinaitul, *Cuvinte felurite despre porunci, dogme, amenințări și făgăduințe, ba și despre gânduri, patimi și virtuți; apoi despre liniștire și rugăciune*, în *Filocalia românească*, vol. 7, trad., introd. și note de Pr. Prof. Dumitru Stăniloae, Ed. IBMBOR, București, 1977, p. 93.

dacă vii *întru curăție* la El și *trăiești tot timpul întru dreptate*.

Fără relația vie cu El totul e ritualism mort, totul e slujire fără raportare vie la Dumnezeu, totul e automatism liturgic. Căci, de la o vreme, înveți pe de rost ectenii, rugăciuni, slujbe și faci de la sine, din obișnuință, cădiri și gesturi liturgice.

Însă *evlavia* nu se învață din cărți, ci de la Dumnezeu! Inima noastră, în relația cu El, e altarul Lui, și noi suntem preoții Lui cei adevărați. Căci preotul adevărat e cel care aduce jertfe și rugăciuni întru dreptate și în curăția inimii sale.

De aceea, iubiții mei, *a trăi sfânt* înseamnă *a trăi cu Dumnezeu*. Cu Cel care ne ridică mereu din moartea păcatelor și ne face vii întru El, pentru ca să ne luăm *patul* vieții și să călătorim continuu. Căci cel vindecat și-a luat patul și s-a dus la casa lui [Mt. 9, 6], după porunca Domnului.

Dar noi trebuie să facem *un pat de odihnă* din fiecare clipă a vieții noastre, în care *să ne odihnim* întreaga persoană. Pentru că clipa de azi, ce facem acum e *bun făcut*, iar ceea ce nu facem azi, nu știm dacă vom mai face mâine.

Acum, aici și oriunde, e viața în care trebuie să ne odihnim! Viața cu Dumnezeu e viața în care ne odihnim sufletul și trupul. Iar tot ceea ce nu e făcut cu Dumnezeu e, inevitabil, *păcat*, e, inevitabil, *moarte*...

Și din moarte...noi ne ridicăm numai prin mâna Lui întinsă până la noi, care ne ridică mereu la viața cu El.

Dumnezeu să ne întărească întru toate și să ne dea putere să trecem vremea caniculară de afară cu *inimă bună*! Amin.

Predică la Duminica a 7-a după Rusalii [2015]

Iubiții mei[250],

pentru adevărul lui Dumnezeu trebuie să avem *urechi* bune, smerite, ascultătoare. Urechi care să audă cu inima, să audă cu conștiința, să audă cu tot sufletul și astfel să se schimbe întregul om. Căci dacă oamenii „au urechile *astupate*", spune Domnul, nici „cuvântul Meu nu poate *să pătrundă* la ele"[251].

Și cum *se astupă* urechile noastre...care aud foarte bine tot ceea ce se întâmplă în lume, dar nu aud și ceea ce trebuie să facem ca să ne mântuim? Ne răspunde tot Sfântul Ieronim: *prin invidie*.

Comentând Mc. 1, 27: „Și s-a dus vestea despre El în tot ținutul Galileei", Sfântul traducător al *Vulgatei*[252], Sfântul Ieronim [347-420][253], spune: vestea despre Domnul „nu [s-a dus] în Iudeea...[nici] în Ierusalim...din pricină că învățații iudeilor *Îl invidiau* pe Iisus [și de aceea] nu îngăduiau *să I se ducă vestea* [în popor]. Știau până

---

[250] Scrisă în dimineața zilei de 17 iulie 2015, zi caniculară de vineri.

[251] ~~Fericitul~~ [Sfântul] Ieronim, *Omilii la Evanghelia după Marcu. Omilii diverse*, trad. din lb. lat., introd. și note de Alin-Bogdan Mihăilescu, Ed. IBMO, București, 2014, p. 83.

[252] A se vedea:
https://ro.wikipedia.org/wiki/Biblia_vulgata.

[253] Idem:
http://www.synaxarion.gr/gr/sid/3813/sxsaintinfo.aspx.

și Pilat și ceilalți că *din invidie* L-au predat fariseii pe Iisus. [Căci]...*vestea se duce în urechile acelea pe care nu le închide invidia*"[254].

Și dacă *nu ne închide* invidia inima, ochii, urechile și *nu ne leagă* mâinile și picioarele, atunci putem să propovăduim binele pe care îl fac alții. Dar dacă nu dorim *să propovăduim* binele altora e semn că viața noastră nu e statornicită în bine. Căci cei plini de evlavie și de bine, adică de muncă teologică și ascetică și care au o viață sfântă, se bucură să spună altora *binele* pe care l-au auzit și l-au citit, se bucură *să vorbească* despre oamenii lui Dumnezeu și nu să-i denigreze.

Și „de ce zic toate astea? Fiindcă I s-a dus vestea în toată Galileea. A ajuns în toată Galileea și nu a ajuns în niciun sătuc din Iudeea. De ce spun toate astea? Fiindcă e greu ca sufletul, odată ce-a fost *posedat* de invidie, să primească virtuțile. Aproape că este cu neputință să tămăduiești sufletul pe care invidia l-a posedat"[255].

Însă ce înseamnă *să invidiezi* pe cineva? Înseamnă *să îl urăști* din cauza *lucrurilor bune* pe care le face. Iar ca *să urăști* pe cineva trebuie *să îl fi admirat* și *iubit* cândva și iubirea pentru el să se fi *îmbolnăvit de ură*. Pentru că invidia e o *iubire bolnavă* pentru cineva. E o iubire care s-a îmbolnăvit pe măsură ce a privit *cu ochi rău* binele din cel iubit.

Însă cum am ajuns *să îl urâm* pe cel pe care *l-am iubit*? Pentru că l-am desconsiderat în inima noastră, nu l-am socotit capabil de *mai mult*, iar el, cel iubit de noi, ne-a întrecut așteptările. Noi nu îl

---

[254] ~~Fericitul~~ [Sfântul] Ieronim, *Omilii la Evanghelia după Marcu. Omilii diverse*, ed. cit., p. 64-65.

[255] Idem, p. 65.

credeam „în stare” de un anumit lucru măreț, nu credeam că e în stare să facă un asemenea lucru bun, și tocmai de aceea nu l-am mai putut *iubi* pentru cine era, pentru că el *ne-a întrecut* așteptările noastre. Îl iubeam când „părea *ca noi*” sau „credeam că e *ca noi*”...Dar nu l-am mai putut *iubi* când el a devenit *mai mult* decât noi, când el *ne-a întrecut cu totul*.

Iar învățații lui Israil, fiind *excedați cu totul* de viața, faptele și învățătura Fiului lui Dumnezeu întrupat, îl urau...cu o invidie plină de răutate, cu o invidie neconsolată, pentru că simțeau, vedeau și înțelegeau că *nu se pot compara niciodată* cu El. Dar în mintea lor ei *doreau*...să fie „mai presus” de El...

Dar de ce ar vrea cineva să fie *mai presus* de cineva atât de sfânt, dacă *nu se simte capabil* de sfințenie? De ce ar vrea cineva să fie preot, medic, avocat, profesor, dacă simte că *nu e capabil* de așa ceva? De ce ar vrea *să se facă de râs*, într-un mod atât de penibil, dacă simte că el ar fi mult mai capabil la munca câmpului sau ca șofer, brutar, paznic? Mai pe scurt, de ce ne facem *de râs* dorind lucruri care *nu sunt pentru noi*?

Din cauza unei *infatuări nejustificate*. Trăim aroganța de a crede că „suntem capabili” de ceva anume pentru că nu ne dăm seama că suntem *penibili*. Pentru că numai un om care nu înțelege că e *de râsul lumii* sau pe care *nu îl interesează normalitatea*, e în stare *să îi sfideze* pe toți cu *anormalitatea* lui.

Și vedem la tot pasul oameni de un penibil grosier, cocoțați acolo unde *nu le e locul* și care îi invidiază pe cei care le demonstrează că s-au

„urcat” unde nu trebuie. Unde nu era pentru ei. Unde nu le era locul.

Dar dacă cineva *te invidiază* pentru ceva anume și el e „mai presus” de locul tău în societate și în Biserică, asta arată că el știe că tu ești *mult mai propriu* pentru locul lui în comparație cu el. Căci de aceea te și invidiază și, în același timp, arată că „te disprețuiește”: pentru că *îl incomodezi* cu cine ești și ce faci.

Dar de ce *să îl incomodezi* pe cineva cu ceea ce tu faci...atâta timp cât tu nu faci *pentru el* ceea ce faci, ci *pentru tine*? Ceea ce facem bun, facem pentru noi, pentru mântuirea noastră. Nu facem binele *pentru alții*, ci *pentru noi*. Însă invidia, ca orice patimă, *nu are logică*, ci ea urăște pentru că *dorește să fie mai mult decât poate*.

La polul opus invidiei, omul cu conștiință reală de sine, care privește smerit lucrurile pe care le face, se raportează continuu la Dumnezeu și nu la ceilalți. Binele pe care îl face, el îl face cu Dumnezeu și nu pentru ca „să fie remarcat cu obstinație” sau pentru ca „să se ia la întrecere” cu te miri cine. Pentru că *binele real* se face cu Dumnezeu și pentru Dumnezeu și nu în indiferență față de Dumnezeu și de ochii lumii.

...Așadar, dacă avem urechile *încăpătoare* pentru cuvintele lui Dumnezeu și nu *închise*, putem *să auzim mereu* ceea ce El ne vorbește prin creația Sa, prin Scriptură, prin Sfinții Lui, în rugăciune, în oamenii pe care îi întâlnim, în tot ceea ce se petrece cu noi.

Putem să auzim vocea Lui, luminarea Lui, înțelepțirea Lui pentru noi, dacă ne curățim mereu pentru *a-L asculta* pe El.

Căci ne-a spus Domnul: „când are să vină Acela, Duhul Adevărului, *vă va călăuzi/ povățui/ învăța* pe voi întru tot adevărul [Ὅταν δὲ ἔλθῃ Ἐκεῖνος, τὸ Πνεῦμα τῆς Ἀληθείας, *ὁδηγήσει* ὑμᾶς εἰς πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν]” [In. 16, 13, BYZ].

Și, în noi, de la Botez a venit harul Treimii! De aceea trebuie să ne lăsăm călăuziți/ povățuiți/ învățați de către harul lui Dumnezeu în tot ceea înseamnă *adevăr* al Bisericii.

Căci harul lui Dumnezeu ne îndeamnă numai *la bine* și niciodată *la rău*! El nu ne îndeamnă să invidiem, să furăm, să mințim, să batjocorim sau să omorâm pe cineva, ci ne învață că e bine *să cercetăm* toate adevărurile Bisericii și *să le aprofundăm* personal și comunitar.

Pentru că aici, la Biserică, noi trăim și ne bucurăm de Dumnezeu și de adevărurile Lui în mod personal și comunitar în același timp. Fiecare dintre noi aude și înțelege voia lui Dumnezeu din ceea ce se citește și se cântă în Biserică și, în același timp, împreună, toată Biserica, înțelegem și ne bucurăm de adevărurile lui Dumnezeu. De faptele Lui pe care le-a făcut în mijlocul lumii, pe care El a făcut-o și care nu e un produs al întâmplării.

Lumea aceasta atât de profundă și de frumoasă, de bogată în rațiune și în frumusețe, e lucrarea Dumnezeului treimic, ca și omul. Pentru că Dumnezeu ne-a făcut *casa* mai întâi, apoi ne-a făcut pe noi, pe oameni. L-a făcut pe om din pământ și din suflet creat de către El. Din pământ a alcătuit trupul și sângele și oasele și creierul nostru, deși ele par deosebite și neavând de-a face cu pământul, deși se întorc în pământ, dar sufletul pe care El ni l-a dat, care e spiritual și nemuritor, ține toată această frumusețe trupească în viață și o

locuiește. Pentru că sufletul conlocuiește cu trupul atâta timp cât noi suntem în viață, aici, pe pământ.

Dar odată cu moartea, cu despărțirea sufletului de trup, el, sufletul nostru, rămâne *viu* și reprezintă *identitatea noastră personală*, cine am fost și suntem noi, pe când, la cimitir, se odihnește doar trupul nostru. Pe care Domnul îl va ridica din moarte și din transformarea lui în pământ, la a doua Sa venire întru slavă, și va face din sufletul și din trupul nostru înviat și transfigurat *o singură făptură nouă*, duhovnicească, care știe *ce a fost* în viața istorică, care știe *ce s-a petrecut cu ea în veșnicie*, dar care va avea *conștiință de sine și atunci*, când va sta în fața Dreptului Judecător, la Judecata de obște, ca să primească după faptele și vorbele și gândurile sale.

Mai pe scurt: noi suntem *conștienți tot timpul*. Și aici și în veșnicie. De aceea, a dori „să ne facem de cap", „să uităm de noi înșine" e o încercare copilărească de *a fugi de noi înșine*, pentru că sufletul nostru *înregistrează* tot ceea ce suntem noi.

Din acest motiv, singura noastră împlinire nu e *uitarea de sine*, ci *cunoașterea de sine*, conștientizarea stării noastre interioare și pocăința pentru relele pe care le-am făcut. Și noi *conștientizăm* cine suntem și ce am făcut dacă *aprofundăm continuu* voia lui Dumnezeu cu noi.

Spre exemplu, noi trebuie *să-L mărturisim* pe Dumnezeu, pentru că de la început, de la începutul vieții noastre, de la Botez, suntem cu El [In. 15, 27]. Trebuie să vorbim despre El oamenilor, din cât Îl cunoaștem noi, pentru ca oamenii să facă cele bune. Pentru ca ei să își schimbe viața.

Dacă nu Îl mărturisim pe El cu viața, cu cuvintele, cu scrierile, cu faptele noastre, păcătuim groaznic. Pentru că ne facem *exemple rele* pentru oameni.

Domnul vrea ca să rămânem întru El și cuvintele Lui să rămână întru noi [In. 15, 7]. Dar ca să rămână El în noi trebuie să rămână slava Lui în noi. Și cuvintele Lui rămân în noi și sunt vii în noi, dacă și slava Lui e în noi. Iar slava Lui trebuie să fie mereu în noi, pentru că asta dorește El și asta și face în Sfinții Lui.

Slava Lui e *simțită în mod conștient* de Sfinții Lui, și aici și în veșnicie, pentru că toată sfințenia Sfinților e *conștientă* și *conștientizată* de fiecare în parte. Ei știu că sunt plini de slava lui Dumnezeu și că, împreună cu El, cunosc, lucrează, înțeleg. Faptul că nu o recunosc în gura mare sau nu o spun tuturor, asta e altă treabă.

Pentru că Sfinților nu le plac „admiratorii" care nu înțeleg nimic din viața lor. Și ar fi *o pierdere de timp* să le spună ceva unora care *nu-i pot înțelege*.

Însă ei, Sfinții, atunci când au ucenici sporiți în sfințenie sau când întâlnesc oameni duhovnicești sau când consideră că trebuie să folosească pe cineva cu experiența lor, vorbesc altora despre sfințenia vieții lor, despre luminările, minunile, vedeniile pe care le-au avut cu harul lui Dumnezeu.

Căci toate lucrurile bune se fac în noi, atunci când slava Treimii este în noi. Când fiecare, prin slava Treimii, ne facem *una* [ἓν] [In. 17, 21, BYZ], o unitate duhovnicească interioară, adică trupul și sufletul nostru se supun și ascultă și lucrează la unison cu harul dumnezeiesc.

Când devenim o unitate duhovnicească interioară, atunci mărturisim tuturor *prezența* lui Dumnezeu în noi prin slava Sa, și numai astfel dăm mărturie despre El prin tot ceea ce suntem și facem. Căci arătăm că noi trăim, gândim și acționăm *duhovnicește*, fiind învățați de către harul lui Dumnezeu, și nu *trupește*.

Însă de ce trebuie să fim *duhovnicești* și nu *trupești*? De ce numai omul îmbisericit și înduhovnicit poate *să Îl cunoască* pe Dumnezeu, pentru că Dumnezeu *Se sălășluiește* prin harul Său în el? Pentru că aceasta este *voia* Treimii. Căci Treimea noastră, Dumnezeul nostru treimic, Tatăl, Fiul și Sfântul Duh Dumnezeu, dorește „ca toți să fie una [ἵνα πάντες ἓν ὦσιν]" [In. 17, 21, BYZ]. Dorește ca fiecare în parte să fim *o unitate duhovnicească interioară* și, totodată, ca toți, întreaga Biserică, să fim *o mare și sfântă și preafrumoasă unitate duhovnicească interioară*. Și așa și suntem câți ne sfințim viața!

Fiecare om sfânt e o unitate duhovnicească și toți Sfinții la un loc sunt o unitate duhovnicească în Împărăția Lui. Sfințenia *ne unifică interior* și *ne unește* cu fiecare Sfânt din Împărăția Lui. Dar sfințenia ne face, în același timp, *responsabili* și *compătimitori* cu fiecare creație a lui Dumnezeu. Ne face *să ne pese* de fiecare. Pentru că și lui Dumnezeu *îi pasă* de fiecare creatură a Lui, indiferent cât de mică este ea pentru noi.

Din acest motiv, responsabilitatea noastră pentru viața oamenilor, pentru sănătatea, liniștea și adevărul lor, e *o responsabilitate sfântă*. Pentru că noi nu trebuie să deranjăm pe nimeni, din răutate și invidie, ci să îi ajutăm să conștientizeze

pașii pe care trebuie să îi facă pentru ca *să se vindece* de patimile lor.

Și tot la fel *de sfântă* e responsabilitatea noastră pentru mediul înconjurător, adică pentru munți, păduri, ape, vegetație, animale, resurse de tot felul. A distruge pădurile, a omorî animalele, a omorî păsările, a omorî gâze de tot felul din *distracție bolnavă* sau pentru *a produce dezastre ecologice* înseamnă *a păcătui* împotriva creației lui Dumnezeu și a oamenilor.

Pentru că El dorește ca toți *să fim una*. Dar nu în sens *colectivist*, așa cum dorea ideologia comunistă, ca toți să nu avem nimic, dar să primim de la stat cu rația, ci în mod *personalist*. În sensul că fiecare dintre noi trebuie să se sfințească și toți trebuie să ne sfințim, pentru ca Biserica să fie o unitate duhovnicească, și noi, în Împărăția Lui, să fim o unitate duhovnicească, având fiecare personalitatea lui, pentru că în fiecare și în toți deopotrivă locuiește Dumnezeu prin slava Lui.

Căci noi trebuie să fim una, „precum Tu, Părinte, în Mine, și Eu în Tine, ca și ei în Noi să fie una [αθὼς Σύ, Πάτερ, ἐν Ἐμοί, κἀγὼ ἐν Σοί, ἵνα καὶ αὐτοὶ ἐν Ὑμῖν ἓν ὦσιν]” [In. 17, 21, BYZ].

Treimea este *una* pentru că are *aceeași ființă* Tatăl, Fiul și Sfântul Duh. Umanitatea are aceeași ființă, dar fiecare suntem persoane de sine stătătoare. Noi putem fi una interior, pentru că ne putem face trupul și sufletul, prin harul Lui, să fie o *unitate duhovnicească*, dar noi, toți cei credincioși, suntem uniți fiecare cu Dumnezeu, în Biserică, și suntem una întru El, deși noi suntem mulți și diferiți. Și suntem *una* întru El, căci El *S-a unit* cu fiecare dintre noi de la Botez, dar fiecare creștem întru El *pe măsura râvnei noastre*, de aceea fiecare

dintre noi avem personalitatea noastră și nu suntem identici.

Dar Domnul ne-a mai spus, că numai astfel, *uniți interior* și trăind cu toții *în comuniunea* Bisericii, noi dăm o mărturie reală, profundă, mântuitoare pentru lume. Căci astfel lumea poate să creadă că Tatăl L-a trimis pe Fiul în lume [In. 17, 21].

Pentru că adevărata credință trebuie să se vadă prin aceea că *îi mântuiește* pe oameni. Dacă credința noastră ne mântuiește, dacă ea ne sfințește, dacă ea ne îndumnezeiește încă de acum, atunci e *credința lui Dumnezeu*, e credința *cea dreaptă*.

Dar dacă credința pe care o avem *nu ne sfințește* e semn că ea nu este de la Dumnezeu. Că ea este *o filosofie umană* sau *o credință eretică* dar nu *credința mântuirii*.

Pentru că aceasta, credința mântuirii, credința Bisericii noastre, e credința Sfinților dintotdeauna. E credința despre care Sfântul Iudas spune că este dată Sfinților *odată pentru totdeauna* [ἅπαξ] [Iud. 1, 3, BYZ]. Căci e credința pe care *o confirmă* Dumnezeu, în viața oricărui Sfânt în parte, prin slava Lui și prin minuni nenumărate.

De aceea, când vreți să cunoașteți *credința* Sfinților, cunoașteți, dimpreună cu ea, și *confirmările credinței* din viața lor. Pentru că credința nu e doar câteva zeci de fraze, pe care le-am memorat din cărți teologice, ci reprezintă tot adevărul lui Dumnezeu, revelat de El, pe care Biserica îl explică și îl învață și prin care noi avem o relație cu Dumnezeu și Îl iubim pe El și ne nevoim întru slava Lui și primim încredințări

continue de la El și întru care ne îndumnezeim continuu.

Însă, dacă în proiectul traducerii Scripturii urmăresc să ofer textul *cât mai acurat* al Scripturii, pentru că nu avem unul până acum, din păcate, iar în *Teologia Dogmatică Ortodoxă* urmăresc *să aprofundez teologia* Scripturii și a Sfinților Bisericii, adică *adevărul de credință*, în al treilea proiect început de curând, la care scriu împreună cu doamna preotească, acela al *Vieților Sfinților*, urmărim să arătăm *credința* Sfinților și *confirmările credinței lor* din partea lui Dumnezeu. Căci Dumnezeu a fost și este *tot la fel de prezent* în viețile Sfinților Bisericii, ca și în viețile Sfinților cuprinși în Scriptură.

Așa că cele trei proiecte editoriale pe care le derulez acum, cu harul lui Dumnezeu, sunt un tot unitar. Pentru că ele prezintă *revelația* lui Dumnezeu față de oameni și modul cum *au receptat* oamenii sfinți voia lui Dumnezeu cu ei.

De aceea, iubiții mei, dacă credem că avem credința cea dreaptă, să arătăm și faptele cele sfinte ale credinței! Iar dacă nu avem nici credință dreaptă și nici fapte bune, trebuie să ne nevoim, cu harul lui Dumnezeu, să învățăm credința Lui de la Sfinții Lui și, tot de la ei, cum să ne sfințim viața. Pentru că Biserica are Sfinți care s-au sfințit la orice vârstă, și prunci și tineri și maturi și bătrâni și foarte bătrâni, și ne învață că și noi, oricare am fi, ne putem mântui dacă credem în Dumnezeu cu toată ființa noastră și facem voia Lui întru toate.

Dumnezeu să ne întărească întru toate și să ne facă *și mai fierbinți*, în dragostea noastră pentru El, decât soarele canicular de afară. Amin!

Predică la pomenirea Sfântului Profet Ilie Tesviteanul [20 iulie 2015]

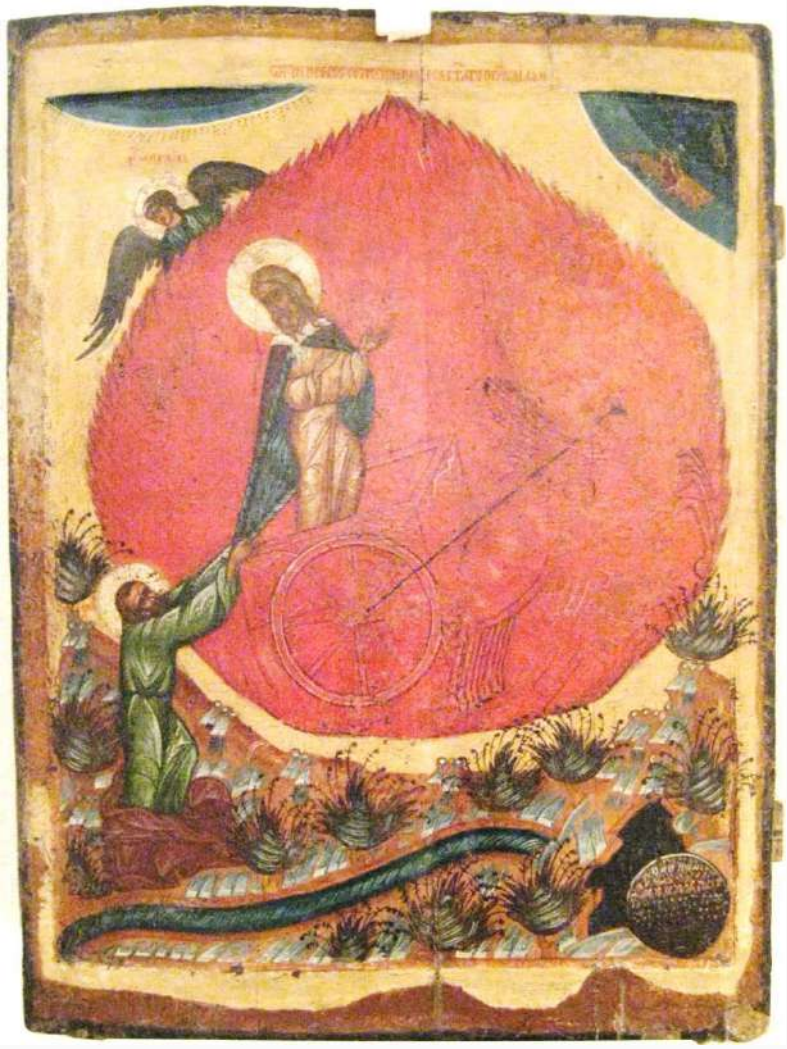

Iubiții mei[256],

în LXX, la I Împ. 17, 1, numele celui pomenit astăzi e acesta: Profetul Iliu, Tesvitis, din Tesvonul Galaadului [Ηλιου ὁ Προφήτης ὁ Θεσβίτης ἐκ Θεσβων τῆς Γαλααδ].

---

[256] Scrisă în dimineața zilei de 18 iulie 2015, zi de sâmbătă caniculară. Am preluat Sfânta Icoană de aici: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/0/od/Ilia_chariot.jpg.

În WTT, în același loc, Profetul este numit *Eliahu ha-Tișbi* [אֵלִיָּהוּ הַתִּשְׁבִּי] din Gilead [גִּלְעָד].

În VUL, numele său este *Helias Thesbites* din Galaad.

Iar dacă în greacă avem *Iliu*, în ebraică *Eliahu*, iar în latină *Helias*, numele Sfântului Profet *Ilie* are următoarele grafii pentru alte popoare ale lumii: în engleză este numit *Elijah the Tishbite* [în KJV], în franceză e numit *Elie, le Tishbite* [în TOB], în germană e numit *Elija, der Tischbiter* [în ZUR], în italiană e numit *Elia, il Tisbita* [în NRV], în spaniolă e numit *Elías, el tesbita* [în CAB], în rusă e numit Илия Фесвитянин [în RST].

Însă în toate limbile lumii, numele său are înțelesul originar, cel din ebraică, unde *Eliahu* [אֵלִיָּהוּ] înseamnă *Dumnezeul meu este Domnul*[257].

Adică numele său e *teoforic*. El ne trimite la Dumnezeu sau la raportarea reală, deplină, fundamentală a omului, care trebuie să fie raportarea lui la Dumnezeu. Pentru că omul *se împlinește* cu adevărat numai dacă recunoaște că *Domnul vieții lui* este *Dumnezeu*.

Și după cum spuneam în *TDO 1*, Dumnezeu i-a revelat lui Israil faptul că El este *Domnul*, cu sensul că El este „Cel care se ocupă de ei, Cel care îi va elibera, îi va mântui, îi va răscumpăra”[258] în mod minunat. Adică prin multe și mari minuni.

Tot la fel, Domnul *ne-a încredințat* pe noi, după ce ne-a răscumpărat prin unice și preaminu-

---

[257] *Cf.* https://en.wikipedia.org/wiki/Elijah.

[258] Pr. Dr. Dorin Octavian Picioruș, *Teologia Dogmatică Ortodoxă*, vol. 1, Teologie pentru azi, București, 2015, p. 82. A se vedea:

http://www.teologiepentruazi.ro/2015/06/12/teologia-dogmatica-ortodoxa-vol-1/.

nate minuni, că va fi *mereu* cu noi. Atunci când ne-a spus: „Eu sunt cu voi [în] toate zilele, până la plinirea veacului [Ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος]" [Mt. 28, 20, BYZ]. Și asta nu înseamnă că atunci când veacul istoriei *se va plini*, El nu va mai fi cu noi, ci a vrut să ne spună că istoria *nu e lipsită* de prezența Lui. Că El va fi cu noi în istorie, dimpreună cu Tatăl și cu Duhul Sfânt, prin harul Lor în noi, pentru că *va fi cu noi*, cei ai Lui, în toată veșnicia.

Însă Sfântul Ilie, Profetul Domnului, e cunoscut tuturor, din păcate, nu pentru viața lui mistică, plină de asceză și transfigurare, prin care a fost găsit *vrednic* să fie mutat cu trupul la cer, în veșnicie, fără ca să adoarmă în istorie, ci prin ceea ce *face* pentru noi.

Noi îl cunoaștem *utilitarist*. Pentru ceea ce *face* pentru noi.

Și el e cunoscut de tot creștinul prin aceea că *ne dă ploaie* prin rugăciunile sale bineplăcute către Domnul.

Pe mamaia Floarea, când tuna în timpul ploii, o auzeam uneori spunând: „Ploaie pe bostan, Doamne!"...adică peste pepeni și dovleci, care au cea mai multă nevoie de apă. Ea „știind" (nu știu de unde) că Sfântul Ilie „lovește cu biciul" și „aduce ploaie". Lucru pe care l-am auzit și din gura altor consăteni ai mei.

Și îmi aduc aminte într-un an...cred că eram în clasele 1-4, că a fost o mare secetă vara...Și toată lumea se plângea de vipia mare și de lipsa apei. Și pentru că aveau conștiința că cei în vârstă sunt *păcătoși*, ne îndemnau pe noi, copiii, să facem niște omuleți din pământ, să îi aruncăm în fântână și să ne rugăm pentru ploaie. Era ori cu o zi înainte

de Sfântul Ilie, ori după...pentru că la Scrioaștea se obișnuia *să se împartă mere* de Sfântul Ilie...iar mărul finii Rița era plin cu mere...și eu la ea la fântână am făcut omulețul de lut și m-am rugat pentru ploaie.

Era după-amiază, când cerul era fără niciun pic de nor și nu puteai de zăpușeală. M-au pus *să mă rog* pentru ploaie...mamaia Floarea și cu fina Rița (numele ei era *Tudora*...nu știu cum de îi ziceam toți *Rița*), dar nu m-au luat în serios. Ele și-au văzut de treabă...pe când eu am început *să mă rog*, fără ca *să știu* cum să mă rog. Însă m-am rugat din tot sufletul lui Dumnezeu ca *să aibă milă* de oameni și *să le dea ploaie*, pentru ca să nu mai fie triști și să nu Îl mai drăcuie pentru că n-au ploaie.

Rugăciunea mea a durat o vreme, nu știu cât, dimpreună cu toată grija de a face omulețul de lut și de a-l arunca în fântână. Mă rugam stând pe vine și scârmând prin pământ, modelând omulețul din apă și din lut. Din când în când mă uitam spre cer...și vedeam că se adună norii. Și acest lucru mă încuraja tot mai mult să mă rog. Nu știam să îmi fac semnul Sfintei Cruci când mă rugam, deși, când eram dus la Biserică mi-l făceam. Nu cred să mă fi închinat în timpul acelei rugăciuni...Dar eram încredințat, cu totul sufletul, că Dumnezeu ascultă rugăciunea celui care se roagă Lui și ne va milui pe toți cu ploaie.

...Și ploaia, atât de mult dorită de cei în vârstă (de mine nu, pentru că nu îi simțeam lipsa...ci eu m-am rugat pentru că alții *își doreau* ploaia), a venit...

A plouat foarte mult atunci, toată lumea a fost *mulțumită*, dar nimeni n-a devenit „mai credincios”...însă eu nu am spus la nimeni ceea ce

făcusem atunci, că mă rugasem...dar am știut că Domnul *a trimis ploaie* pentru că eu m-am rugat Lui...

Și cred că acea zi a fost ziua când Dumnezeu *m-a învățat* să mă rog...când m-a învățat că rugăciunea trebuie să fie *stăruitoare*, că rugăciunea trebuie să fie o *angajare totală* a omului în rugăciune, în *așteptarea* voii lui Dumnezeu. Că ploaia nu vine pentru că *noi ne rugăm*...ci pentru că Domnul *Se milostivește* de noi, care credem cu totul că *de la El* este bucuria și împlinirea noastră.

Mai apoi, întâlnindu-l pe Fericitul Ilie văzătorul de Dumnezeu[259], pe Părintele duhovnicesc al vieții mele, pe omul care m-a născut la viața duhovnicească prin sfintele lui rugăciuni, numele de *Ilie* are o rezonanță profundă în ființa mea, datorită unui om sfânt care mi l-a adus în prim-plan pe Sfântul Ilie, Profetul. Pentru că trebuie nu numai să avem *nume de Sfinți*, ci și *să fim Sfinți*, pentru ca *să nu înjosim* numele lor. Să nu se bârfească și să se hulească numele nostru, datorită vieții noastre rele, și, odată cu asta, și numele Sfântului pe care îl purtăm.

Cine a fost Sfântul Ilie Profetul/ Prorocul? Fiul lui Sovac [Σωβὰκ], din seminția lui Aaron. Și când el s-a născut, tatăl său, Sovac, a văzut în mod extatic doi bărbați, plini de lumină dumnezeiască, care, numindu-l *Ilias*, l-au înfășat cu foc și i-au dat să mănânce o flacără de foc.

Și când tatăl său a mers la Ierusalim și le-a spus preoților vedenia lui, aceia i-au spus că el va

---

[259] A se vedea:

http://www.teologiepentruazi.ro/2012/05/29/despre-omul-imparatiei/.

fi *Profetul* Domnului și că *va judeca* Israilul cu sabie cu două tăișuri și cu foc.

Sfântul Ilie a avut darul profetic timp de 25 de ani și *a prorocit* nașterea Domnului Hristos cu 816 ani mai înainte ca ea să se petreacă. El a coborât de trei ori foc din cer, a oprit ploaia timp de 3 ani și 6 luni și apoi a dat ploaie pe pământ și a înviat morți. În muntele Horib [ὄρος Χωρὴβ], el a avut *o vedere extatică*, ca unul care a fost *văzător de Dumnezeu*.

Și apoi, la schimbarea la față a Domnului, a fost văzut, în mod extatic, pe Tabor, împreună cu Sfântul Profet Moisis[260].

Pentru că Dumnezeu este Dumnezeul celor vii duhovnicește, al celor vii pentru totdeauna, adică *al Sfinților*.

În *Viața* sa românească[261], Sfântul Ilie e prezentat drept „văzătorul [de Dumnezeu] cel slăvit și învățătorul poporului celui depărtat de Dumnezeu, mustrătorul împăraților celor fărădelege și pedepsitorul proѳrocilor mincinoși, minunatul făcător de minuni și râvnitor către Dumnezeu, cel căruia stihiile s-au supus și cerul i-a dat ascultare”[262], care trăiește până acum în trup, în Împărăția lui Dumnezeu[263], și care va fi „mergător înainte la a doua venire a lui Hristos”[264].

---

[260] Date din *Sinaxarul grecesc*, *cf.* http://www.synaxarion.gr/gr/sid/168/sxsaintinfo.aspx.

[261] *Cf. Viețile Sfinților pe luna iulie*, retipărite și adăugite cu aprobarea Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române după ediția din 1901-1911, Ed. Episcopiei Romanului, Mănăstirea Sihăstria, 1997, p. 387-401.

[262] Idem, p. 387.

[263] Ibidem.

[264] Ibidem.

James Playfair susține că *nu se cunoaște* unde era situată *Thesba*, localitatea unde s-a născut Sfântul Ilie[265]. Însă în română găsim că *Tesvi* era dincolo de Iordan și învecinată cu Arabia[266]. Se presupune că ar fi vorba de el-Ishtib, o localitate aflată la 22 de mile în sudul Mării Galileei, între munții Gileadului[267].

Iar Sfântul Ilie, din prima clipă a vieții lui, a fost mărturisit ca *Sfânt* al Lui.

El a trăit în feciorie, se ruga în locuri pustii, iar rugăciunea sa era „fierbinte, arzând ca un Serafim de *dragoste înfocată* către" El[268]. Rugăciunea sa era ascultată, iar el se mâhnea mult pentru păcatele poporului său[269]. Căci numai când ești cu Dumnezeu, când ești plin de sfințenia Lui, *îți pasă* de viața poporului tău. Compătimirea și întrajutorarea semenilor noștri sunt consecințe ale credinței vii în Dumnezeu.

Pentru că cel care *nu se raportează* la Dumnezeu este *indiferent* față de ceea ce se petrece cu ceilalți. Dacă are el, nu-l mai interesează de ceilalți. Se închide în sine...și tace!...

Numai că această *mutenie interioară* a egoismului duce la sapă de lemn o țară. Dacă nimeni nu mai lucrează pentru *binele comun*, ci numai pentru el însuși, totul decade și cu toții pierdem. De aceea, Sfântul Ilie se roagă pentru pocăința poporului și pentru întoarcerea lor la Dumnezeu. Dar poporul

---

[265] James Playfair, *A System of Geography: Ancient and Modern*, vol. 5, Edinburgh, 1819, p. 105.

[266] *Viețile Sfinților pe luna iulie*, ed. cit., p. 389.

[267] A se vedea:
https://en.wikipedia.org/wiki/Tishbite.

[268] *Viețile Sfinților pe luna iulie*, ed. cit., p. 389.

[269] Idem, p. 389-390.

nu se îndreaptă. Atunci el Îi cere lui Dumnezeu să primească harul de *a-l pedepsi el*. Și îl primește. Și când mai aude că și împăratul Ahaab [Αχααβ] este idolatru, atunci el profețește faptul că nu va mai cădea nici rouă și nici ploaie pe pământ [I Împ. 17, 1, LXX][270].

Cerul s-a închis la rugăciunea Sfântului…

Însă Ahaab nu se îndreaptă, ci face și mai mari rele: „prigonind și ucigând pe cei ce slujeau lui Dumnezeu cu dreaptă credință”[271].

Tot pământul era *însetat*…pentru că era *uscat*. Dar cum era de *uscat* pământul, tot la fel erau de uscate, de neroditoare, și *sufletele* celor păcătoși.

„Pieriseră toate roadele pământului, grădinile, țarinile și câmpiile se făcuseră pustii, fiindcă nu puteau nici să are, nici să semene. Izvoarele apelor se uscaseră, râurile erau mici și pâraiele secaseră, iar apele care erau mari se împuținaseră.

Tot pământul [lui Israil și țările dimprejur] rămăsese[ră] fără apă și uscat[e], încât oamenii, dobitoacele și păsările mureau de foame”[272].

Și când ne uităm afară, la noi, și ne închipuim *ce s-ar petrece* fără apă 3 ani și jumătate…înțelegem *ce dramă* a trăit Israilul. Ce *pedeapsă* pentru păcatele sale.

Și când poporul suferea de sete și de foame, Domnul l-a trimis pe Ilias la pârâul Horrat [Χορραθ] [I Împ. 17, 3, LXX] și acolo a trăit ca un binecuvântat de Dumnezeu, bând apă din pârâu și fiind hrănit de corbi [I Împ. 17, 4]. Dar corbii cei hulpavi nu i-au adus de mâncare pentru că au fost

---

[270] Idem, p. 390-391.

[271] Idem, p. 391.

[272] Ibidem.

„milostivi" cu Sfântul, ci pentru că Dumnezeu *le-a poruncit* acest lucru [Ibidem].

Iar corbii s-au comportat *mai presus* de comportamentul lor firesc și i-au adus pâine și carne, și dimineața și seara, iar pârâul Horrat, când toate pâraiele secaseră, a fost *viu* din porunca Domnului. Pentru ca să ne arate tuturor că Sfântul e *vrednic* de hrana lui și de băutura lui, pentru că le primește *în dar* de la Dumnezeul Căruia Îi slujește.

Iar când suntem *nemulțumitori* și *indiferenți* față de darurile lui Dumnezeu, El *ne privează pedagogic* de ele pentru ca să le vedem *importanța* în viața noastră. Și noi vedem *cât de importantă* e sănătatea, cât de importantă e casa, cât de important e salariul...numai după ce nu le mai avem. Căci atunci când le avem, le considerăm „ale noastre" și nu *darurile* lui Dumnezeu în viața noastră.

Însă, prin corbii cei nemilostivi și hrăpăreți, Sfântul Ilie a fost îndemnat la *milostivire* față de oameni.

Pârâul Horrat a secat [I Împ. 17, 7]...și când a secat pârâul, Dumnezeu l-a trimis pe Ilias în Sarepta Sidoniasului [Σαρεπτα τῆς Σιδωνίας]. Unde a poruncit unei femei *văduve* ca să îl hrănească [I Împ. 17, 8-9, LXX]. Și l-a trimis la o văduvă tot pentru ca să îl învețe *mila* față de oameni, pentru că acolo s-a întâlnit cu sărăcia lucie.

Dar l-a trimis în momentul când femeia era pe punctul de...*a muri de foame*. Când femeia mai avea mâncare doar pentru o masă, ea având și fii de întreținut [I Împ. 17, 12, LXX].

În ed. BOR 1988, la III Regi 17, 12, femeia spune că are...*un fiu*. Însă în *Septuaginta*, în LXX,

la I Împărați 17, 12, femeia vorbește despre „fiii mei [τοῖς τέκνοις μου]”.

Iar femeia l-a crezut pe Iliu, care i-a spus, din partea Domnului, că „vasul făinii nu va scădea și vasul uleiului nu se va împuțina până în ziua [când] Domnul va da ploaie pe pământ [ἡ ὑδρία τοῦ ἀλεύρου οὐκ ἐκλείψει καὶ ὁ καψάκης τοῦ ἐλαίου οὐκ ἐλαττονήσει ἕως ἡμέρας τοῦ δοῦναι Κύριον τὸν ὑετὸν ἐπὶ τῆς γῆς]” [I Împ. 17, 14, LXX].

Însă când fiul femeii moare [I Împ. 17, 17], Sfântul Ilie se roagă pentru copil [I Împ. 17, 21] și *se întoarce* sufletul copilului în trupul său și copilul strigă [I Împ. 17, 21-22], fiind reîntors la viață.

Sfântul Ilie se roagă pentru *întoarcerea* sufletului acelui copil în trupul său și acest lucru se petrece. Pentru că sufletele *nu dispar* după moarte, ci sunt *vii*.

Iar când femeia își vede copilul înviat din morți, ea spune: „Iată, am cunoscut că tu ești *omul lui Dumnezeu* și cuvântul Domnului [este] *cu adevărat* în gura ta [ἰδοὺ ἔγνωκα ὅτι *ἄνθρωπος Θεοῦ* εἶ σὺ καὶ ῥῆμα Κυρίου ἐν στόματί σου *ἀληθινόν*]!” [I Împ. 17, 24, LXX].

După trei ani de neplouare, Domnul l-a trimis pe Ilie la Ahaab, vestindu-i că El va da ploaie peste fața pământului [ἐπὶ πρόσωπον τῆς γῆς][I Împ. 18, 1, LXX]. Căci *fața* pământului e *creația preafrumoasă* pe care El a făcut-o pe pământ. Și ea arată *ca o față*, ca un chip frumos, pentru că e creația Lui, cea plină de frumusețe. Pământul e frumos, e plin de viață și de dinamism, pentru că e creat de Cel Preafrumos. Însă acolo unde noi *urâțim* fața pământului, acolo facem *pământul să semene* cu patimile din noi.

Când s-a întâlnit cu Ahaab, împăratul idolatru l-a acuzat pe Iliu că el a adus *nenorocire* [ὁ

διαστρέφων] peste Israil [I Împ. 18, 17]. Dar Iliu i-a spus adevărul, pe care împăratul nu-l suporta: el și casa lui au adus nenorocirea peste Israil, pentru că L-au părăsit pe Domnul Dumnezeu și au mers după Baalim [τῶν Βααλιμ] [I Împ. 18, 18, LXX].

În greacă, Βααλιμ e forma de plural a cuvântului, iar idolul arăta astfel:

Unor astfel de statui *se închinau* idolatrii din Israil[273].

Iar Iliu îi cere lui Ahaab să se adune tot Israilul în muntele Carmilios [ὄρος τὸ Καρμήλιον], dimpreună cu *profeții rușinii* [τοὺς προφήτας τῆς αἰσχύνης], care erau 450, și cu *profeții poienilor* [τοὺς προφήτας τῶν ἀλσῶν], care erau 400, și care mâncau la masa lui Iezabel [Ιεζαβελ], a împărătesei [I Împ. 18, 19].

În ed. BOR 1988 nu găsim sintagmele din LXX, și anume *profeții rușinii* și *profeții poienilor*,

---

[273] Imaginea de deasupra e preluată de aici: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/d/df/Baal_Ugarit_Louvre_AO17330.jpg. Statueta se află în muzeul Louvre din Paris.

ci „proȣrocii lui Baal” și „proȣrocii Așerei”. Dacă pe Baal l-am văzut cum arăta, Așera arăta așa[274]:

Și ei i se închinau, după cum ne spune sintagma *profeții poienilor*, prin poieni, pe câmpuri, aceasta fiind o zeiță a sexualității.

Și când toți s-au adunat pe Carmilios[275], Sfântul Ilie le-a propus să se roage pentru ca Dumnezeu *să audă în[tru] foc* [ἐν πυρί] [I Împ. 18, 20, 24]. Să răspundă coborând foc peste jertfă.

Și când idolatrii s-au făcut de rușine [I Împ. 18, 29], Ilie a cerut ca jertfa lui să fie udată de trei ori, cu câte 4 vase de apă [I Împ. 18, 33-35]. Căci patru Evanghelii avem și ele vorbesc despre Dumnezeul nostru treimic. Și cine nu ajunge *să cinstească Treimea* când citește Scriptura e semn că nu a citit Scriptura în harul Treimii și conform Tradiției Bisericii. Ci a citit Scriptura fără sfin-

---

[274] Tot din Muzeul Louvre. Preluată de aici: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/d/d3/Statuette_Goddess_Louvre_AO20127.jpg.

[275] Pe Carmel: https://en.wikipedia.org/wiki/Mount_Carmel.

ţenia ei, nefiind călăuzit de Dumnezeu în timpul citirii.

Jertfa lui Ilie era plină de apă…

Dar când el s-a rugat Domnului Dumnezeului lui Avraam, al lui Isaac şi al lui Israil, ca să-l audă pe el în foc şi poporul să-L cunoască [I Împ. 18, 36], „a căzut foc de la Domnul, din cer, şi a mistuit arderea de tot şi lemnele şi apa din mare şi pietrele şi ţărâna au fost *linse de foc* [ἔπεσεν πῦρ παρὰ Κυρίου ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ κατέφαγεν τὸ ὁλοκαύτωμα καὶ τὰς σχίδακας καὶ τὸ ὕδωρ τὸ ἐν τῇ θαλα καὶ τοὺς λίθους καὶ τὸν χοῦν *ἐξέλιξεν τὸ πῦρ*]” [I Împ. 18, 38, LXX].

Totul a fost mistuit de către focul ceresc, pentru ca să le arate că de la Dumnezeu a ieşit acel foc.

Iar cei din Israil, văzând această minune dumnezeiască – care se petrece şi cu noi, în mod tainic, la fiecare slujbă a Bisericii, unde se pogoară harul lui Dumnezeu –, au căzut pe feţele lor şi au mărturisit: „Cu adevărat Domnul este Dumnezeu. [Căci] Acesta [este] Dumnezeu [ἀληθῶς Κύριός ἐστιν ὁ Θεός αὐτὸς ὁ Θεός]” [I Împ. 18, 39, LXX].

Ei au mărturisit că El există numai când El li S-a arătat *cu putere*, deşi ei trebuiau să ştie acest lucru de la părinţii lor. Însă idolatria le sucise minţile şi le întunecase credinţa. Şi a fost nevoie ca Dumnezeu să Se arate întru slava Lui, pentru ca ei să creadă.

Şi după ce Ilie se roagă pe vârful Carmiliosului [I Împ. 18, 42], „cerul s-a întunecat de nori şi vânt şi a fost ploaie mare [ὁ οὐρανὸς συνεσκότασεν νεφέλαις καὶ πνεύματι καὶ ἐγένετο ὑετὸς μέγας]” [I Împ. 18, 45, LXX]. Ploaie după 3 ani şi şase luni.

Însă când Iezabel află că i-au fost ucişi toţi profeţii mincinoşi [I Împ. 19, 1], vrea să îl omoare

pe Ilie [I Împ. 19, 2]. Care se înfricoșează de împărăteasă și vine în Birsabee [Βηρσαβεε] [I Împ. 19, 3, LXX].

Însă Îngerul Domnului se atinge de Ilie [I Împ. 19, 7] și el merge, postind, 40 de zile și 40 de nopți, până la muntele Horib [I Împ. 19, 8]. Aici trăiește vedenia prea minunată, despre care am vorbit în *Teologia vederii lui Dumnezeu* (p. 23-26), apoi luarea sa la cer, în mod preaminunat (p. 27-31)[276]. Luare la cer despre care ne vorbește Sfânta Icoană de deasupra, în care lumina dumnezeiască este roșie, adică plină de înfocarea dragostei pentru Dumnezeu. Pentru că Sfântul Ilie a fost, după cum spuneam la început, plin de înfocarea dragostei dumnezeiești aidoma unui Serafim.

Și după cum spuneam în sfârșitul predicii de ieri, trebuie să ne rugăm Domnului ca să ne umple de *înfocarea* dragostei Sale, pentru că numai astfel putem trece prin zăpușeala acestei vieți. Pentru că avem nevoie, din destul, ca să fim plini de dragoste de Dumnezeu și de oameni ca să putem să rezistăm în fața tuturor ispitelor care ne stau înainte.

Avem nevoie de înfocarea dragostei Lui pentru a fi echilibrați, pentru a fi smeriți, pentru a fi muncitori, pentru a fi respectuoși.

Avem nevoie de iubirea Lui înfocată pentru a nu dori nimic mai mult decât pe El, pentru că El e mai prețios decât orice existență.

Iubiții mei, Sfântul Ilie Tesviteanul, Profetul Domnului, ne învață râvna pentru Dumnezeu, ne

---

[276] *Cf.* Pr. Dr. Dorin Octavian Picioruș, *Teologia vederii lui Dumnezeu. Studii și traduceri*, Teologie pentru azi, București, 2009, 252 p. A se vedea:

http://www.teologiepentruazi.ro/2009/11/18/teologia-vederii-lui-dumnezeu/.

învață să Îl propovăduim pe El în fața tuturor, ne învață să fim coerenți în vorbele și în atitudinile vieții noastre. El ne învață să fim ascetici și totodată mistici, ne învață să fim liturgici și eclesiali, ne învață să privim viața noastră din perspectivă eshatologică. Pentru că El a venit la noi și este cu noi și fiecare clipă a noastră în trup este o clipă a comuniunii cu Dumnezeu, pe care vrem să o înveșnicim. Vrem ca mereu, în mod veșnic să fim cu Dumnezeul mântuirii noastre, pentru că El e viața și bucuria noastră!

La mulți ani și multă întărire și pace în tot ceea ce faceți! Amin.

Predică la Duminica a 8-a după Rusalii [2015]

Iubiții mei[277],

nouă, oamenilor comozi, ne place cel care *dăruie*. Care dăruie mult și *ne bucură* prin darul lui. Care dăruie mult și nouă nu ne cere niciun efort major. În afară de acela de a sta după el, de a-i cere și de a primi de la el ceva anume.

Iar în vremea noastră, un astfel de om *milostiv* era George Becali[278], înainte de a intra la

[277] Scrisă în dimineața zilei de 24 iulie 2015, zi de vineri caniculară.

[278] A se vedea:
https://ro.wikipedia.org/wiki/George_Becali.

pușcărie. Căci acum, după ce a ieșit de la pușcărie, nu mai împarte banii fără discernământ, ci numai după o anchetă socială. Așa cel puțin a afirmat recent...

Însă oamenii, înainte, mergeau după el, știau că este milostiv și îi cereau bani. Nu îi interesa *de unde* sunt banii, *cum* i-a strâns Becali, dacă Becali dorește să le dea sau nu, ci ei veneau de peste tot, la el, pentru ca să îi ajute. Așa s-au ridicat unele Biserici ortodoxe, așa s-au reconstruit altele, așa s-au construit case, așa au fost ajutați mulți oameni: cu bani de la George Becali.

Cu banii lui, *negri* sau *albi*, deși mulți nu doresc *să se mai afișeze* acum cu el. Dar banii au fost *buni*...

Cu banii aceia s-au ridicat Biserici și s-au reparat Biserici, iar preoții respectivi au primit pe baza acestui fapt și *distincții preoțești*. Dar banii erau de la Becali...

Însă mulți dintre cei ajutați îl disprețuiesc pe Becali...tocmai pentru că este *prea milostiv*, că risipește banii. Dar ei tocmai pentru acest lucru *au apelat* la el: pentru că *dăruie* bani tuturor.

Mai bine zis majoritatea celor ajutați *a profitat* de bunătatea sau de evlavia lui.

I-au luat banii dar...*nu l-au iubit* pe dăruitor. Pentru că au confundat *mila* lui față de oameni...cu *prostia*.

Numai că *mila* nu e niciodată o fiică a prostiei, ci *a bunătății*. Numai bunătatea *se milește* de oameni. Mila se naște din dragoste de Dumnezeu și de oameni. Iar la examenul milei cad tocmai cei care se cred „drepți", dar care nu au faptele credinței. Pentru că, dacă am avea credință,

am avea și milă, milă vie, îndurare, iertare, smerenie, cumsecădenie.

Problema e că și la Domnul oamenii *au dat buluc* tot pentru ca *să profite* de El. Doar puțini au înțeles *cine* e El și *pentru ce* S-a întrupat El pe pământ. Puțini au fost cei care și-au schimbat viața în mod fundamental datorită Lui, deși în fața lor era Fiul lui Dumnezeu întrupat. Apropierea fizică de El nu i-a ajutat prea mult ca să fie *alți oameni*. Pentru că *n-au văzut* cine este El cu adevărat.

Majoritatea au venit pentru ca să se facă bine, pentru ca să primească ceva, pentru ca să vadă și să audă ceva.

Iar Evanghelia de azi [Mt. 14, 14-22] e *paradigmatică* pentru tema *milei* pe care o discutăm azi.

Căci Domnul tocmai primise vestea tristă, de la ucenicii lui Ioannis Botezătorul, că el fusese *martirizat prin decapitare* [Mt. 14, 12]. Și cum a reacționat Domnul la această veste tristă? „Și Iisus auzind [aceasta], Se duse de acolo în corabie, întru loc pustiu, de unul singur [καὶ ἀκούσας ὁ Ἰησοῦς ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν ἐν πλοίῳ εἰς ἔρημον τόπον κατ᾽ ἰδίαν]” [Mt. 14, 13, BYZ].

Pentru că tristețea nu e veselie...și când e martirizat cineva iubit e nevoie de rugăciune și de singurătate. Nu pentru că martirizarea cuiva e un lucru rău, ci pentru că sufletul nostru are nevoie de rugăciune și de pace. Sufletul nostru, îndurerat și zbuciumat la aflarea unei asemenea vești, are nevoie de reculegere.

Domnul S-a retras...pentru ca să ne învețe pe noi să ne retragem pentru rugăciune și pentru pocăință. Să ne retragem în casa noastră, în chilia

noastră, în inima noastră și acolo să chemăm pacea lui Dumnezeu care *să ne aline* întreaga ființă.

Dar când El a fugit de lume în pustiu...„mulțimile, auzind [aceasta], i-au urmat Lui, pe jos, din cetăți [καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι ἠκολούθησαν Αὐτῷ πεζῇ ἀπὸ τῶν πόλεων]" [Mt. 14, 13, BYZ]. Căci pe mulțumi nu le interesa că Domnul S-a retras pentru Ioannis Botezătorul, ci ele veneau pentru ele, pentru nevoile lor.

Și de la această priveliște *a mulțimilor* începe Evanghelia de azi...

Numai că în fața mulțimilor nu era Cineva care doar *Își plângea* durerea, ci era Cineva care avea *iubire reală* pentru oameni. Mulțimile însele înțeleseseră acest lucru...

Și mulțimile au avut parte de mila și de înțelegerea Lui. Pentru că „Iisus, ieșind, a văzut mulțime multă și I S-a făcut milă de ei și a vindecat pe bolnavii lor [ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς εἶδεν πολὺν ὄχλον, καὶ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτοῖς, καὶ ἐθεράπευσεν τοὺς ἀρρώστους αὐτῶν]" [Mt. 14, 14, BYZ].

De la Becali oamenii cer bani pentru că asta știu că *dăruie*. Dacă ar fi făcut vreo minune, dacă ar fi vindecat pe cineva, ar fi cerut și aceste lucruri. Însă pentru că *dăruie* bani, doar aceea cer de la el.

De la Domnul ei nu cereau bani, ci *vindecare*. Tocmai de aceea ei veniseră cu bolnavii lor în pustiu. Și Domnul, văzând o asemenea mulțime de oameni, dimpreună cu bolnavii lor, în pustiu, I S-a făcut milă de neputința omenească. Și i-a vindecat pe bolnavii lor...

Pentru că de la El e toată vindecarea și bucuria: de la *Dăruitorul* vieții noastre.

El vindecă ceea ce noi stricăm.

Însă ne vindecă tocmai pentru a ne arăta că păcatul nu ne aduce nicio bucurie, nicio sporire a sănătății noastre, nicio veselie durabilă, ci păcatul e *o ruinare* a ființei noastre.

I-a vindecat...dar mulțimile nu au plecat de lângă Domnul. Pentru că *le plăcea cu El*...Le plăcea cu Cineva care *avea milă* de ele...

Și când ai milă de cineva și îl vindeci, el înțelege că tu ești *bun* cu el. Și au recunoscut în El *bunătatea*...Pentru că bunătatea care se manifestă e resimțită de oricine, oricât de păcătos ar fi el, ca *un bine* și nu ca *un rău*.

De aceea au rămas cu toții *lângă El*...

Și a venit seara...și Sfinții Apostoli I-au cerut Domnului ca să elibereze mulțimile, pentru ca ei *să-și cumpere* mâncăruri [Mt. 14, 15]. Iar dacă în acest verset se folosește verbul ἀγοράζω [a cumpăra], asta înseamnă că ei veniseră cu bani la ei, pe lângă bolnavii pe care i-au cărat după ei. Dar nu veniseră cu bani pentru ca *să Îl plătească* pe Domnul pentru vindecări, ci *pentru hrana lor*.

Dar Domnul, celor care aveau bani la ei...dar nu și mâncare...le face *o surpriză* dumnezeiască. Pentru că *minunea* înmulțirii pâinilor și a peștilor i-a luat cu totul prin surprindere.

Domnul nu e de acord cu plecarea mulțimilor, ci le spune Sfinților Apostoli că aceasta e *atribuția* lor. Ei, Apostolii, trebuie *să le dea de mâncare* mulțimilor [Mt. 14, 16].

Și asta le-o spunea *profetic*, pentru că nici Apostolii nu plecaseră după ei cu tone de mâncare. El le spunea acum, în mod tainic, despre ce vor face Apostolii și urmașii lor cu lumea: *îi vor da de mâncare*. Dar nu o mâncare de supermarket, ci *o mâncare cerească*, pentru că Biserica dăruie Însuși

Trupul și Sângele Domnului ca *mâncare esențială*, fundamentală a lumii. Ea Îl dăruie pe Însuși Domnul celor credincioși, pentru ca ei să aibă *viața veșnică* întru ei.

Însă Apostolii n-au înțeles atunci ce *mâncare* trebuie să dăruie ei lumii. De aceea I-au vorbit despre ce mâncare aveau la ei: „cinci pâini și doi pești [πέντε ἄρτους καὶ δύο ἰχθύας]" [Mt. 14, 17, BYZ]. Și Domnul a luat acea *puțină mâncare* și a făcut din ea...*mâncare multă*.

Pentru că cinci pâini folosim și noi la Liturghie și hrănim cu ele mulțime multă. Iar cei doi pești Îl indică pe Mielul jertfit al Proscomidiei noastre, pe Fiul lui Dumnezeu întrupat, Cel care are două firi unite în persoana Sa.

Dar cinci sunt și simțurile noastre trupești, cinci sunt și simțurile noastre sufletești. Iar pâinile lui Dumnezeu sunt pentru întreaga noastră ființă, căci Îl primim pe El întreg.

Căci Sfânta Euharistie este *adevărata masă* a omului și cine se împărtășește cu Domnul, acela mănâncă cu adevărat mâncare esențială pentru persoana lui, mâncare personalizatoare, mâncare îndumnezeitoare.

Puțina mâncare a fost adusă la Domnul [Mt. 14, 18], pentru că El este *înmulțitorul* hranei. Și El le-a poruncit să șadă pe iarbă...și, în fața tuturor, „luând cele cinci pâini și cei doi pești, căutând întru cer, a binecuvântat, și frângând a dat Ucenicilor pâinile, iar Ucenicii mulțimilor [λαβὼν τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανόν, εὐλόγησεν, καὶ κλάσας ἔδωκεν τοῖς Μαθηταῖς τοὺς ἄρτους, οἱ δὲ Μαθηταὶ τοῖς ὄχλοις]" [Mt. 14, 19, BYZ].

Însă Domnul nu a dat mulțimilor numai *pâini înmulțite*, ci și *pești înmulțiți*. Iar dacă pâinile erau făcute în cuptor, atunci nici peștii nu erau *cruzi*, ci erau și ei *fripți*. Și pâinile, și peștii, Domnul le-a înmulțit gata pentru a fi mâncate. De aceea și mulțimile i-au mâncat ca pe o mare binecuvântare dumnezeiască. Și după ce au mâncat, în urma acestei mese în loc pustiu...dar pe iarbă, nu pe nisip, „au mâncat toți, și s-au săturat; și au strâns prisosul fărâmiturilor, doisprezece coșuri pline [ἔφαγον πάντες, καὶ ἐχορτάσθησαν· καὶ ἦραν τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων, δώδεκα κοφίνους πλήρεις]" [Mt. 14, 20].

Căci *resturile* de mâncare arată *mulțimea* mâncării. Și toată această mâncare fusese oferită de Domnul, Cel care a înmulțit mâncarea. Dar mâncarea înmulțită a trecut *prin mâinile* Apostolilor Lui, pentru ca ei să conștientizeze întotdeauna că slujesc lui Dumnezeu și că administrează *Tainele Lui* și nu pe *ale lor*.

Și acest pericol ne paște și pe noi, ierarhia Bisericii. E un pericol continuu. Acela de *a uita* cine suntem, că suntem doar *slujitorii* Lui și că nu trebuie nicio clipă „să Îi luăm locul" în Biserică.

Pentru că noi suntem *urmașii* Apostolilor, prin harul lui Dumnezeu, dar trebuie să ne ridicăm continuu la *înălțimea* chemării și a slujirii noastre preoțești. Noi suntem *urmașii* lor în Biserică, dar *nu avem* sfințenia și cunoașterea și bunătatea lor. Iar dacă pe ei, Domnul, adesea, i-a îndreptat și i-a făcut să gândească tot mai dumnezeiește și nu omenește, câtă nevoie avem noi de *îndreptările* Lui și ale Apostolilor Lui în slujirea și în viața noastră?

Așadar, prin mâinile noastre *se dăruie* bunătatea lui Dumnezeu oamenilor Bisericii, dar bună-

tatea e *a Lui*. Și din bunătatea Lui și noi trebuie să învățăm să fim *buni* ca și El.

Din Mt. 14, 21 aflăm *numărul* celor care au mâncat la această masă preaminunată: „iar cei care mâncaseră erau bărbați ca la cinci mii, afară de femei și copii [οἱ δὲ ἐσθίοντες ἦσαν ἄνδρες ὡσεὶ πεντακισχίλιοι, χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων]" [Mt. 14, 21, BYZ]. Numărul de oameni poate că a fost *triplu*, adică în jurul la 15 mii de oameni, dacă am considera că fiecare bărbat avea o soție și măcar un copil. Dar de unde să știm câți copii au avut cei 5000?

Însă cu un astfel de număr de oameni poți face o revoluție, o manifestație, un concert. Nici la Paști nu vine o asemenea mulțime la Biserică, din păcate.

Dar după Domnul, în pustiu, a venit...iar El *nu a profitat* de mulțime, ci El *a miluit* mulțimea.

Și, în comparație cu oamenii politici sau cu starurile muzicale, care *se lăfăie* în mijlocul mulțimilor de oameni și n-ar mai pleca de acolo din cauza slavei deșarte, Domnul, după această masă minunată...a căutat să scape de mulțime.

Căci Iisus Și-a silit ucenicii să plece cu corabia [Mt. 14, 22], apoi, „eliberând mulțimile, S-a suit întru munte, de unul singur, [pentru] a Se ruga [ἀπολύσας τοὺς ὄχλους, ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος κατ' ἰδίαν προσεύξασθαι]" [Mt. 14, 23, BYZ].

Pentru că Domnul S-a retras în singurătate și când a primit vestea morții Sfântului Ioannis, dar S-a retras în singurătate și când i-a umplut pe oameni de hrană minunată și când i-a vindecat de boli și de neputințe. Învățându-ne pe noi, mereu, să nu căutăm slava oamenilor prin laudele lor față de noi, ci slava lui Dumnezeu primită în rugă-

ciune. Căci slava oamenilor nu are nicio valoare mântuitoare pentru noi, pe când slava veșnică a lui Dumnezeu este *mântuirea* și *viața noastră veșnică*.

Iar Domnul nu avea nevoie de slava oamenilor, dar ei aveau nevoie de slava Lui. Pentru că toți oamenii au nevoie de slava Lui care ne vindecă și ne mântuiește pe noi.

...Peste 60.000 de oameni au fost la un concert de două ore în *Piața Constituției*[279]. N-au avut parte de nicio minune...ci doar de melodiile pe care le știau de acasă. Solistul e un personaj dubios, cu mesaje satanice în comportamentul său scenic și în melodiile sale, ca în *Bodies*, unde ne spune că: „Jesus didn't die for you [Iisus n-a murit pentru tine]"[280].

Dar românii s-au dus la concert *pe bani*, înghesuiți unul în altul, într-o atmosferă irespirabilă, ca să își miroasă unul altuia transpirația și să vadă...ce au putut să vadă pe scenă.

Pentru că suntem *avizi* de ceea ce ne spun alții că e „valoros". Însă prin asta arătăm că suntem *manipulabili* la culme, atâta timp cât ne cumpărăm...sau mergem...sau vizităm...doar ceea ce *ni se sugerează*.

Însă, cu propria noastră minte, nu alegem nimic? Nu ne interesează și ceea ce vrem noi?

Numai că procedăm astfel pentru ca nu cumva cineva *să râdă* de noi că „nu suntem în rândul lumii".

Însă viața creștină e tocmai *inversul* vieții lumești. Viața creștină e *milostivă*, dar nu dă banii

---

[279] A se vedea: http://www.evz.ro/robie-williams-in-cel-mai-mare-concert-al-verii.html.

[280] Idem: https://www.youtube.com/watch?v=kk-7umYwTig.

pe mode trecătoare. Noi dăm toți banii pe lucruri valoroase, cu adevărat valoroase, mântuitoare pentru noi, ca spre exemplu pe cărți, pe pelerinaje, ajutând oameni și hrănindu-i, slujind lui Dumnezeu și oamenilor în diverse moduri, iar nu pentru plăceri la modă.

Pentru că creștinii se gândesc în primul rând la Biserica lui Dumnezeu și la slujirea Lui și nu la a-și face plăceri costisitoare. Însă cine nu își gândește viața eclesial, își fituie banii pe toate nimicurile.

Dar prin minunea de azi, cea a înmulțirii hranei, Domnul ne-a arătat că *puținul nostru*, dimpotrivă, nu trebuie aruncat pe nimicuri, ci el trebuie *înmulțit duhovnicește*.

Timpul nostru liber poate fi *un bine* pentru alții. Puținii noștri bani *pot ajuta* pe alții. Mașina noastră poate fi *un ajutor* pentru alții. Cunoștințele și relațiile noastre pot veni *în ajutorul* altora.

Puținul poate fi înmulțit cu harul lui Dumnezeu. Poți face multe lucruri bune cu bani puțini, dacă există dăruire multă și lăsarea noastră în mâna lui Dumnezeu, cea care ne conduce la tot binele.

Căci așa cum puținul Euharistiei aduce în noi tot binele sau puținul Agheasmei ne umple de har, la fel puținul nostru poate rodi mult bine în viața altora. Dacă dăruim experiență, dacă dăruim rugăciune, dacă dăruim atenție, dacă dăruim ajutor, dacă dăruim prietenie, dăruim un puțin...care *se înmulțește* în oameni.

Pentru că Domnul *la noi* s-a gândit când a spus și a făcut minunea aceasta, pentru ca și noi *să înmulțim* în noi tot binele, dar și în aproapele nostru.

Însă astăzi, în ultima duminică a lui iulie, în luna lui cuptor, când ne simțim ca într-un cuptor de căldură datorită caniculei, Domnul ne învață despre *înmulțirea lucrurilor*, pentru că și grâul abia secerat și tot pământul cel plin de roade ne învață despre înmulțire, despre productivitate, despre sporul material și cel duhovnicesc.

Munca ne face spornici. Munca ne face productivi.

Dacă începi o carte, în tine se înmulțește știința și înțelepciunea, dar și oboseala. Dacă începi să te rogi, în tine sporește harul și pacea, dar și sudoarea îți curge și mintea îți obosește.

Pentru că tot ceea ce facem cu toată ființa noastră ne împlinește, dar ne și obosește.

Însă oboseala pentru bine, oboseala din cauza binelui, este o oboseală binecuvântată. Ea este cea care ne împlinește. Toată împlinirea noastră vine din asceză, din renunțarea la bucuriile mici pentru bucuriile mari. Căci bucurie *mică* a vieții e să te odihnești, să te relaxezi, să bei un pahar la rece, să călătorești undeva, să ai grijă excesivă de tine. Dar bucuria *mare* e bucuria citirii, a scrisului, a creației, a rugăciunii, a luptei cu patimile, a nevoinței, a slujirii, care renunță la cele mici pentru împliniri mai mari.

Și *fericiți* suntem noi dacă *ne împlinim* în bucuriile cele mari ale vieții creștine!

Așadar, iubiții mei, se termină și iulie și, de vineri, 31 iulie 2015, începe *Postul Adormirii Maicii Domnului*. Ne pregătim pentru praznicul ei de la jumătatea lui august...Dar trebuie să ne pregătim *înmulțind* cele ale noastre și nu năruindu-ne viața.

Trebuie să ne pregătim prin curăție și blân-dețe, prin pace și bună-înțelegere, prin iertare și

smerenie. Căci numai astfel ne facem *locașuri vii* ale lui Dumnezeu, în care se înmulțește tot binele și toată binecuvântarea. Amin!

Predică despre ploaie [25 iulie 2015]

Iubiții mei[281],

când cineva vrea să ironizeze vorba multă și pungașă a unuia spune: „e apă de ploaie”. Cu sensul: cad repede cuvintele lui, ca și apa de ploaie, curg la vale și nu rămâne nimic…din promisiunile lui. Pentru că promisiunile reale sunt *ferme*, rămân și nu se alege praful de ele.

Însă, atunci când canicula verii *ne lovește* zi de zi și toate se usucă în jurul nostru și noi alergăm după răcoare ca după *o eliberare* de transpirație și de disconfort, apa de ploaie nu ni se mai pare *banală* ci…*o minune*.

Pentru că ne uităm cu toții la cerul albastru, întins și copleșitor, fără pic de nori…și ne dăm seama că numai cineva al lui Dumnezeu poate *să adune* norii la un loc…și să facă *să curgă ploaie* binefăcătoare prin sfintele sale rugăciuni.

Mesajul patriarhal de ieri a fost despre *necesitatea ploii*…dar a fost și o recunoaștere a faptului că ploaia nu cade *când vrem noi*…

Nu putem *să Îi dictăm* lui Dumnezeu când, unde și cât să plouă, ci putem doar *să ne recunoaștem* păcatele în fața Lui, acelea pentru care s-a închis cerul, și să cerem, cu pocăință, ploaie de la El.

Tocmai de aceea Patriarhul României ne-a îndemnat pe toți *să cerem ploaie* de la Dumnezeu, o ploaie „aducătoare de rod bogat al pământului,

[281] Scrisă în seara zilei de 24 iulie 2015, zi de vineri, cu un vânticel răcoritor.

folositoare oamenilor și viețuitoarelor, conform îndrumărilor din *Liturghier* și *Molitfelnic*”[282]. Și când a amintit de Liturghier și de Molitfelnic, ne-a spus, în subsidiar, că trebuie să ne rugăm pentru ploaie în cadrul Dumnezeieștii Liturghii[283], dar și într-o slujbă aparte, specială, pentru ploaie[284].

Însă, putem să ne rugăm noi, cu toții, pentru ploaie...și totuși să nu plouă. De ce? Nu pentru că ploaia este „o loterie”, nu pentru că Dumnezeu are nevoie de zile întregi „pentru ca să ne audă”, ci pentru că *nu știm să ne rugăm* cum trebuie...

Lucru pe care ni-l spune Sfântul Xoie în *Patericul egiptean*: „Av[v]a Xoie tebeul...a intrat odată în muntele Sinai și, ieșind el de acolo, l-a întâmpinat un frate și, suspinând, zicea: «Ne mâhnim, Avvo, pentru neplo[u]are!». I-a zis lui Bătrânul: «Și de ce *nu cereți* și *vă rugați* lui Dumnezeu?». I-a zis lui fratele: «Ne rugăm și facem litanii[285] dar nu plouă». I-a zis lui Bătrânul: «Negreșit, nu vă rugați cu ~~deadinsul~~ dinadinsul[286]. Vrei însă *să cunoști* că așa este?». Și și-a întins mâinile la cer cu rugăciune și *îndată a plouat*”[287].

Și Sfântul Xoie nu a apelat nici la *Liturghier* și nici la *Molitfelnic* pentru ca să *Îl îmbuneze* pe

---

[282] A se vedea: http://basilica.ro/Indemn-la-rugaciune-pentru-ploaie-108444.html.

[283] Pentru că există rugăciuni *La vreme de neplouare și foamete*, *cf. Liturghier*, ed. BOR 2012, p. 438-442.

[284] Pentru că în Molitfelnic există *Rânduiala slujbei la vreme de secetă sau neplouare* dar și *Rugăciune pentru neplouare și pentru schimbarea vânturilor*, *cf.* Molitfelnic, ed. BOR 2002, p. 433-456 și 456-458.

[285] Rugăciuni *îndelungi*, stăruitoare pentru ploaie.

[286] Cu seriozitate, cu toată încrederea în El.

[287] *Patericul [egiptean]*, în col. „Isvoare duhovnicești”, Ed. Alba Iulia, 1990, p. 160.

Dumnezeu față de oameni, ci la...*intimitatea* lui cu Dumnezeu. Căci atunci când ești *prieten* cu Dumnezeu, Dumnezeu *îți ascultă* rugăciunea. Dar când nu ești *prieten*, când conștiința păcatelor te mustră, te rogi, te rogi și iar te rogi...și cerul rămâne *la fel de închis* pentru tine...

În *a 3-a rugăciune* din *Molitfelnic*, recunoaștem că suntem „nevrednici...de îndurările Tale și că nu suntem vrednici să ridicăm ochii noștri și să căutăm la cer”[288]. Știm *de ce* nu plouă. Tocmai de aceea, „îndrăznind spre milostivirea Ta cea nepătrunsă și spre îndurarea Ta, ce nu ține minte răul, ne apropiem către Tine, Făcătorule de bine, noi nevrednicii și nemulțumitorii. Nu ne da pe noi, pentru păcatele noastre, *în mâinile* secetei, nici pentru fărădelegile noastre *să ne strivești* pe noi în *cătușele foamei*; ci, pentru bunătatea Ta, dă pământului ploaia pe care de bunăvoia Ta ai hotărât-o moștenirii Tale și umple de apele Tale *cele roditoare de viață* sânurile pământului”[289].

Pentru că ploaia vine de la Dumnezeu [Deut. 11, 14]. El ne dă ploaie la vreme [Deut. 28, 12]. Dar „neascultarea e pedepsită cu boli [Deut. 28, 22, 27-28], cu neplouare [Deut. 28, 23-24], cu tot felul de pagube și dureri [Deut. 28, 29 sqq]”[290]. Și când ne recunoaștem păcatele, recunoaștem că neplouarea ni se datorează și ni se datorează totodată toată situația dureroasă în care ne aflăm.

---

[288] *Molitfelnic*, ed. BOR 2002, p. 448.

[289] Idem, p. 449-450.

[290] Pr. Dr. Dorin Octavian Picioruș, *Teologia Dogmatică Ortodoxă*, vol. 1, Teologie pentru azi, București, 2015, p. 204.

Cartea poate fi downloadată de aici:

http://www.teologiepentruazi.ro/2015/06/12/teologia-dogmatica-ortodoxa-vol-1/.

Însă, dacă pentru unii, ploaia este rezultatul inconștient și automat al „circuitului apei în natură”[291], pentru noi, cei credincioși, ploaia nu se explică doar prin legile evaporării și ale condensării, date tot de Dumnezeu în creația Sa, ci ploaia este *darul* Lui față de noi. La fel și roua, ninsoarea, vântul, căldura, lumina, viața…

Tocmai de aceea ne rugăm *pentru ploaie* ca pentru *iertarea* păcatelor noastre. Pentru că raporturile *normale* cu creația noi le stricăm prin păcatele noastre față de Dumnezeu.

Orice păcat e *un atentat* la adresa lui Dumnezeu, iar El se manifestă față de noi în cadrul relației *de paternitate* față de noi. Pentru că noi suntem creaturile Sale și așteaptă de la noi comportamentul pe care El ni l-a revelat nouă.

În funcție de acest comportament al nostru față de El *se schimbă* și mediul nostru ambiant. Căci, „pe unde trece Domnul pământul se cutremură, cerurile picură rouă şi norii ploaie [Jud. 5, 4]. Munții se cutremură de la fața Domnului, cum a făcut muntele Sina [Jud. 5, 5]”[292].

Domnul dă tunete și ploaie [I Sam. 12, 17]. Pentru că El stă *în spatele* oricărei „schimbări meteorologice”, pe care noi vrem *să o cunoaștem* de la televizor sau din online. Și, cel mai adesea, vedem că *timpul* nostru e doar „probabil”, pentru că Dumnezeu face ceea ce voiește cu noi.

El dă tunete, dă ploaie, ne lovește cu cutremure, aduce moarte asupra noastră, aduce boală,

---

[291] A se vedea:
https://ro.wikipedia.org/wiki/Circuitul_apei_%C3%AEn_natur%C4%83.

[292] Pr. Dr. Dorin Octavian Picioruș, *Teologia Dogmatică Ortodoxă*, vol. 1, ed. cit., p. 218.

aduce neputință, aduce lipsă...pentru ca noi *să ne trezim* din „buna impresie" pe care o avem față de noi înșine.

Căci ni se pare că suntem „buni", că suntem „credincioși", că „nu mai e nimeni ca noi"...dar *nu avem îndrăzneală* față de El.

Nu avem îndrăzneala lui Ilie Profetul în rugăciune. Nu avem îndrăzneala Sfinților față de Dumnezeu. De aceea suferim, suntem slabi, ne pierdem pe fiecare zi...

În a doua rugăciune de după *Acatistul Sfântului Ilie Tesviteanul*, care e *pentru secetă*, amintim că suntem păcătoși...și cerem ploaie pentru „aleșii robii Tăi, care nu și-au plecat genunchii în fața lui Baal al lumii acesteia, pentru blândețea și curăția copiilor, pentru dobitoacele cele necuvătătoare și pentru păsările cerului, care îndură din pricina fărădelegilor noastre și pier de foame, de arșiță și de sete"[293].

Pentru că noi *provocăm* cataclismele ecologice și *știm* asta prea bine...Îi cerem lui Dumnezeu ploaie pentru rugăciunile Sfinților Lui de printre noi, care nu s-au compromis în chip și fel pe pământ, pentru copii și pentru animale și pentru păsări, care suferă...*datorită* nouă.

Dar dacă nu avem *conștiința* că fiecare dintre noi, prin păcatele noastre, ne stricăm *casa* noastră, adică *cosmosul* acesta, creația Lui, tocmai de aceea *nu ne asumăm* întreaga creație în rugăciunea și în pocăința noastră. Pentru că credem, în mod fățarnic, că ceea ce ni se întâmplă, nouă, tuturor, nu e

---

[293] *Acatistier*, tipărit cu binecuvântarea Prea Sfințitului Iustinian [Chira], Episcop al Maramureșului și Sătmarului, fără editură, fără oraș de publicare, fără an, p. 597.

din cauza noastră...ci din cauza unor „circumstanțe necunoscute”.

Dar modul pervers în care *ne inventăm* scuze sau motive pentru care lumea noastră *arată așa cum arată* nu ne exonerează de vină. Pentru că Cel care ne pedepsește, pentru ca să ne educe, e Dumnezeu.

De aceea, orice am spune noi *în favoarea* noastră nu ne ajută. Pentru că noi suntem promotorii dezastrului. Însă putem *să ne asumăm* în fața Lui vina noastră, totala noastră vină, și atunci vom vedea minunea schimbării lui Dumnezeu față de noi.

Mai pe scurt, toți trebuie să ne rugăm pentru ploaie cu pocăință și cu durere, dar având conștiința că ploaia vine ca *un dar* al lui Dumnezeu, pentru rugăciunile celor Sfinți ai Lui.

Iar dacă acum, în fața neplouării, care e *o evidență*, rugăciunea noastră nu deschide cerul, ce se petrece însă la fiecare Liturghie și la fiecare Slujbă a noastră? Căci dacă *nu vedem* cum se pogoară harul Lui și *nici nu-l simțim*, ce știm noi despre *sfințenia* Slujbelor Lui?

Așadar, iubiții mei, acum e momentul *să ne dovedim* prietenia cu Dumnezeu! Pentru că prietenia reală e o prietenie minunată. Să ne rugăm cu toții pentru ploaie, dar și pentru iertarea noastră de păcate. Sau să ne rugăm, mai degrabă, pentru iertarea noastră de păcate, pentru ca ploaia să fie *o confirmare* a milei Lui față de noi.

Doamne, întru mare mila Ta, facă-se voia Ta întru noi. Căci Tu știi nevoia și neputința noastră. După cum Tu dorești, așa fă cu noi, pentru ca întru toate să ne înțelepțim și să ne curățim de patimi. Căci pe Tine Te slăvim, Iisuse Doamne, dimpreună

cu Tatăl și cu Duhul Sfânt, acum și în vecii vecilor.
Amin!

Predică la Duminica a 9-a după Rusalii [2015]

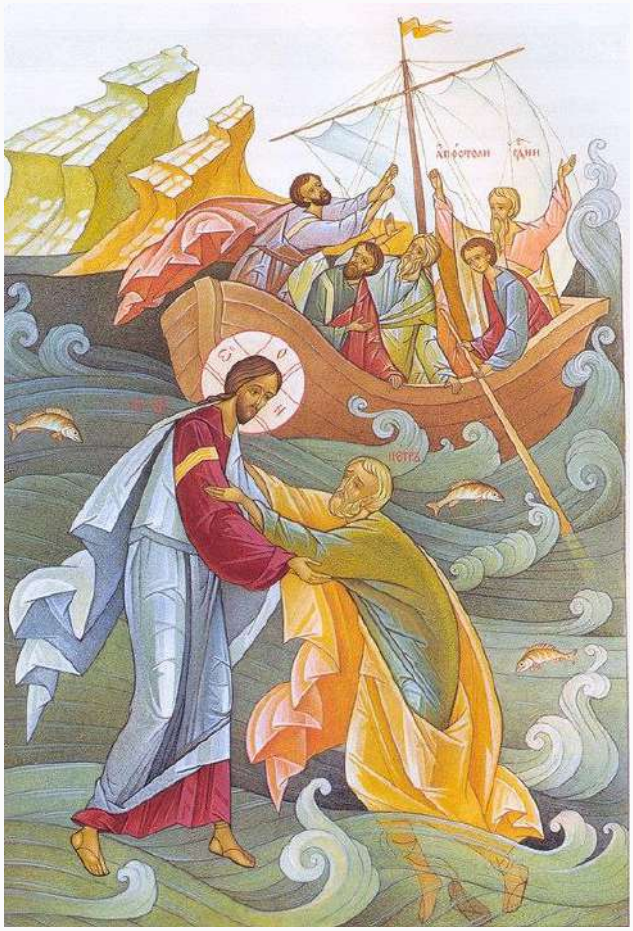

Iubiții mei[294],

viața noastră bisericească e plină de *întâlniri* și de *despărțiri*. Ne întâlnim cu toții la Biserică, slujim împreună, ne rugăm împreună, ne bucurăm împreună, ne împărtășim împreună din același Potir al Domnului, pentru ca apoi să ne despărțim și să ne continuăm, fiecare dintre noi, viața și asceza acasă și la locul nostru de muncă.

[294] Scrisă în dimineața zilei de 31 iulie 2015, vreme răcoroasă, prima zi a *Postului Adormirii Maicii Domnului*.

Iar ceea ce facem noi acasă, se vede în venirea noastră la Biserică. Pentru că timpul dintre întâlnirile noastre eclesiale e un timp al curățirii, al luminării, al sfințirii, al umplerii noastre de teologie. Iar venirea noastră la Biserică trebuie *să exprime* starea noastră interioară, adevărul vieții noastre.

Însă dacă suntem *religioși* doar aici, la Biserică, și acasă și oriunde mergem trăim în mod *indiferent* față de credința noastră și de făgăduințele vieții noastre creștine, atunci nu suntem religioși nici aici. Ci doar *ne prefacem* că avem o bună conduită, o bună viață.

Numai că noi trebuie să avem *o viață bună* oriunde mergem și orice facem. Trebuie să avem *o viață creștină*, adică o viață plină de împlinirea poruncilor lui Dumnezeu, porunci ale Lui care sunt *viața noastră duhovnicească*.

Acasă și la școală, la serviciu sau la piață, în vacanță sau în pelerinaj noi trebuie *să arătăm a ortodocși*, pentru că suntem, în adâncul nostru, *ortodocși*. Și trebuie să arătăm *a ortodocși* și prin îmbrăcăminte și prin vorbă și prin gesturi și prin adâncul cugetării noastre și prin delicatețea noastră și prin respectarea cuvântului dat și prin munca noastră cu conștiință pe care o înfăptuim.

Pentru că toți sunt *cu ochii* pe noi...Și vor să vadă credința noastră în faptele noastre. Vor să vadă credința noastră *vie*, adică modul în care ea se exprimă prin toată manifestarea vieții noastre.

Dar nu numai oamenii vor să ne ispitească viața și credința, ci și demonii fac acest lucru. Sau, în primul rând, demonii vor *să ne demonstreze* că una spunem și alta facem. Că noi, de fapt, credem când ne e „bine” și *ne îndoim* de Dumnezeu și de

purtarea Lui de grijă atunci când ajungem să ne îmbolnăvim, când suntem lipsiți, când nu avem ce ne trebuie.

Demonii *se bucură* atunci când ne înfricoșează, când ne panichează cu frici inexistente sau reale, când ne fac să păcătuim, când ne umplu de deznădejde, când ne umplu *de silă* față de viața curată.

Pentru că schimbările interioare ale vieții duhovnicești sunt multe și paradoxale, și, uneori, simțim să-I slujim lui Dumnezeu și să facem voia Lui cu inimă mare, bucuroasă, pe când există momente când slujirea ne plictisește, când rugăciunea nu ne e pe plac, când toate ne doboară, pentru că noi suntem *obosiți interior*. Și demonii *profită imediat* de fiecare moment al nostru de slăbiciune, de ezitare, de somnolență, de indiferență, de răutate, de îndoială...pentru ca să ne lupte interior. Ziua și noaptea, când suntem grăbiți sau osteniți, când avem nevoie de liniște, când avem nevoie de prieteni înțelegători, când avem nevoie de oameni buni...demonii ne trimit pe cap lucruri contrare și oameni dușmănoși, rigizi, bădărani, care *ne strică* liniștea.

Și lupta, după cum știți prea bine, iubiții mei, este continuă, e grea și suntem răniți adesea de moarte. Pentru că demonii se țin de capul nostru ca niște lei înfometați, nemâncați de multe zile... care își pândesc prada. Iar noi, gazelele neputincioase, nu avem decât puterea Crucii Domnului, decât harul Treimii și decât înrădăcinarea noastră în bine ca să luptăm cu leii spirituali, cu demonii.

Căci noi suntem *la vedere*, suntem expuși... dar demonii sunt *nevăzuți* pentru noi. Noi doar le simțim răutatea, le-o înțelegem, vedem ce plănu-

iesc ei pentru noi. Dar ei plănuiesc continuu ceva rău pentru noi...De aceea nu ne putem permite nici să ne înfricoșăm prea mult, nici să deznădăjduim, nici să dezertăm din viața creștină. Pentru că știm că pe cei pe care ei *îi robesc* îi fac *unelte ale răutății*, îi fac *neoameni*.

Și din acest motiv și noi *îi pândim* pe cei care ne pândesc, pentru ca să trecem peste cursele lor rele în pas biruitor.

...Evanghelia de azi [Mt. 14, 22-34] e continuarea celei de duminica trecută. Pentru că Sfântul Matteos [Ματθαῖος], Evanghelistul, ne vorbește despre ceea ce a făcut Domnul după ce a înmulțit pâinile și peștii. Cele 5 pâini și cei doi pești. Care minune, în profunzimea ei, ne vorbește despre Taina Sfintei Euharistii, unde Domnul *înmulțește continuu* pentru noi Trupul și Sângele Lui, pentru ca noi să avem *viața Lui* întru noi. Pe de o parte, El, în mod continuu, transfigurează pâinea și vinul nostru euharistice în Trupul și Sângele Lui, iar, pe de altă parte, El Însuși Se unește cu fiecare dintre noi, prin împărtășirea noastră cu El, și Se face *una* cu noi.

Fapt pentru care El ne face părtași vieții și nemuririi Sale, El ne transfigurează și pe noi așa după cum transfigurează continuu pâinea și vinul Liturghiei sau așa cum a înmulțit pâinile și peștii în loc pustiu, dând la mii de oameni să mănânce.

Însă când oamenii au fost plini de masa lui Dumnezeu, El Și-a forțat Ucenicii să plece cu corabia [Mt. 14, 22], apoi a eliberat mulțimile de oameni [Mt. 14, 23]. Pentru că toți, după împărtășire, trebuie să mergem în lume și să arătăm tuturor, în pacea și în curăția inimii noastre, care sunt *darurile* Dumnezeiești Liturghii. Însă, pentru

a arăta *ce face* Liturghia din noi, trebuie să venim spovediți la ea pentru ca să ne împărtășim cu Domnul, Cel care ne umple pe noi de viața Lui și de marea Sa iubire de oameni.

Pentru că noi trebuie să plecăm ca *purtători de Dumnezeu* în lume, având-L pe El în noi, Cel nedespărțit de Tatăl și de Duhul Sfânt, pentru ca, fiind ai Treimii, să vorbim și să lucrăm în lume ca oameni ai lui Dumnezeu și nu ca niște pierde vară.

Ucenicii au plecat pe mare, mulțimile au plecat pe uscat. Și cei bolnavi ai lor, acum vindecați, s-au întors acasă cu bucurie. Pentru că noi, cei care plecăm de la Biserică, după slujbă, trebuie să plecăm în noi cu bucuria Împărăției lui Dumnezeu, cu teologia Lui și cu roadele rugăciunii liturgice, care sunt bucuria noastră veșnică.

...Și Îl vedem pe Domnul, acum, după această minune și după ce i-a concediat pe toți, că face ceva *vrednic de urmat*: S-a suit în munte, de unul singur, ca să Se roage. Și S-a rugat acolo îndelung [Mt. 14, 23].

Pentru că și noi avem nevoie, după ce ne împărtășim și ne umplem de slava lui Dumnezeu, să ne întoarcem acasă și să ne afundăm în rugăciune, pentru ca să conștientizăm *ce taină* purtăm noi. *Cu cine* am plecat noi de la Biserică și *ce face* El în noi. Iar dacă citim cu multă atenție și cu înțelegere rugăciunile de după împărtășire, vedem cât de minunate sunt consecințele împărtășirii noastre cu Domnul. Pentru că noi ne umplem de slava Lui, ne sfințim, ne transfigurăm, primim arvuna mântuirii noastre. Și de aceea avem nevoie *de timp* pentru ca să înțelegem, *de singurătate* pentru ca să adâncim trăirile mistice din noi, *o depărtare* de lume pentru ca să înțelegem ce ne

leagă de lume și câtă responsabilitate e pe umerii noștri atunci când noi suntem *sub ochii* tuturor.

Pentru că atunci când noi suntem *huliți*, Dumnezeu e *hulit*. Pentru că noi, creștinii ortodocși, suntem *mădularele mistice* ale Bisericii Lui.

Și de aceea, din cauza noastră, a josniciei noastre, a indiferenței noastre, viața ortodoxă e minimalizată, Biserica e disprețuită, teologia mântuitoare a Bisericii e bagatelizată. Pentru că, în loc de a fi *apostoli ai credinței*, noi ne desconsiderăm demnitatea noastră sfântă.

Însă Domnul ne învață, prin fiecare gest al Său, că rugăciunea e cea care ne strânge mintea de afară și ne-o sălășluiește înăuntru. Că rugăciunea se face înăuntrul nostru și că în ea coboară slava lui Dumnezeu, cea care ne întărește în toate ale vieții noastre.

De aceea, putem să ne rugăm în singurătate, de unii singuri, după ce ne-am rugat în comunitate, cu întreaga Biserică. Pentru că luăm cu noi, în singurătate, bucuria comuniunii și o aprofundăm. Luăm cu noi teologia aflată la slujbe și o aprofundăm. Și această aprofundare a teologiei și a bucuriei în asceza noastră ne unifică interior și ne face să fim supli în relația noastră cu Dumnezeu.

Pentru că mișcările ființei noastre trebuie să fie grațioase, cumpănite, pline de pace și de bucurie și nu mișcări haotice și răutăcioase. Căci ceea ce *se revarsă* din noi...reprezintă *starea noastră interioară*.

...Ucenicii Lui erau pe mare, pe *marea* acestei vieți și vântul le era *împotrivă* [ἐναντίος] [Mt. 14, 24, BYZ]. Pentru că *vântul demonic* e întotdeauna împotriva noastră. Iar dacă vântul *ne stă împotrivă* când noi suntem în Corabia lui Dumnezeu, în

Biserică, ce fac demonii cu cei care stau *în afara* Bisericii? Dacă aici, cu toate armele lui Dumnezeu la îndemână, demonii sunt nebuni de invidie și de răutate pe noi și vor *să ne scufunde* în valurile disperării și ale necredinței, ce fac ei cu cei care sunt păgâni, sunt eretici, sunt departe de El?

Pentru că Domnul *ne-a răscumpărat* din robia diavolului prin Botez și *ne-a făcut ai Lui*.

De aceea noi suntem acum oameni *eclesiali*, suntem oameni *înviați* din morți, *eliberați* din robia demonilor, oameni *noi*...și demonii luptă cu această *noutate duhovnicească* a vieții noastre.

Satana nu luptă *la întâmplare* cu noi, ci tocmai pentru ca *să ne robească din nou*, după ce Dumnezeu Însuși *ne-a scos* din ghearele demonilor.

Așa că lupta demonilor cu noi e pentru *recucerirea* noastră, pentru *înnegrirea* noastră, pentru *caricaturizarea* noastră. Ei luptă nonstop cu noi, fără încetare, pentru că au ambiția demonică de *a stăpâni* ceea ce nu le aparține, de a-și face din *robii lui Dumnezeu* robii lor.

...Însă Domnul lucrează cu înțelepciune dumnezeiască la mântuirea fiecăruia dintre noi. El ne lasă *să cunoaștem* răutatea demonilor, planurile lor mortale, pentru ca *să ne alipim cu totul* de El.

De aceea Apostolii sunt singuri pe mare...i-a lăsat singuri *în aparență*, pentru ca ei să cunoască *cât de grea* e viața fără El.

„Dar la a patra strajă a nopții a venit către ei Iisus, umblând pe mare [τετάρτῃ δὲ φυλακῇ τῆς νυκτὸς ἀπῆλθεν πρὸς αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς, περιπατῶν ἐπὶ τῆς θαλάσσης]" [Mt. 14, 25, BYZ]. Căci El S-a făcut om ca noi, afară de păcat, pentru ca El *să umble*

printre noi și cu noi și astfel să ne învețe *cum arată omul adevărat*.

Pentru că *omul cel adevărat* e Iisus Domnul, Fiul lui Dumnezeu întrupat, Care, în umanitatea Sa, ne-a arătat *cum trebuie să fim noi*, cei ai Lui.

De aceea, *viața creștină* e *viață divino-umană*, e viață *transfigurată* și nu orice fel de viață. Viața Bisericii e *viață de sfințenie* și nu e *o conformare* a noastră după ideologiile și filosofiile veacurilor.

Noi trebuie să cunoaștem însă ce a produs umanitatea la nivel cultural și filosofic pentru a alege *ce e bun* și *folositor* pentru noi și nu pentru ca să urmăm orbește, fără discernământ, înțelepciunea acestei lumi. Pentru că noi trăim, în mod fundamental, după înțelepciunea lui Dumnezeu și ea este cea care ne ghidează viața până în cele mai mici amănunte.

...El umbla pe mare, pe deasupra valurilor, pentru ca să le arate lor și nouă că El e Stăpânul creației. Și că noi putem merge *pe deasupra* valurilor numai dacă *ne încredem* în El.

Apostolii s-au tulburat și au strigat crezând că e *o fantasmă* [φάντασμά], un duh [Mt. 14, 26, BYZ]. Însă Domnul i-a încurajat și le-a spus că este El [Mt. 14, 27]. Și când Sfântul Petros a cerut ca El să-i poruncească să vină la El pe ape [ἐπὶ τὰ ὕδατα] [Mt. 14, 28], Domnul a fost de acord cu Petros și Petros „a mers pe ape, [și] a venit către Iisus [περιεπάτησεν ἐπὶ τὰ ὕδατα, ἐλθεῖν πρὸς τὸν Ἰησοῦν]" [Mt. 14, 29, BYZ].

Însă când mergem *către Iisus*, privind doar la El, *mergem bine*. Când se amestecă însă în credința noastră îndoiala, frica, interesele meschine, atunci începem *să ne scufundăm*...

Căci Sfântul Petru a început să se scufunde pentru că a văzut *vântul cel tare* [τὸν ἄνεμον ἰσχυρὸν] și s-a înfricoșat [Mt. 14, 30]. A început să se scufunde după ce mersese pe ape la porunca Domnului.

Dar când, aidoma lui, și noi începem să ne scufundăm în marea grijilor și a fricilor de tot felul, trebuie să strigăm ca Petru către Domnul: „Κύριε, σῶσόν με [Doamne, mântuiește-mă!]" [Mt. 14, 30, BYZ].

Iar slujbele noastre sunt pline de acest *Doamne, miluiește!*, pe care unii îl ironizează, dar care reprezintă însăși *relația noastră* cu Dumnezeu. Căci noi ne raportăm la El ca niște *fii ai Lui păcătoși*, care cerem *mila* și *iertarea* Lui.

Iar de mila Lui ține toată creația. Toți oamenii și toate viețuitoarele rămân în existență datorită milei Lui față de noi toți.

...Și când cerem mila Lui, El ne întinde mâna și ne apucă [Mt. 14, 31] și ne trage afară din afundarea noastră în rele. Căci mâna Lui e puternică și brațul Său e tare. Și mâna Lui ține toată făptura.

Căci făptura întreagă nu e *o apariție întâmplătoare*, ci *un act de creație* al lui Dumnezeu. Fiecare lucru creat de Dumnezeu are logică dumnezeiască și, pentru a-l înțelege pe om, pentru a înțelege animalul, floarea, legile puse de El în creație, e nevoie de mult timp și de multă specializare dar, mai ales, de luminarea Lui. Pentru că noi descoperim în creație rațiunile Lui sădite de El în creație. Noi descoperim, pe căile lăsate de El, ce dorește El să cunoaștem. Tocmai de aceea avem nevoie de luminarea Lui, pentru ca să înțelegem *ce rost* au lucrurile create de El.

Așadar nu putem cunoaște *cu forța* tainele Lui, ci pe ele le descoperim în smerenie și în ascultare de El. Și tot în ascultare de El și în pocăință înțelegem mila Lui, ajutorul și bunătatea Sa, dar și faptul că afundarea noastră în rele e consecința puținei noastre credințe și a îndoielii [Mt. 14, 31].

Căci ce înseamnă să ai *puțină credință*? Înseamnă *să te îndoiești* de ajutorul lui Dumnezeu atunci când *ai nevoie* de el. Ceea ce înseamnă, dimpotrivă, că *multa credință* înseamnă *a nu ne îndoi niciodată* de ajutorul lui Dumnezeu, de ajutorul Celui care le rânduiește pe toate foarte bine.

Pentru că Dumnezeu *îngăduie* să se petreacă cu noi și lucruri rele, pentru ca noi *să ne călim* și *să ne lămurim* în credința noastră. Iar dacă noi *contestăm* lucrarea Lui cu noi, contestăm în inima noastră *voia Lui* cu noi. De aceea ne arătăm *puțin-credincioși* dacă gândim că „*știm mai bine* decât Dumnezeu *ceea ce ne trebuie*".

...Când El S-a urcat în corabie, vântul a încetat [Mt. 14, 32]. Pentru că atunci când facem împreună cu El un lucru, El e *odihna* noastră. Nu noi oprim ispitele, nu noi biruim împotriva demonilor, ci El *îi biruiește în noi* pe demoni.

Apostolii Îl mărturisesc *Fiul lui Dumnezeu* [Mt. 14, 33]. Ceea ce El era și este și va fi. Fiul lui Dumnezeu întrupat, Care Și-a asumat firea Sa umană din pântecele Preacuratei Stăpâne.

Iar ultimul verset al Evangheliei de azi ni-L prezintă pe Domnul ca ajungând în pământul Ghennisaretului [Γεννησαρέτ] [Mt. 14, 34], acolo unde oamenii se atingeau de marginea veșmântului Lui și se vindecau [Mt. 14, 36].

Pentru că slava Lui *se revarsă* din dumnezeirea Lui în umanitatea Sa și, din aceasta, în întreaga creație. Și toți *ne împărtășim* de slava Lui, câți venim la El cu toată inima, cerând vindecarea noastră. Pentru că El e pacea și vindecarea fiecăruia dintre noi.

Ultima dată am predicat despre ploaie, ne-am rugat cu toții pentru ploaie și ploaia a căzut. Când, cum și unde a vrut Dumnezeu. Însă, în unele părți, ploaia a fost *o binecuvântare*, pe când, în altele, a fost *o pedeapsă*.

La Roznov, în județul Neamț, a plouat cu grindină de Sfântul Ilie, pe 20 iulie 2015[295], iar pe 24 iulie 2015, la Petru Vodă, a plouat de asemenea cu grindină[296]. La București, pe 30 iulie 2015, spre ora 23, a plouat ca o binecuvântare, însă pământul însetat de apă a înghițit apa imediat.

Și asta nu înseamnă că moldovenii sunt „mai păcătoși" decât bucureștenii, ci că Dumnezeu *dă ploaie* cum dorește și cât dorește, binecuvântarea și pedeapsa Lui fiind ambele *pedagogice*.

Într-un sfert de oră, o grindina mai mare ca oul de porumbel a distrus toate culturile celor din Putna Vrancei[297]. Iar în sudul României, pe 30 iulie 2015, zi de joi, s-a înregistrat cea mai mare temperatură din ultimii 7 ani de zile: 40 de grade la umbră[298].

---

[295] A se vedea:
https://www.youtube.com/watch?v=FkBMBn211ws.

[296] Idem:
https://www.youtube.com/watch?v=7lTOU5a4bZI.

[297] Idem:
http://videonews.antena3.ro/video/sanatate/zeci-de-hectare-de-culturi-distruse-de-grindina-8Z1KYyotr9B.html.

[298] Idem:

Între caniculă și grindină, între secetă și distrugere a culturilor noastre trebuie însă să ne întrebăm *unde greșim*. Pentru că manifestările climatice stau *în relație* cu viața noastră interioară și, prin ele, Dumnezeu *ne educă* spre lucruri bune.

Dacă însă vrem să credem că tot ceea ce se petrece cu noi „se petrece de la sine" sau „pur și simplu întâmplător", înseamnă că *nu cunoaștem* voia lui Dumnezeu. Căci, dacă am cunoaște-o, am vedea că Dumnezeu *a educat* umanitatea, încă de la început, prin tot felul de *pedepse catastrofice* și că ele sunt *în folosul* nostru, cu toată *greutatea* noastră de a le înțelege.

Și de ce ne e *greu* să înțelegem *pedeapsa* Lui, dacă, atunci când mâncăm din binecuvântările Lui, nu Îi mulțumim pentru ele? Ce am făcut noi pentru a trăi, pentru a veni la existență? Ce plătim noi pentru aer, pentru soare, pentru sănătate, pentru oamenii pe care îi întâlnim și pentru lucrurile pe care le vedem?

Pentru că toate sunt *darurile* Lui...pe când *nemulțumirea noastră* este imensă. Și pe cât *ne înstrăinăm* de Dumnezeu și ne considerăm „autonomi", pe atât *fobia* noastră față de voia Lui crește.

Însă voia Lui este atotputernică și suverană. *Certurile* noastre cu El nu Îl fac să Se schimbe. Numai pocăința noastră și durerea noastră pentru păcatele noastre Îl fac să Se schimbe în relația Sa față de noi, pe El, Cel neschimbat în bine. Pentru că El dorește rămânerea noastră în bine, în relația cu El.

---

http://stirileprotv.ro/stiri/actualitate/canicula-si-stres-termic-extrem-in-mai-multe-regiuni-joi-prognoza-meteo-pentru-urmatoarele-zile.html.

De aceea, iubiții mei, dacă *valurile* ni se par prea mari și *marea* vieții mult prea vastă, noi nu suntem singuri! Cine se simte *singur* nu crede în *Cel care ține toată făptura*. Cine se simte *singur* s-a însingurat de El și de oameni prin păcatele lui.

Singurătatea e *interioară*, pentru că înseamnă *lipsa relației* cu El.

Singurătatea ne-o creăm singuri.

Ea nu este „un handicap congenital" ci alegerea noastră.

Dacă *Îl alegem* pe Dumnezeu, atunci nu mai suntem *singuri*, chiar dacă trăim de unii singuri. Pentru că Îl avem pe El în noi, pe Domnul și Stăpânul întregii creații. Și Cel care S-a rugat de unul singur pentru mântuirea noastră, ne întărește pe fiecare dintre noi și în singurătatea noastră, dar și în comuniunea noastră cu ceilalți.

Pentru că noi avem nevoie de *întărirea* Lui și când suntem singuri și ne rugăm și lucrăm și ne curățim de patimi, dar și când suntem împreună cu alții, în Biserică și în comunitate. Mereu avem nevoie de întărirea Lui în viața noastră, pentru că fără El nu putem să facem nimic bun.

De aceea, iubiții mei, acum, în postul Maicii Domnului, să ne întărim și mai mult în rugăciune și în curăție și în milostenie, pentru că tot binele ne zidește duhovnicește. Pentru ca bucurându-ne împreună cu Maica lui Dumnezeu și cu toți Sfinții și Îngerii Lui, să lăudăm pe Treimea cea deoființă și nedespărțită, pe Tatăl și pe Fiul și pe Sfântul Duh Dumnezeu, acum și în vecii vecilor. Amin!

Predică la Schimbarea la față a Domnului [6 august 2015]

Iubiții mei[299],

omul care n-a cunoscut schimbări duhovnicești în viața sa e un om gol pe dinăuntru. Pentru

[299] Scrisă în dimineața zilei de 4 august 2015, zi de marți, cu soare și răcoare.

că cel care e *schimbat* de Dumnezeu continuu e împodobit cu slava Lui cea veșnică, pe când cel care n-a trăit convertiri, vederi, luminări și minuni dumnezeiești în viața lui și nu se bucură continuu cu Dumnezeu și în slava Lui e un om lipsit de împlinire duhovnicească.

Căci *a fi static* și nu *dinamic duhovnicește* înseamnă a nu avea nicio bucurie dumnezeiască, nicio bucurie care *să depășească* această lume. Și de aici *marea plictiseală* a multora...

Pentru că, de la un moment dat, ne plictisim de tot ceea ce trăim pentru că ni se pare că *le-am cunoscut* deja. Lipsa noutății continue naște plictiseala asta lungă și grețoasă, de care oamenii caută să scape prin curiozități care mai de care mai perverse și prin excese de tot felul.

Dorința continuă de adrenalină, de risc, de depășire a propriilor limite se naște din nevoia de a scăpa de plictiseală, de urât, de singurătate. Căutăm experiențe noi, care să ne satisfacă plăcerile și emoțiile, însă bucuriile sunt scurte, și, pe cât ne-am dorit satisfacții enorme, pe atât ne bulversează o silă enormă.

Ne plictisim de mâncare, de băutură, de sex, de uitatul la computer, de distracție, de tot felul de jocuri...atunci când le trăim până la refuz. După *prea mult*...urmează o *insatisfacție maximă*. Dar și după *prea puțin*...suntem *tot la fel de nefericiți*.

Căci lumea aceasta, experiată doar la nivelul materialității ei, nu ne satisface. Oricât am avea, oricât am primi, oricât am face, nu ne simțim *împliniți total* cu lucruri, cu bunuri, cu averi.

Dar nu ne satisface nici dacă o experiem doar la nivel sufletesc, fără să vedem o transcendență a materiei și fără să experiem lumea duhovnicească.

Pentru că arta, știința, cultura ne umplu de date, de emoții, de cunoștințe, de experiențe diverse, dar care rămân încadrate acestei lumi și nu ne fac să experiem viața duhovnicească.

Pentru că viața duhovnicească începe atunci când L-ai cunoscut pe Dumnezeu și El începe să te umple cu slava Lui și să îți dea o perspectivă existențială în care să experiezi, deopotrivă, istoria și veșnicia în viața ta.

Și când acest lucru se petrece, când începi *să trăiești duhovnicește* și nu doar *trupește* sau *sufletește*, atunci trăiești continuu *noutatea împlinitoare*, pentru că trăiești împreună cu Dumnezeul slavei, Care inundă cu slava Sa veșnicia și istoria, întreaga existență. Iar slava Lui în noi e noutatea de care *nu ne putem sătura* și *nici plictisi*.

Pentru că orice am face de aici încolo, fiind plini de slava lui Dumnezeu, le vedem pe toate curate, sfinte, binecuvântate, transparente, pline de cunoaștere și de iubire dumnezeiască. Iar mâncarea, băutura, somnul, cititul, slujirea, munca, viața noastră nu mai se limitează *la istorie*, pentru că au din plin în ele *slava cea veșnică a Treimii*.

Mai pe scurt, *plictiseala* și *urâtul existențial* au un singur remediu: *înduhovnicirea* noastră. Pe măsură ce ne curățim de patimi și ne umplem de slava lui Dumnezeu, pe atât ne umplem de bucurie și de pace dumnezeiască, de înțelegere și de frumusețe sfântă, de delicatețe și de gingășie. Pentru că împlinirea în slava lui Dumnezeu înseamnă a ne umple de modul în care Dumnezeu *dorește să trăim* și *să simțim* lumea Lui. Și adevărata experiere a lumii Lui e prin slava Lui, prin care înțelegem continuu profunzimile creației Sale, dar și ale legăturii Sale cu noi, cei credincioși.

Așa stând lucrurile, putem înțelege, într-o-câtva, *marea descoperire* a praznicului de astăzi și anume că *scopul* vieții noastre e acela de *a ne transfigura* întreaga noastră ființă.

Căci Domnul i-a luat pe cei trei Apostoli ai Lui și i-a dus într[-un] munte înalt [εἰς ὄρος ὑψηλὸν] [Mt. 17, 1, BYZ]. Iar acolo „*S-a transfigurat* înaintea lor [*μετεμορφώθη* ἔμπροσθεν αὐτῶν], și a strălucit fața Lui ca soarele [καὶ ἔλαμψεν τὸ πρόσωπον Αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος], iar veșmintele Lui s-au făcut albe ca lumina [τὰ δὲ ἱμάτια Αὐτοῦ ἐγένοντο λευκὰ ὡς τὸ φῶς]" [Mt. 17, 2, BYZ].

Verbul principal, μετεμορφοώ [metemorfoo], care înseamnă *a-și schimba forma*, *a se transfigura* este explicat în versetul din care face parte, prin *strălucirea* feței Lui ca soarele și prin *albirea* veșmintelor Lui ca lumina. Pentru că vrea să ne spună că *transfigurarea trupului* înseamnă *revărsarea voită* a luminii dumnezeiești din înăuntrul Domnului în afara Lui, revărsare prin care trupul Lui se umple și e copleșit de slava dumnezeirii Lui și izvorăște lumină dumnezeiască.

Și prin transfigurarea trupului Său, Domnul ne-a arătat că întruparea Sa a fost reală și că unirea personală a celor două firi, dumnezeiască și omenească, asigură transfigurarea umanității Sale. Transfigurare a umanității Lui care nu înseamnă *desființarea* umanității, ci *îndumnezeirea* ei.

Pentru că ceea ce s-a petrecut acum, pe muntele Tabor, a fost *o anticipare* a învierii Lui. Pentru că Hristos Cel înviat din morți înviază cu umanitatea Sa transfigurată, îndumnezeită în mod deplin și pentru totdeauna.

Iar fiecare dintre noi trebuie să urmăm *calea Lui*: adică aceea de *a ne umple* de slava Lui, care ne transfigurează și pe noi.

De aceea, așa cum afirmam și altădată, îndumnezeirea personală este *scopul* vieții noastre și ea *certifică* teologia Bisericii. Pentru că teologia adevărată e cea care *te îndumnezeiește* și nu cea care *te ideologizează*. Iar teologia, cât și viața noastră, sunt divino-umane. Pentru că teologia a fost revelată de Dumnezeu Sfinților Lui, de-a lungul veacurilor, și ea este avuția nejefuită a Bisericii Sale, iar viața creștină e viața plină de slava Treimii.

...Și Apostolii Lui, alături de Domnul și de Sfinții Moisis și Ilias, s-au simțit *bine*, s-au simțit *dumnezeiește*. Pentru că Apostolii au văzut, în mod anticipativ, Împărăția Lui. Pentru că văzând pe doi dintre Sfinții Lui, cu El, în slavă, au înțeles cum vor fi împreună cu toți Sfinții și Îngerii Lui.

Dar, mai mult decât atât, Sfinților Apostoli, celor trei, lui Petros, Iacovos și Ioannis, li s-a revelat acum *Preasfânta Treime, Dumnezeul nostru*. Căci *Fiul* Tatălui s-a schimbat la înfățișarea trupului înaintea lor, S-a transfigurat, *norul luminos* [νεφέλη φωτεινὴ] [Mt. 17, 5, BYZ] era *Duhul Sfânt*, iar Tatăl a vorbit din nor, din Duhul Sfânt – cu Care e deoființă și cu Care trăiește perihoretic, dimpreună cu Fiul – mărturisind despre Fiul că El este Fiul Lui Cel iubit, în Care El a binevoit și binevoiește veșnic și pe Care noi trebuie să Îl ascultăm [Mt. 17, 5].

Iar Biserica Lui mărturisește continuu că Dumnezeul nostru, Cel unul în ființa Sa, e întreit în persoane: Tatăl, Fiul și Sfântul Duh, și că persoanele dumnezeiești sunt veșnice și egale între

ele, fără de început și fără de sfârșit – deși Tatăl L-a născut pe Fiul și L-a purces pe Duhul Sfânt – și Ele *conlocuiesc* la nivelul singurei ființe dumnezeiești. Și slava Treimii e slava Ei cea veșnică și îndumnezeitoare, prin care se sfințește tot omul în Biserică și care va fi lumina și hrana veșnică a Împărăției Sale.

Tocmai de aceea am început predica de azi cu *nevoia* de *a avea viață duhovnicească*. Pentru că viața duhovnicească e viața plină de slava Treimii. E *reala viață* a omului, care îl împlinește și acum și veșnic.

Însă, pentru a trăi în slava lui Dumnezeu, trebuie să trăim în Biserica Lui și după toate poruncile Lui. Pentru că simțirea harului dumnezeiesc nu este *separată* de împlinirea poruncilor Lui. Ci, dimpotrivă, acolo unde este împlinirea adevărată a poruncilor Lui și credință adevărată este și experiență duhovnicească.

Acesta e motivul pentru care noi nu putem cinsti drept „sfânt" pe cineva care nu are *credință adevărată* și *viață duhovnicească*. Nu putem cinsti drept „sfânt" pe cineva care nu este membru al Bisericii Ortodoxe și care nu și-a sfințit viața în Biserica Lui.

Căci Sfinții, pentru noi, sunt *expresia vie* a vieții și a teologiei Bisericii. Ei întrupează teologia și viața Bisericii într-un mod personal și au experiența reală a slavei lui Dumnezeu în persoana lor.

De aceea, Sfinții lui Dumnezeu, canonizați sau nu, sunt în Împărăția lui Dumnezeu și se roagă continuu pentru noi. Cinstirea lor în Biserică nu le sporește „slava" lor cerească, ci ea are menirea de *a ne înmulți nouă evlavia* și *cunoașterea teologică*.

Tocmai de aceea, a-i cunoaște pe Sfinții lui Dumnezeu, din toate secolele și din toate locurile, înseamnă *a învăța* de la ei cum să ne sfințim și noi viața. *A-i cunoaște* și *a ne ruga lor* înseamnă *a ne împrieteni* cu ei. Iar cine *se împrietenește* cu Sfinții Lui e prieten și cu Dumnezeu, pentru că Sfinții Lui ne învață tot mai mult *cine e Dumnezeu* în viața lor.

Iar de 25 de ani de zile, de când m-am întors conștient la Domnul, am învățat în fiecare zi despre *prietenia* lui Dumnezeu cu Sfinții Lui și cu noi.

Pentru că pe 6 august 1990 mergeam pentru prima oară la Biserică, ca un om *convertit* la Ortodoxie, deși fusesem botezat ortodox de prunc.

Și pentru că am cunoscut *minunea convertirii* pot vorbi, în cunoștință de cauză, și despre ce înseamnă *minunea continuă a înduhovnicirii*. Căci schimbările interioare, multe și minunate, le-am trăit la tot pasul în cunoașterea mea teologică și în viața mea liturgică. De aceea sunt *un om nou*, născut la viața duhovnicească, deși văd în mine, încă vii, patimile omului vechi.

Mă schimb continuu duhovnicește, prin slava Lui, dar văd în mine moartea păcatului, pentru că păcatul îl permanentizez prin căderile mele din bine.

De aceea, nu putem fi *ortodocși reali* dacă nu arătăm experiență duhovnicească, dacă nu dovedim curățire continuă de patimi, dacă nu trăim în slava lui Dumnezeu.

Pentru că Împărăția lui Dumnezeu este tocmai pentru cei care *se sfințesc continuu* pe ei înșiși, împreună cu Dumnezeu, și *vor să trăiască*

veșnic alături de Maica lui Dumnezeu și de toți Sfinții și Îngerii Lui.

Suntem în Postul Maicii Domnului, astăzi e *dezlegare la pește*, și, potrivit *Liturghierului*, astăzi se face, pentru prima oară, „rugăciune la gustarea strugurilor”[300]. Adică *a noilor struguri*. A strugurilor din acest an. Iar rugăciunea *de binecuvântare* a noilor struguri e aceasta:

„Binecuvintează, Doamne, această roadă nouă a viței, pe care, prin buna întocmire a văzduhului, prin picăturile de ploaie și prin liniștea vremii, ai binevoit a o aduce la acest ceas al coacerii, pentru ca, celor ce vom gusta din ea, să ne fie spre veselie, iar celor ce au adus-o Ție ca dar, spre curățirea păcatelor, prin Dumnezeiescul și Sfântul Trup și Sânge al Hristosului Tău, cu Care ești binecuvântat, împreună cu Preasfântul și bunul și de viață făcătorul Tău Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin”[301].

Și vedem că strugurii au nevoie de vreme bună, de ploaie și de liniște, de nevătămarea culturii, pentru ca *să se coacă*. Trebuie să muncești via, să stai de ea, să o îngrijești, să o culegi și să știi ce să faci cu strugurii.

Și pentru ca să știi ce să faci cu roadele pământului, pe care le lucrezi împreună cu Dumnezeu, trebuie să fii *recunoscător* pentru fiecare ploaie, pentru fiecare vară bună, fără piatră și secetă, pe care El ni le dă.

Recunoștința ne mântuie de răutate și de indiferență. Bunătatea ne mântuie de invidie și de intoleranță. Smerenia ne mântuie de părerea de sine și de egoism.

---

[300] *Liturghier*, ed. BOR 2012, p. 419.

[301] Idem, p. 419-420.

Pentru că răul patimilor din noi e scos de virtuțile divino-umane pe care le lucrăm. Căci împreună cu Dumnezeu facem tot binele pe care îl facem.

De aceea, iubiții mei, în acest praznic împărătesc al Bisericii am trăit din nou împlinirea pe care au avut-o Apostolii Domnului, care au văzut slava Lui „pe cât li se putea”[302] dărui. Am retrăit împlinirea și bucuria lor, care este împlinirea și bucuria noastră. Căci aceia dintre noi care au trăit *schimbările dumnezeiești* ale Lui în ființa lor se bucură în acest praznic ca unii care s-au împărtășit, pe măsura lor, de vederile și simțirile lui Dumnezeu.

Și prea minunat și mare și binefăcător este Dumnezeul nostru treimic, Care ne dăruie nouă, nevrednicilor robilor Săi, atâta bogăție de har și de înțelegere dumnezeiască!

Căci El, atunci când știe că avem *nevoie* de confirmarea Lui, de bucuria Lui, de sfatul Lui, ne umple de har, de înțelegere, de voia Lui cea prea-sfântă. Nici mai târziu și nici mai devreme, El Își face simțită prezența în viața noastră.

De aceea nu trebuie să ne grăbim niciodată, ci să așteptăm voia Lui cu noi. Trebuie să așteptăm luminarea Lui, povățuirea Lui, frumusețea Lui, căci El ne duce la cele bune întotdeauna.

Căci a Lui e slava, cinstea și închinăciunea, a Tatălui și a Fiului și a Sfântului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

---

[302] *Mineiul pe luna august*, ed. BOR 1894, p. 70.

Predică la Duminica a 10-a după Rusalii [2015]

Iubiții mei[303],

în postul Maicii Domnului noi vorbim despre moartea ca *adormire* și nu despre orice fel de moarte. Despre moartea celor Sfinți, care e *adormire* a trupului și trecere a sufletului la viața veșnică a Împărăției lui Dumnezeu. Pentru că moartea lor, a celor Sfinți, e *o moarte spre viață*, e *o intrare* în viață și în bucuria cea veșnică, netrecătoare, pentru că ei s-au unit încă de aici cu Dumnezeu și s-au umplut de slava Lui.

Aceasta e *moartea bună*, pe care ne-o dorim cu toții. Pe aceasta o cerem atunci când ne rugăm ca Domnul să ne dea „sfârșit creștinesc vieții

[303] Scrisă în dimineața zilei de 7 august 2015, zi de vineri, cu vânt răcoros și cu soare.

noastre, fără durere, nerușinat, în pace [χριστιανὰ τὰ τέλη τῆς ζωῆς ἡμῶν, ἀνώδυνα, ἀνεπαίσχυντα, εἰρηνικά] și apărare bună la înfricoșătorul scaun [de judecată] al lui Hristos [καὶ καλὴν ἀπολογίαν τὴς ἐπί τοῦ φοβεροῦ βήματος τοῦ Χριστοῦ]"[304].

Și când cerem ca sfârșitul vieții noastre să fie *creștinesc* [χριστιανὰ], noi cerem ca să murim spovediți și împărtășiți, împăcați cu toți și cu toate lucrurile noastre lăsate în ordine. Cerem să murim ca oameni ai Bisericii și cu toate ale noastre rânduite. Pentru ca cei ai noștri să știe *ce să facă pentru noi* și ce să facă *cu lucrurile rămase de la noi*.

Și când cerem ca sfârșitul nostru să fie *nedureros*, ne rugăm, deopotrivă, ca să nu murim în dureri fizice dar, mai ales, în dureri sufletești. Pentru că despărțirea sufletului de trup poate fi *lină* sau *dureroasă*, după starea vieții noastre.

Căci adormirea Sfinților e *lină*, se face cu multă bucurie și cu multe minuni, pentru că ei văd cum vin la ei Sfinții și Îngerii, Maica Domnului și Însuși Domnul și îl primesc pe cel sfânt în Împărăție ca pe unul *de-al lor*. Dar moartea celor păcătoși e foarte dureroasă, e plină de chinuri. Pentru că demonii vin și vor *să smulgă* sufletul din trup și să-l ducă în Iad. De aceea, cel muribund se înfricoșează, se zbate, pare că vorbește *aiurea*...dar el *vede* cu sufletul său ființe spirituale rele, îi vede pe demoni, și agonia lui, lupta lui e grea, pentru că nu are sprijin duhovnicesc.

Iar când cerem să avem *un sfârșit al vieții noastre nerușinat de demoni*, cerem un sfârșit al vieții prin care să intrăm *în compania* Sfinților și a Îngerilor lui Dumnezeu. Vrem ca să ne ia Sfinții și

---

[304] *Cf.* http://glt.xyz/texts/Oro/Daily_Liturgy.uni.htm.

Îngerii din trup și ei să ne însoțească la judecata lui Dumnezeu și nu demonii.

Iar *a adormi în pace* înseamnă *a adormi în slava lui Dumnezeu*. A fi plini de har, de bucurie, de încredere în mila lui Dumnezeu, pentru că avem sufletul curat și împăcat.

În română, la această cerere a ecteniei, s-a tradus καλὴν ἀπολογίαν prin *răspuns bun*. Însă în neogreacă – în care este Liturghia grecească pe care am citat-o – ἀπολογία înseamnă *apărare*, *justificare*, *apologie*, de unde avem și noi cuvântul *apologie* din română.

Traducerea românească vede *a doua parte* a cererii ca fiind în relație *cu Hristos* și nu *cu cel adormit*. Adică înțelege *răspunsul bun* drept răspunsul pe care Hristos *i-l dă* celui adormit. Însă în neogreacă lucrurile stau tocmai invers: noi înșine trebuie să avem *o apărare bună* la înfricoșătorul scaun [de judecată] al lui Hristos. Noi trebuie să avem credință și fapte și cuvinte prin care să răspundem *cu iubire* iubirii lui Hristos Dumnezeu pentru noi. Căci toate elementele cererii sunt despre ce trebuie să facem noi când murim și mergem la Domnul.

Dacă ar fi fost „răspuns bun" trebuia să fie καλὴν ἀπόκρισην. Însă καλὴν ἀπολογίαν ne spune că trebuie să avem *o apărare*/*o apologie bună* în fața lui Dumnezeu, a Celui care ne judecă. Pentru că trebuie să răspundem în fața lui Dumnezeu, să dăm seama pentru ceea ce am făcut. Și pentru ca apologia noastră să fie *bună* trebuie să fie *plină de sfințenie*, plină de asemănarea cu Dumnezeu. Căci pentru a-I răspunde lui Dumnezeu trebuie să fim ca El: plini de sfințenia Lui.

Iar scaunul Său de judecată este *înfricoșător* pentru noi și pentru întreaga creație nu prin aceea că ar fi *urât/ respingător la modul copleșitor*, ci prin aceea că slava lui Dumnezeu *copleșește* cu totul întreaga creație și *ne cutremură dumnezeiește* prin sfințenia și abisalitatea frumuseții ei celei de necuprins.

Dumnezeu, Cel care ne judecă, e *înfricoșător* prin frumusețea și sfințenia Lui. Iar când ne împărtășim cu „înfricoșătoarele lui Hristos Taine [φρικτῶν τοῦ Χριστοῦ Μυστηρίων]”[305], adică cu Sfânta Euharistie, ea nu este *înfricoșătoare* în sens absolut negativ, ci în sens absolut pozitiv. Pentru că e *înfricoșătoare* prin sfințenia și frumusețea dumnezeiască pe care le aduce în noi împărtășirea euharistică.

Așa stând lucrurile, *o moarte bună* înseamnă o moarte în care plecăm de aici împăcați și împliniți și care ne duce în fața scaunului de judecată al lui Dumnezeu ca pe niște oameni cu apologie bună. Ca pe niște oameni în care Dumnezeu vede asemănarea Lui cu noi. În care Dumnezeu Își contemplă frumusețea, pentru că suntem plini de frumusețea slavei Lui.

Și fiecare trebuie să ne pregătim și să ne dorim o asemenea moarte binecuvântată, sfântă: *moartea ca adormire* și nu *moartea ca chinuire*. Fiecare trebuie să ne dorim moartea care ne împacă și ne împlinește: moartea cu Dumnezeu.

Pentru că mulți, pe patul de suferință sau când sunt la mare ananghie, își doresc moartea pentru ca *să scape* de toate relele. Ei cred că moartea e *o rezolvare* pentru problemele vieții. Însă moartea nu e *o rezolvare a suferinței*, ci ea este

---

[305] Ibidem.

un început al suferinței veșnice, dacă suntem oameni păcătoși și răi.

Sinuciderea nu e *o rezolvare* a suferinței, ci *o atrocizare* a ei. E transformarea suferinței la cote înfiorătoare, cumplite.

De aceea, singura cale *de eradicare* a suferinței din noi înșine este *suportarea ei în credință*. E *trăirea* ei și *depășirea* ei în noi înșine, pentru că această *purtare* a suferinței *ne transfigurează* pe noi înșine.

Și trebuie să fi văzut în viața dumneavoastră oameni sănătoși, bine făcuți, corpolenți, care la un moment dat au căzut în vreo boală, și boala, suferința, durerile au făcut din ei niște ființe ascetice, luminoase, pentru că au suportat durerea în credința în Dumnezeu.

Boala sculptează în noi, în trupul nostru, și ne dă posibilitatea de *a ne arăta* credința și demnitatea. Pentru că boala *nu ne lipsește* de demnitate, ci *ne-o subliniază* și mai mult pe chip, atunci când boala e primită ca *o curățire* a noastră de păcate.

Și despre *boală* și despre *durere* s-a vorbit în Evanghelia de azi [Mt. 17, 14-23]. Despre cele care sunt *consecințe* ale păcatelor noastre.

Căci tatăl unui fiu bolnav a venit la Domnul, a căzut în genunchi în fața Lui [Mt. 17, 14] și I-a vorbit despre fiul lui *lunatic* [σεληνιάζεται] și care *pătimește rău* [κακῶς πάσχει][Mt. 17, 15, BYZ].

DEX 2009 consideră, în mod greșit, că *lunatic* e sinonim cu *somnambul*. Însă *lunaticus* ca și σεληνιάζομαι sunt sinonime cu *epileptic* și nu cu *somnambul*. Pentru că epilepticul e cel care cade, fără să fie conștient de ceea ce se petrece cu el, în foc sau în apă [Mt. 17, 15].

Numai că băiatul acestui tată îndurerat și care vine cu credință la Domnul, nu era *epileptic*, ci *posedat de demon*. De un demon care îl făcea să cadă în foc și în apă, pentru ca să-l omoare. De un demon care se manifesta în acest copil ca și când el ar fi fost *epileptic*.

Aflăm acest lucru din Mt. 17, 18, unde ni se spune: „și Iisus l-a certat pe el, și a ieșit din el demonul și copilul s-a vindecat din ceasul acela [καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐξῆλθεν ἀπ᾽ αὐτοῦ τὸ δαιμόνιον, καὶ ἐθεραπεύθη ὁ παῖς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης]” [Mt. 17, 18, BYZ]. Pentru că demonii n-au ce căuta în zidirile lui Dumnezeu, în oameni. Ei intră și ne locuiesc numai pentru că noi le dăm voie. Le dăm voie prin patimile și păcatele noastre de rușine. Prin fărădelegile pe care le facem.

De aceea, Domnul *îi ceartă* pe demoni, dar și pe noi, cei care *ne înfrățim* cu demonii în mod voit și conștient. Însă înfrățirea noastră cu demonii e pierzătoare, e cu totul împotriva noastră, pentru că ne duce în același chin veșnic ca și pe ei.

Iar teribiliștii zilei, cei care cred că Iadul „e preferabil” Raiului, nu știu ce spun. Pentru că nu au experimentat Iadul. Însă cei care au experimentat Iadul, cei care, din îngăduința lui Dumnezeu, au murit și au înviat sau au văzut Iadul în vedenie, au descris Iadul ca pe cea mai groaznică situație existențială, pe care nimeni, niciodată, nu și-ar dori-o.

Dar când nu știi despre ce vorbești poți să spui glume, să pari „interesant”, poți să negi și să caricaturizezi situația respectivă. Nu același lucru îl faci când tu însuți ai cunoscut durerea, chinul, moartea, Iadul, deznădejdea veșnică.

....Tatăl s-a bucurat de vindecarea fiului său, de vindecarea lui de demonizare. Pe când Sfinții Apostoli au venit la Domnul și L-au întrebat de ce ei n-au putut *să-l scoată* pe demon din copil [Mt. 17, 19], pe demonul care *locuia parazitar* în acesta. Și Domnul le vorbește despre trei lucruri: despre credință, rugăciune și post.

Căci atunci când Apostolii Îl întreabă motivul pentru care ei n-au putut *să îl scoată* pe demon, Domnul le-a spus: „Pentru necredința voastră [Διὰ τὴν ἀπιστίαν ὑμῶν]" [Mt. 17, 20, BYZ].

În ed. BOR 1988 se vorbește despre „puțina voastră credință", ca în GNT, BNT, BGT, *Codex Sinaiticus*: τὴς ὀλιγοπιστίαν. Însă BYZ îl folosește pe ἀπιστίαν, care înseamnă *necredință*. Tot ἀπιστίαν găsim și în MGK, BFT, *Biblia de la 1688*, VUL [incredulitatem]. Însă *necredința* de aici, despre care vorbește Domnul, nu însemna *lipsa credinței*, ci *lipsa de totală încredere* în Dumnezeu a Apostolilor de la acea dată. Iar credința, când se îndoiește, e necredință.

De aceea, Domnul le spune *ce înseamnă a avea credință*: „Căci amin zic vouă, dacă ați avea credință cât un grăunte de mușt ar [Ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε πίστιν ὡς κόκκον σινάπεως], veți zice muntelui acestuia: *Mută-te de aici acolo!* și se va muta; și nimic nu vă va fi vouă cu neputință [ἐρεῖτε τῷ ὄρει τούτῳ Μετάβηθι ἔντεῦθεν ἐκεῖ, καὶ μεταβήσεται· καὶ οὐδὲν ἀδυνατήσει ὑμῖν]" [Mt. 17, 20, BYZ].

Și prin grăuntele de mușt ar, cel atât de mic, Domnul ne-a spus de *cât de puțină credință* e nevoie pentru ca să facem lucruri minunate în numele Lui. Căci credința crește în noi pe măsura înduhovnicirii noastre. Dar credința care nu se

îndoiește deloc de Dumnezeu e credința care *mută munții patimilor* din noi înșine.

Și cu toții trebuie să dorim ca acești *munți*, munții patimilor, să îi mutăm din noi, și nu munții de piatră. Pentru că minunile făcute în creația lui Dumnezeu sunt pentru cei care *nu cred*. Pe când *realele minuni* ale credinței sunt cele care au loc în sufletul nostru și, prin care, noi, cei păcătoși, devenim curați și sfinți.

Și nu e *o minune imensă* cel care, până mai ieri, disprețuia credința, iar astăzi este un om evlavios al Bisericii? Nu e *o minune* cel care drăcuia și azi nu mai drăcuie, care ieri fura și azi nu mai fură, care ieri nu citea cărți sfinte, iar astăzi citește numai cărți sfinte?

Da, sunt *mari minuni* ale lui Dumnezeu oamenii care *se schimbă* pentru El!

Și schimbarea continuă a credinței se face, în primul rând, prin rugăciune și prin post. „Căci acest neam [de demoni] nu iese decât numai în rugăciune și [în] post [τοῦτο δὲ τὸ γένος οὐκ ἐκπορεύεται εἰ μὴ ἐν προσευχῇ καὶ νηστείᾳ]" [Mt. 17, 21, BYZ].

Demonii patimilor trebuie goniți din noi printr-o continuă curățire a noastră de patimi. De aceea avem nevoie continuă de rugăciune, de post, de slujire, de muncă, de citire, de contemplație, pentru ca să fim curați în lăuntrul nostru. Pentru că adevărata curăție e cea lăuntrică. Și ea este cea care *sfințește* și trupul nostru și îl face purtător de har.

Iar când mergem și sărutăm Sfintele Moaște ale Sfinților noștri, acest lucru trebuie să îl știm: că ele sunt *trupuri pline de har*, trupuri *transfigurate* și că această transfigurare nu e numai pentru ei, ci

pentru toți membrii Bisericii. Căci de aceea mergem și ne umplem de har alături de ei: pentru ca și noi să fim plini de har și frumoși ca ei.

Căci frumusețea duhovnicească este frumusețea pe care slava lui Dumnezeu o revarsă în noi, datorită ascezei noastre, a vieții noastre ortodoxe. Și ea, frumusețea lui Dumnezeu care coboară în noi și ne luminează, e plină de curăție și de teologie, pentru că e plină de sfințenie. Și cine e om sfânt e și frumos la suflet, și cine e frumos la suflet e și plin de curăție și de teologie, iar cine e plin de teologie și de curăție dumnezeiască este plin de prietenia cu Dumnezeu, cea care dă apărare bună la judecata Lui.

Pentru că *adevărata apărare* a noastră în fața lui Dumnezeu e *prietenia* cu El. Ce am făcut, ce am zis, ce am lăsat în urmă datorită iubirii noastre pentru Dumnezeu, toate acestea *vorbesc pentru noi*, pledează în favoarea noastră.

Căci judecata lui Dumnezeu e judecata omului în întregimea sa. Omul, în fața lui Dumnezeu, e judecat în profunzimea lui. Iar judecata Lui e judecată dumnezeiască, profundă și fără drept de apel, pentru că reprezintă *adevărul* omului. Nimeni nu se va simți *nedreptățit* în fața lui Dumnezeu pentru că El îi judecă cu adevărat pe oameni. Judecata Lui e dreaptă și cuvântul Lui e însuși adevărul, e adevărul veșnic și iubitor.

Pentru că El ne judecă *părintește*, ne judecă *cu iubire*, ne judecă *cu milă* și nu *inchizitorial*. El judecă pe om și vede *spre ce am tins* noi cu adevărat. Iar dacă am tins spre El cu adevărat, atunci primim *partea Lui*, a celor mântuiți. Pe când, dacă nu L-am dorit pe El nicidecum și am căutat continuu să fim împotrivă, să facem rele în

mod conștient și cu ură, Dumnezeu ne dă partea de a trăi cu demonii pentru veșnicie, pentru că spre ei am tins toată viața.

Și de aceea nimeni nu Îl va socoti pe Dumnezeu *nedrept*, pentru că fiecare va primi *după dorirea inimii lui*. După ce a dorit și a crezut și a sperat toată viața.

...Însă înainte să îl vindece de demonizare pe copil, înainte de a scoate demonul din el, Domnul a spus niște lucruri *dureroase* despre lume: „O neam necredincios și denaturat/ pervertit/ corupt, până când voi mai fi cu voi? Până când vă voi mai îndura pe voi [Ὦ γενεὰ ἄπιστος καὶ διεστραμμένη, ἕως πότε ἔσομαι μεθ' ὑμῶν; Ἕως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν;]?" [Mt. 17, 17, BYZ].

Corelativul participiului διεστραμμένη, în *Biblia de la 1688*, este *îndărătnic*. Care a trecut și în ed. BOR 1988 fără să fie actualizat. Iar în *DEX 2009*, *îndărătnic* are înțelesul de *încăpățânat*, *recalcitrant*, *nesupus*. Însă în greaca veche, διεστραμμένος înseamnă *pervertit*, *depravat*, *stricat*, *corupt interior*. Pentru că cei necredincioși nu pot fi decât *depravați*, decât căzuți în patimi multe.

Căci nimeni, cu adevărat, nu poate spune că omul se poate *sfinți* fără Dumnezeu și fără Biserica Lui. Numai prin harul Lui noi ne putem renaște interior și putem crește în sfințenie. De aceea nu putem fi *credincioși* și *sfinți* fără Biserică și fără teologia și curăția vieții ei.

Și când Domnul strigă, profetic, „până când voi mai fi cu voi? Până când vă voi mai îndura pe voi?", ne spune că El este *Cel care ne susține în existență* și *ne păsuiește*.

El *ne așteaptă*! El ne așteaptă pocăința și schimbarea vieții noastre. El ne așteaptă *cu multă*

încredere pentru că știe că *suntem capabili de schimbare*. Și suntem capabili de schimbare pentru că *putem alege*. Putem trăi *schimbarea în bine* pentru că putem alege să ne pocăim și să ne schimbăm în mod radical viața.

Cine invocă *vârsta* sau *păcatele* pentru a nu se pocăi, minte. Nu își dorește schimbarea reală. Pentru că nu există nicio vârstă și niciun păcat care *să ne oprească* de la pocăință. Ba, dimpotrivă, *îmbătrânirea în rele* e un motiv în plus de pocăință, pentru că am conștientizat mai mult decât suficient că viața în păcat nu ne-a adus *beneficii reale*, ci doar *aparente*.

Cine a intrat până în gât în mocirla păcatului dorește cu disperare mântuirea.

Cine e pățit dorește salvarea.

Nu mai amână nicio clipă atunci când înțelege că Dumnezeu *îl cheamă* la El. Le lasă pe toate cele vechi deoparte, pentru a fi *om nou*.

Și am văzut de-a lungul vieții câțiva oameni *întorși* la Dumnezeu, care au făcut din viața lor de după convertire *o minune*. O minune continuă. O frumusețe continuă.

Și de aceea *cred* și *propovăduiesc cu tărie* faptul că *fiecare om se poate schimba*, poate ieși din păcatele lui, dacă dorește cu adevărat.

Pocăința e pentru toți, ca și sfințenia. Nu există om care nu se poate sfinți în viața aceasta, dacă dorește cu adevărat.

De aceea, toți câți dorim mântuirea, să purtăm jugul cel bun și transfigurator al împlinirii poruncilor lui Dumnezeu, pentru ca să avem viața Lui în noi. Să trăim pentru Dumnezeu, în fața lui Dumnezeu și cu conștiința responsabilității noastre veșnice. Pentru că numai astfel viețuim cu

Dumnezeul nostru treimic, cu Tatăl, cu Fiul și cu Sfântul Duh Dumnezeu, cu Cel care ne mântuiește și ne sfințește pe noi. Amin!

Predică la adormirea Maicii Domnului [2015]

Iubiții mei[306],

am predicat ultima oară despre *moartea ca adormire*, despre *adormirea* Sfinților lui Dumnezeu, pentru ca să pregătesc predica pentru acest praznic dumnezeiesc. Căci *sfârșitul* Maicii lui Dumnezeu, mai mult decât al tuturor Sfinților Lui, e cu adevărat *adormire* și nu *moarte*.

Pentru că a fost un somn lin și de scurtă durată, trupul ei fiind înviat și ridicat la cer de către Domnul, a 3-a zi după adormirea ei, acolo

[306] Începută în seara zilei de 12 august 2015, zi de miercuri, cu vânt răcoritor, și terminată în după-amiaza zilei de 13 august 2015, zi însorită și, de asemenea, cu vânt răcoritor.

unde era și sufletul ei și ea este *vie* și *pururea rugătoare* pentru noi în fața Preasfintei Treimi, a Dumnezeului nostru treimic.

De aceea noi, acum, ne raportăm la Maica lui Dumnezeu ca la *o persoană vie* și *ajutătoare* nouă, nevrednicilor, și nu ca la una moartă. Pentru că ea, dimpreună cu toți Sfinții și Îngerii Lui sunt *vii* la Dumnezeu și se roagă pentru mântuirea noastră.

După cum vedem din fresca de deasupra, sufletul Maicii Domnului a fost luat în brațe de Însuși Domnul și dus în Împărăția Sa. Iar Apostolii și Ierarhii Bisericii, alături de Puterile cerești, au fost de față. Apostolii și Ierarhii Bisericii au dus trupul ei până la mormânt, iar Îngerii și Sfinții lui Dumnezeu au primit-o între ei ca pe *Împărăteasa* și *Doamna* întregii creații.

Și îmi place mult această *deschidere* iconografică a cerului spre pământ pentru ca sufletul Maicii Domnului să fie dus la cer. Dar nu îmi plac Icoanele Adormirii Maicii Domnului în care Îngerii

sunt *aureolați*, dar nu și Apostolii și Ierarhii Bisericii. Pentru că sunt Icoane *incomplete*.

Și vedem acest lucru în fresca de deasupra: toți Îngerii au aureole, *șuvoiul* Îngeresc e impresionant, dar Ierarhii Bisericii și Apostolii Domnului nu au, singura excepție din partea de jos fiind Maica Domnului. Și aceasta e *o mare eroare* la nivel iconografic.

Pentru că cei trei Sfinți Ierarhi ai Bisericii, prezenți la adormirea și îngroparea Maicii Domnului, alături de Sfinții Apostoli – în afară de Sfântul Toma, care nu a fost prezent la adormirea și îngroparea Maicii Domnului, ci a venit a treia zi și a confirmat lipsa în mormânt a trupului Maicii Domnului – trebuie aureolați. Toți trebuie să aibă aureolă în jurul capului, care e *semnul sfințeniei* lor.

În ambele fresce prezentate aici apar trei Ierarhi ai Bisericii înveșmântați liturgic. În prima, doi sunt în dreapta și unul în stânga Domnului:

În a doua, unul e în dreapta și alți doi în stânga Domnului:

Și *Sfinții Ierarhi* prezenți la adormirea și înmormântarea Maicii Domnului au fost Sfinții Dionisie Areopagitul[307], Ierotei și Timotei[308].

Petrum Halloix, în *Vita S. Dionysii Areopagitae Athenarum Episcopi, Francorum Apostoli & Martyris*[309], ne spune că „Maica Domnului avea circa 72 de ani când a adormit și locuia cu Sfântul Apostol Ioan în Ierusalim, în Muntele Sion. Dar după trei zile de la adormirea sa, timp în care Îngerii au cântat în mormântul ei, Sfântul Apostol Toma nu a mai găsit trupul ei în mormânt, pentru că trupul său a fost ridicat la cer.

Despre prezența Sfântului Dionisie la înmormântarea Maicii Domnului vorbește prima oară Sfântul Iuvenalie, Patriarhul Ierusalimului. După care au vorbit Sfântul Andrei Criteanul, Sfântul Maxim Mărturisitorul, Sfântul Dionisie Scholiastul, Sfântul Ioan Damaschin, Mihail Singelus, Sfântul Simeon Metafrastul, Sfântul Nichifor Callist, Gheorghios Pahimeris, Sfântul Grigorie de Tours”[310]. Sfântul Sfințit Mucenic Dionisie Areopagitul e pomenit pe 3 octombrie[311], Sfântul Sfințit

---

[307] *Cf.*

http://www.teologiepentruazi.ro/2014/07/15/sfantul-sfintit-mucenic-dionisie-areopagitul-de-la-parinte-apostolic-la-pseudo-autor-1/.

[308] *Vieţile Sfinţilor pe luna august*, ed. BOR 1998, p. 202 și *Mineiul pe luna august*, ed. BOR 1894, p. 170.

[309] *Cf.*

http://www.teologiepentruazi.ro/2014/07/15/sfantul-sfintit-mucenic-dionisie-areopagitul-de-la-parinte-apostolic-la-pseudo-autor-1/.

[310] Ibidem.

[311] A se vedea:

http://www.vietile-sfintilor.ro/vieti/octombrie/10-03-sf_dionisie_areopagitul.html.

Mucenic Ierotei e pomenit pe 4 octombrie[312], iar Sfântul Sfințit Mucenic Timotei, Apostolul și Episcopul Efesului e pomenit pe 22 ianuarie[313].

Iar ei, dimpreună cu Sfinții Apostoli și cu cei 70 de Sfinți Apostoli, au fost aduși în mod minunat, pe norii slavei dumnezeiești, la Maica lui Dumnezeu[314]. Căci „s-a făcut deodată un zgomot foarte mare, ca de tunet, și mulțime de nori a înconjurat casa [unde locuia Maica Domnului, care era casa Sfântului Ioan Teologul]. [...] [Și] cu dumnezeiască poruncă, Sfinții Îngeri, luând pe Sfinții Apostoli de la marginile lumii, i-au adus pe nori în Ierusalim, și i-au pus ~~la~~ în Sion, înaintea ușilor casei Preasfintei Născătoare de Dumnezeu”[315].

O călătorie preaminunată și o strângere la un loc dumnezeiască! Căci Sfinții Apostoli și cei trei Sfinți Ierarhi, în afară de Sfântul Apostol Toma, au fost aduși pe norii slavei dumnezeiești, fără ca să știe unde sunt duși.

S-au bucurat să se vadă împreună, adunați în mod dumnezeiește de către Dumnezeu, dar Sfântul Ioan, Teologul, i-a anunțat că au fost aduși pentru *adormirea* Maicii Domnului[316]. Și toți cei aduși dumnezeiește „s-au umplut de multă jale”[317] la auzirea acestei vești triste, deși adormirea ei nu se petrecuse încă.

---

[312] Idem: http://www.vietile-sfintilor.ro/vieti/octombrie/10-04-sf_ierotei_ep_atenei.html.

[313] Idem: http://ro.orthodoxwiki.org/Apostolul_Timotei.

[314] *Viețile Sfinților pe luna august*, ed. BOR 1998, p. 202.

[315] Idem, p. 201.

[316] Ibidem.

[317] Ibidem.

Sfinții Apostoli sunt primiți de către Maica Domnului și află de la ea că au fost aduși în mod dumnezeiește din locurile unde propovăduiau pentru că aceasta a fost *rugăciunea* ei înainte de adormire: ca *să îi vadă* pe Sfinții Apostoli ai Domnului[318].

Toți aceștia aud ultimele sale cuvinte și sunt martorii adormirii ei[319]. Și când ea a adormit...„a strălucit deodată, în casă, o lumină a dumnezeiștii slave. [Și] de acea strălucire lumânările s-au întunecat, și, la câți s-a descoperit vedenia aceea, s-au [în]spăimântat [cu] toți[i]. Iar acoperământul casei se vedea deschis, și slava Domnului venea din cer. Atunci, iată, Hristos, Împăratul slavei, cu Arhanghelii și cu Îngerii, cu toate Puterile cerești, și cu sufletele Drepților și [ale] Sfinților strămoși și Proroci"[320] au venit la ea.

Și Maica lui Dumnezeu s-a ridicat din pat și S-a închinat Fiului și Domnului ei. Iar Domnul a vorbit în mod extatic cu Mama Lui și a chemat-o în Împărăția Lui, pentru că El a călcat „puterile Satanei"[321]. Fapt pentru care, ea s-a așezat pe pat și și-a dat „preasfântul său suflet...în mâinile Fiului său"[322], adormirea ei fiind ca un „somn dulce"[323]. De ce a fost adormirea ei, a Maicii lui Dumnezeu, ca un „somn dulce"? Pentru că Domnul „a luat din trup, *fără durere*, preacinstitul ei suflet și trupului ei cel preacinstit *nu i-a dat să vadă stricăciunea*"[324].

---

[318] Ibidem.
[319] Idem, p. 201-202.
[320] Idem, p. 202.
[321] Idem, p. 203.
[322] Ibidem.
[323] Ibidem.
[324] Ibidem.

Însă vedenia pe care au văzut-o martorii adormirii ei nu s-a sfârșit aici! Pentru că ei îi auzeau pe Îngeri cântând: „Bucură-te, cea plină de har, Domnul este cu tine, binecuvântată ești tu între femei!”[325]. Și vedeau cum „a fost petrecut sfântul ei suflet, de mâinile Domnului, la toate Puterile cerești cu bucurie. Și o petreceau pe ea și ochii Apostolilor, care se învredniciseră a vedea... acea preaslăvită vedenie”[326].

Dar dacă sufletul ei era atât de plin de slava lui Dumnezeu, la fel era și trupul ei: „au văzut preasfânta față a Sfintei Maria strălucind ca soarele, și bunămirosire străină ieșea din curatul ei trup, care covârșea toate aromatele pământești”[327]. Pentru că trupul ei era plin de sfințenie și îndumnezeit. Și cei prezenți, care „au sărutat cu frică și cu cucernicie acel trup curat”[328] al ei, „s-au sfințit prin atingerea de el, simțind în inimile lor preamultă bucurie duhovnicească”[329].

Iar noi cinstim azi *adormirea* ei, adică luarea sufletului ei de către Domnul, deși cinstim și îngroparea ei cea plină de cuviință și înălțarea trupului ei, de către Domnul, la cer, după trei zile de la adormirea ei. Dar vorbim, cu precădere, despre *adormirea* Maicii Domnului, pentru ca să subliniem *sfârșitul preaminunat* și *cu totul dumnezeiesc* al vieții sale. Pentru că sfârșitul ei trebuie să fie un exemplu viu pentru noi. Căci noi, în fiecare clipă a vieții noastre, trebuie *să ne pregătim* pentru sfârșitul vieții noastre. Fiindcă de sfârșitul

---

[325] Ibidem.
[326] Ibidem.
[327] Idem, p. 204.
[328] Ibidem.
[329] Ibidem.

vieții noastre ține starea noastră în veșnicie. Cum plecăm de aici, în ce stare plecăm, în aceea vom fi și judecați de către Domnul, Cel care știe toate ale vieții noastre.

...Unde a fost *îngropată* Maica Domnului? „În satul Ghetsimani, de lângă Muntele Eleon...nu departe de cetatea Ierusalimului, pentru că acolo, în valea lui Iosafat, erau mormintele Sfinților și Drepților ei părinți, Ioachim și Ana, și [cel] al Sfântului și Dreptului Iosif, Logodnicul ei”[330]. Căci „între Ierusalim și Muntele Eleonului se aflau mormintele oamenilor săraci din toată cetatea”[331].

Și din acest ultim detaliu înțelegem că Maica lui Dumnezeu și familia ei erau socotiți între cei *săraci* ai lui Israil, dar prin bogăția sfințeniei lor erau *cei mai bogați* din Israil și din întreaga lume. Pentru că Maica lui Dumnezeu s-a născut din Sfinții ei Părinți Ioachim și Ana și doar ea L-a născut pe Domnul. Și aceasta e *cea mai mare avuție* a lumii: aceea de a fi *Născătoare de Dumnezeu*.

Căci cea care e *Născătoare de Dumnezeu* mărturisește faptul că Fiul lui Dumnezeu întrupat a fost Dumnezeu și om, și că umanitatea a primit-o din pântecele ei. Dar că umanitatea primită din trupul ei a fost asumată în persoana veșnică a Fiului lui Dumnezeu, și de aceea ea este *Născătoare de Dumnezeu* și nu de om.

Și pentru că El S-a întrupat din ea *fără ca să strice fecioria ei*, ea este *Pururea Fecioară* și, în același timp, *Maică a lui Dumnezeu*, împreunând astfel în persoana ei *fecioria* cu *nașterea*. De aceea, Maica lui Dumnezeu este *paradigma existențială* și a celor feciorelnici și a celor căsătoriți. Cei fecio-

---

[330] Idem, p. 201.

[331] Ibidem.

relnici văd în Maica lui Dumnezeu o continuă povățuire spre curăție și sfințenie, pe când cei căsătoriți sunt chemați continuu să își înduhovnicească relația lor. Pentru că toți suntem chemați la a fi *sfinți* și *curați* cu sufletul și cu trupul nostru, indiferent de vârsta noastră sau de faptul că suntem căsătoriți sau nu.

...Cum a fost *îngropată* Maica lui Dumnezeu? În mijlocul multor minuni. Căci cei bolnavi se vindecau atingându-se de patul ei, Sfinții Petru, Pavel, Iacov ruda Domnului și alți mari Apostoli au ridicat pe umeri patul pe care zăcea trupul Maicii Domnului și înaintea cortegiului funerar mergea Sfântul Ioan Teologul ducând stâlparea strălucitoare de lumină pe care Maica Domnului a primit-o de la Sfântul Arhanghel Gavriil atunci când i-a vestit adormirea ei[332].

O stâlpare din Rai, „o stâlpare dintr-un copac de finic, strălucind ca lumina harului ceresc”[333]. Și Arhanghelul i-a dăruit-o special pentru acest moment: al ducerii ei spre groapă[334].

Cortegiul funerar a pornit din Sion, prin Ierusalim, și până la satul Ghetsimani[335].

Dar el a fost din nou unul dumnezeiesc: căci „deasupra patului și deasupra celor ce-l petreceau, s-a făcut un cerc de nori mare și luminos în chip de cunună, care strălucea cu neobișnuită rază, iar prin nori se auzeau dulci cântări îngerești de uimire, care umpleau văzduhul, și totul se lucra pe pământ în auzul poporului”[336]. Ierusalimul a ieșit

---

[332] Idem, p. 204 și 199.
[333] Idem, p. 199.
[334] Ibidem.
[335] Idem, p. 204.
[336] Ibidem.

din case și privea această mare minune[337], pe când arhiereii și învățații lui Israil „s-au umplut de zavistie [invidie] și de mânie și au trimis slujitori și ostași și au îndemnat pe mulți din popor ca, alergând cu arme, să [îi] gonească pe cei ce petreceau trupul Sfintei Maria, și pe ucenicii lui Iisus să-i rănească, iar trupul [ei] să-l ardă cu foc”[338].

Însă când oameni netrebnici au îndrăznit să facă acest lucru în această zi preaminunată, norul slavei dumnezeiești, care era *deasupra* cortegiului, a înconjurat „ca un zid” pe cei prezenți la înmormântarea Maicii Domnului. Slava lui Dumnezeu s-a făcut astfel zid tare, puternic, de nebiruit împotriva celor necredincioși[339].

Și când slava lui Dumnezeu *a acoperit* cortegiul funerar, Sfinții Apostoli și patul Maicii Domnului *nu se mai vedeau*, dar *se auzeau cântările* îngropării[340].

Iar Sfinții Îngeri *i-au lovit cu orbire* pe cei îndrăzneți și *au sfărâmat multora capetele* de zidurile cetății. Iar alții, fiind orbi, nu știau unde se află[341].

Însă când norul slavei lui Dumnezeu, după pedepsirea hulitorilor, s-a ridicat și a lăsat să se vadă cortegiul, preotul evreu Atonie a vrut *să răstoarne* patul Maicii Domnului[342]. Dar „când mâinile lui cele îndrăznețe s-au atins de pat, îndată au fost *tăiate* de sabia cea nematerialnică a izbân-

---

[337] Ibidem.
[338] Idem, p. 204-205.
[339] Idem, p. 205.
[340] Ibidem.
[341] Ibidem.
[342] Ibidem.

dirii lui Dumnezeu, de Îngerul cel nevăzut, și au rămas lipite de pat”[343].

Dar când Atonie s-a pocăit și a mărturisit că Iisus este *Mașiah* [מָשִׁיחַ][344], că El este *Mesia* cel prevestit de Profeți și *Fiul lui Dumnezeu*, mâinile sale s-au lipit la loc în mod minunat[345]. Însă Atonie, evreul convertit la *dreapta credință*, a mai făcut câteva *mărturisiri* foarte importante înainte de vindecarea sa: „Noi și mai-nainte L-am știut că El este Fiul lui Dumnezeu, dar din zavistie [invidie], întunecându-ne cu răutate[a], n-am voit să mărturisim măririle lui Dumnezeu, și I-am rânduit, cu nedreptate, moarte[a]. Dar El, cu puterea dumnezeirii [Lui], înviind a treia zi, ne-a umplut de rușine pe noi, toți urâtorii Lui, pentru că ne sârguiam să ascundem învierea Lui, dând multă plată străjerilor. Dar n-am putut, fiindcă slava Lui a străbătut pretutindeni”[346].

Și din această mărturie aflăm că ierarhia evreiască era *conștientă* de ceea ce face atunci când L-a răstignit pe Domnul. Că au făcut-o dintr-o răutate și invidie cutremurătoare, cu toate că *știau* că Cel pe care Îl răstignesc este *Fiul lui Dumnezeu întrupat*.

Atonie și toți cei care s-au pocăit dintre cei orbiți de Sfinții Îngeri au devenit *părtași* convoiului mortuar[347]. Au ajuns cu toții în Ghetsimani și au îngropat trupul Maicii Domnului spre seară,

---

[343] Ibidem.

[344] A se vedea:
https://en.wikipedia.org/wiki/Messiah.

[345] *Viețile Sfinților pe luna august*, ed. BOR 1998, p. 205-206.

[346] Ibidem.

[347] Idem, p. 206.

„punând o piatră mare deasupra”[348]. Dar nu au mai plecat de la mormânt…ci au rămas acolo, lângă el, „ținuți de dragostea pentru Maica Domnului. [Iar] Sfinții Apostoli au zăbovit [rămas] în satul acela trei zile, petrecând lângă mormântul Preacuratei Fecioare, săvârșind ziua și noaptea cântări de psalmi”[349].

Însă nu numai Apostolii Domnului *cântau duhovnicește* la mormântul Maicii lui Dumnezeu, ci și Îngerii lui Dumnezeu. Pentru că timp de 3 zile s-au auzit „în văzduh preadulci glasuri de Oști cerești cântând și lăudând pe Dumnezeu și fericind pe Maica lui Dumnezeu”[350].

A treia zi de la îngroparea Maicii Domnului a fost adus în mod minunat și Sfântul Apostol Toma și s-a umplut de lacrimi pentru că n-a văzut-o și el pe Maica lui Dumnezeu în ultimele sale clipe pământești. Însă când au deschis mormântul pentru Toma, n-au mai găsit în el trupul ei[351].

Dar în timpul mesei, în acea zi, Maica lui Dumnezeu li s-a arătat în vedenie, „vie, în văzduh…stând cu mulțime de Îngeri și strălucind cu negrăită slavă, și a zis către ei: «Bucurați-vă, căci eu sunt cu voi în toate zilele!»”[352]. Aceasta fiind *prima confirmare* a prezenței ei în Împărăția lui Dumnezeu.

Dar de atunci și până azi Maica lui Dumnezeu *a confirmat la nesfârșit* harul și rugăciunile ei înaintea Preasfintei Treimi, existând pagini întregi cu descrieri ale minunilor sale. Însă minunile sale,

---

[348] Ibidem.

[349] Ibidem.

[350] Idem, p. 206-207.

[351] Idem, p. 207.

[352] Idem, p. 207-208.

cele mai multe dintre ele, n-au fost scrise deloc sau sunt tainice, dar ele *ne țin în viață*.

Căci *rugăciunile sale* pentru noi și *ajutorul* său în viața noastră sunt tot atâtea *minuni* ale Maicii lui Dumnezeu. Pentru care trebuie să fim *foarte mulțumitori*.

Și cultul Bisericii ne învață *cum să ne adresăm* Maicii lui Dumnezeu. Pentru că în slujba zilei de azi ea a fost numită *Născătoare de Dumnezeu*[353], *Maica Împăratului*[354], *Împărăteasa tuturor*[355], *Mireasă cu totul fără prihană*[356], *Maica lui Dumnezeu*[357], *Curată Fecioară*[358], *Preacurată*[359].

Cel mai adesea, în limbajul nostru ortodox, o numim pe Stăpâna noastră *Maica Domnului*. Și când spunem *Maică*, vorbim potrivit reverenței din vechime, când cei tineri se adresau femeilor în vârstă cu apelativul de *Maică*.

Dar când noi spunem *Maica Domnului*, atunci o mărturisim pe ea ca fiind *Mamă a Domnului*, dar *Mamă la modul desăvârșit*, fiind *Mama prin excelență a întregii lumi*.

De aceea, ei, în mod desăvârșit, i se cuvine apelativul de *Maică*, pentru că ea este cu adevărat *Maica lui Dumnezeu* și *a noastră*, a tuturor fiilor ei duhovnicești. Așadar, *Maică* este *un cuvânt mare* pentru noi...pentru că ne vedem cu toții *mici* pe lângă sfințenia și iubirea Maicii Domnului. Și prin el ne raportăm corect față de persoana ei.

---

[353] *Mineiul pe luna august*, ed. BOR 1894, p. 160.
[354] Ibidem.
[355] Ibidem.
[356] Idem, p. 162.
[357] Ibidem.
[358] Idem, p. 163.
[359] Idem, p. 166.

Însă, din cauza unei influențe *deloc evlavioase*, am auzit pe tot mai mulți adresându-se Maicii Domnului cu apelativul de *Măicuța Domnului*. *Măicuță*, care minimalizează persoana Maicii lui Dumnezeu, făcând-o din *mare...mică*.

Dar de ce trebuie *să o micșorăm* pe ea în loc *să ne micșorăm* noi orgoliul și buna părere despre noi înșine? Adevărata raportare la Maica lui Dumnezeu e ca noi să ne simțim *mici* în fața ei și *neputincioși* și nu *să o micșorăm* pe ea pentru ca să fie, în mod utopic, „asemenea" nouă. Fiindcă numai în rugăciunea smerită către Maica lui Dumnezeu noi simțim cu adevărat *cine suntem* și primim harul și ajutorul ei pe măsura *recunoașterii de sine*.

La 1 noiembrie 1950, Papa Pius al XII-lea „a dogmatizat" în mod fals „înălțarea" Maicii Domnului cu trupul la cer prin „constituția apostolică" *Munificentissimus Deus*[360]. Cu sensul că Maica lui Dumnezeu *s-a înălțat de la sine* și nu că trupul său *a fost înălțat* de Domnul la cer, așa cum învață Biserica Ortodoxă.

Și Papa a legat această falsă „dogmă" romano-catolică de o alta, la fel de falsă, din 1854, „a imaculatei concepții"[361], care afirmă că Maica lui Dumnezeu s-a născut „fără" păcat strămoșesc. Pius al XII-lea a socotit că Sfântul Ioan Damaschin și Sfântul Gherman al Constantinopolului „se raliază" demersului său (cap. 22). Însă falsa „dogmă"

---

[360] A se vedea: http://w2.vatican.va/content/pius-xii/en/apost_constitutions/documents/hf_p-xii_apc_19501101_munificentissimus-deus.html.

[361] Idem: https://en.wikipedia.org/wiki/Immaculate_Conception.

a „înălțării" Maicii Domnului cu trupul la cer se înscrie într-o linie de gândire eterodoxă, care vorbește despre „predestinarea" Maicii Domnului, despre „imaculata ei zămislire" și o socotește „o asociată" la lucrarea Domnului de răscumpărare a lumii (cap. 40)[362].

Dar dacă o considerăm pe Maica Domnului „fără de păcat", o scoatem „pe Fecioara Maria din solidaritatea cu întreaga omenire, atât în ce[ea ce] privește păcatul, cât și mântuirea. Ea nu [mai] suportă păcatul [dimpreună] cu întreaga omenire și nu se [mai] mântuiește [dimpreună] cu ceilalți oameni. Concepția aceasta *juridică* sparge unitatea dintre oameni în păcat și sparge unitatea dintre ei și Hristos în mântuire"[363]. Și referindu-se la a doua „dogmă" romano-catolică, cea „a înălțării" Maicii Domnului, tot Părintele Dumitru Stăniloae spunea că „Maica Domnului nu trebuie *paralelizată* cu Hristos și *autonomizată* de El, ci văzută mereu *în El* și *prin El*"[364]. Motiv pentru care, atunci când a vorbit despre statutul ei de *Născătoare de Dumnezeu* în volumul al doilea al *Dogmaticii* sale, Părintele Dumitru Stăniloae a vorbit despre acesta ca *despre o consecință* a unirii ipostatice[365].

De aceea, *înălțarea* Maicii Domnului la cer, din perspectivă ortodoxă, „e *un act al Fiului*, [și el]

---

[362] Idem: http://w2.vatican.va/content/pius-xii/en/apost_constitutions/documents/hf_p-xii_apc_19501101_munificentissimus-deus.html.

[363] Preot Prof. D.[umitru] Stăniloae, *Învățătura despre Maica Domnului la ortodocși și catolici*, în rev. *Ortodoxia*, nr. 4, 1950, p. 562.

[364] Idem, p. 596.

[365] Preot Prof. Dr. Dumitru Stăniloae, *Teologia Dogmatică Ortodoxă*, vol. 2, ed. a 2-a, Ed. IBMBOR, București, 1997, p. 53-60.

nu s-a făcut cu puterile ei. Maica Domnului nu s-a înălțat *prin sine*, ca Fiul ei"[366], ci ea *a fost înălțată* și cu trupul la cer, după trei zile de la adormirea ei.

Așadar, iubiții mei, în acest praznic dumnezeiesc al Maicii Domnului, după cele două săptămâni de post, în această dogoare a verii, *ne bucurăm* de Maica Domnului ca de cea care întru adormirea sa e *vie* și *neadormită-rugătoare* pentru noi.

Ne bucurăm de slava Maicii lui Dumnezeu și de frumusețea ei plină de curăție dumnezeiască și ne rugăm ei în fiecare zi, cu bucurie și cu încredere fiască, pentru ca să se roage Prea Sfintei Treimi pentru noi. Să se roage pentru noi și să ne învețe și pe noi să ne rugăm și să trăim ortodox. Pentru că avem multe de învățat de la Maica lui Dumnezeu și ne trebuie inimă deschisă, simplă, plină de încredere, ca să înțelegem voia ei cu noi.

Iar Maica lui Dumnezeu, pe fiecare zi, ne învață *să ne ferim* de tot păcatul și de la toată fărădelegea. Să ne ferim de tot ceea ce *ne strică* interior, de tot ceea ce *ne urâțește*.

La mulți ani tuturor, multă pace și bucurie! Și Maica lui Dumnezeu să ne acopere pe toți cu iubirea rugăciunilor sale, pentru ca să Îl slăvim pe Tatăl, pe Fiul și pe Sfântul Duh, pe Dumnezeul nostru treimic, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin!

---

[366] Preot Prof. D.[umitru] Stăniloae, *Învățătura despre Maica Domnului la ortodocși și catolici*, art. cit., p. 600.

Predică la Duminica a 11-a după Rusalii [2015]

Iubiții mei[367],

după praznicul preabucuros al Maicii lui Dumnezeu, al celei pururea vii și rugătoare pentru noi, pentru mântuirea noastră, astăzi îi cinstim pe Sfinții Mucenici Brâncoveni, dar facem pomenire și de aducerea *chipului nefăcut de mână al Domnului* de la Edessa [Ἔδεσσα], din Mesopotamia, astăzi în Turcia[368], la Constantinopol.

---

[367] Scrisă în seara zilei de 15 august 2015, zi de sâmbătă liniștită, bucuroasă. Imaginea e preluată de aici: http://ziarullumina.ro/img/resize/ziarullumina.ro/images/2014-08/pilda-datornicului-nemilostiv_w747_h800_q100.jpg.

[368] A se vedea: https://en.wikipedia.org/wiki/Edessa.

Despre Sfinții Mucenici Brâncoveni am predicat în 2014, arătând Sfintele Moaște ale Sfântului Constantin Brâncoveanu, aflate la București[369]. Dar n-am vorbit niciodată despre *Sfânta Mahramă a Domnului*, adică despre chipul său cel nefăcut de mână, care s-a imprimat pe pânză și pe care îl vedem adesea pictat în Bisericile noastre deasupra Ușilor Împărătești[370].

Însă această imprimare dumnezeiască pe pânză a chipului Domnului e *prima Icoană* a Bisericii. E *darul* Domnului pentru regele Avgaros [Ἄβγαρος] al V-lea al Edessei[371], care era bolnav și care a trimis un pictor ca să Îl picteze pe Domnul[372]. Pictorul s-a chinuit să Îl picteze pe Domnul de la apropiere, dar nu a reușit nimic. Iar Domnul

---

[369] Idem:
http://www.teologiepentruazi.ro/2014/08/15/predica-la-sfintii-mucenici-brancoveni-16-august-2014/.

[370] Sfânta Icoană infra e creația lui Liviu Dumitrescu, pe care am preluat-o de aici:
http://www.fad.ro/Icoane-tempera-pe-lemn-sfanta-mahrama-23250.html.

[371] A se vedea:
https://en.wikipedia.org/wiki/Abgar_V.

[372] *Vieţile Sfinţilor pe luna august*, ed. BOR 1998, p. 223.

l-a chemat, a citit scrisoarea lui Avgaros și i-a dat răspuns tot în scris[373]. După care i-a dat acest mare dar al icoanei Sale celei nefăcute de mână. Căci Domnul „a poruncit să I se aducă apă...Și-a spălat preasfânta Sa față și a șters-o cu mahrama cea în patru colțuri ce i s-a dat Lui. [...][Iar] apa...s-a [pre]schimbat...în zugrăvire de vopsele și preasfânta asemănare a feței celei dumnezeiești *s-a închipuit* pe mahrama aceea”[374]. Și când Avgaros a primit scrisoarea și s-a închinat Icoanei Domnului, el s-a vindecat aproape complet[375]. Și, în mod desăvârșit, el s-a vindecat de lepră, atunci când a fost botezat de Sfântul Apostol Taddeos dimpreună cu toată casa lui[376].

Iar Avgaros s-a umplut de râvna dreptei credințe și a distrus idolul de la intrarea în cetatea Edessa și a pus acolo Sfânta Mahramă a Domnului[377]. Căci *adevărata bucurie* și *împlinire* a omului e *să vadă* pe Dumnezeu și chipurile Sfinților Lui. Pentru că la *viața de sfințenie* suntem chemați cu toții.

Însă după moartea lui Avgaros, datorită întoarcerii la păgânism a unuia dintre urmașii săi, Episcopul Edessei a ascuns în zid Sfânta Icoană a Domnului. Și ea a stat acolo, ascunsă, până când, într-o vedenie avută în timpul nopții, trăită de un alt Episcop al Edesei, din timpul Sfântului Împărat Iustinian cel Mare, acestuia i s-a descoperit să scoată Icoana din zid[378]. Și astfel „s-a aflat chipul

---

[373] Idem, p. 224-225.
[374] Idem, p. 225.
[375] Ibidem.
[376] Ibidem.
[377] Ibidem.
[378] Idem, p. 226.

cel preacinstit și preasfânt al lui Hristos întreg și nevătămat, [iar] candela [pusă în fața ei, s-a găsit, în mod minunat,] nestinsă...și plină de untdelemn. [Însă,] pe cărămida cu care era astupat chipul, se închipuise altă asemănare a feței lui Hristos [cea] nefăcută de mână”[379].

Iar praznicul de azi al Sfintei Mahrame este amintirea sfântă a aducerii, de la Edessa la Constantinopol, în 994, a Sfintei Icoane a Domnului cea nefăcută de mână omenească[380].

Și dacă chipul Domnului Îl cunoșteam din această Sfântă Icoană, dăruită de El nouă, chipul Maicii Sale îl cunoaștem din pictura sfântă a Sfântului Evanghelist Luca[381].

[379] Ibidem.

[380] Idem, p. 228.

[381] Sfântul Luca pictând Icoana Maicii Domnului: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/2/21/Evangelist_Luka_pishustchiy_ikonu.jpg.

Pentru că Sfântul Luca, Evanghelistul, a fost *primul iconar* al Bisericii[382], el dându-ne *tiparul* Icoanei Maicii Domnului cu Pruncul sau *Îndrumătoarea*[383].

De aceea, pictată în mod minunat sau pictată artistic, după canoanele picturii bisericești, Sfânta Icoană este *o prezență duhovnicească* a Domnului, a Maicii Domnului și Sfinților și a Îngerilor Lui în mijlocul nostru. O prezență care ne invită la *comuniune* și la *sfințenie*, la *mărturisire* și la *bunăconviețuire*.

Pentru că în chipul Domnului noi vedem pacea și bucuria, blândețea și liniștea vieții dumnezeiești, dorința continuă de adevăr și de sfințenie și nu manifestări bădărane și extremiste.

Sfintele Icoane sunt *bucuriile noastre de suflet*, pentru că în ele îi vedem pe Sfinții pe care inima noastră îi iubește și îi cheamă în ajutor. Ele sunt *ferestre deschise* spre Împărăția lui Dumnezeu, spre Casa noastră cea adevărată, unde ajungem doar dacă *ne transfigurăm duhovnicește* întreaga noastră persoană.

Iar Evanghelia zilei [Mt. 18, 23-35] se îmbină de minune cu istoria preaminunată a primei Sfinte Icoane a Domnului. Pentru că Icoana primă a Bisericii a fost o expresie *a milei* Domnului față de regele suferind, pe când în Evanghelia de azi Domnul ne vorbește parabolic despre *milă*. Și ne spune, în esență, că trebuie *să avem milă* față de

---

[382] A se vedea: http://ziarullumina.ro/despre-inceputurile-sfintelor-icoane-38284.html.

[383] Idem:
http://www.doxologia.ro/viata-bisericii/documentar/icoana-maicii-domnului-indrumatoarea-hodighitria-de-la-xenofont.

aproapele nostru, dacă cunoaștem mila cea de toate zilele a Domnului față de noi.

Și parabola Lui începe așa: „Drept aceea, asemănatu-s-a Împărăția cerurilor omului împărat, care a vrut *a se socoti [în] cuvânt* cu slugile Lui [Διὰ τοῦτο ὡμοιώθη ἡ Βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ, ὃς ἠθέλησεν *συνᾶραι λόγον* μετὰ τῶν δούλων Αὐτοῦ]" [Mt. 18, 23, BYZ].

Căci *Dumnezeu* e *omul împărat*, prin aceasta arătând că Fiul întrupat este Dumnezeu și om în același timp și că El este *Împăratul* Împărăției cerurilor. Iar dacă El este *Împăratul*, atunci fiii Lui duhovnicești și ai Bisericii Sale, *creștinii ortodocși*, sunt *slugile* Lui. Și ca să fii *sluga* lui Dumnezeu, robul Său, trebuie să te comporți ca atare. Pentru că El ne privește continuu viața până în cele mai profunde detalii ale ei.

De aceea, El, pe fiecare clipă, Se judecă cu noi *în cuvânt*. Ne cere un răspuns, în fiecare clipă, despre viața noastră. Iar mișcarea inimii, gândul, atitudinea, fapta sunt tot atâtea *alegeri* și *cuvinte* despre noi înșine.

Căci alegerile noastre interioare *vorbesc* despre noi. Despre *aplecările* inimii noastre. Pentru că noi suntem *consecințele* alegerilor noastre de fiecare clipă.

Din această cauză și Dumnezeu Se judecă cu noi prin cuvântul rostit de El în conștiința noastră. Și atenționările Sale sunt drepte și directe, atingând problemele noastre de fond, pe cele reale. Fapt pentru care nu putem să spunem că *nu știam* că un lucru sau altul era greșit, atâta timp cât acel lucru nu ne liniștește, nu ne împacă.

„Și începând el a se socoti [cu slugile sale], i s-a adus lui un datornic [cu] zece mii de talanți

[ἀρξαμένου δὲ αὐτοῦ συναίρειν, προσηνέχθη αὐτῷ εἷς ὀφειλέτης μυρίων ταλάντων]" [Mt. 18, 24, BYZ].

Un talant grecesc avea 26 de kg, un talant roman avea 32, 3 kg, un talant egiptean avea 27 de kg, un talant babilonian avea 30, 3 kg. Însă talantul folosit în epoca noutestamentară, în Palestina, avea 58, 9 kg[384].

Iar dacă înmulțim 58, 9 kg cu 10.000 rezultă 589.000 de kilograme. Iar dacă ne gândim că aceste kilograme sunt *de aur* sau *de argint* înțelegem că suma e imensă.

Însă Domnul a folosit numărul de *10.000 de talanți* doar pentru ca să îl compare cu cei *100 de dinari* [ἑκατὸν δηνάρια] din v. 28. O comparație între *foarte mult* și *foarte puțin*. În loc de 10.000 putea fi *un miliard* și în loc de *100 de dinari* doar *un dinar* și lecția parabolică a Domnului ar fi fost aceeași. Pentru că *suma cea mare* reprezintă *datoria noastră* față de răscumpărarea Lui.

El ne-a răscumpărat pe noi din mâinile diavolului, din mila Sa cea mare față de noi. Ne-a eliberat și ne-a iertat și datoria noastră [Mt. 18, 27], datoria pentru păcatele noastre. Căci noi fiind *morți* prin greșelile noastre, Hristos ne-a făcut *vii* împreună cu El [Efes. 2, 5, BYZ].

Așa că harul Lui e cel care *a iertat* datoria noastră cea multă. Și noi, din datornici, din oameni robiți de demoni, am ajuns *vii* și *liberi* prin harul Treimii.

Dar trebuie să fim foarte conștienți de faptul că la fiecare Spovedanie, El ne iartă iar și iar de datoriile noastre *de după* Botez. Căci după Botez n-am rămas *sfinți* și *fără de păcat*, așa cum trebuia să

---

[384] A se vedea:
https://ro.wikipedia.org/wiki/Talant.

rămânem, ci am căzut în multe păcate. Păcate pe care nicio apă și niciun medicament nu le poate *șterge* din noi în afară de *iertarea* lui Dumnezeu primită în Taina Sfintei Spovedanii.

De aceea, Evanghelia de azi ni se adresează *în mod direct* fiecăruia dintre noi pentru că toți suntem *datornici* față de mila lui Dumnezeu cu noi. Suntem *datornici* și mereu cerem *milă*, mila Lui, milă pe care o primim din plin.

Astfel, noi, creștinii ortodocși, suntem *cei mai mari cerșetori ai milei lui Dumnezeu* și acest lucru e *un mare har* și nu *o rușine*. Întregul cult al Bisericii e plin de *cererea milei* lui Dumnezeu și toate se lucrează *prin mila Lui*, prin harul Său.

Dar primim mila Lui continuu în pocăința și în îndreptarea continuă a vieții noastre și nu când rămânem în păcat și în indiferență față de semenii noștri.

Atunci când ni se pare că am primit mila Lui pentru că „am meritat", atunci nu mai avem conștiința de *slugi* ale Sale, de *robi* ai Lui și ne dedăm la fărădelegi. Așa cum ne spune Domnul în parabola de azi: căci cel iertat de prea multa datorie a lui în fața lui Dumnezeu n-a putut să ierte pe cineva de o foarte mică datorie și l-a aruncat pe el întru închisoare [ἔβαλεν αὐτὸν εἰς φυλακήν] [Mt. 18, 28-30].

Și *aruncăm în închisoare* pe cineva, atunci când *nu-l iertăm*. Îl aruncăm în închisoarea tristeții și a durerii, când nu admitem că el *ne cere iertare cu adevărat*.

De aceea, mereu, trebuie să Îi cerem Domnului *să ne lumineze* în relațiile cu oamenii. Să ne dea să vedem cine ne minte, cine ne înșală și cine e cinstit și corect în relația cu noi. Iar dacă cineva

ne greșește și își cere iertare cu adevărat, noi trebuie *să îl iertăm cu inimă bună*, pentru ca să nu îl aruncăm *în păcat* pe aproapele nostru.

Însă indiferent cine și cu ce ne-a greșit, noi trebuie să îl avem *în rugăciune* și *să îl iertăm* în inima noastră, dorindu-i *tot binele*, adică *mântuirea* lui. Căci *binele real* e *mântuirea noastră veșnică*.

Sfinții și Îngerii Lui sunt slugile Lui care *se întristează foarte* de păcatele oamenilor [Mt. 18, 31]. Iar noi suntem *slugi rele* când suntem iertați și nu iertăm [Mt. 18, 32-33]. Pentru că *neiertarea* e *o expresie a răutății* și nu *a omeniei*.

Neiertarea e *nevedere profundă* a lucrurilor. Pentru că noi îl judecăm pe om în comparație cu timpul trecut, cu momentul când ne-am supărat cu el, și nu vedem prezentul lui. Prezent care ne poate arăta un om *schimbat*, un alt om.

Dar *a vedea profund oamenii* înseamnă *a crede în schimbarea lor* și *a vedea schimbarea din sufletul lor*.

Așadar, dacă am fi cu toții duhovnicești, am vedea *adâncul* celor din fața noastră. I-am vedea, prin harul lui Dumnezeu, în profunzimea lor, și am ști, în scurt timp, ce să spunem și ce să facem în relația cu ei.

În v. 34 se vorbește despre *urgia* lui Dumnezeu și despre darea noastră pe mâna *chinuitorilor* [τοῖς βασανισταῖς]. *Mânie* și *urgie* ale Lui, *foarte prezente* în cărțile Scripturii și ale Părinților Bisericii, și care sunt totuna cu *judecata* celor păcătoși. Care nu se pocăiesc. Care se îndepărtează voit de Dumnezeu.

Pentru că El ne judecă în mânia și în urgia Lui. El ne judecă atunci când Se mânie și Se

aprinde de urgie împotriva păcatelor noastre. Dar El Își domolește și Își astâmpără mânia și urgia Lui atunci când vede că am văzut, la modul profund, *răul neascultării* noastre de Dumnezeu.

Iar după parabolă, Domnul a conchis la modul definitiv: „Astfel și Tatăl Meu, Cel ceresc, vă va face vouă, dacă nu veți ierta, fiecare fratelui lui, din inimile voastre, fărădelegile lor [οὕτως καὶ ὁ Πατήρ Μου ὁ ἐπουράνιος ποιήσει ὑμῖν, ἐὰν μὴ ἀφῆτε ἕκαστος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἀπὸ τῶν καρδιῶν ὑμῶν τὰ παραπτώματα αὐτῶν]” [Mt. 18, 35, BYZ].

Dumnezeul treimic ne va da pe mâna chinuitorilor, a demonilor, în mod veșnic, dacă la Judecata Lui vom apărea ca oameni *neiertători*.

Iar *neiertarea* e soră cu *nemilostivirea* despre care Domnul ne-a vorbit în Mt. 25, la Evanghelia Judecății. Pentru că *nu iertăm din toată inima* celor care ne greșesc, pentru că suntem *resentimentari*, de aceea nici nu suntem *milostivi*. Dar dacă ne-am curățit inimile de toată pofta, de toată răutatea, de toată necredința, de toată imaginarea de sine, atunci *am ierta imediat* și *am sări imediat în ajutorul oamenilor*.

Iubiții mei, la mijlocul lui august vremea bate spre toamnă. Căldura va descrește tot mai mult în favoarea frigului. Frigul va începe să împărățească peste noi.

La fel se petrec lucrurile și cu viața noastră... Cât suntem la școală, la facultate, în floarea vieții, credem că viața și sănătatea noastră *rezistă* indiferent câte *abuzuri* facem la adresa lor. Însă de la 30-40 de ani încolo începem să resimțim din plin *rezultatele abuzurilor* de tot felul și *ale iresponsabilității* vizavi de sănătatea noastră. Dacă am băut mult, dacă am mâncat mult, dacă am fumat mult,

dacă ne-am pierdut nopțile în petreceri, dacă bolile s-au instaurat în noi, avem să simțim *reculul* patimilor. Căci pe măsura *lovirii* noastre în ființa proprie, pe atât va fi și *reculul* bolii. Și boala se revarsă ca *o maree atotstăpânitoare* în noi.

Iar neputința noastră *va crește* pe fiecare zi, până într-acolo încât nu vom mai avea puterea să ne mișcăm și să ne hrănim de unii singuri și vom avea nevoie de ajutorul altora.

Așa stând lucrurile, a elogia *școala vieții*, cum fac mulți, nu înseamnă *înțelepciune adevărată*. Pentru că școala vieții, acea învățătură dobândită din greșelile proprii, e o înțelepciune dureroasă. Nu avem nevoie *să ne dăm cu capul de zid* ca să vedem că *putem să ne spargem capul*. Ci ar trebui să învățăm de la *școala* Bisericii, adică din Scriptură și din Părinții Bisericii, înțelepciunea cea adevărată, fără ca să ne mai împotmolim în multe păcate pentru ca să o înțelegem dureros, prăpăstios.

De aceea, vă îndemn și mă îndemn totodată, să nu experimentați păcatul ca să vedeți *cât de rău* e, ci *să trăiți* cu toată ființa virtutea, pentru ca să vă umpleți de slava lui Dumnezeu. Și plini de slava lui Dumnezeu fiind, putem să învățăm și pe alții voia lui Dumnezeu și putem să Îl lăudăm pe Dumnezeu cu adevărat.

Pentru că credința o primim prin învățare și prin studiu și ea crește în mod organic în noi, ca un dar al lui Dumnezeu. Harul lui Dumnezeu crește în noi elementele adevărate ale credinței și nu și ereziile și gândurile răzvrătite de tot felul. De aceea trebuie să învățăm credința de la cei plini de teologie și de har, pentru că avem nevoie, deopo-

trivă, de adevărul și de harul lui Dumnezeu pentru ca să credem și să creștem frumos în credință.

Drama multora e însă aceea că învață credința de la eterodocși și o amestecă cu erezii de tot felul și nu cresc în viața duhovnicească. Pentru că adevărul are nevoie de har ca să crească în noi.

Așadar, iubiții mei, să creștem în adevărul teologiei celei mântuitoare a lui Dumnezeu și în harul sfințeniei Lui. Să creștem în cumințenie și în frumusețe duhovnicească, pentru ca să arătăm că suntem *creștini ortodocși*. Și dacă arătăm, prin cine suntem și prin ce facem, că ne manifestăm ca oameni liberi și duhovnicești, atunci convingem și pe alții că venirea noastră la Biserică e *convertitoare*, că ea *ne-a schimbat* total.

Dumnezeu să ne întărească întru toate și să ne bucure! Amin.

Predică la Duminica a 12-a după Rusalii [2015]

Iubiții mei[385],

La *Grădina Zoologică* din București există *cămile dromader*, cu o singură cocoașă[386], dar și cămile cu două cocoașe, *bactriene*[387]. Le-am văzut de curând, alături de multele animale, păsări, reptile și pești, pe care le puteți vedea, dacă o vizitați[388]. Și ambele specii de cămilă sunt mari,

---

[385] Scrisă în după-amiaza zilei de 20 august 2015, zi de joi, înnorată și friguroasă.

Imaginea am preluat-o de aici:

http://manastireasuruceni.md/wp-content/uploads/2014/12/dregatorul-bogat.jpg.

[386] A se vedea:

http://bucurestizoo.ro/evenimente/2014/07/.

[387] Idem: http://www.romaniatv.net/toamna-se-numara-camilele-gradina-zoologica-din-bucuresti-are-trei-membri-noi_47783.html.

[388] Idem: http://www.zoobucuresti.com/.

solide, pentru că pot ajunge să cântărească între 300 și 700 de kilograme[389]. În imaginea de deasupra, cămila are două cocoașe și ea e o ilustrare a cuvântului Domnului de la Mt. 19, 24, unde El ne spune: „Și iarăși vă spun vouă, [că] mai ușor este cămilei a trece prin urechea acului decât a intra bogatul întru Împărăția lui Dumnezeu [πάλιν δὲ λέγω ὑμῖν, εὐκοπώτερόν ἐστιν κάμηλον διὰ τρυπήματος ῥαφίδος διελθεῖν, ἢ πλούσιον εἰς τὴν Βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν]” [BYZ].

Afirmația Domnului e *paradoxală* și *i-a uimit foarte* [ἐξεπλήσσοντο σφόδρα] pe Sfinții Apostoli [Mt. 19, 25, BYZ]. Pentru că o cămilă de sute de kilograme, în mod normal, nu va trece în vecii vecilor printr-un ac minuscul. De aceea și Apostolii Domnului, uimiți foarte, L-au întrebat pe El: „Dar cine *poate* a se mântui [Τίς ἄρα *δύναται* σωθῆναι;]?” [Mt. 19, 25, BYZ]. Cine poate să se mântuiască *în atare condiții*?

Însă, după cum observați, din perspectiva lui Dumnezeu, cămila de câteva sute de kilograme poate *să treacă* prin urechea acului, într-un mod minunat, dar bogatul în păcate nu poate *să intre* în Împărăția lui Dumnezeu. Căci la El e mai ușor *imposibilul* decât ceea ce pare *posibil*.

Din perspectiva Lui, lucrurile se văd altfel decât din perspectiva noastră. Căci Fiul Tatălui, când S-a întrupat din Fecioara Maria și S-a făcut om, a făcut un lucru incomparabil mai mare decât să facă să treacă un animal imens printr-un ac: El *a unit* lucruri de neunit în persoana Sa și anume dumnezeirea cu umanitatea. Iar când a mers pe

---

[389] Idem: https://ro.wikipedia.org/wiki/C%C4%83mil%C4%83.

ape, când a transformat apa în vin, când a înmulțit pâinile și peștii, când a vindecat bolnavi, când a înviat morți, Domnul a făcut *lucruri imposibile* pentru oameni, dar pentru El *foarte posibile*.

Și din acest motiv, privind la Sfinții Săi Apostoli, Domnul le-a spus: „La oameni, aceasta este [cu] neputință, dar la Dumnezeu toate [sunt cu] putință [Παρὰ ἀνθρώποις τοῦτο ἀδύνατόν ἐστιν, παρὰ δὲ Θεῷ πάντα δυνατά]" [Mt. 19, 26, BYZ].

Pentru că mântuirea, privită într-o logică umană, e un greu imens, e un lucru imposibil, însă, trăită cu Dumnezeu, mântuirea e *o bucurie reală* și *o împlinire îndumnezeitoare*. Pentru că *mântuirea* e *locuirea* lui Dumnezeu în oameni, prin slava Lui. Adică intrarea Celui mare, imposibil de mare, a lui Dumnezeu, în micimea ființei noastre. Intrare care pare *imposibilă*, dar, când e *trăită* de noi, ea e *reală*.

Cămila care trece prin urechea acului, raportată la soteriologie, la realitatea mântuirii personale, înseamnă imensitatea lui Dumnezeu care *se pogoară* până la noi și *locuiește în noi*. Pentru că El nu numai că *vine spre noi*...ci și *rămâne în noi*. Și rămâne în noi, prin slava Lui, fără ca să ne forțeze libertatea, ci tocmai pentru ca *să ne întărească* în libertatea iubitoare de a fi cu El.

Și pentru că suntem *împreună* cu Dumnezeu, pentru că slava Lui *e în noi* și ne curățește și ne luminează și ne îndumnezeiește continuu, putem vorbi *în cunoștință de cauză* despre *viața duhovnicească*, pentru că *viața noastră cu Dumnezeu* e *viața duhovnicească*.

Și iată, ceea ce părea imposibil, e posibil!

A locui *cu* Dumnezeu și *în* Dumnezeu, adică *în slava Lui*, e *posibil*, deși acest lucru e *imposibil*

pentru omul trupesc, care nu trăiește viața Bisericii.

Și el crede că acest lucru *nu e posibil* pentru că *nu îl experimentează*. Căci tot cel care a experimentat și experimentează în el comuniunea *vie* și *continuă* cu Dumnezeu, nu numai că știe că acest lucru *e posibil*, ci *se bucură din plin* de prezența Lui în el însuși.

Și am luat Evanghelia zilei [Mt. 19, 16-26] de la sfârșit spre început, pentru a înțelege *ce îi lipsea* tânărului bogat, care *împlinise* poruncile [v. 20]. Îi lipsea nu *desăvârșirea*, ci *viața mistică*. Pentru că viața mistică e *drumul* spre desăvârșire.

Pentru că împlinirea poruncilor lui Dumnezeu este *o asceză continuă*, care trebuie să ne ducă la *simțirea* și la *vederea* lui Dumnezeu. Adică la *viața mistică*, duhovnicească.

Poruncile Lui nu sunt doar *exerciții de disciplinare* ale trupului și ale sufletului, ci și *unelte ale transfigurării* întregii noastre ființe. Adică ele *atrag* slava lui Dumnezeu în noi, prezența Lui vie în noi, care ne schimbă în mod dumnezeiesc.

Poruncile Lui fac din noi *medii ale iradierii* lui Dumnezeu, medii *modelate* și *transfigurate* de El, până când nu ne mai recunoaștem în acest *proces interior* de schimbare dumnezeiască. Pentru că devenim, pe fiecare zi, tot mai mult *asemenea Lui* și tot mai puțin semănăm cu noi înșine.

Dacă, pentru tânărul bogat, poruncile dumnezeiești ar fi însemnat această *interiorizare* a relației cu Dumnezeu, atunci nu i-ar fi păsat prea mult de avuțiile lui. Avuțiile lui ar fi fost *o nimica toată* pe lângă bogăția duhovnicească pe care ar fi trăit-o. Însă perspectiva lui și a multora dintre noi

asupra poruncilor dumnezeiești este una *exterioară* și *goală de conținut*.

Căci noi nu ucidem, ne ferim de adulter, nu furăm, nu dăm mărturie mincinoasă, ne cinstim părinții, îi iubim pe oameni la modul general, venim la Biserică, ne rugăm, postim, citim cărți sfinte, ajutăm pe unul sau pe altul...dar toate acestea *nu ne înduhovnicesc*, pentru că noi *nu căutăm* înduhovnicirea prin intermediul tuturor acestora.

Însă împlinirea poruncilor Lui nu înseamnă *împlinirea literală* a lucrurilor, ci *trăirea împlinirii duhovnicești* ca urmare a împlinirii poruncilor.

A nu ucide nu înseamnă numai *a nu omorî* pe cineva și *a nu ajunge la închisoare*, ci și a nu omorî pe nimeni în sufletul nostru, a nu avea imaginații răzbunătoare și *a nu omorî* fapta bună în alții, adică *a sprijini* toată intenția bună a altora.

A nu săvârși adulter nu înseamnă numai *a nu te culca* cu o femeie sau cu un bărbat și a nu face tot felul de perversiuni, ci și a nu avea dorințe desfrânate în inima ta. A nu trăi plăceri păcătoase în tine însuți și cu simțurile tale.

Și din cele două porunci dumnezeiești la care m-am referit, din *a nu ucide* și *a nu săvârși adulter*, în adâncimea lor, înțelegem să ne *păstrăm curați de mânie și de plăcere*. Lucru pe care nu îl putem face fără harul lui Dumnezeu în noi. Căci numai slava lui Dumnezeu *ne întărește* să luptăm împotriva păcatului și *să iubim* curăția și fapta bună.

De aceea, mai înainte, am vorbit despre *cel bogat în păcate*. Căci cel care *nu poate intra* în Împărăție e cel care *nu iubește* Împărăția prin tot ceea ce face. Nu iubește Împărăția pentru că nu

vrea să trăiască în logica paradoxală a lui Dumnezeu, ci își permite să trăiască oricum.

Iar logica lui Dumnezeu e să nu iubim mânia și nici răzbunarea și nici plăcerea și nici ipocrizia și nici banii și nici viața, ci să iubim tocmai *subțierea noastră de rău*. Dezgrășarea noastră de rău. Căci El ne cere tocmai *dezlipirea* noastră de lucruri, trăirea printre ele ca printre darurile cele bune și mari ale lui Dumnezeu, de care nu trebuie să ne lipim, ci să ne lipim *de El*, prin dragoste veșnică.

Pentru că ce altceva înseamnă *să îți dai averea ta la săraci*? Să o privești *detașat*, nu ca pe *lucrul prim* în viața ta. Ci *lucrul prim*, *neapărat* și *împlinitor* e *să ne umplem de slava lui Dumnezeu* și *să fim cu El*.

Aceasta e *comoara din cer*: Dumnezeu!

Comoara din *cerul* sufletului nostru este Dumnezeu, dacă El e soarele și aerul și iubirea noastră cea mare și unică.

Pentru că poți să renunți la tot și la toate și totuși să nu fii *liber* de materie. Să nu fii liber de patimi, de obiceiuri pătimașe. Dar dacă *te despătimești continuu de păcate*, atunci poți fi *liber interior* și *împlinitor al voii lui Dumnezeu* și în mijlocul averilor și în mijlocul orașului și în mijlocul lumii. Pentru că inima ta și cugetul tău și tot sufletul și trupul tău *sunt cu Dumnezeu*.

Așadar, dacă vrem să știm *rolul prim* al milosteniei, atunci e acesta: a experimenta tot mai mult *dezlipirea* noastră de bunurile pe care le prețuim. Și cu cât *ne dezlipim* mai mult de bunurile noastre, cu atât *ne pregătim* de moarte. Pentru că moartea asta înseamnă: *despărțirea* de lumea de

aici pentru *a trăi în veșnicie*, în condiții radical diferite față de cele de aici.

Și prin rugăciunea, prin milostenia, prin curățirea noastră de patimi, noi ne facem această plecare *mult mai lină*, pentru că inima noastră e deja în veșnicie prin dorul ei de Dumnezeu.

Și trăim astfel viața de aici ca pe *o perioadă continuă de tranziție spre cer*. Motiv pentru care și cuvântul *parohie*, care vine de la grecescul παροικία [parichia], înseamnă *comunitatea celor străini*, a celor cu *rezidență temporară* pe pământ. Pentru că viața noastră e *un continuu pelerinaj* spre cer.

Și de aceea noi iubim atât de mult pelerinajele: pentru că ele sunt *esența* vieții noastre. Fiindcă ele spun despre noi că suntem niște *străini*, care călătorim cu Dumnezeu spre Împărăția Lui.

De aceea, iubiții mei, acum, când suntem *aproape* de sfârșitul anului bisericesc, să ne gândim cu profunzime la viața noastră! Căci suntem ceea ce facem zi de zi. Însă ce facem noi zi de zi? Cu ce ne ocupăm noi clipă de clipă? Ne rugăm? Citim? Slujim? Suferim pentru neștiința și lipsa aproapelui nostru? Facem ceva, în mod concret, pentru *a schimba* viețile oamenilor?

Căci zilele trec și noi suntem...ceea ce facem zi de zi. Noi suntem câtă iubire avem, câtă grijă pentru Biserica lui Dumnezeu, câtă onestitate.

Și mă bucur atât de mult când găsesc, pe stradă, în călătorie, într-un oraș sau într-un sat anume, oameni ai lui Dumnezeu care *gândesc frumos* și *trăiesc frumos*. Care văd viața și traiul zilnic în perspectiva lui Dumnezeu.

Îi simt imediat, pentru că sunt una cu vorba lor. Nu vor să te mintă, nu vor să pară *mai mult*

decât sunt, pentru că te primesc cu bunătate în viața lor.

Și e o mare diferență între atunci când călătorești lângă cineva necredincios, care „te minimalizează" sau „te exclude" prin propria-i prezență, care încearcă *să se pună cu fundul* la tine sau *să stea peste tine* de nervi, de enervare, și atunci când stă lângă tine un om credincios, care, dimpotrivă, încearcă *să îți facă loc* și mai mare, văzând că și tu ești *delicat* cu el.

Căci creștinii ortodocși autentici, care știu *de ce vin* la Biserică, când se întâlnesc, sunt *delicați* unii cu alții. Știu să vorbească *cuviincios* și să transmită *încredere* și *voie bună* celor de lângă ei.

Într-o lume foarte închisă în sine, materialistă, care face totul pe bani, prezența noastră este *o gură de aer proaspăt*. Pentru că noi stăm de vorbă cu alții și îi ajutăm nu *pentru bani*, ci pentru ca, prin noi, *să Îl cunoască* pe Cel care ne întărește pe noi și ne face vii.

De aceea, iubiții mei, fiți autentici în modul vostru de-a fi și de a vorbi! Nu imitați pe alții, ci lăsați conștiința voastră să se exprime! Pentru că Dumnezeu ne dă fiecăruia dintre noi *gânduri bune* unora pentru alții. Numai noi să le ducem la bun sfârșit.

Căci El ne îndeamnă să facem bine altora, să ajutăm, să sprijinim, să ne rugăm pentru confrații noștri. El ne îndeamnă să fim *prezențe bucuroase* și *calde* în mijlocul oamenilor.

Așadar, în măsura în care auzim glasul Lui, care ne îndeamnă să facem binele, să trecem imediat la faptă! Să nu ne prefacem că nu-l auzim, ci să îl auzim cu inimă bună.

Căci așa *crește* în noi bunătatea, curăția, simplitatea, evlavia: *din ascultarea imediată* a voii lui Dumnezeu, care ne îndeamnă să facem binele.

Vă doresc mult spor în toate și liniște! Și binecuvântarea Dumnezeului nostru treimic *să ne lumineze mereu* spre lucrurile de folos ale Bisericii și ale lumii în care trăim. Amin!

Predică la Duminica a 13-a după Rusalii [2015]

Iubiții mei[390],

necredința este dorința obstinată de *a nega* prezența lui Dumnezeu în viața noastră. Încăpățânarea de a I te împotrivi lui Dumnezeu. Sau, după cum spunea Cioran despre sine: am trăit „plăcerea negativă și perversă a refuzului" (min. 20)[391]. A refuzului de *a crede* în Dumnezeu și de *a-L asculta*.

Numai că necredința e falimentară, pentru că *ne distruge interior* ființa noastră. Ne secătuiește de viață și de încredere. Motiv pentru care, tot Cioran a spus că „scepticismul bătrâneții este îngrozitor" (min. 21)[392]. Pentru că, măcar la bătrânețe, ai nevoie *să știi* ce se va petrece cu tine. Unde mergi. Măcar la bătrânețe ai nevoie de *răspunsuri clare*...și de *îmbrățișarea* plină de pace și de iertare a lui Dumnezeu.

Pentru că moartea este *o limită clară* a vieții noastre. După care viața noastră intră în ritmurile veșniciei. Iar *groaza* scepticului e *starea interioară* în fața acestei veșnicii care începe odată cu moartea.

Însă de ce *refuzul de a crede în Dumnezeu* e *o plăcere perversă* la tinerețe și când te simți în putere, când ești sănătos? Pentru că ne dă sentimentul de „putere interioară", de „îndreptățire de

---

[390] Predică din ziua de 27 iulie 2015, zi de joi, călduroasă.

[391] Interviul de aici:
https://www.youtube.com/watch?v=ak8NVlX77Ao.

[392] Ibidem.

sine", „de absolut", pe măsură ce ne întunecăm interior și ne facem tot mai răi și mai insensibili.

Și aceste lucruri *dramatice* se petrec cu noi pentru că necredința e alimentată de demoni cu o „putere" iluzorie, care te face să crezi că autonomia personală te ajută „să îți rezolvi" toate lucrurile. Că nu ai nevoie de Dumnezeu pentru ca *să trăiești* sau *să reușești* în viață.

Însă această *plăcere perversă* a necredinței, a împotrivirii în fața lui Dumnezeu, e una *oarbă*. Pentru că ura e o încremenire a noastră în aversiune, în reticență, în lipsă de dialog.

Și pentru ca *să te vezi* ai nevoie de *luminarea* lui Dumnezeu. Ai nevoie de *minunea credinței* pentru ca să înțelegi cât de *orb*, de *mic* și de *prost* erai când te luptai cu Dumnezeu. Pentru că *ura* e *o prostie oarbă*. Ura e o nevedere a esențialului și privarea ta de împlinire în viață.

Numai ca om al credinței îți înțelegi *înșelarea* în care trăiai când erai necredincios, adică sentimentul acela „împlinitor" al orgoliului, acea stare trufașă și plină de goliciune duhovnicească. Pentru că te crezi „absolut" în necredința ta, când tu ești *gol* pe dinăuntru.

Da, necredința e lamentabilă!

Pentru că necredința e o trăire *în afara realității*, o trăire în comoditatea egoismului. Trăim într-o bulă de săpun când nu credem în Dumnezeu, trăim ca într-un vis.

Și pentru că nu ne place să ne schimbăm cu adevărat, să trăim cu adevărat viața noastră, cu eroismul ascetic al dreptei credințe, tocmai de aceea ne luptăm în mod pervers cu Dumnezeu. Sau încercăm să Îl îndepărtăm pe Dumnezeu din sfera

preocupărilor noastre cotidiene, sperând prin asta ca El chiar „să fi plecat” din viața noastră.

Însă orice încercare de *a minimaliza* prezența Lui în viața noastră și, implicit, poruncile Lui în viața noastră, nu duce decât la *o simțire și mai acută* a faptului că *mânia* Lui ne stă împotrivă. Că orice păcat al nostru împotriva Lui și, în primul rând, lupta noastră cu El, duce la *o accentuare* a mâniei Lui în viața noastră.

Emil Cioran[393] știa și simțea că blasfemiile lui sunt *puerile* și *dezumanizante* și, cu toate acestea, le-a continuat până la capătul vieții lui.

Iulian Apostatul[394] știa și simțea că încercarea lui de *a restaura* păgânismul și de *a distruge* Biserica e *o încercare ridicolă* și *fără nicio finalitate* și, cu toate acestea, și-a pus planul nebunesc în aplicare până la capătul vieții lui.

Friedrich Nietzsche știa și simțea că *negarea* lui Dumnezeu e *o sinucidere duhovnicească*, dar a mers până la capăt, murind nebun[395].

Și câți ca ei, în istoria acestui pământ, nu au făcut la fel?

Câți nu s-au crezut „absoluți” și „nemuritori” și au sfârșit în cea mai mare uitare?

Uitare, bineînțeles, din partea noastră, a oamenilor. Pentru că Dumnezeu *îi cunoaște* pe toți câți au trăit vreodată pe acest pământ și le-a rânduit tuturor partea lor în veșnicie.

---

[393] A se vedea: https://en.wikipedia.org/wiki/Emil_Cioran.

[394] Idem: https://en.wikipedia.org/wiki/Julian_%28emperor%29.

[395] Idem: https://ro.wikipedia.org/wiki/Friedrich_Nietzsche.

Însă exemplul celor răi și necredincioși e unul care trebuie *să ne trezească* pe toți.

Tocmai de aceea avem astăzi *parabola lucrătorilor celor răi*, de la Mt. 21, 33-44: pentru a ne reaminti faptul că răutatea nu are nicio finalitate bună, că răutatea e *sinucidere duhovnicească*.

Pentru cine a spus Domnul parabola aceasta? Aflăm din Mt. 21, 45: „Și auzind arhiereii și fariseii parabola aceasta, au cunoscut că *despre ei* vorbește [καὶ ἀκούσαντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι τὰς παραβολὰς αὐτοῦ ἔγνωσαν ὅτι *περὶ αὐτῶν* λέγει]" [BYZ]. Iar dacă au cunoscut că ei sunt *cei vizați*, ce au făcut? S-au pocăit? Nu! Ci „căutau *a-L prinde* pe El [ζητοῦντες Αὐτὸν *κρατῆσαι*]" [Mt. 21, 46, BYZ]. A-L prinde pentru *a-L omorî* și nu pentru *a discuta cu El*. Căci o discuție trebuia să se facă *cu acordul* Lui. Dar ei doreau *să Îl prindă* și *să-L omoare*.

Însă parabola nu s-a spus numai pentru cei *din trecut*, ci ea e *continuu valabilă* și *ne vizează* pe noi toți. Atâta timp cât răutatea, invidia, răzbunarea, ipocrizia, insolența, necredința nu sunt numai *patimile* anticilor, ci și ale postmodernilor.

Tocmai de aceea, pentru fiecare secol și pentru fiecare om, parabolele Domnului sunt *complet valabile*, pentru că *ni se adresează nouă*, tuturor. Ele ne vorbesc tuturor și ne cheamă la pocăință. Căci Domnul, mai înainte de a începe parabola, subliniază faptul că „vameșii și desfrânatele au crezut [τελῶναι καὶ αἱ πόρναι ἐπίστευσαν]" [Mt. 21, 32], fapt pentru care „vameșii și desfrânatele *merg înaintea voastră* întru Împărăția lui Dumnezeu [οἱ τελῶναι καὶ αἱ πόρναι *προάγουσιν ὑμᾶς* εἰς τὴν Βασιλείαν τοῦ Θεου]" [Mt. 21, 31]. Iar dacă cei din vechime au intrat întru Împărăția Lui prin dreaptă credință și pocăință, printr-o viață curată și

dreaptă, atunci ei sunt *un îndemn viu* și pentru noi, cei care dorim, ca și ei, să moștenim Împărăția Lui.

Într-un articol omagial, la 100 de ani de la nașterea lui Cioran, autorii ne spun că el a murit bolnav de Alzheimer, „pe 20 iunie 1995, la 84 de ani, [iar] Emil Cioran era *un copil fericit*"[396].

Însă faptul că creierul lui era deteriorat și sufletul său nu se mai putea manifesta prin intermediul lui nu l-a făcut să moară „fericit" pe Cioran. Pentru că păcatele necurățite ale lui erau *în suflet* și nu *în creier*.

Iar moartea, care înseamnă *despărțire* a sufletului de trup, îl lasă pe suflet să fie el însuși, cel care *a vrut să fie*...De aceea, Cioran a plecat la Dumnezeu tot ca necredincios și nu ca „un copil fericit". „Copil fericit" era, în aparență, din cauza demenței și nu a sfințeniei.

Însă *adevărata fericire* și *copilărie duhovnicească* în clipa morții o trăiesc cei care *adorm în sfințenie*. Sfinții sunt niște *copii frumoși* și *fericiți* în clipa morții, pentru că știu că în ei este slava lui Dumnezeu.

Ei văd pe Domnul și pe Maica Lui și pe Sfinți și pe Îngeri la adormirea lor și de aceea moartea lor e plină de bucurie și de sfințenie.

Dar cei care, din cauza diverselor leziuni la nivelul creierului, nu mai sunt *conștienți* de ei înșiși, au un suflet plin de păcate, dacă nu sunt spovediți și împărtășiți. Iar starea sufletului, la ieșirea lui din trup, aceasta va fi: de suflet pătimaș, întunecat, chiar dacă ei, datorită bolii lor, par „nevinovați".

---

[396] Idem: http://www.libertatea.ro/detalii/articol/in-preajma-mortii-cioran-uitase-cine-e-329128.html.

Cum arată *textul* parabolei de azi? În traducerea mea, textul e următorul:

„33. Ascultați altă parabolă: «Era un om oarecare, stăpân al casei [lui], care a sădit vie și a pus gard dimprejurul ei și a săpat teasc în ea și a zidit turn și a arendat-o vierilor lui și a plecat în călătorie.

34. Iar când s-a apropiat *timpul roadelor* [ὁ καιρὸς τῶν καρπῶν], [el] a trimis pe robii lui către vieri [τοὺς γεωργούς], [pentru] a lua roadele lui.

35. Și vierii luându-i pe robii lui, pe unul l-au bătut, pe altul l-au omorât, pe altul l-au ucis cu pietre.

36. Din nou a trimis alți robi, mai mulți [decât] cei dintâi; și le-a făcut lor asemenea.

37. Și, în cele din urmă, a trimis către ei pe fiul lui, zicând: <*Se vor rușina* de fiul meu [*Ἐντραπήσονται* τὸν υἱόν μου]>.

38. Dar vierii văzând pe fiul, au zis în[tre] ei: <Acesta este moștenitorul [ὁ κληρονόμος]! Veniți, să-l omorîm pe el și să ținem [noi] moștenirea lui!>

39. Și luându-l pe el, l-au scos afară [din] vie și l-au omorât.

40. Așadar, când are să vină *domnul viei* [ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος], ce va face acelor vieri?».

41. [Și] Îi ziseră Lui: <[Pe] cei răi [cu] rău îi va pierde pe ei și via o va arenda altor vieri, care îi va da lui roadele în timpurile lor [ἐν τοῖς καιροῖς αὐτῶν]>.

42. [Și] a zis lor Iisus: <Niciodată n-ați citit în Scripturi: «Piatra pe care au respins-o ziditorii, aceasta s-a făcut întru capul unghiului. De la Domnul s-a făcut aceasta și minunată este în ochii noștri»?

43. De aceea vă spun vouă că Împărăția lui Dumnezeu se va lua de la voi și va fi dată neamului [care] face roadele ei [Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν ὅτι ἀρθήσεται ἀφ' ὑμῶν ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ, καὶ δοθήσεται ἔθνει ποιοῦντι τοὺς καρποὺς αὐτῆς].

44. Și se va zdrobi cel care va cădea pe piatra aceasta; și peste care are să cadă, îl va strivi pe el>" [*cf.* BYZ].

Însă cum și-au dat seama arhiereii și fariseii că *despre ei* e vorba? Cum de s-au gândit la faptul că ei sunt *vierii cei răi*, care aveau *moștenirea* în arendă?

Pentru că Domnul a apelat la imaginea *viei* la care apelase și Sfântul Isaias în cap. 5, 1-2: „vie s-a făcut celui iubit în corn, în loc gras. Și i-am pus împrejur zid și gard cu pari și am sădit viță aleasă și am zidit turn în mijlocul ei și am săpat teasc în ea și am așteptat să facă *strugure* [σταφυλήν], dar a făcut *spini* [ἀκάνθας]".

Dar cum să scoată vița aleasă, *spini*? În mod parabolic însă, vița cea bună, Israilul, vița sădită de Dumnezeu, în loc să rodească *strugurele sfințeniei*, a rodit *spinii patimilor*. Și nu pentru că Israilul *nu putea* să îl rodească, ci pentru că *nu a vrut* să îl rodească.

Nu tot Israilul a rodit viață de sfințenie, ci numai o mică parte din el. Dar din acea mică parte de oameni credincioși lui Dumnezeu, *cea mai frumoasă persoană* a lumii, din toate timpurile, a fost *Maica lui Dumnezeu*. Din care Însuși Domnul a dorit să Se întrupeze.

De aceea *s-au prins* arhiereii și fariseii că despre ei e vorba: pentru că și Sfântul Isaias vorbise despre vie în mod parabolic. Dar și Sfântul Iezechiil a vorbit parabolic despre vie în Iez. 19, 10-14.

Și el a spus că via roditoare „a fost ruptă în mânie [și] aruncată la pământ". În mânia lui Dumnezeu. Mânie pe care o simțim cu toții când păcătuim în continuu fără să ne pocăim pentru păcatele noastre.

Și în parabola Domnului, din Evanghelia de azi, Dumnezeul nostru treimic este *omul* și *stăpânul casei*, Care a sădit o vie, adică un popor al Lui, pe Israil. L-a sădit și a pus gardul purtării Sale de grijă împrejurul Lui. L-a apărat de toți dușmanii lui.

Și El a săpat *teasc* în mijlocul poporului Său, adică *o viață potrivită* Lui, conformă cu revelarea Lui față de Israil. Căci în teasc se zdrobesc strugurii pentru a da un must și apoi un vin de calitate. Dar vinul vieții duhovnicești e vinul pe care îl obții numai după ce *zdrobești* cuvintele Scripturii pentru ca să dai de *harul* și *adevărul* ei. Pentru că *puterea* Scripturii nu stă *în literalitatea* ei, ci *în harul* ei. În harul Preasfintei Treimi.

Și harul Treimii ne face adevărați văzători ai voii lui Dumnezeu și adevărați credincioși ai Lui. Căci Israil de aceea *nu L-a văzut* și *nu L-a acceptat* pe El: pentru că *nu s-a pregătit duhovnicește* pentru Mașiah.

Însă Domnul le spune *în față* arhiereilor și fariseilor că ei știu *cine* este El. Că El este Fiul Tatălui. Și le profețește faptul că, în ura lor nebună, ei Îl vor scoate în afara cetății, a viei, și acolo Îl vor omorî.

Via avea în ea *turnul* Scripturii și al slujirii la Templu. Avea și *vieri*, adică *conducători religioși*, care trebuiau să fie *oameni duhovnicești*. Numai că ei nu erau duhovnicești și de aceea tot Îl ispiteau pe Domnul și căutau să-L omoare.

Dar și noi, cei care suntem puși *în fruntea* Bisericii, dar nu suntem *sfinți*, arătăm la fel: suntem *contraexemple*. Pentru că ierarhia Bisericii, de la Patriarh și până la ultimul Diacon hirotonit, trebuie să fie lumină, să fie curăție, să fie foc aprins, să fie sfințenie. Căci atunci când vezi și auzi și citești ceva de la un membru al ierarhiei Bisericii trebuie să te luminezi, să te înalți și nu să te întuneci.

Iar dacă credem că El „a plecat în călătorie" și nu se mai întoarce să ne ceară socoteală și ne facem de cap, vom fi aspru judecați de către Domnul *Viei*, adică *al Bisericii*.

Pentru că timpul roadelor [ὁ καιρὸς τῶν καρπῶν] e acum, în clipa de față. Și faptele noastre bune, făcute cu El, sunt *faptele Lui*. Adică sunt pline de slava Lui. Iar Domnul ne cere să fim roditori, să fim foarte roditori și nu pasivi, nu letargici.

El ne cere *să luminăm* oamenii prin viața noastră și prin faptele noastre și prin cuvintele noastre. El ne cere ca viața noastră să fie *o carte deschisă* pentru toți, ca toți *să citească* voia lui Dumnezeu cu oamenii.

De ce *și-au dat seama* arhiereii și fariseii că despre ei și despre cei ca ei, din vechime, este vorba? Pentru că Ierusalimul e cel care *i-a omorât* pe Profeți și *i-a ucis cu pietre* pe cei trimiși de către El [Mt. 23, 37].

Vierii i-au omorât pe robii Lui. Pe câți a trimis, pe atâția i-a omorât. Pentru că *nu mai suportau* glasul lui Dumnezeu...

Dar nici noi *nu suportăm* glasul lui Dumnezeu, pentru că *ne răzvrătim continuu* contra Lui. Nu ne plac mustrările Lui părintești, dar ne plac

minunile și bucuriile Lui. Nu ne plac posturile, nu ne place asceza, nu căutăm să ne sfințim viața, dar *vrem minuni*, multe minuni pe care nu le merităm.

Și când El L-a trimis pe Fiul Lui, pe Moștenitorul Lui, evreii *nu s-au rușinat* de Fiul Lui, ci L-au omorât. Dar nici noi, creștinii ortodocși, *nu ne rușinăm zilnic* de El, ci ne apropiem de Potirul Lui cu multă dezinvoltură, cu aparență de sfințenie, dar nefiind sfinți în adâncul nostru. Și suntem *și mai nerușinați* decât evreii care L-au omorât, pentru că noi *Îl omorâm zilnic* în inima noastră. Pentru că noi păcătuim *din știință* și *din obicei păcătos*.

Noi știm ce facem! Și cu toate că știm, nu ne cutremurăm. Pentru că *nu credem* că vine clipa Judecății Lui. Ni se pare „o poveste" și nu *o realitate cutremurătoare*.

Însă Domnul Viei vine! Vine și îi judecă și pe conducătorii și pe credincioșii Bisericii. Ne judecă pe toți și întreaga lume. Și atunci nu ne vom mai *lăuda* cu locul nostru în Biserică, pentru că atunci va conta doar *cine suntem noi cu adevărat*.

El e Piatra pe care au respins-o ziditorii! Și ziditorii suntem fiecare dintre noi, care Îl respingem pe El din construcția noastră interioară și nu Îl punem pe El ca *piatră fundamentală* a zidirii noastre duhovnicești.

Însă dacă Îl punem pe El ca fundament al vieții noastre, pe El, Care e de la Tatăl și dimpreună slăvit cu Tatăl și cu Duhul Sfânt, atunci vedem pe viu *cât de minunat* e El în ochii noștri duhovnicești. Pentru că vedem slava Lui cea veșnică, care e slava îndumnezeirii noastre.

O, Doamne, cât de dureros e cuvântul acesta al Tău: *Împărăția lui Dumnezeu se va lua de la*

voi!...E cea mai *dramatică* veste pentru orice om cu mintea pe umeri. Căci a fi *în afara* Împărăției înseamnă *a fi în Iad*. Înseamnă *a fi un Iad viu*.

Însă Împărăția trebuie *să rodească*! Împărăția Lui din noi, slava Lui, trebuie *să rodească continuu* fapte de sfințenie. Fără rodirea continuă a vieții duhovnicești *ne zdrobim* de Piatră sau suntem *striviți* de Ea. Căci fără Piatra aceasta, care izvorăște viață veșnică, niciunul dintre noi nu poate să fie viu pentru veci.

În concluzie, iubiții mei, nu ne putem *bucura* în mod profund decât cu Dumnezeu și în slava Lui. Nu putem fi *fericiți* fără El și nu putem să ne bucurăm de *o veșnicie* în care El nu e prezent.

De aceea, mereu, noi *binecuvântăm* Împărăția Lui cea veșnică, Împărăția Tatălui și a Fiului și a Sfântului Duh, a Dumnezeului nostru treimic, pentru că ea este *adevărata noastră casă* și *cununa* alergării vieții noastre.

După *o viață în credință* noi nu primim altceva și nici nu vrem să primim altceva decât *Împărăția Lui*, adică comuniunea cu El și cu toți Sfinții Lui.

Fapt pentru care nu ne putem dori Împărăția Lui *în indiferență* față de Sfinții Lui, ci, dacă o dorim pe ea, trebuie să dorim să îi cunoaștem și să fim și cu Sfinții Lui. Și ca să îi cunoaștem pe Sfinți, trebuie să le citim scrierile și viețile, să le cunoaștem Sfintele Moaște și Bisericile închinate lor, slujbele și acatistele lor, Sfintele lor Icoane și minunile pe care ei le fac. Pentru că prin toate acestea *ne împrietenim* cu Sfinții și ei *intră* în viața noastră și *locuiesc* cu noi. Pentru că ei locuiesc *duhovnicește* în noi, în adâncul sufletului nostru, și unde mergem noi, merg și ei cu noi.

Acasă le citim cărțile...dar mergem cu ei pretutindeni, pentru că sufletul nostru e mereu în rugăciune și în comuniune cu ei, cu Sfinții lui Dumnezeu.

Așadar, iubiții mei, fiind la sfârșitul anului bisericesc de față, să ne rugăm ca noul an bisericesc, 2015-2016, să fie un an în care să sporim și mai mult în credință, în nădejde și în dragoste, în pace, în înțelegere și în înțelepciune, în curăție, în seninătate și în sfințenie.

Pentru că acestea sunt virtuțile creștinești care trebuie să ne caracterizeze. Să ne caracterizeze mila, iertarea, bunătatea, facerea de bine, cuviosia, bunul simț, eleganța duhovnicească.

Căci Domnul ne judecă după *cine suntem* și nu după *cine părem a fi*.

La mulți ani, multă sănătate și întărire în toate și toată binecuvântarea din partea mea! Amin.

Predică la Duminica a 14-a după Rusalii [2015]

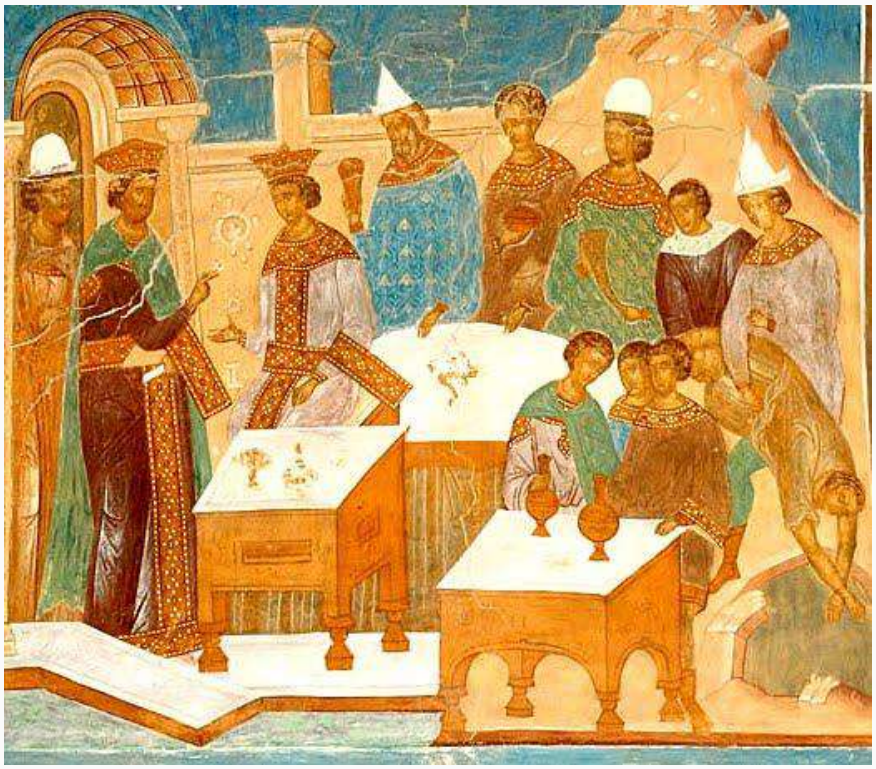

Iubiții mei[397],

în Dumnezeiasca Scriptură, parabola [παραβολή] este *o încercare teologică de descriere* și *de introducere* a noastră într-o realitate viitoare sau veșnică. Căci folosindu-se de cuvinte, pentru a crea imagini profunde, parabolele sunt profetice prin conținutul lor, fiind, în același timp, și vederi mistice, pentru că ele vorbesc despre realități dumnezeiești.

---

[397] Scrisă în dimineața zilei de vineri, 4 septembrie 2015, o zi călduroasă, dar răcoroasă dimineața. Astăzi am împlinit 10 ani de când am fost hirotonit Diacon.

Sfânta Frescă am preluat-o de aici:

http://www.mscireland.com/wp-content/uploads/2014/10/parable-of-the-wedding-feast-dionysii.jpg.

De aceea, parabolele sunt iconizate în Biserică, sunt văzute ca Sfinte Icoane, pentru că ele vorbesc despre lucruri transcendente, veșnice.

Parabolele Domnului, cu precădere, vorbesc despre Împărăția Lui, fiecare dintre ele urmărind să surprindă o altă latură a realității veșnice a Împărăției Sale. Deși vorbesc diferit despre Împărăție, toate parabolele Domnului despre Împărăție au lucruri în comun, după cum vom vedea și în parabola Evangheliei de azi [Mt. 22, 2-14]. Pentru că parabolele Domnului vorbesc *în mod explicit* despre realitatea veșnică a Împărăției Lui, chiar dacă în unele detalii ale lor par să fie cu totul și cu totul mundane.

Însă, după cum Sfintele Icoane sunt *descrieri mistice* ale Sfinților, reprezentări ale fețelor lor, din veșnicie, îndreptate spre noi, tot la fel parabolele Domnului sunt o descriere profundă și fidelă a Împărăției, deși, la prima impresie, par niște „povești banale". Pentru că cei care le gândesc ca pe niște „povești" existente în Evanghelii nu înțeleg *seriozitatea abisală* a Domnului atunci când El le-a rostit. Nu înțeleg faptul că El *a pictat*, prin intermediul lor, Împărăția Lui, pentru ca să ne ajute să ne facem proprii ei.

Adică parabolele *nu ne îngreunează înțelegerea* Împărăției Lui, ci *ne-o ușurează*. Ele ne dau explicații profunde și despre Împărăție și despre cum trebuie să fim noi, dacă vrem să fim părtași Împărăției Lui.

Parabola de azi începe așa în ed. BYZ:

„Asemănatu-s-a Împărăția cerurilor omului împărat, care a făcut *nunți* fiului lui [Ὡμοιώθη ἡ Βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ, ὅστις ἐποίησεν *γάμους* τῷ υἱῷ αὐτοῦ]" [Mt. 22, 2].

În *Biblia de la 1688*, în ed. BOR 1914, 1939, 1988 și 2001, avem *nuntă* și nu *nunți*. Însă *nunți* apare în *Codex Sinaiticus*, *Codex Alexandrinus*, BYZ, MGK, VUL, BNT.

Dar ambele forme substantivale vorbesc despre același lucru: despre *legătura tainică, harică*, dintre noi și Dumnezeu. Când privim la modul general această realitate a celor mântuiți, a celor Sfinți, spunem că toți sunt la *nunta veșnică* a lui Dumnezeu. Și atunci vorbim despre *o singură nuntă* a Împărăției Lui. Dar când vorbim despre fiecare Sfânt în parte, spunem că fiecare are legătura lui personală și unică cu Dumnezeu. Pentru că el și-a sfințit viața într-un mod personal și unic. Și atunci, prin *nunți*, înțelegem că există atâtea nunți ale lui Dumnezeu câți membri ai Împărăției sunt.

Dar fiecare dintre Sfinții Lui, cu care El are o legătură de iubire veșnică, sunt împreună. Iar dacă *omul împărat* este Tatăl, iar *fiul*, căruia i-a făcut nunți, e *Fiul lui întrupat*, iar Tatăl și Fiul nu pot să fie vreodată fără Duhul Sfânt, atunci Împărăția e *a Dumnezeului treimic* și noi la ea suntem chemați.

Pentru că Tatăl „a trimis pe slujitorii lui [ca] să-i cheme pe cei chemați întru nunți și [ei] nu au vrut să vină” [Mt. 22, 3]. Însă, dacă Împărăția Lui e veșnică, atunci ea *a precedat* crearea noastră. Căci noi am fost creați de Dumnezeu tocmai pentru a fi *moștenitori* ai Împărăției Sale.

Omul a fost creat de Dumnezeu pentru ca să aibă *o legătură vie* cu El, adică viața lui să fie *o nuntă continuă* cu El. Căci atunci când Domnul vorbește despre *nunți*, vorbește despre relații curate și nepătimașe cu El. Despre relații harice cu Dumnezeu.

Pentru că El *Se unește*, prin slava Lui, cu cei care se curățesc pentru El și îi face *Sfinți* și *bineplăcuți* Lui. Nunta lui Dumnezeu cu fiecare dintre noi, începută la Botezul nostru, este *veșnică*, dacă Îl dorim pe El pentru veșnicie.

De aceea, versetul de față vorbește despre faptul că, dintru început, de la crearea primilor oameni, Dumnezeu i-a chemat pe oameni la *relații personale* cu El.

Iar *slujitorii Lui* sunt, deopotrivă, Îngerii și Sfinții. Căci prin Îngerii și prin Sfinții Lui Dumnezeu a chemat întreaga umanitate, dintru început, la sfințenie.

Mt. 22, 4-7 vorbește despre chemarea oamenilor la Împărăție în timpul lui Israil, în Vechiul Testament:

„Din nou a trimis alți slujitori, zicând: «Spuneți celor care au fost chemați: Iată, am pregătit *prânzul meu*, taurii mei și cele îngrășate au fost înjunghiate și toate [sunt] gata! Veniți întru nunți [Πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους, λέγων, Εἴπατε τοῖς κεκλημένοις. Ἰδού, *τὸ ἄριστόν μου* ἡτοίμασα, οἱ ταῦροί μου καὶ τὰ σιτιστὰ τεθυμένα, καὶ πάντα ἕτοιμα· δεῦτε εἰς τοὺς γάμους]!».

Dar ei, nedând atenție, au plecat, unul la câmpul lui, iar altul la negustoria lui. Iar alții prinzându-i pe slujitorii Lui, i-au chinuit și i-au omorât.

Și împăratul auzind aceasta s-a mâniat, și trimițând oștile Lui, i-a pierdut pe acei ucigași [ἀπώλεσεν τοὺς φονεῖς ἐκείνους] și cetatea lor a ars-o [καὶ τὴν πόλιν αὐτῶν ἐνέπρησεν]”.

Și observăm că El numește masa *prânz*, masa de la mijlocul zilei, pentru că e vorba despre timpul Profeților. Al Profeților pe care Israil i-a disprețuit

și i-a omorât. Pe când Mt. 22, 7 e o profeție despre *distrugerea Ierusalimului*, care s-a petrecut în primăvara anului 70 d. Hr[398]. Căci cetatea a fost arsă cu foc de către romani, așa după cum profețise Domnul, după ce mulți fuseseră uciși.

La Mt. 22, 8-11 se vorbește despre întruparea Lui și despre Biserica Sa și despre zilele noastre: „Apoi zise slujitorilor Lui: «Nunta este gata [γάμος ἕτοιμός ἐστιν], dar cei care au fost chemați nu erau vrednici [οἱ δὲ κεκλημένοι οὐκ ἦσαν ἄξιοι]. Așadar mergeți spre ieșirile drumurilor, și câți aveți să găsiți, chemați-i întru nunți [Πορεύεσθε οὖν ἐπὶ τὰς διεξόδους τῶν ὁδῶν, καὶ ὅσους ἂν εὕρητε, καλέσατε εἰς τοὺς γάμους]!». Și slujitorii aceia ieșind întru drumuri, i-au adunat pe toți câți au găsit, și răi și buni; și a umplut nunta de oaspeți [Καὶ ἐξελθόντες οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι εἰς τὰς ὁδοὺς συνήγαγον πάντας ὅσους εὗρον, πονηρούς τε καὶ ἀγαθούς· καὶ ἐπλήσθη ὁ γάμος ἀνακειμένων]”.

Și observăm că Domnul folosește *nuntă* și în v. 8 și în v. 11, atunci când folosește pe nuntă ca pe un corelativ al Împărăției. Însă slujitorii Lui ne cheamă pe fiecare dintre noi „întru nunți”, adică la o *relație personală* și *eclesială* cu El. Pentru că nu poți fi *creștin ortodox* în afara Bisericii și nu te poți *sfinți* fără o viață autentic eclesială. Căci viața noastră, ca *mădulare vii* ale Bisericii, ne face experimentatori și moștenitori ai Împărăției Lui.

Toți, în Biserică, suntem curățiți de păcate în apele dumnezeiești ale Botezului. Dar devenim *buni* numai dacă ne sfințim viața, și devenim *răi* doar dacă ne îndepărtăm de făgăduințele Botezu-

---

[398] A se vedea:
https://ro.wikipedia.org/wiki/Asediul_Ierusalimului_%2870%29.

lui. De aceea, acum, în clipa de față, cei răi stau lângă cei buni în Biserică, cei păcătoși lângă cei Sfinți, cei care luptă continuu pentru mântuirea lor fiind alături de cei indiferenți față de acest lucru. Pentru că toată viața noastră e *o luptă continuă pentru rămânerea în sfințenie*, pentru a ne face proprii Împărăției Lui.

Așadar, Biserica e *calea* spre Împărăție. Însă a fi membru al Bisericii nu ne garantează mântuirea. Simpla prezență la Biserică nu ne mântuiește. Pentru că mântuirea e nunta dintre noi și Dumnezeu, e o continuă transfigurare interioară, e schimbarea noastră, prin har, din *oameni păcătoși* în *oameni sfinți*.

De aceea și Domnul ne cheamă la Împărăție...dar prin Biserica Lui. Nu ne cheamă să ne mântuim „prin orice biserică și religie", așa, „la întâmplare" sau „după cum are chef fiecare", ci numai prin Biserica Lui de la Cincizecime, prin Biserica Ortodoxă. Pentru că mântuirea este *eclesială*, adică *ortodoxă*, așa după cum mântuirea, în Vechiul Testament, era *iudaică*. Lucru pe care Domnul i-l spune Sfintei Fotini în In. 4, 22: „căci mântuirea din iudei este [ὅτι ἡ σωτηρία ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐστίν]".

Însă iudeii, odată ce L-au negat și L-au răstignit pe Domnul, ei, cei *chemați* la Împărăție, s-au făcut *nevrednici* de Împărăție. Căci despre ei vorbește la Mt. 22, 9: „dar cei chemați nu erau vrednici".

Dar despre noi, despre creștini, Domnul vorbește imediat, în v. 10, spunând că noi, în Biserică, suntem și *buni* și *răi*, adică și *vrednici* și *nevrednici* de Împărăția Lui. Căci, mai pe scurt,

repetăm greșelile Israilului ales de Dumnezeu să fie *sfânt* și care a făcut *deicid*.

Și tot despre noi e *finalul* Evangheliei de azi. Pentru că în finalul Evangheliei de azi se vorbește despre *judecata* noastră, a creștinilor:

„Dar împăratul intrând să vadă oaspeții, a văzut acolo un om neîmbrăcat [în] *veșmântul nunții* [Εἰσελθὼν δὲ ὁ βασιλεὺς θεάσασθαι τοὺς ἀνακειμένους εἶδεν ἐκεῖ ἄνθρωπον οὐκ ἐνδεδυμένον *ἔνδυμα γάμου*]. Și îi zise lui: «Prietene, cum ai intrat aici neavând *veșmântul nunții* [Ἑταῖρε, πῶς εἰσῆλθες ὧδε μὴ ἔχων *ἔνδυμα γάμου*]?». Dar [el] a tăcut. Atunci împăratul a zis slujitorilor: «Legați-i lui picioarele și mâinile, luați-l pe el și aruncați-l întru întunericul cel mai din afară! Acolo va fi plângere și scrâșnire a dinților [Τότε εἶπεν ὁ βασιλεὺς τοῖς διακόνοις, Δήσαντες αὐτοῦ πόδας καὶ χεῖρας, ἄρατε αὐτὸν καὶ ἐκβάλετε εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων]».

Căci mulți sunt chemați, dar puțini aleși [Πολλοὶ γάρ εἰσιν κλητοί, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί]” [Mt. 22, 11-14, BYZ].

Cine sunt *oaspeții* lui Dumnezeu, cei *bineveniți* întru Împărăție, cei care au *veșmântul nunții*? Toți Sfinții și Îngerii Lui. Căci *veșmântul nunții* e *slava Lui*. Și slava Lui o avem interior și ea iradiază din noi, ea fiind *frumusețea* noastră duhovnicească.

Căci de câte ori vorbesc despre *frumusețe haric*ă sau *duhovnicească*, mă refer la *slava Lui* coborâtă în noi, datorită vieții noastre curate și sfinte. La slava cea veșnică și necreată a Preasfintei Treimi.

Iar *veșmântul nunții veșnice* e *veșmântul haric* al Botezului, simbolizat material de *hainele albe* cu care e îmbrăcat pruncul nou-botezat sau de *veș-*

mântul alb pe care îl poartă adultul care se botează. Dar și mireasa, îmbrăcată *cu totul în alb*, tot despre *veșmântul de har* al Botezului ne vorbește și despre căsătorie ca despre *o viață de sfințenie*. După cum și *veșmintele albe*, cu care slujitorii ierarhiei bisericești slujesc la Paști, tot despre *curăție* și *sfințenie* vorbesc, pentru că toți trebuie să fim plini de lumina cea veșnică a Treimii.

Din Mt. 22, 11 nu trebuie să înțelegem că „poate să ajungă" cineva în Împărăția lui Dumnezeu fără slava Lui în el. Că poate „intra" și apoi Dumnezeu „îl scoate de acolo". Pentru că Mt. 22, 11 *nu vorbește* despre perioada *de după* Judecata de obște, ci chiar despre *judecata* Lui. Și El îi pune în contrast pe *oaspeți* cu *cel fără veșmântul nunții* pentru ca să ne arate că sunt *mulți* cei mântuiți, dar, prin acest *unul* fără veșmânt, să vorbească despre *mulții* fără veșmânt haric.

Iar când Domnul îi numește *prieteni* pe cei păcătoși la judecata Lui, o spune cu cea mai mare dragoste, pentru că ei, chiar și în Iad, sunt *făpturile* Lui, create de El și nu niște *străini* pentru El. Ei *și-au ales* Iadul pentru că L-au disprețuit pe Dumnezeu, dar El *nu îi disprețuiește* pe cei din Iad. Și cea mai mare dovadă *de iubire* pentru cei din Iad e tocmai aceasta: că El *nu le strică alegerea*, nu îi *mântuiește* cu forța, nu decide în locul lor. După cum nu decide nici în locul Sfinților, care Îl iubesc pe El în mod liber și asumat și nu pentru că sunt „forțați" de către El.

Păcătoșii, când vor fi întrebați de El, vor tăcea. Pentru că știu că nu se pot dezvinovăți pentru ceea ce au făcut. În fața Lui nu vom mai fi ipocriți, nu ne vom mai putea ascunde, pentru că viața noastră e *la vedere*. Viața sufletului nostru *se*

va vedea prin trupul nostru înviat și înduhovnicit de slava Lui. Vom fi plini de slava Lui sau plini de întuneric. Tocmai de aceea toți vor vedea *cine suntem*, după cum și noi vom fi conștienți de starea noastră și de a altora. Vom fi *expliciți* unul pentru altul, după cum, încă de acum, observăm cine e *păcătos* și cine e *Sfânt*.

Legarea noastră de mâini și de picioare, cât și luarea și aruncarea noastră în Iad se va face de către Îngerii Lui. Iar prin *plângere* și *scrâșnire a dinților*, Domnul ne-a vorbit despre *chinuirea noastră veșnică* în Iad.

Versetul ultim e *concluzia* parabolei. Și prin *mulții* chemați trebuie să înțelegem *toți oamenii*. Pentru că toți sunt chemați să se mântuiască și să moștenească Împărăția Lui. De aceea, mântuirea e *universală* ca și Biserica. Scopul Bisericii e acela de *a încorpora/ cuprinde* întreaga lume, dar nu, pur și simplu, pentru „a o ocupa instituțional", ci pentru *a transfigura* întreaga lume.

Acesta e scopul prim și ultim al Bisericii pe pământ: acela de a fi *un soare viu*, divino-uman, *de iradiere* a harului Treimii. Biserica e cea care ne naște din nou prin Botez și ne ajută prin toate Tainele și Slujbele ei să ne curățim de patimi, să ne luminăm dumnezeiește, să ne umplem de har și să creștem continuu în sfințenie.

Toate celelalte moduri de *a se manifesta* ale Bisericii, ca grijă față de oameni și de patrimoniul ei, *se subsecvențiază* scopului prim și ultim al ei: acela de *a sfinți* lumea și întreaga creație.

Dar pentru *a ne sfinți continuu* trebuie să cunoaștem teologia Bisericii și modul de viețuire al ortodocșilor. Pentru că numai acestea ne sfințesc continuu.

Așa înțelegem de ce, de două mii de ani, Sfinții Părinți ai Bisericii, luminați de Dumnezeu, tot tâlcuiesc viața și cărțile Bisericii: pentru că avem nevoie de *teologia curată* a Bisericii și de *modul de viețuire curat* al ei. Avem nevoie să simțim harul Lui în noi, să trăim dumnezeiește, fiind conduși de adevărurile curate, clare și profunde ale lui Dumnezeu.

Iar când Domnul a spus că *cei aleși* sunt *puțini*, S-a referit la *diferența de număr* dintre cei care au trăit pe fața pământului și cei care și-au sfințit viața. Căci numărul Sfinților și al Îngerilor Lui *nu e mic nicidecum*, dar numărul celor Sfinți, în comparație cu numărul de oameni care a trăit pe pământ, e *mic*. Și asta o spune Dumnezeu și o vedem și noi în istorie și la tot pasul.

Căci ce e *mai bun* pentru mântuirea noastră decât să avem *Prieteni* și *Părinți sfinți*? Și îi căutăm pe ei în persoanele multora și...nu îi găsim. Suntem amăgiți când de unul, când de altul, care pretind că sunt *oamenii lui Dumnezeu*, că sunt oameni *credincioși*, dar se dovedesc repede niște *prefăcuți* și niște oameni *reci*.

Însă nu ne putem *potoli* dorul nostru după oameni autentici și profunzi până nu găsim pe un om al lui Dumnezeu cu adevărat, care *să arate* în el viața reală a ortodocșilor.

Da, numărul celor care doresc să se sfințească e *mic*, dar noi *îl putem mări*! Pentru că fiecare dintre noi se poate decide pentru viața de sfințenie de la un moment dat și să se schimbe radical. Și cel care *se decide* pentru sfințenie, se decide pentru o *nuntă preafrumoasă* și *veșnică* cu Dumnezeu, care începe de acum, din clipa când ne decidem. Pentru o nuntă în care simțim și trăim mângâierea, ajuto-

rul, bucuria, frumusețea, lumina lui Dumnezeu, slava Lui cea veșnică, care ne schimbă continuu și ne întinerește veșnic.

Căci tinerețea duhovnicească, cea fără bătrânețea păcatului, și viața fără de moarte e viața cu Dumnezeu. E Împărăția la care ne cheamă Dumnezeu pe toți. Și binecuvântați vor fi cei care vor accepta chemarea Lui în ei înșiși pentru totdeauna! Căci vor fi oaspeții Treimii pentru veșnicie, cei care vor fi luminați veșnic de către Dumnezeul nostru treimic.

Să avem parte, cu toții, de un an bisericesc binecuvântat de Dumnezeu și de multă împlinire în tot ceea ce facem!

Pe 4 septembrie 2015 am împlinit 10 ani de când am fost hirotonit Diacon. O hirotonie la început de an bisericesc, pentru ca să încep *cu începutul* viața mea preoțească. Și am înțeles pe fiecare zi că *a-I sluji* lui Dumnezeu înseamnă *a te schimba continuu în bine*, dar a-*i schimba și pe alții în bine*. A-i odihni, a-i întări, a-i determina spre lucruri mari.

De aceea, pe toți vă îndemn la a fi *lumini vii* pentru oameni și *conștiințe treze*, care să îi ajute să aleagă viața cu Dumnezeu! Vă îndemn la a fi plini de har și de bucurie și de încredere în voia lui Dumnezeu cu oamenii, fără să vă fie teamă de dureri, de lipsuri, de necazuri și ispite de tot felul. Pentru că întărirea noastră în lipsuri e El, luminarea noastră e El, Dumnezeu ne aduce cărți și oameni, El ne ridică din moarte și din durere, El ne deschide uși și ferestre spre alții, dar și ușa importantă, spre noi înșine, pentru ca *să coborâm în noi înșine* și *să ne vedem așa cum suntem*.

La mulți ani, multă pace și înțelegere! Amin.

Predică la nașterea Maicii Domnului [8 septembrie 2015]

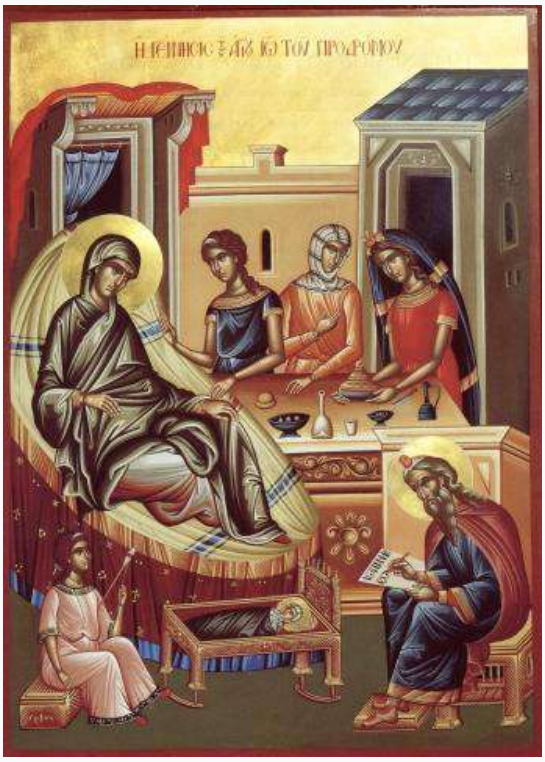

Iubiții mei[399],

„din nou mă sprijin numai de cuvinte” [400], de cuvintele pline de har, pentru a vă vorbi despre adevărurile credinței noastre ortodoxe! Pentru că predica e formată *din cuvinte* dar, în același timp, și *din harul* lui Dumnezeu, care deschide mințile și inimile noastre pentru a primi adevărurile lui Dumnezeu.

---

[399] Scrisă în seara zilei de 6 septembrie 2015, zi de duminică, călduroasă.

[400] Primul vers din poemul *A inventa o floare*, al lui Nichita Stănescu, *cf.* Nichita Stănescu, *Ordinea cuvintelor, versuri (1957-1983)*, vol. I, cu un cuvânt înainte de Nichita Stănescu și cu prefață, cronologie și ed. îngrij. de Alexandru Condeescu, cu acordul autorului, Ed. Cartea Românească, București, 1985, p. 329.

Iar dacă harul lui Dumnezeu nu ne *atinge* inima atunci când se predică în harul lui Dumnezeu e semn că nu predica e *de vină*, ci cel care n-a ascultat predica cu dorința de *a auzi* glasul lui Dumnezeu vorbindu-i.

Pentru că Dumnezeu *ne vorbește* prin ierarhia Lui bisericească, prin Episcopi, Preoți și Diaconi, dar și prin tot cel care trăiește și vorbește din inima lui curățită de patimi și din adevărurile mântuitoare ale lui Dumnezeu.

Dumnezeu ne vorbește prin toate lucrurile create de El și prin toate ființele Lui și ne învață că *a asculta* de Dumnezeu e *cel mai bun lucru cu putință*. Dar El ne vorbește *în mod explicit* prin teologii Lui plin de har și ne învață să deosebim adevărul de minciună și trăirea duhovnicească de înșelarea demonică grețoasă. De înșelarea cu multe fețe, pe care trebuie să o înțelegem în toată decadența ei și de care trebuie să ne curățim.

De aceea, *a-i asculta* pe teologii Lui înseamnă *a-L asculta pe El*, Care vorbește prin gura lor. Și *a asculta* înseamnă *a ne strădui să înțelegem în mod ascetic voia Lui*, punând tot ce auzim în lucrare.

Predica, iubiții mei, e întotdeauna ca nașterea. Nu știi când se produce și nu știi ce trebuie să spui...până când nu ești pus *în fața faptului de a vorbi*. Până ce Dumnezeu *nu ne luminează* ce să spunem.

Predica se dezvoltă ca un copil în ființa noastră, în mod tainic, și când naștem copilul...el este plin de *cuvinte organice*, una cu noi, pentru că adevărurile lui Dumnezeu *cresc* în noi continuu.

Și cum *cresc* cuvintele lui Dumnezeu în noi? Pe măsura împlinirii poruncilor Lui. Pentru că, pe măsură ce ne curățim de patimi, în ascultare de

Dumnezeu, El și cuvintele Lui *cresc continuu* în noi prin harul Său.

Căci având încredere în Dumnezeu și trăind poruncile Lui, viața Lui se revarsă în viața noastră, slava Lui se înrădăcinează în noi și noi creștem pe fiecare zi ca oameni duhovnicești, responsabili, plini de iubirea și de delicatețea Lui.

Dar predica crescută organic în noi, ca un copil frumos și dumnezeiesc, care se naște la timpul său, este la rândul ei *o semănare de viață* în oameni. Predica este *o semănătoare* care ne seamănă sufletul cu cuvântul lui Dumnezeu...și cuvântul lui Dumnezeu *rodește* în noi pe măsura *încrederii* noastre în El.

De aceea, noi avem în adâncul nostru „roadele dreptății [καρπῶν δικαιοσύνης]" [Filip. 1, 11, BYZ], adică *virtuțile* pe care viața noastră de dreptate, primită prin Botez, *le-a încolțit* în noi. Căci virtuțile sunt ca niște flori care înfloresc și își dau rodul lor pe măsură ce noi ne facem tot mai proprii lui Dumnezeu.

Facerea de bine, iertarea, smerenia, rugăciunea, bucuria, compătimirea, evlavia, postul, privegherea sunt tot atâtea *flori ale virtuților* care ne bineînmiresmează cu harul lui Dumnezeu, fiecare din ele aducând *un spor aparte* vieții noastre ortodoxe. Pentru că virtuțile se ajută și se sprijină una pe alta, făcând un bine unitar în noi, o frumusețe unică și pluralã, după cum păcatele ne destructurează interior, indiferent ce păcat săvârșim.

Predica este ca nașterea! Dacă este așteptată, atunci predica vine cu bucurie și spune lucruri mari și tainice. Ea vă aduce în suflet *dulceața* celui care predică. Dar dacă nu este așteptată, ci preotul e primit cu dispreț, predica își pune *halatul*

medical pe ea și se comportă ca un chirurg, care vine ca să folosească *bisturiul* pentru boli grave, contagioase.

Pentru că predica trebuie să fie, în același timp, o lecție de teologie, o lecție de demnitate, o chemare la viața sfântă, o mustrare, o atenționare, o descoperire de lucruri tainice, o pregătire pentru ispitele și greutățile vieții.

Predica trebuie să educe, să lumineze, să curățească, să taie cangrenele și să vindece. Pentru că în Biserica lui Dumnezeu, „buzele preotului vor păzi cunoașterea și legea se va cere din gura lui, căci [este] îngerul Domnului, Pantrocratorul [χείλη ἱερέως φυλάξεται γνῶσιν καὶ νόμον ἐκζητήσουσιν ἐκ στόματος αὐτοῦ διότι ῎Αγγελος Κυρίου Παντοκράτορός ἐστιν]” [Mal. 2, 7, LXX]. Însă cum ῎Αγγελος înseamnă, în același timp, și *Înger* dar și *trimis/ mesager/ păzitor/ slujitor*, preotul este *slujitorul* lui Dumnezeu, care vă vorbește despre voia Lui cu oamenii.

Predica este o *împărtășire de viață* și *de experiență duhovnicească*. Ea este o *întâlnire de suflet* cu fiecare în parte și cu toți la un loc. Pentru că toți avem nevoie de cunoașterea voii lui Dumnezeu, însă, în același timp, fiecare avem nevoi specifice, personale. Și e normal ca să dorim *clarificări*, noi *amănunte* despre lucrurile care ne frământă.

De aceea predica *se continuă* în *povățuirea duhovnicească* de la Spovedanie sau de după slujbe, în măsura în care cineva *nu a înțeles* predica sau dorește să afle lucruri pe care *nu le-am rostit* la predică. Dar când întrebările sunt *și mai complexe*, predica trebuie să se continue *cu studiul*, cu *cunoașterea aprofundată personală*, pe textele sfinte.

Pentru că predica *se naște din studiu* și *din asceză* și trebuie să *îi invite* pe toți *la studiu teologic* și *la asceză*. Predica trebuie *să ne deschidă dorirea inimii* spre tezaurul imens al Tradiției Bisericii și să ne facă să dorim să citim, să traducem, să scriem, să aprofundăm, să analizăm, să refacem traseul unei persoane sfinte sau al unei scrieri a ei.

Când asemenea *preocupări sfinte* devin și preocupările *cotidiene* ale credincioșilor, preotul și-a atins scopul *prim* al predicării: acela de a-i duce *să se adape* din aceleași surse ale credinței Bisericii.

Însă nu e de ajuns doar *să citim* cărțile Scripturii și ale Sfinților Părinți...dar fiecare să le interpretăm *după cum dorim*. Ci *a doua grijă* a predicii e aceea de a demonstra, în ani la rând, cât de organică e *trăirea* și *învățătura* Bisericii și că totul e *atât de serios* în teologia ortodoxă, încât nu se gândește nimic decât *din interiorul* sfințeniei, al vieții curate.

Citirea teologică trebuie să se transforme *în ritmul viu* al vieții noastre. Cărțile trebuie să devină, din obiecte de bibliotecă, *cărămizile de har* ale ființei noastre interioare, ale catedralei mântuirii pe care trebuie să o ridicăm în noi înșine. Căci *catedrala mântuirii*, mai înainte de toate, e zidirea noastră duhovnicească prin slava lui Dumnezeu, e creșterea noastră continuă în har și în fapte bune.

Și numai dacă în noi înșine suntem *în lucru* continuu, dacă în noi înșine suntem *în slujire* continuă, mergerea noastră la Biserică are sens, pentru că noi înșine suntem o *biserică vie în construcție continuă*.

Și v-am vorbit astăzi despre *predică* în relație cu *nașterea*, pentru că omul nu trebuie doar *să se nască*, ci și *să crească* în sfințenie.

Însă, în al doilea rând, am tot amintit până acum despre *naștere*, despre bucuria ei foarte frumoasă...pentru că prăznuim astăzi *nașterea Preasfintei Născătoare de Dumnezeu* [ἡ γέννησις τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου][401], adică venirea ei pe lume după o zămislire minunată. După o zămislire din pântec sterp, la bătrânețe.

Căci Sfinții ei Părinți, Ioachim [Ἰωακεὶμ] și Anna [Ἄννα][402], s-au rugat în durerea și în desconsiderarea lor de către oameni ca să nască *un copil*. Căci erau „de râsul lumii", pentru evrei, pentru că nu aveau un copil. Dar Dumnezeu nu le-a dat să nască *orice fel* de copil, ci pe *Copila cea mai sfântă a lumii*, pe Născătoarea de Dumnezeu, pe Preasfânta Fecioară Maria.

De aceea, cei desconsiderați s-au făcut *cei mai bucuroși* oameni ai lumii, pentru că au născut-o pe Maica Stăpânului. Ei s-au umplut de veselie dumnezeiască, pentru că Dumnezeu a fost Cel care a ridicat durerile lor, El a fost Cel care a șters lacrimile lor, pentru că El le-a vestit prin Înger nașterea Mariei.

Iar slujba zilei de azi a fost plină de *trecerile imediate* de la nașterea Maicii Domnului la nașterea Domnului din ea. Căci cele două nașteri au legătură interioară între ele, pentru că prima a fost *ușa* pentru a doua. Numai că aceasta, prima, pe care astăzi o prăznuim, s-a petrecut în mod minu-

---

[401] *Cf.* http://www.synaxarion.gr/gr/sid/591/sxsaintinfo.aspx.

[402] Ibidem.

nat, la bătrânețe, dar *pe cale firească*, în cadrul căsătoriei dintre doi oameni Sfinți, Ioachim și Anna. Căci Maica lui Dumnezeu a fost născută de părinții ei pe cale seminală, dar după ce mama ei fusese stearpă aproape toată viața.

Pe când a doua naștere, a Domnului din Preacurata Sa Maică, este *mai presus de fire*, *preaminunată* și *unică*, fiind făcută fără sămânță bărbătească, pentru că Însuși Domnul *Și-a clădit trup* din uterul Fecioarei și având suflet rațional, le-a asumat pe ele, întregul umanității Sale, în persoana Sa veșnică, dumnezeiască.

Dar trebuia să se nască mai întâi *Născătoarea de Dumnezeu*, pentru ca să Se întrupeze Stăpânul din ea. Trebuia să se nască cea care *s-a păstrat în curăție* și *a trăit fără de păcat* în toată viața ei, pentru ca Fiul lui Dumnezeu *Să dorească să Se întrupeze* din ea.

Căci Maica lui Dumnezeu nu a fost „o ființă predestinată", în sensul că ar fi fost creată, în mod special, și fără nicio contribuție a ei, ca să Îl nască pe Domnul, ci ea *s-a păstrat în curăție* și *în sfințenie* pentru Domnul, încât El a dorit *să Se întrupeze* din această preafrumoasă și preasfântă Copilă a întregii lumi.

De aceea, astăzi, când prăznuim nașterea Maicii Domnului, trebuie să știm că ea a făcut ceea ce noi nu am făcut nici după Botez: s-a păstrat în curăție, fiind fără de păcat personal și numai de păcatul strămoșesc a fost curățită la întruparea Cuvântului din ea.

Ea s-a păstrat fără de păcat, deși harul lui Dumnezeu o pătrundea din afară și nu se sălășluise în ea, înăuntru, așa cum trăim noi harul Treimii după Botezul nostru. Însă cu totul *s-a dăruit*

Domnului și *a trăit în sfințenie dumnezeiască*, fapt pentru care ea este exemplul *cel mai mare de credincioșie* față de Dumnezeu pe care îl are umanitatea. Căci *cea mai mare bucurie* și *împlinire* a umanității e Maica lui Dumnezeu, ca una care s-a păstrat neîntinată de răutate, de poftă și de tot păcatul.

De aceea, în mod zilnic, făcând experiența victoriilor, dar și a căderilor noastre duhovnicești, înțelegem tot mai mult *ce viață dumnezeiască* a dus Maica lui Dumnezeu. Dar cunoscând durerea și neîmplinirea, tot în ea ne punem *nădejde nebiruită*, pentru că știm că este *rugătoare primită* în fața Preasfintei Treimi pentru noi. Căci frumusețea sfințeniei ei *Îl înduplecă* pe Dumnezeu pentru noi.

...Vestea cea prea bucuroasă a nașterii Maicii Domnului Sfânta Anna a primit-o în timp ce se ruga în livada ei, sub un dafin[403]. Dafinul mai e cunoscut și ca *laur* (în latină: *Laurus nobilis*) și copacul de dafin ajunge până la 10-18 metri înălțime[404]. Și acolo, sub dafin, a venit Îngerul Domnului și i-a binevestit: „Ano, Ano, s-a auzit rugăciunea ta și suspinurile tale au străbătut norii, iar lacrimile tale au ajuns înaintea lui Dumnezeu și, iată, vei zămisli și vei naște pe fiica cea prea binecuvântată, pentru care se vor binecuvânta toate semințiile pământului. Printr-însa se va da mântuire la toată lumea și se va chema numele ei *Maria*”[405]. Și pe lângă minunea că cea stearpă naște

---

[403] A se vedea:
http://paginiortodoxe.tripod.com/vssep/09-09-sf_parinti_ioachim_si_ana.html.

[404] Idem: https://ro.wikipedia.org/wiki/Dafin.

[405] Idem:

la bătrânețe, a mai fost și aceasta: că nașterea sa a fost *vestită de Înger* și că a aflat că va naște *o fată* pe care o va numi *Maria* și că prin ea *se va lucra mântuirea* întregii lumi.

Și lui Ioachim, Îngerul Domnului i-a dat aceeași veste preabună. Și au zămislit-o pe Maica lui Dumnezeu pe 9 decembrie și au născut-o anul următor, pe 8 septembrie, nașterea ei fiind *o bucurie mare*[406].

Căci *bucurie mare* ar trebuie să fie *nașterea* și *creșterea* unui copil și nu *o corvoadă*. Copiii trebuie așteptați și primiți cu bucurie mare, ca pe niște *daruri imense* ale lui Dumnezeu, față de care trebuie să fim responsabili cu toții. Iar dacă nu avem copii, trebuie să ne bucurăm de copiii altora și să-i ajutăm ca și când ar fi *ai noștri*, pentru că astfel ne simțim *bucuroși* și nu *dezamăgiți*.

Pentru că Sfinții Părinți Ioachim și Anna au cerut *copil* de la Dumnezeu, cu mare durere, când arhiereul și poporul lor i-au privit ca niște oameni *nebinecuvântați* de Dumnezeu. Au cerut copil atunci când au fost excluși și marginalizați. Iar marginalizarea și excluderea lor a fost *nedreaptă*, pentru că ei erau niște *oameni Sfinți*, care nu puteau avea copii, și nu niște „păcătoși".

Acest lucru nu trebuie să-l facem nici noi cu cei care nu au copii din diverse motive! Ci, dimpotrivă, trebuie să le arătăm *înțelegere* și *dragoste*, pentru că ei au nevoie *de ajutorul* și *de sprijinul nostru* și nu *de excludere* din comunitate.

Pentru că Maica lui Dumnezeu, cea care e *Maică* și *pururea Fecioară* în același timp, este

---

http://paginiortodoxe.tripod.com/vssep/09-09-sf_parinti_ioachim_si_ana.html.

[406] Ibidem.

exemplul de viețuire și pentru cei căsătoriți cât și pentru monahi, și pentru cei tineri și pentru cei bătrâni, și pentru femeile cu copii cât și pentru cele fără copii. Căci toți trebuie *să iubim* curăția și sfințenia, fapta bună și milostivirea, slujirea lui Dumnezeu și a oamenilor. Toți trebuie să ne împlinim *duhovnicește* în primul rând, pentru că de aceasta ține mântuirea noastră veșnică.

Așadar, iubiții mei, *la mulți ani* tuturor celor care astăzi își sărbătoresc ziua patronimică!

Doamna Preoteasă împlinește astăzi vârsta de 38 de ani și mă bucur să îi spun și acum că îi doresc *toată împlinirea* și *bucurie veșnică*, netrecătoare, în Împărăția lui Dumnezeu.

Căci toate durerile trec, oboselile se uită, anii se scurg ca visul, și rămâne doar ceea ce am făcut *cu noi înșine*, cum ne-am dăruit ca *jertfe vii* Domnului, lucrând în Biserica slavei Sale.

Pentru că toți trebuie să ne dorim *să moștenim* Împărăția lui Dumnezeu cea veșnică, dimpreună cu toți Îngerii și Sfinții Lui și, mai ales, dimpreună cu Născătoarea de Dumnezeu, cu Pururea Fecioara Maria, care este bucuria și pacea noastră.

Stăpână Preabună, Împărăteasa întregii creații, bucuria cea prea dulce a Îngerilor și a oamenilor, ai milă de noi, nevrednicii robii tăi, tot timpul, și te roagă pururea pentru noi, ca să ne mântuim de toată patima și deșertăciunea. Acoperă-ne și ne păzește mereu de ispitele și de răutățile demonilor și ne fă nebiruiți în luptele care ne stau împotrivă. Ca întăriți fiind prin ajutorul și milostivirea ta, să moștenim Împărăția cea netrecătoare, slăvind împreună cu tine și cu toți Îngerii și Sfinții pe Treimea cea preasfântă și preacurată,

pe Tatăl, pe Fiul și pe Sfântul Duh Dumnezeu, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin!

Predică la Duminica dinaintea înălțării Sfintei Cruci [2015]

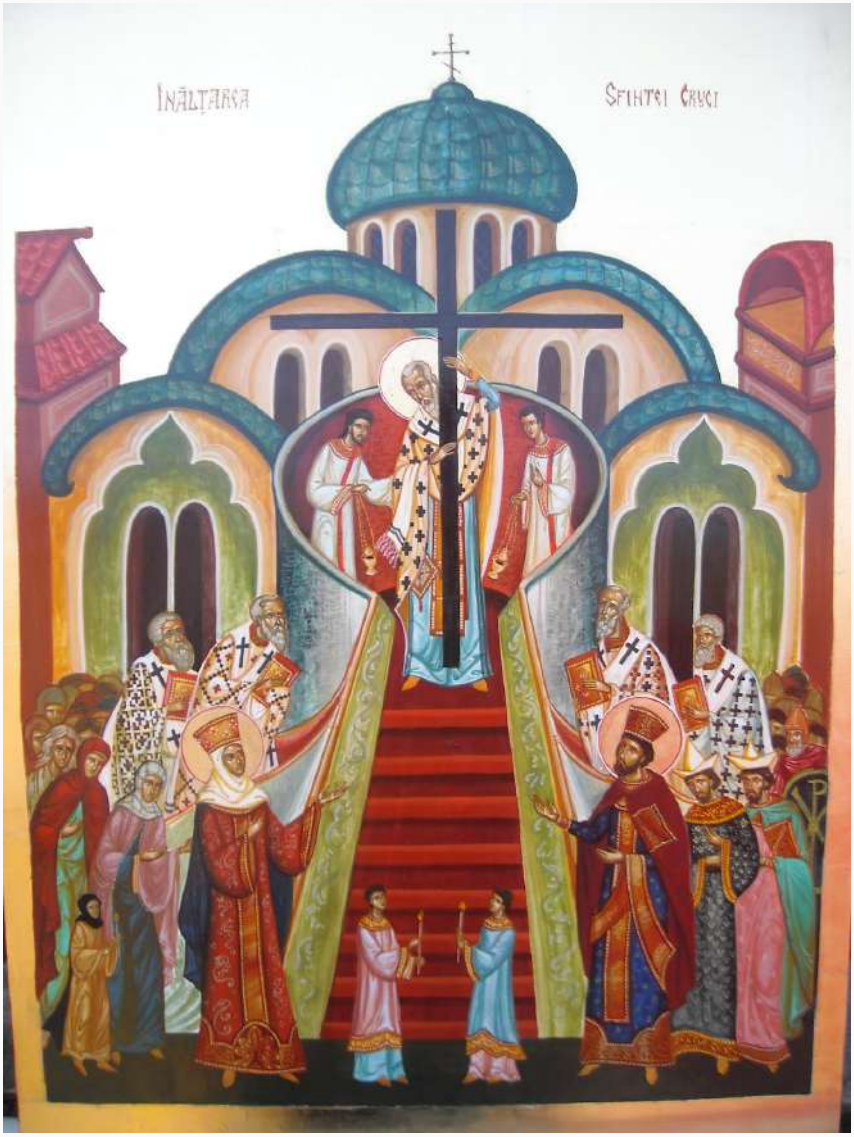

Iubiții mei[407],

Sfânta Împărătească Elena, mama Sfântului Împărat Constantin cel Mare, a plecat la Locurile

---

[407] Scrisă în ziua de 10 septembrie 2015, zi de joi, înnorată. Sfânta Icoană am preluat-o de aici: http://ziartarguneamt.ro/wp-content/uploads/2012/09/inaltarea-sfintei-cruci.jpg.

Sfinte din Palestina, pentru a găsi Sfânta Cruce a Domnului, în anul 326[408]. Și a locuit acolo între 326-328, construind Biserica *Nașterii Domnului* din Betleem (care a fost începută în 327 și terminată în 339[409], adică în 12 ani) și *Biserica Ucenicilor* de pe Muntele Măslinilor (care e amintită în *Itinerarium Hierosolymitanum* în anul 333[410])[411].

A mers să găsească Crucea Domnului și a găsit-o!

Pentru că Crucea Lui fusese ascunsă de evrei și, deasupra locului unde era Crucea Domnului ascunsă, era o capiște [un templu] a zeiței Venera[412]. *Venera* sau *Venus*, care era numele roman[413] al zeiței grecești *Afroditi* [Ἀφροδίτη]/ Afrodita, care era zeița frumuseții și a iubirii[414].

---

[408] *Cf.* http://www.synaxarion.gr/gr/sid/642/sxsaintinfo.aspx.

[409] A se vedea: https://en.wikipedia.org/wiki/Church_of_the_Nativity.

[410] Idem: https://en.wikipedia.org/wiki/Church_of_the_Pater_Noster și https://en.wikipedia.org/wiki/Itinerarium_Burdigalense și http://www.christusrex.org/www1/ofm/pilgr/bord/10Bord07bJerus.html.

[411] *Cf.* https://en.wikipedia.org/wiki/Helena_%28empress%29.

[412] *Viețile Sfinților pe luna septembrie*, ed. BOR 1999, p. 206.

[413] A se vedea: https://ro.wikipedia.org/wiki/Venus_%28zei%C8%9B%C4%83%29.

[414] Idem: https://ro.wikipedia.org/wiki/Afrodita.

Statuia idolatră a lui Venus, de mai jos, se află astăzi în *Muzeul Vaticanului*, lângă ea fiind fiul ei, Eros[415].

Și o astfel de statuie era „cinstită" în templul de deasupra Crucii Domnului. De aceea, Sfânta Elena „a poruncit ca să se risipească capiștea idolească, să răscolească țarina și să sape. Iar Patriarhul Macarie, rugându-se la locul acela, iată [că] a ieșit miros de bună mireasmă și îndată s-a arătat mormântul și în partea dinspre răsărit locul căpățânii, iar alături au fost îngropate trei cruci și lângă ele cinstitele piroane.

Dar neștiind ei care era Crucea lui Hristos, s-a întâmplat că era adus pe acolo un mort la îngropare. Atunci Patriarhul Macarie a poruncit

---

[415] Idem: http://www.theoi.com/image/S10.8Aphrodite.jpg.

celor ce-l duceau să stea; și au așezat pe rând crucile pe mortul acela, iar când au pus Crucea lui Hristos, îndată mortul a înviat și s-a sculat viu cu puterea Dumnezeiești Cruci a Domnului.

Atunci Iuda, [cel care îi ajutase să găsească Crucea Domnului], [dimpreună] cu mulți jidovi, a crezut [în Domnul] și s-a botezat, numindu-se *Chiriac* din Sfântul Botez. Mai pe urmă el a fost Patriarh al Ierusalimului, și s-a săvârșit în vremea lui Iulian Apostatul (361-363), fiind prigonit pentru Hristos.

Deci, Împărăteasa [Elena] primind cu bucurie Cinstita Cruce [a Domnului], i s-a închinat și a sărutat-o. Asemenea [a făcut] și toată suita împărătească ce era cu dânsa. Iar alții n-au putut să vadă și să sărute atunci Sfânta Cruce din pricina mulțimii, dorind ca măcar de departe s-o poată vedea. Atunci Macarie, Patriarhul Ierusalimului, stând la un loc înalt, a înălțat Cinstita Cruce, arătând-o mulțimii, iar ei au strigat: «Doamne miluiește!». [Și] de atunci a început a se prăznui «Înălțarea Cinstitei Cruci a Domnului»”[416].

Evenimentul *înălțării Sfintei Cruci*, descris în citatul extins de până acum, a avut loc în data de 14 septembrie 326[417]. Însă în fiecare an, în ziua de 6 martie, noi prăznuim „*aflarea* Cinstitei Cruci și a Sfintelor Piroane de către Sfânta Elena, mama Sfântului Împărat Constantin cel Mare”[418]. Căci pe

---

[416] *Viețile Sfinților pe luna septembrie*, ed. BOR 1999, p. 206-207.

[417] *Cf.* http://ro.orthodoxwiki.org/%C3%8En%C4%83l%C8%9Barea_Sfintei_Cruci.

[418] A se vedea: http://www.calendar-ortodox.ro/luna/martie/martie06.htm.

6 martie 326 s-au descoperit Crucea Domnului, inscripția lui Pilatos, pusă deasupra capului Domnului și cele 4 piroane care au străpuns trupul Lui[419].

Putea Sfânta Elena, cea plină de dor pentru Domnul, atunci când s-a găsit Crucea Lui, să nu o sărute? Nu îmi pot închipui acest lucru. Ci ea s-a bucurat în mod negrăit atunci când a găsit-o și atunci a și sărutat-o.

Sfântul Macarie I al Ierusalimului a fost Patriarh între 312-335 conform mărturiei istoricului bisericesc Sozomenos[420]. El a fost de față la aflarea Sfintei Cruci a Domnului și, dacă a găsit Crucea Lui, bucuria sa a fost mare ca și a Sfintei Elena. De aceea, putem crede că *a înălțat* Crucea Lui pentru ca să se bucure toți.

Însă, după cum se observă până azi, s-a lăsat pe 6 martie pomenirea *aflării* Sfintei Cruci și pe 14 septembrie se prăznuiește *înălțarea* Sfintei Cruci, praznicul de pe 14 septembrie având o duminică specială înainte și o alta după praznic. Sau poate a mai înălțat-o, în mod special, și pe 14 septembrie și de aceea *s-a statornicit* înălțarea Sfintei Cruci pe 14 septembrie. Însă noi suntem azi în duminica *dinaintea* praznicului și socotim acest praznic drept *o mulțumire* a noastră adusă Preasfintei Treimi pentru *iconomia mântuirii noastre*. Căci pentru noi, Stăpânul Hristos *S-a înălțat pe Cruce* și a înălțat în umanitatea Sa „toată firea lui Adam cea căzută”[421].

---

[419] Ibidem.

[420] A se vedea: https://en.wikipedia.org/wiki/Macarius_of_Jerusalem.

[421] *Mineiul pe septembrie*, ed. BOR 1984, p. 167.

Evreul Iuda, care a devenit *Chiriac*, am aflat din citatul de mai sus, a devenit apoi *Patriarh* al Ierusalimului și a fost martirizat în timpul lui Iulian Apostatul. Însă între 361-363, anii de domnie ai lui Iulian Apostatul, *cf. Listei Patriarhilor Ierusalimului*[422], era Patriarh Sfântul Chiril I al Ierusalimului, care a fost Patriarh între anii 350-386. El i-a succedat Sfântului Patriarh Maxim al III-lea al Ierusalimului, care a adormit în 350[423]. Ba, mai mult, între cei 142 de Patriarhi ai Ierusalimului, câți au fost de la Hristos până azi, nu există niciunul cu numele de *Chiriac*[424]. Cu toate acestea, pe 28 octombrie este pomenit Sfântul Sfințit Mucenic Chiriacos, Patriarhul Ierusalimului, care a fost martirizat în 363, în timpul lui Iulian Apostatul[425]. Tot pe 28 octombrie e pomenit și în *Sinaxarul grecesc*, dar aici ni se spune că el a fost martirizat chiar de împăratul Iulian[426].

Ce s-a petrecut însă cu Crucea Domnului și cu cuiele răstignirii Lui, după ce ele au fost scoase din pământ? Sfânta Elena a păstrat la sine o parte

---

[422] A se vedea:
http://ro.orthodoxwiki.org/List%C4%83_a_patriarhilor_Ierusalimului.

[423] Idem:
https://en.wikipedia.org/wiki/Maximus_of_Jerusalem.

[424] A se consulta lista:
http://ro.orthodoxwiki.org/List%C4%83_a_patriarhilor_Ierusalimului.

[425] A se vedea:
http://oca.org/saints/lives/2015/10/28/103095-hieromartyr-cyriacus-the-patriarch-of-jerusalem.

[426] Idem:
http://www.synaxarion.gr/gr/sid/1013/sxsaintinfo.aspx.

din Sfânta Cruce a Domnului și cele 4 piroane. Într-o raclă de argint, ea a lăsat cealaltă parte din Crucea Domnului la Ierusalim, în mâinile Sfântului Macarie.

Întorcându-se la Constantinopol, Sfânta Elena a aruncat în Marea Adrianopol unul dintre piroane pentru ca marea tulburată de furtună să se liniștească. Un al doilea piron Sfântul Împărat Constantin l-a ferecat în coiful său de luptă, iar pe al 3-lea l-a ferecat în zăbala calului său de luptă. Și numai al 4-lea l-a pus spre păstrare[427]. Iar partea din Crucea Domnului adusă de Împărăteasă la Constantinopol, Sfântul Împărat Constantin cel Mare a pus-o într-o raclă de aur[428].

În anul 614, Împăratul Khosrow al II-lea al perșilor a luat drept *captură de război* partea din Sfânta Cruce a Domnului care se păstra la Ierusalim[429].

Peste 13 ani, în 628, Împăratul Iraclios a recâștigat Sfânta Cruce, a dus-o la Constantinopol, apoi, pe 21 martie 630, a reîntors-o în Ierusalim[430].

Încă din 348, Sfântul Chiril al Ierusalimului vorbea despre o fragmentare mare a Sfintei Cruci. Adică despre *o împărțire* a ei în multe părți ale lumii creștine[431]. În 455, Sfântul Iuvenalie, Patriarhul Ierusalimului, îi trimite Sfântului Papă

---

[427] *Viețile Sfinților pe luna septembrie*, ed. BOR 1999, p. 207.

[428] Ibidem.

[429] A se vedea:
https://en.wikipedia.org/wiki/True_Cross și
https://en.wikipedia.org/wiki/Khosrow_II.

[430] Idem: https://en.wikipedia.org/wiki/True_Cross și https://en.wikipedia.org/wiki/Heraclius.

[431] Idem: https://en.wikipedia.org/wiki/True_Cross.

Leon I, cel Mare, un fragment din Crucea Domnului[432]. Sfântul Papă Sergius I, al Romei, a dus în secolul al 7-lea un fragment din Crucea Domnului la Roma[433]. Și Sfântul Paulinus de Nola a avut un fragment din Crucea Domnului[434].

Astăzi, la Ierusalim, un fragment din Crucea Domnului se păstrează astfel[435]:

În biserica romano-catolică *Notre Dame* din Paris se păstrează un fragment din Crucea Domnului și al patrulea piron al Domnului[436]:

---

[432] Idem: https://en.wikipedia.org/wiki/True_Cross și https://en.wikipedia.org/wiki/Juvenal_of_Jerusalem și https://en.wikipedia.org/wiki/Pope_Leo_I.

[433] Idem: https://en.wikipedia.org/wiki/True_Cross și https://en.wikipedia.org/wiki/Pope_Sergius_I.

[434] Idem: https://en.wikipedia.org/wiki/True_Cross și https://en.wikipedia.org/wiki/Paulinus_of_Nola.

[435] Am preluat imaginea de aici: https://en.wikipedia.org/wiki/File:5281-20080123-jerusalem-holy-sepulchre-treasure.jpg.

[436] Prima imagine am preluat-o de aici:

Un alt fragment din Crucea Domnului e în Elveția[437]:

---

https://en.wikipedia.org/wiki/File:ReliquaryoftheTrueCross.jpg.

iar pe a doua de aici:

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/e/ec/Reliquary_of_the_True_Cross2.JPG/1600px-Reliquary_of_the_True_Cross2.JPG.

[437] Preluată de aici:

iar un altul în Serbia, în Mănăstirea *Visoki Dečani*[438]:

Însă oriunde *ne închinăm* și oriunde *cinstim* Crucea Domnului, fiecare dintre noi *simțim* puterea ei dumnezeiască după măsura noastră

---

https://en.wikipedia.org/wiki/File:R%C3%BCti_-_Ortsmuseum_-_Klosterschatz_-_Kreuzpartikelmonstranz_IMG_5114.JPG.

[438] De aici:

https://en.wikipedia.org/wiki/File:Visoki_Decani_08.JPG. Despre Mănăstire:

https://en.wikipedia.org/wiki/Visoki_De%C4%8Dani.

duhovnicească, întărindu-ne și ajutându-ne tot timpul. Pentru că ea nu este un semn oarecare, ci e *o armă nebiruită* împotriva demonilor și *o pavăză de apărare*[439]. Și ea ne sfințește cu puterea ei dumnezeiască[440], pentru că *puterea* Crucii Domnului este *slava* Preasfintei Treimi.

În rugăciunea de la *sfințirea* Crucii, preotul se roagă astfel lui Dumnezeu Tatăl: „trimite acum *cereasca Ta binecuvântare* [adică *slava Ta cea dumnezeiască* n.n.] și binecuvintează semnul acesta al Sfintei Cruci și dă-i *puterea* și *tăria lemnului celui binecuvântat*, care a fost stropit cu sfântul sânge al Preaiubitului Tău Fiu"[441], pentru ca această Cruce să fie „acoperământ puternic, tare, apărare, izbăvire de toată reaua întâmplare, bunăcuviință și frumusețe și semn înfricoșător pentru vrăjmașii cei văzuți și nevăzuți"[442].

Cu alte cuvinte, o Cruce *sfințită* de un preot sau de un ierarh ortodox are *aceeași putere* ca și cea a Domnului, pe care El s-a răstignit, pentru că puterea Crucii e puterea harului dumnezeiesc necreat al Preasfintei Treimi.

La fel, orice Icoană sau Biserică sau obiect liturgic sfințit sunt pline de *puterea* Treimii, pentru că toată puterea Bisericii e *slava* Preasfintei Treimi. Așa stând lucrurile, dacă suntem plini de slava lui Dumnezeu, prin care Îl simțim viu și lucrător pe Dumnezeu în noi, atunci suntem *biserici vii* ale lui Dumnezeu. Suntem biserici duhovnicești, sfinte și pline de cuviința și frumusețea slavei Lui celei dumnezeiești.

---

[439] *Mineiul pe septembrie*, ed. BOR 1984, p. 168.
[440] Ibidem.
[441] *Molitfelnic*, ed. BOR 2002, p. 621.
[442] Idem, p. 621-622.

Căci praznicul în care am intrat de azi, al *înălțării* Crucii Domnului, acest lucru dorește să ne învețe: că trebuie să gândim și să trăim și să vorbim duhovnicește, adică ascetico-mistic. Că fiecare rugăciune și post și milostenie a noastră înseamnă *o punere în lucrarea* lui Dumnezeu pentru ca El *să ne umple* de slava Lui. Iar dacă suntem plini de har, atunci suntem *înălțați* de El la viața dumnezeiască, nemaitrăind trupește, ci duhovnicește.

Însă pentru a fi *înălțați* la viața duhovnicească trebuie să trecem prin chinul ascezei zilnice. Simțirea și vederea slavei lui Dumnezeu sunt acelea care ne fac din *trupești sau sufletești* niște *oameni duhovnicești*. Slava Lui e aceea care *ne mută* la o stare și la o înțelegere dumnezeiască și ne face *robii Lui*.

Așa stând lucrurile, iubiții mei, Dumnezeu ne cheamă *la sfințenie* și nu la *a mima*, în mod exterior, cuviința ortodoxă.

Cine crede că se poate *preface* că e „sfânt", e *un om jalnic*, pentru că păcătuiește păcat împotriva slavei lui Dumnezeu. Pentru că slava Lui e cea care ne curățește, ne luminează și ne îndumnezeiește, și nu „buna părere" de despre noi înșine.

Pentru că *mărturia reală* a unui ortodox stă în *experiența lui mistică* și *în cunoașterea lui teologică*. Câte ne-a luminat Dumnezeu, câte ne-a dat să vedem tainic, în slava Lui, cât am înțeles din cele ale Lui sunt *mărturia noastră* despre viața cu Dumnezeu.

Pentru că toată asceza vieții noastre, asemenea unei torțe neaprinse dar pregătite, e *aprinsă* de Dumnezeu, cu slava Lui, atunci când El *dorește*, dar și când noi suntem *copți* pentru viața duhovnicească. El ne face din ascetici *mistici*, fără

a fi mai puțin ascetici, atunci când *aprinde* în noi lumina Sa dumnezeiască. Dar pentru a fi *torțe bune de aprins*, trebuie *să împlinim* cuvintele Lui cu acrivie, trebuie să fim credincioși Tradiției Bisericii, trebuie să fim ucenici reali și iubitori ai Sfinților lui Dumnezeu și să dorim, cu ardoare, să fim *aprinși* pentru *a lucra* în Via lui Dumnezeu, adică în Biserica Lui.

Iar Dumnezeu *ne aprinde* pe unii pentru *a intra* în ierarhia Bisericii, pe când pe alții, pentru a sluji ierarhiei Lui. El ne cheamă, în mod sigur și direct și pentru un anume lucru în Biserică. De aceea, problema noastră, a fiecăruia, nu e „să fim alții decât suntem", ci „să fim cei pe care i-a chemat Domnul la slujirea Lui".

Iar dacă suntem *chemați* de El și *trimiși* să facem voia Lui într-un anume fel și în anume condiții, atunci trăim *în pace* viața noastră, pentru că trăim în slujirea pe care El ne-a dat-o. Dar dacă nu ne-a chemat El, ci noi înșine ne-am crezut „vrednici" de o *anume slujire* a Bisericii, tot ceea ce facem e *fad* și *fals*. Și nu numai că nu ne va *împlini* vreodată slujirea noastră, dar ceea ce noi numim „slujire" strică totul în jur. Și strică, pentru că am dorit o slujire la care nu ne-a chemat Dumnezeu, ci interese telurice.

De aceea, iubiții mei, pentru ca să știm *ce dorește să facă Domnul cu noi* trebuie să ne nevoim potrivit poruncilor Lui! Poruncile Lui ne vor duce la El și ne vor face proprii faptului de a auzi glasul Lui. Și vom auzi, mai devreme sau mai târziu, dacă ne nevoim frumos și plin de evlavie, glasul Lui, care ne va spune ce să facem cu viața noastră. Și nu numai că *ne va spune* ce să facem cu noi, dar El ne va și *întări*, zi de zi, clipă de clipă, în viața noastră

și ne va împodobi cu minuni, cu luminări și cu vedenii copleșitoare, care ne vor umple de smerenie și de umilință adevărată.

Pentru că *înălțarea duhovnicească* e darul Lui pentru toți cei care *se umilesc* și *se desconsideră* pe ei înșiși, ascultând glasul Lui. Înălțarea e pentru toți cei smeriți, pentru toți cei nebăgați în seamă, pentru toți cei ignorați, dar pe care Dumnezeu *îi cunoaște*, pentru că și ei *Îl cunosc* din împlinirea voii Lui.

Înălțarea duhovnicească e pentru toți cei care *se răstignesc în ei înșiși*, pentru toți cei care se pun *la dispoziția* lui Dumnezeu pentru ca El *să îi ungă tainic* cu slava Lui.

Așa stând lucrurile, să încercăm și noi *să schimbăm* obiceiurile rele cu obiceiuri sfinte!

Adică să schimbăm pierderea timpului cu asceza continuă, să schimbăm neiubirea cu iubirea aproapelui, necitirea cu citirea teologică profundă, îmbuibarea cu postul, neștiința cu rugăciunea și privegherea, tulburarea interioară cu liniștirea, nemilostivirea cu iertarea și cu ajutorarea confraților noștri.

Să facem din noi *o feștilă curată* pentru ca să fim *aprinși* de harul lui Dumnezeu!

Să facem din noi *o casă duhovnicească* a lui Dumnezeu, în care El să vină și să Se sălășluiască!

Pentru că numai smerenia *ne înalță* și numai lucrarea *ne aprinde* cu aprindere de sus, veșnică, cu aprinderea slavei Lui.

Ca în acest fel să trăim și să ne bucurăm aici și veșnic, lăudând pe Treimea cea deoființă și nedespărțită, pe Tatăl, pe Fiul și pe Sfântul Duh Dumnezeu. Căci Tatăl L-a trimis pe Fiul Lui să Se răstignească pentru noi și să ne răscumpere, făcân-

du-ne pe noi fii ai Lui și umplându-ne de harul Duhului Său, acum și în vecii vecilor. Amin!

Predică la înălțarea Sfintei Cruci [2015]

Iubiții mei[443],

praznicul de azi, prin Evanghelia lui [In. 19, 6-11, 13-20, 25-28, 31-35][444], ne-a dat *să retrăim* judecarea nedreaptă a Domnului și răstignirea Lui pe Cruce.

---

[443] Scrisă în ziua de vineri, 11 septembrie 2015, zi înnorată și friguroasă.

[444] *Cf. Sfânta și Dumnezeiasca Evanghelie*, ed. BOR 1983, p. 289-290.

Pentru că ea începe din momentul când arhiereii lui Israil și slujitorii strigau: „Răstignește-L! Răstignește-L pe El [Σταύρωσον, σταύρωσον Αὐτὸν]!" [In. 19, 6, BYZ]. Pentru că Îl socoteau pe Domnul „un hulitor", unul care Se numise pe Sine *Fiul lui Dumnezeu*.

Da, Hristos Se vestise pe Sine ca *Fiul lui Dumnezeu întrupat*, pentru că acesta era El. Dar arhiereii nu aveau de ce să Îl considere „un hulitor". Căci dacă ar fi avut *ochi duhovnicești* – așa cum avuseseră Sfântul Simeon, Primitorul de Dumnezeu, cel plin de zile, și Sfânta Profetesă Anna [Lc. 2, 25-38] – ar fi simțit în El dumnezeirea Lui. Căci toate minunile și vorbele Lui erau pline de slava dumnezeirii Lui și tot Israilul a avut dovezi constrângătoare ale dumnezeirii Lui.

Dar, cu toate acestea, doar o parte din Israil *a crezut* în El...

De ce? De ce n-a putut *să convingă* Fiul lui Dumnezeu întrupat pe Israilul cel învățat de Profeți și căruia i s-a revelat adevărul Lui? Pentru că prezența lui Dumnezeu e înțeleasă numai atunci când ești un om duhovnicesc. Când cauți voia lui Dumnezeu și când Îl lași pe Dumnezeu să ți Se descopere, atunci El ți se descoperă întru slava Lui.

Și de ce nu-i convinge Dumnezeu pe toți oamenii nici azi, în clipa de față, ca să creadă în El și să facă voia Lui? Pentru că El nu forțează pe nimeni să Îl asculte și să Îl iubească. Ci El *ne atrage spre Sine* prin bunătatea Lui cea prea mare și prin cunoaștere și înțelegere și prin simțirea slavei Lui, dar ne lasă nouă *răspunsul* la chemarea Lui. Și acest răspuns, la unii durează puțin, la alții mai mult, pe când la alții foarte mult, căci numai spre

sfârșitul vieții sau pe patul morții vor *împăcarea* cu El.

Însă noi nu trebuie să așteptăm ani și ani la rând pentru ca *să ascultăm* glasul Lui. Ci trebuie să ne facem *ascultători ai Lui* imediat ce conștientizăm că El *ne cheamă* la Sine și să venim în Biserica Lui cu încredere și cu inimă iubitoare.

Să venim la Biserică *pentru Dumnezeu* și nu *pentru oameni*! Căci dacă venim la Biserică pentru oameni, ei ne vor îndurera mai devreme sau mai târziu, ne vor sminti, ne vor înșela încrederea. Dar dacă venim pentru Dumnezeu și doar pe El căutându-L, El nu ne va înșela niciodată așteptările, ci, dimpotrivă, *ne va surprinde mereu* cu mila și cu bucuria Lui de a ni Se revela pe Sine nouă, pentru ca să Îl înțelegem tot mai mult, cu toată ființa noastră.

Arhiereii și slujitorii i-au cerut guvernatorului Pilatos să Îl răstignească. Dar Pilatos le-a spus că el *nu găsește* în Hristos o *învinuire* [αἰτίαν] [In. 19, 6, BYZ]. Nu vede niciun *motiv* în persoana Lui pentru o astfel de pedeapsă.

Însă iudeii i-au răspuns că după legea lor El „trebuie a muri, căci *S-a făcut pe Sine* Fiul lui Dumnezeu [ὀφείλει ἀποθανεῖν, ὅτι *Ἑαυτὸν* Υἱὸν Θεοῦ *ἐποίησεν*]" [In. 19, 7, BYZ]. Și *S-a făcut pe Sine Fiul lui Dumnezeu* însemna: *a spus despre Sine că este Fiul lui Dumnezeu*. Însă Hristos a spus despre Sine *adevărul*, pentru că El *era* Fiul lui Dumnezeu întrupat. Dar iudeii nu au vrut *să accepte* acest adevăr fundamental și mântuitor.

Și nu pentru că nu aveau *dovezi*, ci pentru că erau *plini de ură* și *de invidie* față de Hristos, adică tocmai față de Acela pe care ei pretindeau că „Îl așteaptă". Și până azi iudeii „Îl așteaptă" pe

Mașiah…deși antecesorii lor L-au omorât. Dar cu toții Îl vom vedea, în slava Lui, la a doua Sa venire, când va veni să judece întreaga umanitate [Mt. 25, 31]. Și Îl vom vedea pe El *cu trupul Lui îndumnezeit*, plin de slavă, așa după cum Sfinții Apostoli *L-au văzut înălțându-Se la cer* [F. Ap. 1, 11].

…Însă Pilatos, auzind că El Se consideră *Fiul lui Dumnezeu*, și mai mult s-a înfricoșat [μᾶλλον ἐφοβήθη][In. 19, 8, BYZ]. Pentru că el era *deja înfricoșat* de prezența Lui. Căci pe omul necredincios slava lui Dumnezeu îl înspăimântă și nu îl odihnește, îl cutremură și nu îl bucură.

Judecarea Domnului de către Pilatos s-a făcut în pretorion [πραιτώριον] [In. 19, 9], adică în casa lui Pilatos. În reședința sa de guvernator al provinciei.

Numai că Iisus nu a vrut să îi răspundă la întrebarea: *De unde ești Tu* [Πόθεν εἶ Σύ]? [In. 19, 9]. De ce nu i-a răspuns? Pentru că Pilatos știa *din cine se trage El* după nașterea Sa trupească, dar, în același timp, știa că El e *mai presus* de om. Tocmai de aceea *s-a înspăimântat și mai mult* când a auzit că este *Fiul lui Dumnezeu*, pentru că Pilatos *știa deja* amănunte despre propovăduirea și despre minunile Lui cele prea mari.

Guvernatorul provinciei, ca și azi, era pus la curent cu tot ceea ce se petrecea *în mod semnificativ* în subordinea lui. Tocmai de aceea Pilatos nu putea să nu fie *informat* despre viața, faptele, predicile și Ucenicii lui Iisus, atâta timp cât El și Ucenicii Lui erau *minunea* și *noutatea zilei*. Iar când *ți-e teamă* de cineva care face minuni, ți-e teamă de puterea Sa dumnezeiască și nu de faptul că ar veni să îți distrugă pretorionul.

Căci Pilatos de aceea nu găsea *nicio învinuire* în Iisus Domnul: pentru că *știa* ce face El în Israil. Și El a făcut *numai bine* în Israil și, nicidecum vreo revoltă împotriva autorității romane, așa după cum făcuseră alți extremiști înaintea Lui, care se considerau că sunt „Hristos".

Însă El, adevăratul *Mașiah*, adevăratul *Hristos*, nu a îndemnat *la revoltă* împotriva autorității romane, ci la *îndumnezeirea personală*. El nu a venit ca să Se pună *în fruntea* unei mișcări de eliberare națională, ci pentru ca *să elibereze* întreaga umanitate din robia păcatului, a morții și a diavolilor. Eliberarea Sa a fost adâncă, ontologică, transfiguratoare pentru fiecare om în parte, omul putându-se sfinți datorită ei și pe timp de război și pe timp de pace, și atunci când este închis în temniță și atunci când are toate libertățile la îndemână. Pentru că eliberarea adusă de Domnul este *eliberarea interioară*.

Este eliberarea prin *cunoașterea existențială a adevărului Lui* [In. 8, 32]. Și *adevărul Lui* e format din toate poruncile și revelările Lui față de noi, pe care, dacă le trăim în noi înșine, *ne eliberăm continuu* de păcate și de patimi și de neadevăruri.

...Însă atunci când Pilatos I-a spus Domnului că el are *puterea* [ἐξουσίαν] *de a decide* asupra vieții Lui [In. 19, 10], Domnul l-a corectat și i-a spus: „Nu ai avea nicio putere asupra Mea, dacă nu ți-ar fi fost dată ție *de sus* [Οὐκ εἶχες ἐξουσίαν οὐδεμίαν κατ' Ἐμοῦ, εἰ μὴ ἦν σοι δεδομένον *ἄνωθεν*]. De aceea, cel care Mă vinde ție mai mare păcat are [διὰ τοῦτο ὁ παραδιδούς Μέ σοι μείζονα ἁμαρτίαν ἔχει]" [In. 19, 11, BYZ].

Și *puterea de sus* e *puterea de la Dumnezeu*. Pentru că Cel judecat de Pilatos era Cel care *îi da*

putere asupra Lui. Însă Domnul subliniază apoi că Iudas, ucenicul vânzător, e *mai vinovat* decât Pilatos, pentru că el *L-a vândut pentru bani*, pe când Pilatos *Îl judecă în mod nedrept* pentru că *nu vrea să se pună rău* cu iudeii.

Și când nu judeci după dreptate, ci după circumstanțe și după favoritisme, judeci nedrept. Și oricând judecăm *nedrept* pe cineva ne asemănăm lui Pilatos, care, deși *se temea* de Domnul și Îl socotea *nevinovat*, L-a condamnat la moarte pe Cruce.

...Pilatos Îl scoate pe Domnul din pretorion și se așează pe scaunul de judecată [In. 19, 13]. Dacă până atunci discuția cu Iisus fusese *privată*, de aici încolo ea devine *publică*, pentru că Pilatos Îl judecă în mod public.

Domnul e judecat în locul *Pardosit cu piatră* [Λιθόστρωτον] sau *Gavvata* [Γαββαθᾶ] [In. 19, 13, BYZ]. Însă judecarea Lui nu are nimic de-a face cu o judecare normală, ca la carte. Pentru că judecarea Lui nu a fost *o judecată în sine*. Pilatos, în loc să Îl chestioneze sau să ceară martori, Îl declară în fața tuturor *Împăratul* iudeilor [In. 19, 14, BYZ]. La care iudeii au strigat – ei, care *nu suportau* nicidecum stăpânirea romană – că nu au alt împărat decât pe Chesar [Καίσαρ] [In. 19, 15]. Se refereau la împăratul roman Augustus Octavian Caesar, care a domnit între 16 ianuarie 27 î. d. Hr. și 19 august 14 d. Hr.[445].

Însă cum de „îl iubeau" atât de mult pe Chesar, pe care nu îl văzuseră, dar nu Îl iubeau pe Hristos, pe care Îl văzuseră făcând atâtea minuni? Numai că iudeii doreau *să lingușească* autoritatea

---

[445] A se vedea:
https://ro.wikipedia.org/wiki/Cezar_August.

romană rezidentă în Ierusalim, pe Pilatos, pentru ca *să obțină* răstignirea lui Iisus.

Și au obținut-o! Pentru că judecata lui Pilatos a fost *un simulacru* de judecată.

„Așadar, atunci [Pilatos] L-a dat pe El lor ca să-L răstignească. Și L-au luat pe Iisus și L-au dus. Și purtându-Și crucea Lui, [Iisus] a ieșit întru locul care se cheamă *Locul căpățânii* [Κρανίου Τόπον], care, pe evreiește, se cheamă *Golgota* [Γολγοθᾶ]. Unde L-au răstignit pe El, și împreună cu El pe alți doi, de o parte și de alta, și [în] mijloc pe Iisus. Dar Pilatos a scris și titlu [τίτλον] și l-a pus pe cruce. Și era scris: «Iisus Nazoreosul, Împăratul iudeilor [Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος ὁ Βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων]». Așadar, acest titlu a fost citit de mulți [dintre] iudei, căci locul unde a fost răstignit Iisus era aproape de cetate. Și [titlul] era scris [în] evreiește, elinește și latinește" [In. 19, 16-20, BYZ].

Titlu sau *inscripție* despre care am spus, în predica de ieri, că a fost descoperită de Sfânta Elena odată cu Crucea și cu piroanele Domnului[446]. Și, care, în iconografia noastră, apare ca fiind pusă *deasupra* capului Domnului sau *la extremitatea de sus* a laturii verticale a Crucii. Numai că în Sfintele noastre Icoane nu mai apare *titlul original*, ci *numele Domnului în mod abreviat*: ΙΣ ΧΡ [Is. Hr.].

După care Evanghelia zilei ne vorbește despre cine era lângă Crucea Lui: „Mama Lui și sora Mamei Lui, Maria lui Clopas și Maria Magdalini [ἡ Μήτηρ Αὐτοῦ, καὶ ἡ ἀδελφὴ τῆς Μητρὸς Αὐτοῦ, Μαρία ἡ τοῦ Κλωπᾶ, καὶ Μαρία ἡ Μαγδαληνή]" [In.

---

[446] A se vedea:

http://www.teologiepentruazi.ro/2015/09/10/predica-la-duminica-dinaintea-inaltarii-sfintei-cruci-2015/.

19, 25, BYZ]. Și după cele patru Sfinte Femei, Evanghelia zilei ne vorbește despre Ucenicul cel iubit, despre Sfântul Ioannis Evanghelistul, și despre cum el, la porunca Domnului, a luat-o pe Maica Lui în casa sa [In. 19, 26-27].

În In. 19, 28, ni se vorbește despre *starea de conștiență* a Domnului în mijlocul imenselor chinuri ale Sale, despre *suportabilitatea* firii Sale umane, ajutată de către dumnezeirea Lui, și despre cum El, în mod punctual, *a împlinit toate profețiile despre Sine*. Căci „Iisus văzând că toate s-au împlinit acum, ca să împlinească Scriptura, a zis: «Mi-e sete!»".

Căci în Ps. 68, 22, LXX, s-a spus: „și mi-au dat întru mâncarea mea fiere și întru setea mea mi-au dat să beau oțet [καὶ ἔδωκαν εἰς τὸ βρῶμά μου χολὴν καὶ εἰς τὴν δίψαν μου ἐπότισάν με ὄξος]". Profeție hristologică care s-a împlinit acum, pe Cruce, pentru că I-au dat să bea oțet [In. 19, 29].

Ultima parte a Evangheliei zilei se ocupă cu perioada *imediat următoare* morții Domnului: „Așadar iudeii, ca să nu rămână pe cruce trupurile în sabat – căci era vineri – pentru că era mare ziua aceea a sabatului, au cerut lui Pilatos ca să le zdrobească lor picioarele și să-i ridice. Atunci au venit soldații și au zdrobit picioarele primului și [apoi ale] celuilalt răstignit dimpreună cu El. Dar venind la Iisus, dacă au văzut [că] El deja murise, nu I-au mai zdrobit Lui picioarele. Dar unul [dintre] soldați [cu] sulița lui I-a împuns coasta [ἀλλ᾽ εἷς τῶν στρατιωτῶν λόγχῃ αὐτοῦ τὴν πλευρὰν ἔνυξεν] și îndată a ieșit sânge și apă [καὶ εὐθέως ἐξῆλθεν αἷμα καὶ ὕδωρ]. Și cel care a văzut a mărturisit și adevărată este mărturia lui, și acela știe că adevărat zice, ca [și] voi să credeți [Καὶ ὁ

ἑωρακὼς μεμαρτύρηκεν, καὶ ἀληθινὴ ἐστιν αὐτοῦ ἡ μαρτυρία, κἀκεῖνος οἶδεν ὅτι ἀληθῆ λέγει, ἵνα ὑμεῖς πιστεύσητε]" [In. 19, 31-35, BYZ].

Și iudeii au cerut să îi omoare pe cei trei și să îi dea jos de pe cruce, pentru că știau locul scriptural care spunea că „blestemat de Dumnezeu [este] tot cel spânzurat pe lemn [κεκατηραμένος ὑπὸ Θεοῦ πᾶς κρεμάμενος ἐπὶ ξύλου]" [Deut 21, 23]. Însă ei nu știau ce va ști mai apoi Sfântul Pavlos, Apostolul, care va spune: „Hristos ne-a răscumpărat pe noi din blestemul legii, făcându-Se pentru noi blestem [κατάρα]; căci s-a scris: «Blestemat [este] tot cel spânzurat pe lemn»; ca să se facă întru neamuri binecuvântarea lui Avraam, în Hristos Iisus, ca făgăduința Duhului să o luăm prin credință" [Gal 3, 13-14, BYZ].

Iudeii nu știau, așadar, că El tocmai de aceea venise în lume, pentru ca *să moară* pentru noi, ca, întru moartea Lui, noi să avem „răscumpărarea... [și] iertarea fărădelegilor, după bogăția [imensă a] harului Lui" [Efes. 1, 7, BYZ].

Așadar, iubiții mei, în prima lună a noului an bisericesc, după nașterea Maicii Domnului, după bucuria care s-a născut din lacrimi, din lacrimile părinților ei izgoniți de la templu, cărora li s-a dat veste mare, avem acum o altă bucurie dureroasă, pe aceea a mântuirii noastre, care ni s-a dăruit prin moartea Lui pe Cruce. Pentru că bucuria adevărată e împreunată cu durerea, cu suferința, cu asceza, cu truda. Bucuria bună, duhovnicească, e aceea care vine în urma muncii susținute, a rugăciunii continue, a curățirii continue, a împlinirii continue a voii lui Dumnezeu. Și toți cei care ne bucurăm cu adevărat, ne bucurăm după lacrimi,

după dureri, după încordarea de zi cu zi a ființei noastre în lupta cu patimile.

Să luptăm, iubiții mei, cu puterea Crucii Lui în noi înșine! Să luptăm lupta cea bună a sfintelor nevoințe pentru mântuirea noastră. Căci doar lupta aceasta plină de bucurii duhovnicești e cea care ne încununează.

Azi e zi de post, pentru că postul exprimă starea noastră plină de umilință în fața Crucii Domnului. Să postim pentru păcatele noastre, să postim pentru cei care nu postesc, să postim și să ne rugăm pentru întreaga lume, ca toți să ne facem vrednici de bucuriile Lui cele veșnice! Amin.

Predică la 10 ani de Dumnezeiască Preoție [17 septembrie 2015]

Iubiții mei[447],

ca să cunoaștem cu toții această Dumnezeiască Taină a Preoției, prin care se lucrează toate în Biserică, trebuie să știm *ce primesc* preoții de la Dumnezeu atunci când sunt hirotoniți. Pentru că *a fi hirotonit*, după aspectul văzut al slujbei, înseamnă ca Episcopul *să pună mâna lui dreaptă* pe capul Diaconului pe care vrea să îl rânduiască Preot. Iar Diaconul, candidat la Preoție, este *îngenuncheat* la colțul din dreapta al Sfintei Mese și își are capul *plecat* pe Sfânta Masă, pe palmele sale puse cruciș[448]. Adică Diaconul care

---

[447] Scrisă în zilele de 15-16 septembrie 2015, zile călduroase de marți și miercuri.

[448] *Arhieraticon*, adică rânduiala slujbelor săvârșite cu Arhiereu, tipărit cu aprobarea Sfântului Sinod și cu binecuvântarea Prea Fericitului Părinte Teoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, Ed. IBMBOR, București, 1993, p. 79.

devine Preot e hirotonit în altar, cu capul plecat pe palmele sale, Episcopul spunând rugăciunile hirotoniei cu mâna dreaptă pusă pe capul celui pe care îl hirotonește.

Tot cu mâna dreaptă pe capul lui a fost hirotonit și ca Diacon viitorul Preot[449]. Pentru că Preotul binecuvintează întotdeauna cu mâna dreaptă și tot cu ea sfințește cele puse înaintea lui.

Însă dreapta Lui [δεξιὰν Αὐτου] [Ps. 88, 26, LXX], a Tatălui, este Fiul Lui. Căci Tatăl, prin Fiul, întru Duhul Sfânt *ne hirotonește* pe noi. Și când am spus asta, am spus *nevăzutul* Tainei Preoției. Căci Dumnezeul treimic e Cel care *îl hirotonește Preot* pe Diacon.

Și în *prima rugăciune* a hirotoniei, Episcopul cere de la Stăpânul tuturor, de la Dumnezeul nostru treimic, să îi trimită celui care se hirotonește Preot „acest *mare har* al Sfântului Tău Duh, întru viață curată și credință nestrămutată; arată-l *desăvârșit rob al Tău*, bine-plăcându-Ți întru toate și având purtare vrednică de această mare cinste preoțească, *dăruită lui de puterea Ta* cea mai înainte știutoare”[450].

Iar cel care vine spre Preoție cu viață curată și ca un om duhovnicesc, fără doar și poate are parte de *o mare vedere, simțire* și *înțelegere dumnezeiască* a harului dumnezeiesc, care coboară în el și îl face să fie *Preot al lui Dumnezeu*. Are parte de *o minunată coborâre harică*, pe care o trăiește în deplină bucurie și cutremurare dumnezeiască și despre care va vorbi *cu recunoștință* față de Dumnezeu. Pentru că *al Lui* e acest mare și prea-frumos dar al Preoției.

---

[449] Idem, p. 76.

[450] Idem, p. 80.

În a doua rugăciune a hirotoniei întru Preot se subliniază aceeași *acțiune directă* a lui Dumnezeu în cadrul Tainei: „Dumnezeule, Cel mare în putere, neurmat în pricepere, Cel minunat întru sfaturi, mai presus decât fiii oamenilor, *Însuți Doamne* și pe acesta, pe care ai binevoit a intra în treapta preoției, *umple-l de darul Sfântului Tău Duh*, ca *să se facă vrednic* a sta fără prihană înaintea Jertfelnicului Tău, a propovădui Evanghelia Împărăției Tale, a lucra cu sfințenie cuvântul adevărului Tău, a aduce Ție daruri și jertfe duhovnicești, a înnoi pe poporul Tău prin baia nașterii de a doua”[451].

Dar, după cum se observă din rugăciune, Dumnezeu *ne umple* de harul Preoției și ne pune în *starea de slujire*, însă suntem *vrednici* pentru a-I sluji Lui și pentru a propovădui Evanghelia dacă trăim sfânt, dacă ne pregătim asiduu pentru propovăduire și dacă lucrăm cu sfințenie cele ale lui Dumnezeu. Căci nu e de ajuns doar să fim *hirotoniți*, ci trebuie să avem o viață și o lucrare *pe măsura* chemării noastre dumnezeiești. Trebuie să avem o viață pe care Dumnezeu trebuie *să o îndrume* pas cu pas.

Altfel, considerăm că Preoția *ne astupă* toate patimile noastre și că, dacă slujim Tainele și Slujbele Bisericii *ca la carte*, acest lucru *ne va mântui* și pe noi. Însă lucrurile stau invers: Preoția pe care am primit-o de la Dumnezeu nu ne curățește și de patimi. Căci harul lui Dumnezeu cu care lucrăm și sfințim toate nu ne sfințește *automat* și pe noi, ci trebuie să trăim dumnezeiește, pentru ca și noi să fim *locașuri sfinte* ale lui Dumnezeu.

---

[451] Idem, p. 81.

Însă, dacă nu vrem *să trăim sfânt*, dar vrem doar *să slujim preoțește*, atunci suntem în situația de *a-i sfinți* pe alții, cu harul lui Dumnezeu care se lucrează prin noi, iar noi ne arătăm cu o viață de rușine. Cu o conștiință pătată, cu o viață indiferentă, fără experiența interioară a sfințeniei lui Dumnezeu. Căci dacă vrem să fim numai *liturghisitori*, atunci suntem niște *canale ruginite* ale harului spre cei credincioși, dar nu și niște *Părinți duhovnicești*. Pentru că *Părinții duhovnicești* nu sunt doar *cei hirotoniți* și care sunt și *Duhovnici*, ci cei care sunt plini de teologie și de sfințenie, a căror viață e profund bisericească și este o mărturie vie a Tradiției Bisericii.

Mai pe scurt, Preoția se primește *prin hirotonie*, dar *faptele Preoției* sunt cele pe care le facem zilnic *împreună cu Dumnezeu*. Și nimeni nu devine *Preot cu adevărat* doar pentru că e hirotonit, ci dacă, pe fiecare zi, el se umple de cunoașterea și de sfințenia lui Dumnezeu.

Cel mai adesea Preotul este și *Duhovnic*. Iar *hirotesia lui întru Duhovnic* se face *după* ce a fost hirotonit Preot. De obicei (și așa este cel mai bine), Preotul devine *Duhovnic* la aceeași Dumnezeiască Liturghie în care a fost hirotonit și Preot, și anume *după* rugăciunea amvonului[452], care e aproape *de sfârșitul* Liturghiei. Însă slujba aceasta a hirotesiei, inclusă în Liturghie ca și hirotonia, nu se mai face *în altar*, ci *pe solee*, în fața Sfintelor Uși deschise ale catapetesmei.

Preotul e îngenuncheat în fața Episcopului și Episcopul îl binecuvintează de trei ori pe cap și rostește această rugăciune dumnezeiască, prin care Preotul devine *și Duhovnic*: „Doamne, Iisuse

[452] Idem, p. 108.

Hristoase, Dumnezeul nostru, Cel ce ai dăruit celor doisprezece Ucenici *slujba apostolească* și *duhovnicească*, poruncindu-le lor de *a lega* și *a dezlega* greșealele oamenilor, Însuți și acum, pe robul tău acesta (numele Preotului care *se hirotesește* Duhovnic), care s-a ales de către mine, deplin fiind întru tot harul, arată-l pe dânsul *vrednic de apostoleasca și duhovniceasca Ta slujire*, prin a noastră smerenie, de *a lega* și *a dezlega* greșealele celor nevrednici. Că Tu ești Dătătorul bunătăților și Ție slavă înălțăm: Tatălui și Fiului și Sfântului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin”[453].

Și din rugăciune observăm, ca și din cele anterioare, că Dumnezeu, prin Episcop, e Cel care *ne face Duhovnici*. Dumnezeu e Cel care *ne umple* de *apostolica și duhovniceasca Lui slujire eclesială*, pe când Episcopul a fost doar cel care *ne-a ales* și *a binevoit să ne hirotonească*.

Tot la fel, când Preotul va sluji Tainele Bisericii și când va spovedi și când va îndruma pe cei credincioși, el nu trebuie *să uite* niciodată acest lucru: că harul dumnezeiesc nu este *al lui*, după cum nu a fost *nici* al Episcopului, și că nu poate să facă *ce vrea* cu el, ci harul prin care el slujește în Biserică e *al Preasfintei Treimi* și că pe cei credincioși trebuie să îi unească *cu Dumnezeul treimic* și nu să-i facă *acoliții* lui, urmașii lui.

Dacă fiecare Preot ar dori acest lucru în primul rând și anume să îi facă pe oameni *slujitori* ai lui Dumnezeu și *uniți* cu El în toată ființa lor, n-am avea atâtea *rivalități* între ucenicii Preoților. Pentru că ucenicii vor *să ne predea*, mai întâi, *pe Părintele lor* și *nu pe Dumnezeu*.

---

[453] Idem, p. 107.

Însă Preotul nu trebuie să se predice *pe sine*, ci să predice *teologia* Bisericii. Și pentru ca *să predici* teologia Bisericii trebuie *să o înveți* zi de zi cu sfințenie și să o propovăduiești cu inimă curată și cu voie bună. Pentru că trebuie *să ucenicim continuu* pe lângă Sfinții Bisericii și pe lângă Îngerii lui Dumnezeu pentru *a învăța* voia Lui cu noi. Și e nevoie de ani îndelungați pentru a ne adânci în imensa și infinita înțelegere a revelației dumnezeiești.

...Duhovnicul e hirotesit în naos, în fața Ușilor împărătești, în fața poporului, pentru că pe el trebuie să îl spovedească și să îl îndrume pe calea sfințeniei. El are poporul *în spate*, atunci când e hirotesit, dar privirea lui e *ațintită* asupra altarului, pentru că astfel trebuie să privească și credincioșii: spre Sfânta Sfintelor, spre negrăita unire cu Dumnezeul treimic.

Preotul este cel care s-a unit intim cu Sfânta Masă în Taina Hirotoniei, iar acum i se sădește în ființa lui *responsabilitatea pentru mântuirea oamenilor*. Responsabilitate pe care rugăciunea hirotesiei a numit-o *slujire apostolică și duhovnicească*. Pentru că Dumnezeiești Apostoli nu doar *slujeau* în Biserică, ci și *învățau teologic* și *sfătuiau duhovnicește* în materie de curățire de patimi.

Însă, iarăși, doar hirotesia întru Duhovnic nu te face *un Duhovnic adevărat*, ci Duhovnicul adevărat e cel care s-a pregătit toată viață pentru această mare responsabilitate duhovnicească, e cel care are *multiple specializări* în materie de teologie și de cunoaștere a oamenilor și, pe fiecare zi, *învață* de la oameni *să îi iubească* și *să îi ajute* tot mai mult.

...La a doua rugăciunea a hirotesiei întru Duhovnic, Episcopul pune mâna pe capul candidatului[454], aceeași *mână dreaptă*, și spune:

„Smerenia noastră, prin harul întru tot Sfântului Duh, Începătorul desăvârșirii, te prohirisește pe tine *preacucernicule preote* (numele lui), *duhovnic*, spre slujba de *părinte duhovnicesc*: în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh”[455].

În numele și cu harul Preasfintei Treimi, prin slujirea Episcopului, Preotul devine *Duhovnic*. Pentru că Dumnezeu este *începătorul* desăvârșirii noastre, dar și *cuprinsul* și *împlinirea* desăvârșirii noastre. Căci real *Părinte duhovnicesc* nu poți fi dacă *nu te umpli zilnic* de slava lui Dumnezeu.

Și am folosit până acum, în discuția de față, trei termeni greci: *a hirotoni*, *a hirotesi* și *a prohirisi*. Și toți trei se învârt în jurul *lucrării mâinii drepte* a Episcopului.

Χειροτονία [hirotonia] înseamnă *punerea mâinii* pe capul celui care intră în ierarhia bisericească.

Χειροθεσία [hirotesia] înseamnă *a dărui prin punerea mâinii*.

Iar προχείρισις [prohirisis] înseamnă *alegere mai înainte prin punerea mâinii*.

Tocmai de aceea, în prima rugăciune a hirotesiei, Episcopul a spus că *l-a ales* pe Preotul pe care îl hirotesește. Iar în a doua rugăciune, când spune că *îl prohirisește*, nu face decât să spună *același lucru* printr-un alt cuvânt. Pentru că *a prohirisi*, în acest context, înseamnă a-l face Duhovnic pe Preotul pe care *l-a ales mai înainte* în acest sens.

---

[454] Idem, p. 108.

[455] Ibidem.

În *Molitfelnicul grecesc*, la prima rugăciune a hirotoniei întru Preot, se folosește forma verbală προχειρισθῆναι[456], care a fost tradusă în română prin *a se rândui*. Pentru că și Diaconul, care acum se hirotonește Preot, a fost *ales mai înainte*, adică *prohirisit*.

Însă ediția grecească a Molitfelnicului nu diferențiază, ca ediția românească, între *hirotonie* și *hirotesie*.

În *Biserica Ortodoxă Română* avem doar trei *hirotonii* (în Diacon, Preot și Episcop), pe când Arhidiaconii, Duhovnicii, Sachelarii, Iconomii, Protoiereii, Protosinghelii, Arhimandriții, Eclesiarhii și Starețiii de Mănăstire sunt *hirotesiți*[457].

Însă în *Biserica Ortodoxă Greacă*, Egumenii[458], Eclesiarhii, Iconomii și Chelarii sunt *prohirisiți*[459], pe când Anagnoștii și Psalții sunt *hirotoniți*[460], la fel și Ipodiaconii[461]. Iar dacă noi am tradus și trebuie să ne retraducem periodic cărțile de slujbă din grecește, nu văd de ce trebuie să facem această *separație strictă* între *hirotonie* și *hirotesie*, când termenii sunt echivalenți.

Însă, bineînțeles, dacă putem *să echivalăm la nivel semantic* pe *hirotonie* cu *hirotesie*, pentru că ambele spun același lucru, nu putem pune cele trei trepte ale ierarhiei sacramentale *pe picior de egalitate* cu cele bisericești. Ci, atunci când vorbim despre *Preoția slujitoare a Bisericii*, ne referim la

---

[456] ΕΥΧΟΛΟΓΙΟΝ ΤΟ ΜΕΓΑ, ed. Ierom. Spiridonos Zevos, Veneția, 1891, p. 164.

[457] *Arhieraticon*, ed. BOR 1993, p. 241-242.

[458] ΕΥΧΟΛΟΓΙΟΝ ΤΟ ΜΕΓΑ, ed. Veneția 1891, p. 181.

[459] Idem, p. 184.

[460] Idem, p. 186.

[461] Idem, p. 187.

cele trei trepte sacramentale: la Diaconi, Preoți și Episcopi.

...Prin *canonul 58 apostolic*, Preotul are datoria de *a-i învăța* pe cei credincioși dreapta credință[462].

Iar *canonul 102 trulan* ne vorbește despre *înțelepciunea* pe care trebuie să o aibă Duhovnicul atunci când spovedește. Căci el, prin sfaturile sale, trebuie „să aducă bolii [sufletești] *vindecarea potrivită*"[463], fiind când *aspru*, când *milostiv* cu cel care păcătuiește[464].

Tocmai de aceea e nevoie *de multă învățătură*, de multă propovăduire în Biserică, pentru că trebuie să explicăm și teologia și istoria Bisericii și Slujbele ei și drumul continuu al îndumnezeirii. Căci dacă credinciosul nu înțelege că spovedirea sa trebuie *să se încadreze* în drumul său interior spre Dumnezeu, el nu poate să înțeleagă de ce e nevoie de *sinceritate totală* în spovedanie și de *continua asceză*, continua luptă cu patimile.

Iar dacă Duhovnicul este *pe drumul* curățirii de patimi, dacă are experiența luptei cu patimile și a trăirilor mistice, el poate să îi îndrume, în mod competent, pe cei credincioși pe drumul despătimirii. Însă dacă el nu se despătimește, dacă el nu trăiește sfânt, *spre ce* să îi cheme pe cei credincioși?

Căci credincioșii adevărați vor să trăiască, să experimenteze *apropierea* de Dumnezeu. Apropiere care se face prin *reala teologie* și *reala*

---

[462] Arhidiacon Prof. Dr. Ioan N. Floca, *Canoanele Bisericii Ortodoxe Române. Note și comentarii*, [fără editură], [fără oraș], 1992, p. 37.

[463] Idem, p. 160.

[464] Idem, p. 161.

duhovnicie. Și ceea ce te înduhovnicește, ceea ce te sfințește, aceea e *reala teologie* a lui Dumnezeu, pe care o învățăm de la Sfinții Lui.

Pentru că nu trebuie „să ieșim" din Biserică și să căutăm „în altă parte" mântuirea, ci mântuirea o trăim în Biserică, alături de Sfinții și de Îngerii lui Dumnezeu, fiind plini de slava Preasfintei Treimi. Mântuirea este *eclesială* și mântuirea e totuna cu *sfințenia*. Pentru că toți cei mântuiți, într-o anume măsură personală, sunt *oameni sfinți* ai lui Dumnezeu.

Iubiții mei, astăzi, la 10 ani de la hirotonia mea întru Preot și Duhovnic simt slujirea preoțească ca pe *o mantie* cu care mă înfășor și care *îmi ține de cald*.

Harul lui Dumnezeu mă încălzește și mă luminează continuu spre lucruri bune. Numai păcatele îmi aparțin și pe ele *le vărs* continuu la Spovedanie.

Și mă simt *încălzit* de harul Lui, pentru că am fost *introdus*, prin hirotonie, în *cele de taină* ale lui Dumnezeu, slujind la Sfânta Lui Masă, și am înțeles ce înseamnă *să îți pleci capul* pe Sfânta Masă. Căci Sfânta Masă *ne hrănește*, dar *ne și odihnește* în același timp, dacă noi înșine ne-am făcut *un altar viu* al lui Dumnezeu.

Înțeleg și simt preoția Lui ca pe o pace care *mă bucură* și care mă face *să mă dărui continuu*. Pentru că Cel ce *ne hrănește* pe noi mistic în fiecare zi, Acela ne și face *entuziaști* spre tot lucrul bun. Și fără această bucurie dumnezeiască de *a sluji* și de *a te dărui în slujire*, Preoția este o imensă durere, o tristețe nevindecată. Pentru că vezi numai greul, numai neîmplinirile, numai deficiențele tale și pe ale altora.

Dar cu Dumnezeu, fiind în slava Lui pururea, preoția este *o mare fericire*, o mare împlinire, e *calea îndumnezeirii*. Pentru că fiecare lucru al slujirii preoțești e *un pas mai înainte* în teritoriul nemărginit al sfințeniei.

De aceea, eu sunt *recunoscător* și *mulțumitor* tuturor celor care m-au ajutat, mă ajută și mă vor ajuta în viața mea preoțească. Îi port în rugăciune, îi port în mine pe fiecare zi pe toți cei pe care i-am pomenit și cărora le-am slujit și vorbit. Pentru că nu te poți *detașa* interior de cei cărora *te dărui*. Eu rămân în ei și ei rămân în mine. Și prin asta dovedim cu toții că *Îl dorim* pe Cel care ne face pururea vii, pe Dumnezeul cel plin de slavă.

De aceea, mulțumindu-I lui Dumnezeu, Celui care m-a umplut de harul preoției Sale și de tot ajutorul în toate zilele vieții mele, Îl laud pe El, pe Stăpânul și Domnul Bisericii și al întregii lumi, Care ne poartă de grijă și ne îndeamnă spre tot lucrul bun.

Îl laud pe Cel care m-a întărit, m-a luminat, m-a hrănit cu El Însuși, m-a umplut de știința Lui, de curăția Lui, de frumusețea Lui.

Îl laud pe Cel care n-a oprit slava Lui peste slujbele slujite de mine, care m-a scos din primejdii de moarte, din boală și din neputință, din ispite și din tristeți.

Îl laud pe Dumnezeul treimic, pe Cel care ne ține pe toți în palma Sa, Care ne hrănește și ne apără continuu, Care e odihna și viața noastră.

Pe El, cu toții, să Îl lăudăm și Lui să îi încredințăm viețile noastre, pentru că El știe, mai bine decât toți, ce ne trebuie și de ce lucruri avem nevoie. La mulți ani, multă bucurie și pace întru toate! Amin.

Predică la Duminica după Înălțarea Sfintei Cruci [2015]

Iubiții mei[465],

în reprezentarea iconică de deasupra avem *mesajul esențial* al Evangheliei de azi [Mc. 8, 34-38; 9, 1] și anume: „Cine vrea a veni după Mine, să se nege/ să se tăgăduiască pe sine și să-și ia crucea lui și să-Mi urmeze Mie [Ὅστις θέλει ὀπίσω Μου ἀκολουθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτόν, καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθείτω Μοι]!” [Mc. 8, 34, BYZ].

Mesaj care e o poruncă dumnezeiască. Pentru că, după primul verb, care e la indicativ prezent, celelalte trei sunt la modul imperativ.

---

[465] Scrisă în ziua de 18 septembrie 2015, zi de vineri, foarte călduroasă. Am preluat Sfânta Frescă de aici:

http://www.doxologia.ro/sites/default/files/styles/media-articol-colorbox/public/articol/2014/09/purtarea_sfintei_cruci._cruce._hristos.jpg?itok=a9NSxanC.

Și Domnul ne poruncește, nouă, tuturor, *să Îi urmăm Lui* în viața noastră. Vrea să Îi urmăm Lui *în adâncul* sufletului nostru, prin aceea că *ne unim duhovnicește* cu El.

Însă El ne spune că putem să Îi urmăm Lui numai dacă *vrem să renunțăm* la voia noastră, la mintea noastră, la sentimentele noastre, la obiceiurile noastre pământești, dacă ele nu sunt *conforme* cu voia Lui. Tăgăduirea de sine pe care ne-o cere Domnul e *renunțarea cu totul* la omul nostru pământesc, la ceea ce credeam noi că e „bine" și „lucru împlinitor" pentru noi.

Și nu putem să ne tăgăduim pe noi înșine, adică modul nostru infantil și capricios de a trăi, decât dacă cunoaștem teologia Lui, ceea ce El ne-a revelat. Pentru că noi trebuie să renunțăm la ce e *rău* din noi, împlinind voia Lui, care e totuna cu luarea Crucii Lui. Cu *asumarea interioară* a Crucii Lui.

Căci imaginea iconografică de deasupra ne arată greutatea Crucii prin aceea că ea e *mare* și *grea* și *mai înaltă* decât cei care o poartă. Că ea îi apleacă, îi cocoșează, pentru că e grea. Însă Crucea Lui, pe care trebuie să ne-o asumăm, e *interioară* și nu *exterioară*. Pentru că e dorința fermă de *a nu mai săvârși* păcatele pe care le-am făcut mai înainte de a-L cunoaște pe Dumnezeu și de a dori să Îi urmăm Lui.

Tocmai de aceea *luarea Crucii Lui* este *o continuă răstignire interioară* a noastră. Pentru că trebuie să luptăm în noi cu patimile omului de mai înainte. Cu cei care eram noi *mai înainte* de a face voia Lui. Adică trebuie să luptăm cu lăcomia noastră, cu desfrânarea noastră, cu lenea noastră, cu neștiința noastră, cu lipsa noastră de credință și de

evlavie, cu mândria noastră, cu enervarea noastră, cu lașitatea noastră, cu nesimțirea noastră. Trebuie să luptăm cu tot păcatul și cu toată patima în noi înșine, urmându-I Lui. Adică vieții Lui de sfințenie.

Pentru că *urmarea lui Hristos* e totuna cu drumul curățirii, al luminării și al sfințirii noastre, cu *drumul îndumnezeirii personale*.

Urmarea Lui e *asumarea crucii noastre*, adică a realității noastre interioare și *împlinirea continuă a poruncilor Lui*.

Pentru că în Mc. 8, 34, Domnul ne-a spus că fiecare avem *crucea noastră*. Adică fiecare avem *un drum al mântuirii noastre*. Că fiecare, în locul unde ne-am născut și cu datele personale ale existenței noastre, suntem chemați *să ne asumăm cine suntem* și *să facem voia lui Dumnezeu*.

Însă totul trebuie să înceapă *cu începutul*: cu conștientizarea faptului că noi *nu suntem* cei pe care Și-i dorește Dumnezeu. Și, ca să înțelegem că noi nu suntem oameni *sfinți* și *împlinitori* ai voii Lui, trebuie *să ne nevoim* să citim și să înțelegem cuvintele Lui din Scriptură și din cărțile Sfinților Părinți.

Pentru că nu putem să ajungem *să cunoaștem* voia lui Dumnezeu până când nu o citim și nu o studiem profund.

De aceea, studiul teologic e *nedespărțit* de urmarea lui Hristos, de viața cu și în Hristos. Pentru că Dumnezeu ne-a vorbit despre Sine pe sute de pagini, iar Sfinții Părinți, la rândul lor, ne-au explicat cuvintele Lui pe mii de pagini. Și toate aceste mii și zeci de mii de pagini așteaptă să fie *parcurse* de ochii noștri iubitori, de mintea noastră evlavioasă, de inima noastră plină de sensibilitate sfântă.

Pentru că, citind pe fiecare zi noi și noi cărți ale Scripturii și ale Dumnezeieștilor Părinți, înțelegem ce înseamnă *a renunța la noi înșine* și cât de profundă și radicală e această *renunțare*. Pentru că trebuie *să negăm* multe, în lumina cunoașterii lui Dumnezeu, din ceea ce suntem și am făcut.

Trebuie să ne schimbăm cu totul mintea, cu totul sentimentele, cu totul modul de a acționa, cu totul sufletul și trupul. Pentru că întreaga noastră ființă, prin punerea noastră cu totul în slujba lui Dumnezeu, trebuie să se înduhovnicească, să se umple de slava Lui, să se îndumnezeiască pe fiecare zi. Și trebuie să simțim acest lucru într-un mod preabucuros și cutremurător. Trebuie să simțim acest lucru *cu toată ființa noastră*.

De aceea, dacă poruncile Lui devin *respirația* vieții noastre, Crucea Lui nu mai e *grea*, ci e *modul nostru de a fi*. Noi înșine devenim *cruci vii* și *dumnezeiești*, adică niște *oameni noi*, care gândim, simțim, acționăm, trăim ca Hristos și nu ca omul supus păcatului. Gândim și trăim ca niște oameni liberi interior, pe care Dumnezeu i-a eliberat de sub tirania demonilor, a păcatelor și a morții.

Și ce înseamnă tiranie, *tiranizare* a noastră de către demoni, păcate și moarte? Înseamnă că demonii, păcatele și moartea sunt *mai puternice* decât noi și *ne obligă* să facem ceea ce nu dorim.

Însă *cum scăpăm* de această tiranizare, de această continuă forțare și biruire a voii noastre, în viața duhovnicească? Prin aceea că ne împotrivim interior împotriva a tot păcatul și împotriva gândurilor demonilor care se insinuează în noi și, vindecându-ne de păcat în asceza noastră și umplându-ne de slava Treimii, nu mai trăim nici

moartea ca pe *o frică irepresibilă*, ci ca pe *o eliberare* și ca pe *o trecere* spre Împărăția lui Dumnezeu.

Dar pentru a fi *întăriți* în lupta noastră cu păcatul și cu demonii trebuie să ne umplem de cunoaștere teologică și de împlinirea poruncilor Lui, spovedindu-ne și împărtășindu-ne foarte des. Pentru că numai cu harul lui Dumnezeu noi putem *să luptăm* cu demonii și cu patimile noastre.

Și chiar dacă cădem adesea în păcate de tot felul, *vindecarea* și *ridicarea* noastră din moarte, din moartea sufletească în care am ajuns prin păcate, se face tot prin Spovedanie și prin împărtășirea euharistică cu Hristos, Cel care ne întărește pe noi, dimpreună cu Tatăl și cu Duhul Sfânt, ca să fim *vii* și *duhovnicești*.

...M-am pus și eu la rând, dimpreună cu mulți oameni, pentru ca să trecem pe la catafalcul lui Corneliu Vadim Tudor. Am vrut să iau *temperatura* oamenilor vizavi de el, dar și a vieții lor zilnice. Pentru că statul *lângă* oameni de tot felul e cel mai bun prilej, de fiecare dată, de a asista pe viu la *viața* și *caracterul* oamenilor.

Și în spatele meu erau trei doamne în vârstă, colege de serviciu, care *apreciau* erudiția lui și iubirea sa de țară și de adevăr, și îi deplângeau moartea pentru că ea a survenit datorită...*scrisului mult*. Cititul și scrisul erau considerate de către ele drept *cauzele* morții sale.

Am mai făcut câțiva pași la rând, cele trei doamne mi-au luat-o înainte și am stat lângă un domn și o doamnă, tot în vârstă, care și ei îi deplângeau moartea, dar o puneau pe seama faptului că...*a pus mult la inimă* mojiciile.

Doamna tocmai venea de la depunerea dosarului de pensionare și era necăjită că lucrurile trenează. Și, în durerea ei, spune: „Iată, nefericitul ăsta plecă, și nu mai luă nicio pensie! Cu banii lui ce se întâmplă?”. Cu banii lui de cotizație la pensie...

Însă cu toții aveau dreptate: oboseala și boala apar din cauza *muncii multe* și *a punerii la inimă*. Dar, tot datorită acestei oboseli sfinte și a punerii la inimă a durerilor, omul interior *se schimbă cu schimbare duhovnicească* în ciuda faptului că trupul lui îmbătrânește zilnic.

Căci schimbarea, *întinerirea* interioară e a sufletului, pe când îmbătrânirea e a trupului.

Creierul nostru, fiind material, ca și ochii, mâinile, picioarele, organele interne, se îmbolnăvește la un moment dat datorită exceselor noastre de tot felul și a iresponsabilității noastre. Însă, dacă sufletul nostru *se vindecă continuu* de patimi, noi *biruim* în noi înșine moartea, atât în sufletul cât și în trupul nostru, chiar dacă vom *muri* la un moment dat. Pentru că cel care *s-a sfințit pe sine*, chiar dacă moare cu trupul, are sufletul său viu și plin de slavă dumnezeiască în veșnicie, iar trupul său e păstrat nestricat în mormânt, până când e descoperit ca *Sfinte Moaște*.

...Mulți cred că viața duhovnicească e *imposibilă*, pentru că nu știu că *oriunde poți trăi în mod sfânt*. Sau cred că e *posibilă* numai în Mănăstiri sau în pustietăți, în mod excepțional și nu ordinar. Adică cred că doar unii, „aleși” de Dumnezeu, devin „Sfinți” și nu așa, orice om.

Însă adevărul adevărat în materie de mântuire e acesta: poți fi un om duhovnicesc și te poți mântui și ca preot și ca profesor și ca vânzător în

piață și ca mamă casnică și ca elev de școală și ca student și ca bătrân bolnav și țintuit la pat. Poți trăi duhovnicește și te poți mântui indiferent unde trăiești și cine ești, ce vârstă ai sau câte studii ai. Oriunde te poți mântui, în Mănăstire, în pustietate sau în lume, în oraș sau la sat, dacă împlinești voia lui Dumnezeu și te lași umplut de El, de slava Lui.

Pentru că ceea ce contează e *ce faci în tine însuți*. Cine ești în tine însuți și nu cine pari a fi.

Căci oamenii ne pot judeca în chip și fel. Unii pot să vadă în noi multe virtuți, pe când alții pot să vadă numai patimi. Sau să vadă patimi pe care nu le avem și să nu vadă virtuțile pe care le avem și care sunt atât de evidente.

Și văd deformat, pentru că nu au chef *să ne cunoască* și *să ne asume*. Cunoașterea unui om cere *implicare* și *har*. Iar dacă nu vrei *să îl cunoști cu adevărat*, nici Dumnezeu *nu ne dezvăluie* cine este acest om și trecem pe lângă el tot timpul... neștiind că el e *omul de care noi avem nevoie*.

Am reascultat recent mai multe conferințe online, ba la masă, ba când am fost prea obosit pentru altceva, și în una dintre ele Părintele Rafael Noica vorbea despre *diferența de raportare* a oamenilor vizavi de Fericitul Sofronie Saharov. La începutul vieții sale în Anglia, până nu și-a editat opera, Sofronie era un Părinte *oarecare*...Oamenii nu îl prea băgau în seamă, pentru că nu știau *cine este*. Când l-au cunoscut *din interior*, adică prin prisma experienței sale duhovnicești expusă în cărțile sale, oamenii au început să vină la el *cu evlavie* și *cu teamă*, știind că el e *duhovnicesc* și nu *un oarecare*.

Tot la fel au stat lucrurile și cu Sfântul Siluan Athonitul: oamenii *l-au cunoscut* după ce Ferici-

tul Sofronie Saharov *a scris* despre el. Cu alte cuvinte: Siluan este *rodul* înțelegerii și al scrisului lui Sofronie. Sfântul Siluan a devenit *relevant* pentru oameni pentru că a fost *explicat din interior*. Însă, pentru ca *să înțelegem* un Sfânt trebuie ca alt Sfânt *să ni-l explice*, să ni-l apropie, să ni-l pună la inimă și el să intre definitiv în inima noastră.

Tot la fel, pentru ca *să înțelegem* o carte a Scripturii, trebuie *să îi citim* pe exegeții Sfinți ai Scripturii, pe cei care au citit-o cu înțelegere duhovnicească și ne-au explicat-o pe măsura lor. Și când *îi citim* pe Sfinți vedem *deosebirea de înțelegere* și *de cunoaștere* a Scripturii dintre noi și ei.

Dar pentru ca *să vezi*...Scriptura și să vezi oamenii și să Îl vezi pe Dumnezeu din lucrurile Sale, dar și pe El în slava Lui...trebuie să renunți la tine însuți, să îți asumi curățirea de patimi, adică luarea crucii tale, și să Îi urmezi tot timpul lui Hristos. *Să Îi urmezi Lui* făcând *lucrurile bune* pe care El *te luminează* să le faci.

Și când Dumnezeu *ne învață interior* să iertăm, să ne rugăm pentru oameni, să îi ajutăm, să îi luminăm cu cuvântul și fapta noastră, acestea trebuie să facem!

Când El ne pune pe drumuri pentru a face binele, când El ne luminează asupra unui cuvânt, când El ne descoperă oamenii Lui...noi spre ei trebuie să venim și cuvintele Lui să le explicăm așa cum ne-a învățat El, renunțând continuu la voia noastră.

Căci *a renunța la noi*, în mod continuu, înseamnă *a trăi înălțarea duhovnicească*. Adică dezlipirea noastră de păcate.

A renunța la noi înșine pentru *a deveni noi înșine* înseamnă *a trăi înduhovnicirea noastră inte-*

rioară, aceea în care *îndrumătorul nostru* este Dumnezeu, prin harul Lui, și nu patimile noastre.

Căci patimile noastre ne dau să gândim trupește, să gândim pătimaș. Însă Dumnezeu *ne ridică deasupra* și ne dă să trăim și să acționăm *evanghelic*, adică *potrivit voii Lui celei bune*.

Ortodoxia este *evanghelică*, pentru că e *apostolică*, și e *apostolică* pentru că e credința *cea una* și *sfântă*, care s-a propovăduit pretutindeni de către Sfinții Lui. Și când vorbim despre *catolicitatea* credinței noastre ortodoxe, spunem că ea e *credința tuturor*, a întregii lumi, pe care Apostolii Lui au propovăduit-o la început.

Și cei care *s-au depărtat* de acest *început* al credinței, adică de *Biserica lui Hristos*, au în credința ortodoxă și în Biserica Ortodoxă *credința apostolică* și *catolică* a Bisericii, adică credința pe care Apostolii au propovăduit-o pretutindeni.

Romano-catolicii, prin *căderea* lor de la Biserică, nu mai au *catolicitatea* credinței, pentru că nu mai sunt *în unitate* cu Biserica ce are catolicitatea credinței. Iar luteranii și calvinii și anglicanii, care s-au desprins din romano-catolicism, nu pot pretinde că sunt *evanghelici*, pentru că *a fi evanghelic* înseamnă *a trăi* în Biserica ce a fost fundamentată pe Evanghelie la Cincizecime, adică pe propovăduirea lui Hristos.

Și vă citam în ultima predică rugăciunea de la hirotesia întru Duhovnic, unde se spune că Preotul Duhovnic primește „apostoleasca și duhovnicească Ta slujire”[466]. Dar dacă el, Preotul Duhovnic,

---

[466] A se vedea:

http://www.teologiepentruazi.ro/2015/09/16/predica-la-10-ani-de-dumnezeiasca-preotie-17-septembrie-2015/.

acum, în zilele noastre, slujește *apostolic* și *duhovnicește*, atunci el slujește și *evanghelic*, pentru că Evanghelia face parte din *esența* apostolicității, adică *a lucrării* Apostolilor. Căci Apostolii au hirotonit ierarhia tripartită a Bisericii, adică pe Diaconi, pe Preoți și pe Episcopi, au stabilit cultul Bisericii, ei au învățat Evanghelia și i-au îndrumat pe oameni pe calea mântuirii.

De aceea, Biserica și credința noastră ortodoxă sunt *evanghelice* și *apostolice* și *catolice*. Pentru că noi suntem *întemeiați* pe Evanghelie, de către Apostoli, și credința una a Bisericii e *universală*, adică *catolică*, adică *pentru toată umanitatea*.

Pentru că Biserica era *catolică*, adică *universală*, și la Cincizecime, când era formată doar din 120 de persoane, pentru că credința ei era *pentru mântuirea întregii lumi*. Căci *catolicitatea* Bisericii nu ține de *număr*, ci de *statutul ei divino-uman* de *singură* Biserică a lui Dumnezeu. Și această *singură Biserică* a lui Dumnezeu, *Biserica Ortodoxă*, e *pentru toată lumea*, adică e *catolică*, chiar dacă ea nu este *răspândită* în toată lumea.

Dar credința ei și ea, prin porunca lui Dumnezeu, e *pentru toată lumea*. Căci mântuirea e *pentru toată lumea*.

Tocmai de aceea am afirmat anterior că viața duhovnicească și mântuirea se pot trăi oriunde, pentru că ele se trăiesc *în adâncul* nostru. Iar oamenii pot să vadă sau pot să nu vadă deloc, niciunul, viața noastră interioară, dacă Dumnezeu nu le-o descoperă.

Din această cauză, pentru că nu au fost oameni care *să îi vadă* și *să îi înțeleagă*, mulți dintre Sfinți au rămas *necunoscuți*, au murit ca niște *necunoscuți*, pentru că nu a avut cine să îi

cunoască. Însă ei au fost *cunoscuți* de Dumnezeu și *sunt cu El* pentru veșnicie, pentru că *au trăit* împreună cu El și în viața lor pământească.

...Pentru ca să îl convingă *să cedeze*, să mărturisească ceva anume sub tortură, torționarul i-a spus celui pe care îl muncea: „Spune ce ai de spus, căci nici El *nu știe ce se petrece* aici, jos, cu noi!”...

Un gând satanic! Pentru că El știe *ce se petrece* cu Sfinții Lui, pentru că El *locuiește* în ei prin slava Lui. Însă torționarul *nu Îl vedea* pe Dumnezeu în cel pe care îl muncea, de aceea credea că el e „singur”, că el e „părăsit” în mâinile lui...

Însă cei care *trăiesc* cu Dumnezeu în ei înșiși nu sunt niciodată *singuri*! Și niciodată nu acționează din motive pătimașe, ci au gândul lui Dumnezeu, acționând dumnezeiește.

Pentru că Hristos Dumnezeu la asta ne chemă astăzi: la *a nu ne rușina* de El și de cuvintele Lui [Mc. 8, 38]. La a nu ne rușina *să trăim sfânt*. Pentru că sfințenia este *adevărata împlinire* a omului, pe când păcatul e cel care ne desfigurează interior.

Și cine trăiește sfânt, se rușinează să păcătuiască, rușinea lui e *păcatul* și bucuria lui e viața sfântă.

De aceea, iubiții mei, câți dorim *să ne mântuim*, trebuie să împlinim porunca Lui de a ne răstigni patimile și poftele și de a trăi duhovnicește! Căci numai duhovnicește, numai în harul Treimii, viața noastră este *o frumusețe dumnezeiască* și nu *o calamitate*. Amin!

Predică la Duminica a 18-a după Rusalii [2015]

Iubiții mei[467],

pescuirea minunată de azi [Lc. 5, 1-11] are legătură interioară cu *asumarea Crucii* și cu *urmarea lui Hristos* de duminica trecută. Pentru că teologii Bisericii, cei care *au pescuit* duhovnicește, prin viața și prin predicile lor, pe oameni și i-au zidit în harul Treimii, au început să vorbească în Biserică doar după ce s-au curățit de patimi, s-au luminat dumnezeiește și au pășit, în mod real, pe drumul sfințeniei.

Ei L-au propovăduit pe Dumnezeu după ce s-au lăsat *schimbați* de Dumnezeu, după ce ei înșiși

[467] Scrisă în ziua de 25 septembrie 2015, zi de vineri, însorită.

deveniseră *locașuri duhovnicești* ale lui Dumnezeu. Fiindcă numai astfel, numai cu slava lui Dumnezeu în noi, numai după ce suntem *biblioteci ambulante* și *altare vii* ale teologiei și ale sfințeniei, putem *să aprindem* și în alții harul lui Dumnezeu care e în noi. Putem să aprindem *flacăra* credinței în alții prin adevărul lui Dumnezeu, numai dacă noi suntem *foc aprins*, care luminează și încălzește inimile oamenilor și îi trezește *din dormitarea* păcatelor lor.

Și când oamenii înțeleg că vorbești *de la* Dumnezeu, ei te caută și te doresc foarte mult. Așa după cum mulțimea Îl împresura [ἐπικεῖσθαι], Îl înconjura din toate părțile pe Domnul, pentru ca să asculte din gura Lui cuvântul lui Dumnezeu [τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ] [Lc. 5, 1, BYZ].

Mulțimea dă năvală spre teologul Bisericii doar dacă caută cu adevărat viața veșnică. Adică, dacă ea caută să cunoască adevărul lui Dumnezeu și cum să își sfințească viața.

Dacă ea caută doar *minuni imediate*, oamenii se duc la Sfintele Moaște ale Sfinților sau participă la Sfintele Masluri sau la rugăciunile de exorcizare, nebăgând în seamă teologia Bisericii. Pentru că îi interesează *să scape* de o boală sau *să vindece* pe cineva din familie de demonizare. Și vin la Biserică pentru o problemă punctuală, pentru *nevoia lor*... dar nu vin la Biserică pentru *teologia* Bisericii. Vin doar *să profite* de bunătatea lui Dumnezeu și apoi *își văd de ale lor*. Lucru pe care l-au făcut oamenii și în timpul Domnului. Căci și atunci El i-a vindecat pe mulți, dar nu toți cei vindecați și iertați de El și-au și sfințit viața.

De aceea am spus că cine caută mântuirea, cine caută sfințirea vieții lui, caută de fapt pe

teologul Bisericii, pe cel care *știe* teologia Bisericii, dar *o și trăiește* în viața lui. Adică pe *teologul sfânt* al Bisericii.

Pentru că mulți au înțeles teologia Bisericii după ureche, știu din ea doar ce i-a interesat, mulți au rămas la stadiu de *cititori* de manuale și de cursuri de teologie, din care *repetă* aidoma, dar nu sunt mulți cei care *au aprofundat* teologia Bisericii, care o traduc, care pot să îți explice coerent *legătura* dintre dogmele și învățăturile Bisericii, ce înseamnă fiecare lucru în parte din adâncul vieții duhovnicești.

De aceea mulți *vorbesc*, dar nu mulți știu *despre ce vorbesc*. Inflația de vorbe e ca inflația de noxe din marile orașe.

Și pentru a afla *învățătura adevărată* a Bisericii noastre trebuie nu numai să îi citim și să îi traducem pe Sfinții Teologi ai Bisericii, ci să îi urmăm în viața lor și să le explicăm viața și teologia într-un mod propriu lumii de azi, care nu cunoaște ce înseamnă *Biserică* și nici *viață duhovnicească*.

Pentru că Biserică înseamnă *modul sfânt* al trăirii zilnice împreună cu Dumnezeu, în ritmul întreg al slujbelor și al vieții ascetico-mistice. Și viața Bisericii nu e *o viață telurică*, ci *una dumnezeiască*, pe care o trăiești doar dacă cunoști teologia Bisericii, dacă o crezi în mod deplin și dacă vrei să trăiești *viața de taină* a lui Dumnezeu cu oamenii, adică *sfințenia* Lui.

Tocmai de aceea, unii vin la Biserică precum se duc la mall: din plictiseală sau curiozitate, alții vin că au vreo nevoie, alții vin pentru că „așa au pomenit", alții vin pentru ca să își facă relații, pe când *adevărații credincioși* ai Bisericii vin la Bise-

rică pentru că *asta e viața lor* de zi cu zi: o viață eclesială, bisericească.

Și aceștia, cei puțini, știu de fapt de ce vin, cum să se roage, cum să postească, care e motivul profund pentru care dau milostenie și iubesc viața curată, cum să se spovedească, ce simțiri și trăiri duhovnicești au în diverse momente ale vieții lor.

Și cei care sunt așa, adică ortodocșii lui Dumnezeu, îl caută pe teologul sfânt al Bisericii cu inimă plină de bucurie și de încredere, pentru că știu că el *îi poate lumina* în nevoile punctuale ale vieții lor duhovnicești.

Pentru că și viața duhovnicească are nevoie de *sfaturi* și de *îndrumări*, pentru că și ea e o *continuă creștere* în harul lui Dumnezeu. Și cine *crește în sfințenie* are nevoie de prieteni și de învățători pe drumul sfințeniei, pentru ca să înțeleagă tot mai subtil, tot mai profund viața cu Dumnezeu.

La prima impresie, Evanghelia de azi e despre *pescari* și *pește*. Adică despre *productivitatea muncii*...Însă lucrurile nu stau așa!

Pentru că Evanghelia de azi e despre modul personal în care *se convertesc* oamenii la dreapta credință.

Evanghelia de azi e *un canon/ un îndreptar* pentru cei care propovăduiesc în Biserică și caută să îi aducă pe oameni la viața Bisericii.

Pentru că Domnul, aici, în Evanghelia de azi, ne spune nu numai să propovăduim în Biserică, de pe solee, ci să propovăduim *oriunde suntem*, într-un mod *direct* și *personal*. Nu țipând la megafon, nu împărțind pliante, nu făcând „evanghelizări" de la microfon, nu dând cărți teologice pe gratis, ci

vorbind, în mod real, în situații reale de viață, cu oameni *necredincioși* sau *nedecișI* pentru credință.

Căci El „a văzut două corăbii stând lângă lac, iar pescarii, ieșind din ele, își spălau plasele” [Lc. 5, 2, BYZ]. Și s-a dus acolo!

Ca un Dumnezeu întrupat, El știa *ce se va petrece* dacă El va merge acolo și va vorbi de pe corabie și îi va ajuta pe Simon, pe Iacovos și pe Ioannis să pescuiască. Știa ce se va petrece.

Noi însă nu știm care sunt cei care *vor crede* datorită nouă. Nu știm când, nu știm unde, nu știm cine *așteaptă* de la noi un cuvânt, un surâs, un ajutor sau pur și simplu *să ne vadă* și, prin noi, Dumnezeu *să lucreze* convertirea lui.

Tocmai de aceea, tot timpul, când ieșim undeva, trebuie să fim *treji* și *atenți*, pentru ca *să intuim* cine are nevoie de noi și în ce fel. Pentru că întoarcerea unui om la Dumnezeu nu seamănă deloc cu întoarcerea altuia la El. Unul are nevoie să îi spunem un lucru, altul are nevoie să vadă că noi îl înțelegem, altul e sensibil la compătimirea noastră, unul are nevoie să fie mustrat pentru o patimă a lui, altul are nevoie să vadă că *îi știi păcatele*, dar că și crezi, în același timp, în puterea lui de *a se îndrepta*.

Cel care are nevoie doar *să te vadă*, vede în tine slava lui Dumnezeu care îl cheamă la El. Unul poate fi adus, în mod minunat, prin vis și vedenie la tine, pe când altul poate fi adus la tine fără ca el să își dea seama, dar, mai apoi, să înțeleagă că întâlnirea cu tine a fost *providențială*, a fost *din voia* lui Dumnezeu.

Din Lc. 5, 3 înțelegem că nu propovăduirea Domnului *a declanșat* convertirea lui Simon, a lui Iacovos și a lui Ioannis, dar ea, în mod indubitabil,

a pregătit-o. Căci, „intrând întru una [dintre] corăbii, care era a lui Simon, [Domnul] l-a rugat pe el *să o împingă puțin* de la pământ. Și șezând [în corabie, Domnul] învăța [ἐδίδασκεν] mulțimile din corabie” [Lc. 5, 3, BYZ].

Nu știm *ce a învățat* Domnul mulțimile din corabia lui Simon, dar știm că Simon *L-a lăsat* pe Domnul să se așeze în corabia lui, a împins-o puțin de la țărm, și că el *a ascultat* învățătura Lui.

Iar învățătura Domnului a fost *pregătirea* pentru convertirea lui, a lui Simon, și a celorlați doi viitori Apostoli.

Pentru ei a fost nevoie doar de *o zi*, de propovăduirea unei singure zile. Dar dacă pe unii îi convertește doar o predică, alții au nevoie de zeci și sute de predici pentru ca *să se umilească* și *să-I ceară* lui Dumnezeu iertare pentru toate păcatele și întreaga nerecunoștință a vieții lor.

Simon, Iacovos și Ioannis erau de față, pe corabie, dar ei încă *nu crezuseră* în El.

După predică, ei au mai avut nevoie și de *o minune*, de o minune în relație cu viața lor, aceea de *pescari*. Fapt pentru care Domnul i-a spus lui Simon: „Du-o întru adânc [Ἐπανάγαγε εἰς τὸ βάθος] și coborâți plasele voastre întru prindere [καὶ χαλάσατε τὰ δίκτυα ὑμῶν εἰς ἄγραν]!” [Lc. 5, 4, BYZ].

Și Domnul i s-a adresat lui Simon, căci el trebuia *să ducă* corabia întru adânc, înspre mijlocul lacului Ghennisaret [Γεννησαρέτ], dar, în aceeași poruncă a Lui, El *i-a auxiliat imediat* și pe ceilalți doi, căci lor, la câte trei, le-a spus *să coboare plasele* în apă, pentru ca să aibă *prindere*, pescuire.

Și după cum se observă, Domnul *le câștigase* respectul și atenția celor 3 viitori Apostoli și ei Îl ascultau. Dar *nu credeau* în El.

Tocmai de aceea, Simon Îl numește *Stăpân* în Lc. 5, 5: „Stăpâne, în toată noaptea ostenindu-ne n-am prins nimic! Dar la cuvântul Tău voi coborî plasa [Ἐπιστάτα, δι᾽ ὅλης τῆς νυκτὸς κοπιάσαντες οὐδὲν ἐλάβομεν· ἐπὶ δὲ τῷ ῥήματί Σου χαλάσω τὸ δίκτυον]”.

Simon vorbește despre *plasă*, pentru că, probabil, aveau doar una, pe când Domnul vorbise despre *plasele* lor. Căci El văzuse mai departe de această pescuire, îi văzuse pe ei ca Apostoli ai Lui, și văzuse propovăduirea fiecăruia dintre ei ca *o plasă convertitoare* pentru oameni. Căci cuvintele adevărului *te prind* cu totul, ca pe un pește în plasă, pentru că ți se sădesc în suflet și te conving în mod deplin, haric, de realitatea Lui.

Pentru că cel ce propovăduiește adevărul, te umple în același timp și de harul dumnezeiesc al Treimii, el fiind *de două ori* un mare bine pentru tine. Dar cel care propovăduiește adevărul lui Dumnezeu, dar amestecat cu minciuni, cu erezii de tot felul, nu te umple și de harul lui Dumnezeu, ci de *înșelare demonică*.

Tocmai de aceea, marii predicatori eterodocși *au râvnă* pentru propovăduire – pentru că demonii îi fac să aibă *îndrăzneală* în orbirea lor –, au cunoaștere teologică, vorbesc oamenilor cu elocință, frumos, *îi conving* pe cei care sunt *înșelați de demoni* ca și ei, dar *nu îi luminează*, nu îi pun *pe calea îndumnezeirii*, pentru că *nu le dăruie har*, căci nu-l au, dar le dăruie adevărul amestecat cu minciună, ca vinul amestecat cu apă. Îi aduc pe oameni de la un mod *indiferent de viețuire* la *un mod eretic de viață*, pentru că nici ei și nici cei pe care îi convertesc la gruparea lor religioasă nu au *părtășie reală* cu Biserica. Nu sunt în Biserica Cincizecimii,

cea de peste două milenii, ci în formațiuni religioase *paralele* cu Biserica.

Dar cel care e *teologul* Bisericii și care *știe* ce propovăduiește, pentru că *trăiește* ceea ce propovăduiește, nu dăruie numai adevărul nefalsificat oamenilor, ci dăruie și bunătatea lui și frumusețea lui duhovnicească și pacea lui interioară și crezurile lui fundamentale de viață. Pentru că propovăduirea lui e *una* cu viața lui.

...Cei trei au coborât plasa, singura lor plasă în apă: „Și făcând aceasta, au prins mulțime mare de pești [καὶ τοῦτο ποιήσαντες, συνέκλεισαν πλῆθος ἰχθύων πολυ], de se rupea plasa lor [διερρήγνυτο δὲ τὸ δίκτυον αὐτῶν]" [Lc. 5, 6, BYZ].

Și pentru ca să nu li se rupă plasa de atâta pește, cei trei „*au făcut semn* tovarășilor lor din cealaltă corabie [*κατένευσαν* τοῖς μετόχοις τοῖς ἐν τῷ ἑτέρῳ πλοίῳ], [ca] să vină să le ajute lor [τοῦ ἐλθόντας συλλαβέσθαι αὐτοῖς]. Și [ei] au venit și au umplut ambele corăbii, astfel încât ele se afundau [καὶ ἦλθον καὶ ἔπλησαν ἀμφότερα τὰ πλοῖα, ὥστε βυθίζεσθαι αὐτά]" [Lc. 5, 7, BYZ].

Bineînțeles că e *o minune*! După o noapte de muncă fără niciun pește prins, a umple două corăbii de pește, în așa fel încât ambele riscau *să se scufunde*, pentru că intraseră mult la apă, înseamnă *o pescuire minunată*. La fel ca *pescuirea minunată* din ziua Cincizecimii, când datorită predicii Sfântului Petros, fostul *Simon*, s-au convertit la dreapta credință „ca la 3000 de suflete [ψυχαὶ ὡσεὶ τρισχίλιαι]" [F. Ap. 2, 41, BYZ].

Și la Cincizecime, ca și la lacul Ghennisaretului, minunea a fost mare și neprevăzută.

Numai că, prin *pescuirea minunată*, pe care Domnul *a lucrat-o* și nu profesionalismul pes-

carilor, Domnul *Și-a pescuit* pe cei trei mari pescari ai Lui, pe Petros, pe Iacovos și pe Ioannis, Apostolii.

Acum, la lacul Ghennisaretului a fost *prins* Simon, viitorul *Petros*, care „văzând [această pescuire minunată], a căzut înaintea genunchilor lui Iisus [προσέπεσεν τοῖς γόνασιν Ἰησοῦ], zicând: <Ieși de la mine, căci sunt om păcătos, Doamne [Ἔξελθε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι ἀνὴρ ἁμαρτωλός εἰμι, Κύριε]!>" [Lc. 5, 8, BYZ].

Acum, când L-a cunoscut pe El ca *Domn* a toate, în fața Căruia s-a simțit *păcătos*, vinovat de multe lucruri, Simon *a crezut* în El, *s-a convertit*, L-a recunoscut pe El ca Dumnezeu. Și la fel au făcut și ceilalți doi viitori Apostoli: „căci *uimirea* l-a cuprins pe el [, pe Simon,] și pe toți cei [care erau împreună] cu el [*θάμβος* γὰρ περιέσχεν αὐτὸν καὶ πάντας τοὺς σὺν αὐτῷ], la prinderea peștilor pe care i-au prins [ἐπὶ τῇ ἄγρᾳ τῶν ἰχθύων ἣ συνέλαβον]"[Lc. 5, 9, BYZ]. „Dar la fel [i-a cuprins uimirea] și pe Iacovos și pe Ioannis, fiii lui Zevedeos, care erau *tovarășii* lui Simon [ὁμοίως δὲ καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην, υἱοὺς Ζεβεδαίου, οἳ ἦσαν *κοινωνοὶ* τῷ Σίμωνι]" [Lc. 5, 10, BYZ].

Biblia de la 1688 a tradus pe θάμβος cu *spaimă*. La fel a făcut și ed. BOR 1988 și 2001. Însă *Vulgata* vorbește despre *stupor*, de unde noi avem neologismul *stupoare*, care înseamnă, *cf. DEX 2009*: „stare de uluire provocată de o surpriză sau de o emoție puternică; uimire, stupefacție".

Însă θάμβος este corelativul englezescului *astonishment* care înseamnă *uimire, mirare, surprindere, uluială*.

Sfântul Lucas a mai folosit această formă substantivală și în Lc. 4, 36, după o exorcizare a

Domnului, când „s-a făcut *uimire* peste toți [ἐγένετο *θάμβος* ἐπὶ πάντας]” [*cf.* BYZ].

KJV îl traduce pe θάμβος prin *astonished*: el a fost *uimit*; NAS folosește pe *amazement*: căci uimirea l-a cuprins pe el; în GNV: *astonied*; în WEB: *astonished*.

Dicționarul lui Liddell și Scott traduce pe θάμβος prin *astonishment*, *amazement* și *wonder* [ed. 1883, p. 661]. Adică prin *uimire* și *minune*, minunare.

Și *uimirea* trăită de cei 3 viitori Apostoli e una *dumnezeiască*, pentru că e consecința *înțelegerii* minunii Lui, aceea de *a aduna* peștii în plasa lor. Căci pe pești *i-a adunat* în plasa lor Făcătorul întregii creații, Cel care *a zidit* și peștii. Și uimirea lor a fost una *mare* și *sfântă*, și de care are parte tot cel care vede *o vedenie* sau care *participă la o minune*. Pentru că întreaga noastră ființă e umplută de minunare, de bucurie, de veselie dumnezeiască.

Dar *uimirea* aceasta mare *se împreunează întotdeauna* cu conștiința păcătoșeniei și a nevrednicie noastre, pentru că în fața minunii sau a vedeniei, noi înțelegem cât de *păcătoși* suntem în comparație cu sfințenia și curăția lui Dumnezeu.

Dar, când suntem *înșelați* de demoni cu minuni false sau cu vedenii drăcești, pe care el ni le prezintă ca „dumnezeiești”, atunci ne credem „vrednici” de ele și uităm că suntem *păcătoși*. Pentru că demonii ni le dau să le trăim tocmai pentru că ne credem „vrednici” de minuni și oameni „sfinți”.

...Însă Domnul i-a zis lui Simon, și, prin el, și celorlați doi: „Nu te teme! De acum *vei prinde*

oameni [Μὴ φοβοῦ· ἀπὸ τοῦ νῦν *ἀνθρώπους ἔσῃ ζωγρῶν*]" [Lc. 5, 10, BYZ] în plasa ta și nu pești.

Și faptul că El s-a adresat *celor trei* și nu doar lui Simon, o vedem din ultimul verset al Evangheliei de azi: „Și trăgând corăbiile la pământ, lăsând toate, i-au urmat Lui [καὶ καταγαγόντες τὰ πλοῖα ἐπὶ τὴν γῆν, ἀφέντες ἅπαντα, ἠκολούθησαν Αὐτῷ]" [Lc. 5, 11, BYZ].

Pentru că *Îi poți urma* lui Dumnezeu numai când ești *deplin încredințat* de El. Altfel, cum ai pleca după El, cum L-ai asculta pe El, dacă nu crezi în El?

Însă cei trei *au crezut* în Domnul, pentru că minunea *le-a confirmat* propovăduirea din corabia lor. Minunea s-a adăugat propovăduirii și *i-a prins* de suflet pe cei trei, i-a convins, i-a convertit.

Tot la fel trebuie să procedăm și noi, dacă vrem *să convingem* pe cineva: trebuie să îl convingem *la timpul potrivit*, când sufletul lui *Îl caută* pe Dumnezeu și *nu știe ce să facă*. Nu știe înspre cine să se îndrepte.

Dacă *vedem duhovnicește* sufletul aproapelui nostru, atunci trebuie să îl ajutăm *la modul decisiv*: vorbindu-i în mod deschis. Până acolo însă, viața și relația noastră cu el trebuie să fie o *propovăduire deschisă*, vie, continuă, pentru ca el *să înțeleagă* pacea și ordinea vieții noastre.

Acesta e motivul pentru care predicatorul de megafon, care vine în fața unui magazin mare din București și țipă ce îi trece prin cap, nu are... „rezultate": pentru că viața lui *nu comunică* nimic celorlalți, ci el vrea *să înlocuie* propovăduirea *totală*, prin viață și cuvânt, numai *cu cuvântul*.

Însă cuvântul nu e *de ajuns* pentru a convinge, dacă în spatele cuvintelor nu stă *realitatea*

duhovnicească a persoanei. Cuvintele trebuie să iasă dintr-un om care le trăiește, care sunt una cu el. În caz contrar, cuvintele sunt *cameleonice*, spun *altceva* decât viața ta, pentru că propovăduirea ta *nu se identifică* cu trăirea ta.

Însă Domnul ne cheamă *la identificarea* vieții noastre cu cuvintele noastre. Domnul ne cere ca să fim ceea ce propovăduim, să iubim deplin ceea ce propovăduim și să dorim ca toți *să se bucure* de slava și de adevărul și de sfințenia lui Dumnezeu.

Căci săptămâna asta, pe 24 septembrie, l-am pomenit pe Sfântul Siluan Athonitul, care se ruga pentru mântuirea întregii lumi. Iar pe 25 septembrie am pomenit-o pe Sfânta Cuvioasă Eufrosina, care s-a nevoit între Monahi și și-a sfințit viața, toți crezând-o că e *bărbat*. Și *prefăcătoria* ei, Dumnezeu a socotit-o una *sfântă*, pentru că ea *s-a prefăcut* că e *bărbat* pentru ca *să își sfințească* viața. Iar astăzi, pe 27 septembrie, îl pomenim pe Sfântul Sfințit Mucenic Antim Ivireanul, Mitropolitul Ungrovlahiei, al Țării Românești, care a venit la noi, a învățat limba noastră ca nimeni altul și a propovăduit în limba română, el fiind *georgian*, și ne-a arătat că a fost *una* cu chemarea lui dumnezeiască.

Pentru că nu-I poți sluji lui Dumnezeu cu râvnă dacă ai inima îndoită, ci numai dacă *te dărui cu totul* în slujirea Lui.

De aceea, iubiții mei, câți dorim *să facem* voia lui Dumnezeu, să începem acest lucru de la *a ne converti cu adevărat*!

Pentru că, în Bisericile noastre, din păcate, sunt *mulți credincioși*, dar *puțini convertiți*, adică: credincioși cu adevărat. Credincioși pe care Dum-

nezeu *i-a chemat* la credință și El *i-a schimbat* și *îi schimbă neîncetat*.

Mulți sunt credincioși de mici, din pruncie sau au venit la Biserică aduși de părinți, de bunici, de rude, de prieteni, dar în viața lor nu s-a produs niciodată o separație radicală între *înainte* și *după*. Și acest lucru trebuie să se producă *neapărat*!

Pentru că convertirea e *înțelegerea profundă* a faptului că Dumnezeu *ne cheamă* de la o viață laxă și fără călăuzirea Lui, la *o viață dăruită* cu totul lui Dumnezeu.

Trebuie să trăim această *înviere din morți*, această *chemare* a Lui, pentru ca să avem un *înainte* și un *după*. Iar viața de *după* această convertire, după această *schimbare radicală* a noastră, când decidem *să trăim doar cu Dumnezeu* și *pentru El*, e *punctul zero* al creșterii noastre duhovnicești. De atunci începe *zidirea* noastră duhovnicească, interioară, pentru că ea înseamnă clădirea noastră pe convertire, pe unirea noastră cu El.

De aceea, câți nu cunoaștem acest *punct zero* al vieții noastre, trebuie să ne rugăm pentru ca el *să se petreacă* în viața noastră! Cu convertirea începe *viața conștientă*, viața în harul lui Dumnezeu, căci El ne vrea *cu totul conștienți* în slujirea Lui. *Conștienți* și *responsabili* de ceea ce spunem și facem, de modul în care ne trăim viața.

Nu, nu se poate altfel! Dacă vrem *să mimăm* convertirea, vom fi penibili. Cum suntem penibili și dacă încercăm să mimăm viața duhovnicească. Pentru că *convertirea* e *fundamentul* vieții duhovnicești.

Până nu ai *chemare de sus*, de la Dumnezeu, nu poți să fii *al Lui*, pentru că *nu te-ai dat Lui* cu totul. Și când *te-ai dat Lui*, atunci *ai renunțat* la ce

erai tu și la ce făceai tu înainte de convertire. Pentru că Dumnezeu ne cheamă la *bătrânețea duhovnicească*, la maturitatea gândirii și a alegerii.

Să alegem, iubiții mei, să cunoaștem voia lui Dumnezeu pe fiecare zi! Să alegem să vedem tot mai profund viața Bisericii, tot mai profund Scriptura, tot mai profund viețile Sfinților, tot mai profund teologia Bisericii! Să revedem ceea ce ni se pare că știm, să aprofundăm ceea ce ni se pare simplu, să începem proiecte pentru toată viața, în care *să ne ostenim* cu adevărat.

Pentru că bucuria e pe măsura ostenelii și cunoașterea e pe măsura iubirii. Iar dacă vrem mult, primim mult de la Dumnezeu.

Numai să ne lăsăm învățați de El, să ne lăsăm *cuprinși* de El pe deplin, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin!

Predică la sfântul acoperământ al Maicii Domnului [1 octombrie 2015]

Iubiții mei[468],

praznicul de azi al Maicii Domnului este consecința unei vedenii dumnezeiești. Unei vedenii pe care a văzut-o Sfântul Andreas [Ἀνδρέας], cel nebun pentru Hristos, în timpul unei privegheri de toată noaptea, în paraclisul *Sfântului Sicriu* [Ἅγιας Σοροῦ] din Biserica Vla-

[468] Scrisă în ziua de 30 septembrie 2015, zi cu soare și nori. Zi de miercuri.

hernelor din Constantinupoli/ Constantinopol [τοῦ ναοῦ τῶν Βλαχερνῶν στὴν Κωνσταντινούπολη] [469].

Și în *Marele Sinaxar grecesc* pe care l-am citat acum, ni se spune că Sfântul Andreas a văzut-o pe Maica Domnului intrând prin ușile împărătești spre altar, însoțită fiind de Sfinți în haine albe [λευκοφορους ῞Αγιους], printre care se aflau și Sfântul Ioannis Înaintemergătorul și Sfântul Ioannis Teologul [ὁ ῞Αγιος Ἰωάννης ὁ Πρόδρομος καὶ ὁ ῞Αγιος Ἰωάννης ὁ Θεολόγος].

Și când a ajuns la altar, Maica lui Dumnezeu a îngenuncheat și s-a rugat îndelung, plângând și rugându-L pe Fiul ei pentru mântuirea lumii [τὴν σωτήρια του κόσμου].

Și când și-a terminat rugăciunea, Născătoarea de Dumnezeu și-a dat jos de pe cap maforionul strălucitor [της τὸ ἀστραφτερὸ μαφόριο], acoperământul capului ei, și și-a întins acoperământul ei peste toți cei care se aflau în Biserică. Și Sfântul Andreas, împreună cu Epifanios, l-au văzut, în vedenie, mult timp întins. Acoperământ care înseamnă *harul* și *ocrotirea* [τὴν προστασία] Maicii Domnului față de noi[470].

De aici și numele praznicului de astăzi: *Sfântul Acoperământ* al Preasfintei Născătoarei de Dumnezeu [*Ἁγίας Σκέπης* τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου].

Pe Sfânta Icoană de deasupra, sus, în grecește, scrie *Sfântul acoperământ*, iar jos: *Sfântul acoperământ al Preasfintei, 1 octombrie*. Și acoperământul capului ei îl vedem iconizat, în alb, pe

---

[469] *Cf.* http://www.synaxarion.gr/gr/sid/785/sxsaintinfo.aspx.

[470] Ibidem.

brațele Maicii Domnului, care are mâinile ridicate în rugăciune.

Din *Viețile Sfinților*, ediția românească, aflăm că vedenia s-a petrecut în timpul împăratului Leon cel Înțelept, în zi de duminică, la „ceasul al patrulea din noapte”[471].

Leon cel Înțelept este Leon VI Filosoful [Λὲων ΣΤ’ ὁ Σοφός], care a fost împărat romeic între 886-912[472]. Așa că vedenia Sfântului Andrei cel nebun pentru Hristos s-a petrecut *la sfârșitul* secolului al 9-lea sau *la începutul* secolului al 10-lea după Hristos.

Iar Sfântul Andrei „a văzut-o pe Împărăteasa Cerului, pe Acoperitoarea a toată lumea, [pe] Preasfânta Născătoare de Dumnezeu, stând în văzduh și rugându-se, strălucind ca soarele și acoperind poporul cu cinstitul său omofor”[473].

Însă când se spune aici *văzduh*, nu se referă la *aerul nostru*, ci la modul în care a văzut-o el în vedenie. Mai bine zis: *în văzduh* înseamnă *în lumina dumnezeiască*. Pentru că vedeniile nu se văd *în aer*, nu sunt *spectaculare,* nu sunt *materiale*, ci sunt *dumnezeiești*, de aceea se văd *în lumina dumnezeiască* și se înțeleg *prin luminarea* lui Dumnezeu.

Ediția românească însă egalizează în mod *incorect* pe *maforio* [μαφόριο] cu *omoforos* [ωμοφόρος]. Maforionul este veșmântul pentru cap, iar un corelativ al lui, în spațiul românesc, ar fi

---

[471] *Viețile Sfinților pe luna octombrie*, ed. BOR 1999, p. 9.

[472] A se vedea: https://en.wikipedia.org/wiki/Leo_VI_the_Wise.

[473] *Viețile Sfinților pe luna octombrie*, ed. BOR 1999, p. 9.

marama, pe când omoforos e veșmântul pus *pe umeri*, existent până azi între veșmintele episcopale. Veșmântul acesta galben, din fotografie[474], este *omoforul episcopal*:

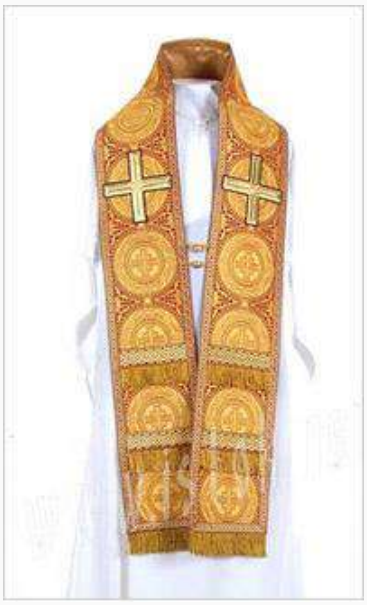

Și omoforul Episcopului vorbește despre *grija* lui pentru toți păstoriții lui, dar, mai ales, pentru cei rătăciți. Pentru că el vorbește despre cum Episcopul caută, găsește, convinge și recuperează, aduce înapoi, în Biserică, pe *oaia cea rătăcită*, adică pe cei *necredincioși* sau *eretici*.

Așadar, nu putem vorbi despre *omoforul* Maicii Domnului, ci, dacă nu vrem să folosim *marama* Maicii Domnului, atunci să folosim *acoperământul* Maicii Domnului, înțelegând prin *acoperământ* nu *veșmântul* ei, ci *acoperământul capului* ei.

Pentru că veșmântul Maicii Domnului este ca hitonul preoțesc de azi. Și se păstrează în *Muzeul*

---

[474] Preluată de aici:
http://www.pravoslavlje.net/images/4/40/Omofor1.jpg.

Național de Istorie din Zugdidi, aflat în vestul Georgiei[475], arătând astfel[476]:

Pe când veșmântul Domnului se păstrează în basilica romano-catolică *Saint Denys d'Argenteuil*, în Franța, și arată astfel[477]:

---

[475] *Cf.* https://fdathanasiou.wordpress.com/2014/07/01/το-μαφόριο-της-θεοτόκου-ψάχνοντας-θεο/.

[476] *Cf.* http://greekorthodoxreligioustourism.blogspot.ro/2015/03/blog-post_56.html.

[477] *Cf.* http://www.catholique95.com/basilargenteuil/. Fotografia e de aici: http://www.catholique95.com/basilargenteuil/sttunique/tunique2small.jpg.

Pe 2 octombrie este pomenit și Sfântul Andrei, cel nebun pentru Hristos[478], care a văzut această mare vedenie mariologică. Și între multele vedenii ale vieții sale, ni se relatează și faptul că L-a văzut pe Domnul, în slava Lui, dar nu și pe Maica lui Dumnezeu, pentru că atunci era plecată „să le ajute oamenilor și să-i mângâie pe cei nenorociți”[479]. De aceea Maica lui Dumnezeu i s-a arătat mai apoi în vedenie, acoperind pe cei din Biserică cu sfântul său acoperământ[480].

---

[478] *Cf. Viețile Sfinților pe luna octombrie*, ed. BOR 1999, p. 32.

[479] Idem, p. 48.

[480] Idem, p. 48.

Și vedenia lui, a Sfântului Andrei, cel urgisit și minimalizat de mulți, a devenit *praznic* al Bisericii, deși Sfinții au multe vedenii în viața lor, care nu devin praznice.

Însă de ce tocmai această vedenie, în care a văzut-o pe Maica lui Dumnezeu acoperindu-i pe cei din Biserică cu veșmântul capului ei, a devenit *praznic*? Pentru că a vrut să se spună, în mod apăsat, că Maica lui Dumnezeu e *întotdeauna împreună cu noi* și că ea *se roagă necontenit pentru noi*.

Rugăciunea și *ajutorul ei necontenit* au fost puse în prim-plan în praznicul de azi, pentru că acesta a fost *mesajul principal* al vedeniei mariologice pe care Sfântul Andrei a avut-o.

Și toată slujba de azi ne-a subliniat *prezența* ei alături de noi. Căci ea *ne acoperă* pe noi cu cinstitul său acoperământ și *ne scapă* de tot răul[481].

Maica lui Dumnezeu este „mare apărătoare...[a] celor necăjiți...grabnică ajutătoare, mântuirea lumii și întărirea [ei]”[482]. Căci ea nu acoperă numai pe cei din Biserică, ci ea este *acoperământul* a toată lumea[483].

Ea este scăparea noastră[484], pentru că este pentru noi o „folositoare *caldă* și nebiruită”[485].

Și când spunem „folositoare caldă”, spunem că Maica lui Dumnezeu este *o prezență iubitoare* și *încurajatoare*, care ne umple de dulceața harului ei, de bunătatea și de frumusețea ei duhovnicească. Spunem că e *o prezență binefăcătoare* și

---

[481] *Mineiul pe luna octombrie*, ed. BOR 1929, p. 18.
[482] Idem, p. 19.
[483] Ibidem.
[484] Idem, p. 22.
[485] Idem, p. 25.

maternală, care intră *discret* și *duios* în viața noastră și nu cu forța.

Pentru că vedenia Sfântului Andrei a fost o mângâiere pentru el, precum este și o mângâiere pentru noi. Căci știm, datorită acestei vedenii, grija iubitoare a Maicii lui Dumnezeu față de noi.

Pentru că noi, oamenii, repede alunecăm în păcat. Repede uităm. Repede ne aplecăm spre rău. Și e nevoie ca cineva să ne povățuiască, în mod discret, prin harul ei, către ceea ce e bine.

Iar Maica lui Dumnezeu, înaintea tuturor Sfinților și a Îngerilor Lui, acest lucru îl face cu noi: ne călăuzește maternal spre ceea ce e bine, în mod duios, în mod dulce, arătându-ne răul în goliciunea lui și aprinzându-ne dorința după bine, după binele care ne întărește interior, care ne bucură, care ne veselește inima.

Și, o, cât de mult avem nevoie de această *Mamă* a lui Dumnezeu și a noastră!

Căci atunci când nu avem *o mamă*, o avem pe ea, pe *Mama noastră cea adevărată*, pe cea duhovnicească. Care ne învață ce e *maternitatea* în esența ei: e dăruire, e atenție, e blândețe, e duioșie, e uitare de sine, e bucurie de binele celorlalți. După cum Fiul ei și Domnul nostru, pe fiecare dintre noi, ne învață ce e *paternitatea*: e jertfire de sine, e înviere din morți, e curaj pentru mărturisire, e încredere neîndoielnică, e împărtășire de viață.

Și avem nevoie de ambele lucruri, și de maternitate și de paternitate, pentru că trebuie *să fim ambele* lucruri în relațiile noastre cu oamenii.

Deopotrivă, trebuie să fim drepți, dar și buni, curajoși dar și smeriți, zeloși pentru bine, dar și iertători, plini de grijă pentru alții, dar și adânciți în pace, jertfindu-ne pentru alții, dar, în același

timp, fiind atenți la mântuirea noastră. Căci în dorința noastră de a face altora binele nu trebuie să uităm să ne îngrijim de noi înșine.

Așadar, iubiții mei, câți simțim zilnic *prezența* și *ajutorul* Maicii lui Dumnezeu în viața noastră, să îi fim recunoscători pentru toate minunile din viața noastră! Căci fiecare zi este *o minune* a bunătății sale față de noi. Fiecare zi este *un dar* primit prin rugăciunile ei către Dumnezeu.

Să fim *recunoscători* și *mulțumitori* față de Născătoarea de Dumnezeu, Maica noastră, în fiecare clipă a vieții noastre, căci prin ea nădăjduim să ne mântuim noi, nevrednicii!

Căci suntem conștienți că nu faptele noastre ne mântuie, nu dreptatea noastră ne mântuie, ci mila și rugăciunile ei cele preasfinte pentru noi.

La mulți ani, multă pace și binecuvântare în tot ceea ce faceți! Amin.

Predică la Duminica a 19-a după Rusalii [2015]

Iubiții mei[486],

poruncile lui Dumnezeu sunt *paradoxale* pentru că necesită *sfințenie* ca să le înțelegi. Altfel, cum ai putea tu, ca om, să înțelegi porunca Lui de *a-ți iubi vrăjmașii*, dacă nu ai avea în tine puterea de *a-i înțelege* pe oameni și de *a-i iubi*?

Căci porunca presupune că noi suntem oameni *sfinți*, că noi suntem pe calea sfințeniei, că noi suntem niște oameni care ne luptăm și biruim continuu patimile în noi și de aceea putem *iubi*. Putem iubi pe tot omul și nu doar pe cei care ne iubesc. Că putem iubi curat, sfânt, cu conștiință duhovnicească.

Pentru că Domnul nu ne-a cerut *să ne respectăm* vrăjmașii și să avem *o atitudine rece* față de ei, distantă sau să îi ajutăm, dar să fim *indiferenți* față de mântuirea lor, ci ne-a spus că trebuie *să ne asumăm interior* pe vrăjmașii noștri.

Căci ce înseamnă *să iubești* pe cineva, decât aceea de a-l avea mereu în inima ta? Și ce înseamnă *să ai pe cineva în inima ta*? Să te rogi pentru el și să îi dorești mereu binele.

Dar, ca să știi cine sunt *vrăjmașii*, trebuie să îți cunoști mai întâi *prietenii*.

Însă și dacă știm și dacă nu știm la perfecție cine sunt *vrăjmașii noștri*, potrivnicii, cei care ne stau împotrivă și ne vor răul, nu pierdem nimic.

---

[486] Scrisă în dimineața zilei de 2 octombrie 2015, zi de vineri, înnorată și friguroasă.

Pentru că trebuie să îi iubim pe vrăjmași *ca și pe* prietenii, ca și pe cunoscuții, ca și pe familia noastră. Fără ca prin iubirea pentru ei, noi *să îi confundăm* pe *prieteni* cu *dușmanii*.

Pentru că, după cum ați auzit, Domnul a poruncit acest lucru: „Iubiți [pe] vrăjmașii voștri [ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν] și faceți bine [καὶ ἀγαθοποιεῖτε] și împrumutați [καὶ δανείζετε], neașteptând nimic în schimb [μηδὲν ἀπελπίζοντες]! Și răsplata voastră va fi multă [καὶ ἔσται ὁ μισθὸς ὑμῶν πολύς] și veți fi fiii Celui Preaînalt [καὶ ἔσεσθε υἱοὶ Ὑψίστου]. Căci El este *bun* către *cei nemulțumitori* și *răi* [ὅτι Αὐτὸς *χρηστός* ἐστιν ἐπὶ *τοὺς ἀχαρίστους* καὶ *πονηρούς*]"[Lc. 6, 35, BYZ].

Adică El nu ne-a spus că prin iubirea noastră față de vrăjmași, vrăjmașii devin *altceva* decât sunt. Vrăjmașii sunt *vrăjmași* și dacă noi îi iubim și dacă nu-i iubim. Ei încearcă mereu să ne umilească, să ne nedreptățească, să ne ponegrească, să ne minimalizeze. Dar dacă noi îi iubim pe vrăjmași, dacă în inima noastră noi suntem *în pace* cu ei și *le dorim tot binele*, atunci noi suntem *mereu alții* în comparație cu ei, crescând mereu în bunătate și în smerenie.

Și la acest lucru ne cheamă Domnul: la *a crește mereu în sfințenia Lui*! La *a nu fi ca lumea*. La a nu fi ca lumea care nu Îl cunoaște pe Dumnezeu și, de aceea, nu cunoaște decât răzbunarea. Răzbunarea pentru răul care i s-a făcut.

Însă răzbunarea este o manifestare *a slăbiciunii* și nu a puterii. Numai cei slabi se răzbună. Cei puternici duhovnicește, cei întăriți în credință *iartă*, tocmai pentru că *înțeleg* slăbiciunile oamenilor. Și, mai ales, știu că *marea judecată* a tuturor nu se face aici, în istorie, când noi putem să îl

aruncăm pe cineva în închisoare, să îl sărăcim, să îl excludem din societate sau să îl omorâm, ci marea judecată este *a lui Dumnezeu*. Acolo, la judecata Lui va fi *adevărata răsplătire* și *departajare* a noastră. Căci vom fi cât suntem, vom fi cei care suntem înaintea Lui și nimic mai mult sau mai puțin.

Însă care om lumesc, neînduhovnicit, poate *să accepte* în inima lui și *să împlinească* această poruncă a lui Dumnezeu? Câți sunt oamenii pe care i-ați văzut *iertând* pe cei care *i-au persecutat* ani întregi? Probabil ați văzut foarte puțini...sau niciunul.

Dar ați văzut oameni care s-au dat în judecată unul pe altul pentru un cuvânt, pentru câțiva metri de pământ, pentru o moștenire pentru care nu s-au trudit deloc. Ați văzut oameni care *se încaieră* pentru nimicuri, care omoară pentru câteva sute de lei, care se prostituează faptic sau moral pentru a fi într-un anume anturaj, într-o anume conjunctură și care, pentru a rămâne acolo, sunt în stare să facă cele mai negre compromisuri. Pentru că știu că, dacă vor ieși *din sistem*, din anturaj, din prietenia cu alți oameni corupți ca și ei, răzbunarea va fi dură. Și oamenii se tem de excludere, de singurătate, de părăsire, pentru că vor, cu tot dinadinsul, să fie *stelele căzătoare ale momentului*. Vor să fie *în prim-plan*, să nu plece „de la bine", chiar dacă, pe dinăuntru, devin niște *caricaturi umane*.

Însă Domnul, paradoxal, ne cere *să îi iubim* pe toți, buni sau răi, prieteni sau dușmani, lăsând unora falsa impresie că El este *lipsit de axiologie*, de ierarhia valorilor. Și asta tocmai în momentul în care El, prin porunca iubirii vrăjmașilor, ne arată

că *adevărata ierarhie a valorilor* e în funcție de *sfințenia personală* și nu de *postura socială*. Că el nu ne vrea creștini pentru *lumea de azi* sau *de mâine*, ci ne vrea creștini *pentru Împărăția Lui*.

Și dacă ne apucăm fiecare, la modul serios, de citirea *Vieților Sfinților*, vom vedea *ce lucruri minunate* a produs în istorie această poruncă dumnezeiască și sfântă de *a ne iubi vrăjmașii*, de a face bine celor care ne-au făcut rău. Pentru că vom vedea Sfinți Mucenici care, prin răbdarea lor, *și-au convertit* la dreapta credință persecutorii și aceștia au devenit la rândul lor *Sfinți*, vom vedea Sfinți de diverse vârste și categorii, care, prin viața lor sfântă, i-au uimit și i-au îmblânzit și i-au făcut credincioși pe cei care nu Îl cunoșteau pe Dumnezeu. Că iubirea, mai pe scurt, *a învins* în fața urii. Că iubirea și iertarea au învins în fața răzbunării. Și că Sfinții, în definitiv, *i-au învins* pe cei care i-au îndurerat și omorât.

Însă iubirea vrăjmașilor, ne poruncește Domnul, trebuie împreunată cu facerea de bine și cu împrumutul dezinteresat. Iubirea creștină, cu alte cuvinte, trebuie să fie bună și iertătoare. Ea trebuie să-i îmbrățișeze, să-i întâmpine, să-i recupereze, să-i mângâie pe oameni. Trebuie să dăruim celor care nu au, dar să dăruim și celor care au fără ca să pretindem ceva la schimb. Trebuie să dăruim din bunătatea inimii, din inima noastră schimbată și curățită de harul Lui.

Căci toate acestea și multe alte virtuți creștine, sunt cele care ne fac *fiii* lui Dumnezeu. Fiindcă iubirea, iertarea, milostenia și darurile dezinteresate față de oameni sunt doar patru virtuți ale ortodoxului. Dar el trebuie să fie plin de

multe alte virtuți, care au la bază dreapta credință, dreapta slujire și dreapta viețuire.

Pentru că nu poți să ajungi *să-i ierți* pe vrăjmașii tăi – adică nu *pe unul*, ci *pe mulți* – dacă nu ești plin de dreaptă credință, dacă nu slujești ortodox lui Dumnezeu și dacă nu trăiești ortodox. Căci nu poți să ierți fără harul Lui, nu poți să ierți dacă te situezi în afara Bisericii Lui, nu poți să ierți dacă nu trăiești în sfințenia Lui.

Nu poți *să ierți*...pentru că iertarea vrăjmașilor *nu are sens* pentru omul neînduhovnicit. E o adevărată *tâmpenie* iertarea. Pentru că el gândește astfel: „Cum să-l iert eu pe cel care mi-a stricat imaginea, care m-a făcut să pierd bani, care m-a disperat? Dimpotrivă: voi face tot posibilul să trăiască și el *tot răul* pe care l-am trăit eu datorită lui!". Pentru că omul lumesc *își apără* viața lui, averea lui, imaginea lui, poziția lui socială.

Însă omul duhovnicesc, deși suferă multe datorită *atitudinii sale creștine*, pune în primplanul vieții sale *ascultarea* de Dumnezeu iar *bucuria* și *împlinirea* lui în necazuri și în supărări e adusă de harul Lui, care coboară în el, atunci când face voia Lui și nu se comportă ca un bezmetic.

Tocmai de aceea *nu se răzbună*: pentru că *plata* lui Dumnezeu pentru răbdarea lui și pentru iubirea lui față de cei care îi facă răul, este *mare* și *imediată*!

Vrăjmașul tău trupesc te insultă, te bate, caută să îți facă răul...dar atunci, în acele momente, dacă tu le accepți pe toate creștinește, răsplata ta e *mare* și *imediată,* ea vine chiar atunci, pentru că simți *cum te inundă* harul lui Dumnezeu și cum El *Se bucură în tine*, pentru că *pătimește și El odată cu tine*.

Durerile noastre sunt și durerile Lui, cel care ne nedreptățește pe noi Îl nedreptățește și pe El, cel care ne omoară pe noi, Îl omoară și pe El în inima lui. Căci răul se face *în noi* și nu *în afară* de noi. Iar dacă noi suntem în pacea Lui, dacă noi suntem plini de slava Lui, *răul ce ni se face* e *binele ce ni se face*, pentru că el are urmări pozitive în noi și veșnice, dacă îl acceptăm ortodox.

Pentru că devenim fiii Lui, ai Celui care este *bun* cu cei nemulțumitori și răi și *nespus de bun* cu cei care Îl iubesc pe El și ascultă poruncile Lui. Pentru că ei sunt *moștenitorii* Împărăției Lui.

...Și Evanghelia de azi s-a terminat cu aceste cuvinte ale Domnului, care formează o altă poruncă a Lui: „Fiți milostivi, precum și Tatăl vostru este *milostiv* [Γίνεσθε οὖν οἰκτίρμονες, καθὼς καὶ ὁ Πατὴρ ὑμῶν *οἰκτίρμων* ἐστίν]!" [Lc. 6, 36, BYZ]. Și porunca aceasta e tot la fel de paradoxală ca și cea a iubirii vrăjmașilor. Pentru că ni se cere ceva incomensurabil: să fim milostivi...*ca* Dumnezeu. Să fim milostivi *precum este El milostiv*.

Însă cum să fii *milostiv*...*ca Dumnezeu*, fără ca să fii *bun* ca și El? Și cum să fii *bun* ca El, fără ca să fii și *iertător* ca El? Însă cum putem noi, păcătoșii, cei care am greșit mult, care am căzut în grele, amare și catastrofale păcate, să fim...*ca El*? Ce ne face să fim...*ca El*? Cum *ajungem* noi la o asemenea *înălțime inaccesibilă*, noi care nici nu putem zbura, nici nu trăim mult și nici nu suntem prea înțelegători ai Lui și ai faptelor Lui?

Și răspunsul e simplu și e la îndemâna oricui, în Biserică: *prin slava Lui*. Da, prin slava Lui, noi suntem urcați la înălțimea copleșitoare a comuniunii cu El! Prin slava Lui noi ajungem *fiii Lui* și

putem fi milostivi *ca și El*, pentru că harul Lui ne învață *cum Se milostivește Dumnezeu de oameni*.

Până nu ne învață Însuși Dumnezeu, prin harul Lui, să fim *milostivi*, noi nu putem fi milostivi niciodată!

Până nu ne învață El *să ne iubim vrăjmașii*, noi vom face tot posibilul să ne răzbunăm pe ei.

Până nu ne învață El *ce e bunătatea*, noi vom fi egoiști și avari din cale afară.

Până nu ne învață El *ce e iertarea*, noi vom fabula continuu pe această temă și vom fi penibili.

Pentru că noi, iubiții mei, cu toții suntem *penibili*, cu toții suntem *vrednici de plâns*, cu toții suntem *căzuți* și *morți sufletește*, până ce Dumnezeu *nu ne împodobește* cu slava Lui. Și singura *podoabă* a smeritei noastre persoane și a puținei noastre vieți este slava Lui.

Fără slava Lui suntem goi, suntem săraci, suntem robi și nu liberi, suntem fiii mâniei și nu ai bunătății lui Dumnezeu, Care ne-a scos pe noi din robia diavolului și ne-a făcut liberi prin slava Lui.

Da, fără *a fi sfinți*, fără *a fi plini de slava Lui*, nu putem *împlini* poruncile lui Dumnezeu! Nu putem crede, nu putem nădăjdui, nu putem iubi, nu putem răbda, nu putem fi milostivi, nu putem înțelege cuvintele Lui, nu putem fi vrednici de împărtășirea cu El fără slava Lui în noi, simțită și conștientizată clipă de clipă, ceas de ceas, zi de zi, an de an...

Nu suntem nimic fără slava Lui și fără ajutorul Lui permanent! Imediat ne pierdem, imediat cădem în păcate, imediat ne sucesc mințile demonii, imediat suntem înșelați de ei și de diverse sfaturi omenești...dacă slava Lui *se îndepărtează* de noi.

De aceea, nu putem face nimic, dacă, mai întâi de toate, nu am fost *chemați* de El la urmarea Lui și dacă nu ne-a *unit* cu Sine prin slava Lui, întru conștiență și simțire.

Nu putem fi *ortodocși cu adevărat*, fără aceste două lucruri, iubiții mei, chiar dacă cu toții suntem botezați ortodox și venim la Biserică în fiecare zi! Pentru că, pentru a împlini poruncile Lui, avem nevoie de slava Lui, care ne dă puterea de *a împlini* poruncile Lui.

Altfel, nu facem decât să gândim poruncile Lui cele preasfinte *omenește*, să le reducem la ce înțelegem noi, în loc *să ne deschidem continuu* spre măreția lor fără de margini. Pentru că poruncile Lui ne fac să fim tot mai sfinți, tot mai curați, tot mai înțelepți, tot mai iertători, tot mai buni.

De aceea, să Îl rugăm pe Dumnezeu, fiecare dintre noi, să ni Se descopere și să ne indice ce să facem! Să stăruim în rugăciune până când El ne vorbește în mod extatic sau prin oameni sau prin lucruri! Căci El îl ascultă pe cel care I se roagă cu adevărat.

Și dacă El ne vorbește și ne indică modul în care trebuie să ne trăim viața, atunci înțelegem, pas cu pas, cum se împlinesc poruncile Lui. Pentru că vom crește prin ele, ne vom hrăni cu ele, ele vor fi acoperământul nostru, ele vor fi odihna noastră, ele vor fi nădejdea mântuirii noastre.

Și binecuvântat este Dumnezeu, Dumnezeul mântuirii noastre, Tatăl, Fiul și Sfântul Duh Dumnezeu, Cel care ne întărește pe noi în toate zilele vieții noastre. Amin!

Predică la Duminica a 21-a după Rusalii [2015]

Iubiții mei[487],

prin Evanghelia de azi [Lc. 8, 5-15], Domnul ne arată că cuvintele Sale nu sunt întotdeauna *literaliste*, ci ele, adesea, *au sens duhovnicesc*. Și dacă au sens *duhovnicesc*, atunci nu e de ajuns să le citești pentru ca să le înțelegi, ci trebuie să le contempli, luminat de harul lui Dumnezeu, ca să le înțelegi pe măsura ta.

Pentru că, atunci când tâlcuiește *Parabola semănătorului*, Domnul ne arată că nu a vorbit despre *agricultură*, despre semănat, ci a vorbit, în termeni simpli dar profunzi, despre *acceptarea teologică* a cuvintelor Lui; pentru că *sămânța* nu e *grâu* în parabolă, ci *cuvânt*. Sămânța e *teologie*.

Dacă sămânța era *grâu* și semănătorul ar fi fost *orice țăran* care își seamănă aria, atunci Domnul ar fi fost *literalist* și ar fi vorbit despre *însămânțarea de primăvară*. Dar El ne spune în Lc. 8, 10, că parabolele Lui nu sunt *povești despre această lume*, chiar dacă utilizează cuvinte și imagini obișnuite, ci că ele cuprind „tainele Împărăției lui Dumnezeu [τὰ μυστήρια τῆς Βασιλείας τοῦ Θεου]". Adică *detalii* despre Împărăția lui Dumnezeu și, mai ales, despre *modul în care ne facem proprii* Împărăției Lui. De aceea, parabolele Lui sunt teologice, pentru că vorbesc despre viața duhovnicească a Bisericii.

---

[487] Scrisă în după amiaza zilei de 8 octombrie 2015, zi de joi, friguroasă și cu soare.

Și, deodată, când auzim că Dumnezeiasca Scriptură nu e numai *literă* ci e și *Duh*, înțelegem că ea e *mult mai profundă* decât literele ei, decât frazele ei care pot fi citite de tot cel care știe să citească.

Poate fi *citită* dar nu *înțeleasă*!

Pentru că literalitatea Scripturii ascunde, pentru omul neînduhovnicit, tocmai adâncul de har și de experiență îndumnezeitoare al Scripturii. Și pentru a ajunge la marea de har și de experiență sfântă a Scripturii trebuie să te curățești de patimi, să te lași umplut de slava lui Dumnezeu și să crești continuu în sfințenie.

Altfel, Scriptura nu îți spune nimic *mântuitor*, nimic *cu sens*, nimic *profund*. Ea rămâne un text literar vechi, care prezintă o anume filosofie de viață, care te poate entuziasma, dar nu îți dă să înțelegi că e *singura cale spre mântuire*.

Dar când te lași condus de Dumnezeu pe calea ascetico-mistică a Bisericii, când viața ta e călăuzită de El zilnic, atunci înțelegi că fiecare pagină a Scripturii e *o taină* și că Sfinții Teologi ai Bisericii, în cărțile lor, fiecare dintre ei, ne-au dăruit *porțiuni imense de înțelegere* din marea taină a Scripturii, care e parte componentă din taina Bisericii, adică din taina relației lui Dumnezeu cu oamenii. Și de aceea, Scriptura Bisericii poate fi înțeleasă numai cu ajutorul Sfinților Bisericii. Și că e nevoie să începem cu Viețile Sfinților, cu Patericele, cu Filocaliile, cu cărțile Sfinților Părinți pentru ca să înțelegem Scriptura și, prin ea, viața Bisericii, adică relația lui Dumnezeu cu Sfinții și Îngerii Lui.

Pentru că Scriptura e *colosal de grea* în profunzimea ei simplă, abisală, dumnezeiască, și

pentru ea ai nevoie de *experți în teologie și în sfințenie*, adică de *Sfinții Lui*.

Rețineți, vă rog, acest lucru! Rețineți faptul că nu cărțile Sfinților sunt cele mai grele texte, deși, unora, așa par, ci prima și marea greutate a Bisericii e Scriptura. Pentru că Scriptura *ni se deschide* nu prin „cifruri secrete", ci *prin sfințenie*. Pe măsura curăției noastre interioare.

Iar Scriptura cuprinde experiența desăvârșită a sfințeniei, ca una în care aflăm revelat trecutul, prezentul, viitorul și veșnicia relației lui Dumnezeu cu oamenii. Aici găsim voia lui Dumnezeu cu noi, adică întreaga cale, cea preafrumoasă și desăvârșită, a sfințeniei. De aceea, Domnul, în Evanghelia de azi, numește *calea* Împărăției Lui, calea plină de *tainele* Lui.

Însă care sunt τὰ μυστήρια/ *tainele*, pe care noi trebuie să le cunoaștem? Sau Dumnezeu vrea ca noi să le cunoaștem? Și despre ce fel de *cunoaștere* vorbește Dumnezeu în Lc. 8, 10?

El vorbește despre *cunoașterea duhovnicească*, integrală, pe care o trăim cu toată ființa noastră și nu despre o cunoaștere științifică, instrumentală, distantă. Cunoașterea Lui este una cu ființa noastră și nu separată de noi. Iar *tainele Lui*, pe care noi trebuie să le trăim, sunt cele care se văd în slava Lui și se simt prin slava Lui.

Tocmai de aceea *cunoașterea tainelor Lui* e totuna cu *cunoașterea duhovnicească*, pentru că tainele Lui le cunoaștem extatic, în vedere dumnezeiască sau prin luminare dumnezeiască sau prin simțirea slavei lui Dumnezeu în noi înșine. Iar toate aceste experiențe mistice, tainice, diferite gradual, sunt experiențele sfințeniei, adică ale îndumnezeirii noastre.

Și știind aceste lucruri, să citim acum Lc. 8, 10: „Iar El zise: «Vouă vă este dat *să cunoașteți* tainele Împărăției lui Dumnezeu [Ὑμῖν δέδοται *γνῶναι* τὰ μυστήρια τῆς Βασιλείας τοῦ Θεου]; dar celorlalți [le vorbesc] în parabole, ca văzând, să nu vadă, și auzind, să nu înțeleagă]»”[cf. BYZ].

Ce înseamnă că Dumnezeu *îi dă cuiva să cunoască* tainele Împărăției Lui? Îi dăruie cunoașterea Lui, îl luminează spre cunoașterea Lui. Dar pentru ca Dumnezeu să ne dăruie *cunoașterea Lui* trebuie ca noi *să o dorim cu adevărat*.

Căci, spre exemplu, Savlos, viitorul *Apostol Pavlos* [căruia, românizat, îi spunem *Pavel*], era plin de râvnă pentru credința lui evreiască și persecuta Biserica pentru ea. Dar când Dumnezeu i S-a arătat lui și i-a arătat că El, Iisus, e *Domnul*, e *Cel care l-a mântuit pe el*, Savlos a înțeles că Domnul *S-a milostivit* de râvna lui și a îndreptat-o spre bine.

Și Dumnezeu *îi îndreaptă* pe toți cei care, cu adevărat, vor cunoașterea Lui, într-un mod asemănător cu ceea ce a făcut cu Pavlos. Dar pe cei care sunt în erezii și în păgânătate, dar care nu vor să își vadă înșelarea lor, pentru că pactizează cu ele, Domnul îi lasă în *nevederea* și *neînțelegerea* lor. Și ei cred că *merg*, că *aud*, că *văd*, că *știu*, dar nu pot *să probeze duhovnicește* credința lor, pentru că nu pot *să spună nimic* din adâncul de taină al vieții ortodoxe.

Cel mai grav e când ortodocșii înșiși, care sunt botezați, miruiți, spovediți, împărtășiți, cununați în Biserică, nu pot să spună nimic despre *taina duhovnicească* a vieții ortodoxe. Adică despre *viața de taină* a ortodocșilor. Nu pot să spună nimic despre modul cum s-au curățit de patimi, nu pot

să spună nimic despre ce au înțeles din Scriptură, nu pot să spună nimic despre taina Bisericii, pentru că ei, deși *în* Biserică, au o viață care îi situează *în afara* Bisericii. Căci, în ei înșiși, *nu arde* rugul aprins al harului, ei nu sunt acoperiți și adăpați continuu de slava lui Dumnezeu, ei nu se bucură de luminări și de vederi dumnezeiești, pentru că nici nu le vor și nici nu le caută. Adică nu caută să fie *duhovnicești,* ci trăiesc *trupește*, deși viața Bisericii e *dumnezeiască* și nu *telurică*.

De aceea, pentru toți cei din Biserică și din afara Bisericii, care nu vor cu adevărat *să trăiască sfânt* împreună cu Domnul, nu numai parabolele Lui sunt *încifrate*, sunt neînțelese, dar întreaga Scriptură e *o necunoscută*. O necunoscută pe care o tratează cu lejeritate, pe lângă care trec nepăsători, pe care nu o doresc, pentru că nu Îl doresc nici pe Dumnezeu cu adevărat. Căci cei care *Îl doresc* pe El, doresc și *voia Lui*, și se nevoiesc continuu ca *să împlinească* poruncile Lui.

Așadar, Dumnezeu *nu privează* pe nimeni de cunoașterea Lui, ci fiecare dintre noi ne autoprivăm, ne autoexcludem de la cunoașterea Lui. Pentru că *cunoașterea Lui* nu înseamnă să citești o dată, de două ori, de o sută de ori Scriptura din scoarță în scoarță, ci *să înțelegi continuu* cuvintele și poruncile Lui prin curățirea de sine. Cunoașterea Lui presupune umplerea de slava Lui, de frumusețea și de curăția Lui, adică unirea interioară cu totul cu Dumnezeu, Care ne învață despre Sine zilnic.

Și dacă *cunoașterea Lui* este *o intimizare continuă* cu El, tocmai de aceea creația Lui și Scriptura Lui și omul Lui și Biserica Lui ne devin

pe fiecare zi *interioare*, pentru că le înțelegem prin slava Lui.

Iar Evanghelia de azi, acolo unde Domnul Își explică parabola, povestea cu tâlc, este *o dare la o parte a vălului* de pe lucruri. Când Domnul Se autotâlcuiește *cade* cortina neînțelegerii de pe cuvintele Lui. Și înțelegem...ceea ce trebuia să înțelegem *de la sine*, dacă am fi văzut, auzit și înțeles duhovnicește.

Căci El este Semănătorul, Cel care are cuvintele vieții veșnice. Și cuvintele Lui El le seamănă în sufletul nostru. Le seamănă prin predica Lui sau prin citirea cuvintele Lui.

Tocmai de aceea e important *ce traducere* a Scripturii citim: una care *literaturizează* Scriptura și ne-o prezintă ca pe un text *recent*, scris azi, sau traducerea care ne prezintă *un text vechi plin de prospețimea noutății continue*?

În traducerea mea, cu harul lui Dumnezeu, după cum ați putut să vedeți până acum la nivel online, Dumnezeiasca Scriptură e *un text arhaic plin de noutate*, de prospețime, de viață dumnezeiască, care are modul lui de a ne vorbi și pe care nu trebuie „să îl recompunem" pentru ca să pară „recent". Eu aduc textul în actualitate *în firescul lui*, ajutând exprimarea concisă ca să ne vorbească, redau textul cu redundanțele sale „supărătoare" – pentru că ele există și nu le putem elimina –, transliterez numele Scripturii, nu le adaptez, aduc vechea limbă a Scripturii *la lumină*, pentru că de la 1688, în limba română, n-am mai avut parte de firescul *nefasonat* al Scripturii.

Ediții la rând, până acum, au încercat *să românizeze* textul, să îl prezinte ca pe un text *recent*, să *îl folosească* în dispute teologice minore,

fără să se gândească la faptul că textul Scripturii e *o expresie a limbii grecești* care trebuie *să îi unească* pe toți ortodocșii, de pretutindeni.

Și nu ne putem *uni* cu adevărat, dacă fiecare traducem textul grecesc al Scripturii după cum vrem, după cum ne convine. El trebuie tradus *în naturalețea* și *în firescul* lui, fără *a-l adapta* și, dacă îl avem astfel, numai apoi putem vorbi despre *ce spune* Scriptura și despre *cum trebuie* să cadă Scriptura în inima noastră.

Căci, din păcate, nu avem până acum *o ediție acurată* a Scripturii. Numai după ce o vom avea, vom putea să o interpretăm.

...Însă cuvintele ei *vor cădea* în sufletul nostru, ne spune Domnul, *în mod diferit*. Chiar dacă avem Scriptura tradusă bine, sufletul nostru va recepta *diferit* cuvintele Lui, pe măsura deschiderii fiecăruia. Căci cuvintele Lui au mulți *dușmani* care se luptă împotriva lor.

În Lc. 8, 12, diavolul e prezentat ca *primul dușman* al ascultării voii lui Dumnezeu. El vine și *ia cuvântul* lui Dumnezeu din inimile oamenilor. Și cum *iau* demonii cuvintele Lui din noi? Prin aceea că *ne fac să le uităm*.

Când uităm de voia lui Dumnezeu, când ne luăm cu ale noastre, când nu dăm atenție la ceea ce trebuie să facem, cuvintele Lui sunt ca și inexistente pentru noi. Pentru că ele *nu rodesc* în noi gânduri, sentimente, stări de spirit, acțiuni sfinte.

După uitarea și insensibilitatea aduse de demoni, un alt *dușman* al cuvântului lui Dumnezeu sunt *ispitele* [Lc. 8, 13]. Căci mulți, când vine vorba *să sufere* pentru credința lor, dau înapoi. Vor confortul. Vor liniștea. Vor „să nu aibă probleme”.

Însă vremea ispitei îi face *să cadă* de la credință, să apostazieze.

În Lc. 8, 14 se vorbește despre alți trei *dușmani* ai credinței: *grijile* [μεριμνῶν], *bogăția* [πλούτου] și *plăcerile vieții* [ἡδονῶν τοῦ βίου].

Acestea trei *sufocă* cuvântul lui Dumnezeu în noi înșine. Verbul grecesc care indică *sufocarea* este συμπνίγω, el fiind un corelativ al lui *to chocke* din engleză, care înseamnă *a sufoca*, *a îneca*, *a sugruma*, *a înăbuși*.

Și astfel, Domnul ne spune că de aceea *nu rodesc* cuvintele Lui în noi pentru că uitarea, ispitele, grijile, bogăția și plăcerile vieții ne fac să le tratăm cu indiferență. Întrucât cuvintele Lui caută să cadă în oameni, care, „în inimă frumoasă și bună [ἐν καρδίᾳ καλῇ καὶ ἀγαθῇ], ascultă cuvântul ținându-l [ἀκούσαντες τὸν λόγον κατέχουσιν], și rodesc în răbdare [καὶ καρποφοροῦσιν ἐν ὑπομονῇ]” [Lc. 8, 15].

Adică *cine ține cuvântul* în inima lui? Cel cu inimă frumoasă și bună. Și cine are inimă *frumoasă* și *bună*? Cel care *își sfințește viața* continuu. Și cum trebuie *să ne sfințim* viața? Rodind voia lui Dumnezeu, în răbdare, pe fiecare zi.

Însă am fi dedus noi, fără să ne spună Domnul, aceste sensuri? Am fi știut noi că *păsările cerului*, de la Lc. 8, 5, sunt *demonii* și că sămânța răsărită, care s-a uscat, pentru că n-avea umezeală [Lc. 8, 6], s-a uscat din cauza căderii din credință și că *spinii* din Lc. 8, 7, care *au sufocat*/ *înăbușit* planta credinței, sunt, de fapt, grijile, bogăția și plăcerile vieții?

Dacă am fi *duhovnicești*, am înțelege nu numai aceste sensuri, spuse de Domnul, ci și altele.

Nu numai aici, ci peste tot în Scriptură și în creație și în istoria și viața Bisericii.

Lucru pe care îl putem înțelege din scrierile unor Sfinți Părinți ca Dionisie Areopagitul, Grigorie al Nyssei, Maxim Mărturisitorul, Grigorie Palama etc. Căci ei au descoperit în creație, în Scriptură, în Biserică noi și noi sensuri ale cuvintelor și ale faptelor sfinte. Au înțeles noi semnificații ale cuvintelor și ale lucrurilor pentru că s-au umplut de harul dumnezeiesc al Treimii, prin care Dumnezeu le descoperă continuu sensuri și înțelegeri noi.

De aceea, aici, la această parabolă și la fiecare pagină a Scripturii, vom putea citi, la Sfinții Părinți, multe interpretări. Care *nu se exclud*, ci *se întregesc reciproc*. Pentru că harul lui Dumnezeu ne luminează pe fiecare după înălțimea vieții noastre duhovnicești și de aceea înțelegerile sunt diferite. Dar pentru că același har ni le luminează la toți, ele nu sunt *disonante*, ci *se întregesc* una pe alta și *se țin la un loc*. După cum tot harul lui Dumnezeu ne ține pe toți la un loc, în Biserică, deși diferențele de experiență și de viață dintre noi sunt mari.

Așadar, iubiții mei, Dumnezeu nu exclude pe nimeni de la cunoașterea Lui și de la mântuirea Lui, ci noi ne facem nevrednici de El prin aceea că nu ne facem *frumoși* pe dinăuntru! Căci curăția duhovnicească e frumoasă pentru că e plină de har. Și când suntem plini de har atunci suntem *frumoși cu adevărat*, chiar dacă trupul nostru este îmbătrânit și plini de boli. Pentru că frumusețea netrecătoare e frumusețea cu care ne umple Dumnezeu, e frumusețea pe care o aduce slava lui Dumnezeu

în noi și care ne face să fim *biserici sfinte* ale lui Dumnezeu.

Să ne sfințim viața, iubiții mei, pentru ca să fim vii pentru veșnicie! Numai astfel vom fi *frumoși* și *buni* în fața lui Dumnezeu, adică *un pământ sănătos* și *roditor* înaintea lui Dumnezeu.

Dumnezeu să ne întărească pe fiecare în parte pentru ca să ne nevoim duhovnicește, făcând voia Lui, a Celui care ne-a mântuit pe noi! Amin.

Predică la Sfânta Cuvioasă Parascheva [14 octombrie 2015]

Iubiții mei[488],

unde sunt Sfinte Moaște se petrec multe minuni, pentru că Sfinții sunt *vii* și *mereu milostivi* față de noi, ele ne încredințează faptic despre *existența istorică* a Sfinților, ne întăresc în credință, în nădejde, în dragoste, ne fac mult mai râvnitori pentru viața duhovnicească, dar, în același timp, sunt și focare financiare și mediatice. Și, din cauza lor, încep multe dispute și neînțelegeri, atunci când evlavia e *mai puțină* decât interesul concret, financiar.

Căci și Biserica face *bani buni* de pe urma lor, dar și mulți alți oameni întreprinzători, pe lângă instituțiile mediatice. Pentru că, dacă nu vor *să se plece* în fața credinței profunde a creștinilor ortodocși, trusturile media pot să facă bani buni din scandaluri *iscate* la rând la Sfintele Moaște sau *din descoaserea impertinentă* a pelerinilor.

Sfintele Moaște astăzi și pelerinajul la ele sunt ceea ce pentru Biserica de la început erau *propovăduirea* și *lucrarea* Sfinților Apostoli și a ucenicilor lor sfinți. Pentru că oamenii veneau să asculte cuvintele lor și să se lumineze, dar și să fie vindecați de ei. Însă, cu timpul, când teologii mari și sfinți ai Bisericii au început să fie tot mai rari sau

[488] Predică începută în seara zilei de 12 octombrie 2015, zi de luni, friguroasă și ploioasă. Și terminată în după amiaza zilei de 13 octombrie 2015, zi înnorată și friguroasă de marți.

să nu mai existe teologi cu o mare râvnă predicatorială și convertitoare, credincioșii au început să se raporteze mai mult *la tăcerea* Sfintelor Moaște, care *le vorbește* prin harul lui Dumnezeu, în mod minunat, în multe feluri.

Numai că Sfintele Moaște nu pot *să suplinească* predica vie, reală, continuă, munca noastră de a explica și de a convinge lumea.

Sfintele Moaște vorbesc despre sfințenia Sfinților. Dar ele nu ne spun că sfințenia a fost doar „a unora, din trecut", ci că sfințenia *este* și *trebuie să fie a noastră*, a tuturor creștinilor ortodocși, pentru că suntem *mădularele* Bisericii lui Dumnezeu.

Însă noi, în mod sacramental, ne-am unit cu Hristos în Botez, am fost pecetluiți cu harul Treimii, am fost împărtășiți cu Hristos, am fost cununați, am fost hirotoniți, am fost unși cu uleiul tămăduirii, am fost prezenți la multe slujbe și Taine ale Bisericii...dar faptic suntem *ceea ce facem* zi de zi. Iar dacă noi nu trăim bisericește zi de zi, atunci suntem telurici, suntem trupești și nu duhovnicești.

De aceea, nu trebuie să confundăm *ce face Biserica pentru noi* cu *ce nu facem noi pentru noi*. Căci dacă primim cele ale Bisericii dar noi nu ne schimbăm deloc, în mod real și zilnic prin ele, înseamnă că harul lui Dumnezeu *nu lucrează* în noi.

Pentru că nu pot admite faptul că putem sta zilnic în fața lui Dumnezeu, ca în fața soarelui sau a focului, și *să nu pătimim nimic* din cauza stării lângă un astfel de Foc și de Soare, lângă Dumnezeul slavei. Dar dacă totuși stăm (și stăm îndelung, ca niște pietre...indiferente), și harul Lui nu ne

schimbă deloc, nu e de vină Dumnezeu. Căci stăm fără a ne lăsa schimbați, fără a ne lăsa străpunși de iubirea și pacea Lui.

Și așa înțelegem de ce unii trăiesc *minuni* pe lângă Sfinți, de ce unii sunt *cu Sfinții*, iar alții, deși *trec* pe lângă Sfinți, *n-ajung niciodată Sfinți*. Ba, dimpotrivă, știu doar să profite de Sfinți, să își facă treaba, și cam atât...

Care e *prima discuție* a omului nedus la Biserică despre Sfintele Moaște? E despre minuni și despre bani. Dacă aude că cineva *s-a vindecat* de vreo boală, e *circumspect*. Nu vrea să dea crezare acestei bucurii. Doar dacă e vreun cunoscut al lui sau din familia lui, vreo rudă, atunci rămâne uimit și, poate, din această uimire, vine și întoarcerea lui la Dumnezeu. Dar dacă nu îl cunoaște pe cel vindecat, el, cel mai adesea, pune sub semnul întrebării minunea, chiar dacă e mediatizată, însă se bucură să fantazeze pe tema banilor. Adică pe tema: *unde se duc banii* strânși la pelerinaj? Câți sunt? Ce se face cu ei?

Cel mai adesea, se presupune că banii strânși sunt *împărțiți pur și simplu* între Ierarhi și Preoți. De aceea merge vestea în popor că Ierarhii sunt *bogați*, în mare parte, „datorită pelerinajelor". Adică ei *profită* de credința oamenilor, pe când oamenii fug la Sfintele Moaște ca la locul tămăduirii lor.

Foarte puțini oameni presupun că banii de la pelerinaj *se strâng într-un fond* al Bisericii din care se fac o mulțime de lucruri bune. Cei care presupun asta au o oarecare *deschidere* față de Biserică.

Însă cei cu adevărat credincioși, nu se gândesc, atunci când vin la Sfintele Moaște, că, prin banii lor, *îi îmbogățesc* pe Ierarhi sau că, dacă

vin, trebuie să se petreacă cu ei, în mod neapărat *o minune*, ci vin cu smerenie și cu pocăință și vor *să se atingă* de Sfintele Moaște și să fie *în comuniune* cu Sfinții la ale căror Sfinte Moaște ei se închină.

Comuniunea în rugăciune începe de acasă. Ei știu unde se duc. Ei știu viața Sfântului căruia merg să i se închine. Se informează asupra lui. Sau dacă nu știu să citească și nu știu decât din auzite despre Sfinți, pelerinii (oamenii care merg, în rugăciune, la Sfintele Moaște) sunt *pelerini*, adică, *călători către sfințenie*, prin aceea că doresc *să se atingă* de trupurile sfinte ale Sfinților, pentru că ei cred *în sfințenia* Sfinților.

Merg *cu încredere* la Sfinți și *se ating* de trupurile lor sfinte pentru că ei *știu* și *simt* că Sfinții lucrează prin Sfintele Moaște, adică prin trupurile lor înduhovnicite. Pentru că atunci când le sărută și le cinstesc, Sfintele Moaște îi umplu de har pe cei credincioși, de bucurie, de pace, de sănătate și nu de scârbă. Pentru că ei nu cinstesc „niște cadavre", ci *trupurile înduhovnicite*, pline de har, ale unor Sfinți. Pentru că știu din plin cum arată un mort care se împute înainte de a fi îngropat...însă acești morți, pe care ei îi cinstesc, sunt *vii* și *făcători de minuni*.

Recent, cu câteva zile în urmă, Mihai Gâdea și-a început emisiunea de seară cu subiectul *pelerinajele în lumea românească*. Și a discutat despre pelerinajul continuu de la Fericitul Arsenie Boca, de la mormântul său, și despre pelerinajul la Sfintele Moaște ale Sfintei Parascheva, care, fiind scoase din catedrală, au provocat...„tulburări".

Adică unii s-au împins și forțele de ordine i-au temperat imediat. Dar dacă „s-au împins", împingerea a devenit „știre". N-a devenit *știre* însă

râvna bună a miilor de oameni care s-au dus la Iași și care nu s-au împins, dar au rezistat eroic pe timp de ploaie și frig.

Mihai Gâdea însă, fiind *adventist* și nu *ortodox*, nu a vrut să fie *imparțial* la nivel de comentariu, ceea ce putea să fie foarte bine, putând să spună că, *din punctul de vedere al ortodocșilor*, Arsenie Boca e *Fericit Părinte*, pentru că va fi canonizat mâine-poimâine, iar Moaștele sunt *Sfinte Moaște*. Jurnalismul adevărat așa se face: prezintă realitățile *prin prisma* celor care le trăiesc.

Dacă, ca jurnalist, trebuie să vorbești despre credința iudaică sau despre cea musulmană, trebuie să prezinți lucrurile conform mentalității și religiei acelora și nu conform mentalității și credinței tale.

Însă Mihai Gâdea, pe Fericitul Arsenie Boca l-a numit *Părintele Arsenie Boca* și a vorbit despre el laudativ, pentru că l-a impresionat statura sa impunătoare. Ca om, ca bărbat...Însă când a venit vorba despre Sfintele Moaște, el le-a numit doar *Moaște*, spunând că în Scriptură nu ni se spune că Sfintele Moaște fac...*minuni*.

Însă Gâdea a spus *un mare neadevăr* când a afirmat că Sfintele Moaște „nu fac minuni”. Pentru că în Dumnezeiasca Scriptură citim: „Și *a murit* [ἀπέθανεν] Eliseos și *l-au îngropat* [ἔθαψαν] pe el. Și oamenii încinși ai Moabului au intrat în țară, intrând [în țară în] anul [următor morții Sfântului Profet Eliseos]. Și au fost ei îngropând un om și, iată, i-au văzut pe oamenii încinși [ai Moabului] și l-au aruncat pe om în mormântul lui Eliseos. Și [cel mort] a mers și s-a atins de oasele lui Eliseos și a trăit și s-a ridicat pe picioarele lui [καὶ ἐπορεύθη καὶ

ἥψατο τῶν ὀστέων Ελισαιε καὶ ἔζησεν καὶ ἀνέστη ἐπὶ τοὺς πόδας αὐτοῦ]" [II Împ. 13, 20-21, LXX].

Sfântul Profet Eliseos [cunoscut în românește ca *Eliseu*] e pomenit pe 14 iunie, iar minunea învierii celui adormit, despre care vorbește *II Împărați*, s-a petrecut *la un an* de la adormirea Sfântului Eliseos.

Cel mort, care era dus spre îngropare, a fost *aruncat* peste Sfintele Moaște ale Sfântului Profet Eliseos, peste *oasele* lui, după cum spune Scriptura. Indicativul aorist pasiv ἐπορεύθη, pe care nu îl putem traduce decât ca: *el a mers*, nu trebuie să îl interpretăm ca și când, în aruncarea lui peste Sfintele Moaște, mortul *ar fi înviat în aer*. Ci el trebuie înțeles cu sensul de: *a căzut peste* Sfintele Moaște. Și când mortul *a căzut peste* Sfintele Moaște și *s-a atins de* Sfintele Moaște ale Sfântului Profet Eliseos, mortul *a trăit* și *s-a ridicat pe picioarele lui de jos*, pentru că *a înviat din morți*.

Așadar, Dumnezeiasca Scriptură *ne confirmă* faptul că Sfintele Moaște *fac minuni*. După cum ne confirmă și Sfânta Tradiție a Bisericii, cât și viața noastră cotidiană. Pentru că Sfinți mai noi sau mai vechi ai Bisericii fac minuni cu diverși oameni și ele pot fi confirmate de mulți oameni.

Iar cei care au venit, vin și vor veni la Sfânta Parascheva, la Iași, ca să se închine la Sfintele ei Moaște, *au trăit minuni* sau *li s-a povestit* despre minunile ei.

Pentru că minunea dumnezeiască nu este *incompatibilă* cu omul de azi și cu lumea noastră, pentru că ea este *expresia relației* lui Dumnezeu cu oamenii. Oamenii care sunt în relație vie, reală cu Dumnezeu, trăiesc minuni în viața lor, pentru că Dumnezeu lucrează direct sau prin Sfinții și Îngerii

Lui la vindecarea și mântuirea noastră. Iar minunile sunt *normale* în viața celui care se curățește de patimi continuu, pentru că slava lui Dumnezeu, care coboară în noi tot mai mult, pe măsura curățirii noastre de patimi, lucrează minunile din viața noastră.

De aceea putem spune că viața ortodoxă, fără *minuni cotidiene*, adică fără lucrarea lui Dumnezeu vie în viața noastră, este *un nonsens*. Pentru că orice zi liturgică a Bisericii, adică orice zi din an, este o minune și e plină de minuni. Căci *minunea* nu înseamnă numai „m-am vindecat de o boală", „am trecut un examen greu", „mi-am găsit, în sfârșit, un soț", ci *minune* e *fiecare zi* și *fiecare clipă* pe care o trăim împreună cu Dumnezeu, în pocăință și în rugăciune.

E *o minune* că, în mijlocul atâtor pericole și boli și oameni răi, noi mai trăim încă.

E *o minune* că ne putem vedea păcatele și ne putem pocăi, că putem înțelege un text sfânt, că primim putere să trecem peste ispite și nefericiri.

E *o minune* că trăim în pace și nu în mijlocul războiului. E *o mare minune* că avem atâtea cărți și atâtea Biserici și că putem vorbi și că putem predica și că putem sluji cu revărsare de inimă.

Tot ce trăim e o mare, o imensă minune a milei lui Dumnezeu cu noi.

Căci, în timp ce unii caută „să înțeleagă" când vine „sfârșitul lumii" și scotocesc cărțile sfinte pentru a înțelege „când vine antihrist", noi încercăm să ne vedem păcatele și să fim pregătiți, cu harul lui Dumnezeu, pe fiecare zi, de *trecerea* noastră la Domnul.

Pentru că nu există „sfârșit al lumii", în sensul că lumea aceasta *se va sfârși cu totul în mod*

cataclismic, ci va fi *o transfigurare* a întregii lumi și a întregii creații. Transfigurare a lumii care a început în Sfintele Moaște ale Sfinților, adică în trupurile lor. Care, în loc să putrezească, să redevină *pământ*, ele rămân neputrezite și frumos mirositoare și făcătoare de minuni, pentru că sunt pline de slava lui Dumnezeu. Căci umanitatea va fi transfigurată, dimpreună cu întreaga creație, de slava lui Dumnezeu.

Așa stând lucrurile, cine vine la Sfânta Parascheva cu adevărat, vine pentru ca *să se închine* Sfintelor ei Moaște și *să se umple* de harul lui Dumnezeu și nu se uită la câți bani dă pe flori, pe lumânări, pe acatiste, pe drum sau câte ore stă la rând, în ploaie și frig. Pentru că ei *vor să aibă parte* de rugăciunile și ajutorul Sfintei Parascheva, care sunt *neprețuite*.

Pentru că mulți dintre pelerini, fiind bolnavi, știu câți bani au dat la doctori și pe medicamente. Iar cei posedați de demoni știu că nu pot să fie vindecați la spitalul de boli psihice, ci că vindecarea lor vine din *atingerea* de Sfânta Parascheva. De aceea se duc la Iași cu bolile lor, cu durerile lor, cu necazurile lor și le varsă pe toate înainte Sfintei și primesc miluire *pe măsura* dragostei și a sincerității lor.

Însă nu acești oameni *se îmbrâncesc* la rând și *fac gură*, ci, cel mai adesea, falșii pelerini, care ori se uită la buzunare ori n-aveau ce face acasă ori vin din curiozitate. Și pe care i-am văzut și la București, la rând, la Sfântul Dimitrie Basarabov, cum vin și *îi încurcă* pe adevărații pelerini. Căci falșii pelerini, neavând gândul la cele sfinte, se atașează la rând pentru mâncare, pentru pachetele care li se dăruie pelerinilor, fumează, beau,

vorbesc vrute și nevrute la telefon și în gura mare, stricând starea sufletească a oamenilor acolo unde se infiltrează.

Însă adevărații pelerini vin pentru *mântuirea* lor. Și dovedesc că *pot să aibă răbdare*[489]. Pentru că rabdă, împreună, în picioare, această *așteptare sfântă*, pentru ca să se închine la Sfintele Moaște.

Anul acesta[490], pe lângă Sfânta Parascheva, la Iași este și mâna stângă a Sfintei Maria Magdalena, un fragment din Sfânta Cruce a Domnului, aduse de la Sfântul Munte Athos, dar și un fragment din Sfintele Moaște ale Sfântului Ioan Gură de Aur aduse de la București[491]. Mâna Sfintei

---

[489] A se vedea: http://www.doxologia.ro/hramul-sfintei-cuvioase-parascheva/vocea-pelerinului/rabdarea-secretul-credinciosilor.

[490] Imagine preluată de la Cryn Femmo, care a fost la Iași:

https://www.facebook.com/photo.php?fbid=10206891244512279&set=pcb.10206891261152695&type=3&theater.

[491] A se vedea:

http://www.doxologia.ro/hramul-sfintei-cuvioase-parascheva.

Maria Magdalena și fragmentul din Crucea Domnului sunt în prima raclă din imagine, în stânga, pe când racla de la București, cu Sfintele Moaște ale Sfântului Ioan Gură de Aur, e a doua din fotografie, cea din dreapta.

Locul de închinare a fost împodobit cu flori, ca în fiecare an[492]:

Minunile Sfintei Parascheva se înmulțesc pe fiecare an, însă, despre viața ei istorică, știm puține lucruri.

Pentru că și ea, ca și Sfântul Dimitrie de la București, ca și alți mulți Sfinți români canonizați recent, au fost *minimalizați*, din păcate, de contemporanii lor.

Căci vedem că, despre cei recenți, știm multe mărturii, avem multe date, dacă au avut ucenici iubitori și atenți, dar, despre cei din vechime, avem numai datele istorice din *Viețile* lor și din *Sinaxare*. Adesea mai nimic.

---

[492] *Cf.*

https://www.facebook.com/photo.php?fbid=10206890478853138&set=pcb.10206890507413852&type=3&theater.

Însă *cine este* Sfânta Parascheva de la Iași[493]? Nu este Sfânta Muceniță Paraschevi, care a fost martirizată în anul 180 prin tăierea capului. Pentru că aceea e pomenită pe 26 iulie[494].

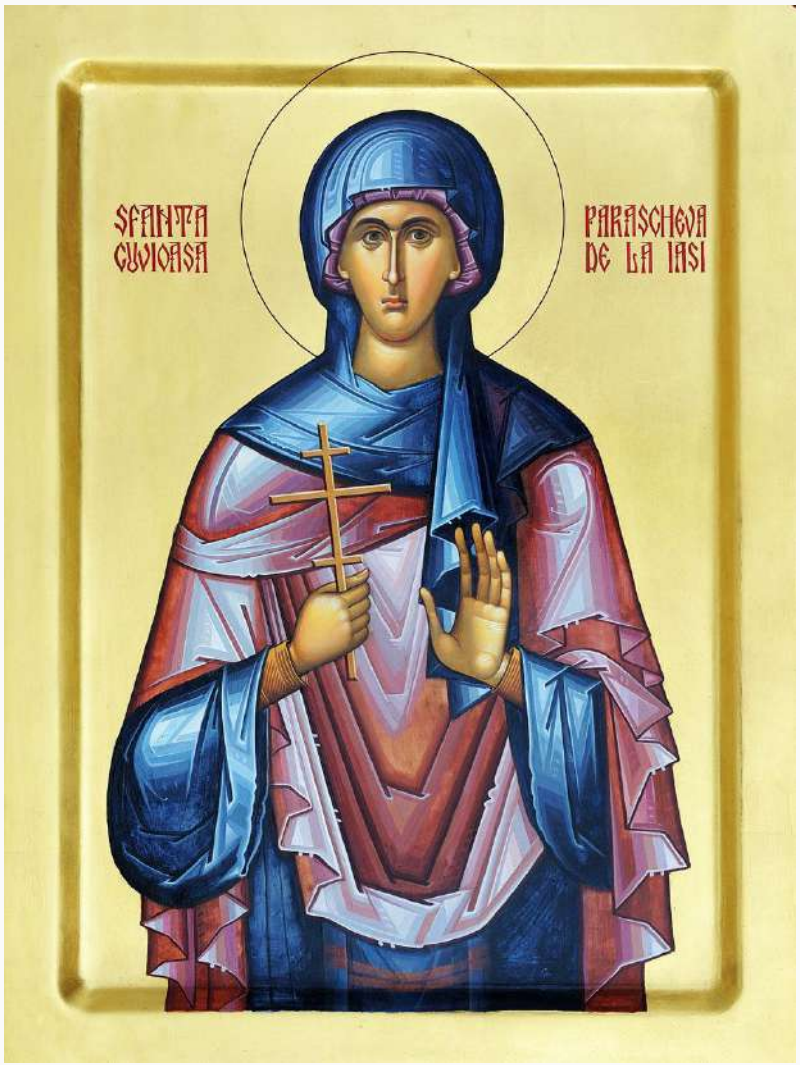

Ci e *Sfânta Paraschevi cea Nouă* [Ἡ Ὁσία Παρασκευὴ ἡ Νέα], Cuvioasa, care s-a născut în Epivatesul Traciei [Ἐπιβάτες τῆς Θράκης]. Ea a

---

[493] Sfânta Icoană am preluat-o de aici: http://www.doxologia.ro/sites/default/files/styles/media-articol-colorbox/public/imagine/2012/10/sf_parascheva_web.jpg?itok=cD8Qn8lg.

[494] A se vedea: http://orthodoxwiki.org/Paraskevi.

plecat la Constantinopol ca să se închine la Sfintele Moaște de acolo.

Apoi s-a nevoit cinci ani de zile în Iraclia Pontului, după care a mers în Palestina și s-a nevoit mai mulți ani într-o Mănăstire de Maici.

De aici s-a întors la Constantinopol și apoi în Callicratia Traciei, unde s-a nevoit pentru doi ani în Biserica *Sfinților Apostoli*, unde a și adormit. Iar slujba sa a fost scrisă de Meletios Sirigos [Μελέτιος Συρίγος][495]. Fericitul Meletios Sirigos a adormit pe 17 aprilie 1664[496], iar Sultana Lampru-Papacarmezi [Σουλτάνα Λάμπρου-Παπακαρμέζη], în 2001, în Grecia, a publicat scrierea *Η Αγία Παρασκευή η Επιβατηνή: αγιολογική μελέτη* [Sfânta Paraschevi a Epivatei: studiu aghiografic], având 307 pagini[497].

Însă *Epivates* [Επιβάτες] de ieri este *Selimpașa* de azi: un mic oraș în Turcia[498].

Iar Sfânta Paraschevi a plecat de acasă, ca pelerinii de azi, pentru ca *să se închine* Sfintelor Moaște de la Constantinopol, adică din Istanbulul de azi, și s-a dedicat vieții monahale.

Ai noștri precupeți se duc astăzi la Istanbul pentru haine ieftine, pe care le vând mai scump în România[499]. Mai puțini se duc pentru a se închina

---

[495] *Cf.* http://www.synaxarion.gr/gr/sid/889/sxsaintinfo.aspx.

[496] *Cf.* https://el.wikipedia.org/wiki/Μελέτιος_Συρίγος.

[497] *Cf.* http://www.didaktorika.gr/eadd/handle/10442/22863.

[498] A se vedea: https://en.wikipedia.org/wiki/Selimpa%C5%9Fa.

[499] Idem: http://vlad.casajurnalistului.ro/cinci-ore-in-vama-la-bulgari/.

pe la locurile sfinte ortodoxe și la Sfintele Moaște din Turcia.

Însă Sfânta Paraschevi, trăitoare în sec. al 11-lea d. Hr., s-a dus la Constantinopol pentru ca *să se închine* la Sfintele Moaște și pentru ca *să primească îndrumare* pentru viața monahală. Și după ce se nevoiește în pustia Iordanisului ceva vreme, la vârsta de 25 de ani, în vis, primește înștiințare că trebuie să se întoarcă în locurile natale. Însă întorcându-se acasă a trăit și a murit *ca o străină*, Sfintele sale Moaște fiind descoperite mai apoi, în mod minunat, *întregi* și *pline de mireasmă duhovnicească*[500].

În *Viața și petreacerea Svinților*, Sfântul Dosoftei al Moldovei spune că Sfânta Paraschevi este din Epivat, din țara Srăbască [sârbească], din cetatea Callicratia.

Ea avea părinți creștini buni și bogați și, când s-a făcut mai mare, s-a hotărât pentru viața îngerească, monahală. Și numele ei vine din faptul că s-a născut într-o zi de *vineri*[501].

Sfântul Varlaam al Moldovei ne confirmă că ea era din Epivat și că la 10 ani a auzit mesajul evanghelic *al urmării lui Hristos*, de care a fost rănită la inimă[502]. În pustie, Sfânta Paraschevi a fost înfricoșată în chip și fel de demoni, care se transformau în șerpi și în fiare sălbatice[503]. Iar Îngerul dumnezeiesc, care i-a poruncit să se

---

[500] Idem:
http://www.doxologia.ro/viata-sfant/viata-sfintei-cuvioase-parascheva-de-la-iasi.

[501] BAR CRV 73, f. 63^{r}.

[502] Varlaam, *Opere*, Ed. Hyperion, Chișinău, 1991, p. 319.

[503] Idem, p. 320.

întoarcă în locurile natale, i-a spus: „Să lași pustia și la moșia ta să te întorci, că acolo ți se cade să lași trupul pământului și să treci din această lume către Dumnezeu, pe Care L-ai iubit!”[504].

Sfânta Paraschevi și-a știut moartea de mai înainte și s-a pregătit cum se cuvine pentru ea[505]. Și, cu siguranță, dacă ne rugăm ei, ne va învăța și pe noi să ne pregătim pentru plecarea din lumea aceasta.

Însă *care sunt minunile* Sfintei Parascheva pomenită azi? Pe o femeie de 40 de ani a vindecat-o de o infecție la nivelul creierului. Unui copil i-a redat glasul. Pe un Preot l-a vindecat de boala la plămâni și de orbire. Pe un bărbat de 45 de ani l-a vindecat de cancer. Pe un alt bărbat l-a vindecat de niște bube care supurau. A vindecat pe un tânăr din Bulgaria de nebunie, în 1968, după ce Sfânta Parascheva i s-a arătat mamei băiatului și a trimis-o la Iași, la Sfintele ei Moaște.

Pe o femeie a scăpat-o de la sinucidere, apărându-i lângă ea ca o femeie îmbrăcată în alb. A unit în căsătorie pe o farmacistă cu un doctor văduv. A ajutat o tânără să intre la Medicină. A scăpat o altă tânără de la sinucidere. A ajutat-o pe o doamnă să intre la Facultatea de Limbi străine, specializarea *Germană*.

Sfânta Parascheva, prin venirea Sfintelor sale Moaște într-un sat de lângă Iași, a gonit omizile din pomii oamenilor[506]. În anii ’50 ai secolului al 20-lea, comuniștii au vrut *să îngroape* Sfintele ei

---

[504] Idem, p. 321. Am diortosit textul citat.

[505] Ibidem.

[506] *Cf.* http://ziarullumina.ro/minunile-sfintei-cuvioase-parascheva-daca-vrei-sa-fie-sanatos-copilul-tau-sa-vii-la-mine--52441.html.

Moaște în cimitir, pentru ca să nu mai vină oamenii și să se închine în fața lor. Și a început ploaie și gheață cât oul de porumbel, și plaga nu a încetat până nu s-au rugat ei.

Sfânta Parascheva a adus ploaie în vreme secetoasă[507], a restituit banii furați, a vindecat o femeie tulburată la minte, a vindecat de durere de picior pe o femeie, a scos din pușcărie pe un bărbat cu mult mai înainte de termen[508].

Și acestea sunt minuni *recente*, care au fost mărturisite și consemnate în scris. Însă câte minuni a făcut și face Sfânta Parascheva și toți Sfinții și Îngerii lui Dumnezeu nu știm, dar ne bucurăm cu toții de ele.

De aceea, iubiții mei, dacă vorbim despre *minuni*, vorbim despre *prezența* și *lucrarea lui Dumnezeu în viața noastră*.

Și dacă vorbim despre *Sfinți*, vorbim despre cei în care Dumnezeu *Se bucură*, pentru că s-au nevoit și și-au sfințit viața în mod frumos. Iar Sfintele lor Moaște nu sunt „focare de infecție", nu sunt „cadavre cu care Biserica face bani", ci *focare de sfințenie, trupuri îndumnezeite*, care, în loc să fie mediatizate corect, cinstit, ca *surse de viață* și *de binecuvântare pentru oameni*, sunt mediatizate ca „lipsă de civilizație și de educație".

Însă care *civilizație reală* exclude *înduhovnicirea*? Pentru că *a fi civilizat* înseamnă a fi cultivat, educat, rafinat, stilat. Iar viața creștin-ortodoxă adevărată e cea mai cultivată și educată viață, pentru că este *educată* de Însuși Dumnezeu, Cel care o împodobește cu slava Lui.

---

[507] Ibidem.

[508] A se vedea:
http://www.sfantaparascheva.com/minuni.php.

Și cine, fiind *slăvit* de Dumnezeu, fiind împodobit de El cu slava Lui, poate fi lipsit de delicatețe și de frumusețe duhovnicească? Sau cine poate să își transforme trupul, după moarte, din *cadavru* în *Sfinte Moaște*, fără Dumnezeu și harul Lui?

Căci medicina poate conserva trupul omului după moarte, îmbălsămându-l cu diverse substanțe. Dar medicina nu poate să facă trupul nostru mort unul duhovnicesc, plin de har și făcător de minuni.

Sfintele Moaște nu pot fi *inventate* în laborator, ci ele sunt *ale unui Sfânt*! Trupul unui Sfânt sunt Sfinte Moaște, și când ne închinăm lor, *ne umplem* de sfințenia Sfântului, pe care o resimțim duhovnicește în sufletul și trupul nostru.

Însă când protestanții și musulmanii au intrat, în mod păgân, în Biserici și *au distrus* Sfintele Moaște ale Sfinților, ei au arătat că nu iubesc *adevărata civilizație*, pe aceea care *îl îndumnezeiește* pe om.

Căci viața reală, viața bună, viața normală, e *viața sfântă*. A trăi *sfânt* înseamnă *a lăsa în urma ta Sfinte Moaște*. Și fiecare dintre noi putem lăsa în urma noastră, în mormântul nostru, Sfinte Moaște, dacă *ne nevoim ortodox* și dacă *împlinim* voia lui Dumnezeu în fiecare clipă a vieții noastre.

Dumnezeu să ne întărească pe toți, pentru rugăciunile Sfintei Preacuvioasei Maicii noastre Paraschevi, astăzi pomenită, dimpreună cu Sfinții Mucenici Nazarios, Protasios, Ghervasios și Chelsios, cu Sfântul Ierarh Cosmas Melodul, cu Sfântul Sfințit Mucenic Silvanos, cu cei 40 de Sfinți Mucenici din Egipt și Palestina, cu Sfântul Petros Avselamu, cu Sfântul Ignatios Făcătorul de minuni,

Arhiepiscopul Mitimnisului și cu Sfântul Nicolaos Făcătorul de minuni[509] astăzi pomeniți! Amin.

[509] *Cf.* http://www.synaxarion.gr/gr/m/10/d/14/sxsaintlist.aspx.

Predică la Duminica a 20-a după Rusalii [2015]

Iubiții mei[510],

ce înseamnă: „Nu plânge [Μὴ κλαῖε]!”, de la Lc. 7, 13? Cuvinte pe care Domnul i le-a spus văduvei din Nain [Ναΐν], văduvă care își pierduse și pe fiul ei cel unul-născut [μονογενὴς].

De ce plânsul nu mai e *durere*, nu mai e *disperare* odată cu Domnul? Sau de ce plânsul nu mai e *plâns* odată cu Domnul? Pentru că El a desființat în umanitatea Sa păcatul nostru, moartea noastră, Iadul pentru noi. Și prin întreaga Sa

[510] Scrisă în ziua de 16 octombrie 2015, zi înnorată și cu vânt. Ziua în care *mâna stângă* a Sfintei Maria Magdalena a ajuns la București.

lucrare mântuitoare, Domnul a făcut din viața noastră un timp al harului, un timp al iertării, un timp al despătimirii, un timp al transfigurării.

A făcut din viața noastră un Rai, pentru că a turnat în noi harul Treimii și ne-a făcut *moștenitori* ai Împărăției Lui.

Domnul a schimbat plânsul nostru în bucurie. A făcut din plânsul nostru un plâns curățitor, un plâns vesel. Un plâns care ne veselește pentru că ne curățește. Și cine se curățește, acela se umple de bucurie.

Căci atunci când Domnul i-a spus femeii *să nu plângă*, i-a spus să nu creadă că *moartea e veșnică*. Să nu creadă că moartea are *ultimul cuvânt* în existența noastră. Ci, prin moartea și învierea Lui, viața noastră e un drum spre odihnă, spre odihna și bucuria veșnică, pentru că nu mai murim *spre moarte*, ci *spre înviere* și *viață veșnică*.

Căci, pentru că există înviere de obște și viață veșnică, tocmai de aceea nu mai putem plânge cu lacrimi *păgâne*, cu lacrimi de „regrete eterne”! Iar cine mai crede în „regrete eterne”, așa cum unii scriu pe coroanele pe care le aduc la înmormântare, nu crede în *învierea de obște* și în *viața veșnică*.

Pentru că mormintele sunt *morminte* până la transfigurarea creației și la învierea tuturor celor adormiți. Până la învierea celor care au fost omorâți în pântece sau care au trăit zeci sau sute de ani. De atunci nu vor mai exista *morminte*, pentru că *nu va mai muri nimeni*.

De aceea, cuvintele Domnului, cu care am început predica de azi, sunt *cuvinte abisale* și nu *simple cuvinte de consolare*. Căci și noi spunem celor care plâng nemângâiați *să nu mai plângă*,

pentru ca să nu se mai consume, să nu se îmbolnăvească. Dar Domnul i-a vorbit femeii și despre moartea fiului ei și despre moartea Lui și despre moartea noastră, a tuturor.

Căci moartea Lui a fost *înviere* pentru cei din Iad și a fost *înviere* pentru întreaga umanitate. Iar femeii i-a spus *să nu mai plângă*, pentru că nici moartea fiului ei nu va fi de durată. După cum nici moartea noastră nu va fi de durată. Ci atunci când vom învia din morți, ni se va părea că n-am murit niciodată, pentru că vom simți, în trupurile noastre înduhovnicite, tot acest timp de până la înviere ca pe...*o clipă*.

„Regretele eterne" sunt ale păgânilor care nu credeau într-o înviere de obște, universală, a tuturor. De aceea, pentru ei, veșnicia era *o continuă durere*, pentru că era *o pogorâre în Iad*. Și când crezi că Iadul e „singura veșnicie" în care se coboară tot muritorul, de aceea, pe drept cuvânt, îți exprimi *regrete eterne* pentru plecarea lui de aici, pentru că aici e infinit mai bine decât acolo...decât în Iad.

Însă înmormântarea ortodoxă e *o încredere nemărginită în iertarea lui Dumnezeu*, în mila Lui, pentru că cere pentru cel adormit comuniunea veșnică cu Sfinții Lui. Asta contează pentru noi: *iertarea* celui adormit, iertarea lui, *odihnirea* lui cu Sfinții!

Nu contează câte lumânări aducem la mort, câte flori și dacă sunt cu soț sau nu. Nu contează la înmormântare dacă dăm găină pe sub tron, dacă aruncăm bani la răspântii, dacă facem 10 colaci sau 44. Ci la înmormântare contează tocmai lucrurile cărora noi nu le dăm deloc importanță: *rugăciunea pentru cel adormit*, rugăciunea în comuniune, cu

toți cei prezenți la priveghi, și *milostenia din inimă pentru el*. Dacă noi, familia celui adormit, am da milostenie, dacă și vecinii ar da milostenie pentru el, dacă și rudele, prietenii, cunoscuți ar da milostenie pentru el și dacă ne-am ruga cu toții câteva ore pe zi, acolo, la capul celui adormit, i-am face *cel mai mare bine*, pentru că l-am ajuta să plece la Domnul cu pace, să plece iubit, să plece frumos.

Însă noi venim la priveghi ca să mâncăm gogoși, să spunem glume porcoase, să bem vin, și transformăm înmormântarea într-un chef. Prin care nu ne ajutăm nici pe noi și nici pe cel adormit.

Căci dacă, în timpul vieții, l-am ajutat pe cel adormit la munca câmpului sau ca să repare ceva prin casă, acum, când pleacă sufletul lui dintre noi și merge la Dreptul Judecător, de ce nu vrem *să îl ajutăm*? Însă sunt cu adevărat *înțelepți* și cu adevărat *prieteni* cei care îl ajută pe cel adormit cu rugăciune și cu milostenie. Pentru că au grijă de *veșnicia lui* și nu numai de *scurta lui istorie*.

Nu plânge!...

Nu mai plânge, poporule al lui Dumnezeu, cu plângere tristă, ci plângi de bucurie!

Să plângi duhovnicește, pentru păcatele tale!

Să plângem de bucurie, mărturisind lucrurile Domnului, minunile Lui cele prea mari și nu din cauza tristeții!

Căci atunci când Domnul a intrat în Nain și a văzut înmormântarea aceea plină de lacrimi, plină de jale, plină de inimă lipsită de alinare...Lui *I s-a făcut milă de ea* [ἐσπλαγχνίσθη ἐπ᾽ αὐτῇ] [Lc. 7, 13, BYZ], de văduva rămasă și fără fiul ei.

De aceea, noi trebuie să ne bucurăm pentru că avem un Dumnezeu *milos*, un Dumnezeu care

împarte pacea, un Dumnezeu care *Se milostivește și iartă*, Care *bucură și înviază oamenii*!

Trebuie să ne bucurăm pentru că avem un Dumnezeu care *îi vede*...și pe cei pe care noi îi vedem prea puțin: pe cei triști, pe cei marginalizați, pe cei singuri, pe cei ai nimănui.

Noi ne facem planuri *doar pentru noi*, vrem ca vremea să fie *după placul nostru*, să se *învârtă* în jurul nostru. Vrem ca toată lumea să ne stea la picioare, să ne cânte în strune.

Însă Dumnezeu privește *vast* și *abisal* lucrurile, nu *local* ca noi și *ipseist*. El le vede *pentru veșnicie* și nu pentru câteva zile.

De aceea, când Dumnezeu ne pune în fața greutății, a bolii, a neputinței, a sărăciei, când lasă patimile să ne subjuge, când le îngăduie demonilor să ne înnebunească mințile cu vreo patimă, pentru ceva timp, o face pentru ca noi să fim *realiști*. Să nu ne lăsăm purtați de miraje.

Pentru că *sfințenia* înseamnă, deopotrivă, și să te curățești de patimi și să fii luminat de har. Sfințenia înseamnă și să lupți cu *gurile de Iad* din tine, cu patimile, și să vezi cum se coboară în tine slava lui Dumnezeu și te ridică de zeci de ori din Iad într-o zi.

De aceea, dacă am fi oameni ascetici și mistici în același timp, am fi foarte *realiști*, cu capul pe umeri, pentru că am ști și ce e durerea și ce e ispita și ce e căderea și ce e înșelarea, dar și ce e minunea, ce e bucuria, cum e pacea lui Dumnezeu, cum e vederea Lui, cum e Împărăția Lui.

Pentru că am plânge cu cei ce plâng și ne-am bucura nespus cu cei ce se bucură întru Domnul. Cu cei ce se bucură de minunile Lui în viața lor. Dacă am fi ascetico-mistici, adică niște ortodocși

trezvitori, cu plan liturgic și teologic riguros de viață, care ne-am ruga, am citi și am făptui continuu cele bune, atunci acest lucru s-ar vedea, pentru că roadele ar fi multiple și, mai ales, frumos de multiple.

Căci atunci am cunoaște de ce plânsul nu mai e decât *o stare de bucurie*, de împlinire în viața ortodoxului, pentru că plânsul nostru ar fi *plin de har*.

Căci *Nu plânge!* înseamnă: *Bucură-te!*

Bucură-te în Dumnezeu!

Bucură-te, împreună cu Sfinții Lui, de slava lui Dumnezeu, de viața Lui veșnic îndumnezeitoare pentru noi!

Și cum să nu ne bucurăm, când, pe fiecare zi, Domnul ne spune și nouă: „Tinere, ție îți zic, ridică-te [Νεανίσκε, σοὶ λέγω, ἐγέρθητι]!" [Lc. 7, 14, BYZ]?

Nu ne spune Domnul niciunuia dintre noi: *Mori!,* ci: *Ridică-te!*

Ridică-te din păcat, oricare ar fi el! Ridică-te din moarte, din moartea sufletească! Ridică-te din părerea de sine! Ridică-te din fariseism! Ridică-te din curvie! Ridică-te din idolatrie! Ridică-te din închinarea la tine însuți! Așa ne spune Domnul, pe fiecare zi, pe fiecare clipă: *Ridică-te!*...

Banii se duc, frumusețea tinereții piere, averea ta o împart alții după moartea ta, zilele ți se scurg ca un fulger și tu vei rămâne...*cu cine ești*. Cine ești tu în tine însuți, ce ai în sufletul tău, cum va fi sufletul tău atunci, la moartea ta, *acela ești tu* și așa vei merge la Dreptul Judecător, la Domnul milostivirii.

Și dacă nu suntem *morți*, ci *vii duhovnicește*, atunci trupul nostru va rămâne pe pământ, dar

sufletul nostru va merge în Împărăția Lui. Însă nici trupul nostru nu va rămâne, pentru totdeauna, în ruină, în descompunere, ci va fi adunat, refăcut duhovnicește, prin slava atotputernică a lui Dumnezeu, a Dreptului Judecător, pentru ca să stăm la Judecata Lui ca *oameni transfigurați* și nu doar ca *suflete*.

Căci Raiul sau Iadul, după Judecata de obște, fiecare după viața noastră, le vom trăi ca *oameni transfigurați*. Tocmai de aceea vom putea să experimentăm ori bucuria și cunoașterea veșnică a lui Dumnezeu, ori tristețea și chinul veșnic, ca unii care vom recepta slava lui Dumnezeu, datorită ticăloșiei noastre, ca un chin neîncetat.

De aceea, iubiții mei, *ziua de azi e neprețuită* pentru că de ea depinde veșnicia noastră! Fiecare zi a vieții noastre e *un mare dar* de la Dumnezeu, pentru că în fiecare dintre zilele vieții noastre noi putem *să ne schimbăm continuu în bine*.

Să ne schimbăm cu schimbare duhovnicească tot timpul, adică să fim *vii duhovnicește* tot timpul! Și astfel să Îl slăvim pe Tatăl, pe Fiul și pe Sfântul Duh Dumnezeu, pe Dumnezeul milostivirii și al iertării, Cel care îndreptează zilnic viața noastră spre bucuria veșnică a Împărăției Sale. Amin!

Predică la Duminica a 23-a după Rusalii [2015]

Iubiții mei[511],

la praznicul Sfintei Parascheva, Maica noastră, din acest an, printre pelerini au fost și oameni demonizați, îndurerați, care au venit să își caute vindecarea. La nivel online am găsit două file video, cu două femei demonizate, aduse ca să se atingă de Sfintele Moaște ale Sfintei Parascheva.

Prima femeie a fost însoțită de un bărbat și de o femeie. Și până la Sfintele Moaște a mers pe picioarele ei. Însă când a ajuns lângă Sfintele Moaște a început să se tăvălească pe jos și să fie violentă. Dorind să lovească pe cei din jur, abia

[511] Scrisă în dimineața zilei de 22 octombrie 2015, zi de joi, cu soare și răcoare.

putând să fie imobilizată de cele două persoane care o însoțeau[512].

A doua femeie a venit însoțită de un grup de oameni, printre ei fiind și un Preot. Și ea a venit pe picioarele ei, dar când a fost atinsă de Sfintele Moaște, aceasta a devenit violentă, a început să țipe și să răcnească și abia putea să fie ținută acolo, aplecată peste Sfintele Moaște[513]. Această a doua filă video despre care v-am vorbit a fost preluată de un tabloid din Marea Britanie[514] și, datorită acestei preluări, ea a fost reuploadată pe *You Tube* într-o formă redusă[515].

Și, bineînțeles, v-am vorbit despre aceste două cazuri contemporane de demonizare pentru a sublinia faptul că demonizarea este o realitate și a zilelor noastre, și că ea nu e *un truc* și nici *o boală psihică*. Pentru că unii dintre comentatori au spus că e vorba aici de *schizofrenie*...

Însă schizofrenia e *o boală permanentă* și ea *nu se activează* lângă Sfintele Moaște sau în timpul slujbelor Bisericii. Pe când aceste femei tinere au început *să își arate* boala lor, demonizarea, numai când *s-au apropiat* de Sfintele Moaște, acolo ele zbătându-se, țipând și răcnind, pentru că demonii din ele *nu suportă vecinătatea cu sfințenia*.

De aceea, nu femeile acestea au țipat *de la sine*, ci demonii din ele, fiind *urgisiți* de către harul

---

[512] A se vedea: https://www.youtube.com/watch?v=2hRUUkBVYuo.

[513] Idem: https://www.youtube.com/watch?v=twFbOXqB3_o

[514] Idem: http://www.mirror.co.uk/news/weird-news/woman-possessed-devil-exorcised-priest-6640620.

[515] Idem: https://www.youtube.com/watch?v=pd90Tubd3pE

lui Dumnezeu, le-au produs dureri interne, fapt pentru care ele s-au exteriorizat în acest fel.

Pentru că demonii locuiesc în oamenii pe care îi posedă *în mod parazitar*, așa după cum, în trup, noi am suferi dureri dacă am avea un glonț sau viermi care ne-ar mânca de vii.

Însă cel mai important lucru pentru noi e că aceste două cazuri de posedare demonică *confirmă* în totalitate manifestările demonizatului din Evanghelia de azi [Lc. 8, 26-39]. Ne confirmă faptul că demonizarea e aceeași, că demonii sunt aceiași și că ei sunt *înfricoșați* când se apropie, fiind în cei posedați, de lucruri și oameni sfinți.

Domnul s-a întâlnit cu posedatul de diavol, cu îndrăcitul, în ținutul Gadarinilor [τὴν χώραν τῶν Γαδαρηνῶν] [Lc. 8, 26, BYZ]. Și când demonizatul L-a întâmpinat [ὑπήντησεν] pe Domnul, Sfântul Lucas, Evanghelistul, ne descrie starea lui: „care *avea demoni* de mulți ani [ὅς *εἶχεν δαιμόνια* ἐκ χρόνων ἱκανῶν] și [în] veșmânt nu se îmbrăca [καὶ ἱμάτιον οὐκ ἐνεδιδύσκετο] și în casă nu locuia, ci în morminte [καὶ ἐν οἰκίᾳ οὐκ ἔμενεν, ἀλλ᾽ ἐν τοῖς μνήμασιν]” [Lc. 8, 27, BYZ].

Demonii, fiind ființe spirituale, nu se văd cu ochii...dar *îi vezi* în alții dacă ai sufletul curățit de patimi. Tocmai de aceea, mulți oameni, nevăzându-i și nesimțindu-i pe demoni în cei posedați, cred că aceia sunt *bolnavi* sau că *se prefac* și nu că sunt *parazitați* de niște ființe rele și răzbunătoare. Însă dacă demonii intră în tine, datorită patimilor tale și a vieții tale decăzute, ei sunt niște *torționari*, care te chinuie tot timpul.

Și nu doresc nimănui ca Dumnezeu *să îngăduie* ca el să fie posedat de demoni. Pentru că am văzut, cu toată ființa mea, *cum se răzbună* demonii

pe oameni. Am văzut din lupta mea duhovnicească cu demonii, cea de fiecare zi, dar și în oameni care au pătimit demonizarea datorită vieții lor rele.

Pentru că atunci când *îi zgândări* pe demoni, când începi *să îți îndrepți viața* și *faci bine și în alți oameni*, demonii *se răzbună violent* pe tine. Și această răzbunare a lor este evidentă, metodică, tracasantă și fără final.

Însă aceasta e *lupta ortodoxă*, duhovnicească, interioară, cu demonii! Dacă îi învingem pe demoni în noi înșine, adică toate patimile pe care ei le alimentează în noi, atunci *ne răstignim* trupul și patimile și poftele prin harul Preasfintei Treimi.

...Sfântul Lucas ne spune că acela avea demoni în el de mulți ani și că demonii îl făceau să umble gol și să locuiască în morminte. Oamenii *nu îi vedeau* pe demoni în el, după cum *nu îi văd* nici cei de azi, dar el era *demonizat* și se comporta *asocial*.

Dar când L-a întâlnit pe Domnul, îndrăcitul, „strigând [ἀνακράξας], a căzut înaintea Lui și [cu] glas mare, a zis: «Ce [îmi este] mie și Ție, Iisuse, Fiule al Dumnezeului Celui Preaînalt [Τί ἐμοὶ καὶ Σοί, Ἰησοῦ, Υἱὲ τοῦ Θεοῦ τοῦ Ὑψίστου]! Mă rog Ție, să nu mă chinuiești!»” [Lc. 8, 28].

La prima vedere...cuvintele acestui om *depășesc* lipsa de logică a unui nebun (dacă e să îl credem „nebun”) și, mai mult decât atât, acest om se dovedește a fi un om *înaintevăzător*. Dacă era un nebun, el trebuia să spună un lucru caraghios, aiurea și nicidecum să înțeleagă că Domnul e *Fiul lui Dumnezeu*. Pentru că, după cum știm, și Sfinților Apostoli le-a luat timp ca să înțeleagă și să se încredințeze de faptul că Iisus Hristos este *Fiul lui Dumnezeu întrupat*. Însă acest „nebun”, care

locuia în morminte, se dovedește a avea *cunoaștere de Apostol*, dacă, din prima, de când Îl vede pe Domnul, *Îi spune pe nume* și *știe cine este*.

Numai că nu demonizatul *știa* cine este Iisus, ci *demonii* din cel demonizat. Demoni care cer *să nu fie chinuiți*.

Acum, logic vorbind, de ce ar fi cerut cineva, care era contemporan cu Domnul, ca *să nu fie chinuit* de către El, când el ar fi văzut peste tot că Domnul făcea *numai bine*? Pe cine *a chinuit* Domnul în propovăduirea Lui, pentru ca, tocmai acum, *să îl chinuie* și pe demonizat?

Însă demonizatul a venit la Domnul tocmai pentru ca să fie *vindecat*, deși, demonii din el, spuneau lucruri contrare. Căci, pe de o parte, ei se arătau „cunoscători" ai Lui și păreau că „Îl cinstesc", dar, pe de altă parte, *le era teamă* de El pentru că *aveau conștiința păcatelor lor*.

Însă Domnul *nu stă la taclale* cu demonii, căci El „poruncea *duhului necurat* să iasă din om [παρήγγειλεν *τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ* ἐξελθεῖν ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου]" [Lc. 8, 29]. Și dacă Domnul *îl vedea* pe duhul necurat, păcătos, pe demon *în om* și îi poruncea *să iasă din om* [ἐξελθεῖν ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου], înseamnă că duhul intrase în om *datorită păcatelor omului* și nu pentru că demonii *trebuie* să locuiască în om.

Nu, nu demonii trebuie *să locuiască* în noi, ci *slava* Preasfintei Treimi!

Domnul ne învață acum ca *să scoatem* tot duhul necurat din noi, toată patima și tot păcatul, să nu mai rămânem în această *înfrățire păcătoasă* cu demonii, pentru că între noi și ei nu trebuie să existe o astfel de *relație intimă*. Numai cu Dumnezeu trebuie *să fim uniți intim*, cu toată ființa

noastră și numai în slava Lui trebuie *să trăim*, ca niște oameni Sfinți și Cuvioși.

Lc. 8, 29 ne explică de ce demonizații trebuie *imobilizați*: pentru ca *să nu își facă rău* și *să nu facă și altora rău*. Pentru că „de mulți ani *l-a acaparat* pe el [πολλοῖς γὰρ χρόνοις *συνηρπάκει* αὐτόν], și [era] legat [cu] *lanțuri* și *cătușe*, [fiind] păzit [καὶ ἐδεσμεῖτο *ἁλύσεσιν* καὶ *πέδαις* φυλασσόμενος], și rupând legăturile [καὶ διαρρήσσων τὰ δεσμὰ], [el era] dus de demoni întru pustii [ἠλαύνετο ὑπὸ τοῦ δαίμονος εἰς τὰς ἐρήμους]”. În locuri pustii...

De cine era păzit cel demonizat? De cei care îl iubeau. De cei care aveau milă de el. Sau de autoritățile timpului, pentru ca să nu își facă rău și să nu facă nici altora rău.

Și *cum era păzit*? Era păzit fiind legat în lanțuri și cătușe.

Și cine *l-a legat* cu lanțuri și l-a încătușat? Cei care îl păzeau.

N-au fost „inumani” cu omul? Nu! Oamenii îi doreau *tot binele* și de aceea *l-au legat*. Așa cum au făcut și Maicile de la Tanacu. Ele *au legat-o* pe cea demonizată pe o cruce improvizată pentru ca *să nu-și facă rău* și nu pentru ca *să o omoare*. Nimeni nu a avut *intenția* să o omoare! Dacă cea demonizată *se vindeca* de demonizare și nu *murea*, cei de la Tanacu n-ar fi fost *felicitați* de către nimeni și nici nu s-ar fi știut că a fost vreo demonizată acolo, dar fata ar fi fost *foarte bucuroasă*, pentru că ea știa *de ce s-a vindecat*.

...Însă demonizatul din ținutul Gadarinilor, cu toate intențiile *umanitare* ale concetățenilor săi, fiind acaparat, stăpânit de demoni puternici, *rupea* lanțurile și cătușele și era dus de demoni în locuri

pustii. Departe de oameni, pentru ca ei să nu îl ajute.

Și când Domnul – ca să ne arate *marea durere* a celui demonizat – îi întreabă pe demoni de numele lor, dracii răspund că numele lor este *Legiune* [Λεγεών] [Lc. 8, 30, BYZ]. Iar legiunea romană era formată din *circa 6.000 de soldați* [*cf. Gingrich Greek Lexicon*].

6000 de demoni, de ființe spirituale, într-un singur om!...

Faptul că acest om, cu harul lui Dumnezeu, a putut trăi în acest fel *mai mulți ani* de zile e *o imensă minune*. Dar *minunea capitală* a vieții lui a fost aceea că demonii *au fost scoși* din el de către Domnul [Lc. 9, 33] și el s-a arătat oamenilor „*șezând* [καθήμενον] la picioarele lui Iisus [παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ], *îmbrăcat* și *întreg la minte* [ἱματισμένον καὶ σωφρονοῦντα]" [Lc. 9, 35, BYZ].

Cel mai important lucru e acela că el era *întreg la minte* [σωφρονοῦντα]. Căci demonizarea nu este *o boală psihică*, ci *una spirituală*. Demonizarea e *locuirea* în noi a demonilor și de această boală spirituală nu scăpăm luând medicamente, ci fiind *exorcizați* la Biserică de către Preoți.

Ce înseamnă însă *a exorciza*? În limba greacă veche, de unde vine cuvântul nostru, ἐξορκίζω înseamnă *din jurământ*[516].

Alungarea demonilor din oameni *prin legarea lor prin jurământ*.

Și înțelegem *ce înseamnă* acest lucru, dacă citim *rugăciunile de exorcizare* ale Bisericii. Care, în trecut, au fost mai multe, dar astăzi mai avem *doar două rânduri de rugăciuni de exorcizare* în

[516] Idem: https://el.wiktionary.org/wiki/εξορκίζω.

Molitfelnicul românesc: ale Sfântului Vasile cel Mare și ale Sfântului Ioan Gură de Aur.

Ambele rânduri de rugăciuni sunt numite în *Molitfelnic*, ed. BOR 2002: *Molitfe*. Care e o preluare greșită, ca și *molifte*, a unui cuvânt slavon.

Iar молитва [molitva] înseamnă *rugăciune*. De aceea, cartea noastră de cult, în forma slavonizată a titlului ei, se numește *Molitveanic*[517] și nu *Molitfelnic*.

ЄУХОЛОГІОН
ѦДЄКЪ МОЛИТВѢНИК,
Каре къпринде ѧ сине тоатѫ трѣба бесѣричїй че сѫ кѹвине
Прѣщилор, даръ ѧтжю дела сфинцїй Апостолй, дѹпъ ѧнѣла
дела сфинцїй де Дмнезѣѹ пѹртъторїй Пъринцй ѧтокмитъ ау
тоатѣ трѣбиле.
РѢНДѢЛА Ѧ ЗЇСѹ ДИН ТѪЮ
Дѣка нацше Мѹѣрѣ Прѹнкѹл.
Ачпѣнд Прѣотѹл зїче:

Așadar, *Rugăciunile* sau *Molitvele* Sfântului Vasile cel Mare, se spune în ed. BOR 2002: sunt „pentru cei care pătimesc de la diavol și pentru toată neputința”[518] adusă de patimile noastre.

Iar când Preotul sau Arhiereul *îi blesteamă* pe demoni și le poruncește *să iasă* din cel demonizat, îi blesteamă *cu Dumnezeu*[519], arătând că El e Făcătorul și Mântuitorul și Judecătorul nostru. Și cerem, atunci când îi exorcizăm/ îi gonim/ îi scoatem pe demoni din oameni, ca să iasă din ei „toată lucrarea diavolului, toată vraja, toată fermecătura, slujirea idolească, căutarea în stele,

---

[517] Idem: https://books.google.ro/books?id=O59bAAAAcAAJ&printsec=frontcover&hl=ro#v=onepage&q&f=false.

[518] *Molitfelnic*, ed. BOR 2002, p. 359.

[519] Idem, p. 361.

vraja cu mort, vraja cu pasăre, patima desfătării, iubirea trupească, iubirea de argint, beția, desfrânarea, nerușinarea, mânia, iubirea de ceartă, neastâmpărarea și tot cugetul viclean”[520]. Căci toate aceste patimi sunt în cei demonizați, dar și în fiecare dintre noi. Și Dumnezeu ne vrea vindecați de ele.

În a 7-a rugăciune din rugăciunile de exorcizare, care este a Sfântului Ioan Gură de Aur, se vorbește despre exorcizare ca despre *o certare* a diavolului de către Dumnezeu: „Dumnezeul Cel Sfânt, Cel fără de început, Cel înfricoșător, Cel nevăzut în ființă, Cel neasemănat în putere și necuprins ca Dumnezeire, Împăratul slavei și Stăpânul Atotțiitorul, Care cu cuvântul bine a întocmit toate din neființă în ființă și Care umblă pe aripile vânturilor, Acela *te ceartă* pe tine, diavole”[521].

Pentru că rugăciunile de exorcizare ale Bisericii nu sunt altceva decât *o actualizare continuă a certării demonilor* făcută de către Domnul. Și după cum noi actualizăm continuu Botezul, Nunta, Liturghia, Maslul Lui, tot la fel *actualizăm* și exorcizarea Lui, vindecarea noastră de demoni.

Așadar, iubiții mei, cei care sunt demonizați și *țipă* când sunt lângă Sfintele Moaște sau la Dumnezeiasca Liturghie, nu țipă *de plăcere*, ci *de multă durere*! Țipă ca din gură de șarpe. Țipă pentru că sunt cu Iadul în ei și noi trebuie să îi ajutăm. Căci la fel a făcut și Domnul: i-a gonit pe demoni din oameni și i-a făcut sănătoși și întregi la minte.

---

[520] Idem, p. 365.

[521] Idem, p. 369.

Pentru că cei demonizați țipă, urlă, lovesc, spun tot felul de hule, au atâta putere în ei tocmai pentru că demonii îi fac să fie *puternici*. Când ei, în realitate, sunt slabi.

Iar demonii, care spun uneori și adevăruri, nu doar minciuni și hule, le spun pentru că sunt *arși* de slava lui Dumnezeu și El *le îngăduie* să le spună. Dar demonii, cu toată durerea lor, ni le spun din invidie și din răutate, pentru ca noi să credem că ei „ne vor binele". Sau că „și de la demoni putem să aflăm adevăruri".

Însă Dumnezeiești noștri Părinți ne învață *să nu primim informații* din partea demonilor și *să nu le luăm în seamă*, chiar dacă unele sunt *adevărate*, pentru că ei *nu ne vor niciodată binele*. Ei ni le spun pentru ca *să ne înșele*, pentru ca să ne convingă că „nu sunt *atât de răi*" și că, „în definitiv, ei *ne vor binele*".

Demonologia, ca și anghelologia și sanctologia, face parte din teologia Bisericii. Biserica e cea care ne învață, prin Sfinții ei, adevărul despre demoni, despre Îngeri și despre Sfinți. Dacă vrem să știm aceste lucruri *în amănunt*, trebuie *să citim* viețile și operele Sfinților, alături de Dumnezeiasca Scriptură. Și, în același timp, pe parcursul vieții noastre, vom experimenta fiecare în parte, și *cât rău* fac demonii acestei lumi, dar și *cât nespus de mult bine* fac Îngerii și Sfinții Lui, dar, mai ales, Maica Domnului, Stăpâna vieții noastre.

De aceea, în această duminică sfântă, să fim mulțumitori lui Dumnezeu, căci El *nu uită* pe nimeni și *nu trece cu vederea* nicio boală și nicio neputință! El ne vrea vindecați de boli, de demonizare, de necredință, de deznădejde. El ne vrea întăriți în credință, în fapte bune, în curăție și în

sfințenie. Căci toate faptele noastre trebuie să ne ducă aici: la umplerea noastră de slava lui Dumnezeu, curățiți și luminați fiind noi prin ea.

Vă doresc numai bine, multă sănătate și, mai ales, *înțelegere* față de cei care suferă în diverse feluri! Oricând putem fi *în locul lor*...Amin!

Predică la Sfântul Mare Mucenic Dimitrios, Izvorâtorul de mir [2015]

Iubiții mei[522],

Sfânta Frescă de deasupra reprezintă *martirizarea* Sfântului Mare Mucenic Dimitrios și, în limba greacă, sus, titlul acestei iconografii este: *Însulițarea Sfântului Mare Mucenic Dimitrios*. Pentru că soldații au intrat în temniță, unde el era închis, și „l-au împuns cu sulițele. [Iar] întâia suliță

[522] Scrisă în ziua de 23 octombrie 2015, zi de vineri, cu soare, călduroasă. Sfânta Frescă am preluat-o de aici: http://www.porphyrios.gr/files/jpg/Εικόνες/ΣυλλογέςΑγίωνεκτενείς/ΆγιοςΜεγαλομάρτυςΔημήτριοςΜυροβλύτης/ΔημήτριοςΜυροβλύτης18(λογχισμός).jpg.

cu care a fost împuns, a fost în coasta dreaptă, în locul în care a fost împuns și Hristos pe cruce”[523].

Elementele *realiste* ale frescei sunt acelea că *mai mulți soldați* l-au străpuns și că el a fost străpuns *în coasta dreaptă*, precum Domnul. Însă nu l-au străpuns toți *în același loc*, ci unde au apucat...iar Sfântul Dimitrios nu era *așezat pe jilț* și *îmbrăcat frumos* atunci când a fost martirizat. Aceste elemente din urmă fac parte din *logica transfiguratoare* a iconografiei. Pentru că Sfintele Icoane privesc viața Sfântului nu din punct de vedere *realist*, ci din punct de vedere *eshatologic*. Căci ele îi prezintă pe Sfinți *din perspectiva veșniciei*, elementele istorice, realiste, fiind reduse la maximum.

De ce pictorul bisericesc, care a creat această frescă, l-a pictat *stând pe jilț*, pe tron împărătesc? Pentru că prin mucenicia lui, Sfântul Dimitrios, Părintele nostru, *a moștenit* Împărăția lui Dumnezeu și este *împreună-șezător* cu Sfinții, acolo, în slava lui Dumnezeu. Tocmai de aceea el e *împodobit duhovnicește*, în îmbrăcămintea lui observându-se și faptul că el a avut *un rang înalt militar*. Pentru că a fost *ofițer superior* al armatei romane [*ὑψηλόβαθμος ἀξιωματικός* του ρωμαϊκοῦ στρατο][524].

Însă titulatura numelui său mai conține încă două sintagme: ὁ Μεγαλομάρτυρας [o Megalomartiras] și ὁ Μυροβλύτης [o Mirovlitis]. Prima, cea de *Mare Mucenic* [ὁ Μεγαλομάρτυρας], nu se referă

---

[523] *Viețile Sfinților pe luna octombrie*, ed. BOR 1999, p. 323.

[524] A se vedea:

http://www.synaxarion.gr/gr/sid/990/sxsaintinfo.aspx.

la faptul că el ar fi fost neapărat *înalt* sau *solid*, ca să fie „mare”, ci că el a suferit *multe chinuri* pentru Domnul. De aceea, distincția dintre *Mucenic* și *Mare Mucenic* aceasta este: Marele Mucenic *a suferit multe* și *grele chinuri* până când a fost martirizat.

De ce e numit însă și *Izvorâtor de mir* [ὁ Μυροβλύτης]? Pentru că atunci când au fost descoperite Sfintele sale Moaște „întregi și nestricate...[din ele] a izvorât mir frumos mirositor și a umplut toată cetatea de bună mireasmă”[525].

Cu alte cuvinte, Dimitrios, Părintele nostru, este *Mare Mucenic* pentru răbdarea lui de până în martirizare și este *Izvorâtor de mir* pentru darul lui Dumnezeu dăruit Sfintelor sale Moaște. Căci e darul Lui ca Moaștele Sfinților să rămână *nestricate* sau *să izvorască mir* din ele. Dar dacă Sfintele Moaște ale unui Sfânt nu rămân întregi, nestricate sau nu izvorăsc mir din ele, nu înseamnă că nu

[525] *Viețile Sfinților pe luna octombrie*, ed. BOR 1999, p. 324.

sunt *sfinte*, ci că Dumnezeu rânduiește pentru fiecare Sfânt în parte modul în care trebuie *să rămână* Sfintele sale Moaște.

Și Sfintele sale Moaște se păstrează până azi în Biserica cu hramul său, din Tessalonichi, în Grecia[526], fiind păstrate în forma pe care o vedem în fotografia de deasupra[527].

Și e *o mare binefacere* de la Dumnezeu ca Sfintele Moaște ale Sfinților să ajungă până la noi, peste secole, pentru că ele sunt, în același timp, și *o încredințare fizică*, concretă despre persoana Sfântului.

Însă cine nu dorește *evidențele istorice* ale Bisericii, caută *să falsifice* istoria Bisericii. Și cine dorește *să falsifice istoria* acela e *un impostor*. Dar cine dorește *să cunoască cu adevărat* Biserica lui Hristos, atunci acela e *avid* de toate mărturiile istorice ale Bisericii, de dinainte de întruparea lui Hristos și de după întruparea Lui. Pentru că Biserica își asumă *întreaga istorie* a lumii și nu doar ultimii 2.000 de ani.

Și creștinul ortodox trebuie *să fie avid* de cunoașterea întregii istorii a lumii, să dorească să cunoască modul în care Dumnezeu S-a revelat oamenilor înainte de întruparea Domnului, dar și modul în care El S-a revelat în Sfinții Lui în istorie. Căci de la fiecare Sfânt în parte și de la fiecare loc atins de Domnul și de Maica Lui și de Sfinții Lui și de Îngerii Lui noi învățăm lucruri prețioase pentru viața noastră duhovnicească.

---

[526] A se vedea:
https://ro.wikipedia.org/wiki/Salonic.

[527] Preluată de aici:
http://ro.orthodoxwiki.org/Fi%C8%99ier:Relics_of_Saint_Demetrius.jpg.

De aceea, pelerinajul duhovnicesc, pentru un ortodox, e *la fel de important* ca și cunoașterea teologică, ca și traducerea, ca și scrierea de carte duhovnicească. Când vezi *locurile* unde au trăit Domnul și Sfinții Lui, înțelegi în mod *mult mai propriu* realitățile istorice în care ei au trăit.

Ca să cunoști pictura Bisericii, ca să cunoști Sfintele Moaște ale Bisericii, ca să cunoști manuscrisele sfinte ale Bisericii, pentru ca să cunoști diverse vestigii sfinte ale Bisericii trebuie *să călătorești* spre ele. Călătorim *și online* spre vestigiile Bisericii, însă, dacă putem să le vedem îndeaproape, lucrurile ne devin și mai clare.

Pentru că credința noastră, ortodoxă, se bazează pe lucruri clare, pe mărturii veridice, pe mărturii istorice! Tocmai de aceea, pentru a o cunoaște în mod ingenuu, în mod curat, trebuie să o citim de la Sfinții Lui. Iar pe Sfinții Lui îi putem citi dacă învățăm limbile în care ei *au scris* sau în care *s-a scris* despre ei.

Și, cu toții, trebuie să trecem de la *traduceri aproximative* la *cunoașteri exacte* ale Scripturii și ale cărților Sfinților Lui. Pentru că textele *originale* sau *vechi* au simplitatea lor plină de actualitate perenă și, când le citești, te simți mereu *contemporan* cu ele, pentru că ele nu sunt niciodată „vechi” la nivel de mesaj.

Dar nici Sfinții nu sunt niciodată „vechi”, ci *mereu noi*, pentru că *viața lor dumnezeiască*, pe care ne-o comunică nouă, adică *slava* lui Dumnezeu, e *veșnică*.

Tocmai de aceea, acest Sfânt Dimitrios, astăzi pomenit, deși a trăit în sec. III-IV după Hristos, e *contemporanul* nostru. Pentru că el e *viu* în Împărăția lui Dumnezeu și *se roagă* pentru noi. Și ne

învață și pe noi să fim *vii duhovnicește* și nu *morți*, adică *plini* de slava lui Dumnezeu, împlinind voia Lui în fiecare clipă a vieții noastre.

...Sfântul Dimitrios a murit la vârsta de 36 de ani. Născut în 270, el a fost martirizat în 306 d. Hr.[528]. A avut părinți creștini, tatăl său fiind senator roman, și a fost martirizat în timpul împărăției lui Diocletianus[529] și a lui Galerius[530] |[531].

Conform *Vieții românești* a Sfântului, Sfântul Dimitrios a fost primit de la Dumnezeu de părinții lui în urma multor rugăciuni[532]. Și când a putut să înțeleagă, părinții lui l-au învățat dreapta credință. A fost botezat în ascuns, în casa lor, în camera de rugăciune a părinților lui, însă, după ce Sfântul Dimitrios a sporit în fapta bună, părinții lui au adormit amândoi[533].

Maximianus[534] l-a numit atunci *antipatos*/ *proconsul*[535]/*guvernator* al Tesalonicului, în locul tatălui său, dar cu misiunea de *a-i ucide* pe creștini, împăratul neștiind că el e *creștin*[536]. Însă Dimitrios,

---

[528] A se vedea:
https://en.wikipedia.org/wiki/Demetrius_of_Thessaloniki.

[529] Idem: https://en.wikipedia.org/wiki/Diocletian.

[530] Idem: https://en.wikipedia.org/wiki/Galerius.

[531] *Cf.*
https://en.wikipedia.org/wiki/Demetrius_of_Thessaloniki.

[532] *Vieţile Sfinţilor pe luna octombrie*, ed. BOR 1999, p. 319.

[533] Idem, p. 320.

[534] A se vedea:
https://en.wikipedia.org/wiki/Maximian.

[535] Idem:
http://ducange.enc.sorbonne.fr/ANTIPATUS.

[536] *Vieţile Sfinţilor pe luna octombrie*, ed. BOR 1999, p. 319-320.

guvernatorul provinciei, *nu i-a prigonit* pe creștini, ci, dimpotrivă, el însuși *L-a mărturisit pe Hristos tuturor*[537].

De aceea, a fost închis de împărat „într-o baie mare și veche, care era aproape de palatele unde ședea împăratul”[538], pentru ca *să-l necinstească* în acest fel[539]. Însă Dimitrios „ședea acolo, în temniță, ca într-o casă luminoasă, cântând și slăvind pe Dumnezeu”[540]. Pentru că el *pătimea duhovnicește* pentru Domnul și nu era *ros de durere* pentru că i s-a luat demnitatea de guvernator.

Iar dacă noi am suferi, la un moment dat, *pentru Domnul*, dacă am suferi *pe nedrept*, la fel ar trebui să simțim și noi: să simțim bucurie în necazuri, bucurie în dureri, bucurie sfântă în lovirile pe cale le primim. Căci suferințele pentru Domnul nu sunt niciodată *lipsite* de slava Lui, ci El *ne întărește duhovnicește* pentru ca *să suferim pentru El*.

Paradoxal, *Viața românească* a Sfântului Dimitrios nu ne vorbește *în mod extins* despre suferințele lui, deși el este *un Mare Mucenic* al lui Hristos. Asta, în comparație, spre exemplu, cu viața Sfântului Mare Mucenic Gheorghios, unde avem detalii extinse despre chinurile sale[541].

Însă, fiind în temniță, Sfântul Dimitrios a văzut în mod extatic un Înger al Domnului, care i-a adus „o preafrumoasă cunună din Rai, și i-a zis: „Pace ție, pătimitorule al lui Hristos, Dimitrie!

---

[537] Idem, p. 320.

[538] Idem, p. 321.

[539] Ibidem.

[540] Ibidem.

[541] A se vedea:

http://paginiortodoxe.tripod.com/vsapr/04-23-sf_gheorghe.html.

Îmbărbătează-te și te întărește și biruiește pe vrăjmașii tăi!”[542].

A fost martirizat în ziua de 26 octombrie 306, cu sulițele – după cum am spus – pe când „începea a se lumina de ziuă”[543]. Iar Sfintele sale Moaște au fost *descoperite*, pe când s-a dorit a se face *o Biserică mai mare* decât aceea care *acoperea* pe atunci Sfintele sale Moaște[544].

Pentru că evlavia noastră, a ortodocșilor, se vede și în aceasta: că *păstrăm* și *înfrumusețăm* Sfintele Biserici și locurile sfinte ale ei.

Le păstrăm și nu *le distrugem*!

---

[542] *Viețile Sfinților pe luna octombrie*, ed. BOR 1999, p. 321.

[543] Idem, p. 323.

[544] Idem, p. 323-324.

Căci cine *distruge* Bisericile lui Dumnezeu, cu fapta și cu cuvântul, se arată *un luptător* împotriva Lui. Iar cine *se luptă* împotriva Lui, piere în mod lamentabil.

...Din sec. al 7-lea d. Hr. a rămas o carte în două volume cu *minuni* ale Sfântului Dimitrios[545]. Și tot din același secol s-a păstrat o pictură în mozaic, în catedrala *Sfântul Dimitrios* din Tessalonichi, unde Sfântul e pictat în mijlocul a doi bărbați, în veșmânt lung[546]. Însă nici aici și nici în

---

[545] A se vedea:
https://en.wikipedia.org/wiki/Miracles_of_Saint_Demetrius.

[546] Sfânta Frescă din pagina anterioară am preluat-o de aici:
https://en.wikipedia.org/wiki/Miracles_of_Saint_Demetrius#/media/File:Meister_der_Demetrius-Kirche_in_Saloniki_002.jpg.

fresca cu care am început predica, Sfântul Dimitrios nu are barbă. Nu are barbă nici în fresca[547] din Biserica *Protaton*, din Athos, în care a fost pictat de Manuel Panselinos în 1290[548].

Însă, în pictura de sec. 13, după cum observăm, el e îmbrăcat ca un ostaș roman, care e *gata de luptă*. Numai că lupta sa e *duhovnicească*. Lupta sa e pentru ca *să ne eliberăm* noi de patimi.

În această frescă, una impresionantă[549]...

îl avem pe Sfântul Dimitrios învățându-și *ucenicii săi*, pe când era guvernator în Tessalonichi. Dintre care, după cum se observă, 8 sunt

---

[547] Sfânta Frescă din pagina anterioară am preluat-o de aici:

http://4.bp.blogspot.com/_UOJjUH20_wM/SuS_CDchMiI/AAAAAAAACOc/2420MPGGKr8/s1600/Agios+Demetrios+1.jpg.

[548] *Cf.*

http://full-of-grace-and-truth.blogspot.ro/2008/10/life-of-st-demetrios-myrrh-flowing.html.

[549] Preluată de aici:

http://img5.fotos-hochladen.net/uploads/dsc00578umobytphf5.jpg.

Sfinți Mucenici[550]. E vorba despre 3 Sfinți Mucenici: Nestor, Luppos și Alexandros și 5 Sfinte Mucenițe: Irini, Agapi, Hionia, Matrona și Anisia. Al căror nume *le-am transliterat* din limba greacă, fiind cele de la picioarele lor.

Sfântul Dimitrios însă e pictat în veșmintele demnității sale de guvernator, cu veșmânt roșu, tivit cu aur, pe dedesubt, și cu supraveșmânt albastru, înstelat, ambele aducând cu veșmintele preoțești și el semănând cu *un împărat*.

Un împărat peste patimile sale, care predică unei comunități creștine, deși el nu a fost Preot, și a cărui predică a rodit Sfinți Mucenici.

Și asta e ceea ce contează: ca exemplul nostru bun și predica noastră să fie *roditoare*, adică *crezute* și *urmate*!

---

[550] *Cf.* http://full-of-grace-and-truth.blogspot.ro/2008/10/life-of-st-demetrios-myrrh-flowing.html.

Așadar, iubiții mei, oricând ne putem *schimba*, oricând ne putem lăsa învățați de Dumnezeu voia Lui!

Căci numele *Dimitrios* [Δημήτριος], în limba greacă, înseamnă *credincios lui Dimitir* [Δημήτηρ][551], Dimitir fiind „zeița [grecească a] recoltei, cea care stăpânea peste grâne și peste rodnicia pământului”[552].

Dar el, prin viața și martiriul său, *și-a sfințit* numele. L-a făcut *nume de Sfânt* dintr-un nume păgân. Și ca el au făcut mulți Sfinți de-a lungul timpului.

De aceea, ca Sfântul Dimitrios, putem să facem și noi: *să ne sfințim viața*! Să facem din viața

---

[551] A se vedea: https://en.wikipedia.org/wiki/Demetrius.

[552] Idem: https://en.wikipedia.org/wiki/Demeter.

noastră *o viață de sfințenie*, prin care Dumnezeu este preaslăvit continuu.

Spun *la mulți ani* celor care astăzi își serbează ziua patronimică și Sfântul Dimitrios, Părintele nostru, să ne învețe pe toți să facem voia lui Dumnezeu! Amin.

Predică la Sfântul Cuvios Dmitrii Basarbovschii [2015]

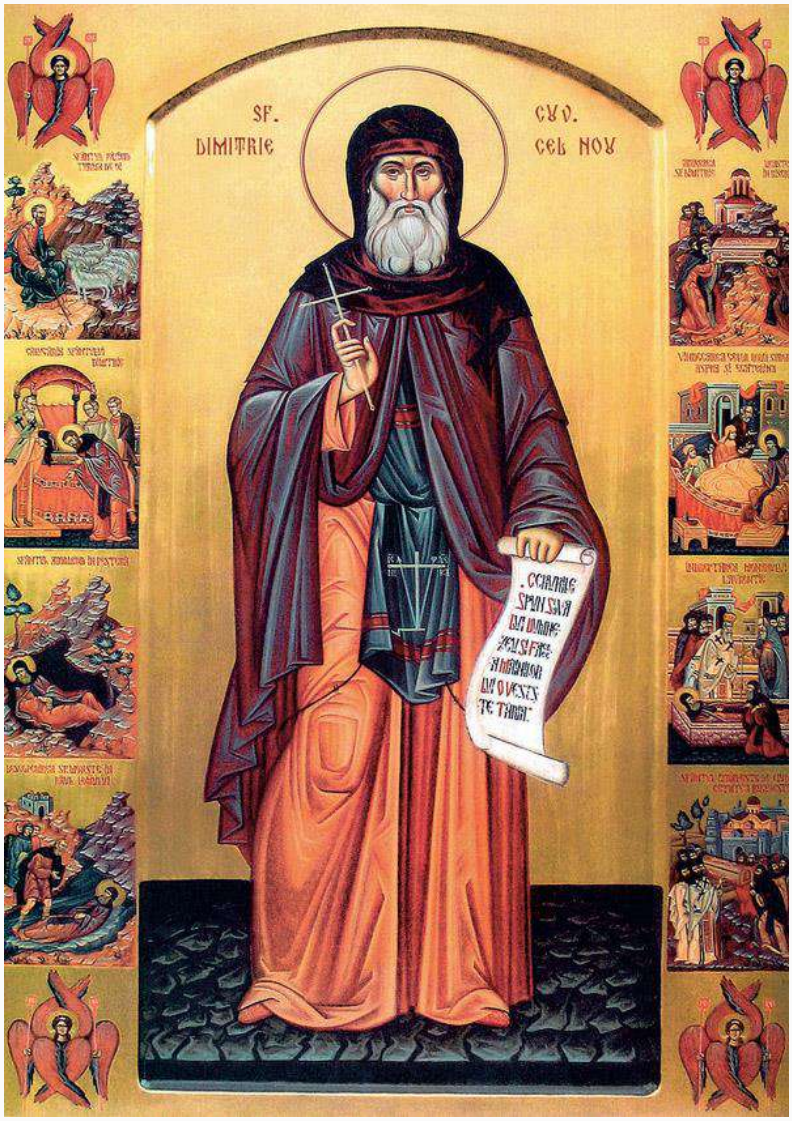

Iubiții mei[553],

nu-mi place când cineva *îmi pocește* numele, atunci când îl rostește într-o altă limbă. Ci vreau ca

[553] Scrisă în ziua de 24 octombrie 2015, zi de sâmbătă, cu soare și pace. Sfânta Icoană este pictată de Nicolae Sorin și a fost dăruită în 2005 Patriarhului Bulgariei.

să îmi fie rostit așa cum e el, așa cum îl pronunț eu în limba mea, în limba română.

Pentru că *mă regăsesc* numai în pronunțarea exactă a numele meu, nu în una aproximativă sau hilară. După cum nu îmi place, la rândul meu, ca să *îi stâlcesc* cuiva numele, să i-l românizez, atunci când el e de altă etnie și din altă țară.

Tocmai de aceea, în traducerea mea la Scriptură, cu harul lui Dumnezeu, redau numele oamenilor și ale locurilor din Scriptură *așa cum sunt acolo*, în greacă, și nu conform „tradiției" noastre de traducere. Pentru că, de ceva vreme, s-a îngăduit nașterea unei „tradiții" păguboase în materie de *redare* a numelor din Scriptură, unele fiind redate ca în greacă, altele ca în ebraică, altele ca în latină și unele românizate cu totul sau reinventate, care nu mai au nimic de-a face cu textul scriptural. Pentru că nu s-a urmărit traducerea unui text de la cap la coadă, ci Scriptura noastră sinodală e formată după *mai multe ediții divergente*.

Însă noi, ortodocșii, ar trebui să avem Scriptura tradusă integral *după limba greacă*, Vechiul Testament fiind în LXX, în Septuaginta, iar Noul Testament fiind în BYZ, în ediția bizantină. Iar noi ar trebui să avem la ora actuală, în uz – și nu avem –, o Scriptură care să conțină aceste două surse *normative* ale Bisericii Ortodoxe.

Și dacă am avea-o și am avea în ea textul în mod corect, *așa cum e acolo*, am avea o altă Scriptură decât cea de acum. Pentru că cea de acum *diferă*, într-o mare proporție, față de aceste două surse grecești *fundamentale* pentru întreaga Ortodoxie.

Spre exemplu, în LXX, numele Protopărinților noștri sunt Adam [Αδαμ] și Eva [Ευα], dar

Domnul Dumnezeu a sădit Paradisul în *Edem* [Εδεμ] și nu în *Eden*. De unde avem *Eden* în ed. BOR 1988? Din ebraică: עֵדֶן, din WTT. În edițiile mai vechi ale *Mineielor românești* vom găsi cuvântul *Edem*, din greacă, și nu e *o eroare*! *Edem* e în greacă, în LXX, în Septuaginta. Și *Edem* ar trebui să fie peste tot, pentru că noi avem cărțile de cult traduse din greacă și nu din ebraică.

Un alt exemplu: în greacă avem Abel [Αβελ] și Cain [Καιν], dar și Maiil [Μαιηλ] și Matusala [Μαθουσαλα], ultimele două neapărând în ediția sinodală. De ce? Pentru că ediția sinodală *a inventat* numele ultimilor doi, nume care *nu există* nici în ebraică și nici în latină.

Maiil din LXX este *Mehuiael* [מְחוּיָאֵל] în WTT, în ebraică, și *Maviahel* în VUL, în latină. Dacă nu ar fi ales greaca, atunci ar fi trebuit să aleagă ori *Mehuiael* ori *Maviahel*. Însă în ed. BOR 1988 avem: *Maleleil*.

Matusala din greacă e *Metușael* [מְתוּשָׁאֵל] în ebraică și *Matusahel* în latină. În ed. BOR 1988 este însă *Matusal*.

Un al treilea exemplu: numele Domnului este *Iisus* [Ἰησοῦς], numele Maicii Domnului e *Maria* [Μαρία], logodnicul ei este *Iosif* [Ἰωσίφ] în BYZ. Numai că în BYZ avem Ἡρῴδης [Irodis] și nu *Irod*, avem Βηθλεὲμ [Bitleem] și nu *Betleem*, avem Πέτρος [Petros] și nu *Petru*, avem Βηθσφαγὴ [Bitsfaghi] și nu *Betfaghe*. Iar dacă am transliterat numele grecizat al Domnului, adică *Iisus*, cât și altele, de ce nu le-am transliterat pe toate?

Și aș putea să continui *cu multe exemple* de acest fel, care sunt *dureroase* pentru mine și *smintitoare* pentru mulți. Iar pentru mine sunt *dureroase*, pentru că nu avem o Scriptură, în

românește, care *să exprime fidel* sursa grecească, iar mulți *s-ar sminti* – și nu există o altă cale, atâta timp cât *așa arată Scriptura* pe care o avem acum în uz – să afle că ceea ce cred ei că e *text bun*...nu e chiar așa. Însă vom vedea pe parcurs, cu mila lui Dumnezeu, traducând Scriptura, cum arată de fapt *Scriptura* Bisericii noastre. Pentru că pe acel text, pe textul acrivic al Scripturii, poți să faci *studii corecte* de teologie și nu *aproximative*.

De aceea, pentru *corectitudinea lingvistică*, pentru ca numele lui să fie *numele lui* și nu un nume *pocit*, am pus în titlul predicii de față numele Sfântului Părinte astăzi pomenit și ale cărui Sfinte Moaște se află la București: Dmitrii Basarbovschii [Дмитрий Басарбовский][554]. Așa îi spun bulgarii acestui Sfânt Părinte, care a fost unul de-al lor. Rușii însă au mai adăugat un *i* numelui său și îi spun: D*i*mitrii Basarbovschii [Димитрий Басарбовский][555].

Românii îl știu sub numele *Sfântul Cuvios Dimitrie cel Nou din Basarabi*[556] și, mai recent, sub numele *Sfântul Cuvios Dimitrie cel Nou, Ocrotitorul Bucureștilor*[557]. Însă *Basarabi* vine de la numele satului unde *s-a nevoit* Sfântul Dmitrii,

---

[554] *Cf.* http://www.silkytravel.ru/ru/rousse/pages/basarbovo_monastery.html.

[555] Idem: https://ru.wikipedia.org/wiki/Димитрий_Басарбовский.

[556] Idem: http://ro.orthodoxwiki.org/Dimitrie_cel_Nou_din_Basarabi.

[557] Idem: http://patriarhia.ro/sarbatoarea-sfantului-dimitrie-cel-nou--ocrotitorul-bucurestilor-la-patriarhie-7631.html.

Basarbovo [Басарбово], care se află în nordul Bulgariei, în regiunea Ruse, aproape de Dunăre[558], și care a fost satul său natal[559], pe când *Ocrotitorul Bucureștilor* este pentru că, în București, sunt Sfintele lui Moaște, începând cu ziua de 13 iulie 1774[560].

Însă el nu îi ocrotește numai *pe bucureșteni*, ci *pe toți cei care îl cheamă în ajutor*. Pentru că Sfinții, deși au Sfintele Moaște într-un anume loc pe pământ sau în mai multe locuri ale pământului, ei *îi întăresc* în viața ortodoxă pe toți cei care se roagă lor, oriunde s-ar afla aceia.

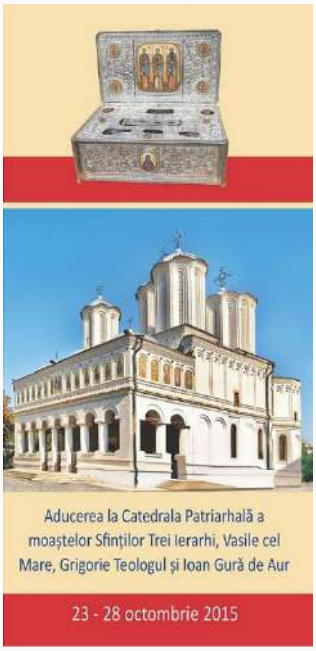
Aducerea la Catedrala Patriarhală a
moaștelor Sfinților Trei Ierarhi, Vasile cel
Mare, Grigorie Teologul și Ioan Gură de Aur
23 - 28 octombrie 2015

Tocmai din acest motiv, ca și la Iași, și la București rândul la Sfinte Moaște este enorm, oamenii vin să se închine lor de pretutindeni, în acest an fiind aduse, din Sfântul Munte Athos, și

---

[558] Idem: https://bg.wikipedia.org/wiki/Басарбово.

[559] Idem: http://ro.orthodoxwiki.org/Dimitrie_cel_Nou_din_Basarabi.

[560] Idem: https://ro.wikipedia.org/wiki/Catedrala_Patriarhal%C4%83_din_Bucure%C8%99ti.

fragmente din Sfintele Moaște ale Sfinților Trei Ierarhi[561].

Iar oamenii vin de peste tot să se închine la trupul îndumnezeit al Sfântului Dmitrii, care însă *n-a fost prea mult băgat în seamă* în timp ce trăia.

Însă[562], după cum spuneam și altădată, Sfântul Cuvios Dmitrii, cel nebăgat în seamă în timpul vieții lui, este acum căutat de către toți. Cel care a fost păstor de vite și ca mirean și ca monah, și care a trăit și a murit de unul singur[563], este sărutat acum de tot poporul.

Știindu-și sfârșitul, Sfântul Dmitrii s-a așezat între două pietre și acolo a adormit, iar apele râului

---

[561] Imaginea supra e preluată de aici:
http://basilica.ro/brosura-privind-hramul-catedralei-patriarhale-2015-110126.html.

[562] Imagine preluată de aici:
http://ziarullumina.ro/programul-hramului-catedralei-patriarhale-106426.html.

[563] A se vedea:
http://paginiortodoxe.tripod.com/vsoct/10-27-cv_dimitrie_cel_nou.html.

Lom [Лом][564] au acoperit Sfintele lui Moaște. Însă Dumnezeu le-a scos din apă printr-o vedenie, pe care i-a dat să o vadă unei fetițe bolnave. Și astfel, bulgarii, au aflat Sfintele lui Moaște „strălucind ca aurul”[565].

Numai că Sfintele lui Moaște au ajuns la noi, la București!...Iar cei care v-ați închinat Sfintelor lui Moaște știți că trupul lui îndumnezeit e *galben* și *frumos mirositor*. Pentru că e plin de slava lui Dumnezeu, în care, mod tainic și tăcut, el a trăit.

Catedrala patriarhală, datorită lui, în aceste zile, e *dorită* de mulți. Și cei mai mulți vin *pentru el* și nu *pentru slujbe*. Sfintele Moaște sunt așezate în aceste zile în baldachinul de pe partea dreaptă, când urci dealul Patriarhiei.

[564] *Cf.*
http://www.silkytravel.ru/ru/rousse/pages/basarbovo_monastery.html.

[565] A se vedea:
http://paginiortodoxe.tripod.com/vsoct/10-27-cv_dimitrie_cel_nou.html.

Milioane de oameni[566] s-au închinat de-a lungul timpului Sfintelor lui Moaște și o vor mai face și alte milioane, cu harul lui Dumnezeu.

Dar și la Mănăstirea lui, în Basarbovo, în Bulgaria, oamenii se duc în pelerinaj, Biserica și Mănăstirea din stâncă, unde el s-a nevoit, fiind refăcute de curând.

Aceasta e o imagine *de afară* a Mănăstirii săpată în piatră[567]:

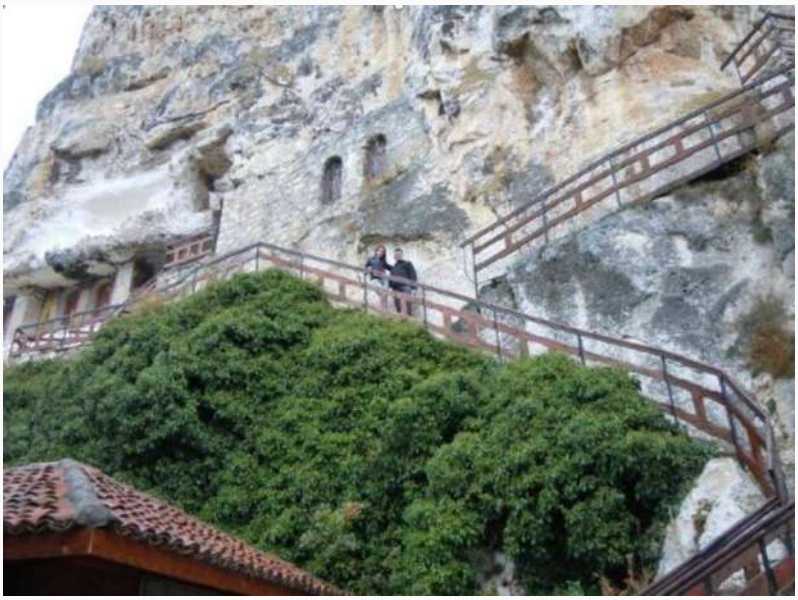

Iar aici avem o imagine *din Biserica* Mănăstirii rupestre, unde s-a nevoit Sfântul Cuvios Dmitrii, Părintele nostru:

---

[566] Fotografia a fost făcută de Mihai Olărean pe 23 octombrie 2015 și ridicată în contul lui de *Facebook*: https://scontent-frt3-1.xx.fbcdn.net/hphotos-xla1/v/t1.0-9/1536488_1669561893259064_1940842180753368574_n.jpg?oh=b8530e24acfa4200a16957e8477bbe47&oe=5686039E.

[567] Am preluat imaginea de aici:

http://www.tripadvisor.com/Attraction_Review-g8319244-d2334783-Reviews-St_Dimitrii_of_Basarbovo_Monastery-Basarbovo_Ruse_Province.html#photos.

Însă[568], ori de îl căutăm pe Sfântul Dmitrii în Bulgaria, în locurile sale natale, ori de îl căutăm la București, la Sfintele lui Moaște, el ne învață peste tot asceza, simplitatea, bunătatea, smerenia, cumpătarea, bunacuviință și nu opulența și delăsarea. Ne învață să ne îngrijim de animale și de natura înconjurătoare, ca unul care a fost păstor de vite, dar și să iubim oamenii. Pentru că minunile sale, de-a lungul timpului, ne-au arătat din plin marea sa iubire de oameni.

Pentru că niciunul dintre noi, care am venit cu credință și evlavie la el, nu a plecat nemiluit, neîmbărbătat, neîntărit.

Adesea, când sărut Sfintele lui Moaște, *sorb har* din trupul lui. Buzele mi se curățesc, harul rugăciunii lui îmi intră în inimă, trupul mi se face vioi.

Pentru că el e *viu*, mereu viu, veșnic viu, și ne face și pe noi vii, duhovnicești, prin rugăciunile sale cele bineplăcute lui Dumnezeu. Ne face vii,

[568] Ibidem.

pentru ca, la rândul nostru, *să înviem* pe oameni cu fapta și cu cuvântul.

Căci acesta e *rostul* pelerinajului la Sfintele Moaște: ca sorbind, *luând har* și *întărire* de la Sfinți, să dăm și altora har prin vorbele și faptele noastre.

Pentru că Sfintele Moaște sunt *un altfel de pagini* ale Scripturii și ale Sfinților. Ce citim în Scriptură și în cărțile Sfinților, *citim* și în Sfintele Moaște. Căci Sfintele Moaște sunt *împlinirea cu fapta* a Scripturii și a cărților Sfinților. Ele sunt *consecința evidentă* a faptului că *se poate întrupa credința* Bisericii. Că ea poate fi *trăită* și că ea *ne sfințește* și nimic altceva. Iar dacă *ne sfințim* viața, noi înșine devenim *cărți vii* ale harului Treimii, *fălcii aprinse* ale slavei lui Dumnezeu, *povățuitori* și *prieteni adevărați* ai oamenilor.

Așadar, *să îndrăznim întru Domnul* pentru *a trăi în mod sfânt* pe pământ! Nu e imposibil acest lucru! Sfințenia *e posibilă* oriunde și oricând. Pentru că Dumnezeu, oriunde am fi, dacă vrem să trăim cu El veșnic, *ne aduce* la calea Lui.

Să ne rugăm Sfântului Dmitrii, Părintelui nostru, ca *să ne întărească* în tot ceea facem și zicem!

Să nu dezertăm din viața și nevoința Bisericii, ci, oricare ar fi căderea noastră, să punem mereu *început bun de pocăință*, spovedindu-ne păcatele noastre!

Căci vedem că nici sărăcia, nici lipsa oamenilor, nici singurătatea *nu ne despart* de Dumnezeu, ci *numai păcatul* ne desparte de El.

Iubiții mei, să căutăm mereu să ne curățim de tot păcatul și să ne împărtășim continuu cu Domnul, în Care e viața și bucuria noastră veșnică.

Pentru că numai cu El ne vom bucura veșnic. Amin!

Predica la 38 de ani [31 octombrie 2015]

Iubiții mei[569],

când aveam 14-15 ani (pe atunci eram elev seminarist) mă durea enorm *necredința* oamenilor, răutatea lor, lupta lor prostească cu Dumnezeu...însă, în același timp, știam și *motivul* pentru care oamenii *nu vor să creadă* în Dumnezeu. Căci motivul pentru care oamenii *nu cred* în Dumnezeu e cuprins în Dumnezeiasca Scriptură. Și unul dintre locurile *explicite*, care vorbesc despre *necredința* oamenilor e acesta: „Și aceasta este *judecata* [αὕτη δέ ἐστιν *ἡ κρίσις*], că Lumina a venit întru lume [ὅτι τὸ Φῶς ἐλήλυθεν εἰς τὸν κόσμον] și oamenii *au iubit* întunericul mai mult decât Lumina [καὶ *ἠγάπησαν* οἱ ἄνθρωποι μᾶλλον τὸ σκότος ἢ τὸ Φῶς]; căci faptele lor erau *rele* [ἦν γὰρ *πονηρὰ* αὐτῶν τὰ ἔργα]” [In. 3, 19, BYZ].

Vedeam cu toată ființa mea – ca și acum – necredința, cu toate patimile care o urmează, dar știam în același timp motivul ei. Și asta *mă sfâșia* interior!

Pentru că nu înțelegeam cum de pot oamenii să aleagă *atât de prost*, atât de *împotriva* vieții lor. Stam și mă tot gândeam și mă durea enorm acest lucru: „Cum de pot *să iubească* întunericul mai mult decât Lumina?”. Și tot eu îmi spuneam: „Pentru că iubesc răul. Pentru că iubesc ceea ce îi

---

[569] Începută în seara zilei de miercuri, pe 28 octombrie 2015, și terminată joi, la ora 12. 09 minute, pe 29 octombrie 2015. Zi cu soare, frumoasă.

omoară. Și de aceea oamenii nu pot fi *oameni*, ci niște *canalii*".

Însă această *sfâșiere interioară* a mea, cauzată de necredința și de indolența pe care o vedeam în jurul meu, s-a prelungit într-o nevoie enormă de *a înțelege* oamenii. Mi-am dat seama că *lupta* pentru mântuirea oamenilor are loc *în adâncul* sufletului lor, că acolo se petrece *schimbarea* reală și că, pentru a afla *adâncul* oamenilor, eu trebuie să cunosc viața interioară a marilor oameni ai istoriei, pentru ca să-i înțeleg pe oamenii din jurul meu. Pentru că vroiam *să îi înțeleg* pentru ca *să îi ajut*. Să îi ajut *în mod real* și nu doar *declarativ*.

Și atunci am început să studiez viețile *marilor oameni* ai lumii. Iar *mari oameni* ai lumii, pentru mine, însemnau două categorii de oameni: *Sfinții Bisericii* și *marile genii* ale lumii literare și artistice.

Din acest motiv am început să citesc enorm de mult și să îmi însușesc în mod personal ceea ce citeam. Și odată cu această *avalanșă* de informații și de înțelegeri, eu am trecut în faza *intelectuală* a formării mele. Cei 3-4 ani de muncă intelectuală, pe care i-am trăit de unul singur, mi-au adâncit enorm de mult *singurătatea interioară*. Și ei s-au suprapus cu primii 4 ani de seminar. Înțelegând lucruri și trăind stări de spirit, pe care colegii mei de generație, în mod evident, nu le cunoșteau (pentru că nu erau interesați de *cunoașterea ontologică*, transfiguratoare), asta mă făcea să nu am *cu cine să comunic* trăirile mele. Pentru că nu aveam nici profesori și nici colegi *deschiși* și *capabili* pentru o relație intelectuală și duhovnicească profundă.

Sufletul și mintea mea se umpleau și se specializau pe fiecare zi. Făceam corelații între

diverse vieți și afirmații, vedeam căutările profunde ale Sfinților și ale geniilor, îi înțelegeam și trăiam în ritmul lor.

De aceea, doream însă cu toată ființa mea un om care *să întruchipeze* cele două *căutări* ale vieții mele: *un Sfânt genial*. Un Sfânt plin de experiență dumnezeiască, de trăiri și de dureri vii pentru dreapta credință și, în același timp, un Sfânt al prezentului, care să fie avid de toată cunoașterea intelectuală și științifică a lumii.

Și când eu îmi doream acest lucru mai mult decât orice altceva, nu bănuiam în niciun fel că sunt...*atât de aproape* de omul cu care *a început* viața mea duhovnicească.

Dar când l-am întâlnit pe Fericitul Ilie văzătorul de Dumnezeu, Părintele meu duhovnicesc, atunci singurătatea și durerea mea *au încetat*, pentru că l-am întâlnit pe omul care mi-a confirmat, prin toată viața lui, că *Sfinții există* și că *Sfinții pot fi și geniali*. Și dacă, pentru mine, Shakespeare, Beethoven, Eminescu, Nichita, Dali, Nietzsche, Baudelaire, Van Gogh și mulți alții, reprezentau *șantiere imense de înțelegere a oamenilor*, în persoana Fericitului Ilie am văzut, cu luminarea lui Dumnezeu, nu doar *măreția omului* care cunoaște oamenii și creează opere profunde, ci pe *omul transfigurat*, plin de slava lui Dumnezeu, care cunoaște, deopotrivă, *tainele lui Dumnezeu* și *tainele vieții oamenilor*.

Și de atunci am trecut de la *operă* la *cunoașterea de sine* și la *înduhovnicirea personală*. Pentru că am înțeles, tot mai mult, că literatura, pictura și sculptura, pe care le practicam atunci, mă pot *exprima în adâncime*, dar *nu mă pot sfinți interior*.

Că arta este *o cale de exprimare* a persoanei, dar nu și *o cale de desăvârșire* a ei.

Iar eu am început să fiu *cuprins* de dorul de a mă curăți de patimi și de a mă umple de slava lui Dumnezeu, pentru că eram condus, pas cu pas, de un adevărat *Părinte al Ortodoxiei*.

Însă în timpul ascezei mele intense de după abandonarea vocației de scriitor și de artist în favoarea celei de *mistic*, din luminarea lui Dumnezeu, am început să scriu *cuvinte duhovnicești*, din noua viață și experiență pe care o începusem. Pentru că de această dată trecusem, cu voia lui Dumnezeu, de la *literatură* la *teologie*, de la *descrierea interioară* a omului la *înțelegerea lui profundă* și la *conducerea lui* spre viața cu Dumnezeu.

Însă *teologia* din noi înșine *se poate transcrie* în diverse moduri: cugetări, eseuri, dialoguri, polemici, predici, tratate, mărturii, confesiuni, imne, poeme, cântări, acatiste, slujbe...Pentru că ea reprezintă *totalitatea* experienței noastre mistice, a relației noastre cu Dumnezeu și cu Sfinții și Îngerii Lui.

De aceea m-am exprimat și mă exprim în diverse moduri teologice. Îmi exprim cunoașterea și experiența și iubirea pentru Dumnezeu în diverse moduri teologice, pentru că știu că toate la un loc vorbesc despre modul cum eu *îmi trăiesc* credința și viața.

Căci teologia, pe care o exprim în diverse moduri, nu e *separată* de mine, ci e *una cu mine*, și ea e, deopotrivă, *luminare* și *înțelegere*, *experiență mistică* și *descriere* a ei.

Și spun toate acestea pentru că mulți nu au înțeles nici până acum că toată creația mea la nivel

online e *unitară*. Că ea e *un tot*, chiar dacă stilurile sunt diverse. Pentru că *teologie* este și predica, *teologie* e și tratatul teologic, *teologie* e și traducerea patristică, *teologie* e și munca de cercetare teologică, *teologie* e și articolul de opinie și sfatul duhovnicesc și poemul și acatistul și dialogul.

Pentru că ele nu sunt *în sine*, ci *mă exprimă pe mine*. Iar eu, în predică, spun *pe scurt*, ceea ce spun *mai pe larg* într-un tratat teologic, sau într-un poem sau într-un articol despre diverse lucruri spun aceeași experiență pe care o poți găsi și într-o traducere sau într-o lucrare științifică.

Pentru că cel care mă citește trebuie să meargă *la esența* comunicării și *mă va regăsi*, în fiecare dintre ele, la fel de *pașnic* și de *concis* și *de atent la detalii*, ca atunci când *predic* sau *vorbesc cu cineva*.

Căci fiecare dintre dumneavoastră, dacă vă analizați viața, vă veți *regăsi* în fiecare lucru pe care l-ați făcut. Vă veți regăsi în studiile pe care le-ați făcut, în copiii dumneavoastră, în meseria pe care o practicați, în modul în care vă duceți viața. *Vă veți regăsi* și *vă veți recunoaște* atât cu bunele cât și cu relele pe care le-ați făcut.

Pentru că, de la o anumită vârstă, ca o *prefigurare* a judecății ce ne așteaptă, mintea noastră începe să fie *melancolică*. Se gândește *la trecut*, la diverse momente *plăcute* ale trecutului, în care îi place *să rămână*. Dar uneori ne amintim și ceea ce *nu ne place* și ceea ce nu ne face plăcere și lucruri de care ne e rușine și pentru care ne vine să intrăm în pământ.

Și oricât am dori ca ele să fie *altfel*, ca acele lucruri să nu le fi făcut, să nu le fi zis, să nu le fi experimentat, ele sunt *așa cum le-am făcut noi*...

Un regret viu, o căință continuă, o pocăință care *ne însoțește* mereu...

Și chiar dacă am primit iertarea lui Dumnezeu pentru păcatele noastre, chiar dacă ne-am curățit de ele, amintirea lor, a păcatelor noastre, *va rămâne* cu noi și va fi *conținutul* smereniei noastre.

Cum mă simt azi, la 38 de ani?! Într-o altfel de *singurătate* trăită în mijlocul oamenilor. Dacă la 14 ani doream *să cunosc* oamenii pentru ca *să intru* în viața lor și *să îi ajut*, să îi ajut *pe ei* și nu *pe mine*, într-un dezinteres total față de tot ce ar fi însemnat „profit personal", la 38 de ani știu că...oamenii, în majoritatea lor, *nu sunt interesați* de relații *reale*, ci ei vor doar să fie *mințiți frumos*, și că *aleargă* după tine doar oamenii care *te înțeleg*.

La 14 ani credeam că e *de ajuns* ca *să vrei* și *să poți* pentru a avea *relații reale* cu oamenii. La 38 de ani știu foarte bine faptul că oamenii, chiar dacă *vor*, *pot* și *au nevoie de tine*...te pot *desconsidera* cu o rară lipsă de bun simț. Pentru că primează egoismul, fuga după funcții, aviditatea fără margini pentru bani și plăceri.

La 14 ani însă, chiar dacă pare *paradoxal*, nu credeam *atât de mult* în oameni pe cât cred acum. Atunci consideram că doar *unii* sunt capabili de pocăință, de fapte mărețe, de mântuire. Astăzi cred că *toți* sunt capabili de pocăință, de fapte mărețe, de mântuire și sfințenie, numai să aibă, la un moment dat, acest *eroism*: eroismul de *a lua totul de la capăt*. Fără eroismul *recunoașterii de sine*, acela că suntem niște *paiațe* fără Dumnezeu, omul nu poate păși niciodată pe calea sfințeniei.

La 14 ani doream *să îi iubesc* pe oameni din toată ființa mea. Acum, la 38 de ani, mi-am dat seama că *iubirea duhovnicească* e *cea mai grea*

iubire de purtat și că nu mulți oameni vor să fie *iubiți duhovnicește*. Motivul? Pentru că nu vor să fie *responsabili* față de o asemenea mare iubire. Căci iubirea duhovnicească e *veșnică* și te poartă și pe tine *spre veșnicie*, pe calea îndumnezeirii.

De aceea, relațiile sunt fragile, interesate, comerciale, instituționale. Și în astfel de „relații", iubirea, respectul, onestitatea, caracterul sunt adevărate „aberații", ieșiri „neelegante" din fariseismul cotidian.

Da, și la 14 ani cunoșteam că trăiesc într-o lume „adulterină și păcătoasă [τῇ μοιχαλίδι καὶ ἁμαρτωλῷ]" [Mc. 8, 38, BYZ], unde nu contează *cine ești*, ci doar *ce vrem noi de la tine*. Dar la 38 de ani știu *cum arată*, pe dinăuntru, mizeria lumii noastre, compromisurile, ororile, desfigurarea omului.

Și cu toate acestea, nu sunt *înspăimântat* de lumea în care trăiesc și nici nu aș fi vrut „o alta", pentru că *cei buni* trăiesc alături de *cei răi* în această lume [Mt. 5, 45], nu sunt numai *păcătoși* printre noi, ci și Sfinți, iar slava lui Dumnezeu, care acoperă toate, este *copleșirea oricărei copleșiri*.

Iar de aici, din mijlocul acestei lumi asfixiate de materialitate și compromisuri, se ridică continuu Sfinții Împărăției lui Dumnezeu, de care lumea *nu este vrednică* [Evr. 11, 38].

De aceea, *singurătatea* mea de acum nu mai e formată din *lipsa* oamenilor cu care să dialoghez, ci din lipsa oamenilor *capabili de înțelegerea a ceea ce le comunic*. Pentru că acum eu am *cu cine* dialoga, dar nu sunt mulți cei care *mă pot înțelege*. Pentru că *înțelegerea* presupune *o creștere interioară* reală și continuă.

De aceea, în mod inevitabil, trăiesc *o singurătate duhovnicească* în mijlocul dialogului con-

tinuu, pentru că am nevoie de oameni *pe potriva mea* și *cu mult mai mari* decât mine. Am nevoie de oameni ai înțelegerii, ai creației, ai sfințeniei, de oameni ai lumii lor și, în același timp, care sunt locuitori, încă de aici, ai Împărăției lui Dumnezeu.

Pentru că, adesea, avem parte de Părinți duhovnicești care nu sunt, totodată, și *mari teologi*, cât și *specializați* în diverse științe ale lumii noastre, și mulți cred că omul duhovnicesc al Bisericii trebuie să fie *doar ascet*, un om retras din lume și care *se ciondănește* cu lumea. Însă omul duhovnicesc al Bisericii, în clipa de față, trebuie să fie și *ascet* și *mistic* și *mare teolog* și *om cu o bogată cunoaștere științifică* și *un om adânc implicat în lumea lui* și nu care să o privească detașat, din afară.

Tocmai de aceea, în România, sunt plăcuți *asceții*, oamenii care „n-au de-a face" cu noi, dar nu sunt plăcuți *teologii*. Adică Părintele Dumitru Stăniloae, omul care a făcut ca noi, românii, *să avem teologie*, e aproape *de negăsit* în evlavia populară, în comparație cu Părintele Ilie Cleopa, cu Părintele Arsenie Papacioc, cu Părintele Arsenie Boca etc., care cu toții *au învățat teologie* de la Părintele Stăniloae.

Și asta pentru că nu avem *o ierarhie reală* a personalităților teologice ale Bisericii noastre.

Dacă am avea-o, atunci am ști că Teologii Bisericii sunt cei care *merită cel mai mult* evlavia noastră, pentru că, datorită lor, noi *credem* și *rămânem ortodocși*. Cei care scriu și traduc teologie, aceia sunt cei care *conduc*, în mod real, Biserica, chiar dacă ierarhia Bisericii e alta. Pentru că ei *o conduc duhovnicește* prin munca lor, ei

hrănind cu adevărat pe cei care *se nevoiesc* conform muncii lor.

De aceea, iubiții mei, mesajul meu de azi pentru dumneavoastră e acesta: în măsura în care *îi respectați* pe oamenii valorici sunteți *oameni*! În măsura în care îi ajutați, îi sprijiniți, îi iubiți pe oamenii valorici ai Bisericii și ai lumii întregi *creșteți în umanitate*.

Cartea nu poate fi iubită în indiferență față de autorul ei, după cum nici Sfântul nu poate fi iubit în indiferență față de viața pe care a dus-o. Dacă iubești cartea, îl iubești și pe cel care a scris-o, iar dacă îl cinstești pe Sfânt, atunci nu vrei doar *să îi săruți* Sfintele Moaște, ci și *să îi cunoști* și viața și opera.

Căutați să vă înțelegeți *vizavi* de marii oameni ai istoriei și ai lumii și nu față de cei inferiori dumneavoastră!

Căutați să vă însușiți *virtuțile* multor Sfinți și oameni valorici ai lumii, fiind deschiși față de înțelegerea oamenilor și a lumii în totalitatea ei.

Nu sacrificați partea de dragul întregului, dar nici întregul să nu îl vedeți fără părțile lui componente.

Biserica lui Dumnezeu e trupul viu, mistic al lui Hristos Dumnezeu, adică fiecare dintre cei ai Lui sunt *uniți* numai cu El.

O lume *mai bună* nu e o lume *mai educată* și *mai competitivă*, ci o lume *conștientă de sine* și *responsabilă*. Educația fără sfințenie naște monștri, iar competitivitatea fără conștiință distruge lumea.

De aceea, eu *iubesc să cred* în omul Bisericii care *se instruiește continuu*, în mod multidisciplinar dar, în același timp, *crește organic în*

sfințenie. Iubesc foarte mult Sfinții eruditi și frumoși, compătimitori și curați de interese meschine. Însă, în același timp, îi iubesc pe toți Sfinții, de orice etnie ar fi ei, de orice vârstă ar fi ei, indiferent de gradul de specializare al lor, pentru că fiecare în parte *s-a umplut* de slava lui Dumnezeu prin viața pe care a avut-o. Așa că toți ne pot fi *exemple vii* pentru viața noastră.

Preacurată și Preafrumoasă Treime, Dumnezeul nostru, Dumnezeul milei și al milostivirii, Cel care m-ai scos din moarte la viață și de pe pământ m-ai ridicat la cer prin mare mila Ta, Îți mulțumesc Ție, Părinte, Fiule și Duhule Sfinte, Dumnezeul nostru, pentru toate binefacerile vieții mele și pentru marea Ta iubire de oameni, cu care mă întărești continuu.

Iartă-mi căderile cele cumplite, învârtoșarea, delăsarea, mânia și pofta, pe cele pe care le-am greșit de față cu mulți sau în ascuns.

Și binecuvintează pe cei care m-au binecuvântat și iartă-i pe cei care m-au smintit și mi-au stat împotrivă, ca toți să facem voia Ta, Iubitorule de oameni, Doamne.

Căci al Tău lucru este a ne milui și a ne mântui pe noi, Dumnezeul nostru, Cel mai presus de toate, Părinte, Fiule și Duhule Sfinte, și pe Tine Te slăvim împreună cu toți Sfinții și cu toate Puterile cerești și, mai ales, cu Prea Curata Stăpână, Născătoare de Dumnezeu, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin!

Predică la Duminica a 22-a după Rusalii [2015]

Iubiții mei[570],

în lumea noastră postmodernă, care e o lume a experimentului fără finalitate, cea mai *absentă* existență este *omul*. Omul profund, omul serios, omul conștient de sine, omul care vrea să se educe și să se înduhovnicească e cea mai *neimportantă realitate* a lumii de azi. Tocmai de aceea este și *marginalizată*.

Pentru că, din perspectiva experimentaliștilor prezentului, a oamenilor „practici" ai lumii noastre, Biserica, școala, biblioteca, muzeul sunt *vestigii istorice*, sunt semnele unui timp în care omul conta *în sine*, era o valoare în sine, pe când societatea de azi e una *a bunurilor vandabile*.

De aceea, nu *omul* e important în capitalism, ci *profitul*. Iar profitul, cel mai adesea, se face în detrimentul omului, în detrimentul mediului ambiant, în detrimentul viitorului. Profitul financiar e prezenteist, el gândește numai până în vârful nasului și nu-l interesează ce urmează *după*...

Pentru că, de fapt, omul postmodern nu mai are un *după* și *un viitor*, el nu mai gândește *eshatologic*, ci *catastrofic*. Dacă moare, atunci *e mort*: nimeni nu se mai gândește la el, pentru că nu mai câștigăm bani de pe urma lui. Iar dacă trăiește, dacă tot *trăiește*...atunci viața este *un*

[570] Scrisă în dimineața zilei de 30 octombrie 2015, zi de vineri, cu soare și răcoare.

dezmăț continuu, pentru că „avem o singură viață și trebuie să profităm de ea la maxim”.

Și din orgoliul de „a profita de viață” se nasc toate marile delapidări de fonduri, toate jafurile care îți aduc „statut social”, toate călătoriile excentrice, nopțile extenuante în cluburi, orgiile sexuale de după, drogurile trase pe nas sau injectate în trup, toată soioasa înfulecare a mâncării și nesfârșita destructurare a minții prin băutura în exces.

Pentru că doar clipa de acum „contează”, excentrica raportare la viață, care *ne secătuiește* de viață și nu...*împlinirea noastră interioară*.

Împlinirea interioară este „o realitate a trecutului” pentru mulți, pentru că ea ține de Școală și de Biserică, adică de instruire și de sfințirea personală. Tocmai de aceea, cei mai mulți, preferă „statutul social”, obținut oricum și păstrat prin orice mijloace, în detrimentul faptului că sufletul lor *plânge* în ei, că sunt triști și neîmpliniți, că sunt niște fotografii fără consistență.

Și asta pentru că au intrat într-o *cursă*...care nu le aparține. Au ales să trăiască *un mod de-a fi* pe care nu l-au judecat în mod critic, ci au achiesat la el cu prea mult optimism.

De aceea, *postmodernii fără conținut* ai lumii noastre, cei care n-au citit două cărți în viața lor și nu dau doi bani pe mântuirea lor, aleargă precum un cocoș prostuț pe roata unei biciclete. Roata se învârte, se învârte, se învârte...pentru că cocoșul crede că dacă *sporește viteza* va putea *să iasă* din carusel. Dar sporind viteza de alergare, cocoșul nu face decât să se epuizeze continuu. Și un cocoș epuizat, îmbolnăvit, mort...e *un deșeu* pentru capitalism.

Și *deșeul capitalist* e aruncat ori în crematoriu, ars pe muzică *la alegere*...ori înmormântat religios, dacă cineva din familie mai are ceva din lumea *veche*, din lumea valorii.

Căci în lumea valorilor creștine, omul e important în sine, omul e valoarea supremă a lumii, pentru că un singur suflet e *mai important* decât întreaga lume [Mt. 16, 26].

De aceea, Biserica *nu suportă* reclamele dezumanizante, cele care *îl subordonează* pe om produselor comerciale. Pentru că Biserica lui Hristos nu suportă o concepție de viață și de muncă în care omul e *net inferior* banilor.

Pentru Biserică, banii sunt necesarul cotidian prin care oamenii trăiesc *demn*.

Demnitatea și *sănătatea integrală* a omului sunt cele care *interesează* Biserica și nu o productivitate a muncii care *să îl sclavagizeze* pe om. Munca trebuie *să îl fortifice* pe om și să îl facă *demn*, să îl *împlinească* și nu să-l însingureze și să îl îmbolnăvească.

Pentru că Biserica Treimii îl vede pe om ca pe lucrul mâinilor Sale, ca pe rodul iubirii Sale, iar omul se împlinește continuu prin muncă și educație, prin asceză și comuniune.

Căci omul nu este doar *o unealtă de lucru* la serviciu, după cum, atunci când scapă de la muncă, el nu este doar *o libertate necugetată*. Ci la locul de muncă și în timpul liber, creștinul ortodox este o conștiință vie, este un factor de coeziune, e un om de încredere, e un om de caracter.

Și dacă e un om *cu conștiință*, atunci el este un om care *prețuiește* oamenii, fiind un om *printre* oameni și *în favoarea* lor.

Iar Evanghelia de azi [Lc. 16, 19-31], după cum știți, ne vorbește despre un om care se îngrijea numai de sine, care își făcea toate poftele, iar la antipodul vieții lui *strălucite* [Lc. 16, 19] sta Lazaros [Λάζαρος], săracul și bolnavul, pentru care aveau *ochi* doar câinii, care veneau și „îi lingeau rănile lui [ἀπέλειχον τὰ ἕλκη αὐτοῦ]" [Lc. 16, 21]. Adică Domnul ne vorbește despre *segregarea socială* a lumii, despre *separarea nedreaptă* a bogaților de săraci, despre *indiferența demonică* a bogaților față de cei săraci, care e *constanta* lumii noastre de mii de ani.

Și *bogatul nemilostiv* poate fi oricine dintre noi, pentru că, la fel, oricine dintre noi poate fi *exclusul*, paria societății, nebăgatul în seamă.

Însă Domnul, aici, în Evanghelia de azi, nu ne vorbește doar despre *realismul dur* al vieții noastre, ci și despre *frumusețea împlinitoare a ascultării de Dumnezeu*.

Viața e dură, e grea. A fost grea și în trecut, este și în prezent. Însă dincolo de *greul* vieții, de modul greu în care ne câștigăm existența, este și modul cum noi *ne trăim viața*.

Pentru că Sfântul Lazaros, săracul și bolnavul, a trăit *în credință* suferința lui, chiar dacă Domnul *nu subliniază* asta. Dar acest lucru *se subînțelege* din faptul că, după moarte, „a fost dus el, de către Îngeri, întru sânul lui Avraam [ἀπενεχθῆναι αὐτὸν ὑπὸ τῶν ᾽Αγγέλων εἰς τὸν κόλπον ᾽Αβραάμ]" [Lc. 16, 22].

Pentru că nu moștenesc săracii și bolnavii și exclușii sociali Împărăția lui Dumnezeu, ci cei care, în ciuda acestor greutăți enorme, își trăiesc *în credință* viața și suferința lor, sfințindu-și astfel viața.

Dacă nu ar sta astfel lucrurile, atunci parazitismul social și vagabondajul ar fi „căi" de intrare în Împărăția lui Dumnezeu. Însă Lázaros, ajuns – nu știm din ce motive – un om decăzut social la poarta bogatului, nu era și *un păcătos*, nu era și *un netrebnic*, nu era și *un huligan*. Până și câinii simțeau că e *un om bun*, de aceea se apropiau de el și îi făceau *bine* și nu *rău*!

Însă *alipirea* de bani și de confortul pe care l-ai câștigat licit sau ilicit e cea care îl face pe om *să pară domn*, dar *să nu fie domn*.

Căci ce înseamnă să fii *domn*? Înseamnă să fii *stăpân* peste sufletul și trupul tău. Înseamnă să nu te comporți discreționar, să nu te lași condus de patimi, ci să gândești *cu rațiune* și *cu dreptate* lucrurile pe care le spui și le faci.

Iar oamenii te respectă ca *domn*, ca om *elevat* și *omenos*, când tu dovedești că *îi înțelegi*, îi *apreciezi* și *îi cinstești* pe oameni. Când ai relații *principiale* cu oamenii. Dar dacă vrei să fii cu tot dinadinsul „șef", „dictator", să te comporți ca un zănatic cu oamenii, pentru că sunt *angajații* tăi, pentru că sunt *în subordinea* ta, nu vei reuși niciodată să îi faci „să te aprecieze", ci *să te deteste* din toată inima lor.

Așadar, iubiții mei, cine este *omul*? Cel care e dus de Îngeri în comuniune cu Sfinții. Cel care moștenește Împărăția lui Dumnezeu. Adică cel care a trăit *cu conștiință eshatologică*, convins fiind că *sfârșitul vieții* înseamnă pentru el *începutul vieții* în Împărăția lui Dumnezeu. Pentru că *neoamenii*, oamenii desfigurați interior, au alt loc, pe veci, pe care Domnul îl numește *Iad* [Lc. 16, 23]. Însă Iadul despre care vorbește Domnul nu este *o realitate goală*, ci o realitate *populată* de ființe vii

și conștiente. Pentru că bogatul, fiind „în Iad [ἐν τῷ Ἅδῃ], ridicându-și ochii lui [ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ], fiind [el] în chinuri [ὑπάρχων ἐν βασάνοις], *îl vede* pe Avraam de departe [*ὁρᾷ* τὸν Ἀβραὰμ ἀπὸ μακρόθεν] și pe Lazaros în sânurile lui [καὶ Λάζαρον ἐν τοῖς κόλποις αὐτοῦ]" [Lc. 16, 23, BYZ].

Pentru că Iadul nu e „ca p-aici" sau aici nu e „*mai rău* ca în Iad", ci adevăratele chinuri, chinuri veșnice, încep în Iad. Durerile noastre de acum sunt o nimica toată față de chinurile înfricoșătoare și veșnice ale Iadului, după cum ideea noastră de bucurie și de împlinire și de cunoaștere e o nimica toată față de viața în Împărăția lui Dumnezeu.

Pentru că Sfântul Lazaros *se bucură* în sânurile lui Avraam, ale Sfântului Patriarh, ale Părintele nostru, adică în comuniunea cu el și cu toți Sfinții și Îngerii lui Dumnezeu, pe când bogatul fără nume, a cărui nemilostivire *i-a șters* numele, se chinuie veșnic în Iad, pentru că a ales necomuniunea. Iar Iadul e lipsa oricărei comuniuni cu cineva. Iadul e închiderea pentru totdeauna în tine însuți.

În Lc. 16, 23, pe care l-am citat și tradus deasupra, verbul *a vedea* [ὁρᾷ] e la indicativ prezent. Un indicativ prezent care exprimă veșnicia: adică *prezentul continuu*.

Eu văd, tu vezi, el *vede*...

Pentru că în mod *veșnic*...bogatul *îl vede* pe Lazaros în sânurile lui Avraam. Și văzând veșnic ceea ce a pierdut din cauza nemilostivirii lui, bogatul se chinuie *în flacără* [ἐν τῇ φλογὶ] Iadului [Lc. 16, 24].

În trecut, și până azi, mulți își închipuie flăcări *materiale* în Iad, care îi chinuie pe cei care,

după învierea de obște, au ființe *transfigurate* de slava lui Dumnezeu.

Însă cum să ajungă *materia brută* din istorie în veșnicie? Cine poate să introducă *flăcări materiale* în veșnicie, care să îi chinuie pe cei din Iad, dacă Dumnezeu a zidit materia *doar în timp*?

În veșnicie nu ajunge decât *materia transfigurată* de către El. Iar chinurile suferite de cei din Iad sunt pricinuite de slava lui Dumnezeu cea necreată, pentru că aceea *nu e dorită* de către ei. Pe când slava lui Dumnezeu e lumina, cunoașterea, hrana, bucuria, desfătarea și viața Sfinților Lui.

În Lc. 16, 25, viața Sfinților este o viață de *mângâiere*. Verbul παρακαλέω folosit aici este constructul lingvistic care stă la baza numirii persoanei Sfântului Duh ca *Παράκλητος* [In. 15, 26, BYZ]/ *Mângâietor*. Pentru că Sfinții au parte de *mângâieri duhovnicești* în Împărăția lui Dumnezeu, de bucurii preasfinte și nu de lascivitate.

Plăceri păcătoase nu există nici în Rai și nici în Iad, ci în Rai există mângâieri duhovnicești veșnice, descoperiri și bucurii și înțelegeri veșnice, pe când în Iad este chin și suferință veșnică. Și *prăpastie mare* [χάσμα μέγα] există între Rai și Iad, astfel încât nimeni nu poate trece, cu de la sine putere, dintr-o parte în alta [Lc. 16, 26].

Care e *soluția* spusă de Domnul pentru oameni: *ascultarea* de Sfinții Bisericii Lui [Lc. 16, 29]. Dacă oamenii nu îi cred și nu îi ascultă pe Sfinții Lui, ei nu se pot mântui și merg în Iad. Iar când bogatul a crezut că *a vedea o înviere din morți* e *un motiv determinant pentru pocăință* [Lc. 16, 30], Sfântul Avraam i-a spus: „Dacă [oamenii] nu ascultă de Moseos și de Profeți [εἰ Μωσέως καὶ τῶν Προφητῶν οὐκ ἀκούουσιν], nu se vor încredința

[nici] dacă are să se ridice cineva din morți [οὐδέ, ἐάν τις ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ, πεισθήσονται]" [Lc. 16, 31, BYZ].

Și prin această afirmație evanghelică a Domnului revin la *tema* predicii de ieri: trebuie să manifești *un eroism special, grandios, bulversant* pentru ca să te *convertești* la viața cu Dumnezeu. Iar acest eroism *bulversant* pentru ceilalți, în cazul bogatului nemilostiv, ar fi fost ca, într-o zi, el să se trezească de dimineață și să nu mai vrea să facă petreceri. Să accepte că e muritor, că a păcătuit destul și că viața lui trebuie să fie *alta*.

Așa cum regăsim acest *eroism sfânt* în *Viețile* multor Sfinți Părinți, care au decis, la un moment dat, că trebuie să fie alții.

O alegere care *să ne schimbe* viața! O alegere *radicală*...

Radicalismul convertirii însă nu are nimic de-a face cu extremismul fanatismului religios, ci el e plin *de mângâiere*. Deodată, noi renunțăm la *cine am fost*...pentru a fi pașnici, blânzi, milostivi, iubitori, recunoscători, loiali.

Convertirea e plină de *mângâiere duhovnicească*, pentru că e *regăsire de sine*.

Iar adevăratul convertit, din secunda doi, nu se apucă de *convertit* oameni, ci *de curățirea de patimi* și *de învățarea* voii lui Dumnezeu. Căci nu poți învăța pe alții ceea ce tu nu știi, și nici nu poți vorbi altora despre sfințenie, dacă tu nu ai gustat din ea nicidecum. Ci mai înainte de a fi *chemat* de Dumnezeu la lucrarea Lui învățătorească, trebuie să te faci *un bun ucenic* al Lui, *un ascultător profund* al voii Lui.

Căci cel care propovăduiește, trebuie să propovăduiască *voia Lui* și nu despre interese perso-

nale, nu despre afaceri, nu despre lucruri fanteziste.

De aceea, iubiții mei, dacă vrem ca lumea *să arate altfel*, noi înșine *trebuie să fim alții*! Și putem, cu harul Lui, să fim mereu alții pe fiecare zi. Putem să ne înfrumusețăm zilnic cu slava Lui și să ne umplem de ascultarea poruncilor Lui și să ne găsim mângâierea și pacea noastră în cuvintele Lui.

Pe fiecare zi va fi mai bine! Pe fiecare zi Îl vom simți pe Dumnezeu și mai profund în noi, prin slava Lui! Îl vom simți în adâncul nostru, cu noi mereu, fiind Bucuria și Pacea noastră.

Și vom înțelege de ce eram atât de goi, atât de triști și fără sens...atunci când nu credeam în El și nu Îi slujeam Lui, ci demonilor: pentru că nu aveam *mângâierea* Lui în noi.

Dumnezeu *să ne mângâie* cu slava Lui aici și veșnic, iubiții mei, căci slava Dumnezeului nostru treimic e sfințenia și întărirea întregii creații. Amin!

Predică la Duminica a 24-a după Rusalii [2015]

Iubiții mei[571],

mulți se întreabă *de ce oamenii mor atunci când mor* și *de ce mor cum mor*. Se întreabă, așadar, despre *timpul* morții și despre *felul* ei. Însă se întreabă, cel mai adesea, făcând *abstracție* (deși nimeni nu poate face abstracție de El) de Dăruitorul vieții noastre. Se întreabă fără să Îl pună pe Dumnezeu ca *început* al gândului lor, al cugetării lor.

Și când nu începem cugetarea noastră despre viață și moarte cu Dumnezeu, Dăruitorul vieții și

---

[571] Scrisă în dimineața zilei de 7 noiembrie 2015, zi de sâmbătă înnorată și friguroasă.

Sfânta Frescă am preluat-o de aici: https://kosmaser.files.wordpress.com/2012/10/31255-c38ee284a2c38ec2b1c38ec2b5c38ec2b9c38f20c38ec2bfc38fe280a6-bmp.jpg?w=593&h=323.

al morții, gândul nostru se transformă în *deznădejde* sau *în blestem*.

Însă, dacă începem *gândul despre moarte* cu Dumnezeu, trebuie *să acceptăm* faptul că trebuie *să învățăm* de la El cum privește El *viața* și *moartea* noastră. Pentru că numai astfel avem *o lumină*/ *o înțelegere* oarecare asupra faptului *de ce murim* și *de ce murim în felul în care murim*. Și ca să învățăm teologia vieții și a morții trebuie să citim Dumnezeiasca Scriptură, pe Sfinții Părinți ai Bisericii și cărțile de cult ale Bisericii.

Spre exemplu, prima rugăciune de dezlegare de păcate a Slujbei Înmormântării ne vorbește despre *cum a apărut moartea* în viața oamenilor. Pentru că moartea nu este *creația* lui Dumnezeu! Dumnezeu a creat cerul și pământul, adică pe Îngeri și pe oameni, a creat planetele, a creat iarba, peștii, animalele, plantele, aerul, a creat, într-un cuvânt, *întreaga existență*, și a creat-o în modul cel mai înțelept și desăvârșit cu putință.

Pentru că, pe toate acestea, le-a creat *Dumnezeu* și nu *o creatură*! Însă, deși Dumnezeu l-a zidit pe om prin *înțelepciune negrăită* [ἀῤῥήτῳ σοφίᾳ][572], zidindu-l „întru înfățișare și frumusețe, și l-a înfrumusețat ca [pe] o cinstită și cerească făptură [εἰς εἶδος καὶ κάλλος, καὶ ἐξωραΐσας, ὡς τίμιον καὶ οὐράνιον κτῆμα]”[573] – pentru că l-a creat pe om după chipul și după asemănarea [κατ’ εἰκόνα καὶ καθ’ ὁμοίωσιν] Lui[574] – când omul a păcătuit, iar

---

[572] *Molitfelnic*, ed. BOR 2002, p. 233/ *Slujba Înmormântării* în limba greacă, *cf.*

http://users.uoa.gr/~nektar/orthodoxy/prayers/funeral_translation.htm.

[573] Ibidem/ Ibidem.

[574] Ibidem/ Ibidem.

moartea a fost *consecința* păcatului, pentru ca „răutatea [omului] să nu fie *fără de moarte* [ἵνα μὴ τὸ κακὸν *ἀθάνατον* γένηται]”[575], Dumnezeu a poruncit *moartea* oamenilor din iubire de oameni[576].

Pentru că *răutatea* oamenilor e consecința păcatelor lor. Iar Dumnezeu, din marea Lui iubire de oameni, *a poruncit moartea*, adică *dezlegarea* sufletului de trup, pentru ca omul *să nu se înveșnicească în rele* pe pământ.

Dumnezeu *a renunțat iconomic* la lucrarea Lui în om, adică la *legarea de nedezlegat* a sufletului de trup, pentru ca omul căzut în păcate și în răutăți, în boli și în bătrânețe, *să nu se depersonalizeze la nesfârșit*, să nu se *urâțească* continuu.

Pentru că știm cu toții că boala și bătrânețea sunt *desfigurante*. Dar cele care ne desfigurează *cu adevărat* sunt patimile din noi. Răutatea, cruzimea, desfrânarea, iubirea de bani, perversitatea, necredința, egoismul, blasfemia, nemilostivirea, înfumurarea, mândria, înșelarea demonică, minciuna, ipocrizia, erezia și tot cortegiul de patimi din noi sunt *urâțenia* noastră interioară.

De aceea, moartea este, din perspectiva lui Dumnezeu, *o limitare* a păcatelor noastre dar, pentru cei Sfinți, ea este *începutul* odihnei lor veșnice.

Și duminica trecută am văzut *diferența* dintre *moartea celui păcătos* și *moartea celui Drept*. Căci Sfântul Lazaros, cel bolnav și plin de bube, căruia *câinii* – singurii lui *prieteni* – îi lingeau bubele, atunci când *a murit*...„a fost dus el de către Îngeri întru sânul lui Avraam [καὶ ἀπενεχθῆναι αὐτὸν ὑπὸ

---

[575] Idem, p. 234/ Ibidem.

[576] Ibidem/ Ibidem.

τῶν᾽Αγγέλων εἰς τὸν κόλπον ᾽Αβραάμ]” [Lc. 16, 22, BYZ].

Și când Domnul spune *el*, Lazaros, spune *sufletul* lui. Căci sufletul lui a fost dus de Îngeri *în sânul* lui Avraam, Patriarhul, adică *în Împărăția lui Dumnezeu*, pe când trupul lui Lazaros, săracul și bolnavul, a rămas *la poarta*...bogatului.

Dar când a murit și bogatul, care *huzurise* toată viața lui, care dăduse muzica la maxim...el a fost înmormântat „ca lumea” [Lc. 16, 22], numai că sufletul lui a ajuns *în Iad* [ἐν τῷ ῞Ąδῃ] și *în chinuri* [ἐν βασάνοις] [Lc. 16, 23, BYZ].

Mai pe scurt, nu *problema morții în sine* e cea mai importantă pentru noi, nu *cum* vom muri în mod faptic (adică acasă, pe drum, la spital, într-un accident etc), ci *problema vieții duhovnicești*, interioară, adică *problema sfințeniei* este și trebuie să fie pentru toți problema capitală.

Pentru că Sfântul Lazaros a murit la poarta bogatului, singur, bolnav și fără să aibă pe cineva ca să-l îngroape. Dar nu a murit ca un om *păcătos*, ci ca un om *sfânt*, ca un om care și-a asumat viața și I-a mulțumit lui Dumnezeu pentru ea. Și tocmai de aceea a și *primit* moștenirea Împărăției celei veșnice a lui Dumnezeu: pentru că el s-a gândit la moarte *într-un mod mântuitor*, făcând din viața lui *o viață a sfințeniei*, și nu s-a gândit că *moare* și...*nu are cine să-l îngroape*...

Bogatul însă *seamănă* cu mulți dintre noi, care facem abstracție de Dumnezeu, de ceilalți și de moarte și ne credem...*nemuritori de-o clipă*. El s-a gândit *doar la sine* și de aceea a primit ceea ce a vrut: *un Iad cu chinuri veșnice*, adică un loc în care ne vom trăi veșnic *urâțenia* de aici. Urâțenia de care am fost *capabili* o viață de om.

Căci dacă unii dintre noi *se înfrumusețează* pe fiecare zi duhovnicește, curățindu-se de toate patimile, alții se fac *întuneric ontologic*, întuneric viu, neoameni, caricaturi umane...

Iar la Spovedanie, când o iei de la zero cu cineva, și îi cunoști toate păcatele și patimile și când vezi cum, pe fiecare zi, el crește în înțelegere și în pocăință și în curățirea de sine...atunci îl vezi cum *se desprimăvărează interior*, cum *se luminează*, cum devine *tot mai uman* pe fiecare zi, adică smerit, curat, duios, blând, milostiv, împăciuitor, tot mai credincios, tot mai atent, tot mai *liber* față de patimi.

Căci nu putem să ieșim din *închisoarea egoismului propriu* și din *murdăria noastră interioară* fără El, fără Dumnezeul mântuirii noastre.

Însă strângem *murdărie* în noi de unii singuri!

Ceea ce vedem, ceea ce dorim, ceea ce atingem, ceea ce posedăm în mod păcătos, acelea *ne murdăresc*. Și pe cât suntem *de murdari*, pe atât suntem și *de limitați* în înțelegerea de sine și a lumii în care trăim.

Murdăria din noi e *adevărata corupție*, pentru că *adevărata corupție* nu e doar *șpaga pe care o dai* sau *o iei*, ci *tot păcatul* pe care îl faci și are urmări nesterse în tine. Pentru că, în latină, *corruptio, corruptionis*, are, ca sens primar, sensul de *alterare, stricare* interioară.

De aceea, „corupția *te ucide*" chiar în momentul *când păcătuiești*, pentru că păcatul *te strică* interior, te urâțește ontologic.

Însă, după cum ați auzit, Evanghelia de azi vine după Raiul și Iadul de duminica trecută și ne vorbește despre *vindecare* și *înviere*. Pentru că Evanghelia de azi [Lc. 8, 41-56] ni-L prezintă pe

Domnul mergând spre casa lui Iairos [Ἰάειρος] și, în timp ce mergea prin mulțime, o femeie, care era „în curgea sângelui [ἐν ῥύσει αἵματος]" [Lc. 8, 43], se vindecă atingându-se de marginea veșmântului Lui [Lc. 8, 44].

Dar când *puterea* Lui [Lc. 8, 46], adică *slava* dumnezeirii Lui, a vindecat-o pe femeia pe care doctorii *nu o putuseră vindeca*, dar *îi mâncaseră toată averea ei* [Lc. 8, 43], atunci a venit veste din casa conducătorului sinagogii cum că fiica lui Iairos *a murit* [Lc. 8, 49]. Iar acel *cineva* [τις] care adusese vestea, credea despre *moarte* precum mulți dintre noi, care, deși *creștini* prin Botez, *nu credem* în învierea morților. Pentru că el i-a spus lui Iairos: „Nu-L mai deranja pe Învățătorul [μὴ σκύλλε τὸν Διδάσκαλον]!".

Adică: „Ce-L mai aduci în casa ta pe El, dacă fiica ta *a murit*?! Cine poate *să ne mai ajute* acum, dacă ea e *moartă*?!!". Pentru că în capul lui, ca și în al multora dintre noi, moartea este „veșnică". Moartea este considerată a fi *fără sfârșit*...adică, după moarte, nu mai urmează *nimic*...

De aceea, la *Înmormântare* și la *Parastas*, avem un Apostol care ne vorbește tocmai despre *acești oameni*: despre cei care cred că odată cu moartea *se sfârșește totul*. Și Sfântul Pavlos ne spune: „despre *cei adormiți* [περὶ *τῶν κεκοιμημένων*]...să nu vă întristați [μὴ λυπῆσθε] ca și ceilalți care *nu au nădejde* [καθὼς καὶ οἱ λοιποὶ οἱ *μὴ ἔχοντες ἐλπίδα*]"[I Tes. 4, 13]. Care nu au *nădejde de mântuire* și, implicit, nici *nădejdea* că *vor învia din morți*, la învierea cea de obște, pentru a fi judecați și a primi după faptele lor, fie Raiul, fie Iadul.

Dar Sfântul Pavlos vorbea aici despre cei *adormiți...în dreapta credință*, ca oameni evlavioși

și drepți...și nu despre cei care *nu se îngrijesc* deloc de viața lor duhovnicească. Căci despre cei *adormiți în sfințenie* noi nu trebuie *să ne întristăm*, ci *să ne bucurăm*, pentru că ei au moștenit Împărăția Lui.

Însă pentru cei care au murit nespovediți și neîmpărtășiți, pentru cei care au murit *departe* de Biserică și în luptă continuă cu ea nu avem cum *să nu ne întristăm*...pentru că au murit *necreștinește*, au murit ca niște *păgâni* și nu ca niște *creștini*.

...În aceste zile, o întreagă Românie *i-a plâns* pe morții din incendiu – din incendiul provocat sau care s-a aprins accidental – și a făcut, lângă un club care *n-avea de-a face* cu Biserica, un loc de rugăciune și de comemorare. Pentru că *a comemora* înseamnă *a ne reaminti* un eveniment dureros, dramatic, mormântal.

Căci atunci când locul din fața clubului s-a umplut de candele roșii și galbene (*cele roșii* fiind cumpărate din comerț și *cele galbene* fiind cumpărate din Bisericile noastre), el a devenit un loc *al coeziunii*, un punct *de sensibilizare* a românilor, un loc de întâlnire al oamenilor.

Însă clubul *Colectiv* (cu nume *nefericit*, pentru că îmi amintește de C[e]AP[e]-ul comunist) nu era un loc *al coeziunii* și *al socializării reale*, ci *al distracției individualiste* și *indiferente*, în care dansul, băutura, drogurile și lascivitatea erau la ele acasă. A fost nevoie de *un eveniment dramatic*, de zeci de morți și de răniți, pentru ca el să devină *un punct de coeziune* între oameni dar, exploatat politic, a devenit și *un mijloc de destabilizare* a României.

A căzut guvernul, ne-am ales cu *o incertitudine lată*...oamenii ies în stradă pentru *alte*

motive decât pentru morții din club... părinții celor morți se duc la cimitir, la ei...ceilalți, cu copii în spital, plâng și se roagă pentru ei...televiziunile au făcut rating bănos din transmisiile live (căci și așa nu aveau *idei mai bune*)...Biserica a fost *trasă la rost* ca și când clubul ar fi fost *metoc patriarhal* și Patriarhul trebuia să vină imediat ca să facă slujbă...unii s-au perindat pe acolo ca să fie *văzuți*, alții *au scris* despre eveniment imediat pentru ca să își mai aducă aminte lumea *și de ei*...și se inculcă, în mod pervers, ideea că doar cei care *ies* în stradă și își țipă oful...*au ofuri* pe inimă...

Însă toți avem *ofuri pe inimă*, chiar dacă le țipăm în stradă sau doar în rugăciunile noastre!

Și drama aceasta, în definitiv, nu e doar *un rău*, ci și *un bine*, dacă, din cauza ei, *ne solidarizăm* unii cu alții. Așa se întâmplă și la război, și la cutremur, și la înec și la deraierea unui tren și la un atac terorist.

Numai că aceasta este *o solidarizare emoțională mediatizată*, pe când Dumnezeu, de la noi, ne cere să fim așa *tot timpul*, nu doar când vedem sânge, morți, răniți și înmormântări la TV.

El cere de la noi *o continuă solidarizare* cu toți cei săraci, lipsiți, marginalizați, aflați la ananghie, care mor pe drumuri sau prin casele lor de frig, de bătrânețe și de boală.

Pe fiecare zi oamenii mor în spitale, avortați sau din cauza a diverse boli, mor pe străzi, mor din cauza exceselor de tot felul, mor în singurătate, nevăzuți de nimeni.

De aceea, Domnul, auzind ce spunea acela *despre moarte*...i-a spus lui Iairos, dar și nouă: „Nu te teme! Crede numai și se va mântui [Μὴ φοβοῦ. Μόνον πίστευε, καὶ σωθήσεται]” [Lc. 8, 50, BYZ].

Și credința tatălui, ca și credința femeii bolnave de 12 ani, a făcut minuni!

Crede *în cine*? Pentru că mulți cred *doar în ei*. Se încred numai în ce au, pot și spun ei.

În cine trebuie să credem, pentru ca să ne mântuim? Și răspunsul e subinclus: „Crede în Mine, în Cel pe care L-ai chemat ca să îți vindece fiica, și ea se va mântui! Căci dacă M-ai chemat să o vindec, deși ea era *pe moarte* [Lc. 8, 42], atunci crezi despre mine că Eu pot să o vindec. De aceea, nu te îndoi, nu te teme de ce îți spun oamenii, să nu te descurajezi când tu însuți o vei vedea moartă, pentru că Eu o voi învia".

Și Domnul numește învierea *mântuire* [Lc. 8, 50], pentru ca, în Lc. 8, 52, El să numească moartea *somn*. Pentru că le-a spus că acea copilă „n-a murit, ci *doarme* [οὐκ ἀπέθανεν, ἀλλὰ *καθεύδει*]".

De aceea, ceea ce Dumnezeu consideră a fi *somn al trupului*, noi considerăm că e *moarte*...

Însă, spre exemplu, adventiștii consideră că *somnul* de aici nu se referă *la trup*, ci *la suflet*, vorbind despre faptul că „moartea este o *stare de inconștiența* pentru toți oamenii"[577]. Adică de „inconștiență" a sufletelor celor adormiți.

Acesta este motivul pentru care *nu îi cinstesc* pe Maica Domnului și pe Sfinți, pentru că, din punctul lor de vedere, Sfinții, în Împărăția lui Dumnezeu, sunt „inconștienți". Ei „dorm" în Împărăția lui Dumnezeu, „se odihnesc" până la a doua venire a Domnului, și asta *în deplin dezacord*

---

[577] *Cf. Mărturisirea de credință a Bisericii Adventiste de ziua a șaptea*, cap. 26: *Moartea și învierea*. A se vedea aici:

http://www.adventist.ro/index/convingeri/doctrine-fundamentale/159-marturisirea-de-credinta.html.

cu cuvintele Domnului, care ne-a spus că Lazaros era cu Avraam și ambii erau *conștienți*. Dar și cei din Iad sunt *conștienți*, pentru că bogatul îl vedea pe Lazaros și pe Avraam în Împărăția lui Dumnezeu și el știa despre sine că e *în…chinuri*.

…Însă când Domnul le vorbește despre *înviere*, oamenii *râd* de El [Lc. 8, 53]…Îl iau în râs. Pentru că ei credeau că sunt „lucizi", sunt „raționali", „știu cum merg lucrurile"…

Numai că lucrurile merg *cum vrea Dumnezeu* și nu cum vor oamenii sau demonii!

Dumnezeu e *autorul* vieții noastre și El *îngăduie* clipa când noi trebuie *să murim*. Însă moartea noastră nu este *o extincție deplină* a existenței noastre, ci sufletul nostru – unde e conștiința noastră de sine și unde avem tot ceea ce suntem în mod fundamental –, e *veșnic viu* după moarte, veșnicia sufletului fiind *darul lui Dumnezeu* pentru fiecare dintre noi.

Doarme doar trupul nostru, care se întoarce în pământul din care a fost luat și făcut de Dumnezeu, nu însă și sufletul! Sufletul merge la Dumnezeu și e judecat de El, pentru ca apoi să primească Raiul sau Iadul, potrivit faptelor, a sentimentelor, a gândurilor și a intențiilor lui fundamentale. Dar starea de până la Judecata finală, pentru cei din Iad, e o stare în care pot fi *ajutați* de rugăciunile Bisericii. Tocmai de aceea, pomenirile și slujbele noastre *cer* iertarea lui Dumnezeu pentru cei adormiți și odihnirea lor cu Sfinții.

Noi nu știm *cât de credincioși* sau *de necredincioși* au fost cei arși de vii la București. Dar îndrăznind la mila Domnului, ne rugăm pentru ei, cât și pentru întreaga umanitate adormită, pentru că toți avem *nevoie* de mila lui Dumnezeu.

Nu știm nici de ce au murit *aceștia*...și nu *alții*. Dar știm că Dumnezeu *nu greșește* niciodată. De aceea, când vine vorba de moartea unui copil, a unei fecioare, a unui om cu mult har, nu trebuie *să Îl hulim* pe Dumnezeu pentru că a îngăduit moartea lor, ci trebuie *să acceptăm acest lucru cu smerenie*.

Pentru că *viața lungă* nu înseamnă și că este una *bună* și *mântuitoare*. Ci noi, în fiecare zi, trebuie să ne comportăm ca și cum *ar fi ultima zi* a vieții noastre, și comportându-ne astfel, vom fi întotdeauna *pregătiți* de trecerea la Domnul.

...Oamenii *au râs* de înviere...pentru că ei râd *prostește* în toate veacurile...

Ne credem „deștepți" și „atotputernici" până ne pune Dumnezeu *în pat* prin vreo boală și stăm cuminți, așteptând ca alții să ne bage pe gură cu lingura, ca unor copii...

Râdem...râdem sfidător și disprețuitor... avem gânduri mari despre noi...ne închipuim tot felul de lucruri mari despre noi...când noi suntem atât de fragili și de miopi și de neîmpliniți...

Și în loc să ne lăsăm *înviați din morți* de Domnul, noi ne umplem timpul cu nimicuri.

Însă El vine și *strigă* sufletul copilei [Lc. 8, 54], îl striga ca pe unul viu, „și s-a întors duhul ei [καὶ ἐπέστρεψεν τὸ πνεῦμα αὐτῆς], și a înviat îndată [καὶ ἀνέστη παραχρῆμα]" [Lc. 8, 55, BYZ].

Duhul, adică *sufletul* ei, s-a întors în trup și copila *a înviat* îndată, imediat.

Dar sufletul ei *s-a întors* în trup și ea *a înviat*, pentru că Domnul *a chemat* sufletul ei înapoi și El a dorit ca ea *să mai trăiască puțin*! Domnul *întoarce* sufletul în trup și omul învie, și nu spiritiștii, care vorbesc cu demonii!

Vrăjitoarele și toți ocultiștii au „puteri” și „văd” și „leagă” și „dezleagă” *cu ajutorul demonilor* și nu pentru că sunt oameni *sfinți* și *credincioși*. Iar cine așteaptă de la unii ca aceștia „ajutor”, arată că *nu are credință*. Pentru că omul credincios nu amestecă dreapta credință și faptele virtuoase cu descântece, cu vrăji, cu farmece, cu ghicitul în te miri ce, cu datul în cărți, cu horoscoape, cu zodii, cu „energii” și „puteri” dobândite în mod satanic.

...Starea părinților fetei, după ce au văzut-o înviată din morți, a fost aceea de *uimire* [Lc. 8, 56]. Pe când Domnul a dorit *discreție*, poruncind părinților ca „nimic să nu spună [din ce] s-a făcut [μηδενὶ εἰπεῖν τὸ γεγονός]” [Lc. 8, 56, BYZ]. Iar ceea ce El făcuse era ca să le arate lor că El este *Domn* asupra vieții și a morții. Că El stăpânește și peste cei vii și peste cei adormiți și că sufletele sunt vii, veșnic vii la El și că oamenii vor învia și vor sta la judecata Lui ca oameni transfigurați.

Și, prin aceasta, Evanghelia de azi ne duce tot la Rai și Iad, pentru că doar acestea două sunt *stările de existență* ale veșniciei.

Așadar, iubiții mei, dacă *ne pasă*, să ne pese de toți oamenii, și dacă *ne rugăm*, să ne rugăm atunci pentru mântuirea întregii lumi! Pentru că oamenii miloși și cu inimă bună nu sunt milostivi doar *în fața săracilor*, ci și *a bogaților*.

Și cei bogați au nevoie *de milostenia* noastră și nu doar cei săraci. Sau cei bogați au nevoie cu mult mai mult ca noi să fim *milostivi* față de ei și să le spunem *adevărul în față*: că sunt *oameni* și că păcatele te fac *neom* și pentru tot ceea ce facem *vom fi judecați* de El.

Cei bogați au nevoie de adevărul nostru și de rugăciunea noastră. Au nevoie de îmbrățișarea noastră, ca și cei săraci. Pentru că, cu toții, avem nevoie să fim *împreună*, să fim *una* în Biserica Lui, să fim *frați*!

Noi suntem *frați*...dar mai trebuie să ne și *simțim* ca atare. Și ne simțim *frați* cu toți oamenii, dacă *dorim* mântuirea tuturor și dacă *nu îi împiedicăm* pe oameni ca să se mântuiască, ci *îi ajutăm* cu tot ce putem.

Duminica viitoare începe *Postul Nașterii Domnului*. Vom asculta și cânta din nou colinde. Depinde însă...*cu ce inimă*...Iar Domnul ne cheamă la inima copilăriei, la inima curată, simplă, nefățarnică, bucuroasă, la inima plină de har.

Să ne nevoim așadar pentru *a ne curăți* și *a ne înfrumuseța* sufletele noastre! Să le aprindem, ca pe niște *candele* în trupul nostru și să ardem în dragoste sfântă pentru Dumnezeu și pentru toți oamenii și pentru întreaga creație! Pentru ca să fim ai Treimii Celei Preasfinte acum și în veci, împreună cu Stăpâna noastră, de Dumnezeu Născătoarea, cu toți Sfinții și Îngerii Lui. Amin!

Predică la Duminica a 25-a după Rusalii [2015]

Iubiții mei[578],

joi, 12 noiembrie 2015, o televiziune românească ne aducea vestea că a avut loc *o premieră medicală* în România: 7 doctori au operat cu succes o copilă…în pântecele mamei ei. Copila avea „măduva spinării incomplet formată și…legată de piele la exterior”[579], fapt pentru care medicii au

---

[578] Scrisă în ziua de 13 noiembrie 2015, zi de vineri, cu soare și vreme bună.

[579] *Cf.*

http://stirileprotv.ro/stiri/sanatate/premiera-pentru-romania-7-specialisti-au-operat-cu-success-pe-coloana-vertebrala-un-bebelus-aflat-inca-in-uterul-mamei.html.

făcut o incizie la nivelul abdomenului mamei, i-au scos uterul în afara trupului, au identificat boala copilei nenăscute, au făcut o incizie de 7 centimetri în uter și au refăcut măduva spinării acestei copile, pe care părinții ei vor să o nască cu bine și să îi pună numele *Medeea*[580].

Toată operația a durat o oră și jumătate, a fost una grea[581]...iar părinții fetei și medicii care au operat-o au fost *salvatorii* ei. S-au *zbătut* pentru viața ei intrauterină și *se zbat* în continuare, vor ca această fetiță *să trăiască*, în comparație cu mulți alți părinți care consideră copilul nenăscut „o ființă non-umană" și de aceea își permit *să îl omoare*...

Însă, dacă nu exista această *zbatere*, această *zbuciumare activă* a părinților și a medicilor pentru viața ei...copila se năștea cu hidrocefalie[582], se năștea *bolnavă*. Iar boala aceasta ar fi făcut-o *inaptă* pentru o viață normală. S-ar fi născut deja cu amprenta bolii și a morții pe trupul ei...

Și am început predica de azi cu acest caz medical de excepție pentru a da *un prim răspuns* la întrebarea: „Și cine este *aproapele meu* [Καὶ τίς ἐστίν *μου πλησίον*]? [Lc. 10, 29, BYZ]".

Adică: cine este cel care *îmi face mie bine*? Cum arată cel care *îmi poartă de grijă* și *mă sprijină* și *mă ajută*, când eu însumi sunt *neputincios*?

Pentru că atunci când spunem: *aproapele meu*, spunem: *cel care se arată a fi om față de mine*. Și cineva e *om* față de noi, numai când *își arată* în mod concret bunătatea, omenia, evlavia, iubirea profundă de Dumnezeu și de oameni. În lipsa acestei manifestări a umanității, noi suntem niște

---

[580] Ibidem.

[581] Ibidem.

[582] Ibidem.

egoiști nesimțiți, care ne gândim doar la cum să ne *scăpăm* propria piele. Să ne scăpăm viața de la sărăcie, din cutremur, din foc, din apă, din accident...De cele mai multe ori *călcând* pe sufletele altora sau *neținând cont* de ce drame producem în alții...

Însă, *a fi aproapele* oamenilor înseamnă *a gândi binele lor ca pe propriul tău bine*. A fi aproapele tuturor înseamnă *să ai același bine cu toți*, adică *să vrei pentru tine ceea ce vrei pentru toți* și să consideri că *toți oamenii trebuie să se bucure de bine dimpreună cu tine*.

Și, în această situație, nu vrei să lași pe nimeni *în urmă*...nu vrei *să uiți* pe nimeni...nu vrei ca nimeni *să piardă* în favoarea ta, ci vrei ca toți să fie *câștigători*. Pentru că Domnul „voiește [ca] toți oamenii *să se mântuiască* [πάντας ἀνθρώπους θέλει *σωθῆναι*] și întru cunoașterea adevărului să vină [καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν]" [I Tim. 2, 4, BYZ]. Și când Sfântul Pavlos vorbește aici despre mântuire, o înțelege ca *trăire efectivă* și *plenară* a vieții Bisericii. Căci pentru *a cunoaște adevărul* lui Dumnezeu trebuie ca mai întâi să fii *creștin ortodox*, adică botezat și miruns și împărtășit cu Domnul, pentru ca să înveți *să trăiești eclesial* pe fiecare zi.

Mai pe scurt, Dumnezeu nu îi privește pe oameni prin *logica ratării*, ci *a biruinței*. El îi vrea pe toți *biruitori* asupra păcatului – pentru că ne-a dat *putere*, prin iconomia mântuirii Lui, ca *să trăim sfânt* și *fără prihană* – și nu consideră pe nimeni că este „un păcătos irecuperabil". De aceea, cel care a inventat „*predestinarea* unora la bine și a altora la rău" și a pus-o pe seama lui Dumnezeu, a spus o *mare blasfemie* la adresa Lui. Pentru că, prin

această blestemată și demonică „predestinare”, el a spus că Dumnezeu este, în mod fundamental, „nedrept” și „neiubitor”, dacă unora le dă numai *miere*, iar altora numai *fiere*.

Însă, în Evanghelia de azi [Lc. 10, 25-37], *Samaritisul* [Σαμαρείτης] *milostiv* [Lc. 10, 33], Care este *Însuși Domnul* – după cum vedem în fresca de deasupra –, ne arată *adevărata față* a lui Dumnezeu. Ne arată *cum este* Dumnezeu și *cum se manifestă* El față de oameni. Și Samaritisului milostiv I se face imediat *milă* de noi [Lc. 10, 33], când suntem în durere și în boală, în nefericire și în lipsuri, și vine să ne ajute!

Tocmai de aceea Dumnezeu este *adevăratul nostru Aproape*: pentru că El *reacționează imediat* la nevoia și durerea noastră.

Când trebuie *să scoți* pe cineva din apă sau din foc sau de sub dărâmături – dacă ești *om* și nu *pramatie* –, *sari* deodată de la locul tău și *îl ajuți* pe cel în nevoie.

Atunci, în acea clipă, *gândești făptuind*, ești *una* cu cel în durere, ești un om care *împărtășești* aceeași *disperare* cu cel accidentat, rănit, aproape omorât.

Atunci nu e timp *de reflecții*, ci trebuie să fii *o iubire care se manifestă*! Și toți vor vedea *iubirea* ta de oameni din *gesturile incredibile* pe care le faci. Pentru că te arunci în foc după cel ce e în foc, te arunci în apă pentru cel care are nevoie, te lupți de partea celui slab...

Și *ești*...și vei fi *resimțit*...ca *aproapele* lui. Ca *omul providențial* prin care Dumnezeu l-a ajutat.

Însă, poți fi *om* nu doar *în clipe de calamitate*, ci *în toată vremea*. Poți fi cel care ajută dezinteresat, poți fi cel care îndrumă, poți fi cel care face

cadouri, poți fi cel care ierți, cel care îmbrățișezi, cel care te rogi...pentru alții...pentru toți oamenii vii și adormiți.

Poți să întreții mormintele părăsite din cimitir. Poți să cumperi un telefon sau un computer pentru cineva, un program sau un concert, o carte sau o rochie, un fular sau o pastă de dinți. Poți să văruiești cuiva pe gratis sau să îi montezi prizele în noua lui locuință. Poți să trimiți bani într-un cont, știind că darul tău va fi primit cu bucurie. Poți *să surprinzi* pe cineva, la modul foarte plăcut, prin dăruirea și bucuria și bunătatea inimii tale.

Și asta...în fiecare zi a vieții noastre!

Pentru că oamenii au nevoie de un lucru... atunci când *au nevoie*, iar darul cel mai mare și mai scump pe care îl facem cuiva e acela de a-i dărui ceea *ce el are nevoie*. De a dărui la timp, când trebuie, când el simte cel mai mult *nevoia* acelui lucru.

Dar pentru ca *să dăruiești*...trebuie să ai tu însuți inimă *binecuvântată* de Dumnezeu. Pentru că multul, bogăția, nu te face *milostiv*, ci *milostivirea* este *rănirea noastră* de către dragostea lui Dumnezeu.

Căci, după cum vedem în Lc. 10, 27, *a împlini legea* înseamnă *„vei iubi* [ἀγαπήσεις] pe Domnul Dumnezeu tău din toată inima ta și din tot sufletul tău și din toată tăria ta și din tot cugetul tău; și pe aproapele tău ca pe tine însuți" [BYZ]. *A împlini legea* înseamnă *a iubi*.

Însă *iubirea* pe care ne-o cere Dumnezeu pentru Sine și pentru oameni nu este *un calcul mental*, nu este *un act oportunist*, nu e ceva făcut...*fără prea mult deranj*, ci iubirea pentru El și

pentru oameni trebuie *să ne aprindă cu totul*, să fie *un foc* care ne dinamizează integral și ne face să săvârșim lucruri impresionant de frumoase în toate zilele vieții noastre.

Pentru că *dragostea Lui* aruncată în noi nu e *un foc de paie*, ci *un foc veșnic*. Dragostea Lui ne curățește și ne luminează pentru veșnicie și ne face să acționăm cu conștiință creștină, eclesială, teocentrică, pentru că Dumnezeul treimic este *sălășluit*, prin slava Lui, *în adâncul* ființei noastre, ca *Domn* și *Stăpân* al nostru și al întregii existențe.

De aceea, ca și Dumnezeu, cei care Îl iubesc pe El și pe oameni și întreaga creație *reacționează imediat* la durerea și nefericirea oamenilor.

Reacționează *pe loc* și nu *într-un târziu*!

Ei intră imediat *în grijă* pentru alții, *se roagă* pentru ei, *sar* în ajutorul lor, sunt *acolo*, pentru că ei sunt *atenți* la fiecare om pe lângă care trec.

La polul opus trezviei, al atenției continue, sunt cei care au muzica în urechi și se gândesc doar la ei. Iresponsabilitatea multora naște cataclisme.

O țigară aruncată în pădure, o tragere de volan mai nervoasă, un cot dat în altul pentru a-l arunca în gol, râsul disprețuitor afișat în ochii celui care cerșește, falsificarea sentimentelor, cameleonismul la serviciu și pe stradă, perierea la cote maxime a șefilor, utilitarismul depersonalizant *ucid*.

Tot păcatul *ucide* și *infestează* cu mizerie sufletească. Și de această *mizerie interioară* nu putem scăpa printr-o baie fierbinte, ci de ea scăpăm prin mărturisirea păcatelor și primirea iertării lor, la Sfânta Spovedanie, prin Duhovnicul nostru.

Și acolo, la Duhovnic, trebuie să spunem *cum am ocolit să facem binele* sau *cum am făcut răul cu bună știință*.

Pentru că preotul și levitisul [λευΐτης] care *au trecut* pe lângă cel rănit [Lc. 10, 31-32] suntem *noi*, cei care facem *abstracție* de nevoile oamenilor. Și de ce facem *abstracție* de ele? Pentru că nu avem *conștiință eclesială*, adică aceea în care *să ne pese* de toți.

Pentru că în lume sunt multe drame, mulți îndurerați și noi nu îi putem *ajuta*, în mod efectiv, pe toți. Dar nu putem fi *indiferenți* față de durerea lor!

Asta face *diferența* dintre cel credincios și cel necredincios: cel credincios nu se poate *împăca* cu durerea și nefericirea și sărăcia lumii și nu se poate considera *fericit* când alții *suferă*. El *compătimește* cu toți cei suferinzi și nefericiți, dar, în același timp, *se bucură* cu toți cei care sunt umpluți de Dumnezeu de bucurii duhovnicești, sufletești și trupești.

El nu trece *pe alături* cu nesimțire, el nu *ocultează* adevărul, nu se comportă *duplicitar* cu oamenii, ci caută, în chip și fel, să îi ajute în mod profund, real pe oameni.

Căci, spre exemplu, dacă *convingi* un om, prin tot ceea ce *ești* și *faci* tu, că a fi *credincios* și *iubitor de cunoaștere* și *milostiv* sunt *lucruri fundamentale* pentru orice om, prin aceasta ai început *tot binele* în viața lui și a altora prin el.

Dacă suntem, prin harul lui Dumnezeu, *la temelia* vieții duhovnicești a unui om, pentru că l-am adus la Dumnezeu, prin aceasta am adus o întreagă lume la Dumnezeu, pentru că orice om e o *lume întreagă*. Orice om are o interioritate

abisală și, această interioritate, adusă lui Dumnezeu, înseamnă a aduce la El *un întreg cosmos interior*. Și acolo, în adâncul nostru, în tăcerea slavei lui Dumnezeu, noi Îi aducem Lui *slavă* și *cinste* [Ps. 28, 1, LXX]. Și acea *laudă vie* din adâncul nostru este *o jertfă întru miros de bună mireasmă înaintea Domnului* [Num. 15, 10, LXX].

Însă Domnul ne cere *să îmbinăm* în viața noastră faptele bune *nevăzute de oameni*, interioare, făcute pentru alții, cu cele *la vedere*, concrete, în folosul lor direct și imediat.

Pentru că El „a venit [și] a legat rănile lui [προσελθὼν κατέδησεν τὰ τραύματα αὐτοῦ], a turnat ulei și vin [ἐπιχέων ἔλαιον καὶ οἶνον]; și punându-l pe el pe dobitocul Lui [ἐπιβιβάσας αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἴδιον κτῆνος], l-a dus pe el într-un han și a avut grijă de el [ἤγαγεν αὐτὸν εἰς πανδοχεῖον καὶ ἐπεμελήθη αὐτοῦ]” [Lc. 10, 34, BYZ].

Și *hanul* [πανδοχεῖον] este *Biserica* Lui! Căci hanul este locul în care drumeții – adică noi, cei care ne îndreptăm spre Împărăția lui Dumnezeu – pot să mănânce, să se spele și să se odihnească peste noapte.

Iar Biserica Lui este *un han/ un hotel* pentru fiecare dintre noi, pentru că în ea ne spălăm de păcate, în ea ne odihnim duhovnicește, în ea mâncăm și bem duhovnicește, pentru că stăm la masa Stăpânului. Și comuniunea noastră cu Dumnezeu înseamnă *adevărata odihnă*, pentru că pacea noastră este *slava* lui Dumnezeu coborâtă de El în noi.

Așadar, iubiții mei, Dumnezeu e Cel care ne aduce în Biserica Lui și tot El ne poartă de grijă! El ne găsește răniți pe drumuri, El ne leagă rănile, El

ne aduce aici și ne face *casnicii* Lui, pentru că El e odihna și bucuria noastră de acum și veșnică.

Dar dacă avem *conștiința* că El a făcut atât de multe și mari lucruri pentru noi, ce mare lucru facem noi dacă îl miluim pe cineva, dacă îl prețuim, dacă îi suntem *prieten*? Căci El le-a făcut și le face pe toate numai în folosul nostru, dar noi, dacă ne facem *prieteni* ai cuiva, ne facem și în folosul nostru. Pentru că și acela ne va prețui, după cum îl prețuim și noi.

Iar dacă suntem în rugăciune pentru întreaga lume, iar faptele noastre bune le facem acoperit, fără să știe oamenii, atunci îi miluim pe mulți fără ca ei să o știe. Însă, dacă le facem la vedere și le suntem prieteni loiali și buni, atunci nu numai *îi bucurăm*, ci îi și *zidim duhovnicește* pas cu pas. Pentru că ne asumăm o relație reală, autentică cu ei.

Astăzi, în zi de duminică, începem Postul Nașterii Domnului și îl vom termina, cu harul Lui, într-o zi de vineri. Pentru că 25 decembrie cade anul acesta într-o zi de vineri. Iar de la 15 noiembrie până pe 25 decembrie încercăm să postim și să ne rugăm și să citim și să ajutăm după putere. Încercăm să fim *mereu alții*...

Iar dacă suntem *alții*...mai buni...atunci acest lucru va fi *observabil* și va fi *de folos* și societății întregi, nu numai Bisericii. Căci cu toții avem nevoie de *oameni*, avem nevoie de ajutor, de înțelegere, de compasiune, de dragoste, de atenție.

Avem nevoie reală de oameni atenți, muncitori, responsabili, care *să sară* în ajutorul altora oricând. În lipsa *coeziunii sociale* nu avem parte

decât de *anomie socială*[583]. Iar *anomia socială* este dezordinea socială produsă de oameni care sunt dezorganizați interior, pentru că nu mai au crezuri și valori reale.

Pentru că societatea este *o oglindă* a noastră, a celor care o formăm. Iar dacă *nu ne place* ceva la lumea în care trăim, atunci nu ne place ceva *în noi înșine*. Și acele lucruri trebuie *schimbate* în noi pentru ca lumea din jurul nostru să fie *mai bună*, să fie *frumoasă*...

Eu văd lumea, peste tot, ca fiind *frumoasă*. Pentru că știu că frumusețea din om și din creația lui Dumnezeu nu se strică decât dacă păcătuim și dacă o devastăm.

Când intru într-o casă *frumoasă*, pașnică, cu oameni credincioși și milostivi, casa aceea e *frumoasă* datorită slavei lui Dumnezeu din ea în primul rând și nu prin ceea ce au oamenii în casă. La fel, omul frumos e *frumos* nu pentru că are studii, nu pentru că are bani, nu pentru că e de la oraș, nu pentru că zâmbește mult și e manierat și bine îmbrăcat...ci pentru că în el e *slava* lui Dumnezeu și el *te îmbie* la fapte bune.

Pentru că frumusețea reală, simplă, profundă, e slava lui Dumnezeu în oameni și, în absența slavei Lui, orice frumusețe și măreție sunt ridicole.

De aceea, învățați de la Dumnezeu ce e frumusețea, ce e bucuria, ce e simplitatea, și nu mai căutați toate acestea *în lucruri*, ci în ceea ce vine *în urma* curățirii de patimi și a faptei bune!

Milostenia ne face *frumoși*, curăția sufletească și trupească ne face *simpli*, suntem cu

---

[583] O sintagmă folosită adesea de Conf. Hanibal Dumitrașcu în intervențiile sale TV. A se vedea:

http://sas.unibuc.ro/index.pl/ddhanibal_ro.

adevărat *bogați* dacă suntem plini de slava lui Dumnezeu și suntem cu adevărat *deștepți* dacă suntem plini de teologia Lui.

Nu putem să facem nimic durabil dacă *nu întrupăm* teologia Bisericii, pentru că fundamentul rațional și duhovnicesc al lumii și al nostru este Dumnezeu. Numai întru slava Lui putem să Îl înțelegem pe El și lumea pe care El a făcut-o, și înțelegându-L pe El și lumea Lui ne înțelegem și pe noi înșine.

Iubiții mei, să aveți parte de un post lin, bucuros, plin de înțelegeri și trăiri dumnezeiești, pentru ca prin toate să Îl slăvim pe Dumnezeul nostru treimic, pe Tatăl, pe Fiul și pe Sfântul Duh Dumnezeu, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin!

Predică la *Intrarea în Biserică a Preasfintei Născătoarei de Dumnezeu* [2015]

Iubiții mei[584],

numele praznicului de astăzi este cel inclus în titlul predicii: *Intrarea în Biserică a Preasfintei Născătoarei de Dumnezeu* [Ἡ ἐν τῷ Ναῷ Εἴσοδος τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου][585].

Însă, cineva m-ar putea întreba: de ce spunem *Biserică* și nu *Templu*, pentru că știm cu toții că e vorba de *templul evreiesc* al Vechiului Testament? Pentru că în greacă *ναός* înseamnă și *templu* și *biserică*. Dar, mai ales, s-a preferat *Biserică* în loc de *Templu*, pentru ca să se arate

---

[584] Scrisă în dimineața zilei de 20 noiembrie 2015, zi cu soare și nori, zi de vineri.

Sfânta Icoană am preluat-o de aici:

http://www.cretanicons.com/xaraGR/index2_htm_files/272.jpg și ea este creația iconarului Constantinos Anghelachis.

[585] *Cf.* http://glt.xyz/texts/Nov/21.uni.htm.

faptul că odată cu *intrarea* și *rămânerea* Maicii lui Dumnezeu în templul cel vechi, el s-a transformat în *Biserică*. Adică în *punctul de convergență* al întregii umanități. Pentru că *Sfânta Sfintelor* din templul evreiesc o închipuia pe Născătoarea de Dumnezeu. Și când cea închipuită a venit și a locuit în Sfânta Sfintelor, când s-a împlinit *destinația* templului, atunci Născătoarea de Dumnezeu a devenit *dulceața* și *bucuria* întregii lumi, pentru că prin ea s-a lucrat *mântuirea* întregii lumi.

Însă, adesea, icoanele grecești au titlul *prescurtat* al praznicului, ca și cea de deasupra, și anume: Τὰ Εἰσόδια τῆς Θεοτόκου [Intrarea Născătoarei de Dumnezeu]. Și când vorbesc despre *intrare*, ele vorbesc despre *aducerea* la templu a Maicii lui Dumnezeu de către Sfinții ei Părinți, Ioachim [Ἰωακείμ] și Anna [Ἄννα], pe când ea avea 3 ani, moment în care a fost primită de Sfântul Arhiereu Zaharia [Ζαχαρία][586].

Și îi vedem în Sfânta Icoană pe Părinții Maicii Domnului și pe Maica Domnului în partea stângă – Maica lui Dumnezeu fiind prunca în veșmânt albastru și roșu, *cea mai tânără persoană* iconizată aici – în fața lor fiind fecioare cu lumânări aprinse, care au condus-o la templu, și apoi o vedem iconizată în fața Sfântului Zaharia, în partea dreaptă jos, care *o primește* în templu, după care o vedem, în partea dreaptă sus, cum locuiește întru cele înalte și e hrănită de Sfântul Arhanghel Gavriil, datorită curăției și sfințeniei ei copleșitoare. Și avem *o întreită iconizare* a Maicii Domnului, pentru că

---

[586] *Cf.* http://www.synaxarion.gr/gr/sid/1232/sxsaintinfo.aspx.

întru ea *a binevoit* Preasfânta Treime, Dumnezeul nostru. Căci Dumnezeul nostru a iubit *curăția ei prea mare*, curăție arătată de veșmântul prim, *albastru*, care îmbracă trupul ei în întregime, dar și *dragostea ei de Dumnezeu*, arătată prin veșmântul *roșu*, de deasupra. Pentru că a fost plină de dor, de dragoste înfocată pentru Dumnezeu, fapt pentru care s-a *păstrat în întregime curată* pentru El.

Și prin înfățișarea sa iconică, Maica lui Dumnezeu ne spune și nouă că nu-L putem iubi pe Dumnezeu și că nu îi putem iubi nici pe oameni cu adevărat, dacă nu ne curățim continuu de patimi. Pentru că *pământul* din care răsare iubirea curată de Dumnezeu și de oameni e *curăția* trupească și sufletească. Și fără efortul nostru continuu de *a ne păstra curați* pentru Dumnezeu, noi nu-L putem iubi și înțelege pe Dumnezeu în mod cuvios, ci Îl înțelegem *deformat*, conform cu patimile din noi. Și tot la fel *de deformat* ne înțelegem și pe noi și pe cei din jurul nostru și întreaga lume pe care o vedem: pentru că nu o vedem fiind plini de slava lui Dumnezeu și de curăție, ci prin întunericul patimilor care colcăie în noi.

De aceea, praznicul de azi ne spune, în mod convingător, că *viața de sfințenie începe din prima clipă a vieții noastre*. Că părinții noștri trebuie să ne nască în post și în rugăciune, în curăție și în evlavie, și să ne învețe pe fiecare zi viața de sfințenie. Însă, dacă nu ne-am născut în familii evlavioase și curate, care iubesc curăția dumnezeiască, praznicul de azi ne învață că putem începe să trăim astfel chiar de acum, din această clipă. Pentru că *adevărata viață* a omului e viața sfântă și curată, e viața cuvioasă, e viața în ascultare de Dumnezeu și în respect față de oameni.

De ce însă a fost *adusă* la templu Prunca Maria? Pentru că părinții ei cei sfinți așa *Îi făgăduiseră* lui Dumnezeu. Au cerut-o de la Dumnezeu...dar au cerut-o ca *să I-o dăruie* Lui. Ea a fost *un dar* de la Dumnezeu pe care ei *I l-au dăruit* lui Dumnezeu. Dar nu au dăruit-o pe Prunca Maria *împotriva* voinței ei, ci tocmai pentru că și ea *a dorit* același lucru ca și părinții ei: să Îi slujească lui Dumnezeu cu toată ființa ei.

Și de aceea a venit și a locuit în Sfânta Sfintelor până la vârsta de 12 ani, Arhanghelul Gavriil [Γαβριὴλ] fiind *hrănitorul* ei[587].

Știind aceste amănunte din Dumnezeiasca Tradiție a Bisericii, care nu sunt incluse în Dumnezeiasca Scriptură, înțelegem că Fecioara Maria a avut *o mare intimitate* cu Sfântul Arhanghel Gavriil și a fost plină de slava lui Dumnezeu din pântecele maicii ei, și că *bunavestire* descrisă de Sfântul Lucas [Lc. 1, 26-38] nu a fost *prima întâlnire* a ei cu Sfântul Arhanghel Gavriil.

Însă ea „*a fost nedumerită* de cuvântul lui [*διεταράχθη* ἐπὶ τῷ λόγῳ αὐτοῦ]" [Lc. 1, 29, BYZ], al Arhanghelului Gavriil, atunci când acela i-a spus: „Bucură-te, cea plină de har! Domnul [este] cu tine. Binecuvântată [ești] tu în[tre] femei [Χαῖρε, κεχαριτωμένη· ὁ Κύριος μετὰ σοῦ, εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξίν]" [Lc. 1, 28, BYZ], pentru că ea era plină de smerenie și de simplitate dumnezeiască. Și toată vorbirea ei cu Gavriil, din relatarea Sfântului Lucas, e plină de cuviință și de smerenie.

Căci, deși era *cea mai sfântă persoană a lumii*, cu toate acestea Maica lui Dumnezeu era *cea mai smerită* și *mai plină de cuviință fecioară a lumii*. Pentru că ea nu dorea bunuri trecătoare, fiindcă

---

[587] Ibidem.

avea *o iubire veșnică* pentru Dumnezeu. Și cine *Îl iubește* cu adevărat pe Dumnezeu, *Îl preferă* pe El întregii lumi.

Însă *intrarea* ei în Biserică sau momentul în care Prunca Maria *a devenit Biserica*, odată cu intrarea ei în templu, este *„înainte mergătoare* a marii și înfricoșătoarei taine a întrupării Cuvântului lui Dumnezeu”[588] din Preacurata Fecioară Maria. Pentru că Maica lui Dumnezeu a intrat în Biserică tot la fel *de tainic* și *de smerit*, după cum Fiul lui Dumnezeu *S-a întrupat* și *a intrat* în lume.

Sinaxarul românesc al zilei folosește o sintagmă foarte puternică pentru *a descrie* viața Maicii lui Dumnezeu în Sfânta Sfintelor: ea a trăit 12 ani în templu cu „străină cuviință”[589]. Cu o cuviință, cu o evlavie și o curăție...*străine* neamului omenesc. Adică *mai presus* de toți Sfinții. Căci Maica lui Dumnezeu a trăit *fără păcat* pe pământ, cu o curăție dumnezeiască *mai presus* de toți Îngerii și Sfinții Lui, atâta timp cât Dumnezeu *a dorit* curăția ei cea prea mare și S-a întrupat din sângiurile ei.

Iar noi, când *o preacinstim* pe Maica lui Dumnezeu și o socotim pe ea ca fiind *mai presus* de toți Îngerii și Sfinții Lui în curăție, sfințenie și cunoaștere dumnezeiască, o socotim așa după cum *o socotește* Însuși Dumnezeu. Pentru că Fiul Lui a fost Cel care *a binevoit să Se întrupeze* și să Se sălășluiască în uterul ei cel mai încăpător decât cerurile și să Se facă om, pentru ca pe noi, oamenii, să ne curățească și să ne îndumnezeiască.

Însă, pentru că Fiul lui Dumnezeu *S-a întrupat* din Fecioara Maria și S-a făcut om, de

---

[588] *Mineiul pe noiembrie*, ed. BOR 1927, p. 334.

[589] Ibidem.

aceea ea este *Născătoare de Dumnezeu* și nu *de om*, pentru că El *Și-a asumat pentru totdeauna* umanitatea luată din Preacurata Fecioară în persoana Sa cea veșnică. Și-a asumat umanitatea noastră și a îndumnezeit-o și a dus-o cu El în Treime, pentru că ceea ce a asumat, a asumat pentru veșnicie și nu în mod trecător. De aceea, atunci când Hristos Se înalță la cer, li se arată doi Îngeri Apostolilor și Maicii Domnului și celor dimpreună cu ei și le spun: „Acesta, Iisus, Cel care a fost înălțat de la voi întru cer [Οὗτος ὁ Ἰησοῦς, ὁ ἀναληφθεὶς ἀφ' ὑμῶν εἰς τὸν οὐρανόν], *astfel va veni* [οὕτως *ἐλεύσεται*], [în] ce chip L-ați văzut pe El mergând întru cer [ὃν τρόπον ἐθεάσασθε Αὐτὸν πορευόμενον εἰς τὸν οὐρανόν]" [F. Ap. 1, 11, BYZ]. Adică va veni ca Fiul lui Dumnezeu întrupat, având trupul Său îndumnezeit, transfigurat și va veni din cer pe pământ, cu slavă multă, însoțit de toți Îngerii și Sfinții Lui ca să judece întreaga umanitate. Și o va judeca într-o lume nouă, transfigurată, pe care o va transfigura slava Lui, la a doua Sa venire.

De aceea, până nu vom vedea cu toții aceste lucruri petrecute, oricine spune că e „Hristos" e un mincinos, un impostor. Pentru că Hristos vine din cer, ca și prima oară, și transfigurează întreaga creație și învie întreaga umanitate și vine ca să facă judecată și să împărățească împreună cu toți ai Lui.

El vine cu putere multă, cu putere dumnezeiască, adică fiind plin de slava Lui cea veșnică, care a îndumnezeit umanitatea Lui și care va transfigura întreaga creație. Pentru că Hristos Domnul vine *să plinească toate* și nu *să distrugă*, căci tot ceea ce El a creat este *bun*.

Așadar, iubiții mei, praznicul de azi vorbește despre *om* cu cea mai mare putere și claritate

dumnezeiască. Căci dacă Maica lui Dumnezeu „*L-a încăput* pe Cel neîncăput de toți”[590], prin Dumnezeiescul Botez al Bisericii și noi am devenit atât de *încăpători*...încât *Îl încăpem* pe Dumnezeul treimic, pe Tatăl, pe Fiul și pe Sfântul Duh Dumnezeu, Care Se sălășluiește în noi prin slava Lui. Iar dacă Dumnezeu *încape* în noi, cu atât mai mult *încape* lumea întreagă și întreaga umanitate. Pentru că Dumnezeu ne-a făcut *încăpători*, ne-a făcut *ecclesiali* adică, pentru că în Biserică *încape* întreaga creație.

Și *prima persoană* cu care Dumnezeu *a început* Biserica Lui a fost *Născătoarea de Dumnezeu*, căci cu ea S-a unit în mod intim, în sufletul ei. Și alături de ea, în Biserică, prin iconomia mântuirii, i-a adus pe Sfinții vechii făgăduințe, pe Apostolii Lui și pe toți cei mântuiți prin propovăduirea lor. Pentru că Biserica este *împreuna-trăire, continuă și veșnică*, a lui Dumnezeu cu Sfinții Lui.

Însă noi, în loc să ne facem *biserici vii ale Stăpânului*, ne facem tot mai *strâmți* la inimă, tot mai *neîncăpători*...în iubirea și în relațiile noastre, încât nu avem nici cuvinte și nici fapte prin care *să ne iubim* și *să ne îmbrățișăm* unii pe alții. Dimpotrivă, atât de mult *se împuținează* iubirea noastră de Dumnezeu și de oameni, încât ajungem să ne iubim *numai pe noi* și să nu mai găsim motive *să ieșim* și spre alții. Și când egoismul *ne baricadează* în noi înșine, când doar noi *contăm* și nimeni altcineva, bucuria noastră de viață și de lume *se îmbolnăvește* tot mai mult și devine *marasm*.

Pentru că egoismul, și toate păcatele care se nasc din el, *ne secătuiesc de viață*. Iar lipsa poftei de viață, depresia, descurajarea, frica...toate *ur-*

---

[590] Idem, p. 333.

mări ale păcătuirii constante, sunt *boli* ale sufletului. La nivel trupește poți fi devitaminizat, intoxicat cu tot felul de droguri, cu alcool, cu tutun, epuizat de atât sex, dans, mâncare sau băutură. Însă boala și epuizarea din trup sunt *prea mici* pe lângă boala și epuizarea din suflet.

De aceea, dacă vrem *să ieșim din moarte*, din moartea sufletească, trebuie să începem cu *dezintoxicarea* sufletului, adică cu *curățirea lui de patimi*. Iar postul, rugăciunea, privegherea, lupta cu patimile, milostenia, spovedirea păcatelor și toate *armele duhovnicești* ale dreptei credințe și ale dreptei viețuiri, ne vindecă sufletește, pe măsură ce ne odihnim și ne tratăm și bolile trupului.

Și, din propria mea experiență, știu că atunci când *începi* să te curățești de patimi, sănătatea sufletească și trupească *se compenetrează* reciproc. Pentru că sufletul, care se vindecă de patimi, *își ajută* și trupul să se vindece, trupul cu care este legat în mod dumnezeiește de Dumnezeu prin creație. Însă și trupul *își ajută* sufletul să crească în curăție și sfințenie, atâta timp cât el este păstrat în cuviință și e hrănit și odihnit atât cât e necesar și nu în exces.

Astfel înțelegem că sufletul și trupul nostru *se înțeleg* și *se ajută reciproc*, dacă noi trăim duhovnicește. Și că postul este *un folos mare* pentru amândouă, ca și rugăciunea și toate celelalte virtuți creștine, pentru că *ne țin* în sănătatea totală: atât sufletească cât și trupească.

De aceea, iubiții mei, *să călătorim* pe *autostrada postului* împreună cu Maica lui Dumnezeu și cu toți Sfinții Lui, pentru ca să învățăm *ce viteză* trebuie să aibă iubirea noastră! Pentru că Biserica ne cheamă la *a avea viteză*, la *a fi dinamici*, la a face

multe lucruri bune în societatea de azi. Biserica ne cheamă nu numai la *a face lucrul bun*, ci și la *a preveni lucrul rău*.

Iar când Biserica *diagnostichează* realitatea lumii și îi enumeră bolile, ea nu dorește *să râdă* de lume, ci *să prevină o îmbolnăvire* și mai mare a ei. Iar când Biserica *ne cheamă* pe noi la curățirea de patimi, la fapte bune și la împărtășirea cu Domnul, ea ne cheamă *la vindecare* sufletească și trupească, pentru a fi în stare să ajutăm în mod real lumea și să ne ajutăm.

Din acest motiv, Biserica nu e prezentă și nu lucrează în lume *doar* la catastrofe, doar când noi *ne aducem aminte* de ea, ci ea e *prezentă* și *lucrează* și *sfințește* lumea în mod continuu.

Căci atunci când noi *slujim* Dumnezeiasca Liturghie, ne rugăm de fiecare dată „pentru lume [ὑπέρ τῆς οἰκουμένης], pentru sfânta Ta catolică și apostolică Biserică [ὑπέρ τῆς ἁγίας Σου καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας], pentru cei [care] în curăție și modestie [în] cetate viețuiesc [ὑπέρ τῶν ἐν ἁγνείᾳ καὶ σεμνῇ πολιτείᾳ διαγόντων], pentru preabinecredincioșii și iubitorii de Hristos împărații noștri [ὑπέρ τῶν πιστοτάτων καὶ φιλοχρίστων ἡμῶν βασιλέων], pentru tot palatul și tabăra/ armata lor [παντός τοῦ παλατίου καί τοῦ στρατοπέδου αὐτῶν]”[591]. Adică *ne asumăm* întreaga lume, pe toți

---

[591] *Cf.*
http://glt.xyz/texts/Oro/Sun_Liturgy.uni.htm.

Așa arată, de fapt, rugăciunea în Liturghia Sfântului Ioannis Hrisostomos. În ediția curentă a *Liturghierului* (ed. BOR 2012, p. 179) avem următorul text: „pentru toată lumea, pentru sfânta sobornicească și apostolească (apostolică) Biserică; pentru cei ce în curăție și în cinste viețuiesc, pentru binecredinciosul popor român de pretutindeni și conducătorii țării noastre, pentru mai marii

la un loc și pe fiecare în parte, și *ne rugăm* pentru ei.

Pentru că nu te poți *ruga* decât pentru cei pe care *îi asumi*, pentru cei de care *îți pasă*, pentru care *suferi* și pe care îi vrei *mântuiți*.

Însă cum să îți asumi *în mod real* pe cineva, dacă nu ai inima *largă*, atât de largă încât să Îl cuprindă pe Dumnezeu și întreaga creație, și astfel *să îl porți* pe el în rugăciune? Cum să îți *asumi* pe cineva, dacă nu ești *eclesial* în toată ființa ta?

Căci numai viața Bisericii *ne învață*, dar ne și *face* o asemenea inimă, o inimă ultraîncăpătoare, încât *să înțeleagă* și *să compătimească* cu cei care suferă.

Fără a fi *compătimitor* nu ești decât *un ipocrit*. Căci cel care *compătimește* cu întreaga zidire, *compătimește* tot timpul și nu când i se cere „să fie sensibil" sau când „dă bine să fii sensibil". Căci cel care *compătimește* cu întreaga zidire, învățat fiind să facă asta de harul dumnezeiesc care se află în el, se pătrunde și îl doare și suferă când vede orice nedreptate făcută cuiva, orice abuz în viața cuiva, orice durere, boală și nefericire a cuiva. Și suferă duhovnicește pentru toți, o suferință neînțeleasă de cei care nu sunt duhovnicești, pentru că e o suferință sfântă pentru oameni și pentru întreaga creație. O suferință care nu e plină de deznădejde și de răzbunare, ci de iubire și de încredere în Dumnezeu, pentru că la El e *mântuirea* noastră.

Și *compătimirea duhovnicească* e una din virtuțile sfințeniei, alături de milostivire, de smerenie, de curăție, de iubire, de frumusețea duhovnicească interioară, de simplitate, de evlavie.

---

orașelor și ai satelor și pentru iubitoarea de Hristos oaste (armată)".

Vă doresc multă pace în continuare, spre praznicul cel mare al Nașterii Domnului, și să postiți cu bucurie și cu inimă miloasă. Amin!

Predică la Duminica a 26-a după Rusalii [2015]

Iubiții mei[592],

în lumea prezenteismului, a continuei raportări doar la clipa de față, omul este „amestecat în evenimente”[593]. El nu mai privește *de lângă* evenimente sau *pe deasupra* lor, ci *din miezul* lor. Pentru că e învățat să aibă multă adrenalină în sânge. Și pentru ca să fie ținut *în priză*, el are nevoie de imagini fluviu, de zgomot, de realități dramatice, pentru că nu mai vrea să citească sau să-și scrie lumea interioară. Fiind *ieșit* în afară, *risipit* cu simțurile în lume, el caută să vadă „lucruri vii”, pentru că își simte *goliciunea interioară*.

Și dacă se simte gol pe dinăuntru, el are nevoie să vadă priveliști în ruină, devastate, aidoma lui.

Stă și așteaptă!

Nu depune prea multe eforturi (traiul bun l-a făcut *leneș*) pentru că știe că o anume minoritate, încă lucrează și îi va aduce și lui informații.

De aceea, „imaginile de la fața locului” îl fac să creadă că „a fost acolo”, dacă i s-a transmis...„de la fața locului”. Și, stând cu sufletul la

---

[592] Începută în seara zilei de 20 noiembrie 2015 și terminată în noaptea zilei de 21 noiembrie 2015.

[593] Salvador Dalí, *Chipuri ascunse*, trad. din fr. de Ileana Cantuniari, Ed. Humanitas Fiction, București, 2015, p. 36. Singurul său roman, scris în 4 luni, în franceză, în anul 1943 și care va fi publicat în 1944, la New York (date de pe coperta ultimă a cărții).

gură și cu telecomanda sau mausul în mână, postmodernul lui 2015 e *bombardat cu frici* sau *cu emoții* în propria lui casă.

Și aceste *frici* sau *emoții*, alături de un fluviu de stimuli sexuali, nu îl „indispun", ci „îi fac bine". Pentru că având de toate (apă, mâncare, energie electrică, confort, tehnologie), postmodernul dorește să fie *excitat* continuu, să simtă că „trăiește din plin", pentru că nu mai vrea *să reflecteze* asupra realității sale interioare.

Reflecția interioară a fost *externalizată*, doar unii se mai „ocupă" de ea, și majoritatea dorește să cunoască *fără sens*, fără finalitate.

Mai la obiect..după *exodul refugiaților*, gardul de sârmă ghimpată al vecinilor unguri și corturile ridicate de armata noastră aproape de graniță, au apărut pe toate ecranele imaginile cu morți din *incendiul de la Colectiv*, imagini care au născut lacrimi, dar și proteste. Ne-am *mutat* ochii de la musulmanii care cereau azil în Germania...la lumânările apărute în fața unui club de noapte.

Ne-a interesat *viața* refugiaților cu adevărat? Ne-a interesat în mod real că unii au murit, arși de vii, sau ne-am uitat la eveniment ca la *un spectacol mediatizat*?

Am uitat *Colectivul* și *Guvernul* într-o noapte și pe Facebook s-au schimbat *pozele de doliu românesc*, cele pe negru, cu *pozele înfășurate* în steagul Franței, pentru că ne-am *amestecat* imediat și în *atentatele de la Paris*. Și ne-am *amestecat* și am vrut *să se vadă* acest lucru, pentru ca lumea să vadă că și noi suntem „sensibili". Că și noi „suferim" și suntem „alături" de „marea națiune franceză". Pentru că atunci când noi credem că suntem *de partea bună* a lucrurilor, ne place toto-

dată să ne asumăm și *sloganurile* altora ca pe *propria noastră gândire*...

Dar pentru că atentatele de la Paris și morții *noștri* sau *ai lor* sunt...*mai departe* decât dorința noastră de *a cumpăra* și de *a avea*, a venit *Black Friday 2015* și *ne-a tăiat* racordarea la real.

Pentru că goana după cumpărături ne-a *pironit*, mai întâi, cu ochii pe online, căutând din sait comercial în sait comercial telefonul, televizorul sau aragazul mai ieftine și nu *dramele umane* de lângă noi sau de mai departe.

Nu, nu mai dorim *să cunoaștem* pentru ca să fim *oameni*, ci vrem *să fim oricum* numai *să avem*! Să avem de toate. Să avem în neștire. Să avem tot felul de lucruri prin casă și curte, pe care nu le folosim mai deloc sau odată la 10 ani.

Însă le luăm, le cumpărăm înaintea altora, pentru ca să nu spună cineva că „noi suntem mai fraieri", că noi „n-avem". De aceea le luăm ca să „avem", fără ca „să ne trebuiască".

Numai că Dumnezeu cere de la noi ca să fim oameni *integri* în primul rând, oameni care să judecăm drept și profund lucrurile, oameni *împlinitori* ai poruncilor Lui.

Tocmai de aceea în parabola de azi, Dumnezeu i-a spus celui care dorea să se *înveșnicească* pe pământ: „Nebunule, [în] această noapte sufletul tău îl vor cere de la tine! Iar cele pe care le-ai pregătit ale cui vor fi [Αφρον, ταύτῃ τῇ νυκτὶ τὴν ψυχήν σου ἀπαιτοῦσιν ἀπὸ σοῦ· ἃ δὲ ἡτοίμασας, τίνι ἔσται]?" [Lc. 12, 20, BYZ].

Și avem aici cuvântul *nebun*, care, spus de Dumnezeu, are greutate reală, pentru că arată *marea decădere* a omului. Pentru că omul a fost creat de Dumnezeu rațional, cu sufletul și cu

trupul lui pline de slava lui Dumnezeu...iar alipirea de bogății și dorința de a ne înveșnici în această lume ne face *a-rațională*, fără minte.

În limba greacă, adjectivul ἄφρων e compus din prefixul α și rădăcina verbului φρονέω, care înseamnă *a gândi, a cugeta*.

Fără cugetare, fără gândire dreaptă: așa arată omul nebun!

Corelativul englezesc al lui ἄφρων este *foolish*, care înseamnă și *nebun* și *prost*. Pentru că atât *prostia*, cât și *nebunia*, e o *cădere din rațiune*, din dreapta cugetare.

Și când Dumnezeu spune despre noi că suntem *nebuni*...spune că facem lucruri care *n-au de-a face* cu scopul vieții noastre.

Pentru că timpul acestei vieți nu ni s-a dat pentru ca să dormim toată ziua sau pentru ca să strângem bani toată ziua, ci pentru ca *să ne înduhovnicim*. Toate darurile noastre sufletești și trupești sunt pentru ca să fim *oameni comunionali*, sunt pentru ca să fim *pietre vii* ale Bisericii lui Dumnezeu.

De aceea, când facem din lucruri sau din oameni *idoli* atunci suntem *nebuni*, pentru că noi trebuie *să ne personalizăm continuu* în relație cu Dumnezeu, fiind *tot mai sfinți* în relație cu Cel Preasfânt.

Noi nu avem nevoie să fim *stimulați continuu* pentru *a ieși* din noi, ci noi trebuie *să coborâm*, cu toată râvna, cu mintea în inima noastră și să simțim slava Lui și să Îl vedem pe El în slava Lui, pe Dumnezeul nostru.

Și prin aceasta, deși trăim *în postmodernitate*, în lumea care vrea *să Îl scoată*, în mod ideologic, pe Dumnezeu din creație și din om, suntem

un alt fel de postmoderni: *postmoderni ortodocși*, oameni ai zilei noastre, care, deși beneficiem de tot ceea ce înseamnă *civilizația momentului*, vrem *înrădăcinarea* lui Dumnezeu în oameni pe mai departe, ca și până acum, și nu o lume *vidată* de prezența lui Dumnezeu.

Acest lucru îl subliniază și *subtitlul* platformei *Teologie pentru azi*: „O platformă ortodoxă pentru *o reală postmodernitate*"! Pentru că *reala postmodernitate*, reala lume *de azi*, e *lumea ortodoxă*. E lumea îmbisericită. E *lumea lui Dumnezeu* și nu cea din *perspectivă seculară*.

Pentru că secularismul este ideologia care susține *separarea* Statului de Biserică. E ideologia care țipă în mod extremist: „Vrem spitale și nu catedrale"[594]. Ca și când nu am avea nevoie de ambele lucruri, ci, noi, care zidim Biserici, n-am vrea să avem și spitale, autostrăzi, supermarketuri, instituții necorupte.

Însă, potrivit Legii nr. 489/ 2006[595], potrivit *Legii Cultelor* din România, „Statul român *respectă* și *garantează* dreptul fundamental la libertate de gândire, de conștiință și religioasă al oricărei persoane de pe teritoriul României" (art. 1). Iar „*libertatea religioasă* [a fiecărui om în parte] cuprinde dreptul oricărei persoane de a avea sau de a adopta o religie, de a și-o manifesta în mod individual sau colectiv, în public sau în particular, prin practicile și ritualurile specifice cultului, inclusiv prin educație religioasă, precum și liberta-

---

[594] A se vedea:
http://www.petitieonline.com/josbor.

[595] Idem: http://patriarhia.ro/legea-nr-489-2006-privind-libertatea-religioasa-si-regimul-general-al-cultelor-539.html.

tea de a-și păstra sau schimba credința religioasă" (art. 2).

De aceea, cei care se declară *atei* sau *antireligioși* și *militează* prin diverse mijloace pentru *scoaterea* Bisericii din societate, doresc *un lucru ilegal*, având un discurs și un comportament extremisto-fundamentalist, pentru că își doresc un Stat român *fără culoare religioasă*, când Statul român e *multireligios* și *multicultural*.

Fanatismul lor negaționist nu are de-a face cu *respectul* față de oameni și de valorile lor și este un atentat continuu la *buna conviețuire* în societatea românească.

Pentru că ateii sunt *liberi* să își manifeste aversiunea față de oamenii religioși în spațiul lor privat sau în public, atâta timp cât *nu încalcă* legile statului și buna conviețuire între oameni. La fel stă treaba și cu minoritățile sexuale: își pot trăi devianțele sexuale *în mediu privat*, dar nu le pot *impune* și celor care *le detestă*. Însă atât ateii și liber cugetătorii, cât și minoritățile sexuale din România au un limbaj duplicitar și extremist, dorind o societate *după chipul lor*.

Însă Dumnezeu cere de la toți *să ne îmbogățim întru El* [Lc. 12, 21], întru slava și binele voit de El.

Dumnezeu dorește ca noi să fim cu adevărat *oameni*, oameni raționali și duhovnicești, oameni sfinți, oameni *cu totul ancorați* în lumea noastră, dar, în același timp, trăind *deasupra* standardului *atât de jos* al postmodernității.

Pentru că postmodernitatea ne vrea fără culoare religioasă, manipulabili, prezenteiști, consumeriști. Vrea *să plângem* la comandă, *să ne înspăimântăm mediatic* la comandă, vrea *să cum-*

părăm când unii au chef să vândă și să nu ne facem *prea multe probleme* despre viitor și nici să nu ne *intereseze* trecutul. Adică să fim niște oameni ai momentului, fără cărți citite și conștiință, fără strămoși, fără istorie, fără veșnicie. Să fim *un experiment ordinar* al lumii noastre, banal, care sfârșim fără sens și fără rost.

Numai că Dumnezeu *nu e de acord* cu ideologia lumii noastre, cu cea de acum și cu nicio alta din viitor, care vrea să ne despartă de El, ci El ne vrea *Sfinți*! Ne vrea Sfinți ai unicei lui Biserici, pentru ca să fim moștenitorii unicei Sale Împărății.

Dar ne vrea niște *Sfinți personalizați* și nu *creați în serie*! Vrea ca fiecare dintre noi să ne sfințim *în modul nostru personal*, având fiecare dintre noi *aportul nostru unic* și *chemarea noastră unică* în Biserică și în lume.

Pentru că unul scrie, altul pictează, altul inventează, altul predică, altul îngrijește de bolnavi, altul slujește, altul învață și altul se lasă învățat. Și cu toții creștem în Biserică ca un unic trup al lui Hristos, plini fiind de slava Preasfintei Treimi, a Dumnezeului nostru, hrănindu-ne și crescând duhovnicește prin Tainele și Slujbele Bisericii Sale.

Așadar, iubiții mei, e o mare diferență între *manipulare* și *educație*! Cine te educă, acela vrea să te formeze ca om *liber* și *competent*, apt să produci *plus valoare* lumii noastre. Cel care te manipulează însă, acela își face doar interesele meschine cu tine. Și suntem manipulați politic, economic, social, educațional, religios, uman. Suntem manipulați pe toate planurile, adică *influențați* în diverse feluri pentru ca să nu fim *noi înșine*, ci să fim *ceea ce doresc alții să fim*.

De aceea, întotdeauna, eu vorbesc despre faptul că fiecare om credincios, în relație cu Biserica și cu Duhovnicul său, trebuie *să aleagă să facă* lucruri care sunt *pe măsura lui* și care vin *să îl personalizeze* pe el. Duhovnicul nu are rolul de *a se multiplica* în ucenicii lui, ci pe acela de *a-i ajuta* pe fiecare dintre ei *să înceapă* și *să continue* o *relație personală reală* cu Dumnezeu și *să se personalizeze* în relația cu El.

Pentru că atunci când ne lăsăm *personalizați*, schimbați continuu de Dumnezeu, vom fi cu adevărat *ucenici* și vom *înțelege* libertatea și bucuria duhovnicească, căci vom înțelege că rolul Duhovnicului și al Părintelui duhovnicesc e acela de *a ne însoți* și de *a ne ajuta* să creștem în relația noastră cu Dumnezeu și nu de *a-L înlocui* pe Dumnezeu, conducându-ne astfel la o falsă viață bisericească.

Părintele care ne îndrumă e *Părintele nostru*, adică cel cu care noi avem *o relație personalizatoare*, și nu *noi înșine*! El nu poate să facă nimic în locul nostru, el nu ne poate sechestra gândirea și libertatea noastră, ci doar ne poate *convinge*, prin *exemplul viu* al vieții sale, că viața cu Dumnezeu e *îndumnezeitoare* și că de ea avem *nevoie* cu toată ființa noastră.

Dar când nu mai *convingem* prin cine suntem și ce facem, orice încercare de *a reține* pe cineva e *un abuz*.

Pentru că îmbogățirea în Dumnezeu, sfințenia, dacă nu este *o lecție vie*, convertitoare pentru cineva, înseamnă că nu putem face nimic pentru acel om. Dar cei care simt și se cutremură și se schimbă din cauza acestei lecții vii, o urmează și se îmbogățesc și ei în Dumnezeu pentru veșnicie.

Să urmăm, iubiții mei, pe cei care s-au îmbogățit și se îmbogățesc continuu în sfințenie! Să îi urmăm pe cei care muncesc fără preget, care se roagă neîncetat, care postesc și suferă multe ispite, pe cei care iubesc și binecuvintează oamenii, dar nu au din partea lor mari bucurii. Pentru că suntem fiii duhovnicești ai Celui care S-a născut *în iesle* [ἐν τῇ φάτνῃ] [Lc. 2, 7, BYZ]. Suntem fiii Celui care S-a făcut *ascultător* [ὑπήκοος] până la moarte și încă moarte pe cruce [Filip. 2, 8, BYZ]. Suntem fiii lui Dumnezeu, care nu din sângiuri, nici din voia trupului, nici din voia bărbatului, ci din Dumnezeu ne-am născut [In. 1, 13, BYZ]. Iar dacă ne-am născut *din slava* lui Dumnezeu prin Botez, care ne-a restaurat și ne-a făcut oameni *noi*, duhovnicești, atunci trebuie să trăim ca oameni *noi*, plini de har și de fapte bune.

Vă doresc un post binecuvântat pe mai departe și dezlegările de pește din acest post să ne bucure și să ne întărească și mai mult pentru a posti *cu bucurie*! Căci postul bucură și nu întristează, postul curățește și vindecă, postul ne luminează și ne întărește. Numai bine și mult spor în toate! Amin.

Predică despre triadologia Sfântului Chirillos al Alexandriei [1]

Iubiții mei[596],

[596] Scrisă în ziua de marți, 24 noiembrie 2015, zi înnorată și ploioasă dimineața. Am preluat Sfânta Icoană de aici: http://orthodoxwiki.org/images/f/fe/0118cyril-alexandria.jpg.

Sfântul Chirillos, Patriarhul Alexandriei [Ὁ Ἅγιος Κύριλλος Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας], marele Teolog al Bisericii, a trăit între 370-444 d. Hr., fiind Patriarh al Alexandriei Egiptului între 17 octombrie 412 și 27 iunie 444, adică pentru 32 de ani[597]. Iar printre fundamentalele traduceri patristice ale Părintelui Profesor Dumitru Stăniloae o avem și pe aceea din PSB 40[598], apărută în 1994, după adormirea marelui teolog român, în care acesta a tradus ΠΕΡΙ ΑΓΙΑΣ ΤΕ ΚΑΙ ΟΜΟΟΥΣΙΟΥ ΤΡΙΑΔΟΣ [Despre Sfânta și cea deoființă Treime][599].

E vorba despre un tratat triadologic format din 7 dialoguri teologice. Un tratat pe care autorul *l-a dedicat* fratelui Nemesios [Νεμέσιος] și în care dialoghează cu preaînvățatul Ermia [Ἑρμεία][600].

Și pentru că am început să citesc de curând traducerea Părintelui Dumitru și Dumnezeu *m-a luminat* să vorbesc despre ea în acest dumnezeiesc post al Nașterii Domnului, de aceea am și început predica de azi, pentru ca să vedem *cum a mărturisit* Sfântul Chirillos învățătura despre Preasfânta Treime.

---

[597] *Cf.* http://www.synaxarion.gr/gr/sid/1784/sxsaintinfo.aspx.

[598] Sfântul Chiril al Alexandriei, Scrieri. Partea a 3-a. De*spre Sfânta Treime*, trad., introd. și note de Pr. Prof. Dr. Dumitru Stăniloae, membru al Academiei Române, inclusă în col. PSB, vol. 40, Ed. IBMBOR, București, 1994, 307 p.

[599] ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ ΚΥΡΙΛΛΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΛΕΧΑΝΔΡΙΑΣ, *ΠΕΡΙ ΑΓΙΑΣ ΤΕ ΚΑΙ ΟΜΟΟΥΣΙΟΥ ΤΡΙΑΔΟΣ/ De Sancta et consubstantiali Trinitate*, în PG 75, col. 637-1124.

[600] PG 75, col. 637/ PSB 40, p. 9.

Căci toată credința Bisericii începe de aici: de la *teologia trinitară*. Dacă aceasta este una stricată, eretică, noi nu mărturisim credința Bisericii Ortodoxe. Și de aceea, pentru a nu ne fundamenta credința noastră *pe minciună*, ci *pe adevăr*, pentru acest motiv trebuie să cunoaștem *triadologia* Bisericii. Adică învățătura Sfinților Părinți ai Bisericii despre Dumnezeul nostru, despre Dumnezeul nostru treimic.

Din *titlul* cărții Sfântului Chirillos aflăm că Treimea este *sfântă* și că persoanele treimice *au aceeași ființă*. Adică sunt *deoființă*. Și acestea sunt *două elemente fundamentale* ale triadologiei Bisericii noastre.

Primul dialog dintre Patriarhul nostru și *sfințitul* [ἱερὸν] Ermia (semn că Ermia era Diacon sau Preot, pentru că *sfințit* e numai *cel hirotonit*) are titlul: *Fiul este împreunăveșnic [συναΐδιος] și deoființă [ὁμοούσιος] cu Tatăl*[601]. Iar faptul că Fiul este *împreunăveșnic* cu Tatăl dar și cu Duhul Sfânt arată că *deoființimea* Treimii este și ea veșnică. Și că deoființimea persoanelor dumnezeiești este *o împreunălocuire*, o comuniune veșnică a Lor, pentru că persoanele Treimii, din veci, sunt *împreună*.

Însă, mai înainte de a vorbi despre Dumnezeul nostru treimic, Sfântul Chirillos spune că mintea noastră, dacă e *pătimașă*, nu va putea să vadă frumusețea dumnezeiască[602]. Și, implicit, nu poate să se ocupe de teologie. Pentru că teologia cere de la noi *o curățire continuă de patimi*.

Sfântul Chirillos pleacă în cartea sa de la *Crezul de la Nicea*[603], dogmatizat la *Sinodul I*

---

[601] PG 75, col. 659-660/ Idem, p. 11.

[602] PG 75, col. 661/ Idem, p. 12.

[603] PG 75, col. 668/ Idem, p. 15.

Ecumenic, din 325 d. Hr. De ce? Pentru a pune în discuție adjectivul compus *ὁμοούσιος*[604], despre care unii spuneau că el este *un cuvânt nonscriptural*[605]. Adică *nu se regăsește* în Dumnezeiasca Scriptură.

Însă autorul nostru susține contrariul, că adjectivul ὁμοούσιος [deoființă] este pe deplin adevărat[606], pentru că el este „un cuvânt plin de bună semnificație și de valoare filosofică”[607]. Și de aceea îi spune confidentului său, lui Ermia, că el trebuie acceptat, alături de alți termeni teologici, chiar dacă ei nu apar în mod *faptic* în Scriptură, pentru că „nu trebuie să refuzăm...termenii care *ne ajută să cunoaștem adevărul*”[608]. Să cunoaștem și să propovăduim dreapta credință.

Și, pe lângă termenul *deoființă*, Sfântul Chirillos îi enumeră încă *4 termeni teologici non-scripturali* confidentului său, pe care noi îi folosim ca să vorbim despre Dumnezeul nostru: faptul că El este ἀσώματον [netrupesc], ἀσχημάτιστον [fără formă], ἀπεριόριστον [nelimitat] și ἀβασίλευτον [nestăpânit][609] de cineva.

Referindu-se la *firea dumnezeiască* a Treimii, la *dumnezeire*, Preafericitul Chirillos ne spune că ea este *simplă* și *necompusă*, neavând nevoie de nimic, pentru că este bogată atotdesăvârșirea lui Dumnezeu[610]. Și prin aceasta el a arătat că *simplitatea* lui Dumnezeu nu înseamnă nicidecum

---

[604] PG 75, col. 669/ Idem, p. 16.
[605] Ibidem/ Ibidem.
[606] Ibidem/ Ibidem.
[607] PSB 40, p. 17.
[608] Ibidem.
[609] PG 75, col. 672/ PSB 40, p. 17.
[610] PG 75, col. 674/ Idem, p. 20.

lipsa bogăției infinite a lucrărilor Sale dumnezeiești. Pentru că El e *simplu* și *bogat în manifestări* în același timp.

După care autorul nostru ne spune că termenul teologic *deoființă* exprimă adevărul cum că Fiul nu este de altă fire decât a Tatălui, ci este din cea a Tatălui[611]. Fapt pentru care, nimeni nu vine către Tatăl, decât numai prin El, prin Fiul întrupat[612]. Căci, după întruparea Lui, Fiul este *deofire* [ὁμοφυὴς] cu Dumnezeu, dar și *deofire* cu noi, oamenii, pentru că El S-a făcut om în toate, asemenea nouă, afară de păcat[613].

Fiul este deoființă cu Tatăl, continuă Sfântul Chirillos, pentru că Fiul este „*din El* [din Tatăl] și *în El* [în Tatăl] după fire [κατὰ φύσιν] și ființial [οὐσιωδῶς]”[614]. Și prin sintagma *în El*, autorul nostru subliniază din nou lucrul pe care l-am spus la început: că nașterea Fiului din Tatăl nu presupune *separarea* Fiului de Tatăl, pentru că Ei sunt *deoființă*. Ci Fiul Se naște din Tatăl *rămânând în* Tatăl, pentru că Fiul este *deoființă* cu Tatăl și cu Duhul Sfânt. Căci Fiul are o unire negrăită la nivelul firii Lui cu Tatăl, [implicit și cu Duhul Sfânt], fără ca persoanele Lor să sufere vreo amestecare[615]. Pentru că deoființimea nu exprimă *amestecarea* persoanelor dumnezeiești, adică *desființarea* persoanelor Treimii, ci faptul că cele trei persoane dumnezeiești *au aceeași ființă*.

Și fiind întrebat de Ermia dacă Fiul are un ipostas/ o persoană sau o altă fire decât cea de la

---

[611] PG 75, col. 677/ Idem, p. 22.
[612] PG 75, col. 685/ Idem, p. 28.
[613] PG 75, col. 693 / Idem, p. 34.
[614] Ibidem/ Ibidem.
[615] PG 35, col. 697/ Idem, p. 37.

Tatăl, Sfântul Chirillos răspunde: Fiul nu are altă ființă decât cea a Tatălui, dar are ipostas/ persoană proprie[616]. Și atunci când îl întreabă dacă este ceva *ființa* și altceva *ipostasul/ persoana*, Sfântul Chirillos îi spune: e o mare diferență între ipostasuri/ persoanele dumnezeiești, dar ființa le cuprinde pe fiecare în parte[617]. Căci *ființa* exprimă ceea ce e *comun* persoanelor dumnezeiești, pe când *ipostasul/ persoana* exprimă ceea ce se află sub această realitate comună[618].

De aceea, Fiul fiind *deoființă* cu Tatăl, „Ei sunt *uniți* și totodată *distincți*"[619]. Pentru că au *aceeași fire*, dar persoanele Lor sunt *diferite*.

Însă „Tatăl este *Tată*, căci L-a născut pe Fiul. Iar Fiul este *Fiu*, căci a fost născut din Tatăl"[620]. Iar dacă Ei sunt *veșnici* și *deoființă*, asta înseamnă că niciodată nu a fost Tatăl fără Fiul și Fiul fără Tatăl, după cum nu a fost nici Duhul Sfânt, Cel purces din Tatăl, fără Tatăl și fără Fiul.

Și prin sublinierea faptului că Tatăl este *Cel care a născut* și Fiul este *Cel născut* din Tatăl, se încheie *primul dialog triadologic* al acestei dumnezeiești cărți.

Iar eu Îi mulțumesc Preasfintei Treimi că *am început* această discuție teologică fundamentală pentru mântuirea noastră și nădăjduiesc ca, prin harul Ei, să o duc până la bun sfârșit.

Dumnezeul nostru treimic, iubiții mei, să ne întărească întru toate în acest preafrumos post al Nașterii Domnului și să ne dea tuturor gândul cel

---

[616] PG 75, col. 697-698/ Ibidem.
[617] PG 75, col. 699-700/ Ibidem.
[618] Ibidem/ Ibidem.
[619] PSB 40, p. 38.
[620] PG 75, col. 709/ PSB 40, p. 44.

bun: acela de *a prețui comuniunea* dintre noi, fiii Bisericii. Amin!

Predică despre triadologia Sfântului Chirillos al Alexandriei [2]

Iubiții mei[621],

în predica de ieri am văzut că Fiul Se naște din Tatăl fără să Se despartă de Tatăl, pentru că ființa Lor e comună. Și că *deoființimea* Treimii exprimă *identitatea veșnică de ființă* a persoanelor dumnezeiești.

Astăzi însă vom începe să discutăm *al doilea dialog teologic* al cărții, care poartă titlul: *Că [Fiul] este împreunăveșnic cu Dumnezeu și Tatăl, și Fiul S-a născut din El după fire* [κατὰ φύσιν][622]. Și în

[621] Scrisă în dimineața zilei de 25 noiembrie 2015, zi de miercuri, ploioasă și înnorată.

[622] PG 75, col. 713-714/ PSB 40, p. 47.

acest dialog, polemica Sfântului Chirillos este îndreptată împotriva ereziei lui Arios. Pentru că Arios, cel condamnat ca *eretic* la *Sinodul I Ecumenic* din 325 d. Hr., susținea că Fiul este *născut*, dar că *nu este* Fiu după fire [κατὰ φύσιν] al Tatălui[623].

Cu alte cuvinte, Arios spunea că Fiul *nu e deoființă* cu Tatăl, nu e născut *din ființa* Tatălui, ci că e *o creatură* a Tatălui. Dar dacă e *o creatură*, atunci Fiul *nu e Dumnezeu*. Și acesta a fost *motivul* pentru care el a fost *condamnat* de către Biserică ca *eretic*: pentru că Arios *a negat* dumnezeirea Fiului, faptul că Fiul este deoființă cu Tatăl și cu Duhul Sfânt, că El este împreunăveșnic și deoființă cu Tatăl și cu Duhul Sfânt.

Și după această precizare teologică, Sfântul Chirillos face o afirmație impresionantă, din care aflăm dragostea lui imensă pentru adevărul Bisericii: „Dar pentru noi *comoara [credinței* este] în vase de lut și iubim adevărul *dezbrăcat* de înțelepciunea lumească și de înșelarea drăcească”[624].

Pentru că înțelepciunea lumească trebuie să aibă mai întâi *adevărul*, pentru ca să-l exprime în mod retoric. Iar *înșelare drăcească* el numește aici orice *erezie* sau *gând* sau *faptă neevlavioasă*, care nu au de-a face cu cugetarea și viața Bisericii.

De aceea, teologii Bisericii nu numai că *exprimă în mod acurat* adevărul revelat de Dumnezeu și păstrat de Tradiția Bisericii, dar îl exprimă fiind *plini de iubire* pentru Dumnezeu, iubind adevărul Lui și neamestecându-l cu minciuna sau neobscurizându-l/ neîntunecându-l în mod voit.

Revenind la discuția triadologică, Sfântul Chirillos precizează că Tatăl este veșnic *Tată*,

---

[623] PG 75, col. 716/ Idem, p. 48.

[624] PG 75, col. 716.

neschimbându-Se întru Fiul, dar și Fiul este veșnic *Fiu*, neschimbându-Se întru Tatăl[625]. Adică fiecare persoană a Treimii *Își păstrează identitatea Ei veșnică*. Și, totodată, el spune că este propriu Tatălui să fie ἀγέννητον [nenăscut], iar Fiului Îi este propriu să fie γεννητόν [născut][626]. De aceea, știind că *a fi nenăscut* înseamnă altceva decât *a fi născut*, nu vom putea *să Îi confundăm* pe Tatăl cu Fiul[627].

Amintind faptul că noi ne botezăm în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, Preafericitul Chirillos spune că cele trei persoane dumnezeiești sunt *Sfânta Treime* [τὴν Ἁγίαν Τριάδα][628], iar Sfânta Treime este „o ființă în ipostasuri proprii”[629], personale, distincte. Însă, în Treime, Tatăl este „rădăcina supremă [ἀνωτάτω ῥίζαν/ suprema radice]”[630], și Tatăl L-a născut pe Fiul, Fiu care este *deodată* [ἅμα] și *împreunăveșnic* [συναΐδιον] și *egal* [ἰσομέτρως] cu Tatăl, în afară de faptul de *a naște*[631].

Iar Sfântul nostru învățător, Sfântul Chirillos, Patriarhul, ne spune aici lucruri absolut importante despre Fiul.

Și anume că *singura diferență* dintre Fiul și Tatăl este aceea că El, Fiul, nu poate *să nască*, dar că Fiul este *deodată* cu Tatăl, chiar dacă e născut din Tatăl, pentru că nașterea Lui din Tatăl e *din veci* și nu e *temporală*. De aceea, El e *împreunăveșnic* cu Tatăl și cu Duhul Sfânt și *egal* cu Tatăl și cu Duhul Sfânt. Iar despre Sfântul Duh, el spune

---

[625] PG 75, col. 717-718.
[626] Ibidem.
[627] PG 75, col. 717/ PSB 40, p. 49.
[628] PG 75, col. 721.
[629] Ibidem.
[630] PG 75, col. 721-722/ PSB 40, p. 52.
[631] PG 75, col. 721.

că Se revarsă în mod firesc de la Dumnezeu Tatăl prin Fiul și Se arată precum în chipul suflării care iese din gurile oamenilor[632].

Și aici, în mod indubitabil, el vorbește despre *harul* Sfântului Duh, care *se revarsă* de la Tatăl prin Fiul în Sfântul Duh și nu despre *persoana* Sfântului Duh.

Lucru pe care l-a subliniat și Părintele Dumitru Stăniloae într-o notă de subsol, spunând că „nu e vorba aici de «*purcederea* din Tatăl prin Fiul» în existența veșnică a Persoanelor Sfintei Treimi, ci de *trimiterea* Lui de la Tatăl prin Fiul întrupat oamenilor”[633].

Însă Sfântul Chirillos revine la Tatăl și spune că *nenăscut* I „s-a rezervat și aparține numai Lui, în sensul de-*a nu fi fost născut*. Dar nu trebuie să i se atribuie sensul unei *definiții*”[634]. Pentru că „faptul de-*a nu fi născut* nu e nici *ființa* Tatălui, nici *ipostasul* [persoana] Lui. Dar n-ar putea fi *nenăscut* fără să fie *ipostas*. Nenașterea este a ipostasului, dar nu ipostasul însuși. [Căci] nenașterea Tatălui și nașterea Fiului *Îi presupune* pe Ei ca *Persoane*”[635].

Sfântul Chirillos precizează și faptul că Fiul este *împreunășezător* cu Tatăl, pentru că este *întru totul asemănător* și *egal* cu El[636]. Căci este *negrăită* și *mai presus de minte*[637] nașterea Fiului din Tatăl.

Sfântul Chirillos respinge cuvintele *cauză* și *cauzat* pentru a indica pe Tatăl și pe Fiul și spune

---

[632] PG 75, col. 721-724.
[633] PSB 40, p. 53, n. 59.
[634] Idem, p. 59.
[635] Idem, p. 64, n. 77.
[636] PG 75, col. 752/ PSB 40, p. 71.
[637] PG 75, col. 757/ Idem, p. 75.

că trebuie, în cazul lui Dumnezeu, să vorbim despre *Tatăl* și despre *Fiul născut* din El[638].

Afirmație la care Părintele Dumitru *subscrie* și ne spune că *e bine* să se facă așa, pentru „ca să nu se ivească ideea unei legi a cauzalității și o preexistență a cauzei [a Tatălui] față de cauzat [față de Fiul]”[639].

Însă nicio persoană dumnezeiască *nu preexistă* celeilalte, pentru că persoanele Treimii sunt *egale* și *fărădeînceput* și *împreunăveșnice*. Pentru că Tatăl naște pe Fiul și purcede pe Duhul Sfânt din veci, Treimea fiind *dintotdeauna aceeași* și nu apare printr-o *evoluție anume*.

Sfântul Patriarh Chirillos folosește și verbul *a străluci* pentru a vorbi despre *nașterea* Fiului din Tatăl. Și spune că Fiul *a strălucit mai presus de minte* din ființa Tatălui, dar fără vreo *împărțire* sau *despărțire* de Tatăl, Care L-a născut[640]. Și prin aceasta el subliniază că Fiul S-a născut *din veci din ființa* Tatălui și nu e „o creatură” după cum spunea Arios. Iar Părintele Stăniloae, marele și Sfântul *truditor* al teologiei românești și *luminătorul* românilor, văzând profund erezia ariană, spune despre ea că este una *panteistă*[641]. Pentru că „nu recunoșteau *o naștere adevărată* în Dumnezeu, dar vedeau producerea Fiului ca un fel de *creatură necesară* a lui Dumnezeu, deci impusă naturii Lui, care prin aceasta suferă, având loc în esența divină o anumită împărțire și o pătimire a împuținării ei, așa cum se produce prin emanație”[642].

---

[638] PG 75, col. 761/ Idem, p. 77.
[639] PSB 40, p. 77, n. 93.
[640] PG 75, col. 761/ PSB 40, p. 78.
[641] PSB 40, p. 79, n. 99.
[642] Ibidem.

Sfântul Chirillos subliniază apoi faptul că Dumnezeu este *fărădeînceput* [ἀνάρχως], pentru ca să spună că El *nu are nici sfârșit*[643]. Și de aceea, „va naște *după firea proprie* Cel netrupesc [Tatăl], *neavând* Cel născut [Fiul] nașterea în timp. Dimpotrivă, Născutul [Fiul] va fi *împreună cugetat* și *împreună subzistent* cu Cel ce-L naște"[644]. Adică *deoființă* și *comunional* cu Tatăl. Căci *unitatea ființială* a Treimii înseamnă totodată și *comuniunea veșnică* a persoanelor dumnezeiești, adică *iubirea desăvârșită* dintre Ele.

În finalul dialogului de care ne ocupăm, Sfântul Chirillos precizează că Tatăl e *Tată* pentru că *a născut* și nu pentru că e *Făcătorul* lumii, iar Fiul e *Fiu* pentru că S-a născut din Tatăl[645]. Și prin aceasta el precizează, în subsidiar, că lumea nu este *veșnică* în comparație cu *Dumnezeul Cel veșnic*. Ci lumea este *creația* Dumnezeului treimic, pe care El a adus-o la existență din marea Sa bunătate.

De aceea, iubiții mei, când demonul mândriei și cel al slavei deșarte ne dau târcoale și ne sugerează că suntem „veșnici", să ne coborâm în părerea smerită despre noi înșine, aducându-ne aminte de păcatele noastre. Pentru că suntem *creația* lui Dumnezeu și nu suntem *veșnici* pe acest pământ, ci *trecători*, iar păcatele noastre, cele multe, mari și grele, ne bagă în Iad de vii.

Când demonul lăcomiei sau al curviei ne asaltează, să coborâm tot în cugetarea smerită despre noi înșine, pentru ca să vedem că mâncarea și poftele sunt *trecătoare*, iar Iadul e *veșnic*.

---

[643] PG 75, col. 768/ PSB 40, p. 81.

[644] PSB 40, p. 81.

[645] PG 75, col. 784/ PSB 40, p. 93.

Când demonul lenei și al iubirii de bani ne vor afundați în *uitare*, într-o continuă *înveștinicire a clipei*, să coborâm din nou în noi înșine și să vedem ce rău mare aduce *negrija față de suflet*.

Pentru că sănătatea noastră duhovnicească vine din slava Treimii Celei preadumnezeiești, dacă trăim în poruncile lui Dumnezeu. Dacă poruncile Lui sunt viața noastră, atunci Treimea locuiește în noi prin slava Ei și noi suntem fiii duhovnicești ai Tatălui, prin Fiul, întru Duhul Sfânt.

Vă doresc multă sănătate și pace tuturor! Dumnezeu să ne întărească pe mai departe în postul și în viața noastră bisericească! Amin.

Predică despre triadologia Sfântului Chirillos al Alexandriei [3]

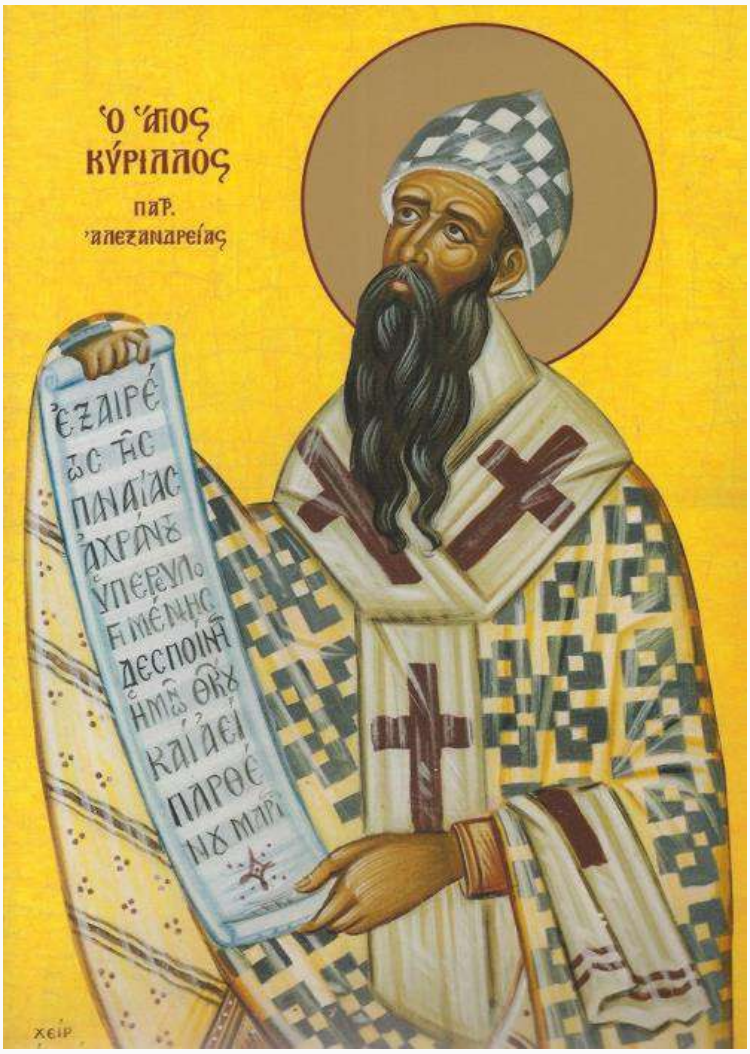

Iubiții mei[646],

al treilea dialog teologic dintre Sfântul Chirillos al Alexandriei și Ermia poartă numele: *Că*

---

[646] Scrisă în dimineața zilei de 26 noiembrie 2015, zi de joi, ploioasă, înnorată și cu vânt. Friguroasă.

Am preluat Sfânta Icoană de aici:

http://diakonima.wpengine.netdna-cdn.com/wp-content/uploads/2012/01/ag-kyrillos-alexandreias-541.jpg.

Fiul este Dumnezeu adevărat, după cum [este] și Tatăl[647]. Unde Sfântul Chirillos subliniază din nou faptul că Fiul *a strălucit* din ființa lui Dumnezeu Tatăl[648]. Căci Fiul S-a născut din ființa Tatălui, Fiul fiind *ființial* cu Tatăl, dar fiind *Fiu* și nu *Tată*[649]. Și numărat și împreună-numărat cu Tatăl și cu Fiul, spune Sfântul Chirillos, conform teologiei Bisericii, este și Sfântul Duh, noi având o singură dumnezeire, închinată în Treimea cea deoființă[650].

Și când el spune că noi avem „o singură dumnezeire", spune că avem un singur Dumnezeu. Dar când spune că dumnezeirea este „închinată în Treimea cea deoființă", el ne spune că Dumnezeul nostru este un Dumnezeu în trei persoane, trei persoane care au aceeași ființă și noi acestui Dumnezeu *ne închinăm*. Pentru că El este *Dumnezeul cel adevărat*, Care a făcut toate câte sunt: *Dumnezeul treimic*. Dumnezeu treimic pe care, în cărțile noastre de cult, Îl numim *Preasfânta Treime*.

Și subliniez acest lucru, pentru că unii creștini, din neștiință, cred că *Preasfânta Treime* e *altceva* decât *Dumnezeu*.

Însă *Preasfânta Treime* este *Dumnezeul nostru*.

Pentru că Dumnezeul nostru, din veci, e tripersonal, e treimic, e în trei persoane: Tatăl, Fiul și Sfântul Duh Dumnezeu.

De aceea și Sfântul Chirillos, imediat, spune că noi ne-am botezat în Tatăl, în Fiul și în Sfântul Duh, dar noi nu credem *în trei dumnezei*, ci întru *o*

---

[647] PG 75, col. 787-788/ PSB 40, p. 95.
[648] PG 75, col. 788/ Ibidem.
[649] PG 75, col. 793/ Idem, p. 99.
[650] Ibidem/ Ibidem.

unică dumnezeire închinată în Treime [εἰς μίαν θεότητα τὴν ἐν Τριάδι προσκυνητήν][651].

Căci musulmanii, spre exemplu, ne consideră pe noi, creștinii, *politeiști*. Considerând că *cele trei persoane* ale dumnezeirii sunt *trei dumnezei*. Însă noi credem într-un *Dumnezeu tripersonal*, în trei persoane, pe care ni L-a revelat nouă Fiul lui Dumnezeu întrupat, în comparație cu *Dumnezeul monopersonal* în care cred evreii și musulmanii.

Acesta e motivul pentru care Sfântul Chirillos afirmă că Fiul S-a născut din ființa Tatălui, că El există în Tatăl și arată în El Însuși ființa Celui care L-a născut pe El. Pentru că Tatăl nu poate fi cunoscut altcumva decât *prin* Fiul și *în* Fiul, pentru că Fiul este *întipărirea* [χαρακτὴρ]/ chipul persoanei Lui[652].

Părintele Dumitru Stăniloae a tradus pe χαρακτὴρ cu *chip*, pentru că a înțeles chipul ca *reproducere identică* și nu *aproximativă*. Însă eu am vrut să arăt prin *întipărire* dinamismul nașterii Fiului din Tatăl, pentru că El este *o întipărire* a Tatălui în Fiul. Tocmai de aceea, cine Îl vede pe Fiul, Îl vede și pe Tatăl în El, pentru că Fiul este *o întipărire* a Tatălui în Fiul, ca Unul care este deoființă cu Tatăl.

Iar când se vorbește despre o persoană dumnezeiască, atunci nu se micșorează nicidecum slava vreuneia dintre Ele[653]. Pentru că noi vorbim despre o persoană a Treimii fără să o separăm de celelalte două. Și vorbim separat despre cele trei persoane ale Treimii, atunci când le prezentăm

---

[651] Ibidem/ Ibidem.

[652] PG 75, col. 796/ Idem, p. 100.

[653] Ibidem/ Ibidem.

teologic, tocmai pentru că, omenește, nu putem să tratăm în mod detaliat realitatea unei persoane decât ocupându-ne în mod special de ea.

Referindu-se la persoana Sfântului Duh, autorul nostru spune că Sfântul Duh ne umple prin Sine de harismele cele dumnezeiești și prin aceasta ne face *părtași* firii celei negrăite a lui Dumnezeu[654]. Numai că harismele dumnezeiești nu sunt numai ale Duhului Sfânt, ci ale întregii Treimi, ele fiind dăruite de Tatăl, prin Fiul, întru Duhul. De aceea și noi spunem, uneori, că harismele sunt *ale Duhului*, pentru că *prin El* coboară, din Treime, la noi. Însă ele nu sunt numai ale Duhului, ci ale întregii Treimi.

Discutând Fac. 11, 7, Sfântul Chirillos afirmă faptul că Dumnezeul treimic acționează în relația cu lumea printr-o „*singură mișcare* a firii una [ἁπλῇ κινήσει φύσεως μιᾶς]”[655].

Pentru că întreaga Treime are o singură voință și o singură lucrare. Iar în dogma hristologică, când spunem că Fiul are *două voințe* și *două lucrări*, pentru că are două firi, una dumnezeiască și alta umană în persoana Sa cea veșnică, necreată și fără de început, spunem implicit că El are *aceeași voință* cu a Tatălui și cu a Duhului Sfânt.

Pentru că firea Sa umană, asumată din Preacurata Născătoare de Dumnezeu, Maria, *se supune întru toate* firii Sale dumnezeiești, Fiul întrupat are aceeași voință și lucrare cu Tatăl și cu Duhul Sfânt.

Apoi, referindu-se la Hristos, Sfântul Chirillos spune că, în Hristos, am fost restaurați întru chipul cel dintâi, primit la creație, Fiul fiind *întipărirea/ chipul* și *asemănarea* Tatălui, pentru că

---

[654] PG 75, col. 800/ Idem, p. 102.

[655] PG 75, col. 805/ Idem, p. 106.

are *aceeași ființă* cu a Tatălui[656]. De aceea, Fiul ne înfățișează ca într-o *pictură* [καταγράφουσα/ tabula] firea Tatălui, a Celui care L-a născut pe El[657].

După care, Sfântul Chirillos, Părintele nostru, ne spune că în Dumnezeu viața este *ființială*, iar nemurirea este *înăuntrul* ființei Treimii[658]. Și prin această scumpă precizare, el ne spune că nu putem cugeta viața sau nemurirea *în afara* lui Dumnezeu, pentru că nu există *viață* și *nemurire* dacă El nu ne-a dăruit existența. Ci avem viață și nemurire tocmai pentru că El *ne-a creat* pe noi.

Din acest motiv, a căuta „ființe extraterestre" *necreate* de Dumnezeu, înseamnă a căuta cai verzi pe pereți. A căuta lucruri imaginare.

Pentru că El a creat ca *ființe raționale* doar Îngeri și oameni; pe Îngeri zidindu-i fără trupuri, duhovnicești, iar pe oameni zidindu-i cu suflet și trup.

Însă, în Tradiția Bisericii, avem mărturiile multor Sfinți în ceea ce privește *apariții demonice*, ei mărturisindu-ne cu lux de amănunte modul în care *li s-au arătat* demonii pentru ca *să-i înșele*. Căci demonii au venit la ei, și vin și la noi, la toți cei care ne nevoim ortodox, și ni se prezintă ca Sfinți Îngeri, tocmai pentru ca *să îi urmăm* în lupta lor cu Dumnezeu. Numai că noi, atunci când ni se arată în mod direct sau printr-o lumină anume, nu trebuie să le primim sfaturile rele, pentru că demonii nu ne vor decât *pierzarea*.

Raportându-se la Gal. 4, 6, Sfântul Chirillos ne vorbește despre *relația interioară* a lui Dumnezeu cu noi. Căci noi avem o *relație interioară* cu

---

[656] PG 75, col. 808/ Idem, p. 107.
[657] PG 75, col. 812-813/ Idem, p. 109.
[658] PG 75, col. 824/ Idem, p. 116.

El și nu una *distantă*. Și ne spune că Fiul *S-a sălășluit în noi în mod negrăit* prin Duhul Său, pentru că am fost *înfiați duhovnicește*[659]. Și înfierea noastră duhovnicească s-a făcut atunci, la Sfântul Botez, când noi am fost botezați și când slava întregii Treimi s-a sălășluit întru noi. Sau Dumnezeul treimic S-a sălășluit întru noi prin slava Sa și de aceea, noi, creștinii ortodocși, avem o relație *interioară* și *duhovnicească* cu Dumnezeu. Pentru că ne rugăm Lui și trăim întru slava Lui ca *fiii Lui duhovnicești*, ca fiii Lui răscumpărați și sfințiți de Tatăl, prin Fiul, întru Duhul Lui.

Cu alte cuvinte, noi trebuie să cunoaștem triadologia Bisericii, pe Dumnezeul treimic, pentru că El este *viața noastră duhovnicească*. Noi în El trăim și noi în El ne mântuim. El nu este pentru noi doar Dumnezeul Care *depășește* toate și *ține* toate câte a făcut, ci, în același timp, Cel care are *intimitate* cu noi, pentru că este în noi, prin slava Lui, de la Botezul nostru, de când noi ne-am făcut *creștini*. El nu este numai *transcendent* creației Sale, ci și *imanent* creației Sale. Este transcendent, depășește toate, prin ființa Lui, dar este în toate și ține toate și desăvârșește toate prin slava Lui cea veșnică și necreată, care *izvorăște veșnic* din ființa Treimii.

Iar dacă nu știm acest lucru, atunci nu Îl căutăm *în mod personal* pe Dumnezeu, în mod interior, ci ne raportăm la Dumnezeu ca la Cel ce este *în afara* noastră, Care n-are *atingere* cu noi.

Însă Dumnezeu are de-a face *în mod intim* cu noi, pentru că El este *în noi*, prin slava Lui, de la Botez! De aceea, orice păcat al nostru înseamnă *o rănire* a lui Dumnezeu în noi înșine și *o rănire*

---

[659] PG 75, col. 833/ Idem, p. 123.

ontologică a noastră. Iar orice faptă bună este *o vindecare interioară* și ea ne face proprii *simțirii slavei Lui* în noi înșine.

Dacă Sfântul Chirillos a accentuat foarte mult că Fiul e *lăuntric* Tatălui datorită deofiinţimii Lor, el accentuează și faptul că Fiul împărtășește din plinătatea Sa pe Sfântul Duh, pentru că Sfântul Duh este *în mod inseparabil lăuntric* Fiului[660]. Și prin aceasta el arată că persoanele Treimii sunt *lăuntrice în mod reciproc* și nu *distante* una față de alta. Pentru că toate trei împărtășesc aceeași ființă dumnezeiască.

Noi, oamenii, avem aceeași ființă umană, dar persoanele noastre sunt *separate* una de alta. Pe când, în Dumnezeu, persoanele treimice sunt *inseparabil lăuntrice*, fără ca prin asta vreuna să își piardă identitatea personală, aceea de a fi Tată, Fiu și Sfânt Duh.

Însă noi, oamenii, când suntem chemați la *iubire* și la *frățietate*, adică la *normalitatea noastră creaturală*, suntem chemați la *a purta în mod interior* întreaga umanitate. Căci noi nu putem fi unii în alții în mod trupește, dar putem fi *duhovnicește* unii în alții.

Și când ne rugăm și îi iubim pe oameni, îi avem *pe toți* în noi înșine, trăim în această *sălășluire duhovnicească a tuturor în noi* înșine, pe măsura noastră smerită, *relațiile interioare* ale Preasfintei Treimi. Adică modul în care persoanele Treimii Se iubesc una pe alta și conlocuiesc deoființial.

Căci Ermia spune, și Patriarhul nostru e de acord cu el, că fiecare persoană dumnezeiască este

---

[660] PG 75, col. 843-844/ Idem, p. 128.

pătrunsă ființial de celelalte două[661]. Pentru că toate trei au aceeași ființă.

Iar în finalul dialogului de față, tot Ermia conchide, cum că omul cu minte sănătoasă e cel care mărturisește pe Fiul ca fiind *Dumnezeu adevărat*, născut din *Dumnezeu adevărat*[662].

Pentru că omul *cu minte sănătoasă* e cel care are *credință sănătoasă* și, în același timp, *viață sfântă*. Și când spun *minte sănătoasă*, nu mă gândesc la *sănătatea creierului*, ci la *sănătatea gândurilor*, a cugetelor pe care le avem.

Căci în predica de ieri, am amintit spusa Sfântului Chirillos că noi *despărțim* adevărul revelat de orice înșelare demonică.

Iar *înșelarea demonică* e și gândul rău, cât și fapta rea. De aceea, când avem *viață rea*, avem și *gânduri rele*, pentru că ele izvorăsc din răutatea sufletului nostru.

Dar dacă vrem ca să răsară din noi *gânduri bune*, trebuie să lucrăm faptele cele bune, poruncite nouă de Dumnezeu. Și atunci vom fi câmpii pline de florile virtuților, care mirosim frumos pentru toți oamenii.

Vă doresc numai bine, mult spor în toate și pacea lui Dumnezeu să se sălășuiască în noi toți! Amin.

---

[661] PG 75, col. 847-848/ Idem, p. 130.

[662] PG 75, col. 859-860/ Idem, p. 138.

Predică la Duminica a 30-a după Rusalii [2015]

Iubiții mei[663],

când auzim cuvântul *poruncă* mulți îl asociem *cu teama*, cu frica, cu coerciția. Pentru că porunca e considerată un *decret castrator* al voinței noastre, adică *o impunere cu forța* a voinței cuiva în viața noastră. Și când ne referim la *impactul* pe care îl au poruncile/ legile Statului asupra noastră, avem dreptate: ele sunt adesea *coercitive*. Ne constrâng să facem ceva anume, pe care noi nu ni-l dorim.

Însă esența Evangheliei de azi [Lc. 18, 18-27] e tocmai *porunca*. Dar nu porunca lumească ci dumnezeiască. Pentru că poruncile lui Dumnezeu sunt expresia iubirii Lui față de noi și nu simple „directive morale impersonale".

Poruncile Lui sunt însăși viața noastră veșnică, pentru că ele ne fac proprii relației veșnice cu Dumnezeu.

Căci aversiunea noastră față de cuvântul *poruncă* și de *ascultarea necondiționată* a ei vine tocmai din aceea că porunca/ legea/ decretul vin în viața noastră ca măsuri *impersonale* de modificare a vieții noastre și nu ca *îmbrățișări* ale noastre.

Legea care *ne impune* ceva ne constrânge la un comportament pe care *nu ni-l dorim*. După cum pe tatăl sau pe mama, care ne interzic ceva, îi resimțim tot la fel de *intruzivi* în viața noastră precum o lege nedorită a Statului în care trăim.

---

[663] Scrisă în dimineața zilei de 27 noiembrie 2015. Zi de vineri, friguroasă și înnorată.

Pentru că un mod de a fi *neexplicat*, impus peste noapte, pe care noi *nu îl înțelegem* și de aceea nici nu-l *acceptăm*, contravine cu ceea ce ne dorim noi să fim și să trăim.

Și Statul sau familia sau comunitatea, care au învățat din *aversiunea* membrilor lor față de *intruziunea* în viața personală, va fi atent și va preîntâmpina, printr-o introducere explicită, orice impunere.

Un Stat *atent* la cetățeni e un Stat care *exprimă* voința cetățenilor și nu doar *a unei părți* dintre cetățeni.

O familie *atentă* la copii și nepoți e o familie care privește pe fiecare în parte ca pe *un unicat*, însă, în același timp, se gândește la modul în care aceste persoane, aflate în creștere, trebuie să se înțeleagă și să se ajute reciproc. Și dacă părinții vor comunica copiilor *starea reală* a familiei lor, ajutați fiind de bunici, de rude, de prieteni, de Biserică și de Școală, atunci copiii nu vor găsi *motive de revoltă* la adresa părinților, dacă nu au una sau alta, atâta timp cât starea lor financiară e precară. Ci sărăcia, lipsurile de tot felul, vor fi *motive puternice* de personalizare și de reușită ale copiilor.

Dimpotrivă, dacă situația financiară a familiei este bună și foarte bună, o învățare a copiilor în ritmul muncii și al respectului față de muncă și față de educație, nu va face din ei „copii de bani gata", ci oameni *responsabili*.

Tot la fel, o comunitate plurală, formată din mai multe etnii și confesiuni, trebuie să învețe *să conviețuiască*, adică *să remarce* și *să aprecieze* valorile celor care nu sunt ca ei.

Și în atare condiții, când există un climat *favorabil* pentru conviețuire și când există *dialog*

între forul care ia decizii și cei care trebuie să le accepte, porunca are un impact *atenuat*, pentru că e înțeleasă ca *benefică*.

Adică trebuie să existe un motiv *real*, profund, favorabil mie, pentru care *să accept* porunca. Porunca trebuie să îmi facă *bine* și nu *rău*.

Și având conștiința că Domnul are *un răspuns* la această căutare a lui, *un arhon* [ἄρχων]/ un conducător al lui Israil, L-a întrebat pe El: „Învățătorule bun, ce făcând [eu] voi moșteni viața veșnică [Διδάσκαλε ἀγαθέ, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω]?" [Lc. 18, 18, BYZ].

Și după cum observați, prima formă verbală, ποιήσας [făcând], e *la trecut*, iar viața veșnică e *la viitor*. Pentru că arhonul avea conștiința, ca și noi, creștinii, că viața veșnică o moștenim ca *urmare* a faptelor noastre, a nevoinței noastre, a sfințeniei noastre.

Căci mai întâi trebuie *să te nevoiești*, pentru ca *să te umpli de har*. Trebuie *să te curățești de patimi* pentru ca să fii *un locaș duhovnicesc* al Treimii Celei Preadumnezeiești.

Asta e viața Bisericii: sfințenia se dobândește *pas cu pas*, prin multă trudă, fiind noi ajutați de slava Preasfintei Treimi, și nu dintr-o dată. Pentru că viața bisericească este liturgico-ascetico-mistică. E o asceză care are în centrul ei viața liturgică și care se împlinește în simțirea slavei lui Dumnezeu și în vederea lui Dumnezeu în slava Lui.

La polul opus vieții Bisericii, există diverse culte neoprotestante care vorbesc despre o mântuire obținută *imediat*, non ascetică și care *confundă* ceea ce *a făcut Hristos pentru noi* cu ceea ce *trebuie să facem noi pentru a fi proprii mântuirii lui Hristos*.

Pentru că Domnul, prin toată iconomia Sa mântuitoare, Și-a îndumnezeit firea Sa umană și a făcut-o plină de slava Lui dumnezeiască. Și El la această *altitudine duhovnicească* ne cheamă și pe noi: la aceea de a ne curăți de patimi, de a ne umple de slava Lui și de a ne îndumnezei continuu.

Însă a spune că ceea ce a făcut Hristos a făcut „doar pentru El" și că noi trebuie doar să credem în El și prin asta „ne mântuim", înseamnă *a goli* acest sfânt cuvânt al Bisericii, acela de *mântuire*, de conținutul lui ontologic. De relevanța lui pentru noi.

Pentru că „mântuirea" neoprotestantă nu are nimic de-a face cu *omul* ca atare, ea fiind *transferată* cu totul în persoana lui Hristos. Hristos a făcut totul și omul nu face nimic, în afară de „a se lăuda" cu ceea ce nu face.

De aceea, neoprotestantul nu e *om nou în Hristos*, duhovnicesc, ci un om care presupune că e „nou", pentru că „s-a botezat" și „crede" în Dumnezeu pe baza Scripturii. Dar el „s-a botezat" cu un botez *în afara* Bisericii lui Hristos și „crede" în Dumnezeu în măsura în care vrea *să accepte* învățătura tradițională a Bisericii. Căci, cel mai adesea, el acceptă ceea ce *dorește* și contestă ceea ce *nu-i place* sau *inventează* „învățături de credință" și „slujbe" și „slujiri" care nu au de-a face cu Biserica. Pentru că în mentalitatea neoprotestantă, ca și în cea protestantă – ambele fiind *profund antibisericești* și *neduhovnicești* –, Biserica nu are o *continuitate neîntreruptă* de la Domnul și de la Sfinții Lui Apostoli până azi, ci ea poate fi „transplantată" *în afara* Bisericii și „reformată" de oricine, adică „recreată".

Pentru un ortodox însă, e *un păcat imens* chiar și numai *gândul* că ar putea „să schimbe" Biserica, darămite *să pună în aplicare* acest gând demonic. Pentru că ortodoxul se consideră *mădular viu* al Bisericii și el știe, cu toată ființa lui, că Biserica nu e fundată *de oameni*, ci *de Dumnezeu în oameni*. Și dacă El *a creat* Biserica Lui și Biserica Lui e condusă prin învățătura Sfinților Lui, ortodoxul se disociază imediat de tot cel care învață și slujește și trăiește *altfel* decât Sfinții ortodocși.

De aceea, noi, ortodocșii lui Dumnezeu, nu avem nevoie „să schimbăm" Biserica, ci avem nevoie *să ne schimbăm* pe noi înșine. Căci Biserica e formată din Dumnezeu, din Îngeri, din Sfinții Lui din cer și de pe pământ și din toți cei botezați. Și cum pe Dumnezeu, pe Sfinții Îngeri și pe Sfinții Lui nu „îi putem schimba cu alții mai buni", pentru că alții „mai buni" nu există, tocmai de aceea rămâne ca să ne schimbăm *doar pe noi*, cei vii, membri ai Bisericii Ortodoxe, și să îi ajutăm și pe cei adormiți ai noștri, prin rugăciunile și pomenirile noastre.

Căci dacă Sfinții de dinainte de noi s-au sfințit *aici*, în Biserica lui Hristos, ajunsă peste veacuri până la noi, atunci noi de ce nu ne putem *mântui* tot aici, în Biserica Lui?

Iar dacă i-am cunoaște pe Sfinții Lui, pe milioanele de Sfinți ale lui Dumnezeu, atunci am înțelege faptul *capital*: că *nu trebuie să schimbăm nimic* din Biserica noastră, ci trebuie *să le păstrăm pe toate cu evlavie* și *să ne lăsăm învățați* de Sfinții Bisericii despre *importanța* fiecărui lucru în parte din Biserică. Pentru că unii Sfinți ne-au vorbit despre Biserică, alții despre Sfinții Îngeri, alții despre Sfintele Taine, alții ne-au tâlcuit Scriptura, alții ne-au scris și rescris viețile Sfinților, alții au vorbit, din

experiență, despre drumul sinuos și cu multe ispite al îndumnezeirii personale, alții ne-au prezentat pe larg teologia și cultul și iconografia și legislația și istoria Bisericii.

Avem sute de mii de pagini de citit și tradus!

Tradiția scriptică și vestigială a Bisericii este colosală.

Aceasta e *averea* Bisericii: mii de manuscrise, mii de Biserici, mii de obiecte bisericești, morminte, așezări, milioane de creștini în două milenii de Creștinism, o viață și o istorie care a punctat în mod ireversibil umanitatea.

Și pentru toți creștinii ortodocși care ne-au precedat, viața și Tradiția Bisericii au fost *cele mai scumpe lucruri* ale vieții lor. Asta constată și protestanții și neoprotestanții astăzi, când cercetează manuscrisele Bisericii și văd că Biserica nu a vrut „să oculteze" sursele ei teologice, să le „falsifice". Și cu toate acestea, *falsificarea credinței* și *a vieții Bisericii* este o dramă continuă a lumii noastre, pentru că eterodocșii cu asta se ocupă...

Însă ocupația noastră este alta: cum *să moștenim* viața veșnică. Cum să ne facem slava lui Dumnezeu interioară.

Iar răspunsul la această întrebare e acesta: *împlinind poruncile* lui Dumnezeu.

Porunci ale Lui care sunt *iubirea* cu care El ne iubește. Porunci ale Lui care ne fac *sălașe reale* ale slavei Treimii.

De unde știu eu, mă puteți întreba, că viața veșnică e *în relație* cu poruncile lui Dumnezeu? De la Domnul! Căci atunci când arhonul L-a întrebat despre *moștenirea vieții veșnice*, Domnul l-a întrebat despre *porunci* [Lc. 18, 20]. Și El i-a enumerat câteva porunci ale Lui: să nu săvârșești adulter, să

nu ucizi, să nu furi, să nu mărturisești mincinos, cinstește pe tatăl tău și pe mama ta [Ibidem].

Porunci dumnezeiești care înseamnă tot atâtea *binefaceri* pentru om și societate. Pentru că porunca dumnezeiască e *negativă* sau *pozitivă* după aspectul ei formal, dar consecințele ei sunt întotdeauna *pozitive*, sunt *mântuitoare*.

„Să nu…" e o poruncă *negativă*, pe când „cinstește" e una *pozitivă* sub aspect formal, sub aspectul redării ei lingvistice. Însă ambele feluri de porunci dumnezeiești sunt *un mare bine* pentru toți.

Pentru că *a nu săvârși adulter* înseamnă, în esență, *a iubi* persoana de celălalt sex. Dacă nu vrei *să te culci* cu ea nici fizic și nici mental, atunci vrei *să colaborezi* cu ea, o prețuiești, o iubești pentru ceea ce este ea ca persoană.

Dacă nu vrei *să-l omori* pe cineva nici cu fapta și nici cu cuvântul sau prin omisiune, atunci vrei să fii prieten cu el, să îl prețuiești, să îl respecți, să îl iubești.

Iar dacă nu vrei *să furi* pe cineva nici la bani, nici la lucruri și nici la idei, dacă nu vrei *să-i furi* liniștea și nici încrederea în oameni, atunci îi vrei binele! În mod indubitabil îi vrei binele!

Și cine *nu mărturisește mincinos* nici la tribunal și nici într-o convorbire privată, care nu înșiră minciuni despre unul sau altul, atunci mărturisește adevărul și adevărul este *o mare binefacere* pentru oameni. Și cine mărturisește adevărul lui Dumnezeu și în mod privat și în mod public, acela este *o gură* a lui Dumnezeu față de oameni, spre binecuvântarea oamenilor.

Toate poruncile *negative*, sub aspect formal, ale lui Dumnezeu, au *iubirea* în miezul lor.

Să nu..., să nu..., să nu...păcătuiești înseamnă: *să iubești*!

Dar și cele *pozitive* au tot *iubirea* în centrul lor.

Căci ce înseamnă *a-ți cinsti* părinții? Înseamnă *a prezenta* cu bucurie *părțile pozitive* ale vieții lor și *a-i aprecia* pentru ele. Însă nu ne putem *aprecia* părinții, bunicii, frații, rudele, duhovnicii, profesorii, colegii, națiа din care provenim pentru *păcatele* și *viciile* lor.

Căci dacă *am aprecia păcatul*, atunci *am păcătui*. Pentru că păcatul nu poate fi niciodată *apreciat*, ci doar *plâns*...

Păcatul e plâns...și deplâns ca *o calamitate* de omul conștient de interioritatea lui.

De aceea, la înmormântarea cuiva, chiar și a celui mai păcătos om, noi evidențiem la predică însușirile lui bune, calitățile omului. Dacă a fost un familist bun, dacă și-a crescut copiii cu atenție, dacă a excelat prin ceva anume, dacă a făcut ceva bun pentru comunitate, atunci acele lucruri trebuie *remarcate*.

Trebuie *să remarcăm* studiile oamenilor, realizările lor, modul cum au trăit și s-au implicat în viața comunității, a țării sau a lumii întregi.

Însă *cinstirea lor* nu înseamnă și *ocultarea* păcatelor lor. Pentru păcatele lor ne rugăm, cerem iertare de la Dumnezeu, ne rugăm îndelung.

Tocmai de aceea Biserica are pomeniri îndelungi pentru cel adormit, până la 7 ani în mod liturgic: pentru ca *să nu îl uităm* pe cel adormit și *să nu rupem legătura de iubire* cu el. Și cine a făcut toate pomenirile lui până la 7 ani, cu siguranță *îl va pomeni toată viața*, pentru că nu poate *renunța* la rugăciunea pentru el. Căci rugăciunea pentru cei

adormiți devine o obișnuiță bună, *o virtute*, pentru că am înțeles *binele* pomenirii continue a celor adormiți.

...Însă Domnul, când omul a cerut *mai mult*, i-a spus că există ceva *și mai mult* în viața noastră cu Dumnezeu: *a renunța cu totul la tine însuți* pentru *a-I sluji Lui*.

Căci i-a spus arhonului: „Vinde toate câte ai și le împarte săracilor [πάντα ὅσα ἔχεις πώλησον, καὶ διάδος πτωχοῖς] și vei avea comoară în cer [καὶ ἕξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ]; și vino de-Mi urmează Mie [καὶ δεῦρο, ἀκολούθει Μοι]!" [Lc. 18, 22, BYZ].

De ce i-a spus asta? Pentru că știa că asta e *problema* lui interioară: *iubirea de bani*. De aceea și arhonul „s-a întristat; căci era *foarte bogat* [περίλυπος ἐγένετο· ἦν γὰρ *πλούσιος σφόδρα*]" [Lc. 18, 23, BYZ]. Și pentru că a iubit *mai mult* banii decât *urmarea* Domnului, a rămas doar cu banii...pentru ceva timp...

Însă Domnul – dacă omul ar fi avut altă patimă *centrală*, capitală în viața lui – i-ar fi spus să se lepede de aceea. Pentru că *patima centrală* e patima care te face *să nu avansezi* în viața bisericească.

Acestea fiind știute, dacă boala noastră *primă* e desfrânarea, perversiunile, mânia, lenea, băutura, fumatul, drogurile, jocurile, drăcuitul, blestematul, vrăjitoria, camăta, furtul, afacerile murdare, cumpărăturile, neevlavia...atunci la acelea ne cheamă Domnul *să renunțăm*.

Pentru că ceea ce *ne stăpânește*, ne tiranizează, aceea *ne și conduce*. Iar noi trebuie să scăpăm de *intimitatea rea* cu demonul care *ne conduce*.

Însă Domnul ne atenționează că *dezlipirea* de demonii care ne conduc, adică de patimă, e *grea* [Lc. 18, 24]. Și dacă e *grea*, ne cere *efortul permanent*. Și dacă e *grea*, atunci vom fi tentați să recădem în patima noastră sau, uneori, vom mai cădea. Însă de acolo trebuie *să ne ridicăm* mereu!

Pentru că ridicarea continuă din păcat și spovedirea lui *ne va umili continuu*, până când Dumnezeu ne va da harul de *a învinge* acea patimă în mod desăvârșit.

Cei care au fost de față la plecarea *întristată* a arhonului, după ce L-au auzit pe Domnul vorbind despre *greutatea* intrării în Împărăția lui Dumnezeu, atunci când ai patimi mari și grele [Lc. 18, 24-25], L-au întrebat: „Și cine poate *să se mântuiască* [Καὶ τίς δύναται *σωθῆναι*]?" [Lc. 18, 26]. Pentru că erau *îngroziți* de *cererile maximale* ale Domnului, ca și mulți dintre creștinii de azi.

Și El le-a răspuns lor și nouă: „Cele [cu] neputință la oameni, sunt [cu] putință lui Dumnezeu [Τὰ ἀδύνατα παρὰ ἀνθρώποις δυνατά ἐστιν παρὰ τῷ Θεῷ]" [Lc. 18, 27, BYZ].

Pentru că noi trebuie să începem la un moment dat nevoința conștientă și smerită, plină de pocăință, pentru mântuirea noastră, și să ne nevoim astfel toată viața noastră și Dumnezeu *știe* când *Se va arăta în mod minunat* în viața noastră. Pentru că El Se va arăta nouă când vom fi *pregătiți*, când vom fi *copți* pentru înțelegerea Lui.

Însă asceza continuă ne face proprii lui Dumnezeu, asceză pe care *o vom vedea* în mai toate viețile Sfinților noștri. Pentru că unii dintre Sfinții noștri au fost *atât de ascetici*, atât de aspri cu trupul lor, încât, atunci când le citim viețile lor cele preadumnezeiești, ne dăm seama că noi *nici nu am*

început să ne ascetizăm, să ne nevoim și să ne pocăim pentru păcatele noastre.

Așadar, iubiții mei, în duminica dinaintea pomenirii Sfântului Apostol Andreas și înainte de *Ziua Națională a României*, vă spun tuturor *la mulți ani*, multă sănătate și pace și slava lui Dumnezeu *să ne mângâie* în așteptările noastre cele bune!

Pentru că pe fiecare zi trebuie să alegem binele, trebuie să alegem să împlinim voia lui Dumnezeu, care e *viața* noastră.

Toată binecuvântarea și numai bine! Amin.

Predică la pomenirea Sfântului Apostol Andreas, Cel întâi chemat [2015]

Iubiții mei[664],

Sfântul Apostol Andreas, Cel întâi chemat [Ὁ Ἅγιος Ἀνδρέας ὁ Ἀπόστολος ὁ Πρωτόκλητος][665] la

[664] Scrisă în seara zilei de 27 noiembrie 2015, zi de vineri, friguroasă. Sfânta Icoană am preluat-o de aici: http://4.bp.blogspot.com/-HL_FguvJWco/ULfvJe6QChI/AAAAAAAAcyg/tLlIp_Vrfu8/s1600/2922.jpg.

[665] *Cf.*

apostolat, este și *Apostolul românilor*! Și, prin aceasta, românii sunt *o națiune evanghelizată* de către Sfinții Apostoli. Biserica Ortodoxă Română este o Biserică *apostolică*, pentru că în primul secol al Bisericii credința ortodoxă a fost *propovăduită* și aici, în părțile noastre.

Și aici se vede *marea minune* pe care a făcut-o și o face Dumnezeu cu poporul nostru: pentru că de peste 2.000 de ani Biserica lui Hristos *nu a pierit* de pe aceste meleaguri românești binecuvântate de Dumnezeu, după cum *nu a pierit* nici limba română.

Și avem astăzi, ca pe *o comoară vie*, o limbă română plină de cuvinte vechi și noi, plină de sevă, de semnificații puternice, aptă să traducă orice altă limbă a lumii. Pentru că limba română este o limbă *mare*, o limbă veche și mereu nouă, ca un fluviu care mereu se împrospătează.

Dacă vom cunoaște *istoria reală* a României și nu *ideologizările istorice*, vom vedea că doar *o mare națiune* poate să aibă o asemenea limbă și o asemenea continuitate istorică, pe aceleași pământuri, de peste două milenii. Și dacă vom cunoaște *vârfurile* românității pe secole și *realizările* acestui popor greu încercat, ne vom da seama că am fost *prizonierii* unei imagini hilare și prostești despre România. România cea *sfântă* și *mare* și *demnă* e *una*...iar „Românika" e *o glumă nefericită*. Pentru că *minimalizarea* României de români care nu își știu strămoșii sau de denigratori de tot felul, considerarea ei ca *subcultură*, ca *gunoi* al Europei, e ceea ce *ar vrea unii* să fie România și nu reprezintă *ceea ce este* România.

---

http://www.synaxarion.gr/gr/sid/1321/sxsaintinfo.aspx.

Pentru că pauperizarea României prin diverse mijloace nu înseamnă și *mutilarea* ei interioară, ci, așa cum Israil a fost în robie de mai multe ori și nu a pierit, tot la fel, România a cunoscut diverse perioade de durere și chin, însă prin ele ea s-a cizelat, s-a adâncit în sine. Și numai cine *se cunoaște* pe sine, *se adâncește* în sine și rămâne stabil pe locul lui, acolo, pe *vatra* lui.

Și spun toate aceste lucruri pentru că au de-a face cu *evanghelizarea* Sfântului Andreas pe pământ românesc dar și *cu noi*.

O evanghelizare *reală* este una care *dăinuie*. Și ea *dăinuie*, dacă poporul *iubește* și *păstrează* credința primită. Credință care devine *una* cu el, cu poporul. Devine *definitorie*.

Și dacă *credința ortodoxă apostolică* e cea care *ne definește*, limba română este *născută* și *crescută* în Biserică. E o limbă *liturgică*. La fel cum sunt limbi *liturgice* limba ebraică, limba greacă, limba latină, limba georgiană. Pentru că în aceste limbi, de la începutul Bisericii, s-a vorbit și s-a propovăduit dreapta credință.

Însă cine este Sfântul Andreas, Apostolul Domnului, căruia noi, românii, îi spunem *Andrei*? Îi spunem *Andrei* și, de ziua lui, punem grâu la încolțit, în casă, la loc de cinste.

El este *fratele* Sfântului Apostol Petros, născut în Bitsaida Galileei [Βηθσαϊδᾶ τῆς Γαλιλαίας], și era *pescar* ca și Petros. Și el *a fost chemat primul* de către Domnul la apostolat[666]. El, Andreas, Apostolul nostru, a fost *primul Apostol* al Domnului. Primul chemat la viața evanghelică, la sfințenie.

Însă *mai înainte* de a-i fi chemat Domnul la El, atât Andreas cât și Ioannis Evanghelistul au fost

[666] Ibidem.

ucenicii Sfântului Ioannis Botezătorul. Și ei *L-au urmat* pe Iisus atunci când Sfântul Ioannis a spus tuturor că Iisus este *Mielul lui Dumnezeu, Cel care ridică păcatele lumii*[667].

Însă Sfântul Andreas, fiind ales de Domnul, s-a dus imediat, în mod bucuros, la fratele său Petros și i-a spus că *L-a găsit pe Messias* [Μεσσίας], adică pe *Hristos*[668].

Pentru că *învățătura bună* trebuie vestită și altora și nu trebuie ținută *numai pentru noi*!

Așa cum Sfântul Andreas a vestit mai apoi, cu mărime de inimă, Evanghelia lui Hristos mai multor neamuri, dar și nouă, românilor. Căci numai ceea ce semeni cu credință, rămâne adânc înrădăcinat în oameni.

Cine poate spune însă, cu adevărat, ce a însemnat *ucenicia* Sfinților Apostoli pe lângă Domnul? Cine poate să explice *ce au simțit* Apostolii trăind zi de zi cu Fiul lui Dumnezeu întrupat? Și ce altă școală de teologie *mai înaltă* poate cineva *să frecventeze* decât aceasta, în care Însuși Dumnezeu e *Profesorul* tău?

Iar Sfântul Andreas, ca și ceilalți Apostoli ai Lui, *a ucenicit* pe lângă Domnul, s-a umplut de har și de putere dumnezeiască, de virtuți și de teologie dumnezeiască. Și numai după ce a fost *ucenic* al Domnului, a avut, mai apoi, *ucenicii* Lui.

Tocmai de aceea, în Biserică, nu poți să fii cu adevărat *Părinte* până nu ai fost *ucenic*.

Nu poți *să îndrumi* pe cineva, dacă nu ai fost la rândul tău *îndrumat*. Dacă nu ai fost la rândul tău *introdus* pe calea curățirii de patimi și nu ai fost *condus* pas cu pas în buna evlavie a vieții ortodoxe

---

[667] Ibidem.

[668] Ibidem.

și în cunoașterea tainică a lui Dumnezeu și în teologie.

Și nu poți *să-i ajuți* pe alții fără ucenicie, pentru că *nu știi* ce să le spui în mod punctual.

Dar dacă ai fost *ucenic* o vreme, dacă ai *învățat* viața ortodoxă de la un Părinte duhovnicesc plin de har și de teologie, atunci poți *să dărui* din experiența ta și altora, ca dintr-un paner plin cu multe bunătăți.

Pentru că și Andreas, Apostolul nostru, *a dăruit* din cele pe care *le-a primit* de la Dumnezeul nostru treimic. Pentru că de la El e tot adevărul, toată viața duhovnicească, toată evlavia, toată credința cea bună, curată.

Și după Cincizecime, Sfântul Andreas a propovăduit dreapta credință la noi, în Scitia [Σκυθία]/ Sciția, în Rosia [Ρωσία]/ în Rusia de azi, în Bitinia grecească [Ἑλληνικὴ Βιθυνία], în Pontos [Πόντος]/ Pont, în Trachi [Θράκη]/ Tracia, în Macedonia [Μακεδονία], în Ipiros [Ἤπειρος]/ Epir, în Ahaia [Ἀχαΐα][669].

Și în Ahaia, la Patras [Πάτρας], Sfântul Andreas a fost răstignit pe o Cruce în formă de X, care era făcută din lemn de măslin[670].

În impozanta Catedrală *Sfântul Andreas* din Patras, în Grecia, se păstrează spre închinare un deget, o parte din craniul Sfântului Andreas și porțiuni din Crucea pe care el a fost răstignit. Craniul lui a fost *dăruit* catedralei din Patras de Papa Paul al VI-lea în 24 septembrie 1964, până atunci fiind păstrat la Roma, în Basilica romano-catolică *San Pietro*[671]. Crucea Sfântului Andreas a

---

[669] Ibidem.

[670] Ibidem.

[671] *Cf.*

fost furată din Patras de ducele de Burgundia în timpul crudiadelor. Părți din ea s-au păstrat în abația romano-catolică *Sfântul Victor* din Marseille[672], care a fost întemeiată de Sfântul Ioan Cassian, Românul, în 415 d. Hr. și unde s-au păstrat Sfintele sale Moaște[673]. Iar părțile din Crucea Sfântului Andrei au fost *returnate* în catedrala din Patras de către romano-catolici în 19 ianuarie 1980[674].

Însă fragmente din Sfintele Moaște ale Sfântului Apostol Andreas se află și în catedrala romano-catolică *Sant Andrea* din Amalfi, în Italia[675], și în catedrala romano-catolică *Saint Mary* din Edinburgh, în Scoția, cât și într-o biserică romano-catolică din Varșovia, în Polonia, dar și în alte părți ale lumii[676].

Biserica Ortodoxă a Georgiei, ca și Biserica Ortodoxă Română, îl consideră pe Sfântul Apostol Andreas *Apostolul* ei. Cel care *a întemeiat* Biserica în Georgia[677]. În Cipru se cinstește *izvorul vindecător* al Sfântului Andreas[678].

---

https://en.wikipedia.org/wiki/St_Andrew's_Cathedral,_Patras.

[672] Ibidem.

[673] *Cf.*

https://en.wikipedia.org/wiki/Abbey_of_St._Victor,_Marseille.

[674] *Cf.*

https://en.wikipedia.org/wiki/St_Andrew's_Cathedral,_Patras.

[675] *Cf.*

https://en.wikipedia.org/wiki/Andrew_the_Apostle și https://it.wikipedia.org/wiki/Duomo_di_Amalfi.

[676] *Cf.*

https://en.wikipedia.org/wiki/Andrew_the_Apostle.

[677] Ibidem.

[678] Ibidem.

Noi, în Dobrogea, avem *Peștera Sfântului Apostol Andrei*, încorporată într-o Mănăstire zidită recent, unde el a propovăduit dreapta credință strămoșilor noștri[679].

Sfântul Andreas a fost și Apostolul Ucrainei și al Rusiei. Și Scoția și-l revendică drept *Apostol* al ei[680].

De aceea, Sfântul Andreas, Apostolul, e considerat *Apostol al lor* de români, de georgieni, de ruși, de ucraineni, de greci[681].

Toate aceste națiuni își revendică aceeași *paternitate apostolică*, deși ne despart limbile pe care le vorbim și spațiile geografice în care locuim. Însă, în Sfântul Andreas, Părintele nostru, ne simțim cu toții *frați duhovnicești*. El este punctul nostru *de convergență*, punctul nostru *de întâlnire*. Și bine ar fi ca *să ne întâlnim*, mai degrabă, în Sfinții care au punctat existența bisericească a popoarelor noastre decât în alianțe pur economice sau militare.

Pentru că Biserica e cea care *ne unește* cu adevărat! În Biserica Lui, Dumnezeu e Cel care *ne unește* pe unii cu alții și *ne curățește* și *ne luminează* și *ne sfințește*, pe măsura nevoinței noastre personale.

Însă vreau să amintesc, în finalul predicii de azi, *de ce* a fost martirizat Sfântul Apostol Andreas. Care a fost *motivul* pentru care a fost răstignit pe cruce. Pentru că *a convertit-o* la dreapta credință

---

[679] *Cf.* http://www.manastireasfantulandrei.ro/istoric.

[680] *Cf.* https://en.wikipedia.org/wiki/Andrew_the_Apostle.

[681] Ibidem.

pe *soția* proconsulului Egheati [Αἰγεάτη] al Ahaei, care se numea *Maximilla* [Μαξιμίλλα], dar și pe *fratele* proconsulului, pe *Stratocli* [Στρατοκλή], pe care l-a hirotonit, pe când era în temniță, *Episcop al Paleopatrelor*[682].

Și soția lui, recent botezată, nu a vrut *să se mai culce* cu soțul ei păgân, după ce acesta s-a întors de la Roma. De aceea, aflând motivul, acela *al convertirii* ei, l-a închis pe Sfântul Andreas, pregătindu-se să îl omoare[683].

Proconsulul i-a stabilit modul în care avea să moară: *prin răstignire*.

Iar Sfântul Andreas *s-a bucurat mult* pentru că a fost găsit *vrednic* de către Dumnezeu pentru o astfel de moarte[684].

În cadrul *judecății* care a precedat răstignirii lui, Sfântul Andreas i-a spus proconsulului că romanii *se închină demonilor*, atunci când *se închină la idoli*. Apoi i-a vorbit despre *taina Crucii*, care este *taina înnoirii oamenilor*. După care i-a spus că *nu se teme* de moarte, pentru că moartea celor Drepți e *cinstită*[685]. Pentru că ea este *intrare în viață*.

Și l-au legat pe cruce pe Sfântul Andreas pentru ca *să sufere* un timp mai îndelungat[686]...

Însă, voia lui Dumnezeu a fost *alta* decât a oamenilor!

---

[682] *Cf.* http://paginiortodoxe.tripod.com/vsnov/11-30-sf_apostol_andrei.html și
http://www.synaxarion.gr/gr/sid/1321/sxsaintinfo.aspx.

[683] *Cf.* http://paginiortodoxe.tripod.com/vsnov/11-30-sf_apostol_andrei.html.

[684] Ibidem.

[685] Ibidem.

[686] Ibidem.

Căci, la rugăciunea lui, „o lumină mare din cer l-a strălucit ca un fulger [pe Sfântul Andreas], pe care toți o vedeau și de jur împrejur l-a strălucit pe el, încât nu era cu putință ochiului omenesc, celui de tină, a privi spre dânsa. Și a petrecut acea lumină cerească strălucindu-l ca la o jumătate de ceas; și când lumina a dispărut, atunci și Sfântul Apostol și-a dat sufletul său cel sfânt”[687]. Iar viața lui a fost „ca la optzeci de ani”[688].

Însă în 80 de ani, Sfântul Andreas a făcut cât zeci de oameni la un loc în viața lor. Pentru că el, ca și ceilalți Apostoli, a convertit mai multe popoare la dreapta credință, sădind acolo Biserica lui Dumnezeu.

Numai că omul face *mai mult* decât o instituție, când, cu adevărat, e *trimis* de Dumnezeu. Când are *o chemare* și *o trimitere sfântă* de la El și acesta *o împlinește* cu toată sârguința.

Omul poate să facă multe lucruri *bune* dacă se curățește de patimi și, prin curățirea și luminarea lui de către Dumnezeu, *focul* din el, adică *slava* Lui, *îi aprinde* și pe alții. Căci viața duhovnicească *se transmite* așa cum se transmite și păcatul sau gripa: prin *contact direct* cu oamenii. Numai că viața duhovnicească este *lumina lumii* și *sarea pământului*, e *viața sfântă*, pe când păcatul și boala sunt cauza și efectul decadenței noastre.

Exemplul rău e *contaminant*. Dar și exemplul bun *te prinde cu totul*, te uimește, te îndrăgostește de Dumnezeu.

Și când te îndrăgostești de Dumnezeu, atunci *nu mai suporți* păcatul, vrei să îl scoți din viața ta, pentru că îți găsești *alinarea* și *bucuria* în poruncile

---

[687] Ibidem.

[688] Ibidem.

lui Dumnezeu, despre care am vorbit ieri în mod extins.

Pentru că poruncile Lui sunt *iubire* și ne fac oameni *ai iubirii*, care înțelegem și acționăm în viața noastră după cum ne luminează Dumnezeu să o facem.

De aceea, iubiții mei, în *ziua duhovnicească a românilor de pretutindeni*, în ziua Sfântului Andrei, Apostolul nostru, trebuie să conștientizăm faptul că fără *a fi principiali* nu putem face nimic valoros.

Dacă nu avem *principii*, nu avem nici *scrupule*. Și când nu te doare conștiința pentru nimic, poți să faci multe lucruri rele, abominabile.

De aceea vă spun, că *a avea principii*, a fi *principiali*, înseamnă *a fi valoroși*.

Și ce înseamnă *a avea principii* și *a fi principiali*? A avea *crezuri reale*, puternice, fundamentale, și *a ne ține* de aceste crezuri mereu în viața noastră.

Eu cred în Dumnezeu, cred în oameni, în puterea lor de a se schimba continuu, cred în limba română și în puterea națiunii române de a se schimba continuu, cred în familie, cred în muncă, cred în dăruirea continuă, cred în jertfă, cred în libertatea oamenilor, cred în fericirea și împlinirea istorică și veșnică a oamenilor. Acestea sunt *principiile mele de viață*!

De aceea, pe fiecare zi, eu mă manifest *conform lor*, a crezurilor mele.

Pentru că încerc pe fiecare zi *să slujesc* lui Dumnezeu și oamenilor, să scriu și să editez carte bună, să promovez lucruri bune, să fiu *un factor de comuniune* și *un om de încredere* în societate.

Iar dacă fiecare dintre noi am avea *crezuri*, am avea și rezultate *palpabile*.

Dacă am crede *în scris*, am avea multe cărți de calitate. Dacă am crede *în familie*, am avea copii de calitate și mult entuziasm în muncă. Dacă am crede *în exprimarea crezurilor*, am avea multă deschidere față de diversitatea oamenilor. Dacă am crede *în oameni*, am fi *oameni pentru oameni*, am fi oameni ai prieteniei și ai comuniunii.

Iar astfel de oameni s-ar bucura pe 30 noiembrie, dar și pe 1 decembrie că sunt *ortodocși* și *români*.

Azi s-ar bucura pentru că e *ziua duhovnicească a tuturor românilor ortodocși*, iar mâine s-ar bucura pentru că toți românii sunt locuitorii *aceluiași pământ*, indiferent dacă ei sunt ortodocși sau nu sau dacă sunt de etnie română sau nu. Căci ar fi *entuziaști* atât pentru credința lor, cât și pentru neamul și limba pe care o vorbesc.

Și eu cred că mulți români *se bucură*, deopotrivă, și de Sfântul Andrei și de Ziua națională a României. Că mulți români *arborează* steagul României cu bucurie în aceste zile sfinte pentru noi.

Și merită *să ne bucurăm* acum cu toții, pentru că toți suntem *responsabili* unii pentru alții.

La mulți ani, multă bucurie și pace tuturor și Dumnezeu să ne unească tot mai mult pe unii cu alții, pentru ca să ne bucurăm și aici și în Împărăția Lui cea veșnică. Amin!

Predică despre triadologia Sfântului Chirillos al Alexandriei [4]

Iubiții mei[689],

al 4-lea dialog dintre Sfântul Chirillos al Alexandriei și Ermia poartă numele: *Că Fiul nu este creatură [κτίσμα] și nici făptură [ποίημα]*[690]. Și prin aceasta se spune că Fiul nu este *o creatură* care nu

---

[689] Scrisă în dimineața zilei de 3 decembrie 2015, o zi de joi friguroasă, dar cu soare.

Sfânta Icoană am preluat-o de aici:

http://www.doxologia.ro/sites/default/files/styles/lista-rugaciuni/public/viatasfant/2012/05/06-09-sf_ier_chiril_alexandria.jpg?itok=BK8CE1VY.

[690] PG 75, col. 859-860.

are de-a face cu Dumnezeu și nici nu e *făptură* zidită de Dumnezeu. Pentru că Fiul este „împreunăexistent [σύνδρομόν] și împreunăveșnic [συναΐδιον]”[691] cu Tatăl și cu Duhul Sfânt.

Și referindu-se pe mai departe la *relația* dintre Tatăl și Fiul, Sfântul Chirillos ne spune că Tatăl este *Născătorul* [Γεννήτορα] Fiului și nu Făcătorul Lui[692]. Căci Dumnezeul treimic este *Făcătorul* întregii creații nevăzute și văzute, adică al Îngerilor și al oamenilor, și El e *Făcător* numai în relație cu creația. Pe când *nașterea* Fiului din Tatăl și *purcederea* Duhului Sfânt din Tatăl, ambele veșnice, sunt realități ale Treimii și nu ale creației. De aceea, noi Îl mărturisim pe Fiul ca *Fiu al Dumnezeului Celui viu*[693] și nu ca pe „o creatură” a Tatălui.

Apoi, vorbind despre firea dumnezeiască, Sfântul Chirillos spune că ea subzistă prin ea însăși, nefiind cunoscută de nimeni – adică de nicio ființă creată – și că este nevăzută[694]. De aceea noi credem în Dumnezeu, în Dumnezeul care există cu adevărat, dar nu știm *ce este* El prin fire, pentru că firea lui Dumnezeu este *mai presus de toate*[695]. Căci firea/ ființa lui Dumnezeu *nu poate fi cunoscută de nicio făptură creată*[696]. Însă numai firea dumnezeiască se cunoaște pe Sine, dar ea este *neapropiată/ inaccesibilă* creaturilor[697]. Și aici, când Sfântul Chirillos vorbește despre ființa dum-

---

[691] PG 75, col. 860.
[692] PG 75, col. 864/ PSB 40, p. 141.
[693] PG 75, col. 865/ Idem, p. 143.
[694] PG 75, col. 872/ Idem, p. 146.
[695] Ibidem/ Ibidem.
[696] PG 75, col. 871-872/ Idem, p. 146-147.
[697] Ibidem/ Idem, p. 147.

nezeiască care *se cunoaște pe Sine* nu vorbește despre o cunoaștere ființială, nepersonală, ci despre cunoașterea desăvârșită a persoanelor dumnezeiești veșnice între Ele. Căci firea dumnezeiască cea una și veșnică e conținută și personalizată din veci de trei persoane, de Tatăl, de Fiul și de Sfântul Duh, pentru că ființa lui Dumnezeu este în cele trei persoane dumnezeiești.

De aceea, când Părintele nostru, Preafericitul Chirillos, vorbește despre *persoana* Unuianăscut [Μονογενής], a Fiului lui Dumnezeu, el spune că ea este *necreată*[698]. Pentru că El este *născut din veci* din Tatăl și nu *creat* de către Tatăl.

Însă *Unulnăscut* [Μονογενής] al Tatălui, Fiul Său, întrupându-Se și făcându-Se om pentru noi și pentru mântuirea noastră, S-a făcut și *Întâi-născut* [Πρωτότοκος][699]. *Întâiulnăscut* între frații Săi[700], oamenii, cu care El S-a făcut deoființă după umanitatea Sa, pe care Și-a asumat-o din uterul Preacuratei Fecioare Maria.

Însă Fiul Tatălui S-a făcut *Întâinăscut* prin întruparea Sa fără ca să renunțe la a fi Dumnezeu și Fiul Lui cu adevărat, ci pentru ca să ne ridice pe noi, robii și creaturile Lui, la slava Lui proprie, făcându-ne fiii lui Dumnezeu[701]. Iar Fiul este *Mijlocitorul* [Μεσίτης] lui Dumnezeu și al oamenilor, având ca proprie și extraordinară însușirea de a fi *Unulnăscut*, pentru că El este Dumnezeu din Dumnezeu, Singur din Cel singur și născut în mod negrăit. Dar atunci când S-a întrupat, Fiul S-a pus împreună cu frații Săi, chemându-Se și *Întâinăs-*

---

[698] PG 75, col. 873/ Idem, p. 148.
[699] PG 75, col. 877/ Idem, p. 150.
[700] Ibidem/ Ibidem.
[701] PG 75, col. 881/ Idem, p. 152-153.

cut[702]. De aceea, Fiul este în același timp și *Unulnăscut* și *Întâiulnăscut* pentru că este Fiul lui Dumnezeu cu adevărat, dar El nu este *o făptură*[703]. Pentru că persoana Lui e *necreată* și nu *creată*.

Referindu-se la Fac. 1, 26, Sfântul Chirillos ne spune că acolo S-a revelat Dumnezeul treimic[704]. Iar discutând relația dintre Fiul și Duhul Sfânt în mântuirea noastră, el afirmă faptul că noi [suntem] *părtași* [κοινωνοὶ] dumnezeiești firi [a Treimii], datorită stării noastre către Fiul prin Duhul[705]. Căci Hristos ia chip în noi în mod negrăit, pentru că, prin Duhul Sfânt, Fiul ne preface după chipul Său, dându-ne o vrednicie mai presus de fire[706].

Întorcându-se la *realitatea interioară* a Treimii, Sfântul Chirillos spune că Tatăl și Fiul – implicit și Duhul Sfânt – au o identitate neschimbabilă și ființială, fapt pentru care Fiul este în Tatăl și Tatăl în Fiul, și că Tatăl împreună cu Fiul – implicit și cu Duhul Sfânt – împlinește faptele Sale[707].

Adică toate cele făcute, întreaga creație, s-a făcut *comunional*, de către întreaga Treime și nu doar de către Tatăl.

Al 5-lea dialog teologic are titlul *Că cele proprii dumnezeirii și slava ei, prin fire, [sunt] în Fiul precum [sunt] și în Tatăl*[708]. Dialog pe care

---

[702] PG 75, col. 885/ Idem, p. 155.
[703] Ibidem/ Idem, p. 156.
[704] PG 75, col. 893/ Idem, p. 161.
[705] PG 75, col. 905/ Idem, p. 168.
[706] Ibidem/ Ibidem.
[707] PG 75, col. 925/ Idem, p. 183.
[708] PG 75, col. 929-930.

Sfântul Chirillos îl începe cu afirmația că Fiul nu S-a născut din Tatăl *mai târziu*, adică *în timp*, ci că El S-a născut *din ființa* Tatălui, fiind *Dumnezeu adevărat* din *Dumnezeu adevărat*[709]. De aceea, Fiul este „în chipul și egal Tatălui”[710]. Iar Fiul este *chip* și *asemănare* a Tatălui, pentru că este întipărire/ pecete a Lui, datorită frumuseții și asemănării celei mai exacte cu Tatăl[711].

Așa că, atunci când am fost pecetluiți cu Sfântul Duh, după Botez, în Taina Sfintei Mirungeri, am fost pecetluiți spre chipul și asemănarea feței Tatălui, adică a Fiului[712]. Pentru că toți trebuie *să ne îndumnezeim* umanitatea noastră așa după cum Și-a îndumnezeit-o și Hristos, primind fiecare dintre noi slava persoanei Lui pentru a ne îndumnezei.

Însă Hristos nu stă *distant* de noi în mântuirea noastră, ci, spune Sfântul Chirillos, Fiul *Se sălășluiește* întru noi și noi ne însușim *întipărirea Sa cea dumnezeiască*[713].

Căci, iubiții mei, noi nu suntem chemați spre a avea o viață religioasă *după tipare seculare*, ci noi suntem chemați spre a trăi *viața dumnezeiască* a Dumnezeului nostru treimic în noi înșine, pentru că El S-a sălășluit de la Botez în ființa noastră.

Noi suntem chemați de El la sfințenie, la îndumnezeirea ființei noastre, adică la umplerea noastră de slava Lui, prin ascultarea și trăirea poruncilor Sale. De aceea, să Îl rugăm pe Dumnezeul nostru treimic tot timpul ca să ne

---

[709] PG 75, col. 929/ PSB 40, p. 185.
[710] PG 75, p. 32-933/ Idem, p. 186-187.
[711] PG 75, col. 941/ Idem, p. 193.
[712] PG 75, col. 945/ Idem, p. 195.
[713] PG 35, col. 949/ Idem, p. 197.

lumineze și să ne umple de slava Lui, pentru că numai astfel putem să trăim dumnezeiește pe pământ.

Și fiind plini de slava Lui, Îl putem lăuda pe El acum și pentru toți vecii, dimpreună cu Sfinții și Îngerii Lui, noi fiind cu toții *lucrul* mâinilor Sale. Amin.

Predică la Duminica a 27-a după Rusalii [2015]

Iubiții mei[714],

dacă am vrea *să vizualizăm* minunea din Evanghelia de azi [Lc. 13, 10-17] ar trebui să ne reprezentăm o femeie în vârstă adusă de spate, cocoșată, care de ani buni nu merge decât cu fața spre pământ, și care, deodată, își îndreaptă spinarea și stă...*dreaptă*!

Adică trebuie să ne imaginăm *cum se îndreaptă* spinarea încovoiată a unei femei, care de 18 ani merge numai așa: *adusă de spate*.

Dar care gârbovire nu era o *boală a bătrâneții*, ci o *boală a demonizării*. Pentru că demonul care o poseda, acela o făcuse pe femeie să arate astfel. Lucru pe care îl aflăm de la Domnul, atunci când le spune iudeilor: „Dar aceasta, fiică a lui Avraam fiind, pe care a legat-o Satanas, iată, de 18 ani [ἣν ἔδησεν ὁ Σατανᾶς, ἰδού, δέκα καὶ ὀκτὼ ἔτη], nu trebuia să fie *dezlegată* [λυθῆναι] de legătura [τοῦ δεσμοῦ] aceasta [în] zi de sabat?" [Lc. 13, 16, BYZ].

---

[714] Scrisă în dimineața zilei de 4 decembrie 2015, zi de vineri, răcoroasă și cu soare.

Și Sfântul Lucas, Evanghelistul, accentuase și el faptul că era *o demonizare* această boală, pentru că spusese anterior: „era o femeie având *duh de neputință* [πνεῦμα ἀσθενείας] de 18 ani, și era gârbovită [ἦν συγκύπτουσα] și neputând să se ridice întru totul [καὶ μὴ δυναμένη ἀνακύψαι εἰς τὸ παντελές]” [Lc. 13, 11, BYZ].

Pentru că a avea *un duh de neputință* [πνεῦμα ἀσθενείας] nu înseamnă a trăi *o slăbiciune* a trupului, o astenie de primăvară, ci *o posedare* a noastră de un duh, de un demon, care ne produce această neputință falsă. Această boală demonică.

Căci Domnul, aici, ne spune că, pe lângă bolile noastre trupești și pe lângă păcatele și patimile noastre, noi ne putem îmbolnăvi și de *boli demonice*, adică de *posedări demonice*, care se pot manifesta în multe feluri. Pentru că, dacă unii demoni, când te posedă, te fac asocial și te fac să îți rupi hainele de pe tine și să dormi în locuri necurate și să faci lucruri odioase, alții te pot face să fii mut și surd, alții te gârbovesc, alții te pot „învăța” lucruri pe care tu nu le-ai studiat niciodată, alții te pot face „făcător de minuni” false și „cunoscător” a multe taine sau *inițiator* de nou „cult religios” și de noi erezii.

Și toate aceste manifestări satanice, deși diferite, sunt produse de aceiași demoni. Iar dacă oamenii nu vor să iasă din *legătura* [δεσμόν], din *intimitatea* lor cu demonii, unde au ajuns printr-o viață păcătoasă, ci *preferă* ceea ce îi învață și le sugerează demonii, rămân *bolnavi* de boala lor satanică...dar *prosperă* de pe urma ei.

Și cum *să nu prospere* astrologul sau falsul „vindecător” sau vrăjitorul de pe urma demoni-

zării lui, atâta timp cât ei „profețesc" viitorul, „îi vindecă" pe oameni, „le împlinesc" dorințele?

Nedorind să muncească onest și știind că „inspirația" și „darul" lor constă tocmai în slujirea demonilor, satanizații se afundă în patimi tot mai mari și fac păcate tot mai rele, pentru ca să „le crească puterile" demonice.

Lucruri pe care le aflăm din mărturiile diverșilor vrăjitori și ocultiști de azi, dar, mai ales, din viețile Sfinților noștri, care au fost, pentru o parte a vieții lor, *vrăjitori* sau din viețile Sfinților care *au avut de-a face* cu vrăjitori, cu idolatri și cu oameni înșelați de demoni.

...Însă Domnul *o vindecă* pe această femeie gârbovită, adusă de spate, prin aceea că *o dezleagă* de demonul care o poseda. Dezlegare care nu are *materialitate*, care nu e un fel de dezlegare a unui șiret de la pantofi, ci e *duhovnicească*. A fost *nevăzută* de ochii oamenilor, dar *simțită cu totul* de femeie.

Pentru că, prin puterea și slava Lui, Domnul *l-a izgonit* pe demon din femeie. L-a *dezlipit* pe demon de femeie...și femeia și-a recăpătat sănătatea. A putut să stea dreaptă, să stea verticală, după 18 ani de zile de boală demonică, care nu avea de-a face cu vreo boală trupească.

Însă aceeași *putere* a Lui de a ierta păcatele și de a-i izgoni pe demoni din oameni și de a-i vindeca pe oameni de boli o lucrează și prin noi, Preoții și Episcopii Bisericii, cei care am primit de la El puterea de *a lega* și *a dezlega* păcatele oamenilor. Putere a lui Dumnezeu, putere preoțească, pe care *o simt din plin* cei pe care îi spovedim și îi exorcizăm și îi vindecăm de bolile lor sufletești și trupești. Căci slava Preasfintei Treimi este cea care

ne vindecă și ne curățește de boli și de păcate și ne deparazitează de demoni. De demonii care ne învață la tot felul de patimi și de fapte rele.

Însă cei care *nu cred* în lucrarea lui Dumnezeu în Biserica Lui sau, dimpotrivă, sunt interesați *să nege* lucrarea Bisericii, din diverse motive personale sau de grup, tratează *realitatea demonilor* și *nevoia de exorcizare* ca pe lucruri „desuete". Ca și când demonii „ar fi murit" între timp, iar noi suntem atât de „liberi" în acțiunile noastre, încât nu avem nevoie de dezlegările și exorcizările Bisericii.

Însă demonii despre care vorbesc Dumnezeiasca Scriptură și Viețile Sfinților nu numai că n-au „murit", ci s-*au specializat* și mai mult în rău. Pentru că Dumnezeu *le lasă* pe făpturile Sale să se manifeste după cum aleg și vor să trăiască. Și după cum noi alegem pe fiecare zi să facem binele și nu răul, tot la fel demonii aleg mereu să facă răul și nu binele. Și de atâta rău, având *o experiență milenară* de prostire a oamenilor, demonii sunt experți în născocirea de rele. Ne servesc pe fiecare cu patima care ne place, care ne convine, care ne convinge...și numai Dumnezeu, pentru rugăciunile Sfinților și ale Îngerilor Lui, ne poate lumina să înțelegem în parte planurile lor rele și cursele lor de tot felul.

Pentru că demonii sunt ființe spirituale, pe care noi nu le vedem cu ochii fizici, ci doar uneori le simțim sau le vedem într-un anume fel și ne înfricoșează, dar care nu contenesc, zi și noapte, să se lupte cu noi. Căci vor să ne convingă în orice clipă că nu voia lui Dumnezeu trebuie urmată ci voia noastră păcătoasă.

Și, din marea milă a lui Dumnezeu față de neamul omenesc, noi nu îi vedem pe demoni cel

mai adesea, și, când El îngăduie posedarea cuiva, e o lecție și pentru cel posedat, și pentru cei care îl văd pe cel posedat. Nu îngăduie Dumnezeu să îi vedem, pentru că nu dorește ca noi să fim stăpâniți de frică și de groază, ci El dorește să ne bucurăm și să ne veselim duhovnicește tot timpul.

Pentru că, dacă i-am vedea non stop, am face binele cu forța. Pentru că ne-ar îngrozi urâțenia și răutatea demonilor, așa cum ne îngrozesc oamenii răzbunători și ucigași.

Dar când Dumnezeu îngăduie ca cineva să fie *înșelat* de demoni sau să fie *posedat* de ei, atunci El *dă o lecție tuturor* din Biserică și din întreaga lume. Căci posedarea, pentru cel în cauză, e spre iertarea lui de păcate – căci demonii îl muncesc și îl chinuie, pentru ca el să se pocăiască – dar pentru noi, cei care o vedem, e o înfricoșare și o luare aminte, Dumnezeu arătându-ne prin exemplul celui posedat *cât de mare rău e păcatul*.

Pentru că păcatul *te înfrățește* cu dracul, el te îndrăcește și, dacă ajungem *locuințe* ale demonilor, e pentru că avem *o viață de plâns*.

Iar Dumnezeu, pe toți și pe fiecare în parte, la asta ne cheamă: la a ne pocăi pentru păcatele noastre, la a le plânge, la a nu le mai suporta nici în noi și nici în alții. Și când nu le mai suportăm în noi, atunci nu le mai facem. Pentru că le-am făcut prea mult și ne-am săturat de atâtea păcate, de atâtea rele. Iar când le vedem în alții, le urâm tot la fel de mult pe cât le urâm și în noi, pentru că știm unde ne duc.

Căci atunci când ai 10 ani ți se pare că violența e „bună”, că a da un pumn cuiva e „o manifestare a bărbăției”. Însă, când violența crește în tine, când

îți vine să dai pumni nu numai unuia ci multora, pentru că nu te mai poți controla, atunci înțelegi că violența începută în copilărie, nevindecată la timp, a crescut tot mai mult și s-a transformat în uragan în tine însuți. Pentru că îți sare mereu țandăra, te cerți imediat, lovești imediat, devii irresponsabil.

Tot la fel, la 13 ani, *a dezbrăca* fetele din clasă în mintea ta sau pe profesoara ta sau pe mama ta sau pe mătușa ta, pare un exercițiu foarte „plăcut", care se transformă într-o masturbare „eliberatoare". Tot la fel de „eliberatoare" ți se par și dezvirginarea și primele escapade sexuale, pentru că vrei „să scapi" de coșurile de pe față, de acnee. Însă nu scapi cu totul de acnee și nici nu îți scade apetitul sexual prin începerea vieții sexuale, ci, dimpotrivă, vrei tot mai mult, îndrăznești tot mai mult în materie de sex și de perversiuni sexuale, pentru că demonii „îți dau o mână de ajutor" în a-ți imagina păcatul și a-l înfăptui.

Pentru că răul care crește în noi, fie că vorbim despre poftă, fie că vorbim despre mânie, fie că vorbim despre minciună, lene, inconsecvență în viața noastră și în relația cu familia noastră, *nu scade* nicidecum, dacă noi nu luptăm împotriva lui. Dacă nu luptăm împotriva acestui rău cu multe capete, cu multe guri de Iad.

Și știm cu toții că a scăpa de patima fumatului sau a băuturii sau a drogurilor sau a jocurilor de noroc sau a pornografiei sau a răutății înseamnă a ne lupta cu obiceiul păcătos până la sânge și, în același timp, cu întreaga noastră ființă virusată de patimă. Pentru că patima e ca cerneala împânzită peste tot în trupul și în sufletul nostru. Și *antidotul* împotriva patimilor nu sunt în primul rând me-

dicamentele sau închiderea într-o cameră sau lipsa de contact cu alți vicioși, ci antidotul e *voința de a nu mai păcătui* și *rugăciunea continuă la Dumnezeu ca să ne întărească voința noastră slăbită de patimă*, pentru ca să lupte împotriva ei.

De aceea, toți câți *biruim* patimile noastre, le biruim prin nevoință, prin asceză, prin silire și renunțare continuă la păcat și nu prin relaxare și păcătuire continuă. Și, cu harul lui Dumnezeu, noi putem să luptăm și să biruim în noi tot păcatul și toată patima, pentru că Domnul *le-a biruit desăvârșit* în umanitatea Sa. Iar a te curăți de patimi înseamnă a te îndumnezei ca umanitatea Domnului, adică a te umple continuu de slava Lui.

...Iisus Domnul a vindecat-o pe femeie într-o sinagogă [ἐν μιᾷ τῶν συναγωγῶν] a iudeilor și în sabaturi [ἐν τοῖς σάββασιν]" [Lc. 13, 10, BYZ]. Adică în adunare și în zi de sărbătoare, de praznic. Și femeia era acolo, la sinagogă, deși era demonizată. Și, cu toate că era demonizată, iudeii credincioși, care tot timpul se lăudau cu credința lor și cu tradiția lor și cu strămoșii lor sfinți, nu simțeau deloc pe Satana în femeie.

Dar și cu noi se petrec lucrurile *la fel*! Nu sunt mulți cei care *îi simt* pe demoni în oameni, după cum nu sunt mulți cei care *îi ajută* pe oameni *să se lepede* de înfrățirea lor rea cu demonii. Ci, dimpotrivă, când cineva e *om duhovnicesc*, creștinii noștri tocmai pe acela îl consideră „un șarlatan", „un impostor", „un om mândru", ei fiind tot timpul în relație cu astfel de oameni: șarlatani, impostori, mândri, iubitori de bani, lăudăroși, nesimțiți.

...Însă Domnul imediat *o vede* pe cea posedată de duhul care îi adusese gârbovirea și pe aceea *o dezleagă* de demon, spunându-i: „Femeie,

dezlegatu-te-ai de neputința ta [Γύναι, ἀπολέλυσαι τῆς ἀσθενείας σου]!" [Lc. 13, 12, BYZ]. Dar, deși nimeni nu văzuse această *dezlegare* a ei de demon, ea fusese *reală*, se petrecuse! Și femeia *a conștientizat cu totul* această dezlegare a ei de demon. Pentru că, atunci când El „Și-a pus mâinile [peste] ea [ἐπέθηκεν αὐτῇ τὰς χεῖρας]", aceasta „imediat s-a îndreptat și slăvea pe Dumnezeu [παραχρῆμα ἀνωρθώθη καὶ ἐδόξαζεν τὸν Θεόν]" [Lc. 13, 13, BYZ].

Și-a îndreptat trupul, a stat drept, dar vindecarea ei de demonizare a rodit pocăință și credință în Dumnezeu. Pentru că cea vindecată a început *să Îl laude* pe Dumnezeu pentru vindecarea ei, pentru că a conștientizat faptul că *El a vindecat-o*.

Și a început să Îl laude pe El imediat, acolo, în adunare, în sinagogă, pentru că vindecarea era *reală*, căci ea s-a produs imediat.

Pentru că și noi Îl lăudăm pe Dumnezeu acolo unde suntem și cum suntem, când ne scapă de la înec, de la cutremur, de la accident sau când ne vindecă în mod minunat. Căci bucuria țâșnește din noi dimpreună cu recunoștința. Și recunoștința noastră față de Dumnezeu înseamnă conștientizarea faptului că El a lucrat minunea, că datorită Lui suntem în viață, și că, dacă El nu dorea, acum eram sub dărâmături sau contorsionați în mașina accidentată.

Și acea clipă *a conștientizării minunii* e o zi de Paști, e un praznic al întregii noastre ființe, e o naștere din nou pentru mulți!

Pentru că, dacă Dumnezeu *ne scoate* din moarte, El ne dă *o nouă viață*, după cum ne dă *o nouă viață*, dacă ne învie la scurt timp după moartea noastră.

Însă *ce facem* cu viața noastră? *Cine suntem* după minune?...

Arhisinagogosul [ἀρχισυνάγωγος], întâiul sinagogii, conducătorul sinagogii, *nu L-a lăudat* pe Dumnezeu pentru minune, chiar dacă a considerat-o *o vindecare*! Ci el s-a indignat, s-a mâniat, a considerat minunea „o încălcare" a poruncii lui Dumnezeu de *a păzi* sabatul [Lc. 13, 14].

Însă Domnul nu făcuse decât *să Își pună mâinile* peste femeie și ea *s-a vindecat*! Efortul Lui nu a fost *imens* sub aspect fizic, iar la templu și în sinagogă se făceau *eforturi și mai mari* decât acestea, pentru că trebuiau să jertfească animale, să facă alte gesturi și fapte liturgice, să se roage, să predice.

Domnul nu făcuse *mare efort* încât să încalce sabatul, în comparație cu ei, care dezlegau boii și asinii de la iesle și îi duceau să-i adape, să bea apă [Lc. 13, 15]. Pentru că animalul nu știe că e sabat, dar lui îi e foame și sete. Și de aceea ești nevoit să îl hrănești și să îl adăpi.

Și Domnul le dă acest mic exemplu de *încălcare* a sabatului, pe care ei nu o luau în seamă – deși iudeii nu încălcau sabatul numai în acest fel, ci în multe feluri – pentru ca să le arate *ipocrizia* [Lc. 13, 15]. Iar El îi numește *ipocriți*/ *fățarnici* la Lc. 13, 15 nu pentru că *își adăpau* animalele – era un lucru normal și bine făceau că le adăpau – ci pentru că le considerau *mai presus* de oameni. Pentru că aveau milă față de animale (pentru că erau ale lor și aveau nevoie de ele), dar nu aveau milă și față de oameni. Și pe sărmana gârbovită o doreau pe mai departe bolnavă, decât vindecată în zi de sabat. De aceea El i-a arătat *inumani*, numindu-i *ipocriți*.

Pentru că atunci când ne prevalăm de legi ca *să nu facem binele*, de fapt *ne ascundem* indiferența și ura față de oameni sub argumente mincinoase.

Și suntem *fățarnici/ ipocriți* ori de câte ori mințim cu bună știință, ori de câte ori ascundem adevărul sub minciuni „frumoase", sub explicații părut „plauzibile", ori de câte ori îl preferăm pe cel păcătos în locul celui drept, numai pentru motivul că cel drept „ne taie nasul" bunei păreri despre noi înșine.

Însă Domnul ne arată azi că Biserica este *spitalul* nostru, al tuturor. Căci dacă unii țipă că vor „spitale și nu catedrale", că nu vor Biserici, pe motivul că Bisericile sunt *mai multe* decât spitalele de stat și private, Domnul le spune în Evanghelia de azi că Bisericile sunt *tot spitale*, spitale duhovnicești, dar spitale în care El e Doctorul, El e Specialistul desăvârșit, El este Vindecătorul. Lucru pe care îl mărturisește, de altfel, orice doctor *onest*, care își dă seama că în unele cazuri nu e nevoie doar de specializare medicală impecabilă și de instrumentar medical și de condiții bune de spitalizare, ci și de *minune*. Că Dumnezeu *rezolvă*, de fapt, multe dintre operațiile medicilor și că, fără El, numărul celor morți pe patul de operație ar fi fost cu mult mai mare.

Vindecarea se primește în Biserică, se primește la slujbă, se primește de praznic!

Dacă vii la Biserică, dacă ești prezent în acele ore când Dumnezeu *coboară* la noi, pentru ca pe noi *să ne înalțe* la El, prin slava Lui, în cadrul Sfintelor Slujbe ale Bisericii, poți fi *vindecat* de bolile tale!

„Tu vino la Mine, la Biserică" – ne spune Domnul – „pentru că Eu vreau *să te vindec*! Și Eu te vindec azi de neștiință, mâine de uitare, poimâine de lene, răspoimâine de patima judecării aproapelui tău, peste 10 ani de desfrânare, peste 40 de ani de iubirea de bani. Eu te vindec pe măsură ce te învăț, ce te catehizez. Adică pe măsură ce tu te întărești în dreapta credință și în dreapta viețuire a Bisericii Mele".

„Eu vă vindec" – spune Domnul – „dar după cum doresc și când doresc! Căci și cea bolnavă din Evanghelia de azi a venit de mai multe ori la sinagogă și ani la rând, dar Eu am vindecat-o în ziua în care ea a putut înțelege minunea".

Însă *cine ascultă* glasul Lui? Cine vine permanent la Biserică *așteptând* vindecarea Lui? *Cine Îl așteaptă* pe Dumnezeu ca să îl miluiască, ca să îl vindece, ca să îl înțelepțească?

Cei din sinagogă *s-au rușinat* de cuvintele Lui...S-au rușinat cei care *I se împotriveau* Domnului [Lc. 13, 17]. Pentru că adevărul nostru interior...ne rușinează. Când ne dăm seama că suntem *descoperiți* în fața ochilor lui Dumnezeu, că El *știe* toate ale noastre, rușinea ne cuprinde cu totul.

Dar dacă *nu ne rușinăm* de Dumnezeu și nici de oameni e semn că El *ne-a lăsat* în păcatele noastre și ne lasă să înmulțim păcatul pentru ca să ne scârbim de păcat. Dar dacă nu ne scârbim de păcat și murim în el, viața noastră e *un Iad* pentru că *mergem în Iad*. Și aceasta ne-a spus-o tot Domnul, altădată, când ne-a arătat că cel *bogat* în indiferență și în lipsă de omenie, care nu l-a văzut pe Lazaros la el la poartă, a mers în Iad, adică acolo unde nu există comuniune, dialog, îmbrățișare...

Iubiții mei, ne apropiem cu pași *repezi* dar *veseli* de praznicul Nașterii Domnului, și *vindecarea* Domnului de azi e *lecția noastră de omenie*! El *a dezlipit* demonul de femeie și femeia s-a îndreptat. Noi putem *să dezlipim* durerea de oameni, pentru că putem să îi înveselim prin darurile și munca noastră în folosul lor.

Trimițând bani pe card, trimițând scrisori, trimițând cadouri, făcând vizite, ajutând cu un loc de muncă sau cu o carte, rugându-ne pentru alții, nu facem decât *să îi scoatem* pe oameni din tristețe, din singurătate, și să le dăm o alinare, lacrimi de bucurie.

A fi *lângă* oameni și *împreună* cu ei înseamnă *a fi mai aproape* de Dumnezeu și *plini de veselie duhovnicească*. Pentru că tot ceea ce facem din toată inima pentru alții e *plătit* imediat de Dumnezeu cu mult har, cu multă sănătate, cu multă voioșie.

Pentru că orice gest de bunătate față de oameni e *o întinerire* a noastră. Orice încredere și orice respect acordat oamenilor este *o înviere a bucuriei* lui Dumnezeu în oameni.

Iar Domnul ne chemă pe toți la bucuria nașterii Lui în oameni, căci El, în acest an, dorește *să Se nască* nu *în iesle*, ci *în inimile* noastre!

Lăsați-L pe Dumnezeu, iubiții mei, ca *să Se nască în noi*!

Lăsați-L *să Se coboare în noi* și să ne învețe să ne bucurăm cu lacrimi de copil mântuit de Dumnezeu!

Lăsați-L pe Dumnezeu să ne bulverseze cu bucuria Lui, cu frumusețea Lui, cu onestitatea Lui, cu candoarea Lui!

El va face toate acestea și multe alte lucruri preaminunate în noi, dacă Îl lăsăm pe Fiul Tatălui să coboare în noi, dimpreună cu Tatăl și cu Duhul Sfânt, prin slava Lor, ca să ne învețe comuniunea veșnică cu El și cu toți oamenii. Amin!

Predica la 9 ani de online [6 decembrie 2015]

Iubiții mei[715],

lucrurile mari, frumoase și generoase se fac *împreună*! Împreună cu Dumnezeu și cu oamenii. Lucru pe care l-am înțeles zi de zi în munca mea online și pentru care am lăudat continuu pe Dumnezeul nostru treimic. Pentru că tot ceea ce am scris, am scris pentru ca viața cu Dumnezeu să fie *tot mai explicită* pentru noi toți dar, în același timp, și noi să fim *tot mai aproape* unii de alții.

Căci fiecare carte pe care am scris-o sau am editat-o și fiecare articol cu care am venit înaintea voastră au fost *semne de prietenie* și *de iubire*, au fost *îmbrățișări sincere* ale voastre, au fost tot atâtea *motive de dialog* și *de comuniune*.

Pentru că odată scrise și publicate și, mai ales, dăruite gratuit cu multă conștiință, ele sunt la îndemâna tuturor celor ce le vor citi. Ele vor fi aici ca într-o *bibliotecă cu ușile deschise*, fără program restrictiv, pe care o puteți accesa de la computerul de acasă, de pe telefonul mobil, de pe tabletă, de pe laptop, oricând și de oriunde, receptând de fiecare dată *seriozitatea* și *bucuria noastră de a dărui*.

---

[715] Scrisă în seara zilei de 4 decembrie 2015, zi de vineri.

Pentru că noi *ne dăruim* în fiecare carte pe care o scriem, iar cărțile noastre spun *foarte multe lucruri* despre noi.

De aceea, astăzi, Doamna Preotească îmi spunea că, dacă n-am mai scrie nimic de azi înainte și cineva ar dori *să ne cunoască*, tot ceea ce am scris și editat online până acum e *deja prea mult* pentru ca cineva să ne înțeleagă și să ne iubească pentru totdeauna. Și i-am dat dreptate!

Pentru că unii scriu două-trei cărți și oamenii „își formează" o opinie *favorabilă* despre ei. Uneori *mult prea laudativă*...Dar noi am editat deja *127 de cărți la nivel online* – fără ca ele să reprezinte „toate cărțile noastre" – și dacă sunt citite cu inimă bună este *imposibil* să nu ne înțelegi și să nu ne iubești. Pentru că noi vorbim de la conștiință la conștiință, trudind la fiecare pagină pe care o scriem, și ne adresăm oamenilor care sunt *conștienți* de vocația lor și de responsabilitatea lor în lume.

Căci omul Bisericii, tot creștinul, e chemat la *a se sfinți pe sine*, dar la *a-i sfinți și pe alții*. Iar dacă *sfințenia* este *chemarea* și *responsabilitatea* noastră zilnică, a creștinilor ortodocși, atunci ceea ce scriem și editǎm poartă *amprenta* efortului nostru continuu de curățire și de sfințire personală.

...Da, pe fiecare zi, sunt atent la *interesul* pe care îl manifestați voi, cititorii noștri, și *vă mulțumesc* pentru el, chiar dacă uneori el nu are nimic de-a face cu principialitatea! Sunt atent la *cine* sunteți, la *motivele* pentru care tot reveniți la noi, la *ce* citiți...

Însă, în același timp, știu că rolul meu nu e acela de *a vă satisface nevoile voastre frugale de informație*, după cum nu e nici acela de *a vă cânta în strună* sau de *a mă coaliza* cu cei care militează

pentru tot felul de lucruri frivole. Ci *slujirea mea* e aceea de *a vă introduce*, într-un mod tot mai propriu și tot mai direct, în viața cu Dumnezeu și în teologia Bisericii. Slujirea mea e aceea de *mistagog*, de *inițiator în cele de taină* ale Bisericii și în adâncul omului.

Și slujirea aceasta de *mistagog*, pe care mi-am asumat-o în mod conștient din ziua de 6 decembrie 2006, o puteți *verifica* pe luni și pe ani până azi. Căci ea face parte din vocația și harisma de Preot și de Duhovnic pe care o am de la Dumnezeu, prin Biserică. Și pe care mă nevoiesc, pe fiecare zi, să o *pun la dispoziția tuturor*.

Pentru că darurile personale, talanții primiți de la Dumnezeu și slujirea preoțească sunt date de Dumnezeu pentru *a fi puse în lucrare*, pentru a fi *spre folosul* tuturor.

Și de aceea vă îndemn și pe voi să fiți *lucrători* în Biserică și în lume, să vă puneți *cu totul* în slujirea lui Dumnezeu, în orice poziție ați fi în Biserică, pentru că toți la un loc formăm *Biserica lui Hristos* și pe noi toți ne dorește Dumnezeu *mântuiți* și *Sfinți* ai Lui.

De la bun început, iubiții mei, v-am spus că *Teologie pentru azi* e un proiect editorial *de lungă durată*, adică *de-o viață*. Iar dacă în primii 3 ani am vrut *să vă familiarizați* cu noi doi, cu mine și cu soția mea, cu modul nostru de a fi și de a lucra, și am scris și editat multe articole pe diverse teme, am făcut podcasturi audio și video, diverse proiecte și fotografii, păstrându-ne strict în aria de blogging, începând cu 1 octombrie 2009, *Teologie pentru azi* [TPA] a devenit o platformă care *editează și carte*.

Și am început să editǎm cărți în paralel cu scriitura noastră online, scriitura noastră online intrând în colecțiile TPA *Bucuria comuniunii* și *Fragmentarium*. Dacă în *Bucuria comuniunii* găsiți articolele noastre online, în *Fragmentarium* găsiți fișele noastre de lectură.

Predicile mele online – o mare parte din ele, nu toate, pentru că pe unele nu le-am *transcris* din format audio – au intrat în colecția *Praedicationes*. Iar în *Traduceri patristice* aveți traducerile noastre din Sfinții Părinți, cu note și comentarii scrise în timpul traducerilor, care vă ajută în înțelegerea textelor sfinte.

În 2015 însă, la 9 ani de online, am demarat *proiectele fundamentale* ale vieții mele, trei la număr: 1. *Dogmatica* pe care o scriu și la care reflectez zi de zi, 2. *traducerea Dumnezeiștii Scripturi* din limba greacă, după ediții critice și manuscrise și 3. *Viețile Sfinților*, la care lucrez împreună cu soția mea, și în care traducem, rescriem, extindem *Viețile Sfinților*.

Doamna Preoteasă, la rândul ei, are proiecte personale, pe care le derulează, între care amintesc *Epilog la lumea veche* și *Creatori de limbă și de viziune poetică în literatura română*. Și în ele, ea scrie o istorie a literaturii române *altfel* decât este în manualele de școală și în istoriile literare de până acum, adică *din perspectivă ortodoxă*, arătând în mod genetic *dezvoltarea* literaturii române moderne din vechea literatură și tradiție de gândire românească.

Mai pe scurt, munca noastră zilnică umple *goluri reale*, e *neapărată* și se adresează tuturor celor care vor *să cugete în mod serios* la teologia și istoria Bisericii, dar și la conținutul ideatic al lite-

raturii române. Pentru că teologia și istoria Bisericii, cât și conținutul unei literaturi, se înțeleg printr-o *continuă recitire* și *judecare* asupra surselor.

Iar fiecare pagină pe care o editäm și pe care ne-o asumăm este *o invitație* la asceză, la claritate, la profesionalizare continuă. Pentru că o pagină scrisă este o răbdare dăruită. Ca să o scrii trebuie să rabzi, să te adâncești în ce scrii, să fii clar în ce spui, să o prezinți într-un mod propriu citirii. Și, mai întâi de toate, ca să scrii un articol, un capitol de carte, o carte, mai multe cărți, trebuie să fii *specializat* în conținutul pe care îl scrii.

Și eu înțeleg imediat când am în fața mea un om care rabdă să citească, care rabdă să asculte, care ucenicește mereu lui Dumnezeu ascultându-i pe Sfinții Bisericii, care caută să împlinească în viața lui ceea ce citește și e învățat...dar și când am în fața mea oameni care frunzăresc cărțile, care citesc pe sărite, care citesc câteva pagini și se plictisesc sau care se jură că citesc, ei nefăcând zilnic acest lucru sau nefăcând aceasta zile în șir.

Înțeleg...pentru că sunt *rodat* în citit, pentru că am *experiența reală* a cititului și a scrisului și știu că scrisul, cititul și asceza te obosesc mult, te sleiesc de puteri.

Și pentru că știu că nu poți să vorbești întruna, să turui citate și versete, să vorbești fără să transpiri și fără să obosești...atunci când *te ascetizezi*, când muncești zilnic, tocmai de aceea nu-i elogiez pe *repetitorii de profesie*.

Ca scriitor de teatru, de piese de teatru, și ca poet și predicator am oroare față de cei care *teatralizează* teatrul, care teatralizează poezia, care teatralizează predica, care teatralizează discursurile

publice. Pentru că teatrul, poezia, predica, discursurile publice sunt lucruri *grave*, serioase, ele se spun *cu toată inima* și nu sunt...*jucate*.

Când *mimăm* realitățile – fie că e vorba de tristețe, de compasiune, de iubire, de profunzime – arătăm de fapt că nu avem *de-a face* cu ele sau că *ne e rușine* să fim triști sau compătimitori sau plini de iubire sau profunzi în discursurile noastre publice. Și când *ne e rușine* de cuvintele pe care le rostim, atunci arătăm că, în interiorul nostru, noi ne disociem de ele. Noi nu credem în ceea ce spunem. Că spunem una dar gândim alta.

Și aceasta este *schizofrenia de limbaj* pe care o *propunem* celorlalți, prin care nu dorim *să transmitem* nimic, ci doar *ne facem* că transmitem. Însă când nu spunem *ce avem de spus* în cuvinte, spunem ce avem de spus în privirea ochilor, în gesturi, în tăceri...Și astfel, noi de spus *tot spunem* cine suntem...dar nu le verbalizăm.

Însă lucrurile bune sau rele trebuie verbalizate, dacă vrem *să folosim* oamenii, dacă vrem să avem o altă societate, o altă lume!

Fiecare în dreptul nostru trebuie să verbalizăm lucrurile. Să spunem lucrurilor *pe nume*.

Iar predica Bisericii – chiar dacă uneori *enervează*, chiar dacă alteori *stresează*, chiar dacă alteori *încurcă planurile* – este *adevăratul oxigen* al lumii. Pentru că predica Bisericii ne arată deopotrivă care e *calea* [ἡ ὁδὸς], care e *adevărul* [ἡ ἀλήθεια] și care e *viața* [ἡ ζωή] noastră adevărată [In. 14, 6, BYZ]. Pentru că, deopotrivă, Dumnezeul nostru treimic e *calea* noastră, e *adevărul* nostru, e *viața noastră duhovnicească și veșnică*.

Și tocmai pentru acest motiv, Scriptura și Tradiția Bisericii, adică întreaga revelație dumneze-

iască a Bisericii, întreaga teologie și viață a Bisericii, întregul cult al Bisericii, întreaga istorie și viețuire în lume a Bisericii sunt *cartea noastră cea de toate zilele*. Din ea învățăm continuu în Biserică și ne hrănim din ea, după cum ne hrănim din contemplarea Sfintelor Icoane ale Bisericii și a cultului Bisericii și a întregii creații a lui Dumnezeu și, mai ales, din faptul de a-L mânca și de a-L bea pe Fiul lui Dumnezeu întrupat, prezent în mod real în Dumnezeiasca Euharistie, împărtășire care ne face *una* cu El, într-o intimitate deplină, dumnezeiască.

Așa stând lucrurile, nu putem exclude nimic din Tradiția Bisericii și din modul de a fi al Bisericii, pentru că Biserica e *calea* noastră. Ci noi putem doar aceasta să facem: *să ne facem proprii* adevărului Bisericii și vieții ei. Să ne facem proprii adevărului și vieții Bisericii pe fiecare clipă.

Căci cine e *reformatus* [un perfect pasiv în limba latină], adică *un om restaurat*, *reînnoit*, este omul care a fost *reînnoit de Dumnezeu* prin Botez și chemat la o continuă trăire în viața cea nouă, duhovnicească, pe care a primit-o eclesial și liturgic. Și noi, creștinii ortodocși, nu avem nevoie să ne facem *luterani* sau *calvini* pentru ca să fim *reformați*, pentru că noi am fost *reformați*/ *născuți din nou* de Dumnezeu în Botez.

Tot la fel, noi nu avem nevoie să ne facem *baptiști* pentru ca să fim „botezați”, pentru că noi suntem botezați de mici, suntem baptismați de mici, afundați de mici în apa Botezului, unde ne-am umplut de slava Preasfintei Treimi. Tot la fel, noi nu avem nevoie să ne facem *penticostali* pentru ca „să ne umplem de Duhul”, pentru că noi am fost umpluți de harul Duhului Sfânt de la Botez și viața

noastră duhovnicească e *o continuă experiență* a slavei Treimii.

Adventiștii, cu obstinație, au rămas la sabat, la sâmbătă, odihnindu-se în mod fals *în prefigurarea* zilei lui Mașiah. Dar El a venit și a murit și a înviat pentru noi! Iar noi suntem *fiii învierii*, suntem cei înfiați de Tatăl prin Fiul întru Duhul Sfânt, duminica fiind *odihna cea duhovnicească*, care ne vorbește despre *veșnica odihnă* a zilei a 8-a a Împărăției Sale.

Noi n-avem nevoie să luăm Scriptura de la altcineva, pentru că Biserica a păstrat Scriptura și a tâlcuit-o cu adevărat prin Sfinții ei. Și nici n-avem nevoie „să inventăm" sau „să împrumutăm" „sfinți" de la o altă presupusă „biserică", pentru că Biserica își are Sfinții ei până azi. Ci noi trebuie doar să mergem pe aceeași cale, trăind același adevăr și aceeași viață duhovnicească, pentru ca să fim *Sfinți*, pentru că El, Dumnezeul nostru, este *Sfânt* [I Petr. 1, 16].

De aceea, iubiții mei, nădăjduim la mila lui Dumnezeu ca să vă fim în continuare *companioni*, împreună-mergători pe aceeași cale a Bisericii, ferindu-ne de extreme dăunătoare și de ipocrizie!

Vă mulțumim tuturor celor care ați colaborat cu noi, tuturor celor care ne scrieți, care ne încurajați, care ne ajutați în diverse feluri, pentru ca să trăim, să editām și să lucrăm pe mai departe în via Domnului, adică în Biserica Lui!

Vă doresc multă sănătate și înțelepciune, discernământ și voioșie în tot ceea ce faceți! Pentru că, fără atenție și entuziasm nu putem face nimic trainic.

La mulți ani și toată binecuvântarea din partea mea! Amin.

Predică la Duminica a 28-a după Rusalii [2015]

Iubiții mei[716],

de câțiva ani trăiesc tot mai intens o consternare profundă, o uimire plină de mâhnire, de durere și de grijă pentru oameni atunci când vine iarna...

Căci știu că nu te poți lua *la întrecere* cu gerul, cu frigul, cu pereții reci ca mormântul. Gerul întotdeauna câștigă, iar noi pierdem.

Iar *consternarea* mea, uimirea mea plină de mâhnire și indignare în același timp, e pentru cei care *sfidează* în mod iresponsabil gerul de afară, mergând cu capul gol, în haine de vară sau de toamnă, cu pantofi în picioare și fără să își protejeze gâtul și mâinile cu fular și mănuși.

Acum 4-5 ani, când a început în București acest *fenomen dezastruos de masă*, acela al mer-

[716] Scrisă în dimineața zilei de 11 decembrie 2015, zi de vineri, friguroasă și înnorată.

sului cu capul gol pe timp de iarnă și în haine subțiri, am crezut că cei tineri vor fi etichetați în mod drastic de cei în vârstă și că nu îi vor copia. Pentru că speram ca cei în vârstă, care știu ce înseamnă haina de blană și căciula în cap, fără de care nu ieșeau afară în timpul comunismului, dar și bolile și necazurile de pe urma lor, să fie *mai înțelepți*. Sau *foarte înțelepți* în această privință, atâta timp cât se plâng de faptul că medicii și farmaciile *le mănâncă toți banii* din cauza bolilor.

Însă lucrurile s-au petrecut tocmai invers: oameni în toată firea, de 50, 60, 70, 80 de ani merg *cu capul gol* la temperatura când apa îngheață, pentru ca să nu pară „mai puțin rezistenți" în fața tinerilor. Iar tinerii merg aproape *dezbrăcați*, ca niște *sărăcani*, ca niște oameni *scăpătați*, fără haină de iarnă și fără căciulă pe cap, pentru ca nu cumva să fie „ironizați" că nu sunt „rezistenți".

Și astfel, din cauza unei *rușini păcătoase*, iresponsabile și sinucigașe, aceea de a nu fi socotiți „nerezistenți la frig", asist consternat la *epidemia dezbrăcatului pe timp de iarnă*.

Dacă *dezbrăcatul sub soarele torid* este o realitate iresponsabilă *comună* de vreo 30 de ani, care naște boli de piele, de ochi, de inimă și traume mentale, *dezbrăcatul pe timp de iarnă* e o boală socială recentă, care nu are nici 10 ani. Și care îți distruge oasele și organele interne făcându-te *un rebut*. De aceea nu e de mirare că virușii au devenit *mutanți*, atâta timp cât populația nu se mai protejează aproape deloc în timpul iernii, ci se comportă vizavi de gerul iernii ca față de o vară sau toamnă „prelungită".

Și asta când prea mulți oameni în România și în lume suferă de frig, pentru că nu au bani de

încălzire și de trăit, iar unii nu au nici locuințe, ci sunt oameni neajutorați. Și stau cu inima plină de durere pentru ei, în rugăciune și compătimire, căci îmi dau seama cât suferă și câte boli le complică existența. Pe ei îi compătimesc, sufăr dimpreună cu ei, cu cei care nu au bani să se încălzească pe timp de iarnă sau nu au nicio casă...

Însă față de *iresponsabilii orgolioși*, care țin la „imaginea" lor socială în detrimentul sănătății lor, simt *o consternare profundă*, pentru că asist la *autodistrugerea neasumată a societății* din jurul meu.

Pentru că fac acest lucru fără să *își asume* urmările. Se lasă pradă bolilor, dar apoi cer ajutor medical, când ei înșiși au ajuns niște *rebuturi*. Pentru că, pe lângă frigul pe care îl suportă cu un eroism sinucigaș, au și alte vicii care îi pun la pământ.

Săptămâna asta, în drumurile mele, am întâlnit *doar câțiva oameni* cu căciulă de blană în cap. În rest: toți cu capul gol sau cu șapcă de vară sau cu fes sau cu o șapcă de toamnă, mai grosuță. Și majoritatea, deși dârdâiau și tușeau, se uitau la mine ca la „un nebun", pentru că aveam căciulă de oaie pe cap și mănuși în mâini. Eu nu eram „la fel de rezistent" ca gerul și de aceea eram tratat „cu față glumeață".

Însă eu *cum mă uitam* la ei? Ce credeam eu despre toată această mare de oameni, care, în câțiva ani, va cădea *secerată de moarte* datorită iresponsabilității ei?

Eu credeam asta: că nu suntem o generație „de sacrificiu", ci *de sinucigași*. Nu alții vor, mai întâi de toate, „să ne facă rău", ci noi ni-l facem cu mâna noastră.

Căci suntem *o generație de sinucigași…ai libertății,* ai unei libertăți de care nu știm să ne bucurăm și datorită căreia nu ne transfigurăm, ci ne depersonalizăm. Ne facem tot mai *urâți* în loc să fim *tot mai frumoși sufletește*.

…Însă, în duminica de azi, Dumnezeiasca Biserică îi pomenește pe *Dumnezeiești Strămoși* ai Domnului, amintind în sinaxarul zilei doar pe Sfântul Patriarh Avraam[717], ca *rădăcină* a poporului lui Israil. Însă, în fapt, au fost pomeniți în decursul Vecerniei și al Utreniei de azi mulți dintre Sfinții Vechiului Testament, pe care sinaxarul duminicii viitoare îi va pomeni nominal și cronologic. Adică pe Sfinții lui Dumnezeu care L-au vestit, prin viața și cuvintele lor, pe Hristos Domnul.

Astfel, la *Vecernia* zilei de azi, Dumnezeiești Strămoși pomeniți în cântările liturgice au fost Daniil [Δανιήλ], Avraam, Isaac, Iacov, David [Δαυΐδ], cei Trei Tineri izbăviți de Domnul din cuptorul de foc, Adam [Ἀδὰμ], Enoh, Noe, Melhisedec [Μελχισεδέκ], Moisis [Μωϋσης], Aaron, Iisus al lui Navi, Samuil [Σαμουὴλ], Isaias [Ἡσαΐας], Ieremias [Ἱερεμίας], Iezechiil [Ἰεζεκιήλ], Iliu [Ἠλιού], Eliseos [Ἐλισαῖος], Zaharias, Ioannis Botezătorul[718]. După cum se observă, nu s-a urmărit o pomenire *cronologică* a lor.

Astăzi, la *Utrenie*, au fost pomeniți nominal în cântările liturgice, pe lângă cei amintiți deja, următorii Dumnezeiești Strămoși ai Domnului: Eva [Εὔα], Abel [Ἄβελ], Iesse [Ἰεσσαί], Sim [Σήμ], Iosif [Ἰωσήφ], Ionas [Ἰωνᾶς], cei Trei Tineri: Ana-

---

[717] Slujba acestei zile în limba greacă,

cf. http://glt.xyz/texts/Dec/11-17.uni.htm/ *Mineiul pe decembrie*, ed. BOR 1991, p. 158.

[718] Ibidem/ Idem, p. 150-151.

nias [᾽Ανανίας], Azarias [᾽Αζαρίας] și Misail [Μισαὴλ], Iov [᾽Ιώβ], Or [᾽Ὼρ], Levi [Λευὶ], Ghedeon [Γεδεών], Sampson [Σαμψών], Enos [᾽Ενώς], Barac [Βαρὰκ], Natan [Νάθαν], Eleazaros [᾽Ελεάζαρος], Iosias [᾽Ιωσίας], Ieftae [᾽Ιεφθάε], Osie [᾽Ωσηέ], Miheas [Μιχαίας], Sofonias [Σοφονίας], Avvacum [᾽Αββακούμ], Angheos [᾽Αγγαῖος], Ammos [᾽Αμμώς], Avdiu [᾽Αβδιοὺ], Malahias [Μαλαχίας], Naum [Ναούμ], Anna [᾽Αννα], Iudit [᾽Ιουδὶθ], Deborra [Δεβόρρα], Olda [᾽Ολδά], Iail [᾽Ιαήλ], Estir [᾽Εσθὴρ], Sarra [Σάρρα], Mariam [Μαριὰμ] (sora lui Moisis), Rahil [῾Ραχήλ], Rebecca [῾Ρεβέκκα], Rut [῾Ροὺθ], Iuda [᾽Ιούδα], Solomon [Σολομῶν (în LXX avem grafia *Salomon*)][719].

Acestea sunt *adevăratele nume* ale Sfinților Vechii Făgăduințe! Pentru că noi le avem în cultul Bisericii *traduse din limba greacă*. Numai că nu toate au fost *transliterate în mod corect* de-a lungul timpului, ci au fost „românizate”.

Și, de atâta „românizare”, *nu știm* cum arată numele lor cu adevărat. Ci, când mergem la manuscrise și la edițiile critice ale Scripturii vedem că *nu corespund*, în mod flagrant, multe dintre numele de persoane sau de localități cu care noi suntem *obișnuiți*. Că acolo sunt *alte nume* decât cele pe care noi le știm, dar și textele scripturale sunt *altele*.

Însă cultul Bisericii îi pomenește *nominal* pe Sfinții Strămoși ai Domnului, pe Sfinții Vechii Făgăduințe, ai Vechiului Testament, pentru că fiecare dintre ei este *un unic* și are *rolul său* în vestirea Domnului.

Și pomenirile Scripturii și ale cultului Bisericii ne învață și pe noi să fim *responsabili* față de

[719] Ibidem/ Idem, p. 152-161.

unicitatea noastră și față de *darurile* pe care ni le-a dat Dumnezeu pentru ca să le punem în lucrare.

Însă ce înseamnă să fii *responsabil* față de *unicitatea* ta și față de *darurile tale*? Înseamnă *să muncești în mod zilnic* și *să faci treaba la care ești chemat de Dumnezeu cu cea mai mare conștiință și atenție*.

Dar pentru *a lucra zilnic* pentru Biserică și pentru societate și pentru întreaga lume trebuie să fii *sănătos* și *capabil de muncă*.

Însă cum să mai fii *sănătos*, dacă mergi *dezbrăcat* pe timpul iernii? Cum să fii sănătos dacă *nu te îngrijești* de sănătatea ta, de alimentația ta, de odihna ta?

Dacă știi că mâine trebuie *să lucrezi*, să slujești, să îți pui talanții în lucru, atunci faci din noaptea ta o noapte *de odihnă*, o noapte binecuvântată, pentru ca ziua să fii *energic*, să fii capabil de lucrul tău, să faci din ziua ta *o laudă continuă* adusă lui Dumnezeu.

Și vă garantez că, dacă lucrați toată ziua cu mintea și cu brațele și alergând de colo-colo toată ziua, când ajungeți acasă ajungeți epuizați, mâncați, vă rugați și vă culcați. Nu mai aveți *chef* de distracții puerile, pentru că toată ziua a fost *o bucurie activă*, lucrativă, plină de împlinire!

Dar dacă *nu îți cheltuiești* energia peste zi pentru *a te personaliza*, pentru a sluji lui Dumnezeu și oamenilor, pentru a-ți face treaba cât mai bine, de aceea *ai timp de lene*. Iar lenea visează multe dar nu face nimic. Pe când viața activă *se împlinește* în timp ce muncește, în timp ce creează, în timp ce *ascultă* de poruncile lui Dumnezeu.

Evanghelia de azi [Lc. 14, 16-24], după cum ați auzit-o, ne vorbește despre *trecut*, dar și despre

prezent. Despre Biserica Lui. Pentru că toți suntem chemați *să intrăm* în Biserica Lui prin Botez și să ne pregătim pentru *cina veșnică* a Împărăției Sale.

Pentru că noi facem *cine mici* și *pomeni mici*, egoiste, pe când Dumnezeu face *cină mare* [δεῖπνον μέγα] [Lc. 14, 16, BYZ], adică *veșnică*. Și El *a chemat pe mulți* [ἐκάλεσεν πολλούς] [Ibidem] la cina Lui și cheamă continuu, pentru că El ne cheamă *pe toți*. Noi însă nu răspundem *prezent* pe fiecare zi și nu venim *la El*, ca să ne bucurăm veșnic cu El! Nu El *nu ne cheamă*, ci *noi nu vrem să auzim* strigarea Lui! Și dacă nu vrem *să o auzim*, de aceea nici nu ne *îndrăgostim* de El. Iar unde nu e *dragoste* de Dumnezeu, acolo toată viața bisericească pare „un chin prelungit". Dar unde El e *dragostea noastră cea mare*, toate lucrurile sunt *ușoare*, greutățile sunt *ușoare*, chinurile sunt *ușoare*, pentru că simțim cu toată ființa noastră că *suntem ai Lui*.

Tocmai de aceea, dacă nu ne simțim *ai Lui*, ne căutăm *scuze penibile* pentru a nu fi *ortodocși*. Și a găsi că e „mai bine" să facem afaceri sau să ne trăim viața plezirist decât *să-I slujim* lui Dumnezeu înseamnă *să pierdem lamentabil*, și acum și veșnic. Înseamnă să pierdem *pe mâna noastră*, pe *alegerea* noastră.

Căci cei care *Îl refuză*, preferă *pământul* în locul Lui [Lc. 14. 18], preferă *animalele* în locul Lui [Lc. 14, 19], preferă *oamenii* în locul Lui [Lc. 14, 20].

Însă *a prefera* pe altcineva în locul lui Dumnezeu înseamnă *a te sinucide*. Pentru că înseamnă *să te lipești* de pământ, de animale, de oameni, să te dedici patimilor, iar patimile nu te fac niciodată *viu*, ci *te omoară*!

De aceea, toată propovăduirea Bisericii e împotriva a ceea ce *ne omoară*, adică *a patimilor*.

Iar iubirea egoistă față de averi, cât și iubirea pătimașă față de soțul sau soția ta, sunt *patimi*. Pentru că ele *te închid în tine însuți* și nu te fac *comunional*, nu te fac *deschis*, nu te fac *darnic*, nu te fac *iubitor*. Și dacă suntem închiși în noi, tocmai de aceea facem lucruri împotriva noastră, împotriva sănătății noastre trupești și sufletești.

Căci am început predica de azi subliniind *epidemia socială* a dezbrăcatului pe timp de iarnă nu pentru ca „să moralizez steril", ci pentru ca să arăt faptul că ea este *un păcat împotriva sănătății și a mântuirii noastre*.

Omul care se gândește la familia lui, la opera lui, la vocația lui, la neamul lui, nu fuge după *a-și pierde sănătatea* și pentru a fi *o povară* pentru alții, ci aleargă după *a se împlini continuu*, datorită sănătății și vigorii sale trupești și sufletești.

Ce alt bun *de preț* mai avem, dacă ne pierdem *sănătatea* și puterea de *a judeca* lucrurile? Pentru că frigul distruge și oasele, dar și creierul și inima. Frigul distruge tot omul. Iar dacă ai mintea afectată de boală și un trup slăbănogit, la ce mai ești *bun*?

Ce fel de sărbători *vom mai aștepta* anul viitor, dacă boala *intră în noi* anul acesta? Ce națiune vom mai fi noi, în afară de una de *bolnavi tineri*, de anchilozați, de bolnavi *cronici*?

Ce urmează: lupta cu înghețul și cu focul? Lupta cu viteza? Mersul în cap? Mersul cu totul dezbrăcat?

Dacă în fața razelor arzătoare ale soarelui stăm *nepăsători*, iar dacă iarna mergem pe afară precum vara, ce urmează? Ce nebunie mai urmează?

Căci alături de *suportarea frigului cumplit*, mulți, din cauza aceleiași *rușini păcătoase*, se *înfometează* pentru ca să slăbească continuu.

Nu, nu postesc! Nu se gândesc la faptul că postul e *o curățire de păcate* și *o domolire* a patimilor din ei. Nu văd în post *o lucrare a mântuirii*. Ci *se înfometează continuu*, pentru ca să aibă atâtea kilograme și nu atâtea.

Și când ajung la kilogramele dorite și la standardul de frumusețe dorit, sunt *alții*? Sunt *mai iubiți* ca înainte?

Însă *schimbările reale* pe care ni le propune Dumnezeu în Biserică nu sunt *de fațadă*! Dumnezeu nu ne cere să postim pentru ca să fim mai „atractivi" pentru oameni, ci ne cere să postim pentru a ne fi lupta duhovnicească *mai ușoară*. El ne cere post și rugăciune și lupta cu patimile pentru ca să facem *pace* în noi, pentru ca adâncul nostru să se limpezească, să se umple de slava Lui, și nu pentru ca să părem „mai sexy" în fața oamenilor.

Postul real, trăit în frică de Dumnezeu și în iubire milostivă față de oameni, ne subțiază trupul, ne face să cântărim *mai puțin* dar, în primul rând, *ne luminează* sufletul. Avem mintea mai clară și mai pătrunzătoare și inima mai generoasă și mai atentă la nevoile oamenilor când postim. Și când postim noi ne rugăm, noi răbdăm ispitele, noi ne dăm lui Dumnezeu pentru ca *să ne îndrume* în slujirea Lui.

Însă nu e *nicio virtute* să mergi cu capul gol pe frigul iernii și nici pe vipia verii. E doar *un orgoliu adolescentin*.

Nu e *nicio virtute* să pierzi timpul ascultând în neștire muzică și dansând și bând și fumând și

drogându-te și destrăbălându-te. Sunt doar *gesturi sinucigașe*.

Gesturi care *ne costă*, chiar dacă n-avem niciun țel în viață, nicio luptă de dat.

Sunt gesturi *ireparabile*...

Încerci și mori!

Însă noi trebuie să dorim viața echilibrată, evlavioasă, plină de atenție și de civilizație. Biserica lui Dumnezeu este *cea mai civilizată societate umană*. Pentru că are legile *cele mai bune* și anume: *legi dumnezeiești*.

Iar acolo unde *se trăiește* după legile lui Dumnezeu, Biserica își arată adevărata ei *față*, adevărata ei *statură duhovnicească*, pentru că oamenii care trăiesc așa *se sfințesc*, își sfințesc viața lor. Însă acolo unde oamenii Bisericii trăiesc *împotriva* legilor lui Dumnezeu, Biserica este *umilită*, Biserica este *trasă în jos*, e *batjocorită*, pentru că cei ai ei *nu trăiesc* la exigențele lui Dumnezeu, ci *teluric*.

Însă *cine* este *Biserica*? E trupul mistic, duhovnicesc al lui Hristos. Noi toți, cei botezați în numele Preasfintei Treimi, al Dumnezeului nostru treimic, suntem *Biserica Lui*. Și dacă noi *ne necinstim* numele și trăim aiurea, făcându-ne *de batjocura* oamenilor din afara Bisericii, noi nu ne necinstim numai *pe noi*, ci și *pe Hristos Dumnezeu*, Capul Bisericii.

Pentru că orice *atac* la adresa Bisericii, pe motive reale sau imaginare, e un atac și la adresa noastră, a tuturor, dar nu în primul rând la adresa noastră, ci *la adresa lui Dumnezeu*. El e ridiculizat, El e batjocorit, El e nesocotit când noi suntem *puși sub lupă*, pentru că am făcut lucruri *nedemne* de vrednicia noastră.

De aceea, iubiții mei, a fi *responsabili* pentru lucrurile noastre, pe care le spunem și le facem, înseamnă a fi *responsabili* și de Biserica lui Dumnezeu! Faptele și vorbele noastre *se răsfrâng* și asupra ei ca instituție divino-umană, dar și asupra raportării oamenilor la Dumnezeu.

Căci mulți abia așteaptă *un motiv* ca să râdă de Biserică, să râdă de lucruri serioase, să râdă de orice. Iar dacă noi trăim *fără atenție*, noi suntem cei care distrugem *credibilitatea* Bisericii și *relevanța* lui Dumnezeu pentru lumea noastră.

Dimpotrivă, dacă noi *militățm* pentru credința și etosul nostru ortodox, pentru modul nostru de a fi, și dacă știm să facem acest lucru în mod profesionist și cu cuviință, noi *convingem* în mod efectiv.

Pentru că cei care *nu cred ca noi* sau *nu vor să creadă*, vor să afle care e *gândirea* care stă în spatele acțiunilor noastre religioase. Vor să cunoască *motivele intime* pentru care facem unele lucruri, dar nu vrem să facem alte o mie de lucruri. Și dacă află că noi *luăm în serios* orice lucru pe care îl facem, atunci privesc cu respect viața noastră.

Spre exemplu, acum, de praznicul Nașterii Domnului, noi *tăiem porcul*, la țară, pentru ca să ne bucurăm noi, dar și cei cărora le dăruim din mâncărurile pregătite de noi.

Porcul tăiat acum nu e un motiv de *veselie egoistă*, ci *comunională*. Pentru că din el noi și *împărțim*, pomenindu-i pe cei ai noștri, adormiți, dar și *petrecem* împreună cu familia și cu rudele și cu vecinii și cu cunoscuții noștri.

Iar *a petrece* nu înseamnă *a ne îmbăta criță*, ci *a ne simți bine* împreună cu familia și cu invitații noștri.

Relațiile bune se păstrează și se adâncesc dacă noi *petrecem împreună*. Dacă mâncăm și bem și vorbim *în jurul mesei*, ascultând colinde și muzică bună, văzând ceva frumos împreună la televizor sau pe computer. În acest fel *se înrădăcinează* și mai mult respectul și bucuria unuia față de altul.

Căci familia *are nevoie de praznic*, pentru că are nevoie de bucurie și de pace. Unitatea familiei se păstrează prin *continua întoarcere* la vorbirea în jurul mesei. Iar *seriozitatea* acestei discuții din jurul mesei din casa noastră ne amintește de *Sfânta Masă* de la Biserică, unde stăm în jurul ei pentru ca *să Îi slujim* Domnului.

Cine discută *serios* acasă, discută *serios* și la Biserică. Pentru că cine e *serios* acasă cu el și cu familia lui și cu toți oamenii, e *serios* în fața lui Dumnezeu.

Așadar, iubiții mei, *să dovedim* ce avem în inima noastră *în relațiile* dintre oameni! Dacă mulți nu mai cred în cuvinte, dacă nu mai cred în promisiuni, dacă nu mai cred în planuri, sunt *izbiți* însă de lucrurile pe care le faci *în relația* cu ei.

Căci oamenii vor să ne vadă *făcând*...

Și când *facem*, atunci *se închid toate gurile*!

Pentru că cei care vor *să ne vorbească de rău* stau în fața evidențelor, și evidențele *le închid* gura.

Vă doresc multă pace, mult discernământ și să vă apropiați de Domnul cu bucurie și cu încredere! Pentru ca acest praznic să fie *unic*, să fie ca niciun alt praznic pe care l-am trăit până acum, pentru că totul este *irepetabil*. Amin!

Predică despre triadologia Sfântului Chirillos al Alexandriei [5]

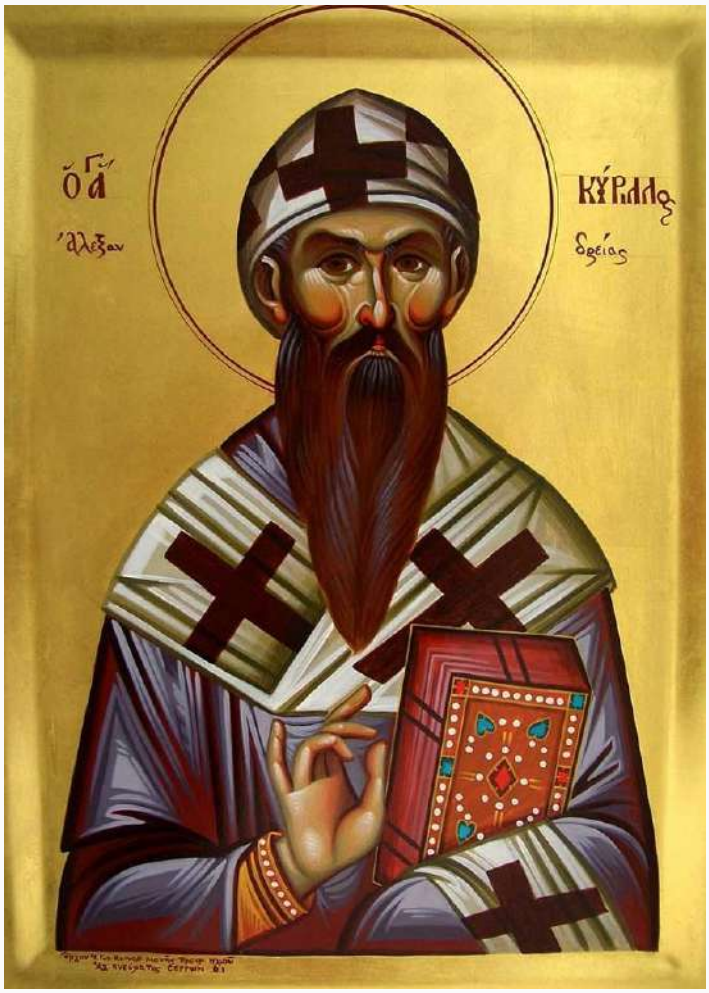

Iubiții mei[720],

în predica anterioară am început dialogul al 5-lea, pe care îl continuăm acum. Și în care Sfântul Chirillos, Părintele nostru, spune că Domnul nu a avut *minciună* [δόλον] în gura Lui[721].

---

[720] Scrisă în ziua de 14 decembrie 2015, zi de luni, cu soare. Am preluat Sfânta Icoană de aici:
http://www.sfinticatolici.ro/wp-content/imagini/chiril-al-alexandriei-3.jpg.

[721] PG 75, col. 949/ PSB 40, p. 198.

Cu sensul că El nu ne-a spus nicio minciună în viața Sa pământească, ci tot cuvântul Lui a fost adevărat. De aceea, cuvintele propovăduirii Lui sunt *revelația adevărată* pentru noi, adevărata descoperire a voii lui Dumnezeu și a ceea ce trebuie *să știm* despre El și despre noi.

Fiul, mai spune el, este „ca *o întipărire* în Tatăl [ὡς *χαρακτήρ* ἐν τῷ Πατρί]”[722]. Ca *o pecete* sau *icoană* a Tatălui, Care este *în* Tatăl datorită deoființei Lui cu Tatăl. Care locuiește în Tatăl și este dimpreună cu Tatăl.

Părintele Dumitru Stăniloae a tradus fragmentul abia citat sub forma „ca o pecete provenită din Tatăl”[723]. Însă substantivul χαρακτήρ – tradus de Părintele Dumitru ca *pecete* și de mine ca *întipărire* –, arată că Fiul este *născut din* Tatăl, pentru că e *chipul* Lui. Dar faptul de a fi ca o întipărire *în* Tatăl, înseamnă că Fiul *nu e separat* de Tatăl, ci este *în* Tatăl, având aceeași ființă cu Tatăl și cu Duhul Sfânt. *A fi în* Tatăl arată comuniunea perihoretică veșnică a Fiului cu Tatăl, comuniunea interpersonală veșnică dintre Tatăl și Fiul și deoființa veșnică a Lor.

De aceea Sfântul Chirillos ne sfătuiește ca, dacă mărturisim că Fiul este „întipărirea ipostasului Tatălui”[724], atunci să-L cugetăm existând în mod nedespărțit și unit și împreună-existent în mod înțelegător cu Tatăl – implicit și cu Duhul Sfânt – , fiind după chipul Celui care L-a născut[725]. Pentru că Fiul locuiește în firea Tatălui, având-L pe Tatăl ca rădăcină a Lui, însă, în același timp, este

---

[722] PG 75, col. 952.
[723] PSB 40, p. 198.
[724] PG 75, col. 952/ PSB 40, p. 199.
[725] Ibidem/ Ibidem.

o persoană de Sine stătătoare, este Fiul Tatălui cu adevărat și nu o întipărire nonipostatică [οὐκ ἀνυπόστατος χαρακτήρ] și nici o prelungire nonexistentă [οὐδὲ ἀνυπάρκτως ἐπερῤῥιμμένος][726].

De aceea, Fiul nu este *mai mic* decât Tatăl[727] ci *egal* cu Tatăl și din veci existent dimpreună cu Tatăl și cu Duhul Sfânt, născut fiind din Tatăl. Iar opera Tatălui și a Fiului este *comună* – implicit și a Duhului Sfânt – și ceea ce lucrează Fiul aceea este și lucrare a Tatălui[728] – implicit și a Duhului Sfânt. Pentru că persoanele dumnezeiești lucrează *împreună* și nu *separat*. Ele au ființă *comună* dar și *lucrare comună*, cât și *slavă comună*. Însă cele trei persoane dumnezeiești sunt *distincte* și *inconfundabile*, deși au în comun aceeași ființă dumnezeiască.

Și Preafericitul Chirillos folosește aici substantivul *deoființime* [ὁμοουσιότητος][729], pentru a arăta că ea este *baz*a pentru *lucrarea comună* a persoanelor dumnezeiești[730].

De la Sfântul Apostol Pavlos, Sfântul Chirillos a învățat că prin Duhul Sfânt venea, de la Tatăl, *facereadeviață* [ζωοποίησις] în Hristos și ea vine și în noi, citând Rom. 8, 11[731]. Căci, prin Duhul, Tatăl e *făcător de viață*, dând creaturilor viață[732]. Însă, în același timp, la Dumnezeu nu este *mutare* sau *schimbare*, ci Fiul și Tatăl – implicit și Duhul Sfânt – sunt împreunăfărădeînceput [συνάναρχόν] și

---

[726] Ibidem/ Ibidem.
[727] PG 75, col. 957/ Idem, p. 202.
[728] PG 75, col. 961/ Idem, p. 205.
[729] PG 75, col. 961.
[730] PG 75, col. 961/ Idem, p. 205.
[731] Ibidem/ Ibidem.
[732] Ibidem/ Ibidem.

împreunăveșnici [συναΐδιον] și împreunăînsoțiți [συμπαρομαρτοῦν][733] pentru veșnicie.

Al 6-lea dialog dintre Sfântul Chirillos și Ermia poartă numele *Cele proprii umanității și cele spuse nu foarte propriu despre Fiul, sunt proprii mai mult iconomiei, [vieții Domnului] după trup, și nu firii înseși a Cuvântului, întrucât [astfel este] înțeles [ca Dumnezeu] și este Dumnezeu*[734]. Și el se referă aici la ceea ce în Scriptură s-a spus despre Fiul întrupat *ca om* și prin care s-ar înțelege că Fiul este „mai mic" decât Tatăl.

Prima afirmație a Sfântului Chirillos din acest al 6-lea dialog e aceea că însușirile personale ale ființei Tatălui sunt și ale Fiului, pentru că tot ceea ce e propriu firii Tatălui e propriu și Fiului[735]. Iar Fiul nu este cu nimic *mai mic* decât Tatăl, ci prin Fiul și în Fiul noi contemplăm firea Tatălui[736].

Și pentru că autorul nostru se referă la In. 1, 32[737] – la marea vedenie a Botezului, în care ni s-a revelat faptul că *Dumnezeul nostru e treimic* – când Sfântului Duh a coborât ca *o porumbiță* peste Fiul întrupat, Părintele Dumitru Stăniloae afirmă: „Fiul era unit cu Duhul și înainte de întrupare[a Sa]. Prin întrupare[a Fiului], această participare s-a extins și la trup[ul Lui]"[738].

Și Fiul este unit cu Duhul și cu Tatăl din veci și pentru veci, pentru că Ei au *aceeași ființă*. Ei sunt *deoființă*. De aceea, Sfântul Chirillos subliniază din nou faptul că, deși fiecare persoană dumnezeiască

---

[733] PG 75, col. 981/ Idem, p. 218.
[734] PG 75, col. 1001-1002.
[735] PG 75, col. 1001-1002/ PSB 40, p. 230.
[736] Ibidem/ Ibidem.
[737] PG 75, col. 1008/ Idem, p. 233.
[738] PSB 40, p. 233, n. 339.

își are propriul ipostas, totuși prin aceasta persoanele dumnezeiești nu sunt separate unele de altele[739]. Și nu sunt separate pentru că au *aceeași ființă* în comun.

Fiul viețuiește și subzistă în Tatăl, cât și viceversa: Tatăl în Fiul[740]. Dar și Duhul este deoființă cu Tatăl și cu Fiul și Duhul Se revarsă din Tatăl ca dintr-un izvor. De aceea Duhul nu este *străin* de Fiul[741]. Și Duhul Își are dumnezeirea ca izvor, ca Unul care Se revarsă din Tatăl prin Fiul și sfințește creația[742].

Iar Părintele Dumitru atrage imediat atenția, pe drept cuvânt, că aici, prin *revărsarea* Duhului din Tatăl prin Fiul nu se vorbește despre *purcederea* Lui, ci despre *dăruirea* Lui față de creația Sa[743]. Căci Duhul nu Își poate dărui *ființa* creației, dar Își dăruiește *slava*, care e comună Treimii. Și slava Duhului Sfânt, care e a întregii Treimi, e aceea care *ne sfințește* pe noi în Biserică.

Motiv pentru care și Sfântul Chirillos accentuează faptul că pentru creație și pentru făpturi sfințenia e *un dar*[744]. E un dar al lui Dumnezeu pentru ele.

Și toată sfințenia Bisericii și a noastră vine „de la Tatăl prin Fiul în Duhul”[745]. Pentru că sfințenia noastră e sfințenia întregii Treimi.

Apoi, pentru că există multe versete scripturale din care se poate trage, în mod fals, concluzia

---

[739] PG 75, col. 1009-1010/ PSB 40, p. 235.
[740] PG 75, col. 1010/ Ibidem.
[741] PG 75, col. 1009-1010/ Idem, p. 236.
[742] PG 75, col. 1013-1014/ Idem, p. 237-238.
[743] PSB 40, p. 237, n. 346.
[744] PG 75, col. 1015-1016/ PSB 40, p. 239.
[745] PG 75, col. 1017-1018/ Idem, p. 240.

că Fiul a suportat „în mod pasiv" învierea Lui din morți, Sfântul Chirillos ne spune că „Fiul S-a făcut *lucrător* [ἐνεργὸς] întru învierea propriului templu"[746], a propriului trup. Pentru că El nu a fost *înviat* doar de Tatăl și de Duhul, ci *S-a înviat* și pe Sine Însuși, ca Unul care este deoființă cu Tatăl și cu Duhul. De aceea, în troparul *Învierii Domnului*, vestim cu toții, cu multă bucurie, că Hristos *a înviat*, adică: *cu de la Sine putere*, călcând cu moartea Lui moartea noastră, a tuturor.

Însă multe pasaje din Scriptură vorbesc despre faptul că Tatăl *L-a înviat* pe Iisus din morți. Și pentru aceste locuri sfinte, Sfântul Chirillos ne spune că Tatăl lucrează prin Fiul în Duhul. Și că lucrează și Fiul dar ca putere a Tatălui, înțeles ca fiind din Tatăl și în Tatăl, Fiul având existență personală.

Însă și Duhul lucrează, căci Duhul este al Tatălui și al Fiului, fiind lucrător a toate[747].

Însă, precizează Părintele Dumitru, „Duhul este *și al Fiului*, dar *purcede numai din Tatăl*. Tatăl este *unica origine* în Dumnezeu [a Fiului și a Duhului]. [...] [Însă] Tatăl nu purcede pe Duhul fără *să-L îndrepte* spre Fiul. [...]

[Căci] Tatăl născând pe Fiul, trimite spre El pe Duhul ca iubire continuă și-L face pe Fiul să-L simtă în mod nemărginit pe Tatăl ca *Tată* și pe Sine să Se simtă ca *Fiu*. [Iar] Duhul luminează din Fiul ca *iubire ce răspunde iubirii* Tatălui"[748]. Și ultimul dialog, al 7-lea, al cărții de față, de care ne ocupăm, este dedicat persoanei Duhului Sfânt[749]. De care ne

---

[746] PG 75, col. 1024/ Idem, p. 245.
[747] PG 75, col. 1055-1056/ Idem, p. 263.
[748] PSB 40, p. 273, n. 389.
[749] PG 75, col. 1075-1076/ PSB 40, p. 275.

vom ocupa în predica viitoare și ultima cu referire la triadologia Sfântului Chirillos, Patriarhul Alexandriei Egiptului.

Până atunci, iubiții mei, să avem grijă de sănătatea noastră și de ceea ce cumpărăm pentru praznicul Nașterii Domnului!

Graba de a cumpăra mâncare și produse să nu ne facă să fim *neatenți* la ceea ce cumpărăm. Pentru că mâncarea ne poate îmbolnăvi, dacă nu suntem atenți la ceea ce cumpărăm, după cum putem să cumpărăm lucruri dublu sau triplu la preț, dacă nu știm de unde *să nu cumpărăm*.

Nu dați banii pe lucruri care nu vă folosesc! În loc de multe cadouri puerile, de sezon, cumpărați și dăruiți lucruri care să folosească mult timp!

Îmbrăcați-vă conform vremii de afară, odihniți-vă dacă postul v-a epuizat, așteptați marele praznic al Nașterii Domnului cu bucurie și cu pace!

Acum e vremea colindelor, acum e vremea rugăciunii pentru întreaga lume, acum e vremea milostivirii.

Faceți bucurii sfinte oamenilor! Pentru că și Dumnezeu ne bucură din destul în fiecare zi.

Vă doresc multă pace și înțelepciune în tot ceea ce faceți! Amin.

Predică despre triadologia Sfântului Chirillos al Alexandriei [6]

Iubiții mei[750],

al 7-lea dialog teologic, și ultimul, al Sfântului Chirillos cu Ermia se numește *Despre Sfântul Duh, că [este] Dumnezeu și din Dumnezeu după fire*[751]. În care acesta a vrut să apere *dumnezeirea*

---

[750] Scrisă în după-amiaza zilei de 15 decembrie 2015, zi de marți, însorită, fiind 5 grade afară. Sfânta Icoană am preluat-o de aici:

http://i1254.photobucket.com/albums/hh617/dositeea3/dositeeablogspotcomSfChiril61_zpsb728198b.jpg.

[751] PG 75, col. 1075-1076.

persoanei Sfântului Duh. Faptul că El *purcede* din Tatăl și că este *Dumnezeu cu adevărat*, ca și Tatăl și Fiul. Și spunea aceste lucruri împotriva celor care susțineau, fără rațiune, că Duhul lui Dumnezeu este „creat [κτιστόν]" și „făcut [γενητὸν]"[752].

Însă Sfântul Chirillos, dimpotrivă, mărturisește aici că Sfântul Duh este *împreunărânduit* [συντεταγμένον] și *împreunănumărat* [συναριθμούμενον] cu Tatăl și cu Fiul[753]. Adică El este Unul din Treime. Pentru că noi „ne-am botezat întru dumnezeirea și domnia [cea] una a Tatălui și a Fiului și a Sfântului Duh"[754].

Duhul Sfânt este *deoființă* cu Tatăl și cu Fiul[755]. De aceea, Duhul este Dumnezeu și din Dumnezeu după firea Sa[756], iar harul dat prin Duhul Sfânt nu este *separat* de ființa Lui[757].

Pentru că harul dumnezeiesc *se revarsă din ființa* Duhului Sfânt, care e comună și Tatălui și Fiului.

Și Hristos Dumnezeu a făcut *să locuiască* Duhul Sfânt – referindu-se aici la *harul* Duhului – în sufletele credincioase, în sufletele care credeau prin Hristos și în El, și i-a preschimbat întru *chipul* care era în început, adică întru al Lui sau întru *asemănarea* [ἐμφέρειαν] cu Sine prin sfințenie, readucându-ne pe noi întru arhetipul chipului [τὸ τῆς εἰκόνος ἀρχέτυπον], adică la întipărirea Tatălui[758]. Fiindcă întipărirea cea adevărată și întru

---

[752] PG 75, col. 1076/ PSB 40, p. 275.
[753] PG 75, col. 1077/ Idem, p. 277.
[754] PG 75, col. 1080/ Ibidem.
[755] PG 75, col. 1085/ Idem, p. 281.
[756] Ibidem/ Idem, p. 282.
[757] PG 75, col. 1087-1088/ Idem, p. 283.
[758] PG 75, col. 1089/ Ibidem.

totul exactă a Tatălui este Fiul iar asemănarea desăvârșită și ființială a Fiului este Duhul Sfânt, după Care și noi suntem modelați prin sfințenie și ne configurăm după chipul lui Dumnezeu[759].

Vorbind despre *ființa* Duhului, Sfântul Chirillos spune că ea este *aceeași* cu a Tatălui și a Fiului și că ea este recunoscută de către toți ca *negrăită* [ἀπόῤῥητος][760]. Pentru că slava dumnezeirii ne depășește înțelegerea[761], iar despre ființa lui Dumnezeu nicio creatură nu știe nimic. Însă slava dumnezeiască ne luminează pe măsura noastră duhovnicească[762], pentru ca să putem vorbi despre cele ale lui Dumnezeu.

Firea dumnezeiască a Preasfintei Treimi, spune în continuare Sfântul Chirillos, este *simplă* și *necompusă*, iar fiecare persoană dumnezeiască posedă întreaga fire dumnezeiască, fiecare persoană a Treimii având însușirea ei personală[763]. Însă fiecare persoană dumnezeiască în parte este *în unitate de fire* cu celelalte două și acelea *o îmbogățesc* în propria sa fire[764]. Și aceasta e posibil, pentru că Tatăl este în Fiul și în Duhul Sfânt, precum și Fiul și Duhul sunt în Tatăl și Unul în Altul[765].

Așa stând lucrurile, Părintele nostru spune că Duhul este pus *în rând* cu Fiul, datorită identității Lor ființiale[766]. Pentru că Duhul este *deoființă* cu Tatăl și cu Fiul și *egal* cu Ei și *dimpreună veșnici*.

---

[759] Ibidem/ Ibidem.
[760] PG 75, col. 1092/ Idem, p. 285.
[761] Ibidem/ Ibidem.
[762] Ibidem/ Ibidem.
[763] Ibidem/ Ibidem.
[764] Ibidem/ Ibidem.
[765] Ibidem/ Ibidem.
[766] PG 75, col. 1093-1094/ Idem, p. 286.

Iar Hristos Dumnezeu, prin Duhul Sfânt și în Duhul Sfânt *este cu noi* și *locuiește* în noi, revărsând în noi pe Duhul propriu ființei Lui și al celei a Tatălui Său[767]. Sfântul Chirillos vorbindu-ne astfel despre *o împreună locuire* a Treimii în noi înșine, prin slava Ei. Teologie experiențială care e *proprie* Ortodoxiei până azi. Pentru că noi nu vorbim doar despre o comuniune a noastră cu *Fiul* sau *cu Duhul Sfânt* în viața noastră duhovnicească, ci despre o experiere a slavei întregii Treimi în noi înșine. Despre o comuniune *reală* și *conștientă*, prin slava Treimii, cu Treimea însăși, cu Dumnezeul nostru treimic.

Sfântul Patriarh Chirillos mărturisește cu putere faptul că Duhul Sfânt este *Dumnezeu* și că El este împreună cu Tatăl și cu Fiul în toate[768]. Amănunt teologic despre care Părintele Dumitru Stăniloae spune că „Dumnezeu este toate în toate, nu în sensul că [El] este *identic* cu ele, ci [în sensul] că El este *puterea* prin care există toate”[769].

Dumnezeu susține toate câte există, câte El a creat, pentru că El este Creatorul tuturor existențelor. Și nimeni, în afara Lui, nu ne poate ține în existență.

De aceea, El nu poate fi *identic* cu creaturile, pentru că El e *Creatorul* creaturilor, dar El este *puterea* de viață și de rămânere în viață a existențelor create de El.

Astfel, subliniază Sfântul Chirillos, Duhul Sfânt *întărește* cerurile – cu referire la Ps. 32, 6 – prin aceea că *le dăruiește* lucrarea Sa, ca lucrare proprie a lui Dumnezeu. Pentru că El *ține împre-*

---

[767] Ibidem/ Ibidem.

[768] PG 75, col. 1105/ Idem, p. 294.

[769] PSB 40, p. 294, n. 419.

ună existențele pe care le-a creat[770]. Și dacă El e *factorul de coeziune* și *de împlinire* a întregii creații, împreună cu Tatăl și cu Fiul, atunci El este *Dumnezeu* și lucrează *ca un Dumnezeu* toate.

Și prin aceasta, iubiții mei, am dus la bun sfârșit această *luminare* a lui Dumnezeu, aceasta de a vorbi despre *triadologia* Sfântului Chirillos al Alexandriei!

Și în timp ce am studiat și v-am predicat despre triadologia lui, mi-am dat seama că așa ar trebui să studiez și să predic despre teologia multor Sfinți Părinți, ori cunoscuți numai cu numele, ori necunoscuți multora dintre noi.

Pentru că având în față ideile lor, gândurilor lor binecuvântate, noi putem *să coborâm* în ele și să ne facem gândurile lor gândurile noastre sau să descoperim, prin rugăciunile lor, propriile noastre înțelegeri teologice.

Căci Sfinții doresc *să ne învețe* tot timpul despre Dumnezeu, vor ca și noi să avem *o cugetare teologică personală* și *profundă* și, odată cu ea, și *o experiență bogată* a vieții lui Dumnezeu în viața noastră.

Sfântul Chirillos, de la care am învățat să Îl cinstim pe Dumnezeul treimic, s-a născut în 370 sau 375 în Alexandria Egiptului într-o societate grecească, care vorbea limba greacă. Și el a predicat și a scris în limba greacă, având un caracter fierbinte și plin de viață [θερμοῦ καὶ ζωηροῦ χαρακτῆρος][771]. Așa cum ar trebui să avem fiecare dintre noi, dorind mereu să cunoaștem, să

---

[770] PG 75, col. 1112/ PSB 40, p. 297.

[771] *Cf.*

http://www.synaxarion.gr/gr/sid/1784/sxsaintinfo.aspx.

iubim ceea ce cunoaștem și să slujim lui Dumnezeu prin tot ceea ce cunoaștem și iubim.

El a fost nepotul Patriarhului Teofilos al Alexandriei și a studiat teologia și filosofia[772] în mod exemplar. Iar în scrierile sale teologice se observă la tot pasul *enorma cunoaștere* a Dumnezeiești Scripturi, dar și *profunda* sa experiență de viață și *apetitul său continuu pentru dialog*.

Lucruri care nouă, cel mai adesea, ne lipsesc, pentru că nu ne place studiul și nici dialogul. Însă dialogul se naște din studiu, din studiul profund și divers. Numai când cunoști multe vrei să spui multora ceea ce știi, pentru că vrei să auzi de la alții ceea ce ei cunosc. Și dialogul real este *schimb de experiență*, este îmbogățire reciprocă.

Iar Sfântul Chirillos, după ce și-a terminat studiile, s-a nevoit în Mănăstirea Nitria [Νιτρία] din Egipt, pentru 5 ani de zile, trăind pe lângă Sfântul Macarios și studiind Dumnezeiasca Scriptură sub îndrumarea Sfântului Serapionos[773].

El a fost hirotonit Preot de către unchiul său, iar după ce PFP Teofilos moare pe 14 octombrie 412, Sfântul Chirillos a fost hirotonit Patriarh al Alexandriei pe 17 octombrie 412 și a slujit ca Patriarh timp de 32 de ani[774].

Și ca Patriarh el *a scris mult* și *a apărat* Biserica de ereziile vremii lui, luptând împotriva ereziei lui Nestorios, care era Patriarhul Constantinopolului[775].

Împotriva lui Nestorios [Νεστόριος], el a scris 12 *anatematisme* [ἀναθεματισμούς], adică 12 con-

---

[772] Ibidem.
[773] Ibidem.
[774] Ibidem.
[775] Ibidem.

damnări punctuale, privind învățături pe care le-a dat *anatemei*, adică *le-a blestemat*, din predica lui Nestorios. Și anatematismele sale au fost *fundamentale* pentru *Sinodul al III-lea Ecumenic*, din 431, de la Efessos, unde Nestorios a fost condamnat ca eretic[776], iar Maica lui Dumnezeu a fost mărturisită ca ceea ce era de drept: *Născătoare de Dumnezeu*[777].

Sfântul Chirillos a adormit în pace în ziua de 27 iunie 444, el fiind numit de către Sfântul Anastasios Sinaitul „pecetea Părinților [σφραγίδα τῶν Πατέρων]”[778], pentru că *a conglăsuit*, a avut *aceeași mărturie* cu toți Părinții Bisericii.

Așadar, iubiții mei, dacă vrem să fim *ai lui Dumnezeu* trebuie să fim *ai Bisericii Sale* și prin cunoaștere și prin viețuire! Pentru că nu putem să ne apropiem de Dumnezeu fără ca să Îl cunoaștem precum L-au cunoscut Părinții noștri și nu putem trăi în relație cu El, dacă nu trăim aidoma lor.

Să ne nevoim, cu bucurie și cu pace, pentru ca *să plăcem* lui Dumnezeu întru toate, pentru că astfel vom fi oameni buni și responsabili.

Vă doresc numai bine! Mult spor în toate, multă pace și delicatețe. Amin.

---

[776] Ibidem.

[777] *Cf.* https://en.wikipedia.org/wiki/Council_of_Ephesus.

[778] *Cf.* http://www.synaxarion.gr/gr/sid/1784/sxsaintinfo.aspx.

Predică la Duminica dinaintea Nașterii Domnului [2015]

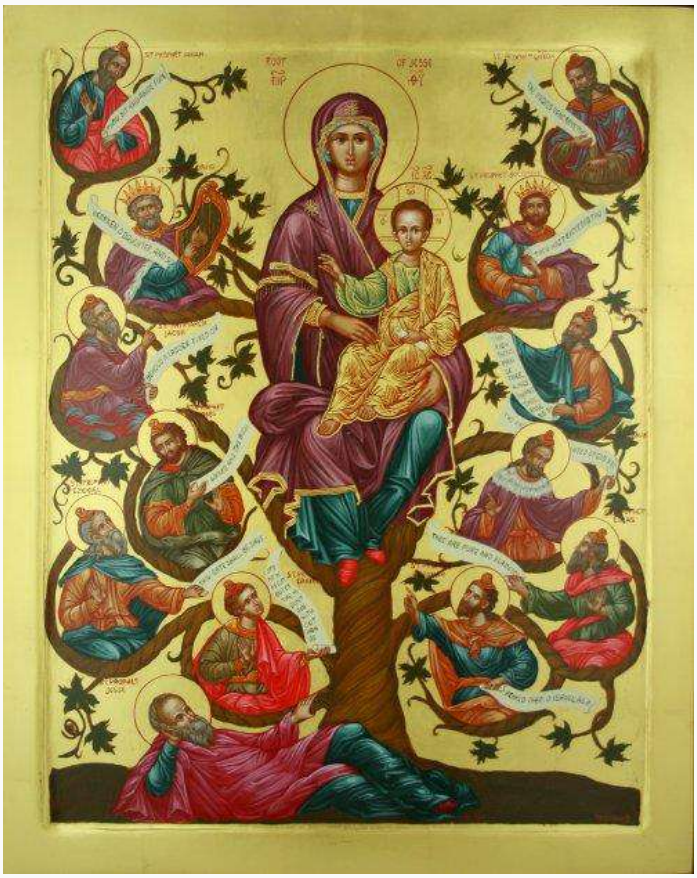

Iubiții mei[779],

în duminica de azi, Biserica îi cinstește pe toți Sfinții *de dinainte* de nașterea Domnului, arătându-ne prin aceasta faptul că toți acești Sfinți au privit *spre Hristos*, că toți au privit spre Cel ce era *bucuria* și *împlinirea lor*. Însă, în același timp, noi trebuie să înțelegem și aceea că toți Sfinții privesc spre Fiul întrupat și spre Tatăl și spre Duhul Sfânt,

[779] Scrisă în dimineața zilei de 18 decembrie 2015, zi de vineri înnorată și friguroasă.

că ei privesc spre Dumnezeul treimic, așteptând de la El mare și bogată milă.

Pentru că *mântuirea noastră* înseamnă *relație vie*, reală și veșnică cu Dumnezeul treimic. Înseamnă comuniune iubitoare și veșnică cu El și cu toți Sfinții și Îngerii Lui.

Și subliniez acest lucru, pentru că unii cred că „se salvează" *prin cultură* iar alții prin *cinstirea* demonilor, pe când alții cred că *pier cu totul* odată cu moartea.

Iar cei care cred că „se salvează" *prin cultură* sunt oamenii care cred că renumele lor postum, de creatori de artă și scriitori, e *de ajuns* pentru ca ei *să rămână* în istorie.

Însă „salvarea prin cultură" neagă tocmai *nemurirea* sufletului lor. Pentru că *mântuirea/ salvarea* se referă la ceea ce se petrece cu sufletul lor după moarte și nu cu opera lor în istorie.

Opera noastră poate rămâne în istorie, noi putem fi elogiați secole la rând pentru aportul nostru literar și artistic la cultura umanității. Însă care e *starea* noastră în veșnicie, dacă noi am trăit și am plecat de aici ca niște *păgâni* și nu ca niște *creștini*? La ce ne folosesc *laurii* istoriei, dacă nu avem comuniune cu Dumnezeu ci mergem în Iad? La nimic!

Însă, pe de altă parte, cei care *îi cinstesc* pe demoni și care vor *să meargă în Iad*, dimpotrivă, fac toate păcatele posibile, considerând că Iadul este „un loc potrivit" pentru ei. Numai că sataniștii nu au o cunoaștere *reală* a Iadului, ci una *filosofico-utopică*. Cei care *au cunoscut* Iadul întrucâtva sunt cei care, din îngăduința lui Dumnezeu, au *avut o vedere* și *o simțire* a lui. Și, în *Viețile Sfinților*, avem exemple concrete de oameni care au avut *expe-*

rienţa Iadului şi, după ce au avut-o, au fost marcaţi iremediabil de ea. Pentru că chinul şi groaza şi singurătatea Iadului sunt *inenarabile*, de nepovestit, pentru că întrec toate aşteptările noastre în materie de *suferinţă*...

De aceea, *a alege Iadul* înseamnă *a alege chinul veşnic*. A alege *împotriva ta* pentru veşnicie. A te condamna singur la suferinţă.

Însă, cei care cred că moartea înseamnă „dispariţia lor definitivă", îşi imaginează, iarăşi în mod utopic, că astfel ar sta lucrurile. Însă moartea nu înseamnă *extincţie finală*, nu înseamnă *dispariţia definitivă* a persoanei noastre, ci trecerea persoanei noastre într-o altă formă de existenţă, a veşniciei, unde, ca suflete conştiente şi nemuritoare, ori suntem în comuniune cu Dumnezeu ori nu suntem. Adică ori suntem în Rai, ori suntem în Iad dar, în niciun fel nu pierim în mod desăvârşit.

De aceea, cei care vor numai *o postumitate celebră* au aceeaşi *aşteptare* de la Dumnezeu ca şi cei care cred că mor definitiv: adică *nicio aşteptare*.

Primii îşi fac postumitatea „cu mâna lor", pentru că au conştiinţa că opera lor e valoroasă *în sine* şi nu *în relaţie* cu persoana lor şi cu veşnicia persoanei lor, ceilalţi îşi decretează dispariţia când „şi-o doresc", pentru că pot *alege* când vor să moară.

Însă ambele categorii de oameni merg *în Iad*, pentru că nu au ales veşnicia în relaţie cu Dumnezeu.

Dacă nu alegem *în relaţie* cu El sau presupunem că „nu avem nevoie" de El, alegem Iadul. Iar cei care *aleg* Iadul cu atât mai mult sunt *ai Iadului*, pentru că *au ales* chinul veşnic împreună

cu demonii și nu bucuria veșnică împreună cu Dumnezeu, Creatorul și Binefăcătorul lor.

Însă noi, oamenii Bisericii Lui, căutăm toată viața noastră să ne facem *proprii* relației veșnice cu Dumnezeu, curățindu-ne de păcatele noastre și sfințindu-ne prin slava Lui. Pentru că noi nu considerăm mântuirea o *consecință* a unui gest anume, izolat – că ne-am botezat sau pentru că am făcut o anume faptă bună – ci pentru noi mântuirea e *continua trăire* în slava lui Dumnezeu, împlinind după putere poruncile Lui. Mântuirea e *starea noastră cotidiană*, ca oameni ai Bisericii, *în care creștem* pe fiecare zi, și din care noi putem cădea oricând, dacă ne depărtăm de viața cu Dumnezeu.

Așadar, mântuirea fiind pentru noi totuna cu asceza continuă, cu continua înduhovnicire a noastră, cu continua sfințire, nu ne permitem să fim lacși și indiferenți în viața noastră. Ci viața noastră e o continuă veghere, o continuă rugăciune, o continuă școală a milostivirii și a responsabilității.

Motiv pentru care, astăzi, înainte de marele praznic al Nașterii Domnului, noi *ne asumăm* și *îi cinstim* pe toți Sfinții care au trăit înainte de Domnul ca *Sfinți ai Lui*, care locuiesc alături de toți Sfinții de după nașterea Lui, în Împărăția Lui. Pentru că și cei *de dinainte* și cei *de după* nașterea Lui tot prin Dumnezeul treimic și-au sfințit viața lor.

Iar în *Sinaxarul* acestei duminici sunt pomeniți *o mare parte* din Sfinții Vechiului Testament. Nu sunt toți trecuți în această listă, dar sunt pomeniți nominal majoritatea lor. Și lista Sfinților

Vechiului Testament[780] începe cu Sfinții Protopărinți ai neamului omenesc: Sfinții Adam [Ἀδὰμ] și Eva [Εὔα].

După care urmează Sfinții Abel [Ἄβελ], Sit [Σήθ], Enos [Ἐνώς], Cainan [Καϊνᾶν] fiul lui Enos, Maleleil [Μαλελεήλ], Iared [Ἰάρεδ], Enoh [Ἐνώχ], Matusala [Μαθουσάλα], Lameh [Λάμεχ], Noe [Νῶε], Sim [Σήμ], Iafet [Ἰάφεθ], Arfaxad [Ἀρφαξάδ], Cainan [Καϊνᾶν] fiul lui Arfaxad, Sala [Σάλα], Eber [Ἔβερ], Falec [Φάλεκ], Ragav [Ῥαγάβ], Seruh [Σερούχ], Nahor [Ναχώρ], Tarra [Θάρρα], Avraam [Ἀβραάμ], Isaac [Ἰσαάκ], Iacov [Ἰακὼβ], Rubim [Ῥουβίμ], Simeon [Συμεών], Levi [Λευΐ], Iuda [Ἰούδα], Zabulon [Ζαβουλών], Isahar [Ἰσάχαρ], Dan [Δάν], Gad [Γάδ], Asir [Ἀσήρ], Neftalim [Νεφθαλείμ], Iosif [Ἰωσήφ] fiul lui Iacov, Veniamin [Βενιαμίν], Fares [Φαρὲς], Zara [Ζαρὰ], Esrom [Ἐσρώμ], Aram [Ἀράμ], Aminadab [Ἀμιναδάβ], Naason [Ναασών], Salmon [Σαλμών], Booz [Βοόζ], Obid [Ὼβήδ] fiul Sfintei Rut [Ῥοὺθ].

Sfântul Obid l-a născut pe Sfântul Iesse [Ἰεσσαί], care l-a născut la rândul său pe Sfântul Împărat David [Δαυΐδ]. Sfântul David l-a născut pe Sfântul Împărat Solomon [Σολομῶν], iar Sfinții de după el sunt aceștia: Sfântul Împărat Roboam [Ῥοβοὰμ], Sfântul Împărat Abia [Ἀβιὰ], Sfântul Împărat Asa [Ἀσὰ], Sfântul Împărat Iosafat [Ἰωσαφὰτ], Sfântul Împărat Ioram [Ἰωρὰμ], Sfântul Împărat Ozia [Ὀζία], Sfântul Împărat Ioatam [Ἰωάθαμ], Sfântul Împărat Ahaz [Ἄχαζ], Sfântul Împărat Ezechia [Ἐζεκία], Sfântul Împărat Manassi [Μανασσῆ], Sfântul Împărat Ammon [Ἀμμὼν],

---

[780] În *Mineiul românesc*, ed. BOR 1991, *lista Sfinților Vechiului Testament* e între p. 259-260. Iar în cel grecesc e aici: http://glt.xyz/texts/Dec/18-24.uni.htm.

Sfântul Împărat Iosias [Ἰωσίας], Sfântul Împărat Iehonias [Ἰεχονίας].

După acești Sfinți Împărați ai lui Dumnezeu sunt pomeniți Sfinții Salatiil [Σαλαθιήλ], Zorobabel [Ζοροβάβελ], Abiud [Ἀβιούδ], Eliachim [Ἐλιακείμ], Azor [Ἀζώρ], Sadoc [Σαδώκ], Ahim [Ἀχείμ], Eliud [Ἐλιούδ], Eleazar [Ἐλεάζαρ], Mattan [Ματθάν], Iacov [Ἰακώβ] fiul lui Mattan, Iosif [Ἰωσὴφ], fiul lui Iacov și *Logodnicul* [Μνήστορος] Maicii Domnului.

Și după ce lista Sfinților ajunge până la Sfântul Iosif, Logodnicul Maicii Domnului, se întoarce în vechime pentru a-i pomeni pe câțiva dintre Drepții și Sfinții Profeți și apoi pe Dreptele și Sfintele Profetese ale Vechiului Testament.

Iar Sfinții pomeniți aici sunt Melhisedec [Μελχισεδέκ], Iov [Ἰώβ], Moseos [Μωσέως], Or [Ὤρ], Aaron [Ἀαρὼν], Iisus al lui Navi [Ἰησοῦ τοὺ Ναυῆ], Samuil [Σαμουήλ], Natan [Νάθαν], Daniil [Δανιήλ], Sfinții trei Tineri [τῶν Ἁγιων τριῶν Παίδων]. Și, după cum observați, sunt scriși aici doar o mică parte din Sfinții Profeți. Fără ca prin aceasta să se dorească a se induce ideea că ei „nu sunt Sfinți”. Ci, fiind foarte cunoscuți, ei nu au mai fost pomeniți aici.

Tot *parțial* au fost pomenite și Sfintele Vechiului Testament, aici fiind pomenite doar Sfintele Sarra [Σάρρα], Rebecca [Ῥεβέκκα], Lia [Λεία], Rahil [Ῥαχήλ], Asinet [Ἀσινέθ], Mariam [Μαρίαμ], Deborra [Δεβόρρα], Rut [Ῥούθ], Saraftia [Σαραφθία]: văduva la care a fost trimis Sfântul Profet Iliu în timpul secetei, Somanitis [Σωμανῖτις]: care l-a găzduit pe Sfântul Profet Eliseos, Iudit [Ἰουδίθ], Estir [Ἐσθήρ], Anna [Ἄννα]: mama Sfân-

tului Profet Samuil, Sosanni [Σωσάννη]: căreia i-a făcut judecată dreaptă Sfântul Profet Daniil.

Însă chiar dacă aici, după atâtea pomeniri nominale, nu au fost trecuți *toți* Sfinții și toate Sfintele Vechiului Testament, în Dumnezeiasca Scriptură, în cărțile de cult, în *Viețile Sfinților* și în cărțile Sfinților Părinți veți găsi *noi nume* de Sfinți Părinți ai Vechiului Testament.

Și toți sunt *ai Bisericii*, toți sunt *ai Împărăției lui Dumnezeu* și pe toți trebuie să îi rugăm *să mijlocească* pentru noi continuu în fața lui Dumnezeu. Pentru că Sfinții și Îngerii Lui, în marea lor iubire de Dumnezeu și de oameni, nu încetează să se roage pentru noi, dorind *binele nostru veșnic*.

Căci, la urma urmei, dacă aici ne dorim cu toții *binele*, ceea ce ne avantajează, cum să nu ne dorim *binele veșnic*?

Eu cred că, în adâncul sufletului nostru, și cei care credem și cei care nu credem în Dumnezeu vrem ca *să ne fie bine*.

Numai că unii facem lucruri *concrete* pentru *a ne împărtăși* de binele lui Dumnezeu – adică Îi împlinim poruncile Lui, după puterea noastră, trăind în comuniune cu Dumnezeu – pe când alții trăim doar cu *ideea de bine*, doar cu ceea ce *am dori să avem*, fără să vrem, în mod faptic, împlinirea noastră duhovnicească, împlinirea reală a omului.

Și mi-am dat seama, în mod fundamental, de această *diferență*, atunci când *m-am convertit conștient* la dreapta credință. Căci până la 10-11 ani, când nu eram încă convertit, gândeam binele ca fiind *în afara mea*. Și așa și era: binele era *în afara* persoanei mele!

Trăiam *bucuria* ca pe o rază de soare, ca pe o zi frumoasă, ca pe un cadou, ca pe o realitate nemaivăzută, care era...*în afară* de mine.

Când Dumnezeu m-a luminat cu slava Lui și m-a umplut de bucurie dumnezeiască, adică de adevărata bucurie și împlinire a omului, atunci am înțeles că bucuria e *în mine*, că a coborât de la El și e în mine, și toate bucuriile din afară de mine *au pălit* pe lângă această bucurie duhovnicească. Pentru că de aici încolo nu am mai așteptat ca vreun om *să îmi facă* bucurii, ci de aici încolo m-am străduit, cu toate căderile mele, ca să mă fac *propriu* tot mai mult lui Dumnezeu, de la Care vine toată bucuria mea și bucuria întregii creații.

Pentru că am înțeles că bucuria este *ascetică*, că ea este *mistică*, că ea este *liturgică*, că ea este *comunională*, că ea *iubește frumosul*, că *ea iubește binele*, că ea are *inimă de frate*. Am înțeles că bucuria *slujește* lui Dumnezeu și oamenilor, că bucuria *se dăruie*, că bucuria *se jertfește*, că bucuria *creează continuu* și *cheamă continuu la creație și slujire*.

Că bucuria *vine* de la Dumnezeu și că pe ea *o trăim* în toate Slujbele și praznicele Bisericii și că pe ea trebuie *să o dăruim* lumii ca *dar* de la Dumnezeu.

Pentru că atunci când cântăm la strană și în Biserică dăruim bucurie. Atunci când colindăm dăruim bucurie, bucurie dumnezeiască. Atunci când ajutăm, când citim, când ne pregătim pentru a-I sluji Domnului, când predicăm *dăruim* bucurie.

Postul și praznicul Nașterii Domnului e unul plin de bucurie. Pentru că Cel vechi de zile, Cel veșnic, Se face pentru noi *Prunc*, pentru ca să ne

învețe *cum se trăiește* la orice vârstă împreună cu Dumnezeu.

Iar dacă unii Sfinți Părinți au trăit sute de ani cu Dumnezeu sau zeci de ani, sfințindu-și astfel viața lor și noi putem trăi, puținii noștri ani de aici, cu Dumnezeu, dar, mai apoi, veșnic.

Pentru că veșnicia are *sens* numai dacă o trăiești cu Dumnezeu. Căci numai în El putem crește veșnic în cunoaștere, în iubire și în sfințenie. A o trăi împreună cu îngerii căzuți, cu demonii, veșnicia este *o durere incredibilă*, pentru că e *o neîmplinire sfâșietoare*.

Gândiți-vă numai la *singurătatea dureroasă* pe care o trăiesc cei care nu sunt iubiți de nimeni, care nu au o prietenă, o iubită, o soție sau la durerea pe care o trăiesc soții rămași singuri! Durerea te omoară, singurătatea te face din om neom dacă nu le trăiești în curăție și sfințenie.

Cum *să presupunem* că putem face față *unui chin veșnic*, dacă aici nu putem suporta o durere mare nici câteva minute? Și cum de dorim *să ne aruncăm* în Iad, prin fiecare păcat pe care îl facem, dacă *iubim viața* și *ne place să fim fericiți*?

Însă Domnul ne cheamă pe toți la *viață*, la viață frumoasă, la viață veșnică. El ne cheamă la împlinire veșnică.

Pentru că, pe măsură ce *ne curățim* de patimi, ne dăm seama că nu mâncarea multă, nu băutura multă, nu petrecerile, nu sexul, nu banii ne împlinesc cu adevărat, ci *bucuria* pe care o aduce slava lui Dumnezeu în noi. Bucuria dumnezeiască care *coboară* în noi e adevărata *împlinire* a noastră.

Și că, dacă nu o avem, dacă nu avem în noi bucuria Lui cea veșnică, degeaba le avem pe toate celelalte.

Degeaba suntem sănătoși, degeaba suntem înconjurați de prieteni, degeaba petrecem, dacă nu suntem *veseli duhovnicește*! Dacă Dumnezeu nu e *în noi*, cu toată slava Lui, și dacă noi nu Îi slujim Lui cu toate puterile noastre.

Și să știți că acest lucru *se petrece* când omul *se convertește cu adevărat* la dreapta credință: înțelege deodată, cu harul lui Dumnezeu, că nimic din lumea aceasta *nu te umple*, nu te împlinește, dacă Dumnezeu *nu coboară* în noi!

Toți convertiții Bisericii pot da această mărturie...*bucuroasă*, pentru că o trăiesc cu toții. Și de aceea, pentru oamenii *de lume*, pentru cei care *nu cunosc* bucuria lui Dumnezeu, ei par „excentrici", „nebuni", când renunță la viața lor de mai înainte, pentru o cu totul altă viață.

Însă ei, tocmai atunci *și-au venit în fire*!

Ei, tocmai atunci *s-au trezit*!

Și, în noua lor viață, ei simt *cum cresc* pe fiecare zi în înțelegerea lui Dumnezeu și în bucuria Lui.

Și noi, cu toții, creștem în iubirea și bucuria Lui, iubiții mei, dacă trăim în poruncile Sale! Postul ne subțiază mintea și trupul, rugăciunea ne aprinde inima, citirile sfinte ne luminează, asceza ne umple de curăție.

Fapt pentru care ne punem și iarăși ne punem *în slujirea* lui Dumnezeu, pentru ca El să Își facă voia Lui cea bună în noi, cea care ne îndumnezeiește pe noi.

Iar dacă unii slujim la altarul Lui, pe când alții la strana Lui, pe când alții în lume, prin diversele noastre vocații și îndatoriri, cu toții Îi slujim Lui și vrem binele tuturor.

Pentru că un creștin ortodox nu poate fi niciodată altceva decât *un factor de progres* și de *coeziune socială*. El *muncește* cu conștiință și cu dragoste, el *se implică* în viața lumii prin tot ceea ce face și dorește ca toți *să fie una* întru El.

Însă, dacă nu dorim *unitate*, dorim *extremism*, dorim să ne facem voia proprie.

Dacă nu dorim *unitate*, nici nu lucrăm la crearea și susținerea ei.

Însă Dumnezeul nostru treimic le ține pe toate cele diverse la un loc și dorește ca toți să fim *una* prin creșterea noastră duhovnicească. Căci nu putem să creștem *în conștiința* unității, fără să creștem în sfințenie. Iar sfințenia este *o continuă asemănare* cu Dumnezeu, Care vrea mântuirea tuturor.

Iubiții mei, să facem din timpul nostru *o slujire* a lui Dumnezeu și a oamenilor! Să facem din viața noastră *o poveste de dragoste*. O poveste frumoasă, care să rămână *vie* între oameni, prin aceea că *am ales* să Îi slujim lui Dumnezeu și oamenilor.

Pentru că și Fiul lui Dumnezeu *a ales* să ne mântuiască pe noi, întrupându-Se pentru noi, căci din veci Tatăl, Fiul și Sfântul Duh Dumnezeu, Dumnezeul nostru treimic a ales să ne mântuiască pe noi și să ne facă pe toți fiii duhovnicești ai lui Dumnezeu.

Să alegem să trăim aceste zile până în praznic și tot praznicul Nașterii Domnului în pace și în milostivire!

Dumnezeu să ne întărească pe toți, în marea Sa iubire de oameni, ca să facem voia Lui cu inimă bucuroasă! Amin.

Predică la Nașterea Domnului [2015]

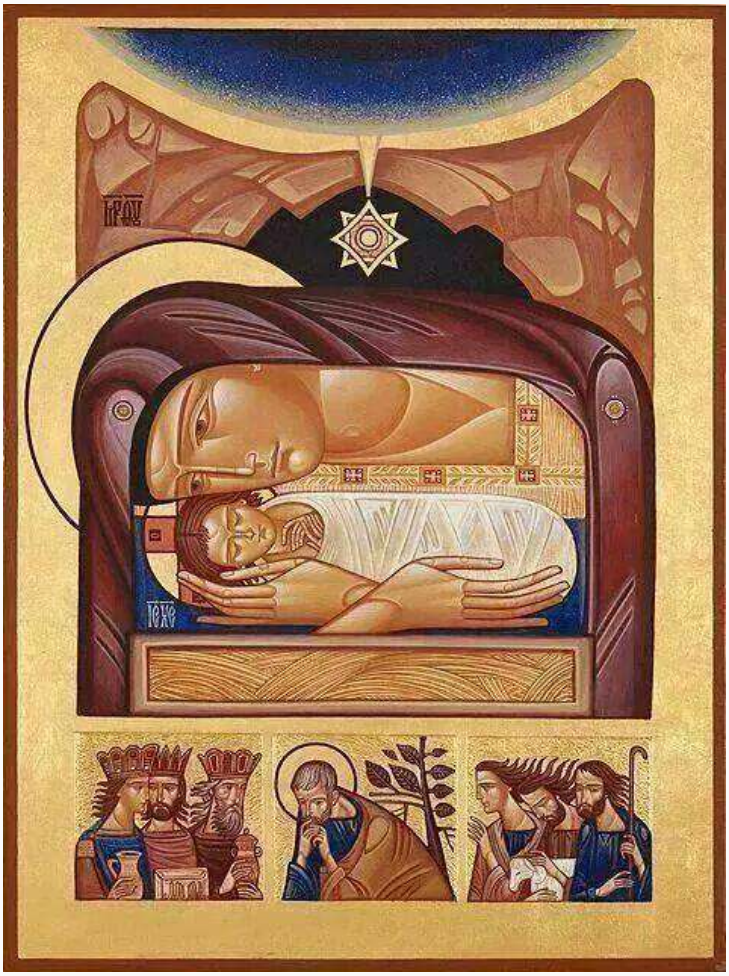

Iubiții mei[781],

fiziologia vorbește despre zămislirea omului ca despre *o luptă* a spermatozoizilor între ei pentru a fecunda ovulul. Luptă pe care o câștigă spermatozoidul cel mai puternic. Unul din...aproape 100 de milioane de spermatozoizi[782].

---

[781] Scrisă în zilele de 21-22 decembrie 2015, zile de luni și marți. Această Sfânta Icoană magnifică am găsit-o la cineva pe *Facebook*, pe 18 decembrie 2015, dar nu mai știu la cine.

[782] A se vedea:

Prezentările tridimensionale[783] ale acestei *călătorii spre viață* sunt spectaculoase și ne umplu de admirație. Pentru că *ne uimesc* realitățile care se petrec în noi și modul cum *ia ființă* o nouă persoană umană.

Însă din aceste prezentări tridimensionale ale biologiei lipsește partea *cea mai importantă* din om și anume *inițiatorul* vieții omului: sufletul lui, creat de Dumnezeu pentru fiecare om în parte. Despre sufletul noului prunc nu se vorbește în filmul „științific" al nașterii omului. Însă sufletul este cel care ghidează, susține și dezvoltă toată minunea zămislirii și a constituirii omului. Fără suflet nu există nicio minune umană de arătat.

Dar pentru că el e *nevăzut*, pentru că e *spiritual*, nu înseamnă că *lipsește*...din ecuația zămislirii și a nașterii. Ci el doar *depășește* puterea de „a vedea" a tehnologiei medicale.

Și poate că, peste ceva ani, nu prea mulți, vom vedea, în astfel de filme științifice, cum oamenii de știință vor ajunge la conștiința că fundamentul omului nu e *biologic*, nu e *material*, ci *spiritual*. Că omul nu e în primul rând *o ființă vie*, antologabilă biologic, ci *o ființă vie care are un suflet viu, conștient și nemuritor*.

Căci dacă omul nu are *suflet rațional și nemuritor*, atunci el este un animal oarecare, care are suflare de viață și din care, odată cu moartea lui, nu mai rămâne nimic din el.

---

http://www.scientia.ro/biologie/corpul-omenesc/3471-inseminatia-calatoria-spermatozoidului-catre-ovul.html.

[783] Una dintre ele:

https://www.youtube.com/watch?v=_5OvgQW6FG4.

Însă, dacă nu există „un rai" pentru animale și pentru păsări și pentru copaci, există un Rai pentru oameni. Pentru toți aceia care au crezut, cred și vor crede în Dumnezeu, făcând voia Lui. Și oamenii au suflet și trup, sufletul fiind cel care *își creează* trupul pe măsura lui și nu suntem ființe umane pur materiale.

Și am început predica de azi vorbind despre perspectiva *reducționistă* a fiziologiei și a medicinei seculare, pentru a preciza faptul că vorbim *incomplet* despre nașterea omului.

Și că, dacă vorbim *incomplet* despre nașterea omului, negând *prezența* sufletului în om începând din prima clipă a vieții lui...în fața nașterii Domnului suntem *cu totul depășiți*, bulversați, pentru că zămislirea Lui în uterul Preacuratei Fecioare s-a făcut...*fără spermă bărbătească*.

Toate cântările ortodoxe mărturisesc aceste *două mari adevăruri* ale teologiei Bisericii: că Domnul S-a născut din Fecioară *fără* împreunare sexuală și că Maica lui Dumnezeu a fost *Fecioară* și înainte și în timpul nașterii și după naștere, fiind *pururea Fecioară*.

Pentru că nașterea Lui din Fecioară a fost *suprafirească*, El Însuși, împreună cu Tatăl și cu Duhul Sfânt, *construindu-Și trupul* în uterul Maicii Sale, pentru că Și-a asumat sufletul și trupul omului. Și cu toate că nașterea Lui a fost *reală*, iar El S-a născut ca *un Prunc* în peștera din Bitleem, cu toate acestea, nașterea Lui a fost *mai presus de fire*, pentru că Fecioara a rămas *Fecioară* născându-L pe Domnul.

Și am pus în fața predicii mele această Dumnezeiască Icoană, care este subțiată la maximum, transfigurată, descărcată de surplusul de istori-

citate, pentru ca să subliniez *relația unică* și *irepetabilă* a Maicii cu Fiul ei.

Căci, în îmbrățișarea ei prea duioasă, Născătoarea de Dumnezeu *se face una* cu Pruncul ei, ca și când L-ar purta încă în pântece. E o îmbrățișare *ca în pântece*: plină de intimitate și de dragoste. Pentru că niciodată Maica lui Dumnezeu nu a fost, nu este și nu va fi *despărțită* de Fiul și de Domnul ei. După cum nici sufletul nostru nu e *despărțit* niciodată de trup, ci își ajută și își înduhovnicește trupul, dacă sufletul și trupul sunt *una* în slujirea Domnului.

Iar *îmbrățișarea* Maicii Domnului e cât peștera, dar și cât cerul. Sau, mai bine zis, ea este *mai mare* decât tot pământul și decât toate cerurile. Pentru că ea este *mai încăpătoare* decât cerurile.

Pentru că Maica lui Dumnezeu s-a făcut *locaș conștient* al Stăpânului, iubitor, care L-a cuprins cu îmbrățișare sfântă, cerurile și pământul fiind *o icoană palidă* a îmbrățișării ei.

Tocmai de aceea azi, de praznicul nașterii Domnului, noi prăznuim *adevărata* și *singura întrupare* a lui Dumnezeu Cuvântul dar, totodată, și *adevărata îmbrățișare* cu care El a fost îmbrățișat. Pentru că Născătoarea de Dumnezeu a fost aceea care *L-a îmbrățișat cu adevărat* pe Dumnezeu și Dumnezeu doar în ea a binevoit și din ea Și-a luat trup, făcându-Se om cu adevărat, aidoma noastră, dar fără păcat.

George Coșbuc subliniază, în poemul *În seara de Crăciun*, frigul peșterii: „Cum S-a născut Hristos în frig,/ În ieslea cea săracă,/ Cum boul peste El sufla/ Căldură ca să-I facă”[784]. Frig fizic, care trimite la cel spiritual, din sufletele oamenilor.

---

[784] A se vedea:

Căci până azi, cine *nu gătește* loc pentru Domnul în inima lui, se face un suflet *indiferent* sau *vrăjmaș* față de El.

În cântările noastre ortodoxe auzim vorbindu-se despre faptul că „peștera și ieslea L-au primit”[785] și că peștera a devenit *cer*, pentru că Fecioara s-a făcut aidoma *scaunului de Heruvimi* pe care șade Domnul[786].

Căci noi, cu toții, suntem chemați să devenim *cerul* în care Se coboară Dumnezeu și să fim, în inima noastră, asemenea Maicii lui Dumnezeu: *o încăpere duhovnicească*, iubitoare, frumoasă pentru El.

Iar Dumnezeiescul Luca, cu multă concizie, ne spune: „Și [Maria] L-a născut pe Fiul ei Cel întâi-născut [τὸν πρωτότοκον], și L-a înfășat pe El, și L-a culcat pe El în iesle, fiindcă nu [mai] era lor loc în găzduire [διότι οὐκ ἦν αὐτοῖς τόπος ἐν τῷ καταλύματι]” [Lc. 2, 7, BYZ]. Iar primii care L-au *văzut* pe Domnul, din îndemnul Îngerului [Lc. 2, 10], au fost niște *păstori treji*, care își pășteau turmele lor [Lc. 2, 8, 15]. Și care au venit în Bitleem [Βηθλέεμ] în grabă și „au aflat pe Maria și pe Iosif și pe Prunc culcat în iesle [καὶ τὸ Βρέφος κείμενον ἐν τῇ φάτνῃ]” [Lc. 2, 16, BYZ]. Și după ce L-au văzut, păstorii „au vestit despre cuvântul grăit lor [de Înger] despre Pruncul acesta” [Lc. 2, 17, BYZ]. Adică au devenit *propovăduitorii lui Hristos*.

Așa cum ar trebui să facem, de fapt, fiecare dintre noi: în fiecare zi să fim *propovăduitorii* Lui! Oriunde suntem și orice facem să vorbim despre El

---

https://ro.wikisource.org/wiki/%C3%8En_seara_de_Cr%C4%83ciun.

[785] *Mineiul pe decembrie*, ed. BOR 1991, p. 383.

[786] Idem, p. 393.

și despre ce a făcut Dumnezeu cu noi și în noi. Adică să vorbim despre cum ne-am intimizat noi cu Dumnezeu. Pentru că putem învăța pe de rost multe texte sfinte, alături de alte multe ziceri filosofice. Dar prin aceasta nu arătăm că suntem *prieteni* sau că *îi iubim* pe cei care le-au spus. Dar când *împlinim* cuvintele lui Dumnezeu, când *întrupăm* în viața noastră cuvintele Lui, atunci suntem credibili. Pentru că facem ceea ce spunem. Sau spunem din ceea ce facem.

...Avem trei magi în stânga și trei păstori în dreapta și, la mijloc, îl avem pe Sfântul Iosif, Logodnicul Maicii Domnului adâncit în sine, gânditor.

Căci Sfântul Iosif a văzut că Fecioara *a luat în pântece*...dar nu știa că „s-a aflat în pântece având de la Duhul Sfânt [εὑρέθη ἐν γαστρὶ ἔχουσα ἐκ Πνεύματος Ἁγίου]" [Mt. 1, 18, BYZ]. Nu știa că zămislirea ei era *mai presus de fire*, dumnezeiască.

De aceea, crezând că ea a fost *necinstită* de cineva, „a vrut să o elibereze pe ea în ascuns" [Mt. 1, 19]. Însă Îngerul Domnului i-a apărut în vedenia somnului și i-a vestit „că ceea ce s-a zămislit în ea este de la Duhul Sfânt" [Mt. 1, 20].

Și toți câți avem îndoieli sau gânduri de necredință, să îl rugăm pe Sfântul și Dreptul Iosif, Părintele nostru, Logodnicul Maicii Domnului, ca să ne lumineze și să ne întărească în viața noastră.

Pentru că îndoiala poate fi una *bună*, pentru ca noi *să ne încredințăm* asupra unui lucru, sau poate fi una *demonică*, ca o hulă.

Căci, spre exemplu, putem să avem *îndoieli* asupra faptului de a face un anume lucru, de a merge undeva, de a lua o decizie capitală pentru viața noastră. Și în această situație avem nevoie de

luminarea lui Dumnezeu pentru ca să știm ce să alegem, pe care cale să mergem.

Iar Sfântul Iosif a fost *luminat* în privința Maicii lui Dumnezeu, pentru că el avea nevoie *să știe* ce s-a petrecut cu Maria. Și Dumnezeu *ne va lumina și pe noi* dacă Îi vom cere ajutorul atunci când traducem, când muncim, când Îi slujim Lui, când trebuie să alegem.

Dar când demonii ne aduc îndoieli asupra dogmelor credinței sau când ne aduc hule la adresa lui Dumnezeu și a Sfinților Lui sau când încearcă *să ne răcească* dragostea noastră pentru Dumnezeu și pentru oameni, atunci trebuie să ne rugăm lui Dumnezeu ca *să șteargă* insinuările lor din sufletul și din trupul nostru.

Pentru că mulți *suferă* de pe urma acestor atacuri demonice, dar nu știu *care le e proveniența*. Nu știu că ele sunt *lucrarea* dracilor.

De aceea, mulți cred că au „din naștere" anumite înclinări spre o patimă anume și, din acest motiv, consideră că „nu pot scăpa" de ea. Însă toată această „credință" a omului că e „pătimaș din naștere" și că el „nu se poate schimba" e *o înșelare demonică*, e un gând *introdus* de demoni în om și omul doar e *de acord* cu el și îl face „o lege" a lui. Dar dacă s-ar *lepăda* de această credință falsă, ar vedea că patima fumatului sau a băuturii sau a împreunărilor homosexuale nu sunt „un dat congenital", nu sunt „din naștere", ci sunt *o alegere pătimașă*, un viciu. Și astfel ar scăpa de ele.

Așa că e mare diferență între *o îndoială firească* și *îndoiala pe care ți-o aduc demonii*.

Nu știm ce viață să alegem, nu știm la ce facultate să dăm, nu știm ce serviciu să acceptăm mai degrabă, nu știm dacă aceasta e soția cu care

trebuie să ne căsătorim...și de aceea suntem *în îndoială*.

Însă când demonii ne aduc *probleme false*, ei ne învață să hulim, să negăm, să ne îndepărtăm de Dumnezeu, să Îl contrazicem pe El și pe Sfinții Lui. Și îndoielile demonilor sunt cele pe care nu trebuie să le primim. Cu ele nu trebuie să fim *de acord* în inima noastră.

Așadar, Sfântul Iosif e paradigma omului care *cugetă adânc* la ceea ce se petrece în jurul lui. Nu ia lucrurile cu lejeritate, nu consideră nimic lipsit de însemnătate. Ci el pune întreaga existență *în fața* lui Dumnezeu, pentru ca El *să ne lumineze* ce să facem.

Alături de Sfântul Iosif mai sunt iconizați 3 magi și 3 păstori. Magii aduc daruri, dar și păstorii aduc un miel.

Din darurile Magilor mai avem până astăzi o parte, păstrate în Mănăstirea *Sfântul Pavlos* din Muntele Athos[787].

---

[787] Fotografia am preluat-o de aici:
https://www.pemptousia.ro/files/2013/12/darurile-magilor-10.jpg.

Iar Sfintele lor Moaște[788] sunt păstrate în catedrala *Cologne* din Germania[789]:

Pentru că astăzi, de *nașterea* Domnului, facem pomenirea *închinării Magilor*[790], dar îi pomenim și pe *Păstorii* care L-au văzut pe Domnul[791].

Cine sunt *Magii* [Μάγοι]? În Mt. 2, 1 ei sunt „de la răsărituri [ἀπὸ ἀνατολῶν]”, *cf.* BYZ. Și au venit la Ierusalim, în zilele lui Irodis [Mt. 2, 1], ca să întrebe despre *Împăratul iudeilor* [Βασιλεὺς τῶν

---

[788] Imaginea e de aici:
https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/9/99/Cologne_Cathedral_Shrine_of_Magi.jpg.

[789] A se vedea:
https://en.wikipedia.org/wiki/Shrine_of_the_Three_Kings.

[790] *Cf.*
http://www.synaxarion.gr/gr/sid/1536/sxsaintinfo.aspx.

[791] *Cf.*
http://www.synaxarion.gr/gr/sid/1537/sxsaintinfo.aspx.

ἰουδαίων] [Mt. 2, 2]. Și *știau* că El S-a născut, pentru că „am văzut steaua Lui în răsărit [εἴδομεν Αὐτοῦ τὸν ἀστέρα ἐν τῇ ἀνατολῇ] și am venit să ne închinăm Lui [καὶ ἤλθομεν προσκυνῆσαι Αὐτῷ]" [Ibidem].

Pentru că Magii aceștia erau *astrologi*. Ei *preziceau* oamenilor pe baza mișcării stelelor de pe cer. Erau astrologi păgâni care cunoșteau profeția lui Valaam din Num. 24, 17: „Stea va răsări din Iacov și se va ridica Om din Israil și va zdrobi pe conducătorii Moabului [ἀνατελεῖ Ἄστρον ἐξ Ιακωβ καὶ ἀναστήσεται Ἄνθρωπος ἐξ Ισραηλ καὶ θραύσει τοὺς ἀρχηγοὺς Μωαβ]"[792]. Și când „au văzut pe cer că o stea nu merge ca celelalte stele de la răsărit la apus, ci de la miazănoapte la miazăzi, au cunoscut că această stea arată nașterea unui mare împărat"[793]. Și urmând această stea, care era un Înger, au ajuns la Ierusalim.

Și de la arhiereii și cărturarii poporului lui Israil, Magii au aflat *profeția* de la Mih. 5, 1 [Mt. 2, 4-6], unde Sfântul Miheas spusese: „Și tu, Bitleeme, casa lui Efrata, cel mai mic ești a fi în[tre] miile lui Iudas [καὶ σύ Βηθλεεμ οἶκος τοῦ Εφραθα ὀλιγοστὸς εἶ τοῦ εἶναι ἐν χιλιάσιν Ιουδα]; din tine va ieși Mie [pentru] a fi întru stăpânitor în Israil și ieșirile Lui [sunt] dintru început, din zilele veacului [ἐκ σοῦ Μοι ἐξελεύσεται τοῦ εἶναι εἰς ἄρχοντα ἐν τῷ Ισραηλ καὶ αἱ ἔξοδοι Αὐτοῦ ἀπ' ἀρχῆς ἐξ ἡμερῶν αἰῶνος]", *cf.* LXX.

Însă, pentru ca să nu aibă nicio îndoială, cei trei Magi au fost *conduși* de steaua cea minunată până acolo unde era Pruncul cel vechi de zile după dumnezeirea Lui [Mt. 2, 9-10]. Și știind că steaua i-

---

[792] *Mineiul pe decembrie*, ed. BOR 1991, p. 391.

[793] Ibidem.

a dus la El, aceștia „intrând întru casă, L-au văzut pe Prunc cu Maria, mama Lui, și căzând cu fața la pământ I s-au închinat Lui [ἐλθόντες εἰς τὴν οἰκίαν, εἶδον τὸ Παιδίον μετὰ Μαρίας τῆς μητρὸς Αὐτοῦ, καὶ πεσόντες προσεκύνησαν Αὐτῷ]; și deschizând vistieriile lor I-au dăruit Lui daruri, aur și tămâie și smirnă [καὶ ἀνοίξαντες τοὺς θησαυροὺς αὐτῶν προσήνεγκαν Αὐτῷ δῶρα, χρυσὸν καὶ λίβανον καὶ σμύρναν]” [Mt. 2, 11, BYZ].

Daruri prin care au arătat că El este *Dumnezeu* și *om*, că El e deopotrivă *Împăratul tuturor*, dar, în același timp, și *Mântuitorul tuturor*, ca Unul care S-a răstignit pentru noi.

De la Sfântul Cuvios Beda aflăm numele celor trei Magi: Melchior, Gaspar și Balthasar[794].

Magi sunt, qui munera Domino dederunt : primus fuisse dicitur Melchior, senex et canus, barba prolixa et capillis, tunica hyacinthina, sagoque mileno, et calceamentis hyacinthino et albo mixto opere, pro mitrario variæ compositionis indutus : aurum obtulit regi Domino. Secundus, nomine Caspar, juvenis imberbis, rubicundus, mylenica tunica, sago rubeo, calceamentis hyacinthinis vestitus : thure quasi Deo oblatione digna, Deum honorabat. Tertius, fuscus, integre barbatus, Balthasar nomine, habens tunicam rubeam, albo vario, calceamentis milenicis amictus : per myrrham Filium hominis moriturum professus est. Omnia autem vestimenta eorum Sy-

Însă, dacă Magii L-au văzut pe Domnul mai târziu, când El era *în casă*, Păstorii Îl văd imediat, pe când se afla *în iesle*.

Și ei au fost anunțați de către Îngerul Domnului printr-o mare vedenie [Lc. 2, 9], în care li s-a spus că „vi s-a născut vouă astăzi Mântuitor, Care este Hristos Domnul, în cetatea lui David [ἐτέχθη ὑμῖν σήμερον Σωτήρ, Ὅς ἐστιν Χριστὸς

[794] *Cf.* PL 94, col. 541.

Κύριος, ἐν πόλει Δαυίδ]" [Lc. 2, 11, BYZ]. Și când li s-a spus despre *cetatea lui David*, ei nu au înțeles *Ierusalimul* în care a împărățit David, ci cetatea unde *s-a născut* David, în Bitleemul Iudeei[795].

Și semnul care li s-a dat de către Înger a fost acesta: „veți afla Prunc înfășat, culcat în iesle [εὑρήσετε Βρέφος ἐσπαργανωμένον, κείμενον ἐν φάτνῃ]" [Lc. 2, 12, BYZ].

Și aceiași Păstori – despre care nu știu nimic și pe care Dumnezeu i-a umplut de multe daruri dumnezeiești –, au parte de o vedenie și mai copleșitoare: „și, deodată, a fost împreună [cu] Îngerul mulțime de oaste cerească [ἐξαίφνης ἐγένετο σὺν τῷ ἀγγέλῳ πλῆθος στρατιᾶς οὐρανίου], cântând lui Dumnezeu, și zicând [αἰνούντων τὸν Θεόν, καὶ λεγόντων]: «Slavă în[tru] cei mai înalți lui Dumnezeu [Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ], și pe pământ pace [καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη]; în[tru] oameni bunăvoire [ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία]»" [Lc. 2, 13-14, BYZ].

Căci Puterile cerești, care sunt *cei mai înalți* în sfințenie, slăvesc pe Dumnezeu neîncetat. Iar dacă *învățăm* și noi de la ele să Îl lăudăm pe Dumnezeu neîncetat, atunci pământul sufletului nostru e *în pace* și noi, oamenii, avem *voie bună*, curată, dreaptă, slujitoare lui Dumnezeu. Și dacă Îi slujim lui Dumnezeu neîncetat, atunci în jurul nostru se face *pace*, pentru că izvorăște, în relațiile pe care le avem, pacea dumnezeiască din noi înșine.

Păstorii s-au făcut *propovăduitori ai lui Hristos* după ce L-au văzut pe Domnul [Lc. 2, 17]. Dar și Magii au devenit *propovăduitori ai Lui* în propria lor țară [Mt. 2, 12]. S-au *ostenit* pentru El. L-au vestit pe El. L-au făcut cunoscut și altora.

---

[795] A se vedea: https://en.wikipedia.org/wiki/David.

Iar dacă viața noastră ar fi la fel, dacă ar fi *o continuă vestire* a lui Dumnezeu, atunci ne-am asemăna lor, celor care L-au vestit pe El.

Și cum să-L vestim pe Hristos? Să-L vestim ca Dumnezeu întrupat, ca Dumnezeu și om pentru toți vecii. Pentru că Și-a asumat din Preacurata Fecioară trupul nostru și sufletul creat de El pentru a fi *și om*. Și s-a făcut *om* pentru noi, rămânând ceea ce era: *Dumnezeu*. Și prin umanitatea Lui, care are suflet rațional și nemuritor, El a pătimit pentru noi moarte de ocară, moarte pe Cruce, moarte pentru păcatele noastre, fără ca dumnezeirea Lui să pătimească ceva. Însă, pătimind Dumnezeu Cuvântul întrupat pentru noi și pentru mântuirea noastră, El Și-a îndumnezeit umanitatea Lui și a umplut-o de slavă și a transfigurat-o. Căci umanitatea Lui, în mormânt, nu a suferit stricăciune, iar Domnul a înviat a treia zi din morți ca un biruitor, cu umanitatea Sa îndumnezeită, pentru că niciun păcat nu s-a găsit în ea.

De aceea, primim de la El putere ca să ne facem și noi *asemenea Lui*. Să ne îndumnezeim și noi ca și El. Pentru că Domnul ne cheamă pe fiecare dintre noi *să Îi retrăim viața*, atât cu bucuriile, cât și cu durerile ei.

Dar ne cheamă să le retrăim nu *în afara* noastră, ci *în noi înșine*, prin aceea că ne răstignim patimile și poftele, pentru ca să ne umplem de slava și de adevărul Lui.

Domnul ne cheamă să cunoaștem *sărăcia* din acea *peșteră săracă* [φτωχικὸ σπήλαιο][796] în care El S-a născut pentru noi.

---

[796] *Cf.* http://www.synaxarion.gr/gr/sid/1535/sxsaintinfo.aspx.

Ne cheamă să vedem câtă sărăcie e în această lume, câtă durere, câtă singurătate, câtă neștiință, pentru ca să ne facă *slujitori* ai lumii spre binele ei.

Ne cheamă să vedem *râvna* Magilor și a Păstorilor.

Unii priveau cerul pentru *a observa* stelele, pe când ceilalți stăteau treji în mijlocul nopții pentru *a-și paște* turmele.

Magii idolatri credeau că stelele *ne rânduiesc* viața, că ele *ne influențează* existența la modul marcant, că ele *ne conduc*, crezând într-o „soartă scrisă în stele". Ca ei, mulți din ziua de azi cred aceasta, în mod nefast. Însă Dumnezeu le-a arătat că nu stelele *ne conduc*, ci El *ne conduce* și că El poate să ne arate o stea care *nu seamănă* cu nicio alta.

Păstorii nu se așteptau la o asemenea minune, la asemenea *vederi dumnezeiești*.

Dar se vede treaba că ei erau *pregătiți* pentru asemenea revelații dumnezeiești. De aceea sunt conduși de Îngeri către cunoașterea Pruncului Iisus, după care Îl propovăduiesc tuturor.

Se păstrează până azi *Câmpul Păstorilor* în localitatea Beit Sahour[797]. Unde se află o Mănăstire ortodoxă pe locul peșterii unde Păstorii au primit vestea de la Înger. Situată la 2 km sud-est de Bitleem[798].

Domnul ne cheamă să vedem și furia demonică a lui Irodis – pe care istoria îl numește *Cel mare*[799] – dar care a poruncit ca să fie *omorâți*

---

[797] *Cf.* https://en.wikipedia.org/wiki/Beit_Sahour.

[798] *Cf.* http://www.sacred-destinations.com/israel/bethlehem-shepherds-fields.

[799] A se vedea:

toți pruncii din Bitleem de până în doi ani [Mt. 2, 16]. Să vedem furia lui și să ne iubim *toți* pruncii: și pe cei născuți și pe cei încă nenăscuți. Pentru că omul e om *din prima clipă* a zămislirii lui și orice atentat la viața lui, înainte să se nască sau după ce s-a născut, e o *crimă*.

Domnul ne cheamă să vedem *exilul* Său în Egipt, pentru ca să înțelegem că toți suntem *trecători* pe fața acestui pământ. Dar că oriunde ne-am *ascunde*, din cauza persecuțiilor, sau oriunde am fi nevoiți *să plecăm*, din cauza sărăciei, trebuie să Îi slujim Domnului.

Oriunde și în orice clipă trebuie să Îi slujim Lui, Celui care ne-a făcut și ne face și ne va face nouă numai bine.

Iubiții mei, Domnul ne cheamă să vedem nașterea Lui, să vedem viața Lui, să vedem propovăduirea Lui, eforturile Lui de a-i înduhovnici pe oameni, moartea și învierea Lui, înălțarea Lui la cer și rămânerea Lui cu noi și în noi pentru totdeauna!

El ne cheamă să Îl slăvim pe El în toate zilele, dimpreună cu Tatăl și cu Duhul Sfânt, pentru că noi avem un singur Dumnezeu și o singură Biserică, o singură naștere, o singură țară, o singură familie, o singură limbă, o singură viață. Nu ne naștem de mai multe ori și nici nu murim de mai multe ori. Ne botezăm doar o singură dată și devenim mădulare vii și duhovnicești ale Bisericii Sale și, în Biserica Lui, noi aflăm toate care ne fac să ne mântuim.

De aceea, fiind aproape de sfârșitul unui nou an calendaristic, al lui 2015, ne apropiem de 2016 ca de *un an nou*, pentru că nu am trăit niciodată *în viitor*, ci numai *în prezent*.

---

https://en.wikipedia.org/wiki/Herod_the_Great.

Numai *prezentul* ne aparține, acest prezent care devine mereu *trecut*.

Iar dacă Dumnezeu ne dă să trăim acum, atunci acum să Îl slăvim pe El, pe Dumnezeul nostru treimic, și Lui să îi mulțumim pentru toate și de la El să așteptăm toate cele care ne mântuiesc pe noi!

Să ne bucurăm așadar de praznic! Să ne bucurăm și să petrecem creștinește! Pentru că astăzi dezlegăm postul pentru a ne întări trupul și a ne veseli sufletul. Dar îl dezlegăm pentru ca să ne umplem de bucurie și de seninătate și nu de patimi.

La mulți ani tuturor, multă sănătate și pace, și vă binecuvintez cu binecuvântare sfântă, îmbrățișându-vă duhovnicește pe toți! Amin.

*

Note întregitoare

1. Magii au venit din Persia[800] pentru a I se închina Domnului în Bitleemul Iudeii. Pe când Sfântul Avraam a părăsit Harranul [Χαρραν] [Fac. 12, 4, LXX] Mesopotamiei[801], chemat fiind de Dumnezeu pentru ca să-l facă pe el „întru popor mare [εἰς ἔθνος μέγα]" [Fac. 12, 2, LXX].

2. Magii au plecat din țara lor înainte de a Se naște Domnul, ne spune Sfântul Ioannis Hrisos-

[800] *Cf.* http://glt.xyz/texts/Dec/23.uni.htm și PSB 23, ed. IBMBOR 1994, p. 91 și 96.

[801] Cf. https://en.wikipedia.org/wiki/Harran.

tomos, fapt pentru care au ajuns să Îl vadă înfășat în scutece. Căci călătoria lor a fost *lungă* până la Bitleem[802].

3. Magii, spune tot Sfântul Ioannis, i-au adus daruri ca unui Dumnezeu întrupat[803]. Pentru că „tămâia și smirna sunt *simboluri* ale lui Dumnezeu”[804].

4. Cel care *a introdus* praznicul *Nașterii Domnului* în partea de răsărit a Bisericii a fost Sfântul Ioannis Gură de Aur, în 25 decembrie 397[805], la Constantinopol.

5. Și Sfântul Teofilactos al Bulgariei spune că Magii erau *perși*[806]. Și Magii I-au adus smirnă pentru moartea Lui[807].

Iar Fecioara Maria a mers în Bitleem ca să se înscrie pentru că aceasta era *patria* ei[808]. Iar *Bitleem* se traduce prin *casa pâinii* [ὁ οἶκος τοῦ ἄρτου] și *Casa pâinii* este *Biserica*[809].

6. Biserica *Nașterii Domnului* din Bet Lehem [בֵּית לֶחֶם][810] a început să fie construită în anul 327 de către Sfântul Constantin cel Mare și Sfânta sa mamă Elena, a fost terminată în 333[811] și a fost

---

[802] PSB 23, ed. ed. IBMBOR 1994, p. 94.

[803] Idem, p. 101.

[804] Ibidem.

[805] *Cf.* http://www.synaxarion.gr/gr/sid/1535/sxsaintinfo.aspx.

[806] PG 123, col. 161-162.

[807] PG 123, col. 165-166.

[808] PG 123, col. 721-722.

[809] PG 123, col. 725-726.

[810] *Cf.* https://en.wikipedia.org/wiki/Bethlehem.

[811] *Cf.* https://en.wikipedia.org/wiki/Church_of_the_Nativity.

sfințită în anul 335. Ea a fost ridicată pe locul *ieslei* în care S-a născut Domnul[812].

7. Aici e locul din Biserica *Nașterea Domnului* din Betleem *unde S-a născut* Domnul[813]:

[812] *Cf.* https://ro.wikipedia.org/wiki/Biserica_Na%C8%99terii_Domnului.

[813] Imaginea am preluat-o de aici: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/2/28/Nativity_Grotto_Star.jpg.

Cuprins

1. Predică la *Duminica tuturor Sfinților* [2015] (2-16)

2. Predică la *Duminica Sfinților români* [2015] (17-47)

3. Predică la Duminica a 3-a după Rusalii [2015] (48-60)

4. Predică la nașterea Sfântului Ioan Botezătorul [24 iunie 2015] (61-75)

5. Predică la Duminica a 4-a după Rusalii [2015] (76-86)

6. Predică la pomenirea Sfinților Apostoli Petru și Pavel [29 iunie 2015] (87-107)

7. Predică la Duminica a 5-a după Rusalii [2015] (108-123)

8. Predică la Duminica a 6-a după Rusalii [2015] (124-135)

9. Predică la Duminica a 7-a după Rusalii [2015] (136-146)

10. Predică la pomenirea Sfântului Profet Ilie Tesviteanul [20 iulie 2015] (147-161)

11. Predică la Duminica a 8-a după Rusalii [2015] (162-173)

12. Predică despre ploaie [25 iulie 2015] (174-180)

13. Predică la Duminica a 9-a după Rusalii [2015] (181-193)

14. Predică la Schimbarea la față a Domnului [6 august 2015] (194-202)

15. Predică la Duminica a 10-a după Rusalii [2015] (203-214)

16. Predică la Adormirea Maicii Domnului [2015] (215-230)

17. Predică la Duminica a 11-a după Rusalii [2015] (231-242)
18. Predică la Duminica a 12-a după Rusalii [2015] (243-251)
19. Predică la Duminica a 13-a după Rusalii [2015] (252-263)
20. Predică la Duminica a 14-a după Rusalii [2015] (264-274)
21. Predică la nașterea Maicii Domnului [8 septembrie 2015] (275-285)
22. Predică la Duminica dinaintea înălțării Sfintei Cruci [2015] (286-300)
23. Predică la înălțarea Sfintei Cruci [2015] (301-310)
24. Predică la 10 ani de Dumnezeiască Preoție [17 septembrie 2015] (311-321)
25. Predică la Duminica după Înălțarea Sfintei Cruci [2015] (322-332)
26. Predică la Duminica a 18-a după Rusalii [2015] (333-346)
27. Predică la sfântul acoperământ al Maicii Domnului [1 octombrie 2015] (347-355)
28. Predică la Duminica a 19-a după Rusalii [2015] (356-363)
29. Predică la Duminica a 21-a după Rusalii [2015] (364-373)
30. Predică la Sfânta Cuvioasă Parascheva [14 octombrie 2015] (374-390)
31. Predică la Duminica a 20-a după Rusalii [2015] (391-397)
32. Predică la Duminica a 23-a după Rusalii [2015] (398-408)
33. Predică la Sfântul Mare Mucenic Dimitrios, Izvorâtorul de mir [2015] (409-421)

34. Predică la Sfântul Cuvios Dmitrii Basarbovschii [2015] (422-432)
35. Predica la 38 de ani [31 octombrie 2015] (433-442)
36. Predică la Duminica a 22-a după Rusalii [2015] (443-451)
37. Predică la Duminica a 24-a după Rusalii [2015] (452-464)
38. Predică la Duminica a 25-a după Rusalii [2015] (465-475)
39. Predică la Intrarea în Biserică a Preasfintei Născătoarei de Dumnezeu [2015] (476-486)
40. Predică la Duminica a 26-a după Rusalii [2015] (487-495)
41. Predică despre triadologia Sfântului Chirillos al Alexandriei [1] (496-502)
42. Predică despre triadologia Sfântului Chirillos al Alexandriei [2] (503-509)
43. Predică despre triadologia Sfântului Chirillos al Alexandriei [3] (510-517)
44. Predică la Duminica a 30-a după Rusalii [2015] (518-528)
45. Predică la pomenirea Sfântului Apostol Andreas, Cel întâi chemat [2015] (529-539)
46. Predică despre triadologia Sfântului Chirillos al Alexandriei [4] (540-545)
47. Predică la Duminica a 27-a după Rusalii [2015] (546-558)
48. Predica la 9 ani de online [6 decembrie 2015] (559-566)
49. Predică la Duminica a 28-a după Rusalii [2015] (567-578)
50. Predică despre triadologia Sfântului Chirillos al Alexandriei [5] (579-585)

51. Predică despre triadologia Sfântului Chirillos al Alexandriei [6] (586-592)
52. Predică la Duminica dinaintea Nașterii Domnului [2015] (593-603)
53. Predică la Nașterea Domnului [2015] (604-621)

© Teologie pentru azi | 2016
http://www.teologiepentruazi.ro/

Această carte este *proprietatea* Pr. Dr. Dorin Octavian Picioruș. Ea *nu poate fi* tipărită și comercializată fără *acordul său direct*. Volumul de față este o *ediție online gratuită*.

Pr. Dr. Dorin Octavian Picioruș

© *Teologie pentru azi*
Toate drepturile rezervate